MACİT CEVAT

Vietnam Geçidi

(Vietnam Kurtuluş Savaşının Belgesel Romanı)

ARARAT YAYINEVİ

ARARAT YAYINEVİ
P. K. 819
Sirkeci - İstanbul
Tel. : 27 04 71
Nuruosmaniye Cad. 24/2
Cağaloğlu - İstanbul
Dizgi : Erenler Matbaası
Baskı : Haşmet Matbaası

I

Akşamın alacakaranlığı hertarafı kaplamıştı. Genellikle acılar, felâketler böyle anlarda başlar. Gurbetlilerin, gurbete yakınlarını gönderenlerin içine hüzün bu zamanlar çöker. Bu saatlarde kuşlar bile çekilmiştir yuvasına. Yalnız yolunu şaşıranlar, yuvasız kuşlar şaşkın uçuşurlar bu zamanda.

Bir gün içinde iki üzüntülü, kasvetli zaman vardır. Biri, işte böyle akşamın alacakaranlığı başladığı zaman... Diğeri de, sabahın alacakaranlığındadır. Bu sabahın alacakaranlığı, bâzı yerlerde korkunç bir felâket, ölüm saatıdır. İnsanlar sabaha karşı asılır, sabaha karşı kurşuna dizilir. Vatansever, özgürlük için savaşan da asılır, kurşuna dizilir. Hain de asılır, kurşuna dizilir bu zamanda. Yalnız, sabahın alacakaranlığında cesurla korkak belli olur. Hain, korkaklık içinde asılmadan, kurşuna dizilmeden ölmüştür. Vatansever, özgürlük savaşçısı, asılacağı sehpanın, kurşuna dizileceği duvarın önünde, başı dik, göğsü ileride ve cesurdur, cesurca ölür. Onun ölümü kendisinden sonraki özgürlük savaşçılarına zafer bayrağıdır.

Sabahın alacakaranlığında: kahpeler de öldürülür, yiğitler de. Hainlerin ölümü mücadeleyi durdurur, haysiyetlilerin ölümü mücadeleyi zafere götürür.

*
**

Akşamın alacakaranlığında Saygon'a geldiler. Saygon! Bu dış sömürü politikasının oyununa, çıkarcı emellerine aldanmış birkaç satılmışın ihanetine kurban edilmiş,

kardeş kavgasına sürüklenmiş ihanet içindeki Güney Vietnam'ın başkentidir.

Amerika'ya ve yerli çıkarcılarına, satılmışlara karşı koyan Vietnam'ın bölünen, özgürlük savaşına kahramanca devam eden haysiyetli insanlarının, milli kurtuluş savaşçılarının yeri de Kuzey Vietnam'dır. Bunların da başkenti Honoi'dir.

Saygon'a geldiler demiştim. Bu gelenler, Amerika'da Kuzey Vietnamlılara karşı, Güney Vietnamlılarla beraber döğüşmek için eğitim görmüş paralı askerlerdir. Bu askerler içinde her milletten insan vardır. Kendi memleketlerinden türlü sebeplerle ayrılmış, oraları terk etmiş kaçmış kimselerdir çoğu bunların. Bunlar Amerikalılar tarafından iyi beslenmekte olan kimselerdir. Yalnız bunların kafalarının içinde iyi ile kötüyü, haklı ile haksızı ayırt etme yetisi, düşüncesi yoktur. Amerikalıların işine gelir. CIA teşkilâtının yöneticileri böyle böyle düzenlemişlerdir, CIA Amerika'nın gizli teşkilâtıdır. Dünyanın geri kalmış milletlerine musallat olan felâket kasırgası, ölüm makinasıdır bu teşkilât.

İbrahim de, Amerika'dan Saygon'a gelen bu askerler arasındadır. İbrahim, Amerikalıların onu çok güzel beslemelerine, giydirmelerine, çokça dolar vermelerine karşılık sokacakları savaşta Amerikalılar hesabına, onların çıkarları için döğüşecektir. Ama İbrahim, ne için ve kiminle olduğunu bilmeden döğüşecektir. Verilen emirleri itirazsız yerine getirecektir. Memleketinden uzaklaşmasının sebepleri onu bu bunalımlara itelemiştir. Memleketinde yıkılan, yok olan saadete kavuşturacak ümitleri oradaki haksızlıkların zihnini paramparça etmesi, onu, hedefi olmayan bir silahtan çıkan kör bir kurşun gibi bu yola fırlatıp atmıştır. Dini inanışlardan da sıyrılmıştır, bir imamın yalancı tanıklığını gördükten sonra «Kader ne-

dir ki» deyip ona da rest çekmiştir. Bir keşmekeş içindedir kafası. «Dünyada ihanet, yalan olunca 'kader ne imiş ki. Kader: insanların yaşadığı yerlerin insanlarının tutumu ile, o yerlerin geneleklerinin isteğine göre ayarlanıyor.» der gibi bir düşüncenin atmosferi içindedir, öyle gözükmektedir İbrahim. Birçok düşüncelerden sıyrılmış olan İbrahim eğer Amerika'ya, oradan da Saygon'a gidip Güney Vietnamlılarla birlikte döğüşmeye katılmasaydı da Kuzey Vietnam'a gitmiş olsaydı, Amerikalılara karşı döğüşecekti. Onun için arada bir fark yoktur. İşte İbrahim böyle bir insandır. Bu, insanların uğradığı felâketlerin, haksızlıkların bunalımının sonucudur her yerde.

İbrahim ve onunla Saygon'a gelenler kendileri için önceden hazırlanmış araçlara ellerinde çantaları, tam techizatlı olarak bindirildiler. Bütün işlerin bir gizlilik içinde yapıldığı, yapılmak istendiği anlaşılıyordu. Bindikleri araçlar lambalarını, farlarını yakmamışlardı, yakmadılar götürüldükleri yere kadar. Hiç kimsenin sigara içmemesi sıkı sıkı tenbih edilmişti. Bu, bir yerin işgali, bir yere çıkarma hareketi değildi, korkunun ta kendisi idi. Bu kentte, yani Saygon'da yalnız hainler, satılmışlar yoktu, Vietnam'ın Kurtuluş Savaşçıları da vardır elbet.

Amerika'dan gelen gelen askerlerle dolu araçlar hareket etti, ışıklı caddelerin uzağından, kenar yerlerden, toprak, kötü yollardan geçildi. Kentin epey dışındaki, yeni yapılmış iki katlı büyük bir binanın önünde durdular. Bu binanın ışıkları da dıştan hiç gözükmüyordu, maskelenmişti bu koca bina âdeta. Araçlardan indirildiler. Kendileriyle Amerika'dan gelen subay ve çavuşların nezaretinde, tek sıra halinde binanın büyük kapısından içeriye girdirildiler. Burası uzun bir koridordu, sol tarafta üst kata çıkılacak merdivenler, onun hizasında ve

karşı sırasında koğuşlara açılan kapılar vardır. Dış kapıdan koridora her giren er, kenardaki uzun masanın önünde duruyor. Bu masanın başında kendilerini hiç görmedikleri iki subayla bir çavuş vardır. Subaylar oturmaktu, çavuş ayakta durmaktadır.

Masanın üstünde birçok büyük zarflar, dosyalar.. Adı okunan eri subayların yanındaki çavuş kolundan tutarak masanın, subayların karşısına getiriyor. Masada oturan subaylardan biri, önüne getirilen ere, adını, baba adını doğum yerini soruyor. Bir başka subay da, ere ait zarfın içinden çıkardığı kâğıttan erin söylediklerinin kayda uygun olup olmadığını takip ediyor. Bu kâğıtta erin kimliği yazılı ve bir de fotoğrafı yapışıktır. Bir erin fotoğrafına bir de kendisine bakarak «Görev» ini yapıyor. Bu subaylar CIA teşkilâtının görevlilerindendir herhalde. Bu erlerin kimlikleri, anlaşıldığına göre, kendilerinden çok önce gönderilmişti buraya.

Bu işler bittikten sonra erleri koğuşlara soktular. Koğuştaki yan yana sıralanmış karyolaların yatakları kauçuktan, örtüler yeni, battaniyeler de öyle. Her karyolanın yanında birer dolap, koğuşun ortasında üç uzun masa, etrafında iskemleler... Burada ne görülüyorsa, herşey yeni idi. Koğuşa bitişik oniki banyoda herzaman sıcak su var. Diğer ihtiyaçları karşılayacak herşey mükemmel. Binanın üst katı subay ve çavuşlara ayrılmış. Erlerin oraya çıkması yasaktır. Oraya çıkan merdivenin önünde durmak bile yasaktır erlere.

İbrahim ile arkadaşı Zenci, Amerika'daki eğitimde olduğu gibi yan yana karyolalarda yatacaklar. Herkes, karyolasının başucundaki bu iş için yapılmış yere çavuşların emriyle silâhlarını astılar. Yanlarındaki çamaşırları ve başka neleri varsa, karyolaları yanındaki dolaplarına yerleştirdiler.

İbrahim soyundu, diğer arkadaşları gibi koğuşun bitişiğindeki banyolardan birine girdi. Bukadar konfor hayatında görmediği, hayal bile etmediği şeydi. Banyonun tavanından aşağıya kadar dizilmiş mavi renkte, parlaklığı göz alan fayanslara, sonra banyonun herşeyine hayran hayran baktı. Küvetin içine girdi, musluğun birini çevirdi, birden musluktan akan sıcak su, vücudunun değdiği yerlerini yaktı. Kenara çekildi ama yine de kaynar sular üstüne sıçramıştı. Hemen diğer musluğu çevirdi, o zaman sıcak suya karışan soğuk su işi halletti. İbrahim suyu vücudunun dayanacağı kadar ayarladı. Hoşuna gitti bu durum... Güzel kokulu sabunla esaslı yıkanacaktı doğrusu. Bir ara, küçükken annesinin kendisini memleketindeki evlerinde leğen içinde yıkadığı, sonra da büyüyünce ocakta tenekede ısıttığı su ile başına âdi sabunu sürerek evinin taşlık bir köşesinde kendi kendine yıkanması hatırına geldi. Ama... Bu yerle oralar nasıl kıyaslanırdı? Memleketinin herşeyi bunlardan daha cana yakın, daha samimi gelmişti ona. İçi «cız» etti onları hatırlayınca... Yoksulluk vardı ama böyle yabancıların emrinde değildi. Burada efendisinin koynuna temiz girmek için banyoya giren bir kiralık kadına benzetti kendisini. İbrahim için korkunç bir düşünce idi bu. Çabuk çabuk yıkandı, suları dökmeye başladı üzerine. Muhakemesiz, körükörüne birinin emrine girmek neler getirmez insanın hatırına, neler getirmez insanın başına. Uluslar da böyledir, başka bir ulusun isteklerine boyun eğer, o memleketin idarecileri memleketi, şahsi çıkarları için başka bir memleketin emrine verirse ne korkunç, ne felâketli şeydir bu. Uluslar bağımsızlıklarının sahibi olmalı. İbrahim bunları düşünecek kişi değildir, olamamıştır. Ama, düşünmeye de başlamıştır; ön-

celikle kendinden, kendi durumundan dolayı düşünmeye başlamıştır bâzı şeyleri.

İbrahim küvetin içinden çıkmak üzereydi ki, hafifçe kapı açıldı. Vietnamlı ihtiyar bir adam girmişti içeriye. İhtiyar Vietnamlı, İbrahim'in kurulanması için bornoz getirmişti. Kendisine hiç bakmadan bornozu astı oradaki bir yere, yine İbrahim'e bakmadan ingilizce.

— Bornozunuzu getirdim, dedi ve yine geldiği gibi sessizce çıktı dışarıya. İbrahim ihtiyar Vietnamlı'ya dikkatla baktı. Vietnamlı'nın, üzgün bir hali vardı. Üstünde mavi eski bir pantalon, eski bir gömlek, ayaklarında takunyaya benzer birşey vardı. İbrahim kendi düşüncelerinden, kendi dertlerinden uzaklaşmış, Vietnamlı ihtiyarın durumundan bir mana çıkarmaya çalışmıştı. Kendi kendine düşündü, «Acaba bu yerli bizim buraya, kendi memleketlerine gelişimizden, bize hizmet etmekten memnun değil mi, bizlerden hoşlanmıyor mu?» Diyordu içinden. «Fakat konuşmak istemiyor gibi bir durumu da vardı, bir «Hoş geldin» bile dememişti kendisine. Sonra yine düşündü İbrahim. «Bize eğitimde, gittiğiniz yerde yerlilerle konuşmayacaksınız, denmişti. Yoksa bunlara da «Amerikalı askerlerle görüşmeyeceksiniz mi denmiş, tenbih edilmişti?»

Bornozu giyindi, havlusunu başına koydu, kurulanarak banyodan çıktı.

İbrahim'in Amerikalı arakadaşı Zenci daha önce banyodan çıkmış, giyinmiş, karyolasına elleri başının altında birleşmiş vaziyette uzanmış, gözlerini tavana dikmişti, düşünceler içindeydi. Zenci'nin gözünün önüne, aklına neler gelmiyordu... Çocukluğu sefaletle, bütün ailesiyle Amerika'da beyazlara bir köle gibi hizmetlerle, uşaklıkla, hem de, her an hakaret görerek geçmişti. Babası beyazların siyahlara saldırdığında, beyazlar tara-

fından polislerin gözü önünde öldürülmüştü. Annesi ise, bir fabrikatörün evinin camlarını silerken beşinci kattan caddeye düşerek parçalanıp ölmüştü. Ondan sonra kimsesiz kalmıştı. Çeşitli süfli işlerde bulunmuş, birkaç defa hapse girmişti. İstemeyerek, mecbur olduğu için yaptığı işlerden devamlı üzüntü duymuştu. O biliyordu, bunlar hep siyah yaratılmış, dünyaya siyah renkte gelmiş olmanın cezalarıydı. Kendi elinde değildi ki bu. Sefalet, açlık canına tak etmişti, böyle İbrahim gibi Vietnam'a, ne için döğüşeceğini, kiminle döğüşeceğini bilmeden, sormadan, boğaz tokluğuna yaşama karşılığı döğüşmeye, vuruşmaya gelmişti Zenci. Bütün bunları hayal ediyor, düşünüyordu. Ama herşeyi olağan karşılıyordu artık. Yemek için yaşıyor, yaşamak için yiyordu. Midesinden başka her tarafı, hele kafası, bomboştu. Ama... Bir özelliği vardı Zenci'nin. Siyah yüzünün bütün hatlariyle siyahlı beyazlı parlayan gözleriyle, insana gülümsüyor, hiçbir düşmanlığın, kinin kendisinde yaşamadığını anlatıyor, insana yalnızca itimat telkin ediyordu.

İbrahim havlusu ile başını kurulayarak koğuşa girdi. Karyolasına uzanmış olan Zenci, İbrahim'i görünce doğruldu.

— Çok kaldın, hoşuna gitti galiba banyo? dedi Zenci.

Evet, dedi İbrahim ve giyinmeye başladı.

— Benim de çok hoşuma gitti. Ben böyle bir banyoyu ne gördüm, ne de düşünebilirdim, dedi Zenci.

— Ben de öyle, diye cevap verdi İbrahim.

— On gün kadar burada istirahat edecekmişiz.

— Sonra?

— Sonra göreve başlayacağız.

— Ne görevi acaba?

— Buralarda harp var, biz harbe, döğüşmeye geldik

onun için getirdiler ya Amerika'dan, ta oralarda okadar eğitim gördük ya... Diye cevab verdi Zenci.

— Kimlerle harb edeceğiz?

Zenci etrafına bakındı, sonra omuzlarını kaldırarak cevap verdi:

— Bilmem ki?

İbrahim giyinmişti, yatağa uzandı. Bir süre konuşmadılar. Sonra birer sigara yaktılar. İbrahim yattığı yerde arkadaşı Zenci'ye dönerek konuştu.

— Bir şey tuhafıma gitti. Bana, bayoya, bu memleketin yerlisi olacak bir ihtiyar bornoz getirdi. Adamın tuhaf bir hali vardı.. Hoşlanmamıştı bizim buraya, memleketlerine gelişimizden herhalde. Bir «Hoş geldin» bile demedi bana...

— Ben de gördüm o ihtiyar yerliyi. Bana da banyoya bornozu o getirdi. Benimle de konuşmadı, «Hoş geldin» demedi. Korkar bizimle konuşmaya, tenbihlidir. Bize de tenbih etmediler mi? «Yerlilerle konuşmayacaksınız» diye, dedi Zenci.

— Evet, ben de öyle düşündümdü, dedi İbrahim.

İkisi de sırtüstü döndüler. Konuşmayacaklardı.

İbrahim'le, Zenci daha Amerika'da, eğitimdeyken arkadaş olmuşlar. Yemekte yanyana oturmuşlardı, yatakları da yanyanaydı burada olduğu gibi. Arkadaşlıkları gün geçtikçe güçleniyordu. Amerika'dan buraya hareket etmeden üç gece önce izinli çıkmışlar, iyice bir içkili yere gitmişlerdi. O gece, Zenci biraz fazla içmiş, sarhoş olmuştu. Bütün yakınlarını kaybetmiş, hayatta kimsesiz kalmış, hatta dostsuz, arkadaşsız! İbrahim'in ona yakınlığı, arkadaşlığı kendisini çok etkilemiş, hem de çok fazla etkilemiş. İçki masasında sarhoş olunca başını İbrahim'in göğsüne dayamış, sessiz sessiz, içten ağlamış, sonra başını kaldırıp yaşlı gözleriyle İbrahim'e

bakmış «İbrahim, seni rahatsız ettim, üzdüm seni, beni affet. Önce yalnızlığıma, insan olarak doğduğuma ağladım. Sonra, şimdi başka şeye ağlıyorum, sevinçten ağlıyorum. Yalnız değilim artık, artık benim de bir dostum, arkadaşım, senin gibi bir yakınım var. Seviniyorum, şimdi sevincimden ağlıyorum.» Demişti İbrahim'e. Ama, İbrahim de ondan farksızdı, onun da kimi vardı ki? Yoktu kimsesi onun da, şimdi Zenci'den başka yakını, arkadaşı yoktu. İkisi bu namert dünyanın içinde arabaya koşulmuş uysal hayvan gibiydiler.

II

Saygon'da, yerleştirildikleri binada rahattılar. Bütün ihtiyaçları fazlasıyla karşılanıyordu. Erler aralarında eğlenceler de düzenliyorlardı. Yalnız birşey vardı arzuladıkları: Şehri gezmek, eğlence yerlerine gitmek. Henüz bu izin verilmemişti. İçlerinden bazıları can atıyordu bunun için. Saygon'da eğlence yerleri, genelevler çoktu ve dünyadakilerin en âlâsıydı buradakiler. Hele buradaki kadınlar çok ta hoşmuş deniliyordu.

Saygon'a geleli sekiz gün olmuştu. Burada da çavuşlar ve subaylar tarafından eğitime tabi tutulmuşlardı. Sabah iki saat arazide yani harp vasıtalarıyle eğitim görüyorlar, geceleri de bir saat kadar yatakhanelerde, salonlarda ders veriliyordu. Bu dersler daha çok erlere ültimatomdu. Nerde, kimlere karşı, nasıl hareket edileceği anlatılırken, Amerikan subaylarının arzuları, emirleri dışında hareket edildiği zaman da şiddetle cezalandırılacakları arada bir hatırlatılıyordu. Arazideki eğitim tam bir savaş eğitimiydi. Yeni silahların, bomba ve zehirli gazların kullanılışı öğretiliyor. Bu, düşman diye bildirilecek, gösterilecek kimselerin öldürülmesi talimi, eğitimiydi. Düşmandan nasıl korunulacağı da anatılıyordu, gösteriliyordu ama, nedense bu konuya pek önem verilmiyordu. Erlerin kimine bu eğitimler bir eğlence gibi geliyor, öyle karşılıyorlar, kimisi de öldürmek, ölmek kelimelerinin geniş anlamını bilemiyor, düşünemiyor; düşünecek bir olgunlukta değildir. Oysa ölüm kelimesinin soğukluluğu onları içten ürpertiyor, düşündürü-

yor ve elbetteki üzüyordu. Bazıları da herşeye karşı ilgisizdi. İbrahim zaten memleketinden ayrılmaya karar verdiği, ayrıldığı zaman, karşılaşacağı iyi veya kötü herşeyi olagan karşılayacaktır. Kararlıdır buna. Fırtınalı geçmiş bir yaşantının sonu da fırtınalı olsa ne olur sanki? Sevdikleri, bütün ümitleri yok olmuştur, hem de kendi memleketinde, kendinden saydığı kimselerce yok edilmiştir. Yurdunu kim terk eder mecbur olmadıkça? İbrahim eller elinde, elden sayılan insanlar arasında başına ne gelirse gelsin, ne olursa olsun... O, rüzgârın önüne katılmış, dalından koparılmış bir yaprak gibidir, öyle görür kendisini şimdi. Memleketinde söylenen bir şarkıyı kendi hayatının yaşantısının bu gidişine uygun bulmuş, hele o şarkının bir satırını daima dudakları arasından «Ahhh» der gibi mırıldanmaktadır her zaman.

«Kapıldım gidiyorum bahtımın rüzgârına...»

İbrahim herşeye boş verdiği gibi baht meselesine de boş veriyor. Yalnız bu şarkı, şarkının bu kısmı onu çok etkiliyor. Belki de acı yaşantısının içinde kalmış kırıntıları hâlâ onu biraz olsun keder ve gam sarsıntısında tutmaktadır. Bir motorun herzaman ayni sesi çıkarışı gibi, İbrahim'in yaşantısında da bu ses devam etmektedir.

«Kapıldım gidiyorum bahtımın rüzgârına...»

Evet, İbrahim bir yaprak gibi bahtının rüzgârına kapılmış gidiyor. Belki de çok gidecek, çarpa çarpa bazı yerlere, belki de kan revan içinde parçalanıp gidecek. Bir yaprak gibi, bütün insanlar gibi toprağa karışacaktır sonunda.

İbrahim, koğuşun ortasında, masaların yanındaki boşlukta dolaşıyordu mırıldanarak yine o şarkının o mıs-

rını. Bir süre böyle dolaştı. Sonra koğuşun yataklarına bakındı. Erlerin bazısı yataklarına uzanmışlar, bir kısmı masalarda kâğıt oynuyorlardı. Nedense kendisiyle beraber Amerika'dan gelen erlerin bir kısmında bir tuhaflık, bir durgunluk vardı, neş'esizdiler. İbrahim buna mana veremiyordu. Kimseye de birşey soramıyordu, hatta arkadaşı Zenci'ye bile... Herkese birşey sorulmazdı ki. Başka mânalar çıkarabilirler. Amerikalı subaylar onlara öyle şeyleri yasak etmişlerdi. İbrahim'in kafası karışmıştı. Onun için kimseye birşey soramıyor, hatta fazla konuşmuyordu bile. Kendileriyle birlikte Amerika'dan gelen Polonyalı erin yatağına gözü takıldı, yatak birkaç gün önce düzeltildiği gibi duruyordu. Zaten birkaç gündür Polonyalı sarışın genci görmemişti. «Ne oldu Polonyalı sarışın genç?» dedi kendi kendine. İbrahim gezinmeye devam etti. Biraz sonra Zenci traş olmaktan geldi, havlusunu yatağının üstüne attı, sigarasını çıkarıp İbrahim'e uzattı. Yaktılar sigaralarını. «Zenci'de bir tuhaflık var, üzüntülü gibi, traş olmaya giderken böyle değildi?» diye düşündü İbrahim. Zenci'nin yüzüne baktı, Zenci de ona baktı. İkisi de birşey konuşmak istiyorlardı. Beraber gezinmeye başladılar koğuşun içinde, oradaki erlerden biraz uzak bir yere gelince ikisi de durdular. İbrahim, Polonyalı gencin boş yatağına baktı, Zenci de ayni yere baktı, İbrahim sordu Zenciye:

— Polonyalı sarışın genci birkaç gündür görmüyorum, ne oldu buna?

Zenci etrafına bakındı, sonra hafif bir sesle cevap verdi :

— Ben de merak etmiştim onu. Traş olurken bizden bir arkadaş yanıma şokuldu kulağıma Polonyalı gencin öldürüldüğünü söyledi. Dedi.

İbrahim hayretle Zenci'nin yüzüne baktı ve sordu :

— Neden? Kim, kimler yaptı bunu?

— Amerikalılar, bizim subaylar öldürmüş. Dedi zenci. İbrahim yine hayretle sordu.

— Neden yapmışlar bunu?

Zenci yine etrafına bakındı, hiç kimsenin kendileriyle ilgilenmediğini anlayınca, konuştu.

— Polonyalı genç, bir arkadaşına «Döğüşeceğimiz insanlar haklı iseler, neden öldürelim onları?» Demiş. Arkadaşı da bunu Amerikalı subaya söylemiş. Böyle konuşmanın cezası ölümmüş. İşte onun için öldürmüşler Polonyalı genci. Kısası arkadaşı ispiyonlamış Polonyalı genci, dedi Zenci.

İbrahim'i bir düşünce, bir üzüntü kapladı o anda. Konuşamadı.

— Aramızda ispiyonlar vardır, dikkatlı olmalı diye devam etti Zenci.

— Evet, diye cevab verirken sigarasını çıkardı İbhim, sigaralarını tazelediler. İkisi de kederliydiler, kederlerine, üzüntülerine çareyi sigaralarından bekliyorlardı. İbrahim, koğuşta gezinmeye başladı, Zenci olduğu yerde kımıldamıyor, gözleriyle İbrahim'i takip ediyordu. İbrahim'in üzüldüğünü, hem de çok üzüldüğünü anlamıştı. Zenci acıdı İbrahim'e, Polonyalı sarışın genee acıdığı kadar acıdı.

Artık İbrahim herkese şüphe ile bakacak. Sevdiği, çok çok güvendiği Zenci arkadaşına bile belki de.

Harbe girmeden kurban vermişlerdi. İbrahim'le Amerika'dan, Vietnamı'ın Kurtuluş Savaşçılariyle döğüşmek için gelen gönüllü birlik. Hainden, önce onunla arkadaşlık eden sakınmalı. Çünkü, hain önce kuduz köpek gibi yakınındakini ısırır. Bu birliğin Amerika'da resimleri çekilmiş, bu resimler CIA marifetiyle dünya basınına

dağıtılmış, resim altına da «Dünyanın her tarafından Kuzey Vietnamlılarla, Vientgonklularla döğüşmeye gelen gönüllüler.» diye yazılmıştı. İşte, İbrahim'le arkadaşları bu gönüllülerdi. İçlerinde ancak üç tane gönüllü denecek maceraperest vardı. Diğerleri, İbrahim ve Zenci gibi başka bir ruh, başka bir âlem içinde yoksulluğun, sefaletin, anlamazlığın bedbahtlığına uğramış, aldatılmış kimselerdi...

Zenci yatağına uzandı. İbrahim hâlâ dolaşıyordu, o yatağına uzanıp ne yapacaktı? Düşünceler, kötü düşünceler, kötü şeyler kendisini daha çok kaplayacaktı. Birkaç gece de gözüne uyku girmeyecektir belki.

İbrahim dolaşıyor, Zenci yattığı yerden gözleriyle onu takip ediyor.

III

Saygon, ışıklar içindedir. Amerikalılar buraya geldikten sonra daha ışıklı, daha lüks olmuştur, barlar, çeşitli eğlence yerleri alabildiğine açılmıştır. Hele genelevler... Günden güne çoğalmaktadır. Amerikalılar dost maksesi ile, hileli anlaşmalarla girdikleri memleketlerde o memleketin namusuna darbeyi indirmekte, o memleketin insanlarını haysiyetsiz duruma düşürmekte, sonra da istediklerini yapmaktadırlar. İşte Vietnam'da bunu bütün bayağılığı ile yapmakta, Saygon'u bir fuhuş pazarına çevirmektedirler. Bazı Amerikalı idareciler bile bunu itiraf etmişlerdir Vietnam'ı gezen bir yazar (1) «Vietnam'da Kadın Alışverişi» adlı yazısının «Fuhuş Yuvası Saygon» başlıklı bölümünde şunları yazmaktadır. «ABD. Dış Münasebetler Komsiyonu Başkanı Fulbriht 1966 da bir konuşmasında, «Vietnam'ı umumhaneye çevirdik.» demişti. Saygon sokaklarında bir müddet dolaşmak, bu hükmün doğru olduğunu bana inandırmaya kâfi geldi. İşte, Amerikalı yetkili şahsın söylediği ve Saygon'u gezip gören yazarın onu ispatlayan ifadesi. Bu, Amerika'nın Vietnam'da yaptıklarının açık belgesidir. Saygon'da sayısı hergün çoğalan genelevlere masum Vietnam kadınları düşürülmektedir. Namusuna bağlı, haysiyetli insanların kenti Saygon ne oldu Amerikalılar buraya gelince? Bu durumu açıklayan şu yazı da bütün dünya basınında yayınlanmıştır.

(2) «Saygon'da Amerikalılar için 20.000 genelev var.»

---

(1) Milliyet Gazetesi 4/Aralık/1966 M. Ali Birand

(2) Cumhuriyet Gazetesi 7/Ocak/1968 (Havana: AP) Ajansı.

«Havana: (A.P) — Bir Vietkong sözcüsü Vietnam'daki Amerikan askerî mevcudiyeti sonuncunda Saygon'da Amerikalı askerler için 20.000 genelev açıldığını ileri sürmüştür.»

«Küba'da yapılan yabancı aydınlar toplantısında konuşan Milli Kurtuluş Cephesi (Vietkong'un Siyasî dalı) temsilcisi, hazır bulunan 400 solcu tarafından sık sık alkışlanmıştır.»

«Vietkong sözcüsü, 'Bugün Saygon'da resmen 70.000 fahişe bulunduğunu ve 120.000 kadar başka genç kadının da dünyanın en eski mesleğine -fahişeliğe zorla sürüklendiklerini söylemiştir.»

«Sözcü, Amerikalılar bizim milletimizin ruhunu satın almaya çalışmışlardır.» demiştir.

«Ayni zamanda Amerika'yı Güney Vietnam'a müstehcen propaganda ve fotoğraf yağdırmakla itham etmiş, bunların Amerikan hayatının bir kısmı olduğunu ileri sürmüştür».

İşte, dünya basınında bu durum açıklanmıştır. Bu 1968 deki durumdur. Şimdi ise elbetteki rezaletler daha çoğalmış, ahlâk bozulmaları tesbiti mümkün olmayacak kadar fazlalaşmıştır.

Saygon, satılmışlarla onları satınalan Amerikalıların çılgınca eğlendikleri kenttir. Bunlar, burada sanki vatanları, uygarlıkları için savaşta ölenlerin onlarda yarattığı sevincin şenliğini yapmaktadırlar. Saygon büyüktür. Saygon güzeldir. Saygon'da namuslu, vatanını seven insanlar da vardır. Bunlar özgürlükleri için canlarını fedaya hazır kimselerdir. Azınlıktır bunlar. Ama, büyük işler başarırlar. Saygon'da gerilla savaşı vermektedirler. Bunların çoğunluğu kızlardır, yaşları 18 - 25 arasındadır. Bu genç kızlar iyi teşkilâtlandırılmışlardır. Memleketlerinin kurtuluşu, özgürlüğü için her türlü eğitimi görmüşlerdir.

Bunlar Vietnam Kadınlar Birliği Milli Kurtuluş Örgütüne bağlıdırlar. Bu genç kızlar, Amerikaların her türlü saldırılarına karşı ve onları telâşa, korkuya düşürecek, savaş hazırlıklarını felce uğratacak gerilla savaşı tekniği ile yetiştirilmiştir. Bu genç kızlar, ne için kiminle, nasıl döğüşeceklerini çok iyi bilirler. Savaş bilgileriyle birlikte ruhi ve fikri bakımdan da iyi yetiştirilmişlerdir. Onlar en tehlikeli işleri başarmakta erkek arkadaşlarından hiç de geri kalmamakta, hattâ bazı işlerde onları çok aşmaktadırlar. Amerikalıların Vietnam'daki savaş merkezi, Saygon'da aldıkları bütün tertibata, bütün sıkı güvenlik tedbirlerine rağmen, bu Kurtuluş Savaşının gerilla örgütünün kızları Amerikalıları ve onun yerli uşaklarını korkuya, telâşa, endişeye düşürmektedir. Amerikalıların en ileri teknikle donatılmış örgütleri CIA, kurnazlığını ve cesaretini bunlara gösterememektedir. Onlarda savaşın bütün ileri tekniğine göre hazırlanmış silâhlar, bombalar herşey vardır, ama, korkuları onlardan çok daha fazladır.

Saygon'un her tarafı ışıklıdır, aydınlıktır ama, Amerikalıların ve uşaklarının içleri korkudan zından gibidir, karanlıktır. Bu Kurtuluş Savaşçısı gerillaların baskınlarından cüretli hareketlerinden korkmaktadırlar. CIA teşkilâtı bu cüretli savaşçı kızları elde etmek için çok çalışmaktadır. Çok dolar feda etmeye razıdırlar onlar için. Amerikan doları bunlarda geçmez. Adi bir kâğıttır dolarlar bu kızlara göre. Onlar için Amerikan doları Rusya'da ihtilâlden sonra dökülen, çöplüğe atılan çarlık banknotları bile değildir. O dolarlar ihanet ordusudur. Amerikan kadınlarının bacakları arasındaki zina paçavrasıdır. Alçaklık, ihanet, namus alışverişi pazarlıklarında, o pazarın insanlarında geçer bu dolar belki. Ama... Milli Kurtuluş Savaşı insanlarının pazarında geçmez. Say-

gon'un içinde gizli Millî Kurtuluş Savaşı gerillalarının amansız hareketleri, Amerikalıları ve yerli uşakları telâşa, korkuya düşürmüştür. Bunun için kentteki güvenlik kuvvetlerini çoğaltmak mecburiyetinde kalmışlardır. Bunun için de Amerika'dan yeni gelen birlikten Saygon'un içindeki güvenlik birlikleri emrine asker verilir.

İbrahim'le Zenci arkadaşı yanyana, konakladıkları binanın önünde sıraya dizilmişlerdi. Saygon'un içine, göreve gideceklerdi arkadaşlariyle.

Tam şehre karşı, şehrin ışıklarına karşı dizilmişlerdi. Dinlenme dönemleri bitmiştir artık, göreve başlıyacaklardır. Kendilerinden önce göreve gitmiş olan arkadaşları anlatmışlardı onlara şehri, Saygon'u ballandıra ballandıra. Bunların çoğunu eğlence yerleri, genelevler, genelevlerin kadınları ilgilendirmiştir. Görev dışında eğlence yerlerine, genelevlere gitmek askere serbesttir, hattâ subaylar, çavuşlar teşvik ederler bunun için askerleri. Buradaki genelevler, birçok eğlence yerleri Amerikalı kumandanlar, subaylar tarafından işletilmektedir. Onun için teşvik edilir erler buralara gitmeye. Kazançları vardır kumandanların. Buralara gitmiş erler dönüşte yaptıklarını anlatırlar, sonra da bir kenara çekilip harcadıkları doların hesabını yaparlar.

Bir çavuş sıraya dizilmiş askerlerin önüne geldi, her zaman olduğu gibi sıkı direktifler verdi, arada tehditler savurdu. «Şimdi şehir içinde vazife alacaksınız, oradaki güvenlik polisi emrindesiniz, oradaki amirlerinizin emirlerini itirazsız yerine getireceksiniz, yerlilerle temas etmeyecek, görüşmeyeceksiniz, suçlu olarak yakalananlara merhamet etmeyecek, halka hiçbir surette yardım et-

meyeceksiniz,» dedi. Daha buna benzer lâflar etti. Sonra sırayla araçlara bindiler.

Hareket etti araçlar şehre doğru. Bu defa araçlar farlarını yakmıştı, sigara içmek de serbestti. Topraklı, kötü yollardan gidiliyordu. Asfalt ve ışıklı yollardan gidiyorlardı. Karşıdan gördükleri bu ışıklı şehrin, Saygon'un kenar mahallelerine girdiler. Buradaki evlerin, yolların karşıdan gördükleri pırıl pırıl ışıklarla hiç ilgisi yoktu. Seyrek birkaç elektrik direğinin üstündeki ufak lâmbalar yolun bazı yerlerini aydınlatabiliyordu. Saygon'un fakir halkının oturduğu yerlerdir buraları. Onlar sefildir, perişandır evleri gibi. Ne kapılarından, ne pencerelerinden bakan bir insan, ne de bir ışık belirtisi vardır. Dünyada kapitalist, sömürücü memleketlerde soyulan da, ölüme terk edilen de, aşağı görülen de işte bu yerlerin insanlarıdır, bu insanlardır. Ama ...Uyanıyor bu insanlar, uyanıyorlar. Bu kapıların, bu pencerelerin içinde neler düşünüyorlar, neler yapmayı düşünüyorlar kimbilir. Koca şehrin bol ışıkları başkalarının olsun. Onların ışıkları zamanı gelince patlatacakları bombaların, kurşunların ışıklarıdır. O şehvet ve ihanet kokan ışıklar onların kinlerini tazeler, çoğaltır, çoğaltmakta...

Araçlar bol ışıklı geniş bir caddeye girdi. Caddenin iki tarafında renkli ışıklarla süslenmiş eğlence yerleri, lüks eşya mağazalarının reklâm ışıkları... Kadınlı erkekli gruplar, gülüşler, neşeli sarhoş bağırışları... Caddede araçlar ilerledikçe eğlence yerlerinin, lüks eşya satan mağazaların ışıklı reklâmları bu yerlerin çokluğunu göstermektedir. Amerikan subayları yanlarında kadınlar, kendi memleketlerinde yapamadıkları, yapamayacakları pespaye hareketlerle, acaip sesler çıkararak bağırışlarıyla insanlığın yüzkarasıdırlar. İbrahim'in bu manzara acaibine

gitmiştir, utanmıştır, sıkılmıştır, başını taşıtın içine çevirmiş öylece kalmıştır. Zenci kötü yaşantısı içinde çok şeyler yapmıştır ama utanma duygusunu kıyıya itecek böyle birşey yapmamıştır.

Araçlar epey ilerledikten sonra kalın ve yüksek duvarla çevrili bir binanın bahçesine girdiler. Büyük bir binanın önünde durdular. Binanın kapısının her iki tarafında ellerinde makinalı tüfekli nöbetçiler vardı. Öndeki jipten inen çavuş emir verdi, İbrahim ve arkadaşları araçlardan indiler, binanın önünde çift sıra dizildiler. Binadan çıkan bir subayla çavuş selâmlaştılar. Gelen erlerin isimleri okundu se Saygon Güvenlik Komutanlığı subaylarına teslim edildiler. İbrahim'le beraber gelen arkadaşları burada yalnız geceleri vazife görecekler, sabah erken yine araçlarıyla yerlerine döneceklerdir. Akşamları yine böyle araçlar onları buraya getirecektir. Onbeş gün böyle olacak, onbeş gün de gündüz aynı yerde vazife alacaklardır. Saygon'da bu merkeze bağlı her semtte bir yada birkaç karakol vardır. Hepsinin kadroları çoğaltılmıştır, çünkü, Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin gizli örgütü sabotajlarını çoğaltmakla, Amerikalıların ve onlara satılmış yerlilerin huzurunu kaçırmışlardır, korkuya düşürmüşlerdir onları. Ölüm korkusu saçmaktadırlar bu Vietnam Kurtuluş Savaşçıları. Bunun için de yüzlerce Vietnamlı fakir halk tevkif edilmiş, türlü işkencelere maruz bırakılmıştır. Toplama kampları, hapishaneler, böyle karakollar, şüphe ettikleri kadınlar, erkekler hattâ çocuklarla doldurulmuştur. Bütün işkencelere rağmen halk birşey konuşmuyor, konuşturulamıyor. Ele vermiyorlar kimseyi. Bunun için sinirlidirler Amerikalı ve yerli subaylar. Görünüşte bu yerler Vietnamlılarındır, bu vatan bütün varlığı ile onlarındır ama... Bütün egemenlik, emirler Amerikalılarındır. Güney Vietnam'da idare si-

villerde değildir, askerî idare vardır. Halk deyimiyle sivillerdeki idare kukla idaredir. Eğemenlik Amerikalılarda olunca öyle denir elbette.

İbrahim'le Zenci binanın içinde bir kanepeye oturdular. Subaylar, çavuşlar, erler oradan oraya gidip gelmekte, odalara girip çıkmaktaydılar. Binanın arka tarafından bazı sesler gelmekteydi. Acayipti bu sesler, hızlıydı. Ağlayanlar var gibiydi. Sonra bir kadının ağladığı işitildi, onu bir çocuğun yüksekten ağlaması takip etti. Başka sesler de geliyordu arka taraftan... İbrahim'le Zenci birbirlerine baktılar, dinlediler istemeyerek, içleri burkularak ağlamaları, sert bağırışları. Belliydi ki bir kadın ağlıyor dayaktan, iskenceden. Oğlu da annesine yapılan işkenceden ağlamaktadır. Sert sesler, bağırışlar da kadına işkence yapanların bağırışlarıdır. Biraz sonra iki subayla bir çavuş hırslı hırslı konuşarak arka taraftan İbrahim'le Zenci'ye doğru geliyorlardı. Çavuşun elinde kalın lâstikten copun büyüğü birşey vardı. Öndeki subay konuşuyordu:

— Söyletemedik, konuşturamadık.

Arkadan gelen subay cevap verdi.

— Biliyorlar ama söylemiyorlar, dedi.

İbrahim'le Zenci'nin yanına gelmeden durdular. Öndeki subay geriye, arkasındaki subayla çavuşa döndü:

— Cephedekilerden tehlikeli Saygon'un içinde gizlenen Vietnamlılar. Ölümü göze almış bunlar. Bu topladıklarımızın içinde onları, gerillaları bilen, gizleyenler var.

İkinci subay cevap verdi :

— Bu kadar işkence yaptık, dayak attık, söyletemedik.

— Dedim ya, bunlar ölümü göze almış insanlar. Dedi

birinci subay. Biraz sustular, sonra yine konuştu birinci subay.

— Kuzeylilerin, Milli Kurtuluş Cephesi bildirisini de dağıtan bunlar. Dağıtırlarken görüldükleri halde söyletemedik.

Öndeki subay döndü, etrafına bakındı sonra ilerlediler.

Subaylarla çavuş onların yanından geçip yandaki merdivenlerden yukarıya çıktılar. İçeriden gelen ağlamalar, çığlıklar durmuştu.

İbrahim'le Zenci, birşey konuşmadılar. Orada onlarla gelen başka erler de vardı, onlar da konuşmuyorlardı. Hepsi de meseleyi biraz da olsa anlamışlardı. Birer sigara yaktılar, İbrahim'le Zenci konuşmadan sigaralarını içmeye başladılar. Sonra bir çavuşla iki yerli asker bir odadan çıktı. Çavuş İbrahim'in biraz ötesindeki iki erin ismini bir kâğıttan okudu ve onlara:

— Gelin siz bizimle, dedi. Çavuşla beraber beş kişi olmuşlardı. Kapıdan çıkıp gittiler. Onlar daha bahçe kapısına varmamışlardı ki, ayni odadan yine bir çavuşla iki Vietnamlı yerli asker çıktı. Bu defa çavuş İbrahim'le Zenci'nin adını okudu ve onlara:

— Gelin bizimle, dedi. Önde iki yerli er onun arkasında, daha arkada İbrahim'le Zenci ilerlediler çıktılar dışarıya. Binadan bahçeye çıktıkları zaman Amerikalı çavuş duraladı, İbrahim'le Zencinin Amerika'dan yeni geldiklerini biliyordu. O da Amerikalı idi, memleketinden haberler alacak, memleket hasretini biraz olsun bu suretle giderecekti. İbrahim'le Zenci'ye döndü.

— Çok oldu mu Amerika'dan buraya geleli siz? Dedi. Zenci Cevap verdi.

— On gün olacak yarın. Çavuş yine sordu ve konuşa-

rak binanın bahçe kapısından, nöbetçiler arasından çıktılar.

— Vaşington'dan geldiniz galiba? Dedi çavuş.

— Evet. Dedi Zenci.

— Eğitim gördünüz mü orada?

— Gördük.

— Şehir içi savunması, gerillalara karşı savunma eğitimi de gördünüz mü? Dedi. Zenci ile İbrahim bakıştılar.

— Vaşington'da görmedik öyle eğitim ama buraya gelince biraz gösterdiler, anlattılar.

Çavuş, Zenci ile İbrahim'i iki yanına almıştı, yerli askerler de arkadan ilerliyorlardı. Hepsi makineli silâhlarla tam techizatlı idiler, sanki harbe, cepheye gidiyorlardı.

Çavuş, Amerika'dan, Vaşhington'dan bilgi almaya çalışıyordu onlardan. Evli olup olmadıklarını da sormuştu. Çavuş kendinden de söz etti. Amerika'da, Lousville'de karısı ve bir çocuğu varmış. Onlardan, onları göreceği geldiğinden söz etti İbrahim'le Zenci'ye. Çavuş iki Amerikalı erin kendi yanına verilmesinden memnundu, bunu belirtti İbrahim'le Zenci'ye. Onlar da Amerikalı bir çavuşun yanında olmaktan memnundular, onlar da bunu çavuşa söylediler.

Büyük, aydınlık bir caddeye girdiler. Çavuş buraları çok iyi biliyordu. Bir yıla yakın bir süredir buradaydı, bu Saygon şehrinde...

Kapısı ışıklı bir yere girdiler, çavuş kapının içinde duran adama selam verdi ve sonra İbrahim'le diğerlerine eliyle «Gelin» işaretini yaparak:

— Şurada size birer içki içireyim, dedi. Önde çavuş diğerleri arkada dar bir merdivenden aşağıya inmeye başladılar. İbrahim böyle yerlere hiç gelmediği için şa-

şırmış gibiydi, hem de göreve çıkmışlardı, içki içmeleri, böyle yerlerde oturmamaları gerekirdi. Ama ona ne, âmirleri çavuş sorumludur bundan. Epey indiler, sonra sigara dumanı ile insanın görme kudretini azaltan salona girdiler. Salon içki ve sigara dumanı kokusundan acaip bir durumda idi. Onları kapıda buranın yetkilisi karşıladı. Çavuşu önceden tanıdığı belliydi. Hemen bu adam öne geçti, çavuşla konuşarak salonun kalabalığında, masalar arasından geçilip paravan gibi birşeyle maskelenmiş, oturulduğu zaman giriş kapısından buradakilerin görülemiyeceği bir yeri çavuşu saygıyla selâmlayarak gösterdi. Çavuş ve İbrahim'le ötekiler oturdular. Çavuş, İbrahim'le Zenci'ye ne içeceklerini sordu. Hepsi viski içeceklerdi. Çavuş bu adama «viski ver bize» dedi. Adam gidince çavuş sigara çıkardı, hepsine uzattı.

Sigarayı yaktılar, Çavuş yine konuşmaya başladı. Daha çok İbrahim'le Zenciye sesleniyordu.

— Buralarda, içkili yerler, eğlence yerleri çoktur, görev dışında, er, subay, herkes serbesttir. Sayamayacağınız kadar eğlence yerleri vardır bu Saygon'da. Bizim paramız, Amerikan doları demek istiyorum, çok geçer burada. Kadın da boldur... Genelevlerde güzel yerli kadınlar vardır. Daha önce yerli kadınlar genelev falan bilmezlermiş. Daha doğrusu fahişelik yokmuş ama biz Amerikalılar buraya gelince öğrenmişler, biz alıştırdık onları. Namuslarına çok bağlıymışlar önceleri, yine var öyleleri, çok ta. Zaten bize, Saygon'un bu durumuna karşı savaş onun için yapıyorlar öteki Vietnamlılar, onlara Vietkong diyorlar. Onlar korkunç insanlardır. Şu koca Saygon'u görüyorsunuz ya, şu sıkı tedbirlere rağmen, hemen her akşam bir, birkaç hareket yaparlar. Bomba atarlar, bazı yerleri ateşe verirler, yakarlar. Şehirde gizli beyannameler dağıtırlar,

Vietnam halkını biz Amerikalılara ve bizimle beraber olan Vietnamlara karşı harekete davet ederler. Ama hiç biri de kolay yakalanmaz.

İçkiler gelmişti, içmeye başlamışlardı. Çavuş İbrahim'le Zenci'yi âdeta hem memnun etmeye hem de onlara bilgi vermeye, uyarmaya, hem de Amerikalı olduklarından onlara yakınlık gösterdiğini belirtmeye çalışıyordu. Çavuş yine konuştu:

— Bu Vietkongların şehirde gizli teşkilâtları vardır, korku nedir bilmezler. Bu günlerde işi yine azıttılar, onun için sizi bize takviye olarak verdiler. Ben buraya gelmeden evvel Vietkonglar her tarafı makineli, bombalı nöbetçilerle muhafaza edilen bizim Amerikan Elçilik Binası'na girmişler, elçiliği birkaç saat ellerinde bulundurmuşlar. Hem de burayı işgal eden Vietkonglar on kişi bile değillermiş. (3)

Evet, bu gerçek bir olaydır, hem de yalnız Saygon'daki Amerikalıları değil, Vietkang'daki idarecileri bile hayrete düşürmüş, ürkütmüştür. Vietkonglar, Vietnam'ın Kurtuluş Savaşçıları cesurdur, cüretlidir, Vietnam'ın kurtuluşu, özgörlüğü için yapamayacakları şey yoktur. Bu kırmızı pazubentli, yaşları 18 --20 arasındaki 9 genç, memleketleri için savaşın mücadelenin en cüretlisini yapmışlardır. Bu gençler Saygon'da 250 miyon liraya yapılan, yüzlerce makineli, bombalı, mitralyözlü Amerikalı asker, yada subayın koruduğu Amerikan Elçilik Binası'nın bahçe duvarını delmiş, binanın büyük kapısını devirmiş ve içeriye girmişler. Binadaki bütün görevlileri Elçi dahil, âdeta enterne etmişler. Dünyayı ateşe veren CIA teşkilâ-

(3) SON Gazetesi 10/Şubat/1968 «Resimli Vietnam Harbi» Yazısı.

tının buradaki elemanlarını pasif hale getirmişler. Bunlar korkudan nereye saklanacaklarını bilememişler, silâhlarını kullanmak cesaretini de gösterememişlerdir. Amerikan Elçisi Flisworth Bunker korkusundan çelik dosya dolabının içine girmiş. Bu Vietnam'ın 9 Kurtuluş Savaşçısı genç, elçilik binasını tam 7 saat ellerinde bulundurmuşlardır. En sonunda, gelen birliklerle savaşan bu gençler kahramanca ölmüşlerdir.

İşte Amerikalı çavuş bunu anlatmak istemiştir İbrahim'le Zenci'ye. Elbette korkacak, memleketin vatansever insanlarından, elbette o insanlar da memleketlerinin özgürlüğü için, canlarını verme pahasına da olsa savaşacaklardır. Bu savaş durmayacak, ta ki Amerikalılar memleketlerini bırakıp gidinceye kadar. Vietnam'ın kurtuluşunu isteyen kadın - erkek, yaşlı - genç, bütün Kurtuluş Savaşçılarının tekrarladıkları söz şudur: (4) «Amerikalılar bize ne bomba atarak, ne ülkemizin kuzeyine saldırarak boyun eğdirebilecekler. Gidecekleri güne dek döğüşeceğiz!» Vietnam'ın Kurtuluş Savaşçıları bunun için cesurca, pervasızca Amerikalılar'a karşı koymaktadırlar.

Amerikalı çavuş, İbrahim ve diğerleri görevleri icabı caddede geziyorlar, olayları ve şüpheli insanları kolluyorlar. Bazan ara sokaklara, fakir halkın bulunduğu mahallelere giriyorlar. Çavuşun söylediğine göre Saygon'daki bütün olayların, Amerikalılara karşı yapılan hareketlerin insanları bu mahallelerde barınır, bu mahalleler halkı tarafından saklanır. Yapılacak hareketlerin hazırlıkları da burada olur. Bunların kadınları da Amerikalılarla beraber hareket eden yerli Vietnamlıların kadınlarına benzemezler. Namus bakımından çok ciddidirler

---

(4) «Vietkong çetecileri arasında» Tanju Gökçöl Çevirisi «May yayını. S. 76

buranın kadınları. Namusları için bir teki koca orduya karşı koyacak cesareti gösterir, onların namusunu satın alacak dolar Amerika kasalarında, piyasasında yoktur. Satmazlar kendilerini çünkü.

Çavuş böyle söylemiyorsa da, bu kadınların ciddiliğini anlatırken bunu belirtmek istemişti. Bir sokakta giderken, kendileri gibi göreve çıkmış bir çavuşla dört ere rastladılar. Bunlardan iki Amerikalı er fakir bir yerli Vietnamlı'nın kollarından tutmuşlar. Çavuş yakaladıkları bu Vietnamlı yerliye arkadan tekme - yumruk vurmaktadır. Adamın üstü başı perişandır. Yüzü kan içindedir, her halde çoktandır dayak yemekte, hırpalanmaktadır. Bunların arkasından yakalanan adamın karısı elinden tuttuğu sekiz - on yaşlarındaki çocuğu ile ağlayarak gelmekte, diğer iki er, kadının geri dönmesi için ona hücum edip vurma hareketi yapmaktadırlar. Kadın bunlara aldırmaz, kocasını yalnız bırakmamak kararındadır. Çocuk bağırarak ağlamakta, annesinin eteğine sıkı sıkı sarılmış durumda küçük bacaklariyle koşmaktadır âdeta. Kadın bırakmaz, bırakmaz kocasını. O bilir ki böyle Amerikan polislerinin aldığı, döğerek götürdüğü kimseler bir daha dönmezler, dönseler de sakat, dönerler işkenceden. Bunlar İbrahim'le diğerlerinin yanına geldikleri zaman, adamı yakalayan grubun çavuşu ile İbrahim'in grubunun çavuşu selâmlaşıp konuşmaya başladılar. O çavuş da Amerikalı idi, hepsi durdular. İki Amerikalı erin yakaladığı Vietnamlı adamın hali acınacak durumdaydı, içinde fanilası olmadığı anlaşılan gömleği parçalanmıştı, suratından akan kanlarla rengi bile belli değildi. Kadın da durmuştu kendi diliyle birşeyler söylüyordu ağlıyarak yüksek sesle. Herhalde kocasının suçsuzluğunu, bırakmalarını söylüyordu, ama kim dinler? İbrahimlerin çavuşu sordu:

— Ne yapmış bu? Dedi, öbür çavuşa.

— Polis şefinin evinin etrafında dolaşırken gördük, takip ettik, karanlıkta biriyle konuştu, konuştuğu adamı yakalayamadık ama bunu evine giderken yakaladık, diye cevap verdi çavuş.

İbrahimlerin çavuşu lakayt başını salladı, konuşmadı. Adamla onu yakalayanlar geçip gittiler. Kadın ve çocuk onları ağlayarak takip etti. Karanlığın içinde sesleriyle beraber kendileri de kayboldular.

İbrahim'le Zenci birbirlerine baktılar; bu ne demekti? Fakir bir Vietnamlı, Polis Şefi'nin evi civarında gezemez mi? Bir arkadaşıyla da karşılaşınca konuşmaz mı? Bu suç mudur? Diye düşündüler.

Çavuş, İbrahim'le Zenci'ye dönüp konuşmaya başladı:

— İşte bizim görevimiz böyle, şüphe ettiğimiz kimseleri yakalamak, dedi. Zenci dayanamadı konuştu.

— Gece sokağa çıkmak yasak mı bu insanlara? dedi.

— Değil, değil ama, şüphe edilirse işte böyle yakalanıp götürülür, karanlıkta biriyle de konuşmuş. Sonra Polis Şefi'nin evinin etrafında görülmüş, dedi çavuş. Hem yürüyorlar hem konuşuyorlardı.

— Polis Şefi'nin evi buralarda mı? diye sordu Zenci.

— İleride, büyük caddede, orası kalabalık caddedir ama, kimbilir, şüphe edilmiş işte. Vietkongluların birşey yapmasından çekiniyorlar elbette. Söyledim ya, Polis Şefi'nin evine bomba koyabilirler, dedi çavuş.

— Hapishaneler doludur böyleleriyle öyle ise çavuşum? dedi Zenci. Çavuş gülümseyerek cevap verdi.

— Dolu ya, bir kısmı da kamplara gönderiliyor. Şehir dışında büyük bir hapishane yapılıyor.

İbrahim'le Zenci, bu duruma daha da hayret ettiler. Bu halkın hiç huzuru yok demek. Her an alınıp götürülme, hapis edilme, döğülme korkusu içindedirler demek?

Diye düşündüler. O gece bu düşünceler içinde görev dönen dolaşmaları yaptılar. Kendilerinin başındaki Amerikalı çavuşun onlara yakınlık göstermesi biraz ferahlık verebiliyordu, Ya çavuşları aksi, lânetin biri olsaydı? Karamsarlık içinde iyice kahr olacaklardı.

Sabah olunca kendilerini araçları ile konakladıkları yere götürdüler.

İbrahim'le Zenci ve onlarla beraber Amerika'dan gelen arkadaşları, Saygon'un içinde devamlı vazife görmekteler. Artık Saygon'un her yerini bilmekteler, her şeyi, burada her yapılan hareketi en ince detaylarına kadar görmüşler, öğrenmişler. Hele Amerikalı subayların rezaletlerini, genelev işleten yüksek rütbeli subayları, ticaret yapan, halktan haraç alan generalleri... (5) Bunların hayasız davranılarına şahit olmuşlardı. Yerli subayların ve sivil personelin, kendi insanları Vietnamlılara ihanetinin de şahidi olmuşlardır. Bütün bu hareketler, rezaletler kadınlı erkekli sürüp gitmektedir. Amerikalılarla yerli satılmışların yaşantılarıyla, diğer taraftaki halkın yaşantısı arasında çok, ama çok fark vardır. Vatanseverle hain, haysiyetli ile haysiyetsiz de bu yaşantılar içinde, belirmektedir. Saygon'un kenar mahallelerindeki halk fakirdir, perişandır, açlıktan dilenenleri çoktur, bu sefalet Amerikan emperyalizminin cinayetleriyle beraber yarattığı ekonomik gösteridir. İşte, İbrahim'le Zenci bütün bunların şahidi ve bunlardan üzülen iki bahtsız insandır. Onlar insan olarak -İstemeyerek de olsa- bu birbirine zıt iki yaşantı arasında akıllarının erdiği kadar mukayese yapmaya, bu meselenin sebeplerini araştırmaya çalışmaktadırlar. O fakir, perişan, ama namuslu halk bu memleketin hakiki sahipleridirler. Zenci ile İbrahim de, kendi

(5) Cumhuriyet Gazetesi, 23/Şubat/1971

memleketlerinde haksızlıklara uğramış, bu halk gibi sefalet ve perişanlık çekmişlerdir. Memleketlerindeki anayasa haklarına, insan haklarına dayanan kanunların, anlaşmalarının mevcudiyetine rağmen. Bu anayasa ve insan hakları beyannâmeleri dışında bırakılmışlardır âdeta bu ikisi. Onlar için fakir Vietnam halkına acımak, bunları düşünmek, kendilerine acımak, kendilerini düşünmek demek oluyor.

Amerikalılar, yerli satılmışlar, bu fakir halkı, kendi vatanlarını, kendi uygarlıklarını müdafaa edenlere karşı savaşa göndermektedirler. Kardeşi kardeşe vurdurma demektir bu... Bunun için Amerikan gizli örgütü CIA türlü entrikalar, türlü kombinezonlar, yalanlar tezgâhlamaktadır bu insanları iki düşman gibi birbirine vurdurmak için. Ama bunların düşünenleri, bu oyunu oynayanları çoktur. Vietnam'ın Milli Kurtuluş Cephesi Örgütü elindeki bütün imkânlarla Vietnam halkını uyarmaktadır bu olaylara karşı. Artık bu kardeş kavgasına gitmeyi ihanet sayanlar çoğalmaktadır. Bir ihanet kavgasına gitmemek için Amerikalılarla satılmışlarla vuruşanlar Saygon'da dehşet yaratmaktadır. İbrahim'le Zenci, böyle bir olaya şahit olmuşlardır. Kuzey Vietnamlılara karış savaşmak istemediği için yakalanan bir Saygonlu şöyle haykırıyordu Amerikalı ve Vietnamlı subayların suratına:

— Biz Vietnamlıyız. Kuzeyliler de, Güneyliler de Vietnamlıdır. Biz kardeşiz, esasta biriz. Fransızları memleketimizden kovmak için beraber döğüştük, şimdi ben onlara karşı silâh kullanamam.

Subayları çileden çıkarmıştı, gazabe getirmişti Vietnamlının bu konuşması. Vietnamlı subay adamın üstüne hücum etti, tekme, yumruk alabildiğine vuruyordu subay:

— Hapse gireceksin, kurşuna dizileceksin, dedi ve yoruluncaya kadar vurdu Vietnamlıya. Vietnamlının a-

dırdığı yoktu, kendinden olanları, onların da özgürlüğü için çalışanları öldürmek alçaklığını yapamazdı, yapamayacaktı herşeye rağmen. Ne korktu, ne irkildi. Cevap verdi satılmış Vietnamlı subaya:

— Benim kızkardeşim var karşı tarafta, Kuzey Vietnam'da, namusunu kurtarmak için kaçtı oraya, siz kaçırdınız oraya, siz kaçırdınız onu, o orada olmasa da ben o tarafa silâh çekemem, masum kardeşini öldüren bir insan olamam. Diye bağırdı subayların suratına. Öyle bağırdı, öyle bir baktı ki Amerikalı ve Güney Vietnamlı subayların suratına, iki subay da, hareketsiz, şaşkın kalakalmışlardı. O konuşmasına devam etti. Yırtık gömleğinin içinden terli göğsü sanki bütün Vietnam'ın kurtuluşu için çarpıyordu, hedefi alçakların kurşunlarına.

— Yeter artık, yetmez mi öldürdüğünüz masum insanlar, yakıp yıktığınız köyler... Daha konuşacak, haykıracaktı ama iki subay birden saldırdılar üzerine, neresine rast gelirse vurmaya başladılar.

— Öldüreceğiz seni, öldüreceğiz: Diye bağırıyordu Vietnamlı Amerikan elbiseli subay vururken. Yoruldular, onlar dövmekten, vurmaktan yoruldular ama, Vietnamlı halk adamı aldırmıyordu. O herşeyi göze almıştı. Çok fena bakıyordu iki subaya, bakışları bile yeterdi onlara. Amerikalı subay kenarda duran çavuşa bağırdı:

— Al şu köpeği, tık içeriye, sonra işini görürüz. Elinde makineli tabanca bulunan çavuş, kolundan tuttu Vietnamlıyı, dışarıya doğru itikleyerek götürmeye çalıştı. Vietnamlı giderken geriye, Vietnamlı subaya bakarak bağırdı:

— Hain, alçak, Vatan haini, satılmış. Vietnamlının ağzından bu sözlerle beraber fırlayan tükürükler subayın suratında ihanetinin izlerini belirtmişti sanki.

Vietnamlı subay, çileden çıkmıştı. Hücum etti ada-

mın üstüne ama, olmadı, yapamadı Vietnamlı Amerikan elbiseli subay. Adam düşündüğünü, tasarladığını yapmıştı. Bir anda kapmıştı çavuşun elindeki makineli tüfeği, önce Vietnamlı subayı sonra Amerikalı subayı kurşunladı, tabancalarını kullanmaya fırsat vermeden, onları yere serdi, etrafına bakındı, birden elinde makineli, yay gibi fırladı kapıdan dışarıya. Nöbetçilerin korkak, şaşkın bakışları arasında caddeye fırlayıp kayboldu.

İbrahim'le Zenci ve daha birçok asker ve çavuşun gözler önünde oldu bu olay. Adamı yakalamak için sonradan peşinden koşuldu, İbrahim'le Zenci de koştular, ama, adamı yakalamak için değildi, belki de yakalanmasına mani olmak içindi adamın arkasından gidişleri.

İbrahim'le Zenci adamın girdiği yeri de gördüler ama aldırmadılar. Söylemediler kimseye birşey. Aralarında da bu konuda birşey konuşmadılar. Adam haklı idi, vatanını, vatanının insanlarını bu kadar seven, hatta bütün insanlara bunun örneği olan bu insanı yakalayıp ölüme teslim etmek ikisinin de arına giderdi, alçaklık sayarlardı kendileri için bu adamı ele vermeyi. İbrahim'le Zenci yerlerine dönünceye kadar da hiç konuşmadılar, yalnız bol bol sigara içtiler. Yerlerine döndükleri zaman ikisi de yorgun ve çok düşünceliydiler. Subayları, çavuşları onların adamın arkasından koşup yorulduklarını, terlediklerini görünce onlara birer soğuk içki ısmarladılar. Hatta, takdir de ettiler. Ama onlar aldırmadılar buna. Onlar bütün benlikleriyle subayları öldürüp kaçan kendi insanlarına, kendi memleketlerine olan sevginin düşüncesindeydiler.

İbrahim'le Zenci dönünceye kadar, Vietnamlı tarafından vurulan iki subay hastahaneye götürülmüştür. Ne var ki iki subay da kurşunlandıkları yerde ölmüşler, ölülerini götürmüşler iki hırslı subayın.

İbrahim'le Zenci bahçedeki bir kanepeye oturdular. Yanlarına onlar gibi bir er de geldi oturdu. Oradaki erlerin, çavuşların, subayların konuştukları hep bu olaydı. İyice korku atlatmıştı bütün Güvenlik Karargâhı insanları. İbrahim'le Zenci'nin yanlarına oturan er oranın eskisiydi, birçok olaylara şahit olmuş, bir çoğunu da işitmişti. Konuşmaya başladı er:

— Böyle olaylar çok oluyor Saygon'da. Başka şehirlerde de oluyormuş, işitiyoruz hep raporlar geliyor karargâha. Vietkonglu bunlar. Korku nedir bilmezler. Vatan diyorlar, uygarlık diyorla da onun için can veriyorlar herifler, kadınları da öyle ha... Onlar zor yenilirler, koca Fransız ordusunu tepelemiş atmışlar. Bu er sonra anlatmaya başladı daha önceki bir olayı.

— Savunma Bakanı'na suikast yapmak isterken böyle bir Vietkonglu yakalamışlardı. Ben o adamı gördüm genç biri idi, Negüen'di adı, unutmam o genci hiç. Burada hapisti, ben nöbet tuttum onu hapis olduğu yerde idam ettiler adamı, o da çok cesurdu, çok. İdam edileceği zaman, gözlerini bağlamak istedik, bağlatmadı. (6) «Bırakın sevgili vatanıma son bir defa bakayım.» dedi. Ölürken de bağırdı genç adam, «Yaşasın Vietnam» diye. İşte bu adamlar böyle... Subayları vuran bu Vietkongluyu gördünüz. Yakalanmaz da o artık. Dedi. Ayağa kalktı Amerikalı er, giderken yine konuştu:

— Vatanlarına zorla girdiğimiz, namuslarına saldırdığımız insanlardan elbette böyle şeyler bekleyeceğiz. İçlerinde boktan olanları da var ya. Dedi ve ağır ağır binanın içine doğru ilerledi.

İbrahim'le Zenci, bu konuşan erin arkasından bir

(6) «Vietnam Vietnam», Sander Kitabevi. Türkçesi. Ayhan Tezel S. 141.

müddet baktılar. Sonra aralarında bakıştılar. Bu Amerikalı er şahidi olduğu, işittiği olaylarda, hatta Amerikalıların Vietnam'a gelişlerinde, Amerikan hükümetini, Amerikalıları suçlu bulmaktadır. Böyle konuşması suçtur, yasaktır da elbette, ama, sabrı tükenmiştir. Korkusuzca konuşur, bezmiştir bu tutumlarından, bu yaptıklarından, o da insandır. Neden korksun. Artık herkesin bildiğini, gördüğünü söylüyor. Dünyanın her tarafında Amerika'nın bu tutumu protesto edilmektedir de. Amerika'da bile Vietnam savaşları aleyhinde gösteriler, protestolar yapılmaktadır . (7) Bu gibi gösteriler Amerika'nın hemen her yerinde devam etmektedir, hükümetin bundan dolayı tutumu yerilmektedir. Askere celp şubelerinin önlerine giden Amerika halkı, gençlik toplulukları, Vietnam savaşına karşı olduklarını bağırmaktadırlar. Bu hareketler Amerika'yı temelinden sarsmaktadır. Bu göstericiler ve Vietnam Kurtuluş Savaşçıları, davalarında direnişlerinde haklıdırlar. Vaşington'da Beyaz Saray'a yürüyen 400 genç «HO Şİ MİN, HO Şİ MİN» diye bağırmıştır. (8) «Savaş istemiyoruz» diye haykırmıştır. Amerikan bayraklarını yakmışlar, polis arabalarını ateşe vermişlerdir Vietnam savaşını, Amerika'nın istilâcı ve barbarca hereketlerine karşı dünyanın her tarafında olduğu gibi Türkiye'de de protesto hareketleri olmuştur. Bu Vietnam savaşı aleyhtarlığı Amerikan ordusuna da sirayet etmiştir. Amerikalı subay ve erler bu haksız savaşın katilleri olmak istememektedirler. Amerika'nın Beyaz Saray'ından emperyalist çıkarlar için, silâh fabrikatörlerini memnun etmek için verilen bu savaş emirlerini din-

---

(7) Cumhuriyet Gazetesi. 12/Şubat/1971

(8) Cumhuriyet Gazetesi 12/Şubat/1971

lememektedirler. Daha 1969 Ağustosu'nda (9) bir piyade takımı savaş bölgesine gitmeyi reddetmiş. 1971 Martı'nda da yine «Americal» tümenin birinci alay birinci bölüğüne bağlı «Bravo» Birliğinin komutanı Yüzbaşı Pavilla, emri altındaki iki takımı ile Laos sınırında ilerlemeyi reddetmiş, bunun için de görevinden alınmıştır. 1970 yılında da Newyork'ta (10) «Vietnam Savaşını Sona Erdirmek İçin Seferberlik Yeni Komitesi» adıyla bir örgüt ve bu örgüte bağlı olanlar Amerika'nın hemen her kentinde Vietnam savaşları aleyhine gösteriler düzenlemişlerdir. Haksız bir savaşın haklı insanlarına karşı savaşmak, onları öldürmek insanlık haysiyetine dokunmaktadır elbette. Amerika yetkilileri, Nazi Almanyası savaş suçlularından daha kanlı elleriyle, daha kara vicdanlariyle insanlık karşısında sıkılmadan durabilmektedirler hâlâ... Yukarıda söylediğimiz «Americal» tümeninin adı lekelidir ve kanlıdır, kanlı bir yüzkarasıdır. Bu Amerikan tümeni, bu tümene mensup bir kısım, subay ve erler My Lai katliamını yapmışlardır. Vietnam'ın ufak bir köyü olan My Lai'ye girerek çok sayıda Vietnamlıyı, kadın, erkek, ihtiyar, genç çocuk demeden hunharca öldürmüşlerdir. Emiri Vaşington'daki emperyalist, istilâcı hükümet yetkilileri verir. Bunlar, kendilerini bu cinayetlerden sıyırmaya, temize çıkarmaya çalışırlar. Emir verdikleri subay ve erleri suçlamaya çalışırlar. (11) Bu katliamdan dolayı sorgusu yapılan bir subay, «ben emir kuluyum» diye cevap verir. İşte subay, bu katliamın gerçek suçlularını ortaya atmıştır. Amerikalı yöneticiler vermiştir ona emir: Yöneticiler suçludur. Beyaz Saray'ın

(9) Cumhuriyet Gazetesi 23/Mart/1971
(10) Cumhuriyet Gazetesi 18/Mart/1970
(11) Cumhuriyet Gazetesi 12/Ocak/1971

kanlı elli kodamanları bunun hesabını verecektir. O emperyalist, istilâcı dünyayı masum kanlariyle boyayan Birleşik Amerika yöneticilerinden hesap sorma zamanı yakındır.

Vietnam'ın Ulusal Kurtuluş Cephesi Örgütü'nün mücadelesi, Türk Milli Kurtuluş Savaşı'nın tam bir örneği dir. Türk Milli Kurtuluş Savaşı da emperyalizme karşı yapılmış bir savaştır. Vietnam Kurtuluş Savaşçıları da şimdi ayni yoldadır, ayni emperyalizme karşı savaşmaktadır. Vietnam'ın Kurtuluş Savaşçıları, Türk Kurtuluş Savaşı'nın önderi Mustafa Kemal'in (12) «Yabancı bir devletin himaye ve sahipliğini kabul etmek, insanlık sıfatlarından mahrumiyeti, aciz ve meskeneti itiraftan başka bir şey değildir,» sözünü kendilerine bir özgürlük savaşı dayanağı olarak kabul etmişlerdir, o ruhla savaşmaktadırlar.

Ne yazıktır ki, ne bedbahlıktır ki, İbrahim Türk Kurtuluş Savaşı'nı kendilerine özgürlük savaş parolası bilmiş, tanınmış insanlara karşı savaşmaya gelmiştir. Âdeta Türk İstiklâl Savaşı'nın insanlarına kurşun atmaya, onları öldürmeye gelmiştir. İbrahim suçlu değildir, ona Mustafa Kemal'i, Türk Kurtuluş Savaşı'nı tanıtmayan, kendi çıkarları sebebiyle öğretmeyenler, öğrenmesine engel olanlar suçludurlar. Bunun hesabını da onlar verecektir. Türkiye de yeni bir uyanış, yeni bir davranış yolundadır.

İbrahim Türkiye'de, kendi memleketinde, ne Mustafa Kemal'i, ne de Kurtuluş Savaşı'nı, bu savaşın ne için, nasıl, kimlere karşı yapıldığını, özgürlüğün ne olduğunu öğrenememiştir. Yavaş yavaş anlıyacaktır, anlamaktadır. Haklı ile haksızı öğreniyor, uyanıyor. O zaman, o zaman ne olacak? İbrahim ne yapacak o zaman?

---

(12) Mustafa Kemal Atatürk: «Nutuk»dan.

Vietnam'ın Saygon'u merkezidir rezaletlerin, felâketlerin, ihanetlerin. Buna karşılık Saygon'un içinde, Vietnam'ın kahraman, cesur Ulusal Kurtuluş Savaşçıları, namuslu insanlar da vardır. Onları da görmektedir İbrahim. Babasının şu sözlerini hatırlar arasıra: «Haksız işin ortağı, masumun katili olma ipe götürseler de seni.» Düşünür İbrahim babasının bu sözlerini. Düşünecektir de haksız ortağı olduğunu, masumun katili olmak için buraya getirildiğini, geldiğini, eline silâh verildiğini... Fırtınalar eser İbrahim'in kafasının içinde. Öyle fırtınalar ki, onu perişan eder. Bu fırtına ne zaman onu haklı bir karara varma düşüncesine kavuşturacaktır?..

Zenci ile İbrahim gündüz silâhlarını temizlemişler, pırıl pırıl yapmışlardır. Kurşunları da doldurmuşlardır silâhlarına. Yeni elbiseler de verilmiştir onlara. Başlarındaki miğferlerde, kollarındaki pazubentlerde kocaman (MP) işareti de vardır. Görevleri icabı böyle alâmetler taktırılmıştır. Bunlar hem asker, hem de polistirler, daha doğrusu güvenlik kuvvetidirler Saygon'un içinde. Amerikalılar zaten, dostluk maskesi altında her memleketin hem askerî kuvvetine hem de iç işlerine karışırlar. Bu da onun bir ufak örneğidir. Saygon'da CIA'nın programı içindedir bu tedbirler de.

Hava kararmış, akşam olmakta... Göreve çıkmaları zamanı da yaklaşmakta. İbrhim'le Zenci sigaralarını yakmışlar, karargâhın arka bahçesindeki bir kanepede oturmaktalar. Zenci, Amerika'daki hayatından, Dünya Barış Ödülü'nü kazanan Zenci lideri Dr. King'den onun öldürülmesinden, sonraki Zenci liderlerden Stokely'den, onun iyiliklerinden,, (13) Zenci hareketlerinden, yürüyüşlerden,

---

(13) «Siyah İktidar» Ant yayınları. Türkçesi: Can Yücel. Ayrıca muhtelif gazetelerden.

hapishanelerde yatmasından kısa kısa anlatıyordu, anlatırken de çok heyecanlanıyordu.

Bu sırada Saygon'u yerinden oynatan müthiş bir patlama oldu. Sanki koca Saygon kentinin altına tonlarla dinamit yerleştirilmiş sonra da ateşlenmişti. Korkunç bir patlamaydı bu. İbrahim'le Zenci, birden oturdukları yerden fırlamışlardı ayağa. Şaşkındılar karargâhın içindeki subaylar, çavuşlar, erler. Hepsi birbirine çarparak binadan dışarıya fırladılar. Rütbe, mevki tanımadan karmakarışıktılar dışarıda. Tehlike karşısında, korkaklar arasında rütbe ve mevkinin hiçbir otoritesi olmuyor, aranamıyor demek ki. Ölümde ayırım olmadığı gibi. Hepsi korkulu, sessiz şaşkındı, bakınıyorlardı etrafa, bastıkları yer kendileriyle beraber havaya uçacakmış parçalanacakmış gibi korkudaydılar. Neydi bu gürültü? Düdük sesleri başladı işitilmeye. Karargah komutanı da topluluğun arasındaydı, o da tam bir şaşkınlık içindeydi. Sonra bütün subaylar, çavuşlar hatta bir kısım erler de kumandanın etfında toplandılar. Kumandan etrafına bakındı, birşeyler yapması, ne olduğunu anlaması, öğrenmesi lâzımdı görevi dolaysiyle, ama korku bütün iradesini, düşünme melekesini silmişti sanki. Karargâhın içinden koşarak çıkan bir çavuş kumandanın yanına geldi, selâm verirken konuşmaya başladı titrek sesle:

— Kumandanım, Komutanlıktan telsizle bildirdiler. Hava alanındaki benzin depoları ateşlenmiş, bombalanmış, derhal oraya yardıma gidilmesi emir ediliyor. Dedi.

Kumandan, cevap vermeden etrafına bakındı, hâlâ korku ve şaşkınlık içindeydi, kendini toplamaya çalışıyordu ama güçtü bu. Bir iki gezindi, bir karar vermesi lâzımdı. Etrafındaki subaylara baktı ve konuştu nihayet.

— Haydi araçlara bindirin erleri, sizler de beraber

çabuk hava alanına gideceğiz. Yangın söndürme vasıtaları da hemen hareket etsin hava meydanına.

Erler, çavuşlar, subaylar araçlara bindiler, Kumandan da jipine bindi hareket etti. Diğer araçlar da onu takip ettiler. Caddeye çıkıldığı zaman, caddelerde askeri taşıtlar, polis vasıtaları, son sür'atle ilerliyorlardı Amerikalılara ait askeri hava alanına doğru. Saygon'un içinde tam bir panik vardı. Bütün yollar sokak başları, askerler, polisler, güvenlik kuvvetleri tarafından tutulmuştu. Kimseyi bir yerden bir yere bırakmıyorlardı. Sokakta gördükleri fakir halkı yakalamışlardı.. Araçlar hava alanına yakın bir yere geldiği zaman alevler aydınlatıyordu etrafı. Saygon'un bu gecesinde hava meydanında en büyük meş'ale yanıyordu âdeta. Korkunçtu manzara, hem de çok korkunçtu. Ateşlenip patlatılan benzin depolarından benzinler akmış, yayılmış etrafa, alev alev göklere yükseliyordu. Hava meydanındaki uçakları da alevler kaplamış onları da tutuşturmuştu. Patlayarak yanıyordu meydandaki uçaklar da. Bir masum Vietnamlıyı kurşunlamaya benzemez bu, hadi yanaş bakalım, şimdi gösterin kendinizi! Alevlerin cehennemi sıcaklığı etrafa yayılmıştı. Kumandanlar, geri, geri çekiliyorlardı, seyirci kalmışlardı bu tufana. Amerikalıların azametli, kudretli görünüşleri, dünyaya meydan okuyan çıkışları buna karşı koyamazdı. Yangın kendi kendine sönecekti ne zaman sönerse, ama Amerikalıların çok miktarda benzinleri, bir o kadar çok uçakları da hak ile yeksan olmuştu, kül oluyordu. Dağılan benzinle birlikte yangının da başka yerlere yayılması tehlikesi vardı. Onun endişesindeydi büyük rütbeli subaylar, şimdi ona çare arıyorladı yalnızca.

İbrahim'le arkadaşları, daha birçok yerden gelen askerler vasıtalardan indirilmişlerdi. Ama onlar da ne yapacaklardı? Bu yangını söndürmek imkânsızdı. Yangının

etrafa yayılmasını önlemek olabilirdi ama ona da cesaret isterdi; bu kumandanlarda ne gezer o cesaret. Vietnam'ın Kurtuluş Savaşçılarının cesaretinin zerresi yoktu onlarda. Şaşkına dönmüşlerdi hepsi.

İbrahim'le Zenci'nin ön tarafında toplanan, Amerikalı ve Vietnamlı subaylar konuşuyorlardı aralarında yüksek sesle.

— Vietkonglar yaptı bu işi. Dedi bir subay.

— Evet Vietkong çetecilerinin işidir bu. Diye ilâve etti diğer bir subay.

— Onların gerillalarının işidir bu. Diye konuştu bir subay da.

— Bu meydanda o kadar sıkı güvenlik tedbirleri, o kadar sıkı kontrol vardır ki, kuş uçmaz buralara. Nasıl yanaştılar, nasıl yaptılar bu işi? Hayret doğrusu, şaşılacak şey. Dedi diğer subay.

— Kurtuluş ordusunun gerillaları bunlar. Onların giremeyecekleri yer, yapamayacakları şey yoktur. Bunlar Kuzey Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi Örgütü'nün gerillaları, onların şehir gerillaları bunu yapanlar. Diye ilâve etti başka bir subay da.

«— Bu işi yapanlar yakalanmışlar mı?» diye sordu bir diğeri.

— Bilinmiyor yakalanıp yakalanmadıkları ama onlar kolay kolay yakalanmazlar. Diye daha evvel konuşan subaylardan biri cevap verdi.

Yüksek rütbeli subaylar telâşlıydı hâlâ, oradan oraya gidip geliyorlar, emirler veriyorlardı, ateşin yayılmaması için tedbir alınması yolunda.

Yüksek rütbeli subayların yanından gelen bir genç subay, İbrahim'in yakınındaki subayların yanına gelerek konuştu:

— Burasını bombalayan, ateşe verenler Vietkong ge-

rillası iki genç kadınmış, kaçarlarken görülmüşler ama yakalayamamışlar. Kadınlar burayı bombaladıktan sonra kaçarken iki nöbetçiyi vurmuşlar, alanın dışındaki nöbetçilerle de silahlı çatışmaya girişmişler, o nöbetçilerden birini de kolundan yaralamışlar. Silâh sesini işiten bütün meydan personeli koşmuş ama o anda patlamalar olmuş, meydan işte böyle cehenneme dönmüş. Kadınlar kaçmışlar. Dedi.

— Kolay ele geçmez onlar, hele şehrin içine gittilerse onlar için saklanacak çok yer var, onları saklayacak çok Vietnamlı var. Erkek gerillalardan daha iyi yetişmiş bu genç kız gerillalar, cesur da oluyorlar. Kaçıncıdır böyle şeyler yapıyorlar. Bu kadınlardan ele geçen oldu mu hiç? Olmadı, olmaz da. Dedi subay.

Çavuş karargâh kumandanından aldığı emir üzerine İbrahim ve arkadaşlarını araçlara bindirdi. Geldikleri yoldan, Saygon'un içine doğru sür'atle hareket ettiler. Hava alanını, benzin depolarını ateşleyenlerin şehrin içine doğru kaçtıkları haber alınmış, şehirde sıkıyönetim ilân edilmiş. Sokağa çıkma yasağı vardır. Vesikası olmayanlar, görevlilerden başkası sokakta görüldüğü zaman derhal yakalanacak. Bunun için, araçta yanlarına binen çavuşlar İbrahim ve arkadaşlarına sıkı sıkı tenbih etmişlerdir. İbrahim ve arkadaşları her zaman görevli bulundukları bölgelerde ikişerli üçerli gruplar halinde dolaşacaklardır.

Saygon'un içine geldikleri zaman, görevli oldukları bölgelere ikişer üçer kişi dağıttılar erleri. İbrahim'le Zenci'yi de çavuşlar herzaman dolaştıkları bölgeye yakın bir yerde indirdi araçtan. Çavuş yine icap eden emirlerini, direktiflerini verdi, ama bu defa emirler sıkı ve esaslı idi, yakalanmaları lâzımdı benzin depolarını uçuranların. Araç diğer erleri de görevleri yerine dağıtmak üzere hareket etti.

Hava iyice karamıştı, bu defa şehir mateme bürünmüş, ölüm kasvetine bürünmüştü. Caddeler, sokaklar hiç böyle tenha görülmüş değildir belki şimdiye kadar. İbrahim'le Zenci, makineli tüfekleri ellerinde, tetik üstünde, her an çarpışmaya hazır vaziyetteler. Fakir Vietnamlıların oturduğu bir sokağa girdiler .Tameman karanlıktı âdeta sokak. Herzamanki gibi yine sigaralarını yaktılar. Bu defa ikisi yalnızdılar görevde. Saygon'da ne suç işlenirse, buraların fakir halkından bilinir, suçlu onların sokaklarında, evlerinde, iş yerlerinde aranır. Bunun içinde işkence onlara yapılır, Amerikalıların işlediği suçlar bile onlara yükletilir. Girdikeri bu sokak da, fakir yerli Vietnamlıların, açlık, sefalet içinde kaderlerine terkedilmiş insanların sokağı... Bu sokakta insanı üzen, ürpertici bir sessizlik yalnız bu gece değil, herzaman vardır. Zenci ile İbrahim, fakirliğin ne olduğunu, fakirliğin bu sömürücü kapitalizmin kol gezdiği dünyada yaygın olduğunu bilirler. İkisi de çekmiştir fakirliğin acısını bütün ağırlığı ile. Hâlâ da çekmektedirler fakirliğin ıstırabını.. Saygon'da eğlencenin, içkinin, hayvanlaşan şehvetin bayalığını, insanlığın alnına haysiyetsizliğin kara damgasını vuran Amerikalılardır. Onun satılmış uşağı ihanetiyle sokak orospusundan çok daha bayağı Vietnamlının içine bu akşam korkunun dehşeti girmiştir. Bunlar caddelerde gezmekten korkuyorlardı. İki Ulusal Kurtuluş Savaşçısı genç kızın yarattığı bu korku, Amerika'nın Beyaz Sarayı'nı da dehşete, gazebe sokacaktır.

İbrahim'le Zenci birer sigara daha yaktılar. Onlar daha hakiki mücadelenin tam olarak ne olduğunu anlamamışlardı. Ama, birşeyler anlamak, bir netice çıkarmak için daima düşünüyorlardı. Bu fakir mahallenin üç yol kavşağına geldiler, bir ara köşede, bir sokağın kenarında durdular. Ayak sesleri duymuşlardı. Kendilerinin bu-

lunduğu tarafa doğru gelenlerin ayak sesleriydi. İkisi duvara yapıştırdılar arkalarını, ayak sesleri koşar gibi onlara, onların bulunduğu tarafa geliyordu Zenci, ayak seslerinin geldiği tarafa başını uzattı, sonra İbrahim'e hafifçe.

— İki kişi geliyor. Dedi.

— Hemen silâh kullanmayalım. Dedi İbrahim.

— Yakalayalım diye cevap verdi Zenci.

Bu iki kişi birden sokağın köşesini tam İbrahim'le Zenci'nin bulunduğu yere döndüklerinde, İbrahim ve Zenci ile yüz yüze, göğüs göğüse geldiler. İbrahim'le Zenci bir anda, biri birinin diğeri de ötekinin kollariyle beraber bellerinden sardılar. Yakaladıkları bu insanlar kımıldayamadılar, hareketsiz kaldılar oldukları yerde. İbrahim'le Zenci yakalandıkları bu iki kişiden çok kuvvetli ve iriydiler. Yakaladıkları kişilerin gözüne baktılar. Bunlar iki genç kızdı. Bu iki kızın başları siyah birer bezle bağlı iki yandan yüzlerine doğru sarkan siyah saçları dağınık, üstleri gibi saçları da tozluydu. Alınlarından kızarmış yanakları okşıyarak göğüslerine doğru iniyordu terleri. Koyu lacivert pantolonları üzerinde kalçalarını kaplayan bol, siyah renkte, büyük cepli erkek ceketini andıran gömlekleri vardı.Çekik gözleri içinde heyecan belirtiyle beraber yaptıkları, başardıkları işin doyulmaz sevinci doluydu, parlıyordu siyahla beyazın süslediği gözleri. Korkusuzdular, göğüslerinin çarpıntısı sevincin heyecanındandı herhalde. Elleri gömleklerinin büyük cepleri içindeydi. Daha doğrusu, bol siyah gömlekleri altındaki silahlarındaydı elleri. Parmakları da silâhlarının tetiğindeydi belki. Silâhları olduğu muhakkaktı. Kendilerini yakalamak isteyenlerle çarpışacaklar, vuruşacaklardı. Ama... Aniden karşılaşmışlardı sokağa döner dönmez bu iki kişi ile; âdeta kucaklaşmışlardı. İbrahim'le Zenci kızların bellerine he-

men sarılmışlardı, kollarını da hareketsiz hale sokmuşlardı. Böyle olmasaydı, kızlar muhakkak silâhlarını kullanacaklardı. İbrahim'le Zenci'nin kolları sımsıkı kızların bellerinde, gömleklerinin altındaki silâhlarının üzerinde. İbrahim'le kızın vücutları yapışmıştı birbirine, Kızın göğüslerinin bâkireliği, bütün canlılığını, İbrahim'in göğsü üzerinde beliriyordu. Muhakkak ki bir erkek eli değmemişti göğüslerine şimdiye kadar. Silâhından başka birşey değmemişti bu göğüslere. Vatan, özgürlük, namus korunmasının canlı bir belirtisiydi bu bâkir göğüsler.

İbrahim kızın yüzüne baktı, en ufak bir korku ve irkilme belirtisi göstermiyordu. Kız da İbrahim'in yüzüne baktı. Bakıştılar birbirlerine. İbrahim kızın silâhlı olduğunu anladığı gibi, kız da, İbrahim'in kendisinin silâhlı olduğunu anladığının farkına varmıştı. Çünkü, İbrahim'in kolları kızın hem elleri, hem de silâhı üzerindeydi. Zenci de, belinden sarılıp tuttuğu kızın silâhlı olduğunu anlamıştı. Kızın silâhının üstündeydi Zenci'nin elleri. İbrahim'le Zenci birbirlerine baktılar. Bütün bunlar kısa bir zaman içinde olmuştu. Ne kızlar, ne de İbrahim'le Zenci hiç konuşmuyorlardı. Her iki taraf da ne yapacaklarını, ne olacağını düşünüyorlardı. Kararsızlık içindeydiler. Bir ara, İbrahim'le Zenci birbirlerine uzun, daha kararlı baktılar. Birşeyler yapmaları, bir karar vermeleri lâzımdı. Kızlar da hayretle İbrahim'le Zenci'ye bakıyorlardı. İbrahim'le Zenci iki Amerikalı askerdi, hem de güvenlik kuvvetlerindendiler. Amerikalıların Vietnamlı kadınlara, kızlara nasıl hayvanlaşan bir şehvetle, hoyratça, insafsızca saldırdıklarını biliyorlardı. Saygon'u Vietnam kadınlariyle dolu bir genelev durumuna getirdiklerini de biliyorlardı. İbrahim'le Zenci de bu Amerikalılardan ikisi değil miydi? Bu iki Kurtuluş Savaşçısı kız, canlarını kurtarmak için namuslarından fedakârlık yapacak kimseler-

den değildir, Değildirler. Onlar Vietnam insanlarının, kadınlarının ve ayrıca kendilerinin namuslarını korumak için savaşıyorlar canları pahasına. İbrahim kızın yüzüne baktı, bakışında, kızdan, onun kadınlığından istifade etmek arzusunun en ufak bir belirtisi yoktu. Çaresiz bir kadından böyle bir istifadeyi düşünmek bile onun için aşağılığın en son derecesiydi. Kız da bunu İbrahim'in bakışlarından, hareketlerinden çok iyi anlamıştı. İbrahim kızın yüzüne bakarak konuştu:

— Silâhlısınız siz, dedi. Kız Zenci'nin tuttuğu arkadaşına baktı, bakıştılar, sonra kız, İbrahim'e baktı ve «Evet» mânasında başını salladı.

— Nereden geliyorsunuz? Dedi İbrahim kıza. Kız yine Zenci'nin tuttuğu kıza baktı, bakıştı iki kız ifadesi güç manaları gözleri içinde toplayarak. Kızlar sustular başlarını çevirdiler karanlık sokağın sonsuzluğuna.

— Nereye gidiyorsunuz? diye sordu bu defa İbrahim.

— Evlerimize, diye cevap verdi kız. Şimdi de İbrahim'le Zenci bakıştılar. Kız konuşmasına devam etti:

— Yakaladınız bizi, alıp götürün. Sizi mükâfatlandırırlar, çok dolar verirler kumandanlarınız size bizi yakaladığınız için.

Yine bakıştılar İbrahim'le Zenci birbirlerine. Sonra kıza döndü İbrahim, kızın nefesi İbrahim'in yüzünü okşayan bir gelin teliydi sanki.

— Gören oldu mu sizi, askerlerden falan? Diye sordu İbrahim.

— Hayır. Diye cevap verdi kızların ikisi de.

İbrahim yavaş yavaş kızın belinden kollarını gevşetti ve aşağıya indirdi, serbest bıraktı kızı. Zenci de İbrahim'e bakarak ayni hareketi yaptı, o da kızın belinden, silâhı üzerinden çekti kollarını. İbrahim'le Zenci dikkatle

sokakların içine baktılar. Kimseler yoktu, hiçbir ses te işitilmiyordu. Bulundukları yer karanlıkça idi. Bir sokağın sonundaki direkte hafif ışıklı bir lâmba vardı. Fakir mahallesi olduğu için buralara ışık istemezdi. Bakındılar etrafa dikkatle yine. Kızlar ellerini ceplerinden çıkarmışlardı, hayret içindeydiler. «Silâhlarının olduğunu bu iki Amerikalı er anlamıştı, niye almadılar silâhlarımızı? Ne yapacaklar?» Diye bir an düşündü kızlar. Birbirlerine bakışlarıyla bu düşüncelerini belirtiyorlardı âdeta. İbrahim sordu karşısındaki kıza:

— Ne tarafa gideceksiniz?

Kızlar yine bakıştılar, sonra Zenci'nin karşısındaki kız cevap verdi.

— Gideceğimiz yer uzak ama.. Siz bırakırsanız biz gideriz. Dedi.

— Götürüp teslim edersek kurşuna dizerler sizi, yaşatmazlar, dedi İbrahim.

— Biz kimsenin öldürülmesini istemiyoruz, dedi Zenci.

— Suçlu saymıyor musunuz bizi? Dedi İbrahim'in karşısındaki kız.

— Bilmem ki... Diye cevap verdi İbrahim Zenci'ye bakarak.

İki kız, İbrahim'le Zenci'ye hayretle bakıyorlardı. O anda bir düdük sesi işitildi. İbrahim'le Zenci gibi görevlilerin düdük sesiydi bu. İbrahim'le Zenci kızları birden kızları duvara çektiler, iki kız arkalarını duvara dayayıp kaldılar, duvara yapıştırmışlardı âdeta arkalarını. Düdük sesi devam etti. Bu düdük sesi civardaki diğer görevlilerin düdük sesiydi bu. İbrahim'le Zenci bir sesinin geldiği tarafa baktılar. Üç görevli kendilerinin bulunduğu tarafa geliyordu. İbrahim kızlara sokuldu:

— Gelenler var, dedi kızlara. Sonra etrafına bakın-

dı, kızların gizlenmesi için bir yer arıyorda. Kızlara bir kapının içerlek yerini gösterdi.

— Şuraya gizlenin. Biz gelenlerin bu tarafa gelmesine engel oluruz, o zaman da siz buradan gideceğiniz yere gidebilirsiniz, Biz gidiyoruz, dedi. Zenci ile İbrahim hafifçe ellerini kaldırarak kızlara veda ettiler ve kendilerine doğru gelenlere karşı hızla ilerediler, bir de irtibat işareti düdüğü çaldılar. Kızlar kapının içerlek kısmında gizlenmiş bakışıyorlardı. «Hepsi kötü değil demek bu insanların, Amerikalıların, bizi anlayanları da var...» diye içlerinden konuşuyorlardı herhalde.

İbrahim'le Zenci karşılaştıkları Amerikalı bir çavuş ve iki Vietnamlı erle selâmlaştılar. Çavuş sordu :

— Birşeyler, şüpheli bir durum var mı gezdiğiniz yerlerde? Şüpheli kimselere rastladınız mı?

— Hayır, yok, rastlamadık öyle bir kimselere, dedi Zenci ile İbrahim. Zenci en âlâsından Amerikan sigarası çıkarıp çavuşa ve erlere ikram etti, yaktı onların sigaralarını. Çavuş sigaraya baktı, sonra Zenci'ye :

— Bu bizim Amerikan sigarasının en âlâsı, burada bu sigara pek bulunmuyor. Siz Amerika'dan yeni geldiniz galiba? dedi.

— Evet, yeni geldik, dedi Zenci. Kızların kaçabilmeleri için oyalıyordu onları. Sokağın ortasında durmuşlardı hepsi. Zenci içinden birkaç tanesi içilmiş sigara paketini çavuşa uzattı.

— Al çavuşum, içersin. Dedi. Çavuş, itiraz etmeden aldı sigara paketini, yerleştirdi cebine, Zenci yine konuştu:

— Vaşington'da içkiye alışmıştık, bu saatlerde içerdik. Ama burada olmuyor, bu saatlerde hele bu akşam görev sıkı, içemeyiz elbette değil mi çavuşum? Dedi. Zenci gülümsedi, bakıştılar İbrahim'le.

— Canınız içki istedi galiba ha, değil mi? Dedi çavuş gülümseyerek.

— İstedi çavuşum. Beraber olursa ısmarlarım çavuşum. Dedi Zenci. Sonra çavuşla erlerin geldiği tarafa işaret ederek yine konuştu.

— Şu tarafta bize göre içkili bir yer olacak, dedi Zenci ve o tarafa doğru harekete hazırlandı, bir iki adım da attı.

— Sıkıyönetim var, açık mıdır içkili yerler? Hiç rastlamadık öyle bir yere. Dedi Vietnamlı erlerden biri.

— Çavuşum yanımızda olunca buluruz, açtırırız da bir yeri. Dedi çavuşa bakarak Zenci.

— Gidelim buluruz bir yer, dedi çavuş da. Çavuş adeta büyük bir kumandan edası içindedir, sanki bir emriyle istediği meyhaneyi açtırabilecektir. Geldikleri tarafa doğru elleri arkasında, göğsünü daha da ileriye çıkararak ilerlemeye başladı. İki kızı gerilerinde bırakıp ilerlediler, sokağın köşesinden kayboldular.

IV

Saygon'u yerinden oynatan, Amerikalıların askerî hava alanındaki benzin depolarını havaya uçuran, Amerikalıları ve onun uşaklarını satılmış Vietnamlıları en küçüğünden en büyük rütbeli subaylarına kadar korkutan, ürperten, sinirlendiren çılgına döndüren, bu işi başaran, bu iki kızdır: Vietnam'ın Ulusal Kurtuluş Cephesi gerilla örgütünden olan bu iki kız... İbrahim'le Zenci arkadaşının yakalayıp serbest bıraktıkları Nhung ile Chau'dır.

Kapının içerlek yerinde sırtları duvara dayalı kızlar, kendilerinden ayrılan İbrahim'le Zenci'nin arkasından onlar kaybolunceya kadar baktılar. Sessiz hareketsiz duruyor, etrafı dinliyorlardı. Uzaktan anlaşılmaz konuşmalar geliyordu; bu konuşmalar, İbrahim'le Zenci'nin ve onların karşılayıp kendilerine doğru gelmelerine engel oldukları Amerikalı çavuşla yanındaki Vietnamlı erlerin konuşmalarıydı. Kızlar gömleklerinin altından silâhlarını çıkardılar, parmaklarını tetiklerine götürdüler, öyle duruyorlardı. Konuşmalar bir müddet devam etti. Sonra konuşmalar uzaklaştı ve işitilmez oldu. Gitmişlerdi hepsi. Oradan uzaklaşmışlardı. Söylediklerini yerine getirmişlerdi İbrahim'le Zenci, tehlikeyi gidermişlerdi.

«Kim bu Zenci ile Beyaz Amerikalı? Neyin nesiydiler bunlar? Bizi niye bıraktılar? Zenci çok iyi İngilizce konuşuyordu. Kim bunlar?» İki kız bu düşüncedeydiler, bir anlam veremiyorlardı bu duruma Parmakları silâhlarının tetiğindeydi. Bu hazırlık, bu ateş etme hazırlığı mu-

hakkak ki, İbrahim'le Zenci'ye karşı değildi. Başkaları da vardı, polisler, askerler, her türlü güvenlik kuvvetlerine mensup kimseler kendilerini arıyorlardı. Kentte sıkı tertibat alınmıştı. Kendilerini yakalamak isteyenlerle her an karşılaşabilirlerdi. Elbetteki yakalanmayacaklar, çarpışacaklardı, ölecekler teslim olmayacaklardı.

Bu kızlar hayatları pahasına bu işe, bu tehlikeye girişmişlerdi. Başarmışlardı da. Daha böyle çok şeyler başarmışlardır, başaracaklardır, düşmanlarına daha çok korku verecekledir. Onları, onlar gibileri mücadele yolunda besleyen bu harekete götüren, Birleşik Amerika'nın tutumudur. (14) «Halkı besleyen tek duygu, yırtıcı bir Amerikan düşmanlığıdır.» İşte Vietnam'ın Kurtuluş Savaşçılarını besleyen, onlara mücadele gücü veren bu Amerikan vahşeti. Dünya insanlarının kendilerini haklı gördüklerini, Amerikan barbarlığının delilleriyle ispatlamalarıdır. Memleketlerini Amerikalılara teslim edenler, o yolda olanlar gafletlerinin, ihanetlerinin ispat belgesini görsünler, öğrensinler. Irk ayırımının Birleşmiş Milletler'de yasaklanma günü kabul edilen 21 Mart'ta (15) dünya radyoları ve basını da bu zulüm ve ihanet yaratıcılarının maskelerini bakınız nasıl düşürüyor. İşte radyoların spikerleri konuşuyor. «Yirminci yüzyıl ulusal bağımsızlık çağı, ama bu çağda ulusların kendi kaderlerini tayin edebilme haklarına bile karşı çıkılıyor. Ve bu çağda işlenen cinayetler eskisinden daha vahşi oluyor. Amerikalı er Erksin, 18 Nisan 1969 günü, merkezî dağlık bölgede, Güney Çin Denizi'nin birkaç mil batısındaki küçük bir köyde kendisinden 3—4

(14) «Ho Şi Minh», Payel yayını. Çeviri. Şerif Hulusi
(15) İstanbul Radyosundan. 21/Mart/1971. «Irk ayırımı konuşmasında.

yaş küçük olan Vietnamlı küçük bir kız gördü. Erksin, kızı tam olarak tarif edememektedir. Sadece, altın bir dişi olduğunu ve koyu kahverengi gözlerinin oldukça anlamlı olduğunu hatırlamaktadır. Ayrıca kızın mavi camdan küpeleri vardır. Bu küpeler, güneşli bir öğleden sonra kızın başında nöbet tutarken dikkatini çekmiştir. Çoğu köylü kadınlar gibi bu kız da, bol pijama giymekteydi. Erksin, kızla 24 saat beraber bir yerde bulunmuştu. Bunlar kızın son saatlarıydı. Erskin'le bulunan dört asker kıza tecavüz etmiş, ve daha sonra öldürerek cesedini dağdaki fundalıklar içine bırakmışlardı. Askerlerden biri kızı üç kere bıçaklamıştı.» İşte: Radyolardan spikerlerin anlattıkları... Dünya bunu radyolardan işitmiş, basında okunmuştur. Bu barbarlık, bu vahşet, insan vicdanında neler yaratmaz, hangi insanın gözleri yaşarmaz? Elbette gerekirse tek kişi kalıncaya kadar savaşacak Vietnam'ın Ulusal Kurtuluş Savaşının kahraman çocukları.

Bu iki Kurtuluş Savaşçısı Vietnamlı kız bunu, bunun gibi birçok şeyleri biliyor, Vietnam'ın bir köyü olan MY LAİ'deki Amerikan katliamını da biliyor. Bunları o radyolarda da basında da dünyanın bilgisine sunuldu. Kurtuluş Savaşçılarının bültenlerinde de resimleriyle anlatıldı. (16) Katliam resimleriyle dolu kitaplar dünyanın her yerinde yayınlandı. Bu iki kız da bütün Vietnam'ın namuslu, özgürlük isteyen insanlarından... Amerikalılarla, onlara satılmışlarla, hainlerle savaşacak, Amerikan vahşetine, onun çıkarcı emellerine karşı koyacaklar. Bu yolda ölümü göze alacaklar, alıyorlar da işte. Bu kızlar Saygon'un satılmış kimselerinin kızlarına, kadınlarına benzemezler. Bunlar dâvalarında, mücadelelerinde, savaşlarında haklıdırlar. Ergeç zafer onlarındır.

---

(16) «Vietnam Vietnam» Sander Yay. Türkçesi, Ayhan Tezel

Kızlar gizlendikleri kapının içerlek yerinde biraz daha durdular, dinlediler etrafı, gelen giden olup olmadığını anlamaya çalıştılar. Sonra Zenci'nin tuttuğu kız (Chau) arkadaşı Nhung'un kulağına eğildi fısıltıyla.

— Gittiler. Etrafta başka bir ses de yok, dedi.

— Hemen gidelim. Aramalar daha fazla hızlanmadan, dedi arkadaşı.

Bulundukları yerden çıktılar. Parmakları silahlarının tetiğinde, etrafa bakındılar, sokağın köşesinden hızlı hızlı ilerlemeye başladılar. Arasıra durup etrafı dinliyorlar, sonra yine yollarına devam ediyorlardı. Onları sokağın karanlığında takip eden biri vardı ama kızların bundan haberi yoktu. Çünkü onları izleyen şahıs, bu işlerde onlardan çok iyi yetişmiş, tecrübeli bir uzmandı bu işlerde. Sokakların girdisini çıktısını da çok iyi biliyordu. Kızlar karanlık ve dar bir sokağın başına geldiler. Kenara, en karanlık bir yere çekilip biraz durakladılar, sağa-sola ve arkalarına baktılar, kimseler yoktu. Gerçekte vardı ama onlar görememişlerdi kendilerini izleyeni.. Karanlık, dar sokağa saptı kızlar. Onları takip eden şahıs öyle yapmadı, bir bahçenin duvarından içeriye atladı ve kayboldu. Kızlar bu dar sokakta ilerlemeye başladılar. İlerledikçe sokağın daha pis ve daha karanlık olduğu anlaşılıyordu, ilerleri âdeta bataklıktı. Kızların ayakları bataklığa gömülmüştü. Çok pis kokuyordu buraları. Sokağın sonu ağaçlıktı, ağaçların dalları gökyüzünü bile görmeye engel oluyordu. Zifiri karanlıkta burası. Kızlar durdular, bir daha etraflarına bakındılar ama birşey olsa da göremezlerdi ki. Buraya polis de asker de gelemezdi. Böyle yerlere gelebilmek için cesaret olmalı onlarda. Yokturki. Kızlar yavaşça konuştular :

— Burada beklemeyecekler miydi? Dedi, Nhung.

— Evet, dedi Chau. Ve yine etrafa bakındılar. İkisi de bitkin, yorgundular. Kolay mı bu işleri başarmak sonra da oradan kurtulmak? İkisi de tam yere çömelip oturacaklardı ki. Hemen yanı başlarından bir ses geldi, hafiften, bir sarhoş sesi, bir sarhoşun şiir okuması. Doğruldular aniden.

(17) «Hürriyet gününü bekleyip,
şiir yazıyorum ben şimdi.»

Kızlar, bu sesi, bu şiiri işitince sevindiler. Bu, onlara önce anlaştıkları gibi parola idi. Bu şiiri okuyan, sarhoş oyunu oynayan, Vietnam Kurtuluş Savaşçıları Örgütünün elemanıydı, Topal Serçe denen adamdı.

— Serçe, dedi Nhung. Sesin geldiği tarafa kızlar dönerken Topal Serçe önlerine dikilmişti. Gülümsüyordu karanlığın içinde parlayan gözleriyle kızlara. Topal Serçe'nin elinde şarap şişesi, ama yırtık eski ceketinin içindeki makinalı tüfenginin namlusu pusuya yatmış aslan dişi gibi gözüküyordu. Topal Serçe denen bu adam ellisini aşkındı çok. Elbiseleriyle perişan görünüşlüydü, ama dünya politik gidişini, sonuçlarını bir çırpıda açıklayacak olgunlukta ve Saygon'un CIA elemanlarını çileden çıkaracak zekâ ve kurnazlıktaydı. Doluydu böyle iyi yüklerle Topal Serçe denen bu Ulusal Kurtuluş Savaşçısı.

İki kızı iki tarafına aldı, kollarını kızların omuzları üzerine koydu:

— Çok güzel başardınız vazifenizi. Bu Vietnam, bu Vietnam'ın özgürlük isteyen insanları sizin bu kahra-

---

(17) «Ho Şi Minh» Pay Yayını. Türkçesi, Şerif Hulûsi

manca savaşınızla kurtulacak, dedi. Sevinçliydiler üçü de.

Gittikleri sokak, bataklıktı, karanlıktı, ama bu üç savaşçı insan aydınlığa, çok aydınlığa, bütün özgürlük isteyen insanların aydınlığına gidiyordu. Karanlıkta uzaklaştılar sevinçle, zafer sevinçiyle.

V

İbrahim'le Zenci ve Amerikalı çavuşla iki er, bir meyhaneye girip içkilerini içtiler. Masraflar Zenci'dendi. Kızların kaçabilmeleri için iyi oyaladılar çavuşla erleri. Meyhaneden çıktıkları zaman, çavuşla erlerden ayrıldı İbrahim'le Zenci. Kızları merak ediyorlardı. «Acaba ne oldu o iki kız? Başlarına birşey gelmeden gidebildiler mi gitmek istedikleri yere?» Ellerinde silahları, görevlerini sadakatla başarmaya çalışıyorlarmış gibi ilerliyorlardı bu düşünce içinde.

— Acaba ne oldu kızlar? Dedi, İbrahim.

— Gitmişlerdir gidecekleri yere, dedi Zenci.

— Gidip bakalım onları bıraktığımız yere, dedi İbrahim.

— Oraya gidiyoruz ya, diye cevap verdi Zenci.

Acele ediyorlardı ikisi de kızları bıraktıkları yere gitmek için. Kızları merak ettikleri ikisinin de hallerinden belliydi.

— Kızları yakalayıp sonra bıraktığımızı haber alırlarsa yaşatmazlar bizi, dedi Zenci.

— Elbette yaşatmazlar, hemen kurşuna dizerler, diye doğruladı İbrahim.

Hızlı hızlı ilerliyorlardı. Heyecanlı, merak içindeydiler. Sonra düdük sesleri geldi uzaktan, onlar da cevap verdier düdükleriyle.

— Yakalanırlarsa kızlar bizi söylerler mi dersin? dedi İbrahim. Zenci gülümsedi ve :

— Söylemezler, kahpelik yoktur onlarda, dedi.

Kızları bıraktıkları yere geldiler. Etrafa bakındılar, ne bir ses ne de kimseler vardı. Karanlık sokağın içi hüzünlü bir sessizliğe bürünmüştü. Kızlarla karşılaştıkları zaman, hele yüz yüze geldikleri zaman böyle hüzünlü, böyle kasvetli değildi. Tehlikeler etrafta dolaştığı halde değildi böyle, insanın içini karartan hüzün yoktu bu sokakta. İbrahim'le Zenci'yi hüzünlendirmişti şimdi bu sokağın hali. Şimdi içlerinde tarif edemeyecekleri bir tuhaf hal vardı. Vietnam'daki bu kavganın gerçek nedenini anlayamamışlardı daha. Şimdi hisleriyle hareket ediyorlardı ama hisleri haklı olduklarını belirtiyordu. İkisi de üzgündü. Kızları kurtarmışlardı, sevinmeleri lâzımdı, istedikleri olmuştu. Olmuştu ama kızlar ikisinin de içlerinde birşeyler yaratmıştı. Sevgi mi, takdir mi, nedir? Onlar da bilemiyorlardı...

İbrahim sigarasını çıkardı, uzattı Zenci arkadaşına. Sonra çakmağını yaktı, çakmağın ışığında kızların gizlendiği kapının içerlek yerinde beyaz birşey gördü, eğildi aldı gördüğü şeyi. Bu, kendisinin yakaladığı kızın boynunda, gömleğinin iç kısmında gördüğü, mendile benzer, kenarları kırmızı iplikle dikilmiş, eşarp gibi birşeydi.. Dikkatla baktı bu eşarp gibi şeye, Zenci de baktı.

— Kızlardan düşmüş, o kızlardan düşmüş, düşürmüşler, dedi Zenci.

— Evet benim yakaladığım kızın boynunda idi, gömleğinin yakasında, iç kısmından kenarlarını görmüştüm. Nasıl düşürmüş, dedi İbrahim, Zenci gülümsedi:

— Onlar birşey düşürmezler kolay kolay, sana bırakmıştır, buraya geleceğimizi tahmin ettiler, dedi. Yerlere baktılar. Çakmağını yaktı yine İbrahim araştırıyorlardı kızların gizlendikleri yeri. Bu defa Zenci siyah birşey gördü yerde, aldı. İbrahim'in yanan çakmağının ışığında baktılar Zenci'nin bulduğuna. Bu da siyah, kenar-

ları bunun da kırmızı iplikle dikili idi, bu da eşarp gibi birşeydi. Zenci tanıdı bunu.

— Bak bana da bırakmışlar... Bu da benim yakaladığım kızın boynunda bağlıydı, dedi ve gülümsedi. Memnundu, ikisi de memnundular. Kızları, kumandanlarına teslim ediyorlardı, kendilerine ne verselerdi bu kadar sevinmezlerdi herhalde.

— Biz kızlara birşey vermedik ama... dedi İbrahim.

— Hürriyetlerini verdik ya... Herşeyden kıymetli şeydir hürriyet. Onu ben çok iyi bilirim İbrahim, dedi Zenci.

— Evet, diye cevap verdi İbrahim. Baktılar ikisi de, ellerindeki kızların onlara bıraktıkları minnet borçlarının karşılığı hediyelerine. Kızların terlerinin ıslaklığı daha kurumamıştı, bezler ıslaktı âdeta, bunlarda kızların kokusu ayni zamanda Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın kokusudur.

Kurtuluş savaşının haysiyetli kızları borçlu kalmak istemezler kimseye. Kendilerine iyilik edenlere verecek neleri vardı ki? Ancak işte o iki bez parçası... Ama, o bezler hürriyet, uygarlık, haysiyet ve namus taşıyordu, onların kokusu vardı o bezlerde. Satılmış fahişelerin fuhuş kokusu yoktu onların bu bezlerinde.

Düdükler öttü, öttü... İbrahim'le Zenci, kızların bıraktıkları kenarları kırmızı dikişli armağanları göğüsleri üzerindeki ceplerine soktular, sustu düdükler, sustu...

Sabah oluyordu, güneş doğuyordu kenarları kırmızı ipliklerle dikili gibi kuzeyden.

VI

Gecenin zifiri karanlığında, bastıkları yerler oldukça bataklıktı, bataklığın pis kokusu da insanı âdeta sersemletiyordu, ama yine de, Amerikalıların Saygon'da yarattığı fuhuş bataklığının kokusu kadar fena değildi. Hava soğumuştu, soğuk rüzgâr esiyor, ağaçların dallarının çıkardığı acaip seslerden başka hiç bir ses duyulmuyordu ortalıkta.. Gökyüzünü kaplayan ağaçların dalları karanlığı bir kat daha karartmıştır. Bir adım önüne bile görmek mümkün değildir. Korkaklar için bu yerlere, bu zamanda sokulmak, kurşunlanmadan ölmek demektir. Hainler buralara hiç sokulamazlar, «Hainler korkak olurlar.» Topal Serçe için bu yerler kapalı gözle bile yürünebilecek kadar biliniyordu. Cesaret'se... Topal Serçe cesaretin ta kendisiydi. O önde, iki genç kız arkasında onu takip ediyordu. Üç cenkçi gerilla ilerliyorlardı. (18)

Kızların kafalarının içini kaplayan düşünce, ateşleyip berhava ettikleri Amerikalılara ait benzin depo-

---

(18) «Gerilla Harbi» Mao Tse - Tung, Che Guevara. Payel Yayınevi. Türkçesi: Can Yücel. S. 120.
«Gerilla savunmasız düşmana dokunmaz, ölülere el sürmez, yaralının yarasını tamir eder, daha önce büyük bir hainliği dokunmamışsa tabii. Sığnağı pek sağlam değilse, tutsak almaz, çünkü aralarından kaçan oldumu, sığnağın yerini bildireceklerdir. Domuzuna davranmış lanlar hariç, tutsakların silahları alınır, azarlanır biraz, salıverilir.
Gerilla kuşatılmamak için her an tetikte bulunmalıdır.»

larından, meydanda yanan uçaklardan çok kendilerini yakalayıp salıveren, kaçmalarına da yardım eden Zenci ile Beyaz Amerikalıydı. Bu düşünceler içinde ilerliyorlardı Topal Serçe'nin peşinde. Epey ilerlemişlerdi ki, kuş sesine de benzer acaip bir ses işittiler yakınlarında. Hepsi durdular. Topal Serçe etrafına bakındı, sonra o da işitilen sese benzer sesler çıkararak cevap verdi. Kımıldamadan oldukları yerde duruyorlardı. Biraz sonra ellerinde makineli tüfekleriyle iki Vietnamlı gerilla ağaçların dallarını çatırdatarak yanlarına geldi. Bunlar iki Kurtuluş Savaşçısıydı. Topal Serçe ile kızların yanlarına sokuldular. Topal Serçe bunlara dikkatla bakarak konuştu. Daha doğrusu Parolasını verdi.

— Serçe, Topal Serçe, dedi.

— Tamam mı? dedi genç erkeklerden biri.

— Tamam, diye cevabı verdi Topal Serçe.

İki genç erkek, dikkatla kızlara baktılar, «Sizi tebrik ederiz» diyerek hararetle ellerini sıktılar kızların. Hepsi sevinçliydiler. Topal Serçe ile kızlar yollarına devam etti, iki genç erkek orada kaldılar.

Topal Serçe ile kızlar bir müddet sonra düzlük bir yere geldiler. Bataklıktan kurtulmuşlardı. Ağaçlıklı değildi şimdi buldukları yer, o zifiri karanlıktan ve pis kokudan da kurtulmuşlardı. Karşılarında bir villa vardı. Yüksek duvarlarla çevrilmiş bahçe ortasında muazzam bir villa. Patikamsı bir yoldan ilerlediler villaya doğru. Sonra yüksek bahçe duvarının dibinden ilerleyerek büyük, iki kanatlı demir kapının önüne geldiler, birkaç saniye durakladılar. Topal Serçe etrafa bakınıyordu. Kapının bir kanadı hafifçe aralandı. İhtiyar bir Vietnamlı kapının aralanan yerinden baktı, Topal Serçe'yle yüz yüze gelmişlerdi. İhtiyar adam gülümseyerek önce Serçe'ye sonra kızlara baktı. Topal Serçe gülerek konuştu:

— Serçe, Topal Serçe, dedi.

— Tanıdım, sizi daha karşıdan tanıdım. Haberinizi de almıştık gelişinizin, dedi ihtiyar ve iyice araladı kapıyı. Önden kızlara yol verdi Serçe sonra kendisi girdi bahçeye. İhtiyar kapıyı kapadı, onlara yetişti ağaçlıklı yolun ortasında. Serçe ihtiyara sordu :

— Uyuttun mu sığırları?

— Afyonla uyuttum bu def'a tam sekiz sığırı. Yarın öğlene zor gelirler kendilerine, diye cevap verdi ihtiyar.

Hem konuşuyorlar hem de villanın arka tarafına ilerliyorlardı. İhtiyar kızlara yanaştı, sevimli yüzüyle onlara bakıyordu. Sonra iki kızın arasına girdi:

— Sizler kurtaracaksınız bu memleketi, Amerikalıları siz kaçıracaksınız vatanımızdan. Sağolun kızlar, sağ olun, dedi.

Villanın arkasına doğru kıvrılan çakıl yolun sonuna geldiler. İhtiyar ileri atıldı, villanın arkasındaki bir kapıyı açtı. Topal Serçe ve kızlar kapıdan içeriye girdiler. Burası villada çalışanların ve villanın muhafızları Amerikalı erlerin yemekhanesi ve oturma yeridir. Villada çalışanlar ve buranın güvenliği ile görevli erler burada yemeklerini yerler vazife dışındada burada istirahat ederler. Hatta bunların yemekleri de burada pişirilir. Villanın lüks mutfağı villanın başka tarafındaydı... Bu mutfağın içinde geçtiler, dar bir kapıdan girdiler sırayla, bu defa girdikleri yer kiler gibi bir yerdi, başka kapısı da yoktu. İhtiyar Vietnamlı kenardaki büyük küfeyi kaldırdı yan tarafa koydu. Küfenin kaldırıldığı yerde tahta bir kapak vardı. Kapağı da kaldırdı, aşağıya inilecek dik merdiven görülüyordu, ihtiyar sonra el fenerini merdivenin bulunduğu yere tutarak yaktı; iki defa yaktı söndürdü. Biraz sonra aşağıdan da iki defa ışık yandı

söndü, parola verilmişti böylece. Sonra da aşağının ışıkları tamamen yandı, aydınladı aşağısı iyice. Önde Topal Serçe, onun arkasından da iki kız indiler dik merdivenden aşağıya. İhtiyar yukarıda kaldı. Mahzene açılan kapağı kapadı, küfeyi de yine kapağın üstüne yerleştirdi. Merdivenin alt kısmında 60 yaşlarında, orta boylu, kısmen dökülmüş kır saçlı, ince ve sarkık bıyıklı, gözleri parlayan, zeki bakışlı güler yüzlü Şef onları karşıladı. Şef, önce Topal Serçe'nin elini sıktı sonra da kızların ellerini sıktı ve hepisine :

— Hoş geldiniz dostlar, kızlar hoş geldiniz, dedi. Sonra Serçe'ye dönerek konuştu.

— Bu çok mühim iş te bitti, arzulandığından mükemmel oldu. Hepinize Vietnam Kurtuluş Savaşçıları Örgütü namına teşekkür ederim, dedi. Serçe iki tarafına aldığı kızların omuzlarına kollarını koyarak konuştu:

— Bunlar varken herşeyi başaracağız, Vietnam halkı özgürlüğüne kavuşacak, vatan kurtulacak, dedi, kızların omuzlarından çekti kollarını.

Şef denen bu adam, Saygon'daki, Ulusal Kurtuluş Cephesi Gerilla Örgütü'nün şefiydi. Şef kızlara yanaştı. O da kızları iki tarafına aldı, kollarını kızların omuzları üzerinden sardı, âdeta sardı, kucakladı onları, göysünün iki tarafına bastırdı taktir dolu hislerile. Alınlarından öptü. Memleket sevgisinin, uygarlık davasının, savaşının muazzam bir kütlesiydi sanki bu birleşme, kucaklaşma görünüşü. Kızları kucaklamış vaziyete içeriye, içerdeki bir odaya giderlerken şef konuşuyordu:

— Sizi bir daha tebrik ederim kızlar. Vietnam'ın, bu memleketin insanlarının özgürlüğünün savaşında en büyük işlerden birini muhakkakki çok tehlikelisini başardınız. Dünyanın kurtuluş savaşlarında sizin gibiler

bulundukça (19) «Hiçbir kuvvetin bir milleti yaşamak hakkından mahrum edemeyeceğine kaniyiz,» dedi. Şefin kolları hâlâ kızların omuzları üzerindeydi, bu görünüş ne güzel, ne büyük bir anlam taşıyan görünüştü. Memleketlerinin Ulusal Kurtuluş Savaşı için birleşmiş insanların canlı bir anıtıydı bu.

Kızların omuzlarından kollarını çekti sonra oturmaları için yer gösterdi şef. Kızlar birer tahta iskemleye oturdular. Serçe ile Şef ayaktaydılar. Burası Şef'in çalışma hem de yatak odasıydı. Köşede ufak bir kitaplık, gelişigüzel dizilmiş kitaplar, dipte ortada bir yazı masası, üzerinde dosyalar, kâğıtlar. Bir teyp, telsiz makinası ve daha birçok şeyler, bir yanda da tahtadan yapılmış bir sedirde yatağı ve daha birçok şeyler vardı. Karşılıklı iki duvarda da Ulusal Kurtuluş Savaşlarını yönetmiş, hazırlamış, öncülük etmiş, fikirleriyle bu davaya hizmet etmiş, etmekte olan kimselerin resimleri asılıydı. Kızlar bütün bu resimlere sırayla, dikkatla baktılar. En üstte, Ho Şi Minh'in büyükçe bir resmi asılıydı. Kızların gözleri bunun üzerinde takılmış kalmıştı. Buna dikkat temişti Şef kızların bütün hareketlerine dikkat ettiği gibi. O da resme baktı ve konuştu.

(20) — «Halkımız -Bizler- yalnız kendi özgürlük ve

---

(19) «Mustafa Kemal Atatürk» - Büyük Nutuk - Cilt: I. S. 417

(20) HO Şİ MİNH: 1890'da doğmuş bir köylü çocuğudur. Asıl adı Nguyen Ai Kuck'tır 1911'de bir Fransız gemisiyle Vietnam'dan ayrıldı, 35 yıl dünyayı gezdi. Hammallık, garsonluk, dülgerlik etti, birçok işe girdi çıktı. Londra'da pastacılık yaptı, Fransa'ya, oradan Çin'e döndü. Orada Çangh'yaşek polisine karşı yeraltı faaliyetlerinde bulundu, defalarca tevkif edildi cezaevinde yattı. Ufak tefek yapılı, çok nazik ve zeki bir adamdı. Son derece de kurnazdı. Kendini son derece kuvvetli dünya görüşü olan bir siyaset adamı olarak yetiştirdi. ve Hindiçini'nin

bağımsızlığı uğruna dövüşmüyor, fedakârlık yapmıyor, ayni zamanda öteki halkların özgürlüğü, bağımsızlığı ve dünya barışı için de dövüşüyor, fedakârlık yapıyor. Amerikalı saldırganlara karşı verilen savaşın ilk hattında halkımızın görevi, ağır fakat şereflidir.» dedi. (21).

Şef'in odasına açılan diğer bir kapıdan Vietnamlı bir adam üstünde çay bardakları, çay ibriği ve şeker kutusu bulunan tepsi ile içeriye girdi. Başıyla kızları, Topal Serçe'yi ve şefini selâmladı, kızlar ve diğerleri de mukabele ettiler başlariyle kendisine. Şef tepsiden aldığı çay bardaklarını kızların önündeki sehpaya koydu, Topal Serçe de bardaklara çayı boşalttı. Şef'le Serçe de bardaklarına çaylarını koydular. Şef çay getiren Vietnamlı adama başıyla çıkmasını işaret etti. Adam elindeki tepsiyi, kenardaki sehpaya bırakıp çıktı. Çayları içiyorlardı. Şef masası üstündeki teybi hazırlarken kızlara döndü:

— Başardığınız iş, Ulusal Kurtuluş Savaşımızın mücadelesi için ve başarılmış görevlerin en mühimidir. Hayatta dünyada yapılmış mücadelelerde başarılan işlerin en büyüğüdür. Şimdi bu başarınızı en ince detaylarına kadar anlatacaksınız, dedi. Kızlar birbirlerine baktılar. İkisi de yorgun, hatta bitkindiler. Bu hallerini sez-

---

bağımsızlığı uğruna Fransızlarla savaştı. 6—7 yabancı dili güzel konuşurdu. Hindiçininin ikiye bölünmesinden sonra Kuzey Vietnam'ın Cumhurbaşkanı oldu. Amerika'nın emperyalist istilacı tutumuna karşı Kuzey Vietnam'ı teşkilâtlandırdı. Bu gün Kuzey Vietnam'ın Ulusal Kurtuluş Savaşçıları Örgütü onun çizdiği yolda savaşmaktadır. 1969 Ağustosunda öldü.

(21) «Milli Kurtuluş Savaşımız» Ho şi Minh. Türkçesi : Murat Devrim. Toplum Yayınevi.

dirmemeye gayret ediyorlardı ama Şef ve Serçe bunu çok iyi anlamışlardı. Yine konuştu Şef:

— Yorgunsunuz hem de çok yorgunsunuz biliyorum; ne var ki başarılan bu önemli işin raporunu hazırlamam ve icab eden yere göndermem acele bildirmem lâzım, onun için bunu hemen sizden rica ediyorum, dedi.

Kızlar Amerikalılara ait bulunan bu hava alanına girişlerini, alandaki benzin ikmal depolarını ateşleyip havaya uçurmalarını, meydandaki uçaklara bombaları yerleştirmelerini, bu işi yaptıktan sonra oradan kaçarken Amerikalı nöbetçilerle müsademelerini, iki Amerikalı nöbetçiyi vurduklarını, tel örgüleri aşışlarını anlattılar. Oradan Saygon'un içine kaçışlarını... İbrahim'le Zenci'ye, yani iki Amerikalı ere rastlamalarını, yakalanışlarını, sonra da bu erlerin kendilerine davranışlarını, kendilerini nasıl serbest bıraktıklarını ve başka polis ve askerlere yakalanmamaları için de yaptıkları hareketi, kaçmalarına yardımı anlattılar. Bu iki Amerikalı erin bu hareketlerine hayret ettiklerini, erlerin bu davranışlarına bir anlam veremediklerini söylediler. Kendilerine yardım eden erlerden Zenci'nin çok iyi ingilizce bildiğini, onun Amerikalı olduğunu fakat diğer beyaz renkli erin ingilizcesinin bozuk olduğunu onun Amerikalı olmadığına kesinlikle emin olduklarını etraflıca açıkladılar. Şef kızların bütün bu konuşmalarını teypteki bandan almaktaydı. Çünkü —yukarıda bildirildiği gibi— bu olayın Kuzey Vietnam, yani Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi Örgütü'nün baştaki yöneticilerine bildirilmesi gerekiyordu. Hem de en yakın zamanda en seri vasıta ile.

Şef, kendilerine yardım eden iki Amerikalının da eş-

kâllerini en ince hatlarına kadar tarif etmelerini istedi. Kızlardan biri İbrahim'i, diğeri de Zenci'yi anlattı. Ama bu erlerin isimlerini bilmiyorlardı. Yalnız, bu Amerikalı erlerin kendilerine yaptıkları yardıma, kendilerine karşı davranışlarına bir nişane, bir hediye olmak üzere gizlendikleri kapı boşluğuna bıraktıkları kenarları kırmızı iplikle dikilmiş mendillerden yada eşarplardan Şef'e hiç bahsetmediler.

Kızların buraya gelecekleri önceden kararlaştırıldığı için kendilerine bir oda hazırlanmıştı burada. Bu yeraltı merkezinde, yani villanın altındaki mahzende lüzumlu hemen herşey vardı. Hatta banyo bile... Çayları getiren adam kapıdan girdi, Şef'e selâm verdi:

— Banyo hazır Şefim, dedi.

— Odaları? diye sordu şef.

— Odaları da hazır, diye cevap verdi ve çay bardaklarını tepsiye koyarak geldiği kapıdan çıktı adam,

Şef masası başından kalktı, kızların önüne geldi kızların ikisine de bakarak konuştu :

— Şimdi banyonuzu yapın. Odanız da hazır, istirahat edersiniz. Sizin hakkınızda yeni bir emir gelinceye kadar burada kalacaksınız. Sizden bir isteğim var, rica edeceğim, bu gördüğünüz yer, bodrum, bize ait, üst katsa düşmanlarımızın, Amerikalıların yeridir. Yüksek sesle konuşmayacaksınız, ışıkları kendiniz yakmayacaksınız, ışıkları icab ettiği zaman biz yakıp söndüreceğiz.

Kızlar ayağa kalktılar. O sırada çayları getiren adam yine içeriye girdi, kapının yanında durdu. Topal Serçe kızların önüne geldi, elini uzattı kızlara :

— Kızlar... Ben buradan gidiyorum. Size iyi ve ay-

dınlık günler, hepimize zaferler... Dedi, kızların ellerini sıktı.

— Haydi, iyi istirahatlar, dedi Şef te kızlara. Vietnamlı adam önde, kızlar onun arkasında çıktılar. Kızlar çıkarken, Şef'le Serçe'ye :

— Teşekkür ederiz, sağ olun, dediler ve kapıdan çıktılar.

Şef'in odasında Topal Serçe ile Şef kalmışlardı. Topal Serçe kızları havaalanı yanarken takip ettiğini, yakalanmamaları için nasıl tertibat aldığını, adamlarını nerelere, nasıl yerleştirdiğini, kızların iki Amerikalı ere nasıl rastladıklarını, nasıl bırakıldıklarını en ince teferruatına kadar anlattı. Böylece, Serçe de raporunu verdi şefe. Eğer bu iki Amerikalı kızları tevkif edip götürmeye, âmirlerine teslim etmeye teşebbüs etseydi bu Amerikalıları nasıl yere sereceğini de anlattı. Şef bunları da teypteki banda almıştı.

«Topal Serçe» diye bilinen bu şahıs Vietnam'ın Ulusal Kurtuluş Cephesi Örgütü'nün önde gelen elemanlarından biri, hatta birincisiydi. Gerek Şef, gerekse Topal Serçe hiçbir zaman hakiki adlarile kimseye söylememişlerdi, daima takma adlarla bilinmekteydiler. Topal Serçe pedagoji öğrenimi yapmış, Çin'de doktorasını vermiş, ayni zamanda ekonomi politik etüdü yapmış, Fransızcayı, İngilizceyi ve Çinceyi çok mükemmel konuşmaktaydı. O dillerin edebiyatını bile izlemekteydi. Çok zeki ve kurnaz kimsedir, hakiki kimliğini ve şahsiyetini gizlemekte oldukça hünerlidir de. Hanoi'nin ufak bir kasabasında doğmuştur. Gençliğinde, daha okul sıralarındayken, memleketlerini sömürge olarak kullanan Fransızlara karşı gizli Vietnam Kurtuluş Örgütü'nde çalışmış, Fransızlarla çarpışmada ayağından vurulmuştu, topallık o zamanın bir hatırası, özgürlük savaşı nişanı-

dır kendisinde. Sonra Amerikalıların memleketlerine saldırısına karşı koymak üzere üniversite öğretim üyeliğini bırakmıştı. İşte bu sefer Amerikalılara karşı Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi saflarında çalışmaya başlamıştır. Gerilla örgütünün bir numaralı uzmanıdır. Saygon'da hiç kimsenin başaramayacağı, yapamayacağı işleri yapmaktadır. Saygon'da kendisini ayyaş ve perişan, akıldan yoksun bir kimse olarak tanıtmıştır. Amerikalı askerler, çavuşlar, subaylar kendisiyle şakalaşırlar, onunla alay ederler, o da bu durumdan memnundur. Daima şarap şişesi elindedir, etrafa sarhoş görünür. Aslında içki içmez, düşmanlarına oyun oynar böylece. Duruma göre bazan çok sarhoş görünür, cadde ortasında bir elinde şarap şişesi, elleri yukarıda döne döne oynar. Caddelerde dönerek oynaması bütün etrafı gözden geçirmek, incelemek içindir. Ama, Topal Serçe'nin bu durumuna Amerikalı erler, çavuşlar hatta subaylar güler-ler.

Topal Serçe işini görür sezdirmeden bu hüviyet içinde. Üstünde bol ve uzun yamalı eski bir ceket, boynundan geçirilmiş sağ tarafından sarkan eski büyükçe torbası vardır. Torbasında neler yoktur. Ekmek parçaları, yiyecek artıkları, yedek şarap dolu şişe... Ama bazen bütün bunların en altında bomba ya da zamanına göre bol ceketinin içinde makinalı tüfeği de bulunur. Hem bu silah, Amerikalılardan alınmış silahtır. Topal Serçe bu Amerikan silahı için: «Düşmanı vuracaksan imkân olursa onun kendi silahıyla vur, marifet odur, kendinden birşey ziyan etme,» der. Onu Saygon'da «Topal Serçe» diye çağırırlar. Topaldır, kimse de neden topaldır diye merak etmemiştir. Ayyaş, kafadan sakat adamın topallığının sebebini sorup, öğrenip de ne olacaktır sanki? «Serçe» meselesine gelince: Amerikalı açıkgözler bunu da

çakmazlar. Hakikatta «Serçe» gerilla örgütünde Topal Serçe gibi çalışanlara verilen addır. (22)

Şef! Bu Şef kimdir? Vietnam Harp Akademisi'ni bitirmiş zeki çalışkan, memleketini ve memleketinin insanlarını seven, bu uğurda bir çok tehlikeli işler başarmış, İngilizce ve Fransızcayı iyi bilen bir Kurmay subaydır. Çin'e gitmiş, orada halk savaşı ve gerilla hareketleri metotları üzerinde eğitim görmüş, Lin Piao'dan, onun konferanslarından faydalanmıştır. Şimdi kendisi Vietnam Ulusal Kurtuluş Ordusunun Gerilla Teşkilâtı eğitmecisidir. Saygon'daki gizli örgütün de şefidir. Saygon'a bağlı Amerikalılara ve onlara uşaklık eden Güney Vietnamlılara onların savaş güçlerine karşı yapılacak, yapılan bütün tertipleri o hazırlar, bu hususdaki emirleri o verir. Saygon'da bu teşkilât çok genişlemektedir. Akla hayale gelmeyecek yerlerde, kuruluşlarda bu örgüte bağlı olarak çalışan kimseler vardır. Bu villanın altındaki yerde, en mükemmel telsiz istasyonu vardır. Hatta verici radyo istasyonu da vardır burada, icabında, buradan CIA'yı çileden çıkaran yayın yapılır, hareketlere devam edilir.

---

(22) «Yaşasın Halk Savaşının Zaferi» Lin Piao. Türkçesi: Süleyman Ege. Bilim ve Sosyalizim yayınları. Kitabın yazarı Lin Piao, Çin Kurtuluş Savaşının ve bugünkü Çin Sosyalist hükümetinin Mao Tes Tung'tan sonra gelen en önemli kişisi ve onun en yakın arkadaşıdır. Çin halk savaşının öncülerinden biri ve en kuvvetlisi olarak tanılır. «SERÇE» deyimi de bu kitapta izah edilmiştir. SERÇE, düşman hatları gerisinde ve içinde üçlü, beşli gruplar halinde çalışan ortalığı, ateşe, telâşa ve korkuya veren gerillalara denir. Bunlar, beklenmedik anda ortaya çıkarak yada kaybolarak düşman kuvvetlerini yaralama, öldürme ve dağıtma biçiminde her türlü, her duruma elverişli uygulanan hareketleri yaparlar ve kaybolurlar. Tıpkı serçelerin görülüp kayboluşları gibi. Bu serçe hareketi Çin Halk Kurtuluş Harekatında tatbik edilmiş, çok iyi netice alınmıştır.

Şef'in odasından başka birkaç oda daha vardır villanın altındaki bu yerde. Orada lüzumu kadar da Şef'in yardımcıları da vardır. Şef'in kurmayları, sekreterleri, telsizcileri gibi. Bu villaya gelince: Bu muhteşem villa, Saygon'daki Amerikan kumandanlarından Girand'a aittir. Bu kumandan evlidir, karısı Saygon'un içinde başka bir villada oturmaktadır. Kumandan elde ettiği bir kadını buraya, bu villaya getirir, içer eğlenir. Bazan da villada Amerikan Kurmay Hey'eti gizli toplantılar yaparlar, kararlar alırlar. Elbette ki bütün bu konuşmalar aşağıdaki Şef'in odasından dinlenir, hatta banda alınır.

Bu villayı, geceli gündüzlü Amerikalı askerler beklemekte, muhafaza etmektedirler. Villanın altındaki örgütün varlığından Amerikalılar haberdar olamamışlardır, olamazlar da. Bu teşiklât ağını öyle örmüştür, öyle düzenli tertiplemiştir ki, bunu öğrenmek imkânsızdır. Bu villanın Amerikan Kumandanlığı tarafından parası verilen üç Vietnamlı bahçıvanı vardır. İşte bu üç Vietnamlı bahçıvan, Kurtuluş Örgütü'nün Vietnamlı adamlarıdırlar. Bunlar villanın bahçesine çok iyi baktıkları için, iyi çiçekler yetiştirdikleri gibi, Kurtuluş Savaşı Örgütü'nün de işlerini görürler. Hem de çok güzel başarırlar. Gerektiği zaman villanın Amerikalı nöbetçi erlerini içirip komaya sokarlar. İşte, bu akşam da — iki kızın hava alanındaki benzin depolarını uçuracakları akşam da - villanın nöbetçilerini içirmişler, komaya sokmuşlardır. Onun içindir ki ortalıkta Amerikalı nöbetçilerden eser yoktur. Amerikalı kumandanın bu villasındaki telefonlardan da istifade eder bu örgüt. Saygon'da her zaman her vesile ile hadiselerin faillerini aramak maksadıyla birçok yer basılır, aramalar yapılır. Ama, Amerikalı generalın villasını aramak mümkün mü? Kimin haddine düşmüş Amerikan generalinin villasını basmak, birşey ara-

maya kalkmak? Zaten bir açık vermez, bir şüphe de uyandırmaz Ulusal Kurtuluş Savaşı Örgütü. Onun içindir ki Amerikalılara ve onun uşaklarına indirilen darbelerin adamları yakalanmamışlardır, yakalanmaz. Amerikalıların CIA Örgütünün ifrit olduğu, kahrolduğu, aralarında kavga gürültü etmelerine sebep de budur zaten. Hatta Kurtuluş Örgütü'nün yarattığı hareketlerin faillerinin yakalanmaması CIA yetkililerini birbirinden şüpheye düşürmektedir, Kurtuluş Savaşı gerillaları tarafından öyle tertiplenir ki işler, Amerikalıları, CIA örgütünü birbirine düşürür. Vaşington'daki A.B.D. idarecileri de şaşkına döner bu işlerden.

Villanın cıvarındaki bütün arazi de mayın döşelidir. Öyle ki, bu mayınların ateşlenmesi yalnız villanın altındaki örgütün isteğine, hareketine, Şef'in emrine bağlıdır. Hatta, bu cıvara bir ordu gelse, bir saniyede villanın altındaki düğmelere basınca yok edilebilir o ordu. Bu da, Vietnam Kurtuluş Savaşçılarının bir emniyet, icabında kendilerini koruma ve düşmanlarını yok etme hazırlığı, tertibatıdır.

Bu villa, Amerikalılar tarafından yapılmış iki geniş asfalt yolla Saygon'a bağlıdır ve Amerikalılara yakınlığı ile tanınan zengin bir Vietnamlıya aittir. Burada eğlenen Amerikan generallerini veya burada toplantı yapan Amerikalı subayları yok etmek her zaman mümkündür. Ama bunu, Kurtuluş Savaşçıları yapamazlar, çünkü, gerek buradaki Amerikalı subayların toplantılarından, gerekse villadan çok güzel istifade edilmektedir. Zaten bu Amerikalı kumandan da akıllı bir kimse değildir, zevkine, içkiye, kadına düşkündür, başka birşeye aklı ermez.

Şef'le Topal Serçe uzun uzun konuştular, Saygon'daki Amerikan üslerine, yöneticelerine ne gibi dar-

beler indirileceğini, ortalığı nasıl kargaşalığa ve korkuya düşüreceklerini, Saygon'daki Amerikalıların neler yapmak istediklerini, cepheye ne gibi kuvvetlerin, ne kadar, ne zaman, hangi vasıtalarla gönderileceğinin öğrenilmesi işi konuşuldu. Sonra kızlara yardım eden iki Amerikalının kimliklerinin öğrenilmesine çalışılması, bunun için de, Saygon'un içindeki Ulusal Kurtuluş ajanları ve şehirdeki kendilerine bağlı yerlere bu iki Amerikalı erin tespiti için gizlilik metotları dahilinde çalışmalarının bildirilmesi kararını aldılar. Çünkü bu ki Amerikalı erden icabında istifade edilebilirdi. Bu işi Topal Serçe görecektir, zaten böyle işler onun görevidir.

Sabah olmakta, şafak sökmek üzereydi. Bunun için Topal Serçenin buradan çıkıp, Saygon'a, Saygon'un içine gitmesi lâzımdı.

Şef, Topal Serçe'yi merdiven başına kadar götürdü, orada kucaklaştılar ve ayrıldılar.

Topal Serçe villadan çıktı, Saygon'un içine doğru ilerlemeye başladı.

Şarap şişesi yine elindedir, yine sarhoş rolündedir. Ama gerçekte Vietnam Kurtuluş Cephesi Örgütü'nün elamanı olarak vazifeye, yeni yapılacak işlere başlamak üzere gidiyordu. Korkusuz, tereddütsüz, Vietnam'ın kurtulacağına, özgürlüğüne kavuşacağına inancın sevinci içinde ilerliyordu Topal Serçe Saygon'un sokaklarında.

VII

Saygon'daki havaalanı, buradaki benzin ikmal depolarını ateşleyen, havaya uçuran, Amerikalıları ve bütün Kuzey Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi'ne karşı olanları dehşete ve korkuya düşüren iki genç kızı yakalayamamışlardı, yakalayamazlardı da... Aranıyorlar kentin her tarafında, bütün yollar güvenlik kuvvetleri tarafından tutulmuştur. Kontrol altındadır. Her taraf didik didik ediliyor, aranıyor iki genç kız. Saygon'daki en büyük Amerikan komutanı emirler veriyor, durmadan bağırıyor bütün subaylara.

— Muhakkak yakalanacak bu işi yapanlar. Suçlular bulunacaktır... Bulunacak... Bulacaksınız!...

Ayağını yere, yumruğunu masasına vurarak bağırıyor bütün subaylara:

— İki kızla başa çıkamayacak mıyız? Yakalayamayacakmısınız onları? İsterim! İstiyorum, yakalayacaksınız bu suçluları.

Komutanın huzuru kaçmıştır, korkuyor da ayni zamanda. Nasıl korkmasın? Nasıl perişan olmasın? Her türlü sıkı emniyet tertibatı içinde tel örgülerle çevrili havaalanına sızan, tel örgüleri parçalayan, uçakları, meydanı, benzin depolarını berhava eden Saygon'u alevlere, korkulara gark eden bu iki kızı daha neler yapmaz? Bunlar kendisini her an öldürebilirler ! de. İşte bunun için Komutan korku, endişe içindedir, perişandır. Bu perişanlık, bu asabiyet içinde şekil ve kimlik değiştirmiştir âdeta. Saçsız, çıplak tepesi sivri kafasiyle temiz-

lenmemiş sığır işkembesine benzeyen suratıyla, renği belli olmayan, nokta gibi duran kirpiksiz gözleri, ucu kızarık basık burnuyla öyle bir duruma gelmiştir ki, hayvanat bahçesine konulup kafese kapatılsa, acaip bir yaratık olarak çok seyirci bulur.

Komutanın bu görünüşünden bütün subaylar korkmaktadırlar. Saygon'daki Amerikalıların ve onlara bağlı Güney Vietnamlı bütün subayların huzurları kaçmıştır. Ne yapacaklarını, bu suçluları nasıl bulacaklarını düşünürler. Ellerinden ne gelir ki? En mükemmel silahları, bombaları, en yeni, en son keşfedilmiş savaş araçları vardır. Dünyayı istedikleri şekle sokabileceğine inandıkları CIA gibi bir örgüte de sahiptirler. Ama... Bu iki Kurtuluş Savaşçısını yakalama güçleri yoktur. Onların hareketlerine engel olacak durumda değillerdir, olamıyorlar.

Amerikalı Komutan, Hollywood'dan getirtdiği genç sarışın güzel kadının yanında hadımağası gibi yatmaktadır. Bu da kahrediyor onu. Başka kadınlarla karısından gizli eğlenmek için şehrin dışında villa kiralamış olan Saygon'daki hava kuvvetleri komutanı Amerikan generali de aynı durumdadır. Bunların erkekliklerini ispat etmeleri çok güçleşmiştir bu durumlarda.

CIA örgütünün Saygon'daki şefine gelince... Onun zaten erkeklikle ezelden hiçbir ilişiği yoktur. İşlerinde olduğu gibi bunda da tersine çalışır bir görünüşü, edası vardır. İşte bunlar bu olaydan sonra hurdahaş olmuşlardır. Hepisini iyice perişan etmiştir bu iki kızın yaptığı iş... Vaşington'daki, ABD yetkilileri - Cumhurbaşkanı da dahil, - suçluların yakalanmaları için Saygon'daki komutanları, CIA örgütünün yöneticilerini devamlı sıkıştırmakta ve onları tedbirsizlikle, beceriksizlikle suçlamaktadırlar. Vaşington'daki yöneticiler, Saygon'daki komu-

tanlara «Suçluları muhakkak yakalayacaksınız,» diye emirler verir. Saygon'daki komutanlar da kendi subaylarına ayni emirleri tekrar ederler! «İt ite buyurur» sözünü tam yerine oturtmuştur bunların durumu. Ama, istedikleri kadar emirler, tehditler yağdırsınlar, ya da bağırıp çağırsınlar, hatta Vaşington'dan suçlular «Yakalanacak» diye şifreli emirler gelsin... Yakalayamazlar o iki kızı, en ufak bir iz bile yoktur suçlulardan ortada. Yeni bir iş daha yapabilir bu kahraman kızlar. Yeniden ortalığı darmadağın, Amerikalıları ve bütün çıkarcı satılmışları perişan edebilirler.

Üç günden beri Saygon'da geceli gündüzlü sıkı bir arama var. Saygon'daki gazeteler «Havaalanı suçluları aranıyor, suçlular yakalanmak üzeredir,» diye yazıyor ve «Bu olay sonucu Amerikan uçaklarının uçuş yapamadıklarını» belirtiyorlar. Saygon'daki komutanlar kendilerini kurtarabilmek için, belki bir zavallıya da bu suçu yükleyip Vaşington'a «Suçlular yakalandı» diye şifreli habeir verirler... Çünkü, Amerikalı komutanlar, özellikle CIA, böyle yalanları uydurmakta becerikli dir. Saygon'daki komutanlar en sonunda kendilerini kurtarmak için böyle bir yalan uyduracaklar ve bir zavallı Vietnamlının ya da birkaçının haksız yere öldürülmesine sebep olacaklar. Birçok evler basılmış, bir çok işyerlerinde aramalar yapılmış fakat birşey bulunamamıştır.

Bütün subay, çavuş ve erler karargâhın bahçesinde toplanmışlardır. İbrahim de arkadaşı Zenci de erler arasındadır. Karargâh Komutanı havaalanını ateşleyen iki genç kız hakkında bilgi veriyor, hepsine. Bu bilgiler kızların havaalanından kaçarlarken yaraladıkları Amerikalı erden alınan bilgidir. Bu er, kızları yakından görmüştür. İşte komutan, İbrahim'le Zenci'nin

yakalayıp salıverdikleri kızları, aynen tarif etmekte, hatta, kızların İbrahim'le Zenci'ye bıraktıkları, şimdi ceketlerinin göğüsleri üzerindeki iç cephelerinde bulunan kenarları kırmızı iplikle dikilmiş mendil veya eşarp gibi şeyleri de ayrıntılariyle belirtmekte ve şöyle demektedir. «İşte böyle giyimli, tarif ettiğim gibi genç kız, kadın nerede görürseniz hemen yakalayacaksınız!.

İbrahim'le Zenci elbetteki kızları, o geceyi hemen hatırladılar. Kızlardan kendilerine kalan, yada bırakılan ceplerindeki kenarları kızmızı dikişli şeyleri de hatırladılar ve bakıştılar birbirlerine. Kızlara ait bu şeyleri gören olursa ikisinin de halleri perişandır.

Gece olmuştur... Soğuk bir rüzgâr esmektedir. Saygon'da saat 22'den sonra sokağa çıkma yasağı vardır. Sokaklarda yalnız, polis, asker, yâni güvenlik kuvvetleri ve bir de sıkıyönetim komutanlığından serbest kartı bulunanlar görülebiliyor. İçkili yerlerle genelevler devamlı açıktır tabii... Buralara subayar, çavuşlar ve erler görevleri bittikten sonra gidebiliyorlar, buna müsaade vardır. Çünkü komutanlar ve yüksek rütbeli subaylar bu yerlerin gelirine ortaktırlar: Bir kısmını tamamen kendi hesaplarına işletirler. Zaten Saygon, Amerikalı komutanların ve yüksek rütbeli subayların eğlence ve kazanç pazarıdır.

Saat 23.00... Yine bazı yerlere baskınlar yapılacak, aramalar olacak. Aranan hep o iki genç kızdır. Bütün telaş, hazırlıklar bunun için. **Herşey sözde bir gizlilik** içinde yapılır. Ama Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi Örgütü, hem bütün bunlardan, hem de daha birçok şeylerden haberdar olur. Onların örgütü, Amerikalıların gizlilik setlerini çok güzel aşar... Hazırdır bütün ekipler: İbrahim'le Zenci de bu ekiplerden birine dahildir. Araçlara binildi ve sür'atle hareket edildi. Arama tarama,

genellikle fakir Vietnamlıların mahallelerinde, evlerinde olur. Herşeyde kabak, fakirin başına patlar. Bütün baskıların, sömürülerin de, geri bırakılmış ulusların başına musallat olduğu gibi. Tabii arama Saygon'nun fakir mahallesindeki evlerde yapıldı ve elbette bir sonuç çıkmadı. Aranan iki genç kız bulunamadı... Onlar emin bir yerdeler, hem de çok emin bir yerde... Amerikalı Hava Kuvvetleri Komutanı'nın villasında, villanın alt kısmında...

Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin cefakâr, namuslu, cesur insanlarının yanında, Amerikalıları memleketlerinden kovuncaya kadar yapacakları mücadele andına bağlı bulunmaktalar.

İki fakir ailenin evini aradıktan sonra, Amerikalılarla bir sokağın içinde durmuşlardı. Subaylarla çavuşlar jipten inmişler hararetli hararetli konuşuyorlardı, kararlar vereceklerdi. Alkolden ve çirkef kadın kokusundan başka birşey bulunmayan kafalarıyla düşünüp karar verecekler.

Jiplerine bindiler, önde onların jipi, arkada erlerin bindiği araç, yine süratla hareket ettiler. Şimdi baskını yapılacak yer enteresan bir yerdi: Gong denilen bir meyhanede arama yapılacaktı. Belki de bu meyhaneye baskın taktiğiyle gidilecek, böylece, subaylar ve çavuşlar bu yerin sert şarabından bedavadan içeceklerdir. Sömürücülük iliklerine işlemiştir. Başkalarından faydalanmak, başkalarını sömürmek hükûmetlerinin politikası içinde bir eylemdir. Bu subaylar, çavuşlar da elbette hükûmetlerinin düzenine uygun kimselerdir.

«Gong» meyhanesi enteresan bir yerdi... Bu meyhane Saygon'un kenar semtinde dar bir sokaktadır. Buranın sakinleri Vietnam'ın fakir yerli halkıdır. Evleri eski ve oldukça haraptır. Gong meyhanesi sokağın kö-

şesinde, bir barakaya benzer. Dış görünüşüyle meyhane olduğunu anlamak imkânsızdır. Bunu bir fakirin barınağı sanırsınız. Bu meyhanenin kapısı bambu ağacından biçilmiş kalın tahtadandır, boyasızdır. Kapının solunda yüksekte ufak bir pençeresi vardır, camsız pençerenin içinde çana benzer, bakırdan, ağzı aşağıya bakan bir şey asılıdır, onun yanında da bir yere bağlı ipin ucunda çiviye benzer bir demir parçası durmaktadır. Meyhanenin kapısı daima kapalıdır. Bu pencerede bulunan çan gibi şey, meyhane kapısının zili yerine kullanılmaktadır. İçeriye girmek isteyenler, çivi gibi şeyle pencerenin boşluğunda sarkan çan gibi şeye vururlar böylece, içeriye müşterinin geldiği haberi ulaşmış olur. Meyhanenin bu özelliğinden olacak, buraya «Gong» denilmektedir. Meyhaneci gong vuruşundan kim geldiğini anlar. Yabancıların gong vuruşları başkadır. Bu yüzden yabancıları çok iyi anlar meyhaneci. Burada yalnız şarap içilir... Diğer içkilere göre şarap ucuzdur, buranın fakir müşterisi ancak onu içebilir. Bu koskoca kentte bu şarabın bir bardağını içecek parayı bulamayanlar da çoktur. Gençler askere alındıkları, yada karşı tarafa, Ulusal Kurtuluş Cephesi'ne katıldıkları için Gong meyhanesine ihtiyarlarla sakatlar devam etmektedir.

Meyhanenin sahibi yaşlı bir Vietnamlıdır. Çatık kaşlı, ama sevimlidir. Gergin yüzünün elmacık kemikleri iki yanına iki ufak bomba yerleştirilmiş gibi durur, gözleri çekik, içleri parıltılı bakışları dikkatli ve zekicedir. Üzerinde bolca mavi bir pantolonla, yine mavi ile siyah karışımı bolca, cepli bir gömlek vardır. Alnından başlayarak başının üst ortasına kadar saçları dökütür. Şakaklarının üstünde ve başının arka kısmında kalan saçları kabarıktır. Aşağıya sarkık gür bıyıkları ile meyha-

neci hakim ve korkusuz bir kişiliğin sembolü gibidir.

Meyhanenin içi muhtelif büyüklükte şarap fıçılarıyla doludur. Müşteriler şarap fıçıları arasında âdeta mevzilenmiş savaşçılar gibi gözükürler. Ortalıkta az bir boş yer vardır, onu da masa ve iskemle vazifesi gören ufak eski fıçılar işgal etmiştir. Fıçılar arasından arkaya çıkılan ufak bir kapı görülür. Meyhaneci bu kapıdan içeriye geçmek istediği zaman zorlukla geçer. Dardır herkese göre bu geçit. Şarap fıçılarının yanlarında bambu ağaçlarından oyularak yapılmış, zamanla esas renkleri değişmiş şarap bardakları vardır. Bu bardaklar bir bakarsınız siyah, bir bakarsınız koyu kan gibi kırmızı görünür.

Gong meyhanesinin şarabı serttir. Meyhaneciye, «Şarabınız sert, neden?» diye sorduğunuz zaman, gözünüzün içine dikkatle bakarak şu cevabı verir: «Evvelce böyle sert değildi şaraplarımız, sonra bizim yerlilere hafif geldi, sert olsun, dediler şimdi şaraplarımız Fransızların zamanından daha sert...»

Gong meyhanecisi boşuna böyle konuşmaz, böyle cevap vermez, lâf olsun diye de bunları söylemez... Bu badirenin, bu keşmekeşin, bu Vietnam'ın kardeş kavgasının, bu istilâcı sömürücülerin onlarda yarattığı ruhi kasvet, hırs, belki de kin, onları herşeylerinde, benliklerinde bile sertlik aramaya götürmüştür. Bütün bunlar, savaşçının kabzası sert silâhı araması gibi, bu eğilime ulaştırmıştır onları. Fazla baskı yapılan insanın, baskı yapanlara karşı sonunda sertleşmesi gibi. Uygarlıklarını yok etmek isteyen Amerikan istilasına, vahşetine karşı Kuzey Vietnamlıların Ulusal Kurtuluş Savaşçılarının sertleşmesi gibi!.. Sertlikle yönetilmek zorunda bırakılmamalı insan bir kere... Her şeyde sertliği tercih eder ve onun vuruşu korkunç olur. Şarapta da elbette sertliği

arayacaktır. Şarabın da sertini isteyecektir. Bu yaşantı içinde, meyhaneci de, müşterileri de, şarapları da sert olur, sert olmalıdır. Haraketleriyle, kavgalariyle, vuruşlarıyla da sert !... Genellikle kötüler, düşmanlar, hainler insanı sert yapar, sertliğe mecbur eder, iteler o yola!... Gong meyhanecisinin verdiği cevabın gerçek anlamı budur.

Bu Gong meyhanesinin, Saygon'daki konforlu, zengin içkili yerlere benzer en ufak bir tarafı yoktur. Hele Amerikalılar Saygon'a geldikten sonra... Onların kurdukları, dolarların namus ve haysiyeti yere serdiği eğlence yerleriyle Gong'un hiç benzerliği yoktur, olamaz da... O yerlerin insanlariyla buranın insanlarının bile benzerliği yoktur. Bu Gong meyhanesinin insanları, oranın insanlarına benzemek istemezler zaten. Benzetmeye kalksanız, herhalde Gong meyhanesinin insanları hakaret sayarlar kendilerine bunu. Bu insanlar ayni toprağın birbirine kaynaşmış kişileridirler. Gong meyhanesinin insanları az konuşurlar, fakat, onların çok anlamlar ifade eden bakışları, yönleri vardır, hatta şarap içişlerinin bile... Onları herkes anlayamaz, insanın kafasının içinde biran onların kafasının içine monte edilmiş bir cihaz olmalı ki, görünmez, işitilmez ama anlaşılan bir ifadenin bağlantısı gibi, insan onları anlasın!.. Anlamasının tek yolu, onlardan olmak gerekliği...

Gong meyhanesinin sahibi de, müşterileri de, fakirliklerinin perişanlığı içinde birer haysiyetli insan heybeti, ağırbaşlılığı ile dururlar. İşte onların başkalarından üstün tarafları budur. Onlar yoksuldurlar, fakirdirler ama, birkaç dolara ne başkalarını ne de kendilerini satan hainlerden değillerdir. Kurşunlara hedef olurlar, yine de ne kendilerini ne de memleketinin insanlarını satarlar. Vaşington'da Beyaz Saray'ın salonlarında defile

yapan fahişeler gibi yada, dolar karşılığına memleket satan komprodorlar gibi alçak değillerdir. Bulsalar ya da mümkün olsa, dünyada ilk özgürlük savaşı veren Mustafa Kemâl'in resmini asacaklardır evlerinin, hatta bu meyhanenin en beğendikleri yerine. İşte Gong meyhanesi budur... Gong meyhanesinin sahibi de, oranın insanları da...

Subay ve çavuşların jipleri, erlerin bindikleri araç Gong meyhanesine yakın bir yerde durdu. Çavuşlardan biri bu meyhaneyi biliyordu, birkaç defa baskın da yapmıştı bu meyhaneye... Ama suç teşkil eder birşey görememişler, aranan suçluyu, suçluları burada bulamamışlardır. Araçlardan inilmişti. Subaylar ve meyhaneyi bilen çavuş meyhanenin kapısına doğru ilerlediler, bir çavuş, araçların yanında erlerle kaldı üç er de meyhanenin arka tarafındaki sokağa gönderildi arkadan kaçılmasına engel olunmak için. İbrahim'le Zenci meyhanenin kapısı açıldığı zaman çavuşla girecekler, aramaya katılacaklardır.

Subaylarla çavuş konuşmadan meyhanenin kapısı önüne geldiler. Kısa bir duraklamadan sonra, çavuş kapının yan tarafındaki pencerenin içinde asılı çan gibi şeyi subaylara gösterdi ve hafif bir sesle:

— Bu çan meyhanenin zili işini görür, biz kapıyı açtırmak için bunu kullanırsak, içeride tertibat alırlar, bir şey bulamayız, dedi.

Subaylar birkaç saniye duraklayıp düşündüler, sonra içlerinden Larry çavuşa yavaşça.

— Kapıya birden omuz vur, dedi.

Çavuş, eliyle kapıyı iterek açık olup olmadığını yokladı; kapı kapalıydı!.. Çavuş birden kuvvetli bir omuz vurdu kapıya, kapı görünüşü ile iğreti gibiydi, tahtadandı, ama, öyle Amerikalı çavuşun omuz vuruşu ile açı-

lacak, yada kırılacak cinsten değildi. Sessizlik içinde çavuşun kapıya omuz vuruşu büyük gürültü çıkardı... Bir daha, bir daha omuz vurdu... Yine açılmak, kırılmak değil, kapı sallanmıyordu bile. Meyhanenin içinden tabii kapının vurulduğu, omuzlandığı mükemmel duyulmuştu, zaten sokakta duymayan da kalmamıştı herhalde gecenin sessizliği içindeki bu gürültüyü. Meyhaneci ufak pencereden baktı dışarıya. Subaylarla çavuşu gördü. Zaten meyhaneci kapının yan tarafında evvelce bu işler için açtığı delikten bütün sokağı ve oradakileri görüyordu. Dışarıdakiler de meyhanecinin pencereden baktığını gördüler.

— Aç kapıyı, aç, dedi çavuş, meyhaneciye.

Meyhaneci alışıktı böyle şeylere. Kimbilir kaçıncıydı bu baskın buraya? Meyhaneci başını çekti içeriye, gülümsedi. Meyhanenin içindeki iki arkadaşına :

— Sığırlar geldi, açıyorum kapıyı, dedi ve kapının arkasındaki kalın demiri yana çekti, kapı açıldı. Çavuşla iki subay içeriye daldılar. İbrahim'le Zenci ve diğer çavuş da koşar gibi meyhaneden içeriye girdiler. Birkaç er de meyhanenin kapısı önünde nöbetçi kalmıştı. Hepsinin sten tüfekleri ellerinde, parmakları da tetiklerdeydi. Meyhaneci ve oradaki iki Vietnamlı ihtiyar arkadaşı kayıtsızdılar olup bitene. Şarap bardakları şarapla dolu olarak önlerindeki fıçının üstünde duruyordu.

Subaylarla çavuşlar dikkatle meyhanenin içine bakınıyorlar, etrafı inceliyorlar, şüpheli birşeyler arıyorlardı. Subaylardan Larry meyhanecinin önüne geldi. İki ihtiyar Vietnamlıyı işaret ederek konuştu.

— Bunlar kim? diye sordu.

— Arkadaşlarım, yardımcılarım. Diye cevap verdi meyhaneci lâkayt.

— Bunlardan başka kimse var mı?

— Yok başka kimse, dedi meyhaneci.

Larry emir verdi çavuşlara, erlere :

— Haydi, durmayın, arayın her tarafı!

Böyle bir yerde nasıl arama yapacaklarını hepsi biliyorlardı, daha önce gereken bilgi ve emirler verilmişti hepsine. Çavuş Geo meyhanenin arka tarafına açılan dar kapıya doğru gitti, ayağıyla itti kapıyı... Kapı açıldı, kapının öbür tarafı karanlıktı. Çavuş meyhaneciye döndü.

— Yak içerinin ışığını, dedi.

Meyhaneci fıçıların arasına elini sokup düğmeyi çevirdi, ışık yandı içeride. Çavuş kendisini takip etmeleri için işaret etti erlere. Çavuş önde, iki er arkasında, girdiler meyhanenin arka kısmına. İbrâhim'le Zenci ve bir başka erle iki subay ve bir çavuş orada kalmışlardı, aramalarını yapıyorlardı. Bu arama yalnız iki kızı aramak amacıyla değildi, ayni zamanda silah gibi patlayıcı şeyler de aranıyordu. Subay Eddy iki ihtiyar Vietnamlıya sordu :

— Siz ne arıyorsunuz burada? Kimsiniz?

İki adam cevap vermeden meyhaneci cevab verdi hemen :

— Hem müşterim, hem de bana yardım ederler burada, bu semtin insanları kumandanım.

— Sokağa çıkma yasağını bilmiyorlar mı? Dedi subay.

— Biliyorlar, ama, ihtiyarlık işte, yaşlıların uykusu az olur erken uyuyamazlar. Ben meyhanenin temizliğini yaparım, onlar da bana yardım ederler, hem de biraz şarap içerler, dedi meyhaneci gülümseyerek.

— Sabaha kadar oturur musunuz burada?

— Otururuz kumandanım, alışıkız biz.

— Şarap ta içerler...

— İçerler kumandanım. İçerler, tiryakisidirler şarabın.

Meyhaneciyi daha önceden tanıyan çavuş meyhanecinin yanına gelmişti. Meyhaneci de onu tanımaktaydı ama nedense aldırmamıştı. Çavuş subaya döndü ve:

— Kumandanım buraya Gong meyhanesi derler, buranın şarabı çok iyidir, dedi.

— Buyrun kumandanım oturun, şarabımdan ikram edeyim.

Meyhaneci bir fıçının üstünde durmakta olan şarap bardaklarını aldı, muslukta yıkamaya başladı. İki Vietnamlı ihtiyar da iskemle yerine kullanılan küçük fıçıların üstlerini bezlerle silmeye başladılar. İbrahim'le Zenci ve diğer bir er fıçılar arasında arama yapıyorlardı. Meyhaneci fıçılardan birinin musluğunu açarak yıkadığı bardaklara şarap doldurdu. Ortadaki fıçılardan birinin üstüne koydu dolu bardakları. Subaylar ufak fıçıların üstüne oturdular. Çavuş, bardakları iki subaya uzattı:

— Çok güzeldir buranın şarabı kumandanlarım, hoşunuza gidecektir, dedi.

— Sen daha önce tadına bakmışın buranın şarabının demek, dedi subay Larry.

— Evet kumandanım, iki defa arama için gelmiştik.

— Bilirsin ağzının tadını, sen yemlenmeyeceğin yere gitmezsin, dedi diğer subay. Gülüştüler. Subaylar şaraplarından yudumladılar.

— Gerçekten şarap güzelmiş, dedi subay Larry.

— Evet, güzel... Sertçe biraz galiba, dedi, subay Eddy.

— Sert şarap içer bizimkiler, bizim Vietnamlı insanlar... Bu şarap Vietnam'ın her yerinde bulunmaz kumandanım. Mahzende bekletilmiş şaraptır bunlar, dedi meyhaneci.

Meyhaneci konuşurken meyhanenin içindeki ufak kapıdan arama yapmak için giren Boxter'le erler dönmüşlerdi Boxter subayların yanına geldi.

— Aradık her yerini kumandanım, birşey yok... Bol bol şarap var.

— Burada şaraptan başka ne bulunur ki... İç içebildiğin kadar, dedi çavuş Geo ve o da fıçılardan birinin üstüne oturdu. Meyhaneci ona da bir bardak şarap ikram etti. Çavuşla içeriden gelen erler de İbrâhim'le diğer erlerin yanına gittiler, onlar şarap fıçıları arasında duruyorlardı, meyhaneci birkaç bardak daha şarap doldurdu, sonra subayların yanına geldi.

— Kumandanlarım müsade ederseniz erler de birer bardak şarap içsinler, dedi.

— İçsinler, içsinler, dedi subaylardan ikisi de. Meyhaneci ve iki arkadaşı şarap bardaklarını doldurup erlere verdiler. Meyhaneci, subaylarla çavuşların boşalan bardaklarını doldurup önlerine koydu.

— İçin kumandanlarım, için, güzeldir şarabım.

— Sarhoş edeceksin bizi, dedi subay Eddy.

— Sabaha kadar caddeleri, sokakları dolaşacaksınız. Ayık kafa ile çekilmez bu zahmet.

— Doğru, kaç gecedir ne istirahatımız var, ne de uyku. uyuyabiliyoruz. Şarabın iyi geldi. Güzelmiş doğrusu, dedi subay Larry.

Çavuş Geo hepisine sigara ikram etti, meyhaneciye ve iki Vietnamlı ihtiyara da verdi sigara. Meyhaneci ve iki Vietnamlı arasıra birbirine bakışıyorlardı, vaziyetten memnundular. Meyhaneci saf saf sordu subaylara:

— Kumandanım, kimler ne karıştırdı, neler oldu ki bu sıkı aramalar, sizleri zahmete sokmalar oluyor?

— İşitmedin mi ne olduğunu? Üç gece önceki patlamaları da mı işitmedin? Saygon yerinden oynadı, nasıl

işitmezsin? Dedi subay Eddy.

— İşittim, işittim o gürültüleri, hem de ne patlama idi o, dünya çöküyor sandım. Ama öğrenemedik ne olduğunu, hemen sıkıyönetim ilân edildi, biz dışarıya çıkamadık, kimse de gelmedi meyhaneye, öğrenemedik, dedi meyhaneci.

Subaylar birbirlerine bakarak gülüştüler. Saflığına vermişlerdi meyhanecinin. Adamın birşeyden haberi yokmuş gibi onunla alay ediyorlardı âdeta.

— Ooooo... Senin de birşeyden haberin olmuyor. Amma da açıkgözmüşsün. Meyhaneni bombalarlarsa o zaman haberin olur, dedi, çavuş Geo. Hepsi gülüştüler.

Meyhaneci durumdan memnundu, saf, birşey anlamaz, anlayamaz kimse sanılması, saf bilinmesi meyhanecinin işine geliyordu. Asıl onu aptal sanan, saf bilen şu iki subayla çavuş aptalın, avanağın ta kendisiydi, zaten meyhaneciye her bakımdan hafif gelmişti bunlar. Meyhaneci, CIA örgütünün Saygon'daki Şefini, Polis Müdürünü, Amerikan Kumandanını çok atlatmış, yaptığı hareketlerle onları deliye döndürmüş bir adamdı. Gong meyhanesi Amerikalıların bütün ordularının, her türlü örgütlerinin yapamadığını, yapamayacağını yapmıştır. Ve yapacak güçtedir. Elbette ki bu Gong meyhanesini işleten adam yabana atılacak, hafiften alınacak kimse değildir, üç dili, Fransızcayı, İngilizceyi, Çinceyi ana dili gibi bilmektedr. Meyhaneci aptal, saf göründüğü zaman işini daha mükemmel başarır. Şimdi öyledir.

Subaylar, çavuşlar hatta erlerin bir kısmı hâlâ meyhanecinin saflığına gülmekteydiler:

— Haberin yok olanlardan demek... Şarap fıçısında banyo yapıyordun galiba sen, dedi, çavuş Geo.

Yine hepsi güldüler, meyhaneci saflığın bütün belirtilerini hünerli bir ustalıkla gösteriyordu.

— Yok, haberim yok... Ses, patlama işittim yalnız o kadar, peki neymiş patlayan?

— Havaalanını bombaladılar, benzin depolarını ateşe verdiler, ateşlediler... Vaşington'dan duydular da sen duymadın be, nerede yaşıyorsun? Sen hakikaten şarap fıçısının içindemiydin? Dedi subay Larry.

— Vay be... Kim yaptı bunu? Uçaklar mı bomba attı? Vietkonglar mı yaptı?

— Uçak falan değil ama Kuzey Vietnamlı iki gerilla kız bombaladı, dedi yine Subay Larry.

Meyhaneci tam bir hayret belirtisi gösterdi, ustaydı böyle görünmekte ve bu gibileri aldatmakta. Dudak büktü, sonra şaşkın şaşkın bakarak konuştu:

— Hem de bu işi yapanlar kız ha?.. Kızlar bombalamış demek havaalanını, benzin depolarını yakmışlar? Yakalandılar mı?

— Yakalanmadılar, bu aramalar hep onlar için, onları arıyoruz.

Meyhaneci, «Hey Allah» der gibi başını saldı :

— Vay hınzırlar vay! Şeytan mı bunlar be? dedi ve subay ve çavuşların boşalan bardaklarını yine şarapla doldurmaya girişti.

Birer bardak daha içersiniz kumandanlarım ha, içersiniz...

Subay ve çavuşlar bakındılar birbirine, tatlı gelmişti bedava tarafından şarap.

— Eeee, ver bakalım içelim bir daha, der subay Larry.

Meyhaneci ve Vietnamlı iki ihtiyar, dolu şarap bardaklarını subay ve çavuşların önüne koydular.

— Hayret doğrusu, yakalanmadı demek o işi yapan iki kız ha? dedi meyhaneci.

— Yakalanacaklar elbet, olur mu yakalanmasınlar? Saygon'un içinde bir yerde saklanıyorlar ama elbette çı-

kacaklar bir gün meydana, yada saklandıkları yerde yakalayacağız.

— Yakalanacaklar, diye tekrar etti çavuş Geo.

— Yakalanmaları yakındır, dedi subay Boxter.

— Gerilla kızlar bu işi yaptıktan, yani havaalanını ve benzin depolarını ateşledikten sonra kaçarken, alanda Amerikalı nöbetçi eri vurup öldürmüşler, ayrıca tel örgüleri aşarlarken bir nöbetçiyi yaralamışlar, yaralı er yakından görmüş iki kızı... Tarif etti her ikisini de... Elbiselerini, yüzlerini, fotoğraflarını çekmiş gibi tarif etti, dedi subay Boxter.

— Yakalanırlar, dedi meyhaneci.

— Elbette yakalanacaklar, dedi subay Larry.

— Nereye kaçabilirler ki? Saygon'un bütün giriş çıkış yolları kontrol altında, diye ekledi subay Boxter.

Meyhaneci ile iki Vietnamlı ihtiyar belli etmeden birbirlerine bakıyorlar, konuşulanları dikkatle dinliyorlardı. Subaylarla çavuşlar kafayı bulmuşlardı, erlere de birkaç bardak şarap daha vermişler, onları da gereken biçime sokmuşlardı. Meyhaneci ehliydi bu işlerin... Adam sarhoş edip ondan yararlanmasını ve onu konuşturmasını iyi bilirdi... Daha Fransızlar zamanından, gençliğinden beri tecrübesi vardı bu işlerde... Üniversite öğrencisi iken Kurtuluş Savaşı Örgütüne girmiş, önemli işler başarmış bir kimseydi Gong meyhanesinin sahibi. O bütün varlığı ile Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin elemanı idi. Şimdiye kadar hiç açık vermemiş, en ufak bir şüphe uyandırmamıştı kimsede. Bu meyhane tâ Fransızlar zamanında bu işler için kurulmuştu. Meyhanecinin meyhanecilik baba mesleğiydi. Bu adam, ülkenin Ulusal Kurtuluş Savaşı'na katılmasaydı, çok iyi derece ile bitirdiği Üniversiteye profesör olurdu. O kadar zeki idi. Hâlâ okumaktaydı da. Böyle bir adam ne yapmaz, düşmanlarını,

memleketinin ihanet çarklarını nasıl kırıp parçalamaz, hurdahaş etmez?..

Subayları, çavuşları hatta erleri iyice içirmiş, onlara görevlerini falan da unutturmuştu. Amacı da buydu zaten. Topal Serçe de buraya uğrar, şarabını buradan alır, yapacağı işlerle ilgili bilgileri buradan edinir, edindikleri bilgileri de ara sıra buraya verir.

Subaylar, çavuşlar kafayı tam bulunca, başladılar kadından, eğlencelerden, yaptıkları rezaletlerden konuşmaya. Hepsinin genelevlerde dostu veya hoşlandığı kadın vardı, orada neler yapıyorlarsa bütün açıklığıyla anlatıyorlardı. Bunlar, Saygon'daki eğlenceli yaşantılarından dolayı cepheye gitmeyi hiç istemiyorlardı: Sadece onlar değil, Saygon'daki bütün subaylar istemezlerdi bunu... Hele yüksek rütbeli subaylar, kumandanlar Amerika'ya bile dönmek istemezlerdi. Saygon, onlar için hem eğlence, hem kazanç yeriydi. Uyuşturucu madde kaçakçılığını onlar yönetiyor, genelevleri onlar işletiyorlar, bu yollardan büyük kazançlar sağlıyorlardı.

Meyhaneci, eski bir pikaba İngilizce oynak bir plak koydu, plak çalmaya başlayınca çoştu Amerikalı sığırlar... Meyhaneci bunlara «Sığır» diyordu, diğer Ulusal Kurtuluş Savaşçıları da ayni şeyi söylerler bunlara. Çavuş Geo kalktı, plaktaki çalgıya ayak uydurmaya çalışarak oynamaya başladı. Ötekiler de elleriyle tempo tutuyorlardı. Plak bitince oynayan çavuş, meyhaneciye yaklaştı, elini omuzuna koydu:

— Yaşa be Meyhaneciler Kralı, yaşa... dedi.

Meyhaneci plağın arkasını çevirdi, işletti pikabı... Çavuş yine coştu, yine oynamaya başladı, diğerleri yine elleriyle tempolarına devam ettiler. Subaylar, çavuşlar vazifelerini tamamen unutmuşlardı ama meyhaneci kendininkini unutmazdı, vazifesini tam anlamıyla yerine

getiriyordu. Sığırları tezgâhlamıştı tam anlamıyla. Meyhaneci gülümsiyordu. Plak bitince çavuş yine yanaştı meyhaneciye.

— İyi oynuyor muyum, nasıl? dedi.

— Mükemmel çavuşum, mükemmel oynuyorsun. Siz geldiniz şu Saygon'a da şenlendik... Eğlence nedir siz geldikten sonra anladık zaten. İyi oldu bu akşam buraya geldiğiniz, kimseler yoktu, canımız da sıkılıyordu, dedi meyhaneci.

— Var ol be Meyhaneci Kralı, yaşa!. Yine geleceğiz buraya, ama böyle araştırmak için değil, içmek, şarabından içmek için.

— Şu hınzır Vietkonglar olmasa, rahat dursalar ne iyi olacak. İşte şimdi iki Vietkonglu kız ortalığı allak bullak etti, huzurumuzu kaçırdı, dedi meyhaneci. Çavuş yerine oturdu, meyhaneci ve iki Vietnamlı ihtiyar, subaylarla çavuşların bardaklarına tekrar şarap doldurdu, erlere de şarabı doldurdular.

— Şu kuzeylilerin, Vietkongların eceli yakındır. Yeni bir baskın yapacağız hem de esaslı bir saldırı... Kökünü yok edeceğiz onların. Ulusal Kurtuluş Savaşçıları imişler, he... görür onlar, bir de onların gerillaları çıktı ortaya, hep vardı ya onlar... Ama şimdi işi azıttılar... Onları da yok edeceğiz, yakındır dedi subay Boxter. Ayağa kalktı, diğerleri de kalktılar, sarhoş olmuşlar, zorlukla duruyorlardı ayakta..

— O Vientkonglar hep yok edilecek bu defa, Vaşington'dan son gelen emirde gönderilecek yeni uçaklarla, B. 52 uçakları, bunlara esaslı saldırıya geçileceği emri yazılı. Bütün cephede bu hafta içinde saldırı olacak, hazırlıklar başladı... Gelen emire göre hazırlığın tamamlanması, uçakların gelmesi bekleniyor. Bir haftaya kalmaz baskınlar başlar. Saygon'da da çok kişi yakalanıp hapse

atılacak, bu iki kızın ortaya çıkarılması için yakalanıp içeriye atılacaklar tespit te ediliyor. Vientkonglar yok oldu mu, meyhanecim, sen de rahat edersin biz de. Merak etme... O zaman senin bu meyhanende de şenlik yapacağız, dedi Larry.

— Şu Vientkong gerillaları belâ şeyler be, kumandanlar Polis Müdürü, bütün bizim kodamanlar ürküyor bu hınzırlardan, muhafızlarını arttırdılar. Şakası yok bu belaların be, savuruverir bombayı havaya uçurur kumandanı polis müdürünü falan, dedi Boxter.

— Doğru söyledin doğru, diye cevap verdi Larry.

— Hadi gidelim artık, dedi Boxter ve kapıya doğru ilerledi. Diğer subay ve çavuşlar da onu takip ettiler. Hepsi meyhanecinin sırtını sıvazladılar, memnundular ondan, durumdan. Asıl memnun olan meyhaneciydi. Boşaltmıştı sığırların kafasını, yerine de şarabı doldurmuştu.

— Yarın vazifeyi yine beraber mi alacağız? dedi subay Larry, subay Boxter'e.

— Hayır, yarın akşam kumandanın kurmaylarla toplantısı var. Yapılacak saldırının planları üzerinde konuşulacak, ben oranın emniyet kuvvetlerinde vazifeliyim. Dedi Subay Boxter. Sonra meyhaneciye döndü:

— Teşekkür ederiz Meyhaneciler Kralı, çok memnun olduk.

— Sağ olun kumandanım, yine beklerim, dedi meyhaneci.

Subay Boxter önde, diğer subaylar ve çavuşlar arkasında, erler de beraber dışarıya çıktılar. Meyhaneci onları kapıda uğurladı araçlara binip hareket edinceye kadar hatta karanlık sokakta kaybolunceya kadar baktı arkalarından. Sonra döndü meyhanenin içine, kapıyı kapadı demiri de kapının arkasına sürdü esaslıca. İki arkadaşının yanına geldi.

— İyi oldu geldikleri, şer için gelirler hayrımıza hizmet ederler, epey şeyler öğrendik sığırlardan, dedi.

— Evet saldırıya geçeceklermiş... dedi ötekiler.

— Saldırının ne günü yapılacağını bilmiyorlar, esas daha karar da verilmemiş. Söyledi ya sığırların başı kumandan «Kumandanlar yarın akşam toplanacaklar onun için» diye. Hazırlıyormuş, dedi daha genç olan yerli Vietnamlı.

— Az daha iş kötüleşiyordu, dedi ihtiyar olan.

— Neden?

— Norat giderken silahını fıçıların arasında bırakmış.

— Görmediler ya?.

— Gördüler... Askerlerden biri, Zenci olan gördü, sesini çıkarmadı. Etrafına bakındı, benimle göz göze geldi. Sonra fıçının üstünden aldığı bezi kimse görmeden silahın üstüne örttü, gizledi silahı Zenci, ama ben çok heyecan geçirdim.

— Tedbirsizlik, çok büyük tedbirsizlik, dedi meyhaneci.

— Nora'ya «silahsız git» demiştin ya o da orada bırakmış silahını. İhtiyar fıçılar arasından bezle örtülü silâhı aldı.

— Hayret! Amerikalılardan böylesi çıksın!.. Haber verseydi mükâfatlandırırlardı onu. Meyhaneci biraz düşündü, sonra arkadaşlarına:

— Silâhı ötekilerin yanına koyun, siz de yatın içerde, belki erken gitmemiz gerekecek, dedi.

İki arkadaş bardaklarındaki son yudum şaraplarını da içtiler ufak kapıdan meyhanenin arka kısmına geçtiler. Meyhaneci arkalarından kapıyı kapadı, döndü geriye fıçıların arasındaki dar yerde biraz dolaştı. Düşünüyordu. Ufak pencereden, sonra da kapının yanındaki

delikten dışarsını gözetledi ve geriye çekildi. Dışarıda kimselerin bulunmadığına kanaat getirmişti. Büyük fıçıların arasına girdi, büyük fıçılardan birinin yerleştirildiği kalın dört ayaklı sehpaya eğildi, baktı.

Fıçının oturtulduğu bu sehpanın ayakları bambu ağacından yapılmıştı, oldukça da kalındı.

Fıçılar gibi bu ayaklar da çemberliydi, bu çemberler ayakların daha sağlam olması için takılmış hissini veriyordu insana. Gerçekte bunun için takılmamıştı bu çemberler. Bu kalın ayakların içleri bazı şeyleri gizlemek için oyulmuştu, kapağı da vardı. Meyhaneci kenardan bir tornavida aldı, yere uzanıp bu ayaklardan birinin arkasından çemberin vidasını çıkardı. Çember gevşeyince çekti, kenara koydu çemberi. İkinci çemberi de ayni şekilde söktü, ayağın arka kısmına isabet eden kapağı açtı. İçinden ufak bir teyp çıkardı, teyp hâlâ çalışıyordu. Buraya gelen Amerikalı subay ve çavuşların bütün konuşmaları bu teyple banda alınmıştı. Teybin düğmesini çevirdi bandı geriye sardı, sonra yine başka bir düğmeye bastı, teypteki sesler hafifçe işitilmeye başladı. Bu Amerikalı subaylardan birinin sesiydi, «Amerikadan yeni saldırı için gelcek uçaklar hakkında» konuşuyordu subay. Meyhaneci teybi durdurdu ve yine yerine yerleştirdi. Çemberleri de taktı.

Sonra sehpanın ikinci ayağının çemberlerini de söktü, oranın da kapağını açtı. Bu ayağın içinden bir telsiz âleti çıkardı. Etrafına bakındı, telsizin düğmesini çevirdi, telsize ağzını yanaştırdı, üç def'a «99. 99. 99» diye seslendi. Biraz bekleyince karşı taraftan da «77. 77. 77.» diye seslenildiği işitildi. Yine telsizi ağzına dayadı.

— Görüşmemiz lâzım, dedi telsize meyhaneci, sonra da kulağına koydu telsizi. Karşıdan:

— Tamam, tamam... diye bir ses geldi ve kapandı

telsiz. Meyhaneci telsiz âletini yine sehpanın ayağına yerleştirdi, çemberleri de taktı. Sonra o da arkadaşlarının girdiği ufak kapıdan içeriye, meyhanenin arka kısmına geçti.

Meyhaneci bildiğimiz gibi, Vietnam Kurtuluş Cephesi'nin elemanıydı, hem de en önemlilerinden biriydi, vazifesini çok iyi başarmıştı şimdi de. Daha çok şeyler başaracaktır da.

VIII

Saygon'da genelevlerin çoğunluğunun bulunduğu bir sokak burası. Bu sokaklar, çok ışıklıdır. Buraların kazancına ortak olanlar, yani, etlerini, namuslarını satmaya mecbur edilenlerin bütün gelirlerine ortak, hatta bunun tamamına sahip olan kimseler, Amerikan generalleri ve yüksek rütbeli subaylardır. Onlarla Vietnam'ın satılmış kimseleri işbirliği yapar. Buradaki Vietnamlı sermaye kadınlar yalnız boğaz tokluğuna çalışırlar, çalışmaya mecbur edilirler. Çok ışıklıdır bu sokaklar. Buraların ışık masrafını da Saygon'un yerli fakir halkı öder. Bu sokakların evlerine düşürülmüş Vietnam kadınlarının karanlık içlerini sanki bu ışıklarla aydınlatacaklarını sanırlar, bunu isterler buradan kazanç sağlayan Amerikalılarla onlara satılmış Vietnamlı hainler. Ama, bu olmuyor, bol ışıklar bile genelevlere düşürülen kadınların içini aydınlatamıyor. Her evin dört bir tarafı renk renk ışıklarla donatılmıştır. Fakat bunların hiçbiri, buraya düşürülen kadınları ilgilendirmemektedir. Her güzellik, her ışık, onların felâketlerinin şenliğini yapan kimselerin kazancını çoğaltıyor belki.

İbrahim'le Zenci, bu gece genelev sokaklarından birinde, en kalabalık, en ışıklı olanlarından birinde vazifelidirler. Nöbettedirler. Bu sokaklarda da sıkı tedbirler alınmıştır. Aranan iki Kurtuluş Savaşçısı kız burada da saklanabilir. Buranın kadınları o iki kızı saklayabilirler. Buraya, genelevlere düşürülen Vietnamlı kadınlar da Vietnam'ın kurtuluşuna yardım ederler, hatta Amerika-

lılarla, onlarla beraber olan hainlerle döğüşebilirler de.. Onun için, genelevlerin kapılarında, hatta bazılarının içerilerinde buralara gelenleri, bu kadınların hareketlerini kontrol eden, onları göz hapsinde bulunduran gizli vazifeliler, CIA örgütünün adamları vardır. Birkaç gece önce bu evlere de baskın yapılarak arama yapılmıştır. İki genç kız burada da aranmıştır. Elbetteki bulunamamıştır o iki kız.

O kızlar buraya sığınmak, burada gizlenmek zorunluğunda kalsalardı, muhakkak ki, genelevin Vietnamlı kadınları onları saklarlar, ölürler de onları kimseye teslim etmezler, ele vermezler. Bir yıl önce polisten kaçan Kurtuluş Savaşçısı bir genç erkek yanlışlıkla, bilmeyerek, bu evlerden birine girmişti, genelev kadınları bu genci polise, Amerikalılara teslim etmemekte dayatmışlar, polislerle, Amerikalı subaylarla, bütün güvenlik kuvvetleriyle döğüşmüşler, genelev sokaklarını savaş meydanına döndürmüşler, nihayet bu gencin kaçmasını sağlamışlardı. O zaman Vietnamlı bir genelev kadını bir Amerikalı subayın tabancasını elinden kaparak subayı ve bir polisi ağır yaralamıştı. Saygon'un polisi ve Amerikalı kumandanlar için genelevler de, kadınları da tehlikelidir. Elbette tehlikeli olacak: Buradaki kadınlar, onlar tarafından bu evlere, bu yollara düşürülmüşler, dökülmüşlerdir. Bu evlerde kendi arzusuyla bu yola düşmüş tek Vietnamlı kadın yoktur. Vietnam kadını namusuna çok bağlıdır, onu buralara düşürenlere karşı elbette kin besler, fırsat buldukça da intikam alacaktır.

Buraya düşürülen Vietnamlı kadınlardan intihar edenleri çoktur. Bu kadınların çoğu kendilerini buraya düşüren düzenin insanlarından intikam almak ister, almadan ölmek istemez. Bu kadınlar arasında öyleleri vardır ki, Vietnam Kurtuluş Cephesine yardımda, hem de

her türlü yardımda bulunmak ister. Olmuyor, cesaret edemiyorlar buna o kadınlar. Vietnam kurtuluş savaşçıları, genelev kadınının hiçbir yardımını kabul etmeyeceklerdir, etmezler herhalde. O ulusal örgüt orospu sermayesiyle, namusunu, etini satan kimselerin yardımıyla kurulmuş, onun yardımıyla savaş eden bir topluluk değil.

Onlar genelev kadınlarına yardım ederler ama onlardan yardım almazlar. Kabul etmezler bunu. Ulusal Kurtuluş savaşçıları «Etlerini, namuslarını satmaya mecbur edilmiş kimselerin parasına tenezzül etmek alçaklığın en bayağılığıdır, bu bayalığa Amerikalı kumandan ve yüksek rütbeli subaylar hayasızca devam etmektedirler» derler. Çünkü bu genelevlerin gelirini onlar almaktalar.

İbrahim'le Zenci, genelevler sokağı başında sigaralarını yakmışlar, konuşuyorlar. Bundan önce de genelevlerin bulunduğu birkaç sokakta görevli olarak bulunmuşlardır. Bu yüzden buralardaki görevleri hakkında bilgileri vardır. Şimdi buradaki görevleri genelevlerin arka taraflarını gezip kontrol etmektir. Bu evlerin arkaya bakan pençerelerinden, arkadaki kapılarından kimseler girmeyecek içeriden dışarıya, dışarıdan da içeriye birşey verilmeyecektir. Genelev kadınlarıyla buradan temas edilmeyecek hatta kimselerle buradan konuşmayacaklardır da. Bu konuda sıkı emirler verilmiştir, buralarda şüpheli görülen kimseler derhal tutuklanmaktadır. Bunlara, bu gibi hareketlere hoşgörü gösterenler de cezalandırılacaklardır.

İbrahim'le Zenci, evleri arkasında dolaştıktan sonra sokağın köşesinde, şimdi bulundukları yerde birleşeceklerdir. İbrahim ve Zenci gibileri de buralarda görevli çavuşlar kontrol etmektedir. İbrahim bu sokağın arka kıs-

mını gezerken, genelevlerden birinin pençeresinden aşağıya iple birşey sarkıtıldığını gördü, o tarafa doğru ilerledi. İpin sarkıtıldığı pençerenin altında, sokak kenarında Vietnamlı yaşlı bir kadın durmaktaydı. Bu kadın her haliyle perişandır, fakirdir, zayıftır, yanakları çökmüş, elmacık kemikleri dışarıya iyice fırlamış, gözleri çukurlara gömülmüştür. Üstündeki entarisi yırtık, ayaklarında eski büyükçe bir erkek fotini var. Omuzuna asılı eski çuvaldan yapılmış torbası, hayvanların boynuna takılan yem torbasına benziyor. İbrahim bu ihtiyar kadının yanına yaklaştığında, yukarıdan genelev kadınının sarkıttığı, içinde birşeyler bulunan bezi görmüştü, hemen kadının yanına sokuldu. Kadın farkında bile değildi İbrahim'in. Yukarıdaki genelev kadını daha önce görmüştü İbrahim'i, korkmuştu, bu gibi hareketlerin yasak olduğunu bilir kadın. İbrahim, yaşlı kadına iyice yaklaştı, kadın bezden çıkardığı ekmek parçasını kendi torbasına koyacağı zaman İbrahim'i gördü. Korku ve heyecanla, elinde ekmek parçasıyla donakaldı olduğu yerde. Kaçmak istese de kaçamaz, mecali yoktur kaçmaya, zaten zorlukla ayakta durabilmektedir, halsizdir, belki de açtır, kim bilir ne zamandan beri ağzına lokma koymamıştır. Sefalet, açlık onu her tehlikeye boyun eğmeye mecbur etmiştir. İhtiyar kadın gözlerini kırpmadan, korkuyla İbrahim'e bakıyordu. İbrahim de kadına baktı, birşey söylemeden birkaç saniye sessiz sessiz bakıştılar.

Sonra İbrahim etrafına bir göz attı. Kimseler yoktu etraflarda... Kadına iyice yaklaşıp yukardan genelev kadınının sarkıttığı beze de baktı. Bezin içinde ekmek artıkları, kapağı açık yarım bir konserve, biraz peynir, bir tek te sigara vardı. İbrahim onları alıp yaşlı kadının torbasına koydu. Kadın hâlâ hayret ve korku içindeydi, perişanlık, sefalet, açlık yetmiyormuş gibi bir

de cezalandırılacaktı, dövülecekti. İbrahim önce tek sigaraya, sonra kadının yüzüne baktı... «Demek bu genelev kadınının, etini, namusunu satan bu kadının şu fakir ihtiyara verebilecek o kadarcık şeyi vardı ancak, bu kadarcık yardım edebiliyordu, hem de tehlikeleri göze alarak.» İbrahim yukarıdaki genelev kadınına ipi çekmesini söyledi. Kadın ucundaki bezle beraber ipi hızlı hızlı yukarıya çekti. Kendisi de pençereden ayrılmıyor, aşağıya bakıyordu, ihtiyarı acaba alıp götürecek mi bu Amerikalı er, diye düşünüp merak ediyor, üzülüyordu. Kendisi için, kendisine verilecek cezadan korkmaz ama o, zavallı, fakir ihtiyar aç kadına ceza verilmesinden korkar.

İbrahim cebinden sigara paketini çıkardı. Ancak bir kaç sigara alınmış paketi ihtiyar kadına verdi:

— Al bunu da... Hemen buradan git, çabuk uzaklaş buralardan, deyip kadının sırtını sıvazladı.

Kadın başını çevirip, tebessümle İbrahim'e baktı ve birşeyler söyledi kendi dilinde. İbrahim de gülümsedi kadına ama, kadının söylediğini anlamamıştı. İbrahim kadının arkasından baktı, annesine benzetmişti bu kadını. Belki pek annesine benzemiyor yüz yapısıyla ama, yaşıyla ve annesinin son günlerindeki çökmüş haliyle onu andırıyor. Arkasından kadını daha çok benzetmişti annesine. Anneler, bir birine benzerler zaten. Kadın yürüyebildiği, mecali olduğu kadar hızlı yürümeye çalışarak uzaklaştı. İbrahim, kadın kayboluncaya kadar baktı arkasından. Annesini yolcu etmişti sanki. Ağlamaklı oldu...

Başını kaldırdı, yukarıdaki genelev kadınına baktı.. Kadın da ona bakmaktaydı, onun bu hareketine çok sevinmişti «Bu Amerikalı elbisesi içinde demek ki iyi,

merhametli insanlar da bulunuyormuş» diye düşünür gibiydi. İbrahim'e ingilizce.

— Anladınmı o yaşlı kadın sana ne söyledi? dedi.

— Hayır, anlamadım, dedi İbrahim.

— Sen de insansın, seni de benim gibi bir ana doğurdu dedi.

İbrahim bunu duyunca hayatının en büyük sarsıntısını geçirdi, üzüntünün yok edici, perişan edici bir kahrı içine düştü, sanki perişan olmuştu. Böyle anaların oğullarını öldürmek te vardı buraya gelme proğramı içinde, esastanda vardı bu. Onun için gelmişlerdi buraya zaten. Bir müddet bu perişanlık içinde hareketsiz kaldı, sonra ağır ağır başını yukarıya kaldırdı, genelev kadınına baktı :

— Evet, beni de öyle bir ana doğurdu. Benim anam da onun gibiydi, onun yaşındaydı. Öldü, dedi.

— Sen iyi insansın, bulunmaz buralarda senin gibisi, dedi yukarıdan kadın.

İbrahim, başını yere eğdi, döndü sokağa gidiyordu ki, yukarıdaki kadın seslendi.

— Beklerim seni, gel bana...

İbrahim durdu, geriye döndü, etrafına bakındı sonra başını kadının bulunduğu yere kaldırdı.

— Gelirim, dedi.

— Bir kaç dakikalık bile olsa ihtiyacım var iyi insana, gel... dedi.

İbrahim bir daha kadına baktı, bir daha baktı, sonra başını çevirip yoluna devam etti.

İbrahim sokağın başında duran arkadaşı Zenci'nin yanına geldi, geldiğinde üzgün ve kederliydi. Her halinden belliydi bu... Kadının, annesine benzettiği ihtiyar fakir kadının, «seni de benim gibi bir ana doğurdu», demesi, ona çok şeyler hatırlatmış, çok hatıraları gözünde, içinde canlandırmıştı. Bir kor gibi yakmıştı içini

bunlar. Zenci, İbrahim'in yüzüne dikkatle baktı. Ondaki değişikliği anlamıştı, anlamamasına imkân yoktu :

— Niye geç kaldın İbrahim? dedi.

— Hiç, yavaş yürümüş olacağım.

Zenci İbrahim'in yüzüne bakarak konuştu :

— Sende birşey var İbrahim, birşeye canın mı sıkıldı?

— Hiçbirşeyim yok... Annem, memleketim aklıma geldi nedense, dedi. İbrahim'in sesi bir tuhaftı, ağlamak üzere olan bir insanın sesi gibiydi, kelimelerle hıçkırıklar birbirine karışıyordu sanki. İbrahim, sigara içmek istedi ama, sigarası yoktu. Oysa gamını, kederini dağıtmak, sigara dumanıyla üfleyebilmek, içinden çıkartabilmek istiyordu üzüntüsünü.

— Bir sigara ver bana, dedi Zenci'ye. Neden İbrahim kendi sigarasından içmiyordu? Zenci, onun sigarası olduğunu, bitmemesi gerektiğini biliyordu, ama o taraflı olmadı. Bir sigara İbrahim'e verdi, bir de kendisi yaktı.

— Sigaran bitti mi İbrahim? dedi.

— Bir fakire verdim sigaramı, paketiyle.

Zenci, arkadaşı İbrahim'i çok iyi anlamıştı. Onunla arkadaşlık ettiğinden beri çok iyi öğrenmiştir onu. İbrahim, merhametlidir, yardıma muhtaç kişiye —ama kötülük yapan biri de olsa— elinden gelen yardımı yapar, hatta düşmanına bile. O, kimseyi düşman bilmez, zaten, Zenci'nin ona bağlılığının en sağlam temeli de budur. İbrahim'in felsefesi: «Bütün insanların iyi olması ve birbirlerine düşmanlığının ortadan kalkması» dır.

İbrahim arkadaşı Zenci'ye, memleketinden, annesinden, babasından, Amerika'ya, sonra da buraya nasıl, ne sebepten geldiğinden söz etmemiştir. Anlatacak uy-

gun bir zaman, yer bulamamıştır. Anlatacaktır imkân olursa... Herhalde Zenci merak etmektedir bunları, İbrahim de anlatmak ihtiyacı duymaktadır bunları zaten. Gurbet elde insanlar buna yiyecek içecek gibi ihtiyaç duyarlar, belki onlardan da fazla...

Genelevler sokağındaki görevleri bitmiş, İbrahim'le Zenci, nöbeti başkalarına devretmişlerdi. İbrahim, ihtiyar kadına yardım eden genelev kadınını merak etmiştir. Kadın onu çağırmıştır, herhalde o da kendisini merak etmişti. Genelev kadını merhametlidir, İbrahim merhametli insanlardan hoşlanır, böyle insanlarla konuşma hasreti çekerdi şimdiye kadar... Zenci arkadaşı hariç, hep merhametsiz kimselerle karşılaşmıştı... Memleketinde de öyle değil miydi? Orada da hep böyleleriyle karşılaşmıştı, onlar, aile yuvasını tarumar etmemişler miydi?.. Babasını onlar öldürmemişler miydi? Annesinin ölümüne onlar sebeb olmamışlar mıydı? Merhametli insanlar İbrahim için kutsal birer varlıktır, önünde secde edilecek bir büyüklüktür.

İşte bu genelev kadınını görmek, onunla görüşmek gelmişti içinden. Ama bunu nasıl söylesin arkadaşı Zenci'ye? Nedense böyle şeyleri anlatmak istemezdi ona. Genelev sokağında bir tur attılar bir evin önünde durakladı İbrahim. Bu ev, ihtiyar, fakir Vietnamlı kadına yardım eden genelev kadınının bulunduğu evdi. İbrahim, evin kapısına, pençerelerine bakındı, göremedi kadını... Zenci, İbrahim'in bu bakışlarını başka anlama çekmiştir. «Acaba bu evdeki bir kadın İbrahim'in hoşuna mı gitmişti?» diye düşündü.

— Hoşuna giden bir kadın mı var bu evde? dedi İbrahim'e.

İbrahim «Evet» manasında başını salladı.

— Girelim eve öyleyse... Güzel kadınlar var bura-

da ama, benden hoşlanmıyorlar gibi geliyor bana, dedi Zenci.

— Neden?

— Zenciyim ben. Siyah renkliyim de ondan sanıyorum.

— Sana öyle geliyor. Bana kalırsa onlar böyle insanlar değil. Esas bütün Amerikalılardan hoşlanmıyorlar.

— Evet, Amerikalılardan hoşlanmıyorlar.

O sırada ihtiyar kadına yardım eden genelev kadını kapıda göründü, kadın sokağa bakıyordu, belki o da İbrahim'i arıyordu. Sonra İbrahim'le göz göze geldi kadın. İbrahim'i tanımıştı, «Gel» diye eliyle İbrahim'e işaret etti. Kadının bu işaretini Zenci de görmüştü. İbrahim'le Zenci bakıştılar. Kadın yine işaret etti «Gel» manasında.

— Kadın seni çağrıyor İbrahim, dedi Zenci.

— Evet.

— Hadi girelim...

— Peki, girelim, dedi İbrahim.

Genelev'in kapısına geldiler. Kadın, elini İbrahimin omuza koydu, onu içeriye çekti. Arkalarından Zenci de girdi. Burası ufakça, salon gibi bir yerdi, birkaç sermaya kadın ve iki erkek oturuyorlardı. Kadın, İbrahim'in gelişinden memnun, gülümsüyordu.

— Seni bekliyordum dedi İbrahim'e.

— Ben de seni görmek istemiştim, dedi İbrahim.

— Hadi odama çıkalım.

İbrahim arkadaşı Zenci'ye döndü baktı, kadın zekiydi durumu anladı, İbrahim'in Zenci'ye bakışının ne demek olduğunu... İbrahim'in arkadaşına da bir kadın lâzımdı. Bunun üzerine başka bir kadına birşey söyledi kendi diliyle. Kadın oturduğu yerden kalktı, Zenci'nin

yanına gelip koluna girdi. Hep beraber merdivenlerden yukariye çıktılar. Zenci ile koluna giren kadın ikinci katta bir odaya girdiler. İbrahim'le yanındaki bir kat daha yukarıya çıktılar, kadın bir odanın kapısını açtı ve «Buyrun», diye İbrahim'in içeriye girmesi için yol verdi. Sonra, kadın kapıyı kilitledi.

Oda temizdi, karyola, örtüler, hepsi temizdi. Duvarda birkaç fotoğraf asılıydı. Biri bir aile topluluğunun, bir diğeri ufak bir kızın, bir tanesi de genç bir erkeğin fotoğrafıydı. Bunlar, herhalde bu kadının ailesine aitti.

Bu genelev kadını, Vietnamlıdır. İngilizceyi biliyordu, bu eve düştükten sonra öğrenmiştir mecburen ingilizceyi... İyi konuşamıyor bu dili, ama, sesinin öyle bir ahengi var ki, insanın ruhunu okşar, tarifi güç bir havaya sokar insanı. O konuşurken benliğinizden uzaklaşıyor, kendinizi tatlı bir masumiyet havasında buluyorsunuz. Başka bir âlem, başka bir yaşantı içindesiniz âdeta. Bu sesin sahibinin kederli mi, yoksa neşeli mi olduğunu anlayamazsınız. Bunların hepsinden var gibidir onda. Ağlıyor mu, gülüyor mu, gülümsüyor mu, o da anlaşılmaz. Bu genelev kadını başka bir güzeldir, insana aşk mı, saygı mı telkin eder, bunu anlamak da çok güçtür. Güzeldir bu kadın, gençtir, gençliğinin baharını hoyrat ellerde paramparça eder, daha doğrusu başkaları harcar. Onun günahı yoktur bu cehennem azabını çekmesinde. Dünyadaki kötü düzenin, sömürücü, insafsız vahşet sürüsünün günahı var bunda.

Bu Vietnamlı genelev kadınının, ince, düzgün kaşları, çekik, kahverengi gözlerini hareleyen uzun kirpikleri yüzüne başka bir güzellik veriyor. Ufacık düzgün burnu, ufacık ağzını çevreleyen nar kırmızısı dudakları, lekesiz pembe yanakları, yüzünün güzel yapısına uygun yaratılıştadır. Parmakları üzerinde çukur-

luklar beliren elleri, dolgun kollarıyla bir zerafet örneği gibidir. Özenerek yaratılmış bir güzellik ilâhesidir sanki bu kadın. Ama şimdi, bütün bu güzelliği, insanlığı ile, namus ve haysiyet yoksunu durumuna düşürülmüş, dalından koparılmış bir konca gibi batağa atılmış, tarumar edilmiştir, hem de kendi topraklarında. Bu genelev kadınlarının hepsi, gaddarlığa, merhametsizliğe, kahpece bir suikaste uğramış, kurban edilmiş kimselerdir. Bunlar Vietnam kadınlarıdır.

İbrahim'le genç kadın, odanın içinde karşı karşıya durup bakıştılar bir süre. Sonra kadın alıştırıldığı gibi üzerindeki kırmızı dallı entarisini çıkardı. Bu entari kolsuzdu, yakası da hemen hemen göbeğine kadar açıktı. Şimdi üzerinde çok ince ve kısa bir kombinezon vardı. Kimbilir kaç erkeğe böyle soyunmuş, çırılçıplak olmuştu. Erkek eli değmedik bir yeri de kalmamıştı muhakkak. Bu yerlere düştükten sonra artık öyle şeyler düşünülemez onlar için. Günahkârlık damgasının geleneklerindendir öyle şeyler. Dünyanın bu düzen bozukluğu, hainler, katiller, alçaklar affedilir de, kendi arzuları olmadan, zorla bu yerlere düşürülenler affedilmezler. İstismarcı, soyguncu zümre içindeki orospular her zaman affediliyor. Zaten onların kötülükleri görünmez ki afları gerekli olsun. Vietnam kadınları için geneleve düşmek, umutsuzluk kaynağıdır. Dönüşü olmayan bir yerdir onlar için bu evler. Mevlâna sağ olsaydı, ancak ona sığınırlardı. Çünkü Mevlâna diyorki :

«Yine de gel... Yine de gel! ne olursan ol, yine de gel!
Hıristiyan, mecusi, putperest olsan yine de gel!
Bu bizim dergâhımız umutsuzluk dergâhı değildir..
Yüz kere tövbeni bozmuş bile olsan, yine gel...

Yok Mevlâna şimdi, o umutları da boşa gitmiş demektir bu insanların.

Kadın soyunmuştu. İbrahim'in karşısında durmuş, ona bakıyordu. Buna karşılık İbrahim'de bir hazırlık, bu evlerde alışılmış bir soyunma belirtisi yoktu. Kadın yaklaşıp İbrahim'in gözlerinin içine baktı. O alışmıştı Amerikalıların hoyrat, insanca olmayan davranışlarına. İbrahim'den de belki bunu beklemişti. İbrahim böyle değildi. Hiçbir zaman bu kadının bildiği Amerikalılar gibi davranmıyor.

— Soyunsana, dedi İbrahim'e.

İbrahim kadının yüzüne baktı, sonra ceketinin düğmelerini çözmeye başladı. İki düğmesini çözdükten sonra durdu, vazgeçti, ellerini aşağıya indirdi. Kadına baktı. Kadın da kendisine bakıyordu. Hayret etmişti İbrahim'in bu haline. Kadın, İbrahim'e iyice yanaştı. Bütün sıcaklığı İbrahim'in vücuduna yayılmıştı.

— Yatmayacak mıyız? dedi kadın.

İbrahim düşünceli düşünceli önüne baktı. Sonra başını kaldırdı. Ne söyleyeceğini bilemiyordu, kadını gücendirmekten, üzmekten de korkuyordu.

— Yatmayacağız, ben senin sadece misafirinim, dedi. Kadın daha dikkatli baktı İbrahim'e. Bu eve düşürüldüğünden beri ilk defa böyle birşey oluyordu, ilk defa böyle biriyle karşılaşmıştı herhalde. Entarisini aldı askıdan, giymeye başladı.

— Evet misafirimsin ama... deyip sustu. Sonra sehpadan sigara alıp İbrahim'e uzattı.

— Birer sigara içelim öyleyse, dedi. Çakmağını çakıp uzattı İbrahim'e. Sigaralarını yaktılar. Kadın hâlâ hayretteydi. İbrahim'e bakıyordu.

— Otursana, dedi. İbrahim, iskemleye oturmak için davrandı, kadın, kolundan tutup yatağa oturttu.

— Buraya otur. Temizdir, sen geleceksin diye yeni örtüler koydum baksana, dedi. O da İbrahim'in yanına oturdu. Konuşmadılar bir süre. Kadın, «Bu nasıl erkek? Yoksa bir hastalığı mı var? Veya erkeklikten yoksun mu, yoksa benden iğrendi, yahut hoşlanmadı mı?» diye düşünüyordu. Bir ara İbrahim kadına baktı, onu düşünür gördü. Sanki anlamıştı kadının içinden geçenleri. Kolunu omuzuna koydu:

— Sen çok güzelsin, temizsin, ben de kusuru olmayan bir erkeğim, yalnız... Senin merhametli oluşun... Böyle birine yardım etmek sana da bana da yasaktır. Buna rağmen ikimiz de bu yasakları dinlemedik, yoksul, ihtiyar bir kadına yardım için yasaklara karşı koyduk. Ben sizi korudum. Şimdi bunun karşılığını almaya gelmedim size. İyi, merhametli bir insanla, birkaç dakika konuşmaya, karşı karşıya oturmaya geldim, bu bana yeter.

Bu genelev kadını birden başka bir insan, başka bir varlık oluverdi. Yanakları kızardı, gözleri yaşla doldu. İbrahim'in boynuna sarıldı, hıçkırıklarla ağlamaya, biraz sonra da hıçkırıklar arasında konuşmaya başladı:

— Sen, sen çok iyi insansın, çok iyi insan... Ben buraya isteyerek düşmedim. Bu kötü işi isteyerek yapmıyorum. Düşürüldük buraya, bu hayata biz. Hasretim senin gibi iyi bir insanla karşılaşmaya. Ciddiye almaz kimse bu evlere düşmüş kadınların konuşmalarını, hareketlerini.

İbrahim çok duygulanmıştı, o da ağlamamak için kendini zor tuttu. Kadının başı hâlâ göğsündeydi İbrahim'in, İbrahim kadının başını bir ağabey bir kardeş şefkatiyle okşuyordu.

— Ağlama, yeter, anlıyorum seni, ben de insanın, dedi.

Bir süre sustular. Sonra kadın, İbrahim'in göğsünden başını kaldırdı. Yaşlı gözlerle ona baktı :

— Sen Amerikalı değilsin herhalde?

— Değilim, Türküm.

Kadın iyice doğruldu, daha dikkatli baktı İbrahim'e.

— Uzak mı sizin memleketiniz buraya?

— Çok uzak.

— Amerika idaresinde mi sizin memleketiniz?

İbrahim, biraz düşündü, sonra ona bakarak cevap verdi :

— Hayır, Amerika idaresinde değil.

— Peki sen Amerikalı askersin, buraya nasıl geldin?

— Çok uzun mesele bu. Oldu işte bir defa.. Memleketimden Amerika'ya gitmeye mecbur oldum. Oradan da buraya asker olarak geldim.

— Senin gibi insan harp edemez. Suçsuz insanları öldüremezsin sen.

— Evet, ama oldu bir kere dedim ya, harbe geldik buraya.

— İnsan öldürmek kolay değil düşmanın olmazsa eğer. İnsan öldürmek kötü şey, ben onu bilirim, gördüm, suçsuz insanların öldürülüşünü gördüm. Suçsuz, hain olmayan birini öldürmek için taştan olmalı insanın yüreği. Hele kadınları, çocukları, ihtiyarları öldürmek, ne fena, ne acı şey...

Daha konuşacaktı kadın ama, konuşamadı, yine gözlerinden yaşlar akmaya başladı. İbrahim, Zenci ile olduğu gibi bununla da ayrı ayrı dünyalardan, hem de birbirinden çok, çok uzak diyarların insanlarıydılar. Ama kardeş ya da iki yakın dost gibiydiler şimdi.

— Bana acıyorsun değil mi? dedi kadın.

— Çok, hem de çok acıyorum. Buralarda, bu evlerde bulunmasaydın. Yazık olmuş sana...

Kadın böyle bir insanla kimbilir ne zamandan beri karşılaşmanın hasretini çekiyordu. Şimdi, işte böyle biriyle yan yanaydı, dertleşiyordu.

— Söyledim ya... Ben buraya kendi arzumla düşmedim. Düşürdüler, zorla düşürdüler. Böyle bir yere düşmek, namusumu yok etmek, her gelene kendimi teslim etmek ister miydim?.. Ben yalnız evleneceğim erkeğin kadını olmak isterdim. Biz Vietnamlı kadınların en kıymetli şeyleri, namuslarıdır. Ben nişanlı idim, ama olmadı işte... Artık ben Vietnamlı bir kadın olarak yaşamıyorum, Vietnamlı kadın orospu olmaz çünkü.

Sonra kadının hareli gözlerinin içinden birbirini izleyen gözyaşları kor parçaları gibi göğsüne akmaya başladı.

— Nasıl oldu bu? Nasıl düştün buraya? dedi İbrahim.

Kadın ağlıyor, konuşamıyordu, belki de nasıl anlatsın diye düşünüyordu. Çünkü: bu işte gerçek suçlular, İbrahim gibi Amerika'dan gelenlerdi.

— Anlat, dedi İbrahim.

Genç kadın, biraz düşündükten sonra odanın duvarında asılı resimlere gözünü dikti, bütün resimlere ayrı ayrı baktı. Bu resimler herhalde onu gerilere, köyüne, annesine, babasına, yakınlarına götürmüştü. Resimlerden birine bakarken anlatmaya başladı.

— Ben Vietnamlı bir köylü kızıyım. (23) Köyümüze senin gibi böyle iyi giyimli, Amerikan askerleri girdi, evlerimizi yağma ettiler. Zaten birkaç gün önce, uçaklar bombalamıştı köyümüzü. Her şey yanmış yıkılmış-

(23) 10/Aralık/1969 Tarihli Akşam Gazetesinden.

tı, perişan olmuştuk, tarlalarımız da yanmıştı... Köyümüze giren Amerikalı askerler, genç kadınlara, kızlara tecavüz ettiler, analar, babalar genç kızlarını, gelinlerini saklamaya çalıştılar tecavüzden kurtarmak için... Köyümüzün içinde ağlamalar, feryatlar insanın içini parçalıyordu ama askerler merhametsizdi, silâh sesleri devamlı işitiliyordu. Bizim eve de kapımızı kırarak girdi askerler, ellerinde makinalı tüfekleriyle... Yengem üç yaşındaki çocuğuyla bir köşeye büzülmüş, korkarak bakıyordu gelenlere. Yengem, Thi Hunoog çok gençti, güzeldi de, üç yaşındaki çocuğu da ne sevimliydi bir bilsen. Onu ben uyuturdum akşamları ninni söyleyerek. Askerler evimize girdiğinde, ben tavanda, direkler arasında saklanmıştım, ama herşeyi, hepsini görüyordum. Amerikalı çavuşla askerler yengeme baktılar; genç güzel kadın arıyorlardı, belliydi, daha önce de işitmiştik, görenlerimiz vardı Amerikalıların genç kadınlara yaptıklarını. Çavuş erlerle birlikte yengeme yaklaştı. Babamla annem yengemi korumak istiyorlardı, ama, askerlerin dipçikleriyle ikisi de yere yıkıldılar. Babamın başından kanlar akıyordu, annem göğsüne vurulan dipçikle yere serilmiş zor nefes alıyordu, yengemin kucağındaki çocuk ağlıyordu o da anlamıştı vahşetin ne olduğunu sanki.. Çavuşla iki er, yengemi bir odaya çekmeye çalışıyorlardı. Annemle babam son bir gayret daha gösterdiler, kurtarmak istediler yengemi.. Yengemin başına geleceği biliyorlardı ama, babamla anneme yine bu defa daha hunharca vurdular, ikisini de yere yıktılar, yengemi bitişikteki odaya çektiler. Ben o odayı da görüyordum bulunduğum yerden kirişler arasından, bir asker yengemden kopardı aldı çocuğunu, annemin yanına fırlattı attı. Önce çavuş yengeme tecavüz etti,

üstünü başını yırtarak, vücudunu ısırarak vahşi bir hayvan gibi... Aç bir kurt gibiydi çavuş. Annemle babam yalvarıyorlardı, «Yapmayın, sizin de karılarınız, yakınlarınız vardır böyle, yapmayın» diye. Çavuş, seslendi bağırdı askerler, «Susturun şu köpekleri! Bir daha sesleri çıkmasın hiç!» dedi. Erler, annemle babamı hemen kurşunladılar. İkisi de kanlar içinde cansız yerde kıvranarak öldüler. Annemin kucakladığı çocuk annemin gevşeyen kolları arasından kenara düşmüş ağlıyordu durmadan, çavuş da bitişik odada yengemin zorla ırzına geçiyordu. Ben bunların hepsini görüyordum iki odayı birbirinden ayıran tavandaki kirişlerin arasından. Ufak lâmbanın ışığı insafsızlığı, merhametsizliği aydınlatıyordu. İnsaf yoktu hiç birinde. Çavuş işini bitirdikten sonra erlerin yanına döndü, işaret etti erlere yengemin bulunduğu odayı. Erler sırayla yengeme tecavüz ettiler. Çavuş bakındı evin içine. Yağma edecek birşeyler arıyordu, sonra ağlayan çocuğa baktı, ağlaması rahatsız etmişti onu. Silahını çekip üç yaşındaki yeğenimin beynine boşalttı kurşunları, parçaladı yavrunun başını. Babamın ceplerini aradı, altın kapaklı, üzerinde isminin harfleri bulunan saatını kösteğiyle aldı, gülümseyerek baktı kulağına götürdü; işliyordu saat, sevindi çavuş, cebine yerleştirdi saatı. Köyün içinden silâh sesleri, kadın, çocuk feryatları geliyordu hep. Ben, tavanda perişandım, ağlayamıyordum da... Bir tuhaf olmuştum. Böyle vahşeti insan rüyasında görse inanmazdı. Olmazdı böyle şey, ama sizin Amerikalılar yaptılar, yapıyorlar bunları işte. Bizim evde işleri bitmişti, çıkacaklardı. Yengem, üstü başı perişan, kan içinde ağlıyordu. Çavuş askerlerden birine birşey söyledi, asker yengemin yanına geldi ve silâhını yengeme doğrultarak ateşledi, yengemi de öldürdüler. Sonra evi terk

ettiler. Ben tavandan inmeğe cesaret edemiyordum. Annemin, babamın, yengemin ve üç yaşındaki yeğenimin kanlı ölüleri karşımda idi. Geceyi bekledim, ama ne olacaktım? Hiç bilmiyordum. Gecenin yarısı olmuştu herhalde, lambada gaz da bitmiş, lamba sönmüştü, odayı her tarafı zifiri karanlık kaplamıştı. Köyde sezsizlik vardı, işlerini bitirmişlerdi herhalde köyde, Amerikalılar yapacaklarını yapmışlardı daha ne dursunlar bizim bu köyde. Başka köylerde de ayni şeyleri yapacaklardır. İndim tavandan.

İbrahim, kadını dinlerken kendinden geçmişti. Anlatılanlar, ruhunun derinliklerine işlemiş, onu mahvetmişti. Başını yere eğmiş, ellerini yanaklarına dayamış, hiç hareketsiz dinlemekteydi bu bedbaht kadını. Kadın, sözüne devam ediyordu:

— Köyden çıktım, evden çıkmadan evvel annemin, babamın, yengemin sonra da yeğenimin kanlı yüzlerini ağlayarak, içim sızlayarak öptüm, öptüm. Her taraf karanlıktı, karanlığa gözlerim alışınca herşeyi görmeye başladım. Nereye gidecektim? Ne yapacaktım? Bilmiyordum. Şaşkın ve kararsızdım. Köyün her tarafında kurşunlanmış, kanlar içinde ölüler yatıyordu. Bunlar bizim köylülerimizdi, pek çoğu kadın ve çocuktu bunların. Ağabeyimi merak ediyordum. Amerikalılar geldiğinde o evde yoktu. Önce onun yaşındakileri öldürüyorlardı... Karşı tarafa, yani Vietkonglara geçip çalışırlar diye. Ağabeyim tarlamızdaki çardakta olacaktı, ne oldu diye merak ettim, bu vahşet içinde ne olmuştu o? Köyün içindeki ölülere bakıyor, ağabeyimi arıyordum. Yoktu. Tarlamızdaki çardağa yanaştığım zaman, çardağın hemen yanında ağabeyimin kurşunlanmış ölüsüyle karşılaştım, yüzükoyun yatıyordu; onu arkadan vurmuşlardı, kahpece. Çevirdim ağabeyimin kurşunlanmış ölü-

sünü. Öptüm onu da son defa. Çok fenalaşmıştım... Ne yapacaktım, nereye gidecektim? Kimsem kalmamıştı hayatta. Çalılıklar, fundalıklar, ormanlar içinden gidiyordum, gece soğuktu, üstümde ince bir entari vardı... Hiç durmadan karanlıklarda yürüdüm... yürüdüm, takatsiz kaldım, ama durmak istemiyordum. Yürümek, bir yere gitmek, bilmediğim bir yere gitmek istiyordum. Zaten hangi yöne gittiğimi de bilmiyordum. Sabah oldu, ben hâlâ yörüyordum, ama artık yavaşlamış, halsizleşmiştim. Düşünceliydim, ne düşünüyordum, hâlâ farkında değilim. Birden yanımda bir Amerikan Jipi durdu. Jipten bir subayla bir çavuş indi, bir de Amerikalılardan olan bir Vietnamlı er... Yanıma geldiler, birşeyler söyledi bana subay... O zaman İngilizce bilmiyordum. Kendi dilimle cevap verecektim ama, konuşamıyordum. Dilim mi tutulmuştu, neydi, anlamıyordum, çok değişmiştim. Sonra Vietnamlı er bana kim olduğumu, nereden gelip nereye gittiğimi sordu... Vietnamlı erin yüzüne baktım, Amerikalılarla beraber olan Vietnamlılar da Amerikalılardan aşağı kalmıyordu kendi insanlarına fenalık yapmada. Ne cevap vereceğimi bilemedim. Düşündüm biraz. Köyümde olanları söylemedim. Yalnız, «Büyük bir şehre gitmek istediğimi, orada çalışmak istediğimi» söyledim. Amerikalı subayla çavuş, aralarında birşeyler konuştular Vietnamlı er benim söylediklerimi onlara nakledince. Subayla çavuş bana yiyecekler miş gibi bakıyorlardı; gözlerine kestirmişlerdi beni, anladım. Kendi aralarında konuşup gülüştüler. Ben, köyün en güzel kızı idim, bütün köylü öyle söylüyordu. Beni jiplerine aldılar, epey yol gittik... Subay hep bana bakıyordu, göğüslerime, bacaklarıma, bir ara da entarimin eteğini yukarıya sıyırıp her tarafımı görmeye çalıştı. Ben subayın yanında oturuyordum, iğrenç nefe-

simi, başımı döndüren pis kokusunu bir körük gibi içime üflüyordu âdetâ. Bir fundalığın bulunduğu yerde durdurttu jibi subay, sonra indi kendisi aşağıya beni de çekti kolumdan aşağıya indirdi. Subay beni fundalıkların en sık bir yerine götürdü, orada istediğini yaptı bana. Evleneceğim erkek için sakladığım en kıymetli şeyimi aldı benden Amerikalı subay. Artık öldürülmeyi bekliyordum, onların adetiydi tecavüz ettikten sonra kadınları öldürmek. Nedense bu bana öyle yapmadı. Herhalde hoşuna gitmiştim fazlaca. Beraber yine jibe bindik, çavuşa birşeyler anlattı subay. Her halde bana neler yaptığını, nasıl yaptığını... Gülüştüler... Bu subay beni bir kasabaya götürdü, iki ay kadar onun yanında metresi gibi kaldım. Sonra o subay Saygon'a atanmış, beni de aldı getirdi Saygon'a, daha sonra da oradan memleketi Amerika'ya dönerken beni de buraya, geneleve verdi. Meğer bu genelevleri Amerikalı subaylar işletiyormuş, işte buraya, onların kazancı için sermaye olarak verilmişim. Vietnamlı demem, diyemem kendime. Benim vatanım yok, Vietnamlı kadından orospu olmaz çünkü. Bir Vietnamlı kadın buralara düştü mü, onun vatanı yoktur, Vietnamlıyım diyemez kendisi için, artık onun yeri bu sokaklar, bu yerlerdir, bu evlerdir. İşte ben böyle düştüm buraya...

Kadın ağlıyordu. İbrahim'e baktı. İbrahim hâlâ başı önüne eğik, elleri yanakları üzerinde, hareketsiz durmaktaydı.

— Canını mı sıktım, dedi kadın.

İbrahim, ellerini çekti yüzünden, başını kaldırıp cevap verdi.

— Hayır... Üzüldüm de...

— Bana acıdın mı, yoksa Amerikalılar için böyle konuştum diye kızdın mı? Ama gerçek bu...

— Kızmadım, sadece acıdım sana.

— Acınacak insanım ben, hem de çok... Seni de üzdüm.

— Üzüldüm... sana acı şeyler hatırlattım. Keşke sormasaydım, sen de anlatmasaydın bana bunları. Ben de insanım hem de..

— Ama ben anlatınca ferahladım biraz, hiç bir erkeğe anlatmamıştım hayatımı, zaten soran da olmamıştı senin gibi. Herkese anlatamazdım da... Senin gibisine rastlamamıştım ki... Dedi kadın.

İbrahim ayağa kalktı, ceketinin çözük düğmelerini ilikledi.

— Gidecek misin?

— Gideyim artık.

— Yine gelir misin?

— Gelirim, gelirim.

Kadın İbrahim'in önünde, o da ayaktaydı. Belki de İbrahim'in gitmesini hiç istemiyordu ama, buna hiç imkân yoktu tabii. Ne İbrahim için, ne de kendisi için mümkün değildi bu. İkisi de hürriyetlerine sahip değillerdi, ikisi için de hürriyeti istemek suçtu bu düzende. Amerika'nın kurduğu, insan özgürlüğünü prangalayan düzende suçtu onların insan olarak, insanca yaşama isteği...

Kadınla İbrahim bakışıyorlardı. Bu bakışlar, kardaşça, dostça, birbirini anlamış iki insanın ilişkisini ifade ediyordu; kadın, batakta parçalanmış bir çiçek, İbrahim de dünyanın haysiyetsizliğine olayların fırlatıp attığı perişan bir kimseydi.

— Gel, yine gel ne olur, bekleyeceğim seni... dedi kadın. Gözlerinde yaşlar dolmuştu. İbrahim, kapıya doğru ilerlerken döndü, cevap verdi.

— Gelirim, geleceğim.

Kadın kapının içinde İbrahim'e kollarını doladı, yine başını İbrahim'in göğsüne koydu hıçkırıkla ağlamaya başladı. Bir süre böyle devam etti. Sonra dışarıdan gelen konuşmalar, ayak sesleri onu İbrahim'den ayırdı.

— Gideyim artık, sen de ağlama, dedi İbrahim. Kadının başını okşadı.

— Peki, ama gel yine.

— Geleceğim.

Kadın anahtarı çevirip açtı kapıyı. İbrahim önden, o da arkasından çıktı.

— Ben aşağıya böyle inmeyeyim.

— İnme, ağladığın belli.

Kadın merdiven başına kadar İbrahim'i uğurladı, merdivenlerden inip kaybolunca kadar da arkasından baktı.

İbrahim evin alt katına inince Zenci'nin orada oturmuş kendisini beklediğini gördü. Zenci, İbrahim'i görünce ayağa kalktı beraber dışarıya çıktılar. Bir süre hiç konuşmadılar. İbrahim başını geri çevirip genelevin pençerelerine baktı. Kadın, üst kat pençeresinden kendisine bakıyordu... Sonra başını çevirdi, Zenci ile birlikte ilerleyip o sokaktan çıktılar. Zenci, İbrahim'in bu durumuna hayret etmişti, birşeyler sezmek, anlamak istiyordu. «Nedir bu İbrahim'deki hal» diyordu kendi kendine. Bir perişanlık vardı İbrahim'de, bir kadına âşık olduysa böyle olmaması lâzımdı, bu hal başka idi. Âdeta yarım saat içinde çökmüş, başka bir insan oluvermişti.

— Çok kaldın kadının yanında. Hoşuna gitti galiba, dedi Zenci.

— Sevmek meselesi değil. Acıdım kadına.

— Neden?,

— İstemeyerek düşmüş buraya, zorla düşürülmüş.

— Buraya düşürülen Vietnamlı kadınların hepsi öyle...

Büyük caddenin kenarından yanyana yürüdüler Karargâhtaki yerlerine doğru...

IX

Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesinin aldığı karar gereğince, Saygon'daki Amerikalıların askeri uçaklarını, alandaki benzin depolarını ateşleyip havaya uçuran iki kızın, Saygon'da kalmaları gereksiz, hatta onlar için tehlikeli görülmüştür. Her ne pahasına olursa olsun, bu iki kızın, Kuzey Vietnam'a, Kurtuluş Cephesi Merkez Karargâhına gitmeleri sağlanacaktır. Büyük işler başarmış bu kızların yakalanmaması için herşey yapılacak. Gerekirse bütün Saygon ateşe verilecektir. Emir kesindir. Kızların Vietnam Kurtuluş Cephesi Merkezine götürülmeleri için bütün planlar hazırlanmıştır. Bu iki kızın Saygon'dan çıkışları önemli bir sorundur. Saygon'un içi, giriş çıkış yolları Amerikalılar ve güvenlik kuvvetlerince tutulmuş, her taraf aranmakta, sıkı kontrol altında bulundurulmakta. Şüphe edilen herkesten kimlik sorulmaktadır. Saygon'daki Amerikan hava meydanının, meydandaki benzin depolarının havaya uçurulması, Vietnam'daki Amerikan Kuvvetleri Başkomutanı General Abrams'ı (27) 7 Hava kuvvetleri Komutanı Levelle'i çileden çıkarmıştır, uykularını kaçırmış, onları huzursuz etmiştir. CIA'nın uçan kuşun kanadının altında ne olduğundan haberi olduğunu her vesile ile pohpolanarak söyleyen Saygon'daki şefi, perişan olmuştur. Vaşington'daki

---

(24) 26/9/1972 Cumhuriyet Gazetesi, «Emirlere uymayan generaller suçlanıyor» Amerika'nın Güney Vietnam'daki Komutanı General Greghton Abrams, şimdi Genelkurmay Başkanlığı'na atanmıştır.

yetkililer, Beyaz Saray tarafından en ağır şekilde azarlanmaktadırlar, Vaşington'dan verilen emir katidir. «Hava alanını bombalayan, benzin depolarını ateşe veren, Vietkonglu iki kız muhakkak yakalanacaktır!» denilmektedir.

Bu sıkı çenberi yarmak, sonra da daha birçok düşman hattını aşmak çok, ama çok önemli meseledir. Bu nasıl başarılacaktır? Kurtuluş Savaşçıları, Kuzey Vietnam'ın merkezine nasıl götürülecektir? Bu, sırat köprüsünü aşmaktan daha büyük ustalık ve hüner ister. Akıl, bilinç ve cesaret işidir bu...

Bu iki kahraman kız yolculuğa hazırlıklıdırlar. Korkuları da yoktur. Yurtları, özgürlükleri için savaşanların düşmandan korkusu olmaz ki!.. Korkunun yenilgiyi, cesaretin de başarıyı yaratacağını bilir onlar. İnandıkları davanın savaşında korku, herşeyin yetinmenin başlangıcıdır. Bunu onlar çok önceden öğrenmişlerdir. Bu yolculuğa çıkmak, gerektiğinde düşmanla çarpışmak demektir. Onun için her ikisi de gezici birer cephaneliktir. Birkaç düşmanı öldürmeden, onlara korku ve dehşet vermeden ölmeyeceklerdir. Hele teslim olmak, düşmana kollarını kaldırıp «Pes» demek, akıllarının ucundan bile geçmez. Böyle bir küçüklüğü düşünmezler, hiçbir zaman.

Şimdi ikisi de, Saygon'un, Amerikan Hava Kuvvetleri Komutanı'nın villasının altında, Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşçılarının gizli karargahındaki daracık odada, ayakta durmaktalar, bu yolculuğa çıkacakları için sevinçlidirler. Şef de odasında gezinmekte, kızların buradan ayrılacakları saati beklemektedir. Başka bir odada da iki kızı koruyacak ve onlara arkadaşlık edecek iki genç Kurtuluş Savaşçısı ayakta sabırsızca devamlı sigara içmektedirler. Saygon'daki Vietnam Kurtuluş Cephesi Örgütü'nün herhangi bir işte kullanmak için önemli

araçları yoktur. Ekseri düşmanlarının araçlarından istifade ederler, bundan yararlanmasını da çok iyi bilirler. Kurtuluş Cephesi'ne bağlı bazı taşıt sahipleri ya da şöförler de kullandıkları araçları gerektiğinde, bu örgütün emrine verirler. Bu örgüttekiler, Amerikalıların ve onlara satılmış Vietnamlıların kasalarını soymayı da tam bir ustalıkla becerirler. Para işini de çözümlerler böylece. Hatta homoseksüel bir Amerikan generalinin uygunsuz durumda çektikleri resimlerini ortaya dökecekleri tehdidiyle bu generalden sürekli para sızdırmışlardır. General fazla uyuşturucu madde alıp ölmeseydi, ondan para çekme işi de sürüp gidecekti.

Kızlar ve onlarla beraber gidecek iki gencin hareketleri için Topal Serçe'den haber beklemekteydiler. Topal Serçe gece yolları kontrola çıkmıştır... O dönünce hep birlikte buradan çıkacaklar. Topal Serçe'yi izleyecekler, Saygon'un içine doğru ilerleyeceklerdir. İlk durak Gong meyhanesi olacaktır. Oradan da kararlaştırılan ikinci bir yere gideceklerdir.

Saatler, gece yarısını geçmiştir. Soğuk bir rüzgâr esmekte, Villanın bahçesindeki ve cıvarındaki ağaçlar ürpertici sesler çıkarmaktadır. Korkaklar için bu hava, bu görünüm, bu sesler, kendilerini hedef almış bir silahtan çıkan kurşunlardan daha korkunçtur. Villadaki Amerikalı nöbetçi erler, böyle zamanlarda villanın en kuytu yerine çekilir, içkilerini içerler, sızmaya çalışırlar, sızınca da elbette korkuları kendileriyle beraber sızmış olur. Nöbetçiler, bu akşam da böyle yaptılar. Zaten villanın Vietnamlı bahçıvanları onları uyutmak için gerekeni yapmışlardı daha önceleri yaptıkları gibi. Tabii hepsi de tamamen sızdılar. Ayaklarından tutup sürükleseniz bile uyanmaları, kendilerine gelmeleri imkânsızdır.

İki kız ve onlarla beraber iki genç erkek, Şef'e veda

ederek villadan çıktılar. Topal Serçe yine perişan haliyle, elinde şarap şişesi, önden gitmektedir. 40 - 50 metre geriden de kızlar ve iki genç erkek onu izlemektedirler. İki erkeğin sten tabancaları ellerinde, parmakları tetiktedir... Bu iki genç gerçekte örgütün iki subayıdır. Bunlar emir almışlardır, her ne pahasına olursa olsun kızların yakalanmamasına çalışacaklardır. Yanlarındaki silahlarla, bombalariyle gerekirse her tarafı ateşe vereceklerdir.

Önde Topal Serçe, Saygon'a doğru ilerlemektedirler. Bu yol: kızlarla Topal Serçe'nin villaya geldikleri yol değildir.

İlerde, Saygon'nun ışıkları yer yer parlamaktadır. Villanın yanındaki düzlükten sonra başlayan ağaçlı, batak bir araziden zorlukla ilerliyorlar. Ortaklık zifirî karanlıktı, önde giden Topal Serçe'yi arkadakiler zorlukla görebiliyorlardı. Rüzgâr soğuk soğuk ağaçların dallarına çarpıyor, yabani hayvan seslerini andıran hışırtılar çıkarıyordu. Amerikalılar ve onların emrindeki yerli Vietnamlı güvenlik kuvvetleri yanaşamaz buralara. Çünkü yürek ister buralara sokulmak için. Hatta buralara karşıdan bile bakmak onları ürkütür. Bunu Topal Serçe çok iyi bilmektedir. O, Saygon'daki kuvvetlerin komutanından erine değin cesaretlerini ve kuvvetlerini ölçmüştür. Topal Serçe, Saygon'un yollariyla evleriyle, sokakları çok iyi bilir. Hatta Amerikalılara, ya da yerli düşmanarına ait binaların içini de yanında taşıdığı torbasının içi kadar bilir. Şimdi ilerledikleri bu bataklığın geçitlerini de öyle tanır ki, karanlık bile olsa geçerken ayaklarında çamurun damlası bile yoktur. Zifiri karanlıkta geçer bu yerleri, aydınlık, asfalt yolda geçer gibi.

Bataklığın bir yerinde Topal Serçe durdu, arkasından gelenleri bekledi. Buradaki batak çukurlar tehlikelidir.

Basacağın yeri bilmezsen, bataklığa gömülüp kaybolmak işten bile değildir. Kızlarla iki genç erkek yaklaşınca, onlara döndü:

— Tek sıra olacak, elele tutunacak ve benim bastığım yere basarak ilerleyeceksiniz, dikkatli olun, deyip, ilerlemeye başladı.

Arkadakiler tek sıra ele ele tutundular, onun bastığı yerlere basarak ilerlemeye başladılar. Geçidi aşınca dar bir yola benzeyen bir yere geldiler. Araba, otomobil gibi araçın geçebileceği bir yol değil. Bu ince bir patikadır. Öyle anlaşılıyor ki bu Topal Serçe'nin yaptığı bir yoldur. Topal Serçe yine ilerledi öne, ileriye gitti. İlk tehlikeye o karşı koyacaktı. Gerektiğinde arkaya tehlikeyi haber verecektir. Bunun için de aralarında parolaları vardır. İlerlediler bataklığın kenarını takip edip. Rüzgâr da esiyor, hızlı esiyor, soğuk yüzlerini âdeta kamçılıyordu.

Yolun sonunda, Saygon'un kenar mahallelerinden birine gelmişlerdi. Yine Topal Serçe önde, onun yüz adım gerisinde ve sokağın karanlık yerlerinden diğerleri ilerliyorlardı. Hepsi de dikkatliydiler. Şimdi; artık devriyelerin dolaştığı kesime gelmişlerdir. Bir süre de burada ilerlemişlerdi, birden Topal Serçe durdu, olduğu yerde dönmeye başladı, bu hareket kendisini takip edenlere, «Gizlenin, gelen var,» demekti. Kızlarla iki genç erkek hemen sokağın karanlık bir yerinde yere çömeldiler. Topal Serçe olduğu yerde dönerken, biraz sonra yanına üç kişinin geldiği görüldü. O, hiç farkına varmamış gibiydi. Gelenler, devriye gezmekte olan Amerikalı bir çavuşla iki Vietnamlı erdi. Çavuş, Serçeye bakıp.

— Dur be, dur! Ne dönüyorsun? dedi.

Çavuş, Serçe'yi tanımıyordur, ama onun yanındaki iki er Serçe'yi çok iyi tanımakta ve gülmekteydiler.

— Durayım, durayım ama, çavuşum, duracak halim yok ki!

Topal Serçe ustalıkla sarhoş taklidi yapmaktaydı. Çavuş ve iki er, Serçe'ye iyice yaklaştılar. Çavuş ciddiydi, ama, erler işin alayındaydılar. Çavuş Topal Serçe'ye dikkatle baktı.

— Bu saatlerde ne arıyorsun buralarda?

— Şurada, ağaçlar altında yatıyordum, soğuk çıktı, üşüdüm. Ağaçlar da amma korkunç sesler çıkarıyordu, ürktüm... Bu sefer çavuş da erlerle birlikte güldü, Serçe'nin durumuna ve konuşmasına. Erlerden biri, çavuşa:

— Çavuşum, buna Topal Serçe derler. Bunun yeri, yurdu yoktur, gece gündüz içer, nerede sızarsa orada yatar kalır.

— Belli, şarap şişesi de elinde, dedi çavuş.

— İçerim, çavuşum, bunu içtim mi dünya benimdir ama, ben de dünya oluyorum, dönüyorum işte böyle, dedi Topal Serçe, şarap şişesinden yudumladı ve dönmeye başladı olduğu yerde. Çavuşla erler kahkaha ile gülmeye başladılar. Birkaç defa döndükten sonra durdu Serçe. Çavuş gülerek sordu.

— Babalık, şimdi nereye böyle?

— Sıcak bir yer arıyorum yatacak, şu dostum şişe ile beraber.

— Şişesiz yatamazsın demek?

— Yoo, onsuz ne yatarım, ne gezerim, o benim yürümede benzinim, uyumada şurubumdur çavuşum.

Hepsi gülüştüler.

— Torbanda nelerin var be babalık, yiyeceklerin mi? dedi çavuş.

Serçe, torbasından dolu bir şarap şişesiyle bir parça ekmek çıkarıp gösterdi.

— İşte bunlar, bende başka ne bulunur ki?.. Ama sigaram yok, onu da sizden alacağım, dedi.

Çavuş, sigara paketini çıkardı, Topal Serçe'ye uzattı, aldığı sigarayı çakmağıyla yaktı Topal Serçe, sigaradan bir nefes çektikten sonra çavuşa gülerek baktı.

— Çavuşum, siz Amerikalıların herşeyi güzel, hele sigaralarınız çok güzel! Sen bundan bir tane daha ver bana da, yedek bulunsun.

Çavuş bir sigara daha verdi, Topal Serçe, ikinci sigarayı ceketinin üst cebine yerleştirdi.

— Sağ ol çavuşum! Siz ne tarafa böyle bu soğukta?

— Görev, dolaşıyoruz işte..

— Amma da kötü yere düşmüş göreviniz çavuşum, buraları pis yerler, hele biraz ilerisi, bataklık. Kokuyor da fena fena.

— Kim gider oralara babalık? Biz de döneriz şuradan işte.

— Ben bilirim oralarını... O batağa bir Amerikalı teğmen yanlışlıkla basıvermiş de ölüsünü bile bulamadılar. Dedi erlerden biri. Öteki er de onun sözünü tasdik etti.

— O bataklıkta çok er, çavuş, subay kayboldu.

— Vay canına... Bu ne biçim bataklıkmış be? Hadi dönelim, ne işimiz var orada? dedi çavuş ve geldiği tarafa dönerek ilerlemeye başladı. Erler de onu izlediler. Topal Serçe de yanlarında, epey ilerlediler. Topal Serçe bir kapı içini görünce durakladı.

— Çavuşum izin verirseniz ben şu otelde yatacağım, dedi.

Çavuş ve erler durdular, çavuş etrafına bakındı, otele benzer bir şey göremedi. Erler gülüşüyorlardı. Otel ne arar buralarda! Vietnamlıların eski evleri enkaz yı-

ğını gibi duruyordu. Çavuş, şaşkın şaşkın Topal Serçe'ye döndü.

— Hani be otel nerede? dedi.

Serçe, yıkık bir evin kapı içini gösterdi.

— İşte, çavuşum, şurası açıkhava oteli!

Çavuş kahkahayla güldü, erler zaten gülüp duruyorlardı.

— Ulan, Allah kahıretmesin seni be, ben de etrafta otele benzer bir şey yarıyordum. Hoş adamsın be babalık, hoş adamsın, güldürdün beni, dedi çavuş.

— Gül sen çavuşum, aslan çavuşum, yiğit çavuşum, gül, gül. Ama, bizim otele uğramayı da unutma!

Topal Serçe kapının boşluğuna sere serpe oturdu, şişesinden içkisini yudumladı. Çavuş ve erler gülerek ona bakıyorlardı. Serçe, sonra uzandı yere boylu boyunca torbası başının altında.

— Hadi bana Allah rahatlık versin, size de kuvvet, iyi yolculuklar, dedi.

Çavuşla erler bir süre Topal Serçeye baktılar, sonra geldikleri yöne doğru ilerlediler. Topal Serçe yattığı yerden, sokağın köşesini sapıp kayboluncaya kadar çavuşla erlerin arkasından baktı. Sonra yerinde doğruldu ve her tarafı gözden geçirdi, dinledi; etrafta derin bir sessizlik vardı. Ayağa kalkıp, kızlarla iki erkeğin bulundukları tarafa yürüdü, sonra durdu, şişesini ağzına dikince kızlarla iki genç, gizlendikleri yerden doğruldular, Topal Serçe'ye doğru sokağın kenarından ilerlemeye başladılar. Yanına geldiklerinde şafak sökmeye başlamıştı, ortalık aydınlandıkça bunlar için de tehlike o nispette çoğalıyordu. Serçe, yanına gelen arkadaşlarına :

— Neyse, atlattık sığırları, dedi. Gelin, beni takip edin. Biraz acele edelim, ortalık aydınlanıyor.

O önde, ötekiler arkada, çavuş ve erlerin gittiği yo-

lun sağındaki sokağa saptılar ve bir süre ilerlediler. Serçe, bir evin bahçe duvarı önünde durdu, sonra çevik bir hareketle duvarın öbür tarafına sıçradı. Diğerleri de onu izlediler. Hep birlikte, yine birkaç evin bahçe duvarlarını aştılar. Böyle duvarlar aşmak, düşman barikatlarını yarıp geçmek, herzaman başarıyla yaptıkları şeylerdi. Onlara bu hareketler köşe kapmaca oyunu gibi geliyordu. Gerilla örgütünün eğitiminde düşman hatlarını aşmayı, düşman cephaneliklerini, ikmal depolarını, hava meydanlarını ve her türlü harp vasıtalarını yakıp havaya uçurmak, düşmanı korkuya, telâşa düşürmek gibi şeyleri hep öğrenmişler, sonra bunun tatbikini de Saygon'un içinde çok iyi yapmışlardı. Bu iki kız daha birkaç gün önce Amerikalıların havaalanını ve benzin depolarını bombalayıp uçrumamışlar mıydı?

Topal Serçe'ye gelince... o, hepsinden üstün yetenekli, kurnaz, kültürlü bir kimsedir ve Saygon'da düşmana indirilen her darbe onun kafasından çıkmış, onun yaratıcı zekâsından doğmuştur. Onun cesareti, kurnazlığıyla başarılanlar özellikle CIA Örgütünü şaşırtmıştır.

Kulübemsi bir tahta binanın arka kısmında durdular. Topal Serçe kızlarla iki genç erkeğe eğildi, yavaş sesle :

— Siz burada, duvarın dibinde konuşmadan oturun, ben şimdi gelirim, dedi ve bu binanın yan duvarından sokağa sıçradı. Hepsinin de hafızalarında acı - tatlı birçok anılar canlanmaktadır, özellikle Kurtuluş Savaşları için yaptıkları...

Biraz sonra kulübenin küçük kapısının açılışıyla çıkan gıcırtı, onları düşüncelerinden, anılarından kopardı. Hepsi kapıya baktılar, kapı ardına kadar açılmıştı, kapının içinde Topal Serçe göründü ve kendilerine eliyle

«Gelin» diye işaret etti. Sırayla girdiler küçük kapıdan. Serçe kapıyı sürgüledi.

Burası Gong meyhanesinin arka kapısıydı, bu kapıdan Vietnam'ın Kurtuluş Savaşçıları çok girip çıkmışlardır. Bu ufacık kapı süslü, gösterişli değildi ama, Özgürlük Savaşının haysiyetli insanlarının kapısıydı!..

Topal Serçe ve diğerleri Gong meyhanesinin arka kısmına girmişlerdi. Meyhaneci, Vietnam Kurtuluş Savaşının canlı bir anıtı gibi heybetli, gülümseyen sempatik yüzüyle gelenleri karşıladı. «Hoş geldiniz evlatlar.» diyerek ellerini sıktı hepsinin. Sonra Topal Serçe'ye yaklaştı :

— Biraz geciktiniz merak ettim, dedi.

— Üç sığıra rastladık, Amerikalı bir çavuşla iki ere. Onları otlamaya salıncaya kadar biraz geciktik. Meyhaneci gülümsedi :

— Ben de tahmin ettim. Bu günlerde sığırlar fazla gezmeye başladılar elbet.

— Hakları var dostum. Havaalanlarını, benzin depolarını ateşle, uçur, hergün güvenlik kuvvetlerinden birkaçını öldür, içlerine ok gibi korku düşür, Eeee... elbette çok sığır dolaştıracaklar.

Meyhaneci saatına baktıktan sonra meyhanenin ön kısmına küçük kapıdan geçmek için ilerledi, birden durdu ve arkasına döndü.

— Hazırlanmak gerek, vakit geliyor, dedi oradakilere. Hepsi meyhaneciye döndüler.

— Fıçılar hazır mı? dedi Topal Serçe.

— Hazır, içeride, kapının yanında.

— Gelelim mi?

— Gelin ya, kamyonet gelmeden fıçıların kapakları kapanmış olmalı dedi. Sonra da meyhaneci dar kapıdan

içeriye girdi. Topal Serçe, kızlarla iki genç erkeğe gülümseyerek baktı.

— Haydi bakalım, gelin, yolculuğa hazırlanacaksınız, fıçılara gireceksiniz evlâtlar, dedi.

Meyhanecinin girdiği kapıya doğru ilerledi, onu kızlar ve genç erkekler takip etti.

Meyhaneci, sokağa açılan büyük kapının yanına dizilmiş büyük şarap fıçılarından birinin üst kapağını açtı, sonra öteki fıçıların da kapaklarını kaldırdı yan tarafa koydu, kızlarla iki erkeğe döndü.

— Haydi bakalım yiğitler, birer fıçı seçin ve içine girin, bu yolculuk biraz zorlu olacak ama, ne yapalım, dedi.

Hepsi Topal Serçe'nin ve meyhanecinin yardımıyla birer fıçıya girdiler.

— Kapakları kamyonet gelince kapatırız, dedi meyhaneci. Kenardan tornavidayı aldı. Bu anda kapının önünden geçenlerin ayak sesleri işitildi. Meyhaneci kapının yanındaki deliğe gözünü dayayıp dışarıya baktı. Meyhaneci, delikten gözünü çekince, Topal Serçe'ye döndü.

Sığırlar geçiyor, senin sığırlar.

— Otlamaya gidiyorlardır, bazen ben gönderirim onları, bazan da onlar kendileri giderler otlamaya.

— Sen böyle sığırlardan eşek cennetine de çok gönderdin.

Gülüştüler. Serçe, fıçıların içinden kendilerine bakan kızlara, erkeklere seslendi.

— Biz böyle şakalaşırız buluştukça.

Kızlarla, erkeklerin fıçılardan yalnız başları gözüküyordu. Hepsi de korkusuz, endişesiz diler.

Saygon'da sabah olmuştur. Gong meyhanesinin bulun-

duğu bu fakir mahalle halkı uykularından uyanmış, işlerine gitmektedirler, dışarıda onların ayak sesleri, anlaşılmayan konuşmaları işitilip uzaklaşmaktadır. Fıçıları alıp götürecek aracın gelmesini bekliyorlardı. Meyhaneci, arada bir saatına ve kapının yanındaki delikten dışarıya bakıyor, bu fıçıları, yani kızlarla iki erkeği götürecek aracı sabırsızlıkla bekliyor. Araç Saygon'un dışındaki «An Ouand» tapınağına götürecek bunları. Oradan da, verilen emre ve duruma göre hareket edilerek bu iki kız Kuzey Vietnam Kurtuluş Cephesi'nin merkezine ulaştırılacaktı. Bu iş elbetteki kolay değildir. Düşman hatlarını aşacaklar. Çok sıkı tedbirler alınmış durumdaki düşman hatlarını aşmak kolay olmayacaktı.

Meyhanenin pençeresinde asılı çana iki kez vurulduğu işitildi, biraz aradan sonra arka arkaya iki defa daha tekrar edildi böyle vuruşlar. Meyhaneci, kapının yanındaki deliğe gözünü dayayarak dışarıya baktı. Sonra doğrulup :

— Kamyonetin muavini Sansar geldi, dedi. Hemen kapının arkasındaki büyük demiri çekti, kapıyı açtı, ufak tefek, orta yaşlı, üstübaşı perişan durumda «Sansar» diye çağrılan Vietnamlı içeriye girdi. Buna Sansar demelerinin sebebi, becerdiği işlerdendi. Kendisinden çok iri ve kuvvetli görünen bir çok kişiyi boğarak öldürmüştü, tıpkı sansarın tavukları boğması gibi.

Sansar içeriye girince meyhaneci kapının arkasına yine demiri yerleştirdi. Sansar oradakileri selâmladıktan sonra meyhaneciye :

— Kamyonet geliyor patronum, dedi. Meyhaneci elindeki tornavidayı Sansar'a verdi ve kendisi de fıçılardan birinin üstünde duran diğer tornavidayı aldı.

— Haydi evlâtlar, başlarınızı içeriye çekin, kapakları kapayacağız. Yolunuz açık olsun! dedi.

Kızlarla erkekler başlarını içeriye çektiler. Topal Serçe fıçıdaki kızlarla ve erkeklerle ayrı ayrı vedalaştı, başını fıçıların içine uzatarak «Yolunuz açık olsun» dedi hepsine.

— Haydi kapakları kapayıp vidalayalım, dedi meyhaneci.

Sansarla meyhaneci fıçıların kapaklarını kapadılar. Şimdi bunlar tam anlamıyla şarap fıçılarıydı ve içlerinde insan olacağı kimsenin aklına gelemeyeceği gibi kapaklar da, kolay kolay açılmazdı. Topal Serçe de hazırlığını yapmıştı, torbasının içinde birkaç el bombası, onları maskeleyen şarap şişesi ve biraz yiyecek vardı. Hatta şarap şişelerinin ucu torbasının ağzından görünmekteydi. Eski, yamalı bol ceketinin altında sten tabancası, geniş ceplerinde de bol miktarda yedek şarjörler vardır. Topal Serçe fıçıları götürecek aracın önünden gidecek, yolları o kontrol edecek, tehlikeye karşı gereken hareketi yapacak.

Dışarıdan bir araba sesi işitildi, meyhaneci, yine gözünü kapının yanındaki deliğe dayayıp dışarıya baktı. Kamyonet meyhanenin kapısı önünde durmuştur. Meyhaneci doğruldu:

— Kamyonet geldi, dedi ve kapıyı açtı, şöför içeriye girdi ve meyhaneciye:

— Fıçılar hazır mı?

— Hazır, seni bekliyorduk.

— Hemen yükleyelim öyleyse. Sonra Topal Serçe'ye baktı.

— Vay Topal Serçe abimiz sen de ha. Dedi şoför göz kırparak başını salladı. Serçe ile bakışarak gülüştüler.

— Kambersiz düğün olurmu be, elbette ben de varım! dedi Topal Serçe.

— Hadi, hemen yükleyelim, dedi meyhaneci.

Fıçılardan birini hep birlikte tutup kaldırdılar ve dışarıya çıkarıp kamyonetin üstüne koydular, dört fıçı da böylece kamyonete yerleştirildi. Sansar, arkaya fıçıların yanına binmişti. Şoför, direksiyonun başına geçti.

— Tamam babalık, dedi meyhaneciye.

— Hadi selâmetle evlât, fıçılara dikkat et, kırılırlarsa yandın demektir.

— Merak etme abi... Bukadar zamandır hep bu işi görüyoruz, bir sakatlık yaptık mı? Falsomuz oldu mu? Sonra arkaya seslendi şoför :

— Ulan Sansar, fıçılar sana teslim! dikkatli ol!

— Tamamdır abi, merak etme...

Topal Serçe etrafa bakındıktan sonra şoföre bir göz işareti yaptı, meyhaneciye de ayni işareti yapmıştı, ve :

— Eyvallah meyhanecim, Abbasa yol göründü, deyip ilerlemeye başladı. Elinde dolu şarap şişesi vardı yine... Biraz sonra da kamyonet hareket etti. Daha önce kamyonetin izleyeceği yol konuşulmuştu. Serçe, bu yolları kontrol ederek kamyoneti kestirme sokaklardan geçirecekti.

Kamyonet, dar sokaklardan geçip geniş bir caddeye çıkınca ileride Topal Serçe yine göründü. Şoförle Serçe arasında bir işaret, parola vardı, Serçe yoluna devam ederken arasıra elindeki şarabından içiyor ve Saygon'da tanındığı gibi davranıyordu, rastladığı polis ve askerlerle arasıra da şakalaşıyordu.

Biri Amerikalı, öteki Vietnamlı iki çavuş kamyoneti durdurdular. Yerli çavuş sordu.

— Ne bu fıçılar be? Nereye böyle? Sansar kamyonetin içinde ayağa kalkar, ilerde bulunan Topal Serçe de durmuş, oraya bakıyordur. Fıçılara kimsenin dokunmasına rıza göstermeyeceklerdir. Saygon'u ateşe verirler,

çavuşları yok ederler, fakat fıçılara dokundurmazlar.

Şoför, çavuşa cevap verdi oturduğu yerden :

— Şarap fıçıları... Boş, doldurup döneceğiz çavuşum.

Bu defa Amerikalı çavuş karıştı konuşmaya :

— Dönüşte iki şişe de bize, iki şişe de biz isteriz.

— Bekleyeceğiz sizi ha, dönüşte iki şişe şarabı isteriz, dedi Vietnamlı çavuş.

— Tamam, kumandanlar, istediğiniz şarap olsun be, hem de âlâsından size iki büyük şişe.

Şoför kamyoneti gazlayıp yoluna devam etti. Kamyonet hareket edince, Topal Serçe de rahatladı ve o da ilerlemeye başladı.

Kamyonet şoförü yoluna devam ederken bir şarkı tutturdu, arkadan Sansar da şarkıya iştirak etti. Böyle bir curcuna içinde şehrin dışına çıktılar, yolun kenarında Topal Serçe onları bekliyordu, Topal Serçe atladı şoförün yanına, hareket ettiler tapınak yoluna doğru... Biraz ilerlemişlerdi ki: Bir Amerikalı teğmen komutasındaki devriyeler çıktı karşılarına, işaret etti teğmen durmaları için. Kamyonet durunca teğmenle bir çavuş ve birkaç er yanaştılar.

— Nereye gidiyorsunuz? dedi Teğmen.

— Şarap almaya teğmenim.

— Boş demek fıçılar?

Topal Serçe, şarap şişesini gösterip :

— Fıçılar boş ama, benim şişelerim dolu aslan teğmenim!

Vietnamlı çavuş tanımıştı Serçe'yi.

— Topal Serçe, yine işin yolunda, bakıyorum şarap deposuna gidiyorsun.

— Ne yapalım aslan çavuşum, şarap nerede ben oradayım.

— Biz de isteriz şaraptan, teğmenime iyi cinsten bir şişe doldurursunuz.

Topal Serçe torbasından çıkardığı dolu şarap şişesini uzattı.

— Al çavuşum, teğmene en âlâsından bir şişe şarap, al be, ben nasıl olsa şarabın deposuna gidiyorum.

Şarap şişesini aldı çavuş, sonra da teğmene uzattı, teğmen memnundu.

— Yaşa sen Topal Serçe, dönüşte bana da bir şişe dedi çavuş.

— Siz de bize şu kokulu Amerikan sigarasından verin de, tüttüre tüttüre devam edelim yolumuza aslanlarım.

Çavuş sigara paketinin dibine vurdu, sigaraların uçları fırladı dışarıya.

— Al bakalım.

Topal Serçe, paketten üç tek sigara çekti, birini şoföre verdi, birini de kamyonetin arka penceresinden Sansar'a uzattı.

— Al şunu Sansar, yak da aklın başına gelsin, dedi. Şoförle Topal Serçe sigaraları çavuşun gazlı çakmağından yaktılar.

Teğmeni, çavuşu ve erleri geride bırakan kamyonet, tozu dumana katarak yoluna devam etti.

— Bunlar da senin sığırlarından değil mi şefim? dedi şoför.

— Evet bunlar da benim sığırlardan, ama etleri yenmez, kafaları da işlemez.

Fıçıların yanında oturan Sansar sesini kamyonetin gürültüsüne uydurarak yeni bir şarkıya başlamıştı.

Artık tamamen kentin dışındaydılar. Bu civarda Gong meyhanesinin bir şarap deposu vardı. Ama onlar şimdi oraya gitmeyeceklerdi. Tapınağa giden yola saptılar. Tapınak tam karşılarındaydı, çevrede de kimseler

yoktu. Tapınağın arka tarafına giden yola yöneldi kamyonet; hızlı gidemezlerdi, emanetleri rahatsız ederlerdi.

Tapınağın arkasındaki ufak kapının önünde durdular. Yan taraftan iki rahip yanlarına geldi. Bu sırada Topal Serçe, şoför ve Sansar kamyonetten inmişlerdi. Rahipler hepsine de gülümseyerek:

— Hoş geldiniz, dediler her üçünün de ellerini sıktılar.

— Durum nasıl? dedi, Serçe rahiplere.

— İyidir, hemen başlayalım işe, dedi yaşlı rahip.

— Haydi açın fıçıları, dedi Topal Serçe şoförle Sansar'a.

Şoförle Sansar, ceplerinden tornavidaları çıkarıp, kamyonetin üstündeki fıçıların yanına bir sıçrayışta atladılar ve kapaklarını açtılar. Kızlar ve erkekler fıçılardan çıkıp yere atladılar. Hepsi de ter içinde kalmışlardı, mendilleriyle terlerini kurulamaya başladılar Zaten üstlerinde bir sürü de ağırlık vardı. Silâhları bombaları, yedek mermileri üzerlerindeydi, bu genç Kurtuluş Savaşçılarının. Yaşlı rahip kızların omuzlarına kollarını koydu, tapınağın ufak kapısına doğru ilerlediler.

— Geçmiş olsun yavrularım, Vietnamımızın Kurtuluş Savaşı sizlerin kahramanlığınız sayesinde zafere ulaşacak, düşman ülkemizden er geç kovulacaktır.

Genç rahiple Topal Serçe dışarıda kalmışlardır. Şoför, Topal Serçe'den emir bekliyordu. Topal Serçe şoföre yanaştı :

— Bundan sonra ne yapacağını, nasıl hareket edeceğinizi biliyorsunuz. Haydi güle güle, sana da güle güle Sansar, dedi.

— Depodan dolu şarap fıçılarını alıp meyhaneye döneceğiz.

— Tamam.

Şoför direksiyona geçti, onun yanına da Sansar yan geldi, kamyonet hareket etti, tozlu yolda uzaklaştı.

Genç rahiple Topal Serçe dışarıda kalmışlardı, tapınağın önüne geldiklerinde Topal Serçe etrafına bakındı ve bütün yolları görebilecek gibi bir yer seçip oturdu.

— Ben buraya uzanacağım dostum. Bir süre burada kalmam gerekiyor, güvenlik kuvvetlerinden gelenler olur belki.

— Ben de içeriden, pençereden etrafı gözetliyorum hep, diye cevap verdi genç rahip.

— Bir saat sonra şehre ineceğim, bilindiği gibi, kızların buradan hareketleri hazırlayacağımız plana ve Saygon'daki düşmanların durumuna göre olacak, dedi Topal Serçe.

— Sana başarılar şef, diyerek oradan ayrıldı rahip.

Yaşlı rahiple kızlar ve iki genç erkek, tapınağın arka kapısından içeriye girince dar bir koridordan ilerlediler, sonra, eski eşyalarla dolu ufak bir odaya girdiler. Burası eski sandalyelerle işe yaramaz birkaç tapınak eşyasiyle tıklım tıklım doluydu. Bakımsızdı, toz içindeydi, örümcek ağları sarkıyordu her yandan.

Yaşlı rahip durunca ötekiler de durdular, biraz sonra bekledikleri genç rahip de geldi. İhtiyar rahibin işaretiyle, genç rahip, odanın köşesindeki içi eski elektrik malzemeleriyle dolu sandığı kenara çekti. Tapınağın tabanı, tamamen yanyana konmuş mermer levhalarla döşeliydi. Bu odanın tabanı da öyleydi. Genç rahip sandığı çektiği yerdeki büyük mermeri kaldırdı kenara dayadı. Mermerin kaldırıldığı yerde aşağıya doğru tahtadan bir merdiven vardı. Yaşlı rahip, elindeki sopayla merdivenin alt kısmına iki defa vurdu biraz sonra durup yine iki defa vurdu. Aşağının elektriği yandı, merdivenin alt kısmında elleri sten tabancalı, parmakları tetikte iki

Kurtuluş Savaşçısı göründü. Yaşlı rahip bunlara seslendi :

— Geliyoruz! Merdiveni tutun, kaymasın.

Aşağıdaki iki savaşçı tüfeklerini bir yere bırakıp merdivenin iki tarafından tuttular, önden yaşlı rahip, onun arkasından iki kızla iki erkek aşağıya indiler.

Yukarıda kalan genç rahip mermer kapağı yerine yerleştirdi, sandığı da yine mermer kapağın üstüne çekti ve oradan ayrıldı.

Bu tapınağın altı, Kuzey Vietnam Kurtuluş Cephesi'nin Saygon'daki bir merkeziydi. Tıpkı... hava generalinin villasının altındaki gibi. Burada çalışanların hepsi gerçekte kuzey Vietnam ordusunun birer subayıydı, yalnız rahiplerden biri, yaşlısı subay değildi, genç rahip de buraya bir tertiple gelmiş bir subaydı... Yaşlı rahip gerçek bir din adamıydı ama, dini insanların aldatılması için bir araç olarak değil, özgürlük yolunda bir eylem olarak kabul etmiş, onun için de Vietnam Kurtuluş Cephesi Örgütü'nde görev almıştı ve gerçekten de çok faydalı işler başarmıştı.

Merdivenin altındakiler gelenlere «Hoş geldiniz» dedikten ve ellerinin sıktıktan sonra bir daha gözükmediler. Rahiple kızlar ve onlarla gelen iki genç erkek, dar bir koridordan geçip bir odaya girdiler. Burası, tam anlamıyla bir çalışma odasıydı: Yazı masası iskemleler, ufak bir etejer ve üstünde dosyalar, kağıtlar... Duvarda iki de makineli tüfek asılıydı. Yerde ağzı açık kurşun dolu bir sandık duruyordu. Bu yazıhanenin bitişiğindeki odada, telsiz makineleri bulunuyordu. Onun karşısındaki başka bir oda da iki kıza hazırlanmıştı. Bu odada yatmaları için tahtadan yapılmış iki sedir, ufak bir etejerden başka birşey yoktu.

Rahip, kızlara ve onlarla gelen erkeklere oturmalarını söyledi, hepsi de yazı masasının civarındaki iskemlelere oturdular, Rahip de masasının başına geçti, etrafına bakındı, sonra masa üstündeki bir kağıdı iyice önüne çekerek okudu, biraz düşündü, ayağa kalktı, kızlara yaklaştı :

— Burada ne kadar kalacaksınız bilemeyiz, duruma göre hareket edeceğiz. Gelin içeride sizin için hazırlanmış olan odada dinlenin, karnınız da açtır herhalde, yemekleriniz de oraya gelecek, dedi. Onları odalarına götürdükten sonra iki genç, gerillacı'nın yanına döndü :

— Siz de, arkadaki bir odada kalacaksınız evlâtlar. Hemen sizi de oraya götüreyim, sizin de yemekleriniz oraya gelecek, deyip onları da odalarına götürdü.

Ortalıkta başka kimseler gözükmüyordu ama, hafiften bazı konuşmalar ve telsiz sesleri geliyordu.

Yaşlı rahip odasına dönmüş, masası başına oturmuştu, yine önündeki kâğıtlara bir göz atıp masanın yanındaki düğmelerden birine bastı. Genç bir erkek gelip rahibi selâmladı.

— Buyrun efendim.

— Yeni bir haber var mı teğmenim?

— Var efendim, Saygon'da aramalar ve baskınlar fazlalaştı. Saygon'daki Amerikan Kuvvetleri Başkomutanı General Greghton Abrams'ın, Amerikan ordusuna, güvenlik kuvvetlerine şifreli tamimini teybe aldım, şifreyi de çözdük. Her tarafta çok sıkı aramalar yapılacak, şehre giriş çıkışlar tam bir titizlikle kontroldan geçirilecek, Bütün askeri birliklerin, havaalanlarının, ikmâl depolarının korunması için çok sıkı tetbir alınacak. Vietnamlı askerlere güvenilmemesi de bilhassa belirtiliyor efendim. Her Amerikan birliğinin ve Amerikalılara ait hava meydanından en küçük malzeme ve mühimmat

yerlerinde CIA örgütünden, yerine göre, bir veya iki elemanın bulundurulması da emrin içinde yer almakta.

Rahip, biraz düşündü, başını masadaki, kâğıttan kaldırdı :

— Kızların gitmeleri bu durumda gecikecek bir süre anlaşılan.

— Öyle efendim.

— Amerikalı generalin tamimini, Saygon'daki bütün örgütümüze bildirmek gerek, belki onlar bu tamimi alamamışlar veya şifreyi çözememiş olabilirler.

— Bir kısmıyle ilgi kurduk, onlar generalin tamimini tespit edip çözmüşler de. Örgütümüzün birkaçı ile de şimdi temasa geçiyoruz, ama bir taraftan da Amerikalıların telsiz konuşmalarını tespit ediyoruz.

— Kumandandan nasıl hareket etmemiz gerektiği hakkında emir gelecektir herhalde.

— Amerikan istihbaratı, havaalanını bombalayan iki kızın Saygon'dan dışarıya çıkamadıklarını tahmin ediyor, onun için aramaya çok titizlikle ve aralıksız devam emrini bütün sivil ve askeri güvenlik kuvvetlerine Amerika Başkumandanı'nın imzasiyle tamim etti, emir verdi. Önünüzdeki kağıtta Amerikan komutanlığının emri aynen yazılıdır.

— Kumandanlık şifreyi değiştirmedi demek, anlaşılan şifrenin bizim tarafımızdan çözülebileceğinden şüphelenmemiş.

— Evet, öyle anlaşılıyor. Şüphe ederlerse hemen değiştiriyorlar. Ama, değiştirseler de (V. 23) anahtarın yenisini bize ulaştırır hemen.

— Teğmen (41) içeride mi?

— Telsizin başında. Telsizi daima açık bulundurur

yoruz, teyp de telsize monte edilmiş durumda, dedi Teğmen 61.

Rahibin masası üzerindeki ufak tablodaki lambalardan kırmızı olanı yanıp söndü ve sonra devamlı yanmaya başladı Rahip «M. 17» düğmesini çevirdi ve önündeki ufak mikrofona :

— Ne var (T. 44), dedi. Yanındaki ufak oparlörden genç rahibin sesi geldi.

— Tapınağa doğru iki otomobil geliyor. Bunlar turist falan değil, çünkü bugünlerde Saygon'da turist yok.

— Geliyorum, sen çabuk sandığı çek kapağın üstünden.

Yaşlı rahip, cihazı kapadı, ayağa kalktı ve odadan çıkarken teğmene döndü.

Tapınağa gelenler var, dikkatli olun, ben gidiyorum, diyerek hızla dışarıya çıktı.

Tapınağın üstüne varmıştı, genç rahip kendisini büyük kapının yanında bekliyordu. İki taşıtın tapınağa yaklaştığını görüyorlardı. Genç rahip :

— Geliyorlar, yolun kavşağında bir süre durdular, sonra bu tarafa hareket ettiler, dedi. Genç rahibin elinde dini bir kitap vardı! Tam bir din adamı görünüşündeydi.

— Şöyle gezinelim konuşarak, dedi yaşlı rahip.

İkisi de, gelen araçlarla hiç ilgilenmiyorlarmış gibi, tapınağın bahçesinde gezinmeye başladılar. Onlara doğru yaklaşıyordu araçlar. İki askerî jip yanlarında durdu, o zaman rahipler gelenlere dönüp baktılar. Öndeki jipten bir Amerikalı subayla bir yerli Vietnamlı subay indi, arkadaki jipten de bir çavuşla dört er... Subaylar, rahipleri başlariyle selâmladılar.

— Nasılsınız aziz pederler, dedi biri.

— İyiyiz subaylarım, Tanrıya duacıyız, dedi yaşlı rahip.

— Yabancı, şüpheli kimselere rastladınız mı buralarda?

— Hayır, son olaylardan sonra tapınağa duaya gelen bile olmuyor.

— Bu cıvarda, ev, barınak gibi, gizlenilecek bir yer var mı?

— Buraya bir saat ileride Amerikan hava savunma birliği bulunuyor, onun binaları var. Başka birşey yok buralarda.

Gelen grubun amiri durumunda olan Amerikalı subay, yanındaki Vietnamlı subaya döndü.

— Araştırın cihazla, dedi. Vietnamlı subay, Amerikalı çavuşun yanına gitti, çantanın içinden bir cihaz çıkardılar, çelik anten gibi birşeyleri etrafa diktiler, cihaz tellerle bu antenimsi şeylere bağlıydı, çalıştırdıklarında cihazın önündeki bir aletin ibresi sağa sola hareket etmeye başladı. Gizli telsiz istasyonu arıyorlardı ama, bulamadılar, çünkü, tapınağın altındakiler bunun haberini hemen almışlar ona göre bir tedbir hazırlamışlardı. Makineleri çalıştı ama istedikleri hiç bir şeyi göstermedi. Âmir durumundaki subay da baktı ibreye, sonra etrafındakilere :

— Yok buralarda birşey, toplayın gidelim, dedi.

Genç rahip, saf, saf, Amerikalı subaya yanaşarak:

— Su kaynağı mı arıyorsunuz kumandanım? Bir def'a daha buralarda su aramışlardı, dedi. Subaylar gülüştüler rahibin sözlerine.

— Sen din adamısın, fen adamı değilsin, asker de değilsin Aziz peder. Biz su falan aramıyoruz, gizli telsiz istasyonu, cihazı arıyoruz, dedi subay.

— Hahhh... doğru söyledin kumandanım, ben din adamıyım, başka şeyden anlamam.

— Düşmanlar, Saygon'un içinde ve cıvarında telsiz istasyonları varmış, bizim bütün telsiz konuşmalarımızı dinliyorlarmış ve aralarında da telsizle haberleşiyorlarmış dedi subay.

— Siz de onların konuşmalarını dinleyin kumandanım, dedi gülümseyerek rahip.

— Merkezden falan dinlemişler onların konuşmalarını ama, o keratalar şifreli konuşma yapıyorlar. Biz de, şifreli konuşma yapıyoruz elbette, onlar da bizim konuştuklarımızı anlamazlar, ama yine de tedbir almak lâzım. Sonra da onları bulup ortaya çıkarmak, yakalamak için emir aldık. Birkaç yerde telsizleri var bu adamların. Ufak el telsizleri bile kullanıyor bu kâfirler.

— Bulacağız, bulacağız, Amerika'dan bunun için yeni bir cihaz getirildi, onun hepsinin yerlerini tesbit edeceğiz, elçilik binası üstündeki kuleye monte ediliyor, bugün yarın çalışacak ve düşmanın bütün gizli telsiz yerleri tespit edilecek.

Subaylar ve erler jiplere bindiler, rahiplere veda edip son hızla Saygon'a doğru tozları uçurarak ilerlediler. Rahipler birbirine gülümseyerek bakıştılar. Yaşlı rahip :

— Amerikan elçilik binası üzerine kurulacak telsizlerin yerlerini tespit cihazını arızalandırmak gerek, orada adamımız var o işi görecektir elbet, o da durumu haber verecek örgüte, ama yine de tertibat almak lâzım. Bu sırada, Vietnamlılardan da şüphe ediyorlar Amerikalılar, kendileriyle beraber olmalarına rağmen, dedi genç rahip.

— Amerikalılar tarafından telsizlerimizin tespiti elbette ki bizim çok fena, Saygon'daki örgütümüzün, hepsinin değilse de bir kısmının yakalanması ve görevimizin felce uğraması demektir.

İki rahip, tapınağın büyük kapısına doğru ilerlediler yaşlı rahip, kapıdan içeriye girdi, genç rahip dışarıda kaldı, etrafa baktı, çok uzaklarda Saygon'a ilerleyen jipleri nokta halinde gördü, sonra da yok olduklarını.

X

Saygon'un ışıkları bu gece yine parlak ve bol. Geniş caddelerin vitrinlerinde yoksul halkın alamayacağı, çeşit çeşit eşya dolu. Akılları durduracak, gözleri kamaştıracak kadar dolu vitrinler. Renkli ışıklar, vitrinleri daha da çekici duruma getiriyor. İçkili yerler: para için kendilerini teşhir eden kadınlarla dolu, bunların çoğu Amerika'dan veya Amerikan dolarları için Avrupa'nın çeşitli yerlerinden gelenlerdir. Saygon'un satılmış yöneticilerinin kadınları da bu pazara katılmakta geri kalmazlar elbette. İçkili yerler, günün, gecenin her saatinde açıktır, genelevlerse her an açıktır. Ama, genelevlerde çokluk türlü oyunlarla düşürülen, mecbur edilen Vietnam kadınları sermaye olarak bulunmakta, daha doğrusu bulundurulmakta, buna zorlanmaktadır Amerikalı, yüksek rütbeli subaylarca. Bu yerlere Amerikalı subaylar, çavuşlar, erler bolca dolar bırakırlar, karşılığında da istedikleri gibi eğlenirler. Vietnam'ın satılmışları da ihanetleri karşılığı aldıkları dolarları harcarlar. Amerikalılar bu insanlara hem verirler hem de türlü oyunlarla geri alırlar. Çünkü söylediğimiz gibi genelevleri, içkili eğlence yerlerinin bir çoklarını Amerikalı generaler işletirler. Bunlar uyuşturucu madde ticaretini, pervazsızca, insafsızca yaparlar ve bu ticarete Vietnamlı, Amerikan uşağı generaller de başlamışlardır. (25) U-

---

(25) Cumhuriyet Gazetesi, 23/2/971 «Washington, (AP) Amerikalı bir Generalin, Vietnam'da her ay 1000 dolar rüşvet aldığı

yuşturucu madde Vietnam'a Amerikan generalleri tarafından askeri uçaklarla taşınmaktadır. Saygon, özellikle yüksek rütbeli subayların sorumsuzca her şeyi yapabildikleri yerdir. Kendi ülkelerinde bile bu denli özgür değillerdir. Namus ve onur alış verişinin madrabazlığını burada pervazsızca yapabilirler. Onun içindir ki, ülkelerine dönmeyi veya Saygon'dan başka bir yerde görev almayı, başka bir yere atanmayı istemezler. Saygon'un kenar semtlerindeki halk, Vietnam halkı, açlık ve yoksulluk içinde yaşar, son lokmasına, kuru ekmeğine kadar sömürülürken, sömürücüler, Saygon'da rahatlık içinde yaşarlar. Bunu Amerikalıların kendileri de yazmaktalar. (26) Vietnam'da görevli bir Amerikalı'nın karısı Senatör Young'a senato tutanaklarına da geçen mektubunda şöyle demektedir :

«Birçok Vietnamlı bu savaştan bıkmıştır. Pek çoğu savaşmak istememektedir. Bu şartlar altında böyle bir davranış akla yakındır. Evsiz, işsiz birçok aile vardır. Saygon'da bile kaldırımlarda, eşiklerde uyuyan, yemek için dilenen insanlara adım başında rastlanmaktadır. Savaş sırasında Vietkonglulara ateş etmeleri gerektiği zaman, Vietnamlılar genellikle reddetmektedirler. Bu savaş bazı kişiler için faydalı olmaktadır. Hiçbir zaman bu kadar general ve albayı birarada görmedim. Bu kişiler, orada hükümetin kendilerine tahsis ettiği ve içinde iki-üç hizmetçi bulunan lüks villalarda oturmaktadırlar. Amerika'da kendilerine böyle bir rahatı sağlayamayacakları için geri dönmek istemeyen pek çok kişiye rastladım.»

---

açıklandı» Başlıklı yazı ve «Vietnam'da Savaş ve Zulüm» B. Russell — R. Stetler. Türkçesi: Şahin Alpay — Nuri Çolakoğlu. S. 102.

(26) «Vietnam'da Savaş ve Zulüm» S. 91

İşte Vietnam'ın Saygon'u... İşte Saygon'daki Amerikalı yüksek rütbeli subayların durumu! Kendi itiraflariyle bu durum Amerika senatosu'nda, senatörler tarafından belirtilmiş, Vietnam savaşına Amerika'nın katılmasının bir suç, bir hata olduğu belirtilmiştir. Amerikalılara satılmış yerli Vietnamlılar da Saygon'da Amerikalılara bütün rezaletlerde ve ülkelerinin felâketinde yardımcı olmaktadır. Yurtlarına, kendilerinden olan insanlar ihanette korkunç hızla birbirleriyle yarış etmektedirler. Fakat, Vietnam'ın namuslu, yurdunu seven insanları böyle ihanetlere yanaşmazlar, ona şiddetle karşıdırlar. Kuzey Vietnam Kurtuluş Ordusu bu mücadelenin, bu özgürlük savaşının bu kahraman insanları dünya kamu oyunda, uygarlık, ülke ve özgürlük kavgasının ışıklarını yakmakta, böyle bir davanın bayrağını dalgalandırmaktadırlar. Vietnam Kurtuluş Savaşı'nın öncüsü, bu savaşın ne olduğu sorusuna şöyle cevap vermektedir : (27) «Vietnamlıların gözünde bağımsızlıktan, şeref ve haysiyetten daha değerli ve sevgili bir şey olamaz.»

Saygon'un havası, rüzgârı, canlı cansız herşeyi özgürlüğün hasretini çekmektedir. Bir tarafta rezaletin, pespayeliğin, ihanetlerin naraları işitilirken, öbür tarafta özgürlüğün, kurtuluşun destanları okunmaktadır. Bütün dünya basını, Vietnam'daki savaşları, korkunç kıyımları, Saygon'daki rezaletleri, Amerikalıların buraları ne hale getirdiğini, ahlâk ve insanlık düzeyini nasıl türlü oyunlarla, çıkarlar karşılığı darmadağınık ettiğini, resimleriyle, rakkamlarla kamuoyuna duyurmaktadır. Hatta Amerika'nın en büyük gazeteleri bunların öncülüğünü yapmakta, açıkça yazmaktadır.

---

(27) «HO Şİ MİNH» Jean Lacouture. Türkçesi: Şerif Hulusi Pay Yayını, S. 248

İşte İbrahim'le Zenci... böyle rezaletlerin, ihanetlerin perişanlığı içinde, çirkeflerin diz boyu, hatta insan boyunu aştığı, yükseldiği, yükseltildiği bir yerde, Saygon'da bulunuyorlardı. Onlar da çeşitli tehlikeler atlatmışlar, yoksulluk çekmişler, onlar da ihanete uğramışlardır birkaç kez ama, haysiyetin satışına yanaşmayı kabul etmemişlerdir. Bütün bu Saygon'daki durum onları üzüntüye, içlerini sürekli bir huzursuzluğa düşürmektedir. İbrahim, ülkesinde bütün çektiklerini, yoksulluklarını, babasının çilesini, öldürülmesini, annesinin üzüntülerini, sonra da onun da kahr içinde ölümünü unutuvermiştir. Buradaki durum, onların çok üstünde bir üzüntüye sokmuştur onu. Ülkesindeki acı günlerini şimdi hoş bir anı gibi aramaktadır. Zenci, siyah yaradılışından dolayı çektiği çileleri, sefaletleri, sokaklarda yalınayak gezdiği, aç yattığı günleri unutmamış, o günlerinin hasretini çekmekte, hapishaneyi bile aramaktadır. Buradaki ihanet ve gaddarlık ona da çok ağır gelmiştir. Suçsuz insanlara yapılanlar onu da için için yemektedir. Zenci «Üzüntü insanı açlıktan daha çok yıkıyor, çökertiyor!» diye düşünmektedir.

İbrahim'le Zenci bunları, bu düşüncelerini kimseye açamazlar. Kendi aralarında bile böyle şeyleri konuşmazlar, çekinirler. Şaşkın, düşünceli halleri vardır ikisinin de. Saygon'a geldiklerinden beri hep bir «Düşman» sözü konuşulmaktadır Amerikalılar ve onlara satılmışlar arasında. Kimdir bu düşman? Kim, kimlere ne yapmıştır? Neden düşmandırlar? Bilmezler bunu, birbirlerine soramazlar da. Böyle şeyleri sormanın, öğrenmek istemenin cezası büyüktür. Polonyalı sarışın genç böyle bir sorunun kurbanı olmuştur.

İbrahim'le Zenci, akşam izine çıkmışlardı, bir yere gidip başbaşa oturmak, dertleşmek istediler. Azıcık da

birşeyler içeceklerdi. Saygon'un içindeki bütün içkili yerler rezaletlerle doludur. Ama, İbrahim'le Zenci öyle yerlerden hoşlanmazlar, sessiz, gürültüsüz, onursuzluklardan arınmış, hatta kadınsız bir yer aramaktalar. Kendi mizaçlarına uygun, perişan benliklerini sessizliğe kavuşturacak bir yer bulmak isterler.

Saygon'un geniş caddesinde yan yana yürüyorlar, oturacak bir yer arıyorlar. Hava yavaş yavaş kararmaktaydı, diğer gürültülü eğlence yerlerinde bu saatlerde hatta gündüzden oturanlar, eğlenenler, sarhoş olup bağırmaya başlamışlardır bile. Yanyana bir süre sessizce ilerlediler, büyük caddeleri arkalarında bıraktılar. Yoksul insanların barındıkları semtlerden birine girdiler. Nereye gideceklerini, nerede oturacaklarını henüz bilmiyorlardı. Zenci, İbrahim'e baktı, durakladı :

— Nereye gideceğiz, nerede oturalım?

— Bilmem, sessiz bir yer olsun.

— Neresi var öyle?

Biraz düşündüler ve yoksul semtin dağınık, yalınayaklı çocukların koşuştuğu sokaklarında ağır ağır ilerlediler. Bu sokaklarda oturanlar Amerikalılardan hoşlanmıyor, onları görenler hemen kapılarını kapayıp çekiliyorlardı içeriye. İbrahim'le Zenci de bunun farkındaydılar. Üzerlerindeki Amerikalı er elbiseleri, halkın nefret ettiği bir şeydi. İbrahim elini Zenci'nin omuzuna koydu, ikisi de durdular.

— Hani bir gece bir meyhaneye baskın yapmıştık, meyhaneci bize şarap ikram etmişti, oraya gitsek...

Zenci gülümsedi ve başını salladı, memnundu İbrahim'in bu buluşundan.

— Evet orası çok iyi, ama bizlere yasak değil mi öyle yerler?

— Yasak elbette, ama artık ne olacak be? Bir kere

de biz bu kadarcık suç işleyelim, kimseye zararımız olmayacak ya, sen ona bak, dedi İbrahim.

— Ne taraftaydı o meyhane, hatırlayabiliyormusun orasını?

— Buluruz. Ben sokağı tanıyorum: Biraz ileriden sağa sapacağız.

Hızlı hızlı ilerlemeye başladılar. Sokağın sonuna geldikleri zaman hava iyice kararmış, sokak lambaları yanmıştı. Sağa saptılar, biraz ilerledikten sonra sola sapıp ilerlerken konuşuyorlardı.

— O meyhanenin tuhaf bir adı vardı değil mi İbrahim? Neydi o?

— Gong meyhanesi.

— Tamam, tamam Gong meyhanesi! Kapının üstünde ingilizce «Gong Meyhanesi» diye yazılıydı.

Amerikalılar, Saygon'a geldikten sonra buradaki bütün kuruluşlar için ne iş yaptığını ve adını İngilizce bir levhayla belirtme sorumluğu koymuşlardı.

— Güzel isim Gong! dedi Zenci.

— Evet çok güzel. Kapısının yanındaki pencerede asılı bir çan var, onun yanında da çivi gibi demir parçası, onunla çana, yani Gonga vuruluyor, herhalde onun için Gong meyhanesi denmiş oraya, dedi İbrahim.

— Doğrudur herhalde, ondan olacak.

Köşeyi dönünce İbrahim sokağı hatırladı.

— Geldik, işte burada Gong meyhanesi.

— Evet ben de tanıdım sokağı şimdi, dedi Zenci.

Bir ara sustular. İkisi de başka başka şeyler düşünüyorlardı.

Gong meyhanesinin kapısı önünde durakladılar, bakıştılar.

— Gong'a mı vuralım, ne dersin? dedi İbrahim.

— Mademki kapının zili görevini o görüyor... diye

cevap verdi Zenci. İkisi bakışıp gülümsediler. İbrahim pencereye yanaştı, çiviye benzeyen demiri alıp çana vurdu birkaç kere, o çanın sesi etrafın sessizliğini bir zafer marşı, türküsü gibi kapladı, parçaladı. İbrahim yine gonga vurdu, kapının açılmasını beklediler.

Meyhanenin sahibi dışarıdakileri, gongu vuranları dikiz deliğinden görmeden, kararını vermeden, kolay kolay açmazdı kapıyı, ortadan tehlikeli izleri kaldırmadan da açmazdı elbette. Biraz sonra kapı yavaşça açıldı, meyhaneci her zamanki heybetiyle, sevimli yüzüyle, içi gülen gözleriyle kapıda göründü. İbrahim'le Zenci'ye baktı, sonra kenara çekildi, yol verdi içeriye geçmeleri için.

— Buyrun yavrularım! dedi.

Zenci önden yürüdü... Meyhaneci kapıyı kapadı yine her zamanki gibi. Ayakta bekleyen İbrahim'le Zenci'nin yanına geldi gülümseyerek.

— Hoş geldiniz evlâtlar.

— Hoş bulduk babalık, dedi İbrahim'le Zenci.

— Oturun evlâtlar.

— Babalık biz şarap içmeye geldik, ne dersin? dedi Zenci.

Meyhaneci iskemle vazifesi gören ufak fıçıların üstlerini elindeki bezle silerek.

— Memnun olurum, buyrun oturun evlâtlar, içebilirsiniz elbette, dedi, ama nedense bizim meyhanede Amerikalı askerlere oturmak, şarap içmek yasak... İzin vermiyorlar. Ama, sizin gibi böyle gelip içenler de oluyor arasıra. Oturun.

İbrahim'le Zenci meyhanecinin üzerlerini sildiği ufak fıçıların üstüne oturdular, önlerinde masa görevini görecek bir ufak fıçı daha vardı. İkisi de sigaralarını çıkarıp ortaya koydular.

— Daha önce buraya gelmişmiydiniz? dedi meyhaneci.

Oysa onları tanımıştı, baskına geldikleri geceyi hatırlamıştı. Ama, tanımamazlıktan gelmişti.

— Evet, gelmiştik, ama... O zaman iyi bir şey için değildi. O zaman bize şarap ikram etmiştiniz, şimdi de hiçbir kötü niyeti olmayan insanlar olarak geldik! dedi İbrahim.

— Şarabından içip şurada iki arkadaş konuşup dertleşeceğiz, dedi Zenci.

Meyhaneci ve orada bulunan iki yaşlı Vietnamlı müşteri bakıştılar birbirlerine, bu konuşmadan memnun olmuşa benziyorlardı.

— Çok memnun oldum evlât. Ben de elbette size şarabın en iyisinden vereceğim, yalnız mezelerim sizi memnun eder mi bilmem, dedi ve şarap doldurmaya gitti fıçıların yanına.

— Biz her şeye alışkınız babalık, yeter ki güleryüz olsun, o bize yeter de artar bile dedi, İbrahim.

Meyhaneci şarap bardaklarını eilne almıştı.

— Merak etmeyin be çocuklar, biz en sıkıntılı günlerimizde bile gülmesini, gülümsemesini biliriz, dedi, sonra eğildi büyük şarap fıçısının önüne musluğunu açtı bardakları doldurdu. İbrahim'le Zenci, sigaralarını yakmışlardı, memnundular bu durumdan. Tam aradıkları bir yerdi burası: Sakin, sessiz, ne şehvet kokusu, ne haysiyetsizlik izleri, ne de namus alış verişi vardı burada.

Meyhanedeki iki yaşlı Vietnamlı da şarap içiyorlardı, İbrahim'le Zenci içeriye girdikleri zaman onları selâmlamışlardı, Amerikalı da olsalar gelenlere gelenekleri gereği saygı gösteriyorlardı.

— Oh... burası ne iyi be İbrahim, dedi Zenci.

— İyi ya... çok iyi hem de.

Meyhaneci, bambu ağacından yapılmış bardakları doldurduğu şarabı İbrahim'le Zenci'nin önüne koydu.

— Şarabın en iyisi bu, çocuklar, bakalım beğenecekmisiniz?

— Sağ ol babalık!

— Beğeneceğiz elbette, sen sağ ol! dedi İbrahim de.

Meyhaneci, gülümseyerek yanlarından uzaklaşıp meze hazırlamaya gitti.

Aslında herşey oracıkta, üç-dört metrelik yerde hazırlanıyor, her şey şarap fıçıları arasında oluyordu. Hatta belki de Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın, Saygon'da yapılacak her türlü hareketlerin, kavgaların, planları burada hazırlanıyor, gerilla örgütünün Saygon'u titreten elleri, kafaları burada karar verip iş görüyordur.

İbrahim'le Zenci, önlerindeki şarapları yudumladılar. Şarap hoşlarına gitti. Meyhanecinin güler yüzü de onları şarap kadar, belki daha fazla memnun etmişti.

— Şarap güzel değilmi? dedi İbrahim.

— Güzel, çok güzel, diye cevap verdi Zenci.

Yine yudumladılar. Meyhaneci biraz soğuk et ve meyve getirdi ayrı ayrı tabaklarda, koydu önlerine.

— İşte çocuklar, bizim mezemiz bunlar, ne yapalım, burası yoksul meyhanesidir.

— Yeyer be babalık, çok bile. Yalnız şarap da olsa bize yeter, dedi Zenci.

— İçin öyleyse çocuklar. Bu meyhane dostluk meyhanesidir. Buraya kim girerse, biz ona dost gözüyle bakarız.

Meyhaneci, sırtını dayadı oradaki bir fıçıya iki kolunu da kavuşturdu göğsü üzerinde, kinsiz, husumetsiz güler yüzle baktı Zenci ile İbrahim'e.

— Vietnam'da, yoksul halkın dostluğu güvenilir dostluktur. Yoksul halkın zenginliği güvenilir dostluğun

dadır. Ama acıyı da hep bu yoksul halk çeker. Sanırım yalnız Vietnamımızda değil, dünyada da böyle, dedi meyhaneci.

Meyhaneci, kızları yakalayıp sonra salıveren ve verilen raporda belirtilen iki Amerikalı'nın bunlar olduğunu anlamıştı.

İbrahim'le Zenci, meyhanecinin bu konuşmasını olumlu karşılamışlar, bakışmışlardı. Onların hiçbir hareketleri de meyhanecinin gözünden kaçmamıştı, o da konuşmalarının bunlar üzerindeki etkisini anlamaya çalışıyordu.

— Ne dersiniz evlâtlar konuşmama ha?.. Ne dersiniz? Dedi.

İbrahim'le Zenci yine bakıştılar; biraz sessizlik oldu, şaraplarından yudumladılar. İbrahim meyhanecinin yüzüne bakarak :

— Doğru konuştun babalık, doğru... biz de ülkemizde yoksulduk, ama namusluyduk, yine de öyleyiz, dedi, Zenci'ye baktı.

— Evet yoksul insan belki açlıktan hırsızlık yapar ama, ihanet etmez, dedi Zenci.

Meyhaneci dikkatle baktı Zenci'ye, sonra başını yere eğdi ve konuştu :

— Bu ülke Fransızları da, sonra siz Amerikalıları da gördü. Gördük ama, sizin gibisine, ikiniz gibisine, böyle konuşanlara rastlamadım hiç.

— Memnunmusun bizden? dedi Zenci.

— İkinizden mi? Memnunum. Doğru söylüyorum, memnunum ikinizden de, diye önüne bakarak cevap verdi meyhaneci, sonra başını kaldırdı baktı İbrahim'le Zenci'ye. Onlarsa şaraplarını yudumluyorlar, bardaklarını boşaltıyorlardı. Meyhaneci bardakları aldı önlerinden.

— Doldurayım, dedi.

— Doldur babalık, doldur bakalım, dedi Zenci.

Meyhaneci, bardaklarla büyük şarap fıçısının önüne geldi, eğildi. Düşünüyordu; tamam, diyordu içinden, tamam. Amerikan hava alanını bombalayan gerilla örgütüne bağlı iki kızı, şu bizim kızları yakalayıp sonra salıveren, tarif edilen iki Amerikalı er bunlardı. Kararını vermiş, teşhisini koymuştu. Kızların anlattıkları gibi, biri Zenci, diğeri beyaz, beyazın ingilizcesi düzgün değil, Sonra da hareketleri ve mizaçları böyle kimseler oldukları kanısını tamamlıyordu. Vietnam Kurtuluş Cephesi tarafından, bu iki Amerikalının bulunması, isimleri, kimlikleri ve hangi Amerikan birliğinde bulunduklarının öğrenilmesi bir emirle görevlilere bildirilmişti. Meyhaneci kesin teşhisi koymuştu, şimdi de sevinçli bir bunalım içindeydi ve... iki er hakkında öğrenmesi gereken çok şeyler vardı.

Şarap dolu bardakları getirdi. İbrahim'le Zenci'nin önüne koydu. Onlar kendi dünyalarına dalmışlardı. Meyhaneciye bakmadılar bile. Ama meyhaneci ikisini ayrı ayrı süzmeye, incelemeye koyulmuştu.

— Hadi için bakalım evlâtlar, dedi. İkisi başlarını kaldırıp baktılar. Meyhaneci kendilerine bakarak gülümsüyordu.

— Burada, Saygon'da ne kadar rahat olsanız ülke özlemi başka şey değil mi evlâtlar? dedi.

— Öyle ama, ülkemizde kimsemiz olmadığı için fazla dokunmuyor bu özlem bize, dedi. Zenci.

— İkinizin de mi kimsesi yok?

— İkimizin de yok ya... dedi Zenci.

— Ama Amerika, sizin ülkeniz güzel yerlermiş. Hangi kentindensiniz Amerika'nın?

— Ben Amerikalıyım, Vaşington'dan, arkadaşım Türk'tür.

— Ooooo! Siz ayrı ayrı diyarlardansınız ama, iyi arkadaşsınız galiba? Türkiye hakkında okulda biraz birşeyler okumuştum, Amerika'ya uzaktır Türkiye sanırım.

— Evet, uzak, dedi İbrahim.

— Burada yeriniz rahattır herhalde çocuklar?

— Rahat, rahat olmasına ya... diye cevap verdi İbrahim.

— Cepheye gönderilseydiniz elbette burası kadar rahat olmazdı.

— Elbette olmazdı, diye cevap verdi Zenci.

— Yakında oraya da gönderecekler herhalde bizi, dedi İbrahim. Sonra mendiliyle terlerini sildi.

— Çıkarın ceketlerinizi evlâtlar, terlediniz.

İbrahim'le Zenci ayağa kalkıp ceketlerini çıkardılar. Meyhaneci onların ceketlerini hemen yanı başlarındaki iki fıçı arasındaki bir çiviye astı, asarken de, ceketlerindeki düğmelerine iliştirilmiş kimlik kartlarından, adlarını, nerede görevli olduklarını hemen okuyuverdi. Meyhaneci, rahatlamıştı, sevinçliydi şimdi. Bir bahaneyle içeriye girip bunların künyelerini bir yere yazıverdi.

— Size güzel bir Amerikan müziği dinleteyim plâktan, dedi, meyhaneci.

— Ben istemem babalık, dedi İbrahim.

— Ben de dinlemek istemem. Ama sizin yerli müzikten birşey dinlemek isteriz, dedi Zenci.

— Bizimkiler hüzünlüdür, şarabımız gibi buruktur.

— Olsun, babalık, hüzünlü olsun, biz de hüzünlü insanlarız zaten, diye meyhanecinin yüzüne bakarak cevap verdi Zenci.

— Müziğiniz neden hüzünlü?

— Daima çile çekmiş bir ulusuz da ondan olacak.

— Evet. Haklısınız. Bizim de müziğimiz hüzünlü-

dür, ama şimdi Avrupa, Amerikan müziği ülkemize girdi, bir çılgınlık başladı bizde de. Ben hoşlanmıyorum nedense Amerikan müziğinden, dedi İbrahim.

Meyhaneci, kafası fırtınalar, türlü düşünceler içinde ağır ağır büyük şarap fıçısının önüne geldi, durakladı. Birşeyler düşünüyordu yine, bir karar verme öncesin- İbrahim'le Zenci'nin önüne bıraktı, bu kez konuşmadı hiç, hemen onların yanından ayrıldı. Zaten İbrahim'le deydi. Şarap bardaklarını doldurdu ve hemen bardakları Zenci'de artık baş başa kalmak, kendi aralarında konuşmak, dertleşmek istiyorlardı. Bu ana dek içtikleri şarap, onları yavaş yavaş sarhoş ediyordu.

Meyhaneci, ağır ağır, elinde meyve tabağıyla içeriye girdi. Diğer iki Vietnamlı ihtiyar da kendi aralarında, kendi dilleriyle konuşuyorlardı ama, İbrahim'le Zenci'yi de arasıra göz ucuyla inceliyorlardı. Bunlar Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi Örgütü'ne bağlı kimseler olmasalar bile o yanı tutanlardandır. İkisinin de yüzlerindeki çizgilerden ve bakışlarındaki değişik görünüşten anlaşılıyorduki bunlar da birçok mücadele vermişlerdi, yeni bir mücadelenin içine karışacaklardır.

— Meyhaneci, ufak tabaktaki birkaç meyvayı İbrahim'le Zenci'nin önüne koydu.

— Bunlar da bizim ülkenin meyvası yiyin, bizim yerliler şarabı bunlarla içerler, dedi.

— Sağol babalık sen! dedi Zenci.

Meyhaneci anlamıştı yalnız kalıp, başbaşa konuşmak istediklerini, zaten öyle olmasa onun bu meyhanesini seçip buraya gelirlermiydi? Zaten geldikleri zaman «Başbaşa oturup dertleşeceklerini» söylemişlerdi. Ayrıldı yanlarından. Bir kenara oturdu kendisi de.

İbrahim anlatmaya başlamıştı arkadaşına. İbrahim bu rezil dünya içinde neler görmüş, nelerle karşılaşmış-

tı. O, yuvarlanan, yuvarlanırken duvarlara çarpan bir taş gibi Vietnam'a kadar sürüklenmişti. Ayaklar altında tekmelenmiş, oradan oraya fırlatılıp atılmıştı.

Zenci dalgın önündeki şarap bardağına bakıyor, İbrahim'i dinliyordu.

Meyhaneci, Veitnam'ın yerli müziğini, belki de en iyisini onlara dinletecekti plaktan ama, İbrahim'le Zenci'nin hararetli konuşmalarını bölüp onları tedirgin etmekten çekindi, konuşmalarını bölmek istemedi. Plağı ayırmış, pikabın üstüne koymuştu, orada öylece bıraktı. O, mücadelelerin, uygarlık doğuşunun ustası olduğu gibi, insan psikolojisinin de iyi bir ölçücü ve ayarlayıcısıydı. Noksansız bir kimseydi, neyi, ne zaman yapacağını, kimle neyin konuşulup konuşulmayacağını çok iyi bilir. İnsanların ruhi bunalımlarını yüzlerinden, konuşmalarından anlamakta da güçlük çekmiyordu. Onun için İbrahim'le Zenci'yi çok iyi anlamış, onlarla nasıl konuşup hareket edeceğini plânlamıştı. Sempatik görünmesini çok iyi bilirdi. Fıçıların arasına çekilmiş, onları konuşmalarında, dertleşmelerinde rahat bırakmıştı.

İbrahim, anlattıklarını bir daha yaşıyor gibi, bazan sinirleniyor, heyecanlanıyor, bazan da hüzünleniyordu arada da neşeleniyor anlatırken, ama genellikle çok üzüntülüdür. Elbette üzüntülüdür. Çocukluğu, delikanlılığı ondan sonraki, Amerika'dan itibaren hayatı da hep keder doludur. Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşçısı kızı gördüğü andan başka, bütün yaşantısı içinde bir iyi anısı yok gibidir. O kız, onunla göz göze bakışması İbrahim için unutulur şey değildir.

İbrahim hatıralarının içinde bir bunalım geçirmektedir. Nasıl geçirmesin ki, o hatıralar içini sızlatır, onu üzüntüye boğar, şarabından yudumlar, sonra gözlerini duvarda asılı, rengi solmuş çerçevesiz bir kır manzara-

sına, resmin içindeki ufacık bir kulübeye diker, dikkatle bakar... Bu bir Vietnam köyünden bir parçacıktır. İbrahim bu resimde geçmişini, kendi köyünü görür, hatırlar...

— Haydi anlat İbrahim, anlatsana... Rengimiz ayrı, ülkelerimiz ayrı ama, çilelerimiz, acılarımız ayni, anlat İbrahim.

İbrahim, resimden gözlerini ayırdı, Zenci'ye baktı, acı bir gülümseme vardı yüzünde.

— Peki anlatayım, dedi. Yine duvardaki resme baktı sonra Zenci'ye döndü :

— Köyümüz çok güzeldi. Orada ufak bir evimiz vardı, önünde küçük bir bahçesi de vardı, rengarenk çiçeklerle dolu bir bahçe... Annemin akşam sabah suladığı bahçe... Hele yaz geldi mi çiçekler ne güzel açardı, kokuları her tarafa yayılırdı. Sabahları sundurmada otururduk, annemle babam çok erken kalkar, biz daha uykudayken babam köyün hemen dışındaki sebze bahçemize giderdi. Bu bahçemizin tam ortasından su geçerdi, buraya ekilen sebzeler oradan sulanırdı. Babam arklar yapmıştı bahçenin her tarafına, sulamak için. Geçimimiz bundandı bizim. Daha başka tarlamız varmış ama, ağalar türlü hilelerle, baskılarla onları elimizden almışlar. Evrak sahtekârlığı, tapu hilekârlığı, tahrifat, ağaların hesabına işleyen, önüne geçilmez rüşvet yoluyla köyün merasını bile ağalara tapulamışlardı.

Köylünün eşkiyalığına, silahlanıp dağa çıkmasına sebeb olan ekseri ağalardır. Onların köylüye yaptıkları haksızlık, tarlasını, davarını elinden alması, memurların ağalardan yana çıkması, köylünün hakkının, hem de tapuyla ağaya ganimet gibi verilmesi, birkaç kuruşa memleketin düzenini bozmak; halkı kin ve husumete götüren

hep bu yoldur. Ağanın köyde istediği, göz diktiği, gözüne kestirdiği kadını-kızı elde etmesi gibi bayağılıklar, elbette ki bu, bazı köylüyü eşkiyalığa itelemektedir. Köylü dağa çıkar, eşkiya olur, yol keser, insan öldürür, cana kıyar... O insanlığından uzaklaştırılırsa, tutunacak, güvenecek bir dalı olmadığını anlarsa, elbet kendi çapına göre bir çıkış, bir isyan yolu arar. Ya yakalanıp ömrü boyuna hapis yatar, ya da bir kurşunla ölür, veya asılır kanunların kararı üzere. Evi, çocuğu, bütün ailesi perişan olur. söner gider. İşte bu durum düzensiz bir yönetimin insanlara indirdiği sillenin eseridir. Bir ulusun düzen bozukluğu, o ulusun bir kısım fertlerinin çıkarına, çoğunluğunun da felâketine yöneltilmiş bir yoldur. Bütün suçların ağır vebali o ulusu öyle yönetenlerdedir.

İbrahim heyecanlanmıştır. Ülkesinin, onun insanlarının sevgisi, içinde küllenmiş bir kor gibidir. Şimdi küller eşelendikçe ateşler, o korlar meydana çıkmaktaydı. Ülkesinde haksızlığın olmasına, kötü düzenin ülkesinin insanlarını perişan etmesine gönlü razı olamazdı. Birtek İbrahim, veya birkaç İbrahim gibisi bu haksızlığa, bu bozuk düzene karşı çıkabilir miydi? Derdine deva arayan, hastaneye yatmak isteyen hastadan rüşvet alan milletvekilinin bulunduğu bir ülkede, düzen bozukluğu yoktur da ne vardır?

İbrahim ve İbrahim gibiler düzen bozukluğunun kurbanı olmuşlarsa, elbetteki bu bozukluğa bir çare aramak, dur demek lâzım gelir. Birkaç köye, binlerce dönüm araziye sahip ağalar köylüyü boğaz tokluğuna, irgat olarak çalıştırır. Bunun, memleketin en yetkilisi, başbakanı da bilmektedir, Türkiye Cumhurbaşkanı Sayın Cevdet Sunay 1968 tarihinde, Cumhuriyet gazetesi muhabirine toprak reformu hakkında verdiği demecinde aynen şöyle söylemiştir :

(28) «Toprak reformu üzerindeki genel düşüncelerime geçmeden önce, Türkiye'deki toprak dağılımı durumunu bir-iki örnekle izah etmeye çalışayım: Birçok bölgede 20-30 köy bir araya getirilmek suretiyle bir köy sahipliği müessesesi genel hayatımızda yaşayagelmektedir. Bir de mahdut sayıda büyük arazi sahipleri vardır. Bu iki tip arazi sahibini incelediğimizde şunları görüyoruz: Birinci örnekte müteaddit köylere sahip durumda bir şahıs ve bu köylerde sadece boğaz tokluğuna çalışan insanlar bulunuyor. Bu köylerin bütün toprak gelirleri köy sahibi denilen insanda toplanıyor. Birçok köye bir tek şahsın sahip olması mutlaka önlenmelidir. Köy sahipliği, devlet içinde devlet olmak demektir. İnsan haklarına aykırıdır. Bu çağda kölelik nizamına yer yoktur. Köy sahipliğini uygun bir düzen olarak kabul etmiyorum.»

Sayın Cumhurbaşkanı bu demeciyle hükümet yetkililerini uyarmak, harekete geçirmek istemiş, onlara direktif vermiştir ve bu demeciyle elbetteki çok acı ve açık konuşmuştur. Bu durumun devamı elbetteki, neticede memleketi sonu ne olur bilinmez bir boğuşmanın, kanlı kardeş kavgalarının hegemonyası içine, felâketine sürükler.

İşte İbrahim böyle bir düzen içindeki ülkenin çocuğudur. Bu badireler içerisinde arazisi alınmış, babası öldürülmüş, anası da felâketlerin kahrına dayanamamış göçüp gitmiştir.

İbrahim memleketini terk etmek, köyünün, toprağının hasretini çekmek, insanlarının kendisinden olan yüz-

---

(28) Cumhuriyet Gazetesi, 21/10/1968 Sayın Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın gazetenin yazarı Kemal Aybar'a verdiği demeç.

lerini görmekten mahrum olmak, bunun özlemi içinde kahrolmak ister mi? İstemez elbette.

Fakat, artık fırtınaların önüne katıp sürüklediği bir zavallıdır o...

İbrahim'le Zenci, Gong meyhanesinin havasında samimiyet ve oldukça yakınlık görmüşlerdi. Hele meyhanecinin güler yüzü, kendilerini memnun edebilmek için sarf ettiği çaba, onlara ferahlık vermiş, sereserpe oturup dertleşme isteklerini çoğaltmıştı.

Şaraplarını yine yudumladılar. Hayat hikâyesinin en dokunaklı, en acıklı kendisini en üzen bölümüne gelmişti. Birdenbire sinirlenmiş, düşmanlarından intikam alamamış bir kimsenin üzüntülü, kahredici acısına düşmüştü. Ayni şeyleri bir daha yaşar gibi anlatıyordu.

— Köy ağası, içinden suyun geçtiği, nafakamızın sağlandığı, toprağı, bahçemizi, sebze bahçemizi elimizden almak istiyordu, hepsine göz dikmişti ağa, bu yerimizi parayla satın alamazsa zorla alınağa karar vermişti. Böyle çok şeyler yapmıştı köyümüzde ağa. Ben o zaman askerdeydim. Babam bu yeri vermek istemiyordu, hem neden istesin? Neden versin? Bu bahçe ata yadigârı, sonra geçimimiz de bu bahçedendi. Buraya ektiğimiz sebzeleri kasabaya götürüp satıyorduk. Babam bu yeri satmak istemeyince ağa babamı tehdide başlamıştı adamlarıyla. Ağanın adamları da ağa kadar insafsızdı. Ağanın birkaç kuruşu karşılığında katil olmayı, hunharca köylüye zulüm yapmayı göze alabiliyorlardı. Ağanın emriyle köyü kasıp kavurmuşlardı. Çok şeyler yapıldı köyde ağa hesabına, kanunsuz çok şeyler... Kimin haddine düşmüş ağa veya adamları aleyhinde tanıklık yapmak. Ağa şimdi bizim elimizde kalan tek geçim kaynağına, bahçemize göz dikmişti. Babam, sakin, sessiz, uysal bir adamdı ama, korkak değildi, cessurdu. Bunu biraz da köylü bi-

liyordu bazı meselelerden. Ağanın adamları babamı tehdide başladılar. Babam aldırış etmiyordu. Bir gün babamın önünü kesip silaha davranmışlar ama birşey yapamamışlardı. Babam bir gün, ağayı sıkıştırmış köy kahvesine bitişik muhtarlık odası önünde «Ağa, vazgeç benim bahçemi alma sevdasından. Vermem onu sana, adamlarını da musallat etme. Ben ölmesini de hapiste yatmasını da bilirim, yeter artık. Senin güvendiğin çok şeyler, çok kimseler var biliyoruz ama, biz de kendimize güveniyoruz ha..» demiş. Ağa sözde bahçemizi almaktan vazgeçmiş, ama başka bir oyuna, kötülüğe baş vurmuş, başa bir ihaneti düşünmüştü. Bahçemizin ortasından geçen, sebzelerimizi suladığımız suyun yolunu ta yukarılardan değiştirmişti! Bizim bahçeye su gelmez oldu, mahsul yetiştiremedik. Bizimle beraber birkaç bahçe sahibi de susuz kalmış geçim sıkıntısı çekmiş, perişan olmuştuk.

Şikâyette bulunduk, birkaç defa Nahiye müdürü, kaymakam falan geldi ama, netice çıkmadı. Herzaman olduğu gibi ağa kazanmış davayı, masraflar bile babamdan alınmış. Ben köye askerden izinli gelmiştim, babam bana anlatmadı bir şey, başım belâya girmesin diye olacak. Ama ben herşeyi öğrendim sonradan. Ben terhis olduğum zaman babam bahçeye kuyu kazdırıyordu. Annemin zor günler için sakladığı iki altınını bozdurmuşlar, kuyunun kazılmasına vermişlerdi. Kuyu kazıldı, iyi de su çıktı. Hepimiz sevinmiştik. Annem-babam, ben, adeta bayram yapıyorduk. «Ağa bu kuyunun yolunu da değiştiremez ya?» diyordu babam. Bahçemizi bol bol sulayacaktık, sebzelerimiz yetişecek, geçimimizi sağlamış olacaktık. İkinci yılın mahsulünü aldığımızda babam beni evlendirmeyi düşünüyordu, kız bile bulmuşlardı bana. Babam karanlığa kadar bahçede kalıyor, arkları yeniden yapıyordu. Kuyunun açılışı on gün ya olmuştu ya

olmamıştı. Bir akşam babam eve gelmeyince merak e' tim, bahçeye gittim, babam yok. Kahveyi, köydeki ahbaı ları dolaştım, babam oralarda da yok, uğramamış bil Sabaha kadar aradık babamı, yok. Babamın evine ge mediği geceyi hiç bilmem, onun için çok merak ettik. Ertesi günü babamın ölüsünü bahçemizdeki yeni açtırdığımız kuyunun içinde bulduk. Babamı ağanın adamları öldürmüştü. Besbelliydi, zaten köy «Zeynel dayıyı ağanın adamları öldürmüştür» diye söylüyordu. Ama onu da başka şeyler gibi ispat edemedik, edilmedi. Köyde ağanın yaptırdığı hangi kötülükler ispat edilmiştir ki bunun ispatı yapılmış olsun?

Babamı ağanın öldürttüğü belliydi, bunu benim anladığımı ağa hissetmişti. Anam, başımın derde girmesinden, yahut babam gibi öldürülmemden korkuyor, onun için köyden ayrılalım diyordu bana, beni zorluyordu da. Ama, ben «İbrahim, ağadan onun adamlarından korktu da köyü terk etti» denmesini erkekliğime yediremiyordum. Ağanın yetişmiş iki oğlu vardı. Onlar da babaları gibi kötülükten geri kalmıyorlardı. Irz düşmanıydı onlar. Mal falan gözlerinde yoktu, korkaktılar da hergeleler. Adamları olmasa, köyün içinde dolaşamazlar, yalnız başlarına helâya bile gidemezlerdi. Ben pervasız, korkusuz dolaşıyordum köy içinde gece gündüz. Ağanın oğulları yahut adamları bana sataşsın diye bekliyordum Her yerde «İbrahim, babasının intikamını alacak her halde, korkusuz dolaşır gece gündüz köy içinde,» diye söyleniyordu. Doğruydu bu... Elbette ağanın adamları da bunu işitmişlerdi, beni gördüler mi yollarını değiştiriyorlardı kahpeler, kahpe dölleri... Ağalık köylünün ahlâkını da bozmuştu, kötülüğe götürülüyordu köyün bazı insanları. Jandarma arasıra baskın yapıyordu köye, si-

lah, bıçak araması yapıyordu. Daha çok beni arıyorlardı, ağa kulaklarını bükmüştü bazı yetkililerin herhalde. Ama bende hiçbirşey bulamadılar. Aslında tabancam da, bıçağım da vardı. Bir gece bizim evin bahçesinde ağanın adamlarından birini yakaladım, kımıldayamadı, elinde silahı da vardı. Aldım silahını, bir güzel de dövdüm adamı, kafasını da yardım ki ağası görsün diye. Sonra «hadi git ulan, seni çocuklarına bağışladım, sen ağa için ölürsen yahut hapise girsen çocukların ne olacak? Genç karını ağaya mı bırakacaksın be?» dedim «Haklısın İbrahim.» dedi, gitti yüzügözü kan içinde. Ertesi gün hemen bu duyuldu köyün içinde. Ben ertesi gün erkenden kahveye çıktım. Köylünün yüzü gülüyordu, onların yapmak istediklerini ben yapmıştım çünkü. Ben köyün içinde korkusuz dolaşırken ağanın adamları dolaşamıyorlar, hatta kahveye bile çıkmaya korkuyorlardı. Ağa korkusundan kendi koruyucularını da çoğalttı, hainler nedense korkak oluyorlar. Köylü, ağanın adamlarıyle selâmı sabahı kesti o günden sonra.

İbrahim anlattıkça heyecanlanıyor, sesinin tonunu yükseltiyor, farkında olmadan, sanki meyhanedekilerin hepsine anlatıyormuş gibi, meyhaneciye, meyhanedeki iki Vietnamlı ihtiyara da dönüyordu. Meyhaneci bir kenarda işiyle meşgul görünüyorsa da, İbrahim'in konuşmasını can kulağıyla dinliyordu. İbrahim'in anlattıkları onu da üzmüş, kederlendirmişti. Meyhaneci de insandı, hem de masum insanların, haksızlığa uğrayan insanların davasına kendini adamış, onun mücadelesini yapan bir insandı. Onun gözünde, insanlar arasında ayrım yoktu; kötü ile iyi, kötülük ile iyilik ayrımı vardı. Zenci, İbrahim'in bu hayat hikâyesi içinde âdeta perişan olmuştu. Acımıştı da İbrahim'e. İbrahim şarabından içti. Zenci ona baktı, İbrahim dalgındı, geçmiş acı hatıraların içinde ye-

niden yaşıyordu sanki. Zenci de şarabından yudumladıktan sonra İbrahim'e baktı.

— Hadi anlat bu işin sonunu, dedi.

İbrahim, başını kaldırdı, Zenci'ye baktı. Kasvetli bir rüyanın içindeydi sanki...

— Anlatayım, peki... Şarabının son yudumunu da içti ve anlatmaya başladı :

— Anam çok huzursuzdu, tek dayanağı, tek varlığı bendim onun, beni de kaybederse hali ne olurdu? Bana her dakika yalvarıyordu, «Oğlum, gidelim buradan, başın derde girmeden. Baksana, rahat mı yaşıyoruz burada, gidelim gel, etme» diye söyleniyordu, yalvarıyordu. Hakkı da vardı anacığımın. Sonunda bir gün bana, «Buradan gitmeye, köyü terk etmeye razı olmazsan sana sütümü helâl etmem,» dedi. Dayanamadım anamın yalvarmalarına, son sözünü «Helâl etmem sütümü» demesine de karşılık hayır diyemezdim. Kıramadım anamı, toparlandık sonunda İlçe'ye göç ettik. Ben Amerikalıların yapmakta olduğu havaalanına işçi girdim. Zaten orta okulun ikinci sınıfına kadar okumuştum. O zaman ingilizce öğrenmeye merak sarmıştım, havaalanında, Amerikalıların yanında. İngilizce konuşmaya da orada başladımdı. İnsan bir şeye merak edince, az da olsa, öğreniyor demek. Havaalanındaki Amerikalılar beni yanlarına almışlardı, kendimi sevdirmiştim onlara. Kasabada bir de evcik kiralamıştık, anamla oturuyorduk. Anam çok memnundu, köyde kalsaydık başım derde girecekti diye anam endişeliydi ağanın adamları beni öldürecekler diye, haklıydı anam.

Birgün havaalanında, işimdeyken «Kapıda seni biri görmek istiyor,» dediler... Havaalanı inşaatına girmek yasaktı, ta uzakta nizamiye kapısı gibi bir kapı vardı, yabancılar ancak oraya kadar gelebiliyordu. Gittim, kapıya

bir de baktım, beni görmek isteyen, ağanın adamlarından biri. Hani evimizin bahçesinde döğdüğüm, tabancasını aldığım Haydar. Yanına yaklaştığımda bana sarıldı ağlayarak, hasretten perişan olmuş bir kardeş sevgisiyle öptü beni. Oturduk bir kenara, «Ne o Haydar, nasıl oldu da beni aradın?» dedim. Belli ki Haydar dertliydi birşeyler konuşmak istiyordu benimle. Köyü köyün durumunu sordum. Haydar köyde ölenleri, evlenenleri, ama o daha başka şeyler anlatmak istiyordu anlamıştım «Başka, başka neler var?» dedim. o zaman Haydar anlattı, ağa ve oğullarını, onların iyice azdıklarını, hem de işi çok azıtmışlar ırza tecavüzde. Sonra Haydar bana «İbrahim, senin benden aldığın tabanca duruyor mu?» dedi. «Duruyor» dedim. «O bana lâzım, onu bana ver ne olur tabanca alacak param olsaydı istemezdim, başka bir tabanca alırdım, ver onu bana, o bana çok lâzım» dedi. «Başını derde mi sokacaksın Haydar» dedim. «Derde merde... Ver onu bir domuz öldüreceğim, ırz düşmanı bir domuz.» dedi. Belli ki Haydar birini vuracaktı, zannıma göre Ağayı veya onun çocuklarından birini, artık kararını vermişti, ama belli ki ağanın uşağı olarak cinayet işlemeyecekti. Haydar'la akşam bizim eve gittik, anama sarıldı ellerini öptü, gözleri dolu dolu olmuştu. İçi dolu idi Haydar'ın, şimdi o başka bir insan olmuştu... O akşam bizde kaldı, anamdan gizli tabancasını verdim Haydar'a. «Aman Haydar kendini savun ama, öyle gelişi güzel öldürme. Yazık olur sana, hapishanelerde çürürsün; çocuğun, genç karın arkada kalırsa ne olur sonra?» dedim. «Karım gitti artık namusu, gitti senin anlayacağın, çocukları ablamın yanına bıraktım. Köy içinde yalnız ben varım şimdi anladınmı İbrahim, başka birşey sorma bana, sonra öğrenirsin hepsini.» dedi. Sabah erken ben işe döndüm, o da köye... Birkaç gün son-

ra haber aldım ki, Haydar karısını berbat eden ağanın büyük oğlunu ve ağayı birer kurşunla yere sermiş, sonra da gidip Jandarmaya teslim olmuş. Ağa yatalak kalmış oğlu ise orada ölmüş. Ben Amerika'ya gittiğimde, Haydar'ın mahkemesi bitmemişti. Bir kaç kez hapishaneye ziyaretine gittim, köylünün çoğunluğu Haydar'dan yana tanıklık ediyordu. Haydar bir katildi, cinayet işlemişti ama, onun da haklı tarafı vardı elbette. İli en büyük iki avukatını da köylüler tutmuşlardı Haydar'a. Ne oldu Haydar'ın mahkemesi öğrenemedim.

İbrahim sustu. Haydar'ı, Haydar gibileri köyünün geçirdiği çalkantıyı, huzursuzlukları düşünüyordu.

Meyhaneci, İbrahim'le Zenci'nin bardaklarını şarapla doldurdu yine. Vietnam'ın, Vietnamlı insanların bu şarabı onlara, acı hatıralarını parlatan, kafalarını, kafalarındaki geçmiş günlerin olaylarını, ateşe dökülen bir benzin gibi parlayan fakat yakmayan, yalnız aydınlatan, bir ışık gibi gelmiştir. İbrahim'le zenci yine yudumladılar şaraptan, sonra İbrahim konuşmasına devam etti.

— Çok çile çeken, üzüntü çekmiş anam bir süre sonra öldü, hayatta yalnız kalmıştım. Almanya'ya çalışmaya gitmeyi düşünüyordum. Tam o sıralarda, beni seven Amerikalı bir mühendis öğrenmiş benim Almanya'ya gitmek istediğimi. Birgün bana «İbrahim gel seni Amerika'ya götüreyim, vazgeç Almanya'ya gitmekten, Amerika daha iyidir» dedi ve aldı beni Amerika'ya götürdü. Vaşington'da inşaatlarda çalışıyordum. İnsan vatansız bir duruma, olayların, sıkıntıların ağırlığı altına düşünce muhakeme gücü demek tam işlemiyor, iyi ile kötüyü ayıramıyor. Hele benim gibi okumamış biri olursa daha da kötü oluyor. Bir teselli arıyor insan, oyalanmak istiyor, acılarını unutmak için aranıyor. İşte böyle bir

arama bunalımı içinde Vietnam'a geldim. Ondan sonrasını da biliyorsun işte... dedi.

Üzüntüler, acılar, pişmanlıklar, İbrahim'in üstüne bir balyoz gibi inmiş, onu çökertmişti. Sıkıcı uykudan uyanmaya Saygon'a geldikten, Saygon'daki durumları yakından gördükten, işittikten sonra başlamıştı. Ama, gördüğü şeyler onu çok, hem de pek çok üzmüştü, üzmekteydi. Artık fırtınalı bir kararsızlık içinde, dönüşü zor bir serüvenin bataklığında debelenmekteydi...

İbrahim'le Zenci, ayrı dünyaların insanları olmalarına karşılık duyguları, acıları, insanca düşüncenin kendilerine ağırlığını veren atmosferinde, beraberdirler, aynidirler. Hele... Vietnam'a, Saygon'a geldiklerinden beri bütün düşünce ve arkadaşlıklarıyla ikisi de tek bir insan gibidirler.

Meyhaneci, insan psikolojisinin eşi zor bulunur bir ölçücüsü, bir bilginidir. Hele ülkesinin Kurtuluş Savaşı içindeki eylemi onu bu yolda tamamen kudretli hale getirmiştir. İşte şimdi İbrahim'le Zenci'nin işitebildiği bazı konuşmalarından, hareketlerinden, yüzlerindeki hatların gerilip gevşemesinden, onların bütün duygu ve düşüncelerini anlayabilmiştir. Meyhaneci onların, Saygon'daki Amerikan havaalanını havaya uçuran Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşçısı iki kızı yakalayıp sonra salıveren ve onların kaçmalarına yardım eden kimseler olduğunun da teşhisini koymuştur. Birazdan oturup onlar hakkında gerekli raporu hazırlayacaktır.

Meyhaneci, İbrahim'le Zenci'nin yanına geldi, daha içten, daha cana yakın bir hareketle :

— Bardaklarınız boşalmış, doldurayım, hem de isterseniz bir Vietnam şarkısı dinleteyim. Hemen boş bardakları aldı..

— Çok iyi edersin babalık, dedi İbrahim.

— Var ol sen, var ol babalık sen, dedi Zenci.

Meyhaneci yanlarından ayrıldı, pikabın yanına gitti ve önceden hazırladığı plağı yerleştirdi, meyhanenin hoş havasına hüzünlü, ama insanı başka bir âleme götüren müziğe genç bir kadın sesi eşlik ediyordu; ne de cana yakın, ruhu okşayan, insanları her türlü ayrılıktan çekip birleştiriveren bir müzikti bu.. Bu ara bütün kinleri, düşmanlıkları, kavgaları, kötülükleri siliveriyordu insanın benliğinden. İbrahim'le Zenci, Vietnam dilini bilmiyorlardı ama, bu plaktaki müzik onlara herşeyi kolayca anlatıyordu. İbrahim'le Zenci, gerçek kişiliklerinden sıyrılmış, pikapta dönen o hüzünlü plağın aleminde yaşıyorlardı şimdi. Plak bitince etrafı derin bir sessizlik kapladı. İbrahim'le Zenci hâlâ o müziği, o Vietnam dilinde söylenen şarkıyı dinliyorlarmış gibi hareketsizdiler. Meyhaneci ayakta dimdik duruyor, onlara hem acıyor hem de içinden «Bu iki insan kimseye kötülük yapamaz..» diyordu.

İbrahim doğruldu, Zenci'ye baktı, Zenci hareketsizdi. Gözü pikabın üstündeki plaktaydı. Ama, gözyaşları yanaklarından aşağıya sızmakta devam ediyordu.

— Ne oldu? dedi İbrahim, Zenci'ye.

Zenci başını İbrahim'e çevirdi. Bakıştılar.

— Hiç, hiç, dedi Zenci.

Zenci'nin sesi boğuk çıkmıştı. Kendini tutmassa, hıçkırıklarla ağlayacaktı. İri, kaba, siyah bir kaya gibi gözüken görünüşü içinde hassas, dugulu ne kadar incelik vardı. Eğer insanların içi açılıp ta iç dünyaları okunabilseydi, belki de bu Zenci insanların en mükemmeli olarak görünürdü. Zenci'nin bu durumu meyhaneciyi, meyhanedeki iki Vietnamlıyı fazlasiyle etkilemişti. Şimdiye kadar bütün Amerikalılara kızan, onlara karşı daima kin besleyen bu insanlar bu anda Zenci ile İbrahim'e şu

iki Amerikalı askere yürekten bağlanmışlardı. Acımışlardı onlara, içten bir yakınlık duymuşlardı. Bu rezil dünyanın rezil yetkilileri kurşunlanmadan, zehirli gazla yakılmadan, bombalarla paramparça edilmeden de yokedilebiliyorlardı demek? Şu ufacık perişan meyhanenin içindeki insanlar kadar da birbirine bağlanamıyor bu dünya insanları. Düşmanlıklardan, yok yere birbirine saldırmaktan vaz geçemiyorlar. Bu lüzumsuz boğuşmaların, harplerin yaratıcıları, ihanetlerin dolu dizgin kışkırtıcıları, destekleyicileri, insanların kardeşçe yaşamalarına imkân vermiyorlar. İnsanların kardeşçe yaşama arzuları ne güzel bir istektir!

İbrahim'le Zenci, yine şaraplarını yudumladılar, üzüntülerini, dertlerini yok edecek şifalı bir ilâç gibi, İbrahim, geçmiş acı yaşantısını yeniden yaşadı, Zenci de bu yaşamın içinde bulunmuş gibi duygulanmıştı. Acıdı İbrahim'e, hem de çok acıdı, ona karşı derin bir yakınlık duydu. Dünyanın kötülüğünü, acılarını çeken iki insan olarak gördü İbrahim'le kendisini. Üstelik Vietnam'ın çilekeş insanlarının dertleri de bunlara katılmıştı. Geldikleri yer, Saygon... Gerçekte güzel yerdir ama, burada bura insanlarının felâketi için kendilerine verilen, verilecek olan görevler kötüdür, hem de çok kötüydü, çağdışıdır. Zenci ile İbrahim uçsuz bucaksız denizde, amansız fırtınaya tutulmuş, kürekleri, dümeni parçalanmış bir sandal içindeymiş gibi ne yapacağını bilmez durumdaydılar.

Dışarıda birkaç defa gong vuruldu, hoş güzel bir sesi vardı gongun. Yoksul meyhanenin haysiyetinin ifadesiydi bu gong. Bir daha, bir daha vuruldu. Meyhaneci yerinde doğrulmuştu, gongun anlamını kavramıştı o... Ağır ağır kapıya doğru gitti, açtı kapıyı; karşısında beliren Topal Serçe'ydi. Bir süre meyhaneciyle bakıştılar.

— Oooo... Gel bakalım Serçe, dedi ve Topal Serçe'nin içeriye girmesi için yol açtı. Topal Serçe o pejmürde kıyafetiyle, omuzunda asılı eski torbası, elinde de boş şarap şişesiyle girdi içeriye. Etrafa bakındı, selâmladı oradakileri güler yüzle. İki Vietnamlı da onu selâmladılar. Sonra Zenci ile İbrahim Serçe'ye baktılar, tam o sırada da Serçe başıyla onları selâmladı. Meyhaneci kapıyı kapadı. Topal Serçe elindeki boş şişeyi havaya kaldırdı, sarhoşmuş gibi konuştu:

— Doldur şu şişeyi şarabından dostum..

— Ver bakalım da dolduralım, dedi meyhaneci. Sonra şarap şişesini aldı, büyük bir fıçının önünde eğildi, musluğu açıp şişeyi doldurmaya başladı.

— Yine ortalık karıştı be dostum, karıştı ortalık, dedi Serçe.

— Ne oldu yine? Neden karıştı? dedi meyhaneci.

Hepsi de dikkat kesilmişti, Serçe'nin sözlerine.

— Genelevlerden birinde cinayet işlendi, birini öldürmüşler, dedi Serçe.

Meyhaneci dolu şişeyi Serçe'nin yanındaki fıçının üstüne koydu :

— Kim öldürmüş, kimi öldürmüşler? diye sordu meyhaneci.

— Genelev kadınlarından biri Amerikalı bir çavuşu vurup öldürmüş, dedi Serçe. Bu arada İbrahim'le Zenci birden doğrulup Serçe'ye baktılar.

— Ne dedin, ne? Genelev kadını kimi öldürmüş? dedi Zenci.

— Amerikalı bir çavuşu öldürmüş, diye cevap verdi Serçe.

— Ne zaman? diye sordu İbrahim.

— Bu akşam, bir iki saat önce. Genelevlerin sokakları kalabalıktan geçilmiyor, dedi Serçe.

İbrahim'le Zenci bakıştılar birbirine. Sonra da aralarında konuşmaya başladılar.

— Ne yapalım, kalkıp gidelim mi? dedi İbrahim.

— Gitsek iyi olur, diye cevap verdi Zenci.

Ayağa kalktılar ceketlerinin asılı bulunduğu fıçıların arasına doğru giderlerken meyhaneci koştu, önlerine durdu.

— Ne o?.. Gidiyor musunuz evlâtlar? dedi.

— Gidiyoruz, gidelim artık, dedi İbrahim.

Meyhaneci, Zenci ile İbrahim'in ceketlerini asılı olduğu yerden aldı, giymeleri için tutmak istedi ama, İbrahim'le Zenci çekip aldılar ceketlerini meyhanecinin elinden.

— Olamaz babalık, olmaz... Biz giyeriz, dedi İbrahim. Sonra da cebinden para çıkardı, fıçının üstüne koydu..

— Al babalık borcumuzu, dedi.

Meyhaneci fıçının üstünden paraları alıp İbrahim'e uzattı.

— Para mara istemez evlâtlar, bu akşam ben sizi kabul ettim, dedi.

— Olmaz. Alacaksın, diye direndi İbrahim, arkasından Zenci tamamladı sözünü:

— Al babalık Vietnam'da Amerikalılar konuk değil, şeydir be şeydir... İşte anla artık babalık sen de be... dedi.

Anlamıştı meyhaneci, Topal Serçe de anlamıştı ne demek istediğini Zenci'nin, demek istiyordu ki o Amerikalılar buraya zorla girmişlerdir, felâket getirmişler.

dir» Meyhaneci ile Topal Serçe biran bakıştılar. Bakışlarıyla konuştular İbrahim'le Zenci hakkında.

— Ama bu para çok, dedi meyhaneci.

— Çok değil, çok değil, size çok borçlu bu elbiseleri giyenler babalık, size çok borçlu...

— Anlamıyorum ne demek istediğinizi evlât, dedi meyhaneci, Zenciye. Zenci sallanarak meyhanecinin yanına yaklaştı. İyice sarhoş olmuşa benziyordu. Boşalmak, içini dökmek istiyordu, daha da yaklaştı meyhaneciye.

— Ah! babalık. Nasıl anlamıyorsun be? Anla, ne olur anla, anladım de de şuradan rahatlıkla gidelim, ne dediğimizi anla da rahatlayalım, dedi, sonra candan, babasını kucaklar gibi kucakladı meyhaneciyi. Yavaşca konuşuyordu. «Hepimiz insanız, kötülükler niye?» diye fısıldadı, daha sonra «Hadi hoşça kalın.» diye ayrıldı meyhaneciden, İbrahim de ellerini sıktı hepisinin. Meyhaneci gidip kapıyı açtı, önce Zenci sonra da İbrahim çıktı dışarıya, meyhaneci onlar çıkarken:

— Evlâtlar yine beklerim, gelin sizi çok sevdim, evlâdım gibi sevdim, dedi. İbrahimle Zenci «Geliriz, geleceğiz.» diye cevap verdiler. Sonra dar, karanlık sokağın içinden kolkola uzaklaşıp kayboldular.

Meyhaneci arkalarından kapıyı kapadı, Topal Serçe'nin yanına geldi.

— Bunlar kim biliyormusun dostum? dedi meyhaneci.

— Amerikalı iki er, dedi gülümseyerek Topal Serçe.

— Niye gülümsedin öyle cevap verirken?

— Bizim kızların tarif ettikleri iki er bunlar da ondan gülümsedim.

Meyhaneci elini Serçe'nin omuzuna koydu, yüzüne bakarak konuştu.

— Yaman adamsın dostum, yamansın. Ben onlarla burada üç saat bulundum kimliklerini de öğrendim. Kızların söyledikleri iki er olduğunu elbette bu kadar zamanda anladım, ama sen iki dakika gördün onları, nasıl anladın peki?

— Üç gün önce genelevler sokağında rastladım bunlara, konuşmalarını dinledim ikisinin, hareketlerini izledim. Daha o zaman, «Tamam» dedim. Ama sen kimliklerini falan öğrendin ki önemli bu, dedi Topal Serçe. İkisi de memnundu. Gülüştüler.

Topal Serçe ile meyhaneci meyhanenin arka kısmına geçip konuşmayı daha uygun buldular. Meyhaneci önde Topal Serçe arkada olduğu halde, ufak kapıdan geçtiler.

İbrahim'le Zenci kolkola yoksul Vietnamlıların dar, karanlık sokaklarında bir süre konuşmadan, sigaralarını içerek ilerlediler. Sonra büyük aydınlık caddeye geldiler. Vakit oldukça ilerlemişti, gece yarısını çoktan geçmiş, sabaha az kalmıştı. Gong meyhanesinde uzunca oturmuşlardı, orada zamanın nasıl geçtiğini hiç anlamamışlardı. Saatlarına bakmak bile hatırlarına gelmemişti. Hâlâ daha saatlarına bakmıyorlardı. Şu anda onlar için zamanın hiç değeri yoktu. Olaylar onları daha çok etkiliyordu. Hele Topal Serçe'nin söylediği genelev kadınının cinayeti onları çok etkilemişti. İkisi de, özellikle İbrahim, genelevdeki Vietnamlı kadınlara çok acıyordu. Bir gece orada tanıştığı, kendisine hayatını anlatan Vietnamlı genç genelev kadınını hiç unutamıyordu. Onun çektiği acılar, gördüğü zulümler, yakınlarının gözleri

önünde öldürülüşünü anlatması ona çok dokunmuştu. Öz kardeşine yapılan işkence kadar acı vermişti kendisine o anlatılanlar.

Geniş, ışıklı caddeye geldikleri zaman durakladılar.

— Nereye gideceğiz? dedi Zenci.

— Bilmem, ben yatmak istemiyorum bu gece, dedi İbrahim.

— Ben de öyle.

— Genelevdeki cinayeti öğrensek. Aslı varmı dersin?

— Yalan mı söyledi dersin o adam, ama niçin söylesin.

— Bilmem ki, anlayalım bunu istersen?

— Genelevler sokağına gidelim?

— Gidelim ama genelevlerin sokakları okadar çok ki sabaha kadar hepsini gezemeyiz. Dedi İbrahim.

— Doğru ya, ne yapalım, bir sokağa gidelim.

— Gidelim, dedi İbrahim.

Geniş caddede ilerlemeye başladılar. Caddede yerli ve Amerikalı devriyeler ve onlar gibi izinli olup ta eğlence yerlerine gitmiş olanlar, kadınlı erkekli gruplar gelip geçiyordu herzamanki gibi. Neşeli değillerdi. Kimbilir belki onlar da genelevdeki cinayet olayının etkisinde idiler. Hararetli hararetli konuşuyorlardı. Güvenlik kuvvetlerine ait jipler hızla geçiyorlardı caddeden. Sonra başka bir güvenlik kuvvetleri arabası geçti yanlarından. Bu araba suçluları taşıyan arabaydı, içi kadınlarla doluydu ve olayın gerçekliği belli oluyordu artık.

— Gördün mü güvenlik kuvvetlerinin arabasını? İçi kadınlarla dolu, dedi İbrahim.

— Gördüm. Herhalde onlar genelev kadınları, soruş-

turma ve ifadelerini almak için götürüyorlardır, dedi Zenci.

— Öyle olmalı, diye doğruladı İbrahim.

Genelevlerin bulunduğu tarafa doğru ilerlemeye başladılar. Acele ediyorlardı olayın esasını öğrenmek için. Bir an önce olay yerine gitmek istiyorlardı. Nedense onlar, öldürülen Amerikalı çavuşa değil de genelev kadınına acıyorlardı. «Acı çeken, o geneleve zorla düşürülen zavallı kadınlardı bunlar. Mecbur olmasalar böyle birşey yaparlar mıydı? Kimbilir belki de mecbur olmuştur zavallı kadın bu cinayeti işlemeye.» diye içinden geçirdi İbrahim.

Genelevlerin bulunduğu sokağa geldiler. Sokaklar, güvenlik kuvvetleriyle, Amerikalı askerlerle sarılmıştı. Hiç kimse sokaklardan dışarı çıkamıyor, o sokaklara da kimseyi sokmuyorlardı. İbrahim'le Zenci de buraya giremezlerdi şimdi, görevli olmadıkları için girmek isteseler, belki de başları derde girebilir bu yüzden. Bir kenarda durup tanıdık bir er yada çavuşu görüp olayı öğrenmek istediler ama, tanıdık hiç kimseye raslamadılar. Etrafa halk da birikmişti. Belki bu biriken halkın tanıdığı kadınlar vardı genelevde. Bağırıyordu güvenlik görevlileri. «Dağılın, gidin buradan» diye halkı kovalıyorlardı. İbrahim'le Zenci oradan ayrılmaya karar verdiler. Ama olayın esasını öğrenmek de istiyorlardı. Sonunda orada görevli bir Amerikalı erin yanına yaklaştılar.

— Ne oldu yine arkadaş? diye sordu Zenci.

— Bir genelev kadını bizden bir çavuşu tabancayla vurup öldürmüş. Çavuşu öldüren kadını bütün genelev kadınları direnip teslim etmek istememişler, güvenlik kuvvetleriyle genelev kadınları belki iki saat döğüşmüşler. Ama sonunda çavuşu öldüren kadını da, onu tes-

lim etmek istemeyen bir kısım kadınları da alıp götürmüşler, diye cevap verdi Amerikalı er.

İbrahim'le Zenci durumu öğrenmişlerdi. Artık oradan uzaklaşıp yerlerine gideceklerdi. Ama içlerini bir acı, bir ürperti kaplamıştı. Cinayet işlemek, adam öldürmek dünyanın her yanında suçtu elbette. Ama bu genelev kadınları buraya Amerikalılar tarafından düşürülmüşlerdi. Üstelik onların etlerinden de Amerikalılar yararlanmaktaydılar. Özgürlükleriyle birlikte namuslarını da ellerinden almışlardı. Ömrü boyunca bu kadınları, alınlarında namussuzluk, fahişelik damgasiyle yaşamaya mahkûm etmişlerdi. İşte bu hükmün bir tepkisi, karşılığı olacaktı zaman zaman. Elbette bu olay böyle bir karşılıktı iste.

XI

Saygon'daki Amerikalıların Tah Son Nhut hava üssünden kente inen büyük, geniş, ışıklı asfalt cadde, barlar, hamamlar, geneleveler ve çeşitli eğlence yerleriyle doludur. Dünyanın en aşağılık işlerinin panayırıdır adeta bu cadde. Amerikan hava üssü bu caddeye yakın, emin yerdedir. Gözü dönmüş Amerikan askerlerini caddede karşılarlar namus ve onur satıcıları, tellâllar. Ama, hava üssünü Ulusal Kurtuluş Savaşçısı iki Vietnamlı kız bombaladıktan sonra bu rezalet pazarına inen bu caddede sıkı kontrol altına alınmış, eğlence yerlerine giden yol değiştirilmiştir. Buradan yalnız görevli Amerikalılar gidip gelebilirler.

İbrahim'le Zenci de havaüssü civarındaki karargâhlarından kentteki görevlerine bu caddeden gidip gelmektedirler.

Hava kararmıştı. Saygon'un ışıkları kenti aydınlatmaktaydı. İbrahim'le Zenci ve diğer bazı Amerikalı askerler kentteki görevlerine gideceklerdi. Karargahın önünden Saygon, ışıklar içinde bütün heybetiyle görünüyordu.

İbrahim'le Zenci herzamanki gibi kendilerini götürecek araçta yine yanyana oturdular. Çoktandır kent içinde görev verilmemişti kendilerine. Çoğu kez kent dışındaki üstlerde nöbet tutmuşlardı oysa kentte görev almak istiyorlardı. Issız yerlerde görev yapmak, nobet

tutmak kendilerini daha çok düşünceye, ızdıraba, üzüntüye götürüyordu. Birçok olayların tanığı olmuşlar, birçok olayları işitmişler, bugüne kadar haklıları haksız gören yetkililerle karşılaşmışlardı. Bu yüzden kahroluyorlardı. Amerikalı erlerin genelevlere gitmesi de Amerikalı çavuş öldürüldükten sonra bazı koşullara bağlanmıştı. Buralara gitmeyi tamamen yasaklayamıyorlardı.

Araç Saygon'a doğru giden geniş caddede hareket etti. İbrahim başını geriye dayamış düşünüyordu. Gözleri kapalı, uyuklar gibiydi. Bu geceki görevleri genelevler sokaklarında nöbetçilikti. Genelevlere gidip kendisine hayatını anlatan o kadını görmek isteği içindeydi. Ama bu istek cinsel duyguların dürtüklediği bir istek değildi. Anası, babası, kardeşleri gözleri önünde Amerikalı askerler tarafından öldürülen bu kadına karşı nasıl hayvanca bir şehvet duygusuna kapılabilirdi? İmkân yoktu. Acımaklı bir duyguyla, o genelev kadınını hatırlamaya çalıştı. Çilekeş, vahşet ve zulüm içinde kıvranan bu Vietnam insanları rahatlık nedir bilmemiş, görmemişlerdi. Uygar dünyada kimsenin acımadığı insancıklardı bunlar. Dünya kamuoyu onların çilesini, onlara yapılan zulmü bilmekte radyolarda, gazetelerde, vahşet olaylarını dinleyip okumakta, fotoğraflarını görmekteydi. O günlerde bir Vietnam köyüne giren Amerikalıların bir Vietnamlı genç kızı vahşetle öldürüşünü Amerika'da yayınlanan Newyorker Gazetesi şöyle anlatıyordu. (29) «Askerler kıza tecavüz ettikten sonra önce boğazını kestiler, ölmediğini görünce kurşun sıkıp beynini dağıttılar. «Esquire gazetesi de.» Amerikalı asker ırzına geçtikleri kızla beraber bütün ailesini de öldürmüş-

(29) 10 Aralık 1969 Günlü Akşam Gazetesi. «Amerika'nın Vietnam'daki Savaş Suçları» başlıklı yazı.

lerdir. Oysa aileden 5 yaşında bir kız çocuğu hayattaydı henüz, yaralanmıştı sadece. Onun da dipçik darbeleriyle işini bitirdiler». Look gazetesi de şöyle diyor: «Suçsuz köylünün ikisini de oracıkta kurşuna dizdiler. Kalan ötekisini önce damdan aşağı attılar, boğazını kestiler sonra nehire yuvarlayıp delik deşik ettiler.»

İşte, Vietnam'daki Amerikan vahşeti buydu. Vietnam'daki bu Amerikalı asker, çavuş ve subayların yaptıkları zulüm dillere destandı.

Bu iğrenç olaylardan, bu faciadan kurtulan bahtsız insanlardan biri İbrahim'in de tanıdığı o genelev kadınıydı. İşte onu görmek, bir kızkardeş, bir candan dost gibi onu kucaklamak istiyordu İbrahim.

Araç, Saygonun işgalci kuvvetler tarafından hayasızlık, haysiyetsizlik ve insafsızlık yaratan çirkefliğinin ışık dolu caddesine girdiği zaman işitilen bir ses sanki geleceği haykırıyordu. Pentagon görevlilerinden Lada'nın sesiydi bu, (30) «Savaş bittiğinde Vietnam caddeler, limanlara havaalanlarına, televizyon şirketlerine, çağımızın bütün nimetlerine sahip olacak Vietnamlılar...»

Araç Saygon'daki güvenlik kuvvetlerinin merkezi önünde durdu. İbrahim ve diğer erler indiler araçlardan. Hepsi de tam teçhizatlıydılar, sanki savaş alanına gelmişlerdi. Her gün, her gece Gizli Kurtuluş Örgütü korku salıcı olaylar yaratıyordu. Buradaki Amerikalı komutanlarla onlara ülkelerini satan Vietnamlı hainlere

---

(30) 10/Aralık/1969 günlü Akşam gazetesi. «PENTAGON» Pentagon Washington yakınlarındaki Virginia'da bulunan ABD Milli Savunma Bakanlığı binasının adıdır. Yunanca «Beş köşe» demektir. Bu ad, sözü geçen binanın 5 köşeli olmasından ötürü verilmiştir. «Milliyet gazetesi — Ansiklopedisi Sözlük. C. 3. S. 1526»

göre savaş alanından daha korkunçtu burası. Daha bir kaç gün önce genelevlerdeki bir Vietnamlı kadın Amerikalı bir çavuşu delik deşik etmişti. Hem de çavuşun kendi silahı ile öldürmüştü onu. Hiç bir tedbir yeterli gelmiyordu Vietnamlı Ulusal Kurtuluş Savaşının fedailerine. Uygarlık ve ülkeleri için döğüşenlere karşı alınan tedbir, karşı tarafı sindirmek şöyle dursun, aksine daha da güçlendiriyordu. Bir genelev kadını da korkusuzdu, onu bu evlere düşürmüşlerdi ama intikam duygularını silememişlerdi içinden.

Bir Amerikalı çavuşla İbrahim, Zenci ve iki de Vietnamlı asker genelevlerdeki sokakta görevlendirildiler.

Hepsi sigaralarını yakmışlardı, en önde çavuş, İbrahimle Zenci onun arkasında, iki Vietnamlı güvenlik görevlisi er de daha arkada olmak üzere, genelevlerin bulunduğu sokaklara doğru ilerliyorlardı. Geniş, ışıklı, süslü vitrinlerle dolu, eğlence yerlerinin toplandığı caddede silah omuzda, tam asker yürüyüşü ilerliyorlardı. onlar gibi başka görevliler de vardı. Eğlence yerlerine giden kadınlı erkekli gruplar yüksek sesle konuşarak, gülüşerek kendi âlemlerinde caddeleri arşınlamaktaydılar. Bazı eğlence yerlerinden müzik sesleri caddeye taşmaktaydı.

İbrahim'le Zenci, aralarında konuşmaktaydılar.

— Genelevdeki cinayetten esaslı birşey öğrenemedik. dedi İbrahim, Zenci'ye.

— Şimdi öğreniriz, diye cevap verdi Zenci.

— Öğreniriz herhalde.

— Senin o genelev kadınından işin esasını öğreniriz, herhalde, dedi Zenci.

— Ben onu da merak ediyorum, onunla görüşebilirsem, dedi İbrahim.

— Çavuşu tav edersek o eve gideriz bir ara.

— Dışarıda görevlilere genelevlere girmek yasak değilmi?

— Yasak ama, bir kolayı bulunur elbet. Dedi Zenci.

Bir süre konuşmadan ilerlediler çavuşun arkasından geneleve doğru. Genelevlere yakınlaşmışlardı. Çavuş birden durdu ve geriye döndü. İbrahim'le Zenci ve iki Vietnamlı er de çavuşla birlikte durdular. Çavuş onlara yanaştı:

— Dikkatli olun, diye emir verdi. Genelev kadınlariyla ilişki kurmak yok, silahlarınızı da onlardan kollayın, silahınızı kapıp sizi vurabilirler. Yapıyorlar o işi, bir genelev kadını bizden bir çavuşun silahını kapıp onu vurmuş. Bu kadınlar korkunçtur, dedim ya, dikkatli olun. dedi.

Sonra dönüp yürümeye koyuldu.. Genelevlerin bulunduğu bir sokağa daldı. İbrahim'le Zenci ve diğerleri çavuşu izleyerek ilerlediler. Girdikleri genelev sokağı İbrahim'in tanıştığı kadının bulunduğu sokak değildi.

Her evin kapısı önünde iki silahlı nöbetçi vardı. Kadınlarla münasebette bulunacak kimseleri kapıda arama zorunluydu, çavuşla İbrahim'in Zenci'inin ve iki Vietnamlı erin görevi sokakları dolaşmak, kapılardaki nöbetçilerin görevlerini tam olarak yapıp yapmadıklarını denetlemekti. Onlar bütün genelev sokaklarını dolaşacaklardı. Kollarında bu görevin işaretlerini taşıyan kolbantları vardı. Kapılardaki bütün nöbetçiler bu çavuşa selâm duruyorlardı. Genelev kadınları evlerin geniş pençerelerinden, yarı çıplak, kendilerini teşhir ediyorlardı. Bir ara durakladılar, çavuş sigarasını çıkardı, Zenci hemen çakmağını çakıp çavuşun sigarasını yaktı.

— Çavuşum, cinayet hangi evde olmuştu acaba? dedi Zenci.

— Ben de bilmiyorum, şimdi öğreniriz, ben de merak ettim, dedi çavuş.

— Amma da yaman şeyler bu kadınlar be çavuşum.

— Kadının çavuşun silahını kapıp vurduğunu, bizimkiler gizli tutuyor ama ben, gizli örgütten birinden öğrendim onu, dedi çavuş. Sonra genelevlerden birinin kapısında duran nöbetçilere yanaşıp Sordu:

— Çavuşun öldürüldüğü ev hangisi?

— İleride, sağdaki sokaktaki bir evde işlenmiş cinayet çavuşum, dedi nöbetçi.

Çavuş ve diğerleri ilerlemeye başladılar, nöbetçinin söylediği sokağa doğru. Anlaşılıyor ki cinayetin işlendiği evi tam olarak bu nöbetçi de bilmiyordu. Belki diğerleri de bilmiyorlardı. Ancak sokağa girdikleri zaman cinayetin işlendiği evi ve cinayetin sebebini öğrenebileceklerdi. Hepsi de merak içindeydi. Ama İbrahim hepsinden daha çok merak ediyordu. Meselenin aslını öğrenmek için sabırsızlanıyordu. Anlatılan sokak, İbrahim'in tanıdığı kadının çalıştığı sokaktı, bundan dolayı İbrahim'in merakı daha da artmıştı. Aynı zamanda heyecanlıydı. Sokağa geldiler, evin kapısında iki nöbetçi vardı, silahları ellerinde parmakları da tetikte duruyordu. Pençereden üç kadın bakıyordu. Bu üç kadın öbür genelevlerdeki kadınlar gibi gülmüyor, gülemiyorlardı, hiç müşteri çağıran bir halleri yoktu. Üstelik bitkin, bezgindiler. Üç kadından birini tanıdı İbrahim. Bu, onun tanıdığı kadının arkadaşıydı; onun yanında tanımıştı, konuşmuştu da bu kadınla bir iki kelime bir defasında. İbrahim iyice meraklandı, onun tanıdığı kadın yoktu, nerede idi acaba? İbrahim daha çok merak etti kadını, cinayeti. Kadın İbrahim'i görünce birden doğruldu, dirseklerini kaldırdı pencereden, İbrahim'e gözlerini kırpmadan bakmaya başladı. İbrahim de ona bakıyordu. İbrahim evin alt ve

üst pençerelerine baktı, belli etmeden kadını arıyordu, ama görünürlerde yoktu. Birden içine bir acı çöktü. İrkildi. Sonra kendisine bakan kadına takıldı gözü, kadın başıyla İbrahim'i selamladı. Tuhaf bir hali vardı kadının; İbrahim'le konuşmak, ona birşeyler anlatmak istiyor gözleriyle. İbrahim de onunla konuşmak, o kadını, o zavallı, o çilekeş kadını sormak istiyordu.

Çavuş nöbetçilerden birine yanaştı.

— Amerikalı çavuşu hangi evde öldürdüler, diye sordu.

— İşte bu evde çavuşum, diye eliyle önünde nöbet tuttuğu kapıyı gösterdi.

— Ya... dedi çavuş, durakladı, eve, kadınlara baktı. Evin pençeresindeki üç kadın da onlara bakıyordu.

— Niçin öldürmüş acaba! diye yeniden sordu çavuş nöbetçiye.

— Esasını öğrenemedik pek, herkes birşey söylüyor çavuşum, kimisi, çavuş dostuymuş kadının, kavga etmişler diyor, kimisi de çavuş çok önceleri o kadının babasını anasını falan öldürmüş te ondan olmuş, intikam almış diyorlar. Evdeki kadınlar bilir işin iç yüzünü, esasını, ama söylemezlerki. Vietnamlılar kinci oluyor. Sır saklamasını beceriyorlar, kimseyi de ele vermiyorlar ölseler bile.

İbrahim'in yüreği cız etmişti. O kadın, çilekeş, hayatın en acı anlarını görmüş, tatmış içini yakan bir kor gibi felâktleri görmüş geçirmişti. Anlattığı çavuştu o, o vurdu bu çavuşu. İntikam aldı, diye düşündü, içinden geçirdi İbrahim bunları bir anda.

— Bu eve girmek bize de mi yasak çavuşum? Girip soralım, dedi Zenci.

Çavuş, evvelâ Zenci'ye baktı, sonra, etrafa şöyle bir göz attı, yine Zenci'ye baktı :

— Söylemezler işin esasını diyor nöbetçiler baksana. Hakikaten öyle, bu hınzır Vietnamlı kadınlar işin aslını aslâ söylemezler, ben de öyle sanırım.

— Kolayı var çavuşum, hepimiz birer kadının odasına zamparalık için girer sorarız. Hepimize ayrı ayrı anlatılıyorsa, demek yalan söylüyorlar, dedi Zenci. Zenci'nin amacı İbrahim'e dikkatle bakan ve ona birşey söylemek istediği besbelli olan kadınla İbrahim'i başbaşa bir odada konuşturmaktı.

İbrahim. Zenci'nin çavuşla bu şekilde konuşmasıyla ne demek istediğini çok iyi anlamıştı. Bu kendisine mütemadiyen bakan genelev kadını, kendisine, o zavallı kadın hakkında birşeyler anlatacaktır.

Çavuş, yine etrafına bakındı, çavuşun kadınlar hoşuna gitmiştir, cinayetin sebebini öğrenmeyi yenmiştir içindeki hayvanî şehvet isteği. Zenci'ye tebessüm ederek.

— Girelim diyorsun bu eve demek? dedi çavuş.

— Eeee... Sen bilirsin, nasıl emrederseniz çavuşum, zamparalık için, içeriyi teftiş, arama için gibi, olmaz mı çavuşum, diye sordu Zenci.

— Ben de onu düşünüyorum ya, ama senin asıl isteğin zamparalık be kara adam, dedi çavuş, hepsi gülüştüler. Yalnız İbrahim hiç gülmüyordu. Endişeliydi. Vietnamlı kadını, çilekeş genelev kadınını çok merak etmişti. Kuşku içindeydi.

Çavuş yine sokaklara bakındı. O da, üstlerinden, kendilerini denetleyeceklerden çekiniyordu. Ama yine de içeriye girmek istiyordu. Bu evde yalnızca üç kadın vardı. Bunlar diğer evlerin kadınlarına benzemiyorlardı. Durgun, üzüntülüydüler ama, o halleriyle de bütün kadınlardan, diğer genelevlerdeki kadınlardan daha çekici bir tarafları vardı, güzeldiler de. Bu üç kadından biri-

nin, İbrahim'i tanıyan kadının, onunla konuşma isteği bütün hareket ve bakışlarından taşıyordu sanki.

— Silahlarla içeriye girmek yasak, teftiş te olsa, dedi çavuş.

— Silahlarımızı şu iki Vietnamlı arkadaşa bırakırız çavuşum, dedi Zenci. Çavuş gülümsedi.

— Onları zamparalıktan yoksun mu edeceğiz kara adam? He? diye çıkıştı çavuş, Zenci, iki Vietnamlı ere bakarak gülümsedi:

— Onlar yerli. Evlerinin nafakasını başkalarına yedirmeleri doğru değil çavuşum, dedi. Çavuş kahkaha ile güldü:

— Kurnazsın be, çok kurnazsın kara adam, hangisini gözüne kestirdin bakalım?

— Beyaz kadın olunca biz zenciler için hangisi olsa olur çavuşum. Her beyaz kadın bize göre güzeldir, yeter ki ihanet etmesin. Ama şu sağ baştaki tam sana göre çavuşum, en güzeli de o galiba. Ortadakini de bizim arkadaş alır. Eeee... geri kalan da benim olur müsaade edersen çavuşum, dedi Zenci. Gülüştüler. Zenci, ısrarla İbrahim'e bakan kadını elbetteki İbrahim'e vermeyi düşünmüştü. İki yerli Vietnamlı er de Zenci'nin konuşmasına gülüyorlardı, yerli erlerden biri Çavuş'a yanaştı.

— Silahlarınızı bize bırakıp girin içeriye çavuşum, biz durumu idare ederiz, dedi.

— Öyle olacak artık, dedi çavuş, silahını çıkarıp yerli ere verdi, sonra İbrahim'le Zenci'ye döndü çavuş:

— Hadi, siz de silahlarınızı verin arkadaşlara, ama kadınların yanında fazla kalmak yok ha! dedi. İbrahim'le Zenci de silahlarını iki Vietnamlı ere verdiler. Çavuş, sonra kapıdaki Amerikalı nöbetçilere:

— Biz içeriye giriyoruz, vaziyeti idare edin, dedi.

— Sen rahatına bak çavuşum, merak etme, dedi nöbetçilerden biri.

Çavuş önde, Zenci ile İbrahim onun arkasında genelevden içeriye girdiler.

Genelevin kapısından salona girdiler. Kadınlar işi ayarlamışlardı herhalde önceden aralarında konuşup. Bir tanesi, Zencinin güzel dediği kadın çavuşa sokuldu, kolunu onun boynuna doladı:

— Yakışıklısın çavuş. İlk görüşte hoşuma gittin, arzuladım seni, dedi kadın, «Gel odama çıkalım» diye de ekledi, sonra elini tutup merdivenlerden yukariye doğru çekti. İbrahim'e israrla bakan kadın da, İbrahim'e yanaştı, önce etrafa gözetti, sonra çavuşla kadının çıktığı merdivenlere baktı, yukarıya çıkan ayak seslerinin kesilmesini bekledi.

— Seninle konuşacaklarım var, dedi kadın.

— Ne oldu o, nerede kendisi? diye heyecanla sordu İbrahim.

— Gel, odada anlatırım, dedi kadın. İbrahim'i kolundan tuttu, yandaki dar kapıdan içeriye götürdü. Zenci de diğer kadınla üst kata çıkmış, bir odaya girmişlerdi.

İbrahim'le genelev kadını koridordan geçip bir odaya girdiler. Kadın kapıyı kapamadan, kapının dışına etrafa bakındı sonra içeriye girip kilitledi kapıyı. İbrahim merak içindeydi. Odanın ortasında dimdik bir heykel gibi duruyordu. Kadın kendisine dönünce:

— Otur şöye, anlatacağım nerede olduğunu, ne olduğunu, dedi kadın. Ama kadının gözyaşları neredeyse taşıyordu, «O.. O.. dedi. Sonra sesi kısıldı, gözlerinden akan yaşlar yanaklarından aşağıya süzülmeye başladı.

— Anlat ne oldu? diye üsteledi İbrahim.

Kadın anlatacak ama, boğazına takılan hıçkırıklar buna mani oluyordu. İbrahim'le kadın yan yana oturmuşlardı. İbrahim meraktan perişan olmuştu. Artık durumu anlamaya başlamıştı. Birden :

— Cinayeti işleyen, Amerikalı çavuşu öldüren o mu? dedi

Kadın yavaş yavaş duruldu. Sonra kendisini zorlayarak olup bitenleri anlatmaya başladı:

— Sana yaşantısını anlatmıştı o. Bütün yakınlarını, insafsızca, merhametsizce öldüren çavuşu arıyordu, onu görmek için yaşıyordu. Hepimiz de öyleyiz. O çavuş birgün bu sokağa geldi, onu tanıdı, ama çavuş onu hiç görmemiş, tanımıyordu. Çavuşu odasına çekti, orospuluğun bütün hünerleriyle çekti onu odasına; ondan hiç beklenmeyen en usta bir genelev kadını idi sanki. Vietnam kadını bunu yapamazdı, ama o, bir sevincin doyulmaz hazzı içindeydi. Sonra onun odasından üç silah sesi geldi. Biliyordun, onunla odalarımız karşı karşıyaydı. Ben fırladım dışarıya, o odasından dışarıya çıktı; bir elinde tabanca, öbür elinde de köstekli bir cep saati vardı. Aralık kapıdan baktım odasına. Çavuş kanlar içinde cansız yerde yatıyordu.

— Ne yaptın? dedim.

— Ödeştik onunla, anamın, babamın, yakınlarımın hıncını aldım, dedi. Silah sesine koşanlar oldu ama hemen yukarıya çıkmaya kimse cesaret edemiyordu. O benim odama girdi bana elindeki saati verdi, «Bunu Amerikalı askere, ama Türk olana İbrahim'e ver, benim bir anım olsun ona, ülkemin sesi var onda,» dedi. Şimdi sana vereceğim o saati dedi kadın. Kalktı etajerden çantasını çıkardı. Çantasından köstekli büyükçe bir cep saatini zincirinden tutup İbrahim'e verdi.

— Al bunu, sana vermemi söylemişti, Kimsesizdi

zavallı, onun hayatta kimsesi yoktu, kalmamıştı kimsesi. Ona çok yakınlık göstermişsiniz. Hayatında derdini, acılarını, acı hayatını dinleyen, etkilenen erkek yalnız siz olmuşsunuz. Onun için bunu size vermemi israrla söyledi, yalvardı da bana. Ama dikkat edin bu çalar saattır. Bu Vietnam'ın özgürlük şarkısını, kurtuluş şarkısını çalar. Göstermeyin kimseye bunu, başınız derde girer belki, dedi, sonra saatin bir yerinin, bir ufak vidasını çevirdi. O küçücük saatten düzenli, insanı kimi coşturan, kimi insana başkaldırtan, kiminî de duygulandıran bir müzik ki; Vietnam'ın Kurtuluş Şarkısı okunuyordu Vietnam diliyle bu müzikle beraber. İbrahim hem bu müziğin, hem de bahtsız genelev kadının etkisinde kalmış, perişan olmuştu. Saati aldı. Bir süre zincirin ucundan tutarak salladı. Saata baktı, sonra kadına döndü.

— Onu alıp götürdüler değil mi? dedi.

— Evet, götürdüler, İşitmişsindir belki bir sabaha karşı kurşuna dizildiğini. «Yaşasın benim Vietnamım, onun insanları yaşasın» diye bağırıp ölmüş. Beni görmedim ama burada çok kadın görmüş. Onların önünde, Vietnam kadınlarına korku vermek için, onların önünde kurşuna dizmişler.

Kadın kendini tutamadı yine gözlerinden yaşlar akmaya başladı.

Bu genelevlerin, genelevlere düşürülen bu bedbaht kadınların çilesi bitmeyecek, ama onlar da mücadeleden geri kalmayacaklar, buna and içmişlerdir hepberaber.

İbrahim ayağa kalktı, üzüntülüydi. Kadın da ayaktaydı.

— Gidecekmisin? dedi İbrahim'e

— Evet, gideyim. Sana teşekkür ederim. Onu unut-

mayacağım hiçbir zaman, dedi İbrahim. Ceketinin önündeki iki düğmeyi açtı saatı iç cebine koydu. Sonra kapıya doğru ilerledi, kadın ondan önce kapıya geldi, anahtarı çevirdi açtı kapıyı, yol gösterdi İbrahim'e.

İbrahim önden, kadın arkadan odadan çıktılar.

— Yine gel, kusura bakma seni dertlerimizle üzüyoruz. Ülkene döndüğünde Vietnamımızdan, bizim acılarımızı, buranın acı anılarını götüreceksin. Şimdilik verebilecek başka birşeyimiz yok. Hele bizim, genelevlere düşürülmüş bizlerin her şeyi lekelidir, makbule geçmez. Ama o saat lekeli değil, onda bütün Vietnam'ın namusunun bağırışı var. Ben üniversiteye giden bir köylü kızı idim, aydınlığa gideyim diye çırpınıyordum, karanlığa gömüldüm, gömdüler beni, benim gibi çok Vietnamlı kızı dedi, sonra elini uzattı İbrahim'e, İbrahim de uzattı elini. Ayni dava için döğüşmeye söz veren iki insan gibi el sıkıştılar.

Dış kapının yanındaki salona geldiler. Zenci'yle birlikte birkaç dakika kaldığı kadın da oturuyordu orada. Çavuş henüz işini bitirmemişti. Tam bir Amrikalı idi çavuş, yaşama onun için dolarla kadından başka birşey değildi. Zenci, dikkatle İbrahim'e baktı, sonra onun arkasından gelen kadına. Onların yüzlerinden birşeyler anlamak, sezmek istiyordu. Acıyı, istrabı insanların yüzlerinden okurdu Zenci. Kendi hayatı da acılar, ıstıraplar içinde geçmişti. İbrahim'e yanında yer gösterdi. Kadın ayakta sırtını merdivenin parmaklığına dayamış duruyordu. Zenci ona da yer gösterdi ama kadın oturmadı, Zenci'yle beraber olan kadın da pencerenin yanında ayakta duruyordu. İki kadın bir an birbirleriyle bakışmışlardı.

— Çavuş çok kaldı, dedi İbrahim.

— Kadın hoşuna gitmiştir, diye cevap verdi Zenci.

O anda çavuş, arkasından da kadın merdivenlerden inmeye başladılar. Çavuş memnundu, sırıtıyordu sırtmaç sopası gibi.

— Haydi gidelim çocuklar, dedi ve kapıya doğru ilerledi. Çavuş önde, arkada Zenci ve İbrahim çıktılar. Nöbetçi erler selamladılar savaştan dönen kumandanlarını selamlar gibi çavuşu. İbrahimlerle beraber olan iki Vietnamlı er karşı tarafta konuşuyorlardı, onların çıktıklarını görünce hemen koştular yanlarına. Sırıtarak çavuşu selamladılar.

Çavuş, İbrahim ve Zenci iki yerli erden silahlarını aldılar. Genelev sokağında birşey konuşmıyorlardı. Biraz sonra çavuş durakladı ve İbrahim'le Zenci'ye sordu.

— Ne haber nasıldı sizin kadınlar?

— İyi idi benimki ama, birşey konuşmadı çavuşun öldürülmesi hakkında, dedi Zenci, Çavuş, İbrahim'e soran gözle baktı.

— Benim kadın da konuşmadı, bilmiyorum ben, buraya yeni geldim, olmuş öyle birşey, dedi diye cevap verdi, İbrahim.

Çavuş zaten pek ilgilenmedi ölüm olayıyla. Ancak kadınla seks düşüncesinin ahmaklığı içindeydi. Bütün gece genelevlerin sokaklarını arşınladılar.

*
**

İbrahim genelevdeki kadının anlattıklarını Zenci'ye yalnız kaldıklarında anlattı. Yalnız saat meselesini anlatmadı, saatı ona göstermedi. Göstermeyecektir de. Zenci arkadaşına güveni vardı, ama yine de gereksizdi şimdilik bazı şeyleri söylemek.

İbrahim, çavuşu öldüren, sonra da kurşuna dizilen Vietnamlı genelev kadınını unutamazdı, unutmayacaktı da. O bir genelev kadını idi, etini satan, günde birkaç erkeğin olan bir orospuydu, onu buralara düşürenlerce bir hiçti, onlarca insan bile sayılmazdı belki. Ama!. O... gerçek insan duygularının doruğuna erişmiş, şerefli, ülkesini ve insanlarını seven, onlar için kendini ölüme atan onurlu bir kadındı; Vietnam kadınıydı her şeyiyle. Kurşunlanırken de, ölürken de «Yaşasın benim Vietnamım, onun insanları yaşasın.» diye bağırmıştı...

XII

İbrahim Amerikalı çavuşu öldürdüğü için kurşuna dizilen genelev kadınına çok acımıştı. Onu aslâ unutamıyordu. Kendisine bıraktığı cep saatını hiç yanından ayırmıyordu. Anı olarak belki de hayatının sonuna kadar saklayacaktır. Banyoya giderken de yanında bulunduruyordu saatı. Kimsenin işitmemesi için banyoda, suların sesiyle birlikte Vietnam Kurtuluş Savaşı Marşını dinliyordu. Vietnam dilini bilmediği halde, çok etkilemişti bu müzik ve Kurtuluş Türküsü İbrahim'i.

Kuzey Vietnamlılarla, ülkelerinin kurtuluşu, özgürlüğü için canlarını fedadan çekinmeyen bu insanlarla, Amerikalılar ve onların uşakları, yurtlarını, insanlarını çok adice, çok ucuza harcamaktan çekinmeyen Güney Vietnamlılar arasındaki savaş, cephelerde korkunç bir biçimde sürüyordu. Amerikalılar bütün güçlerini, en yeni silahlarını, uçaklarını buralarda kullanıyorlardı. Ama Kuzey Vietnam'ın kahraman insanları hiç bir şeyden korkmuyorlardı. Amerika'nın Güney Vietnam'a yardımı bir sonuç vermiyordu. (31) «Güneyde Amerikan askeri vardır, Kuzeyde Rus yada Çin askeri yoktur» Kuzey idare bakımından kuvvetlidir. Ama, «Yabancı destek ve silah, bir ulusa sadece yardımcı olur. Zaferi ise uluslar inaçlariyle kazanırlar.» İşte Güney Vietnam Amerikalılılardan yardım görmektedir ama, bu yardım gerçek ba-

---

(31) 31/8/971 günlü Cumhuriyet gazetesi, «Vietnam ABD. İçin Bir Çıkmaz» başlıklı yazı. Em. Amiral Sezai Orkunt.

şarıyı sağlayamıyordu. Zafer, inançla savaşanların olacaktır elbette.

Hergün cepheden haberler gelmekteydi Saygon'a. Amerikalılar ve Güney Vietnamlıların yetkilileri cephelerde olup bitenlerden halkı haberdar etmiyorlardı. Çünkü: büyük kayıplar veriyorlardı. Ama bütün bu gizlemelere rağmen gerçek ve doğru haberler halka gizli gizli yayılmaktaydı. Saygon'daki Ulusal Kurtuluş Cephesi elemanları boş durmuyor, cephede olup bitenleri en ince noktasına kadar gizli radyo yayınlarıyla halka ulaştırıyordu. Hatta olayların canlı fotoğraflarını bile yayınlamaktaydı. Bazen gizlice bu bildirilere ait afişler kentin duvarlarına da yapıştırılıyordu. Bu yayınlar Amerikalıları ve onlara satılmış Vietnamlıları ve CIA örgütünü çileden çıkarıyordu.

Cepheye gitmemek için türlü hilelere baş vuranlar günden güne çoğalıyordu. Bunu beceremeyenlerin bir kısmı ya Kuzey Vietnamlılara, yani Ulusal Kurtuluş Savaşçılarına teslim oluyor ya da komşu tarafa inançla saf değiştiriyordu. Kuzey Vietnamlıların haklılıklarını anlayıp o yöne katılanların sayısı gün geçtikçe artıyordu. Bu durum Amerikayı, Beyaz Saray'ı endişeye düşürüyordu. Korkuyu, savaş ve onun getirdiği vahşice ölümü düşünmemek için Amerikalı askerler, hatta bir kısım subay ve çavuşlar uyuşturucu madde kullanmaya başlamışlardı. İşte, Amerikalı askerlerle, Güney Vietnamlı askerler bu durum içinde, bir keşmekeşlik furyasında çabalamaktadırlar. İbrahim'le Zenci'ye gelince... Bunların uyuşturucu herhangi bir maddeyle örneğin esrar, eroin gibi şeylerle ilişkileri yoktur.. Yanlarında bulunan Amerikalı arkadaşları kimi esrarkeş, kimi de eroinman oldukları halde onlar böyle şeylere uzaktan bile alâka göstermezler. Zenci, Vaşington'da iken sefalet anlarında bir süre

esrar içmişti, sonra çabuk kurtarmıştır kendisini bu zehirden. Şimdi çok dürüst, kötülüklerden uzak bir insandır. İbrahim ise; Ötedenberi böyle şeylerden uzak durmayı bilmiştir.

Cephelerdeki durum dolayısile İbrahim'le Zenci ve onlarla beraber Amerika'dan gelenlerin cepheye gönderilecekeleri konusunda bir fısıltı yayılmıştır. Bu durum gizli tutulmak istenmesine rağmen, İbrahim'le Zenci cepheye gönderilmelerinin yakın olduğunu kendilerine yeni silahlarla beraber, Vietnam arazisi, hususiyetleri, hatta Vietkonglar hakkında aralıksız verilen derslerden, bunu çok iyi anlamaktaydılar. Ne varki, Saygon'un içi de kazan gibi yanıyordu. Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşının gerilla örgütleri cephe gerisinde bir çalışma hızı içindedirler. Saygon'daki yetkililer güvenlik kuvvetlerini de arttırıyor, ama hiç bir iş göremiyorlar, istedikleri neticeyi de alamıyorlardı. Hava meydanını havaya uçuran iki kızı bulmak şöyle dursun en ufak bir izine bile rastlama becerikliliğini gösteremiyorlar. Sokaklara afiş yapıştıranlar, dergiler dağıtanlar yakalanmamıştır. Saygon'a üç kilometre uzaktaki bir cephaneliğin de uçurulması; bunu kim yapmış, nasıl olmuş. Bu da anlaşılamamış, yapanlar yakalanmamıştır.

Saygon'da, üniversitelerde kaynaşmalar oluyordu. Amerikalılar, Güney Vietnam'ın satılmış yetkilileri aleyhine hareketler gittikçe çoğalmaktadır. Profesörler de bu hareketlere katılmakta hatta öncülüğü onlar yapmaktadır, Ama, hangisi yapıyor? Bunu tespit edemiyorlar, sorguya çekilenlerden hiç kimse birşey söylemiyor, kimseyi ele vermiyordu. Zaten bir Ulusal Kurtuluş Savaşı insanını ele vermek veya onu ihbar etmek, tehlikeli bir şeydir, Ulusal Kurtuluş Savaşçılarınca bu vatan ve Vietnam halkına ihanettir, ihanetin cezası da ölümdür. Ne

CIA'nın baş yetkilisi, ne Vietnam'daki Başkumandanlık görevlileri ve ne de Vietnamlı Saygon polisi, güvenlik kuvvetleri işin içinden çıkamıyorlar.

Cephede, zalimce hareketler devam ediyor; ekilmiş tarlalar zehirli gazlarla Amerikan uçakları tarafından yok ediliyor; Kadın erkek, ihtiyar çoluk çocuk demeden insafsızca öldürülüyor.

Saygon'a yan gelmiş Amerikalı generaller, yüksek rütbeli subaylar ve onlara satılmış vatan haini Vietnamlı yetkililer, içlerindeki korkulara rağmen yan gelmiş, eğleniyorlar, (32) Ayni zamanda Amerikalı generaller, yüksek rütbeli subaylar burada karışık işler çevirmekte, kazanç sağlamaktadırlar. Amerika'da cinsi sapık ünlü kişilerin çoklukla bulunduğunu, bunlar arasında, Amerika Kongresi üyesi, bir general, bir amiralin de bulunduğunu, Amerikanın en büyük gazetesi Newyork Times yazmaktadır. Korkunç bir girdaba sürüklenmiştir İbrahim; yöneticisinden generaline kadar o biçim bir girdabın çirkef kokan akıntısındadır.

Amerika'nın generalinden erine kadar hepsinden namuslu ve haysiyetlidir İbrahim. Zenci ve Zenci gibiler de elbette İbrahim gibidirler.

Saygon'da bir yandan vahşet hüküm sürüyor, öbür yandan ise eğlenceler eksik olmuyordu. İki apayrı dünyanın görüntüsü vardı adeta. Çeşitli ülkelerden, çeşitli eğlence grupları geliyordu. Amerikan yetkilileri, çoğun cinsel nitelikte olan bu eğlenceleri, moral eğlenceleri, moral eğitimi diye adlandırmaktaydılar. Bu arada 1966 dünya güzeli (33) Hintli Faria'nın Amerikan askerleri-

---

(32) 23/2/971 tarihli Cumhuriyet gazetesi.
2/9/971 tarihli Milliyet gazetesi.
19/5/967 tarihli Yeni gazete.

(33) 27/11/966 günlü Cumhuriyet gazetesi «Dış haberler)

ni eğlendirmek için Vietnam'a gideceği açıklandı. Dünya gençlik örgütleri, bu arada Bombay gençlik örgütü Hindistan hükümetine karşı tepkiler gösteriyordu. Örgüt'ün bu konuda yayınladığı bildiride, «Hükümet Miss Faria'nın Amerikan askerlerinin morallerini yükseltmesine müsaade etmemelidir.» diyordu.

***

Bir gece Saygon'da Amerikalı general ve sivil yetkililer büyük bir balo düzenlediler. Balonun düzenlendiği bina ve civarında çok sıkı güvenlik tetbirleri alındı. Baloya çağrılı olanlar, seçkin ve ayrıcalı kimselerdi. Bu yüzden de her türlü sabotaj ihtimaline karşı CIA ile birlikte diğer güvenlik yetkilileri kendilerine göre bir hazırlık yapmışlardı. Balonun yapıldığı binada ve civarında kuş uçurtmayacaklardı. Çevreye dört kademe nöbetçi yerleştirilmişti. Onları da: Sık sık, subaylar ve sivil görevli yetkililer denetliyordu.

Bu sırada, Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi de eylemlere ilişkin taktik hazırlıklarını yapıyordu. Amerikan Hava Kumandanı'nın villasının altındaki Şef ve adamları, Gong meyhanesinin sahibi, Topal Serçe ve daha başka bu örgütün gerillaları, hazırlığın öncüleriydiler.

Tapınağın altındaki mahzendekiler de ayrı bir hazırlık içindeydiler, ama, hava meydanını bombalayan iki genç kız hâlâ Kuzey Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi Karargâhına gidememiştir. Hâlâ ayni yerdeler. Durumlar şimdilik uygun değildir, yer yer düşman karakollarını, alınan emniyet tedbirleri görevlilerini aşmak lâzımdır. Bunların gidebilmesi için de uçak sağlamak elzemdir, şarttır da. Düşman uçaklarından yararlanma gerektir, belki de Saygon'daki Kurtuluş Cephesi yetkilile-

ri bunun temini ile uğraşmaktadırlar. Bu iş öyle kolay değildir. Bunu başaracaklardır, mecburdurlar buna...

Balonun hazırlığı bitmiş, herşey tamamlanmıştır. Dünyanın birçok yerlerinden balonun şeref konukları dansözler, şarkıcılar, sosyete orospuları, dolar şöhretinin kiraladığı kimseler, Saygon'daki kumandanlara, yetkili kimselere iyi ve hoş zaman geçirtecekler, moral eğitimi denen bu aşifte panayırı bakalım nasıl olacak? Kumandanlar yatak odalarını da ona göre hazırlamış bulunuyorlar tabiî...

Üniversitenin bahçesinde, bir kaynaşma, bir hareket var. Ulusal Kurtuluş Cephesine bağlı gençler arasında Saygon'un yüksek mevkilerindeki kimselerin kızları, çocukları da bu örgütün içindedir. Bu gençler babalarının, yakınlarının satılmış oldukları inancı içinde, bilinçli bir yapıya sahipti, örgütün haklı davasının eğitiminden geçmişler, gerçekleri öğrenmişlerdi. Elden ele dolaştırılan yasak kitaplar, dergiler, bildiriler onları daha da uyandırmış, savaşın içinde aktif birer eleman haline getirmişti. Saygon'daki CIA örgütü ile, yerli güvenlik yetkilileri üniversitelere ajanlarını sokmuşlardı, ama, gerillalar onları hemen öğrendikleri için onları etkisiz ve zararsız hale getiriyorlardı. Zaten ihaneti tespit edilen ajan cezasını görmektedir, bu yüzden üniversite içinde ajanlığı kabul edenler korktukları için, bazı öğrendiklerini de bağlı bulundukları makamlara bildirememekteydiler. Yüksek görevdeki bir Vietnamlının kızı gizli örgütten aldığı görevle birçok önemli işleri başarmıştı. Hatta hayatını tehlikeye koyarak. Toplama kamplarından beş Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü mensubunu kaçırmış, o sırada da bir Amerikalı subayla iki eri yaralamıştı. Saygon'da Amerikalılarla ortak hareket dairesinin yüksek

rütbeli subayının oğlu da gizli örgütün üniversitedeki grubunun genel sekreteriydi. Bu da çok hizmetler görmüştür ve buna devam etmektedir. Bu genç, Vietnam halkına işkence etmekle şöhret yapmış bir subayı babasiyle beraber bulundukları bir yemekte zehirlemiş ve öldürmeyi başarmıştı. İşte şimdi bunlar, bunlar gibiler hazırlığı tamamlanan baloda bir takım görevler alacaklardı Örgüt yetkilileriyle ilişki kurup. Baloda daha çok kızlara görev düşecekti. Örgüte bağlı zengin bir ailenin kızının özel bir otomobili vardı, bu otodan yararlanılacaktı. Üniversitedeki öğrenci hareketleri genel sekreteri, bu kızla gerekeni görüştü. Hazırlığı aylardır yapılmakta olan baloyu tarumar etmek, Amerikalıları ve onlara bağlı olanları, çağrılmış bütün sosyete aşiftelerini ve onların aracılarını korkuya düşürmek, paniğe uğratmak; karar böyledir. Balonun yapılacağı bina emniyet kuvvetleri tarafından çok önceden sıkı kontrol altındadır. Buraya girmek zordu, üstelik davetiye temin etmek de çok zor iştir. Çünkü çağrılanlar öncelikle bilinen kimselerdi. Yalnız onlara davetiye verilmişti. Bu davetiyelerde Saygon Güvenlik Genel Komutanı'nın resmî mühürü, imzası vardı. Bununla birlikte örgüt mensupları kararlıydılar oraya girmede.

Üniversite içindeki örgütün genç elemanları kuşkusuz kendilerine emir verenleri bilmiyorlardı. Emir dolaylı olarak veriliyordu. Hücre niteliğinde bir çalışma düzeniydi bu. Bu yüzden Üniversite içinde örgüte bağlı biri yakalandığı zaman kendilerine emir vereni, verenleri, bu işin başında kimlerin bulunduğunu bilmemekteydiler. Yakalananlardan bundan dolayı örgüt hakkında bilgi almak imkansızdır.

Üniversitede Siyasi ilimler bölümünün geniş koridorunda ilerleyen genç üniversiteli erkek, her Vietnamlı

gibi çekik siyah gözlü, elmacık kemikleri çıkıktı. Vietnam'ın kurtuluş kavgasında aldığı görevlerden olacak, ciddi görünüşlü, soğukkanlı, kati kararların arifesinde bulunan bir görünüşü vardır. Yanından geçen üniversiteli arkadaşlarını güler yüzle selâmlıyor, ilerliyordu. Büyük kapıya yaklaştığı sırada durdu. Saatına sonra da etrafına baktı. Cebinden bir zincir çıkardı, şahadet parmağında çevirmeye başladı. Bu bir telaşın, yada endişenin ifadesiydi.

Büyük kapının yanındaki pencereye yanaştı ve dışarıya bakmaya başladı. Üniversiteye girip çıkanları buradan kolayca görebiliyordu. Kapıdan girip çıkanlar çoktu. Ama, bunların hiçbiri de onun kadar dikkatle etrafını, geleni gideni kollayan kimseler değildi. Yine saatına baktı, birini bekliyordu, bu zamana kadar gelmesi lâzımdı beklediği kızın; işte telâşı, endişesi buydu genç erkeğin; Oysa o anda beklediği kız kendisinin geçtiği koridordan girmiş arkasında durmuştu, sonra genç kız kendisini bekleyen erkek arkadaşının hafifçe omuzuna dokundu.

Birden geriye döndü genç erkek, beklediği kızla yüz yüze geldi, gergin yüz hatları o anda yumuşadı, gülümsedi kıza, elinden tutu:

— Nihayet geldin, hemen çıkalım buradan. Konuşacaklarım var seninle, dedi, kıza. Geniş büyük kapıdan çıktılar konuşarak.

— Biraz geciktim değilmi? dedi kız.

— Evet. Merak ettim.

— Otomobil onarımda da ondan geciktim, sonra öteki kapıdan girdim. Hoşlanmadıklarımın hepsi orada adeta nöbet tutuyorlar.

— Otomobilin onarımda demek? Halbuki senin ara-

ba bize çok lâzımdı.

— Ne zaman için lâzım?

— Bizim için her zaman hazır bulunması gerek, ama cumartesi akşam muhakkak lâzımdı.

— Ozaman için olur, onarılması da o zamana kadar biter zaten bitmesi lâzım, Ama ben o akşam annemle babamı baloya götüreceğim araba ile. Diye cevap verdi genç kız.

Bahçeye çıkmışlardı, durakladılar, sonra üniversite binasının yan tarafından arkadaki ufak bahçeye geçtiler. Tenha idi burası, hiç kimseler yoktu. Artık daha rahat konuşabilirlerdi. Buraya genellikle üniversite hademeleri dinlenmeye gelirler, sıralara otururlar ama şimdi onlardan da kimse yoktur burada, İki kanepe vardı birine oturdular, kitaplarını da dizleri üstüne koydular, görenler de derslerden söz ettiklerini sanır.

Genç erkek bir ara önüne baktı, zincirle de oynuyordu. Kız sordu:

— Annemleri baloya götüreceğim o akşam, demek size de araba o zaman lâzım?

— Evet bize de o gece lâzım.

— Ben annemle babamı götürdükten sonra arabayı size veririm.

Genç erkek, yine zinciri sallayarak kızın yüzüne baktı, gözlerinin içine baktı ve öyle konuştu.

— O gece yalnız araban değil sen de bize lâzımsın. Sen de bize katılacaksın.

— Aranızda bir eğlence, bir toplantı mı olacak yoksa? Ha?..

Genç kız bir şey sormak istedi ama sonunu getirmedi. Bu def'a o baktı erkek arkadaşının gözleri içine merakla.

— Eğlence falan tertiplemiş değiliz, ama bir eğlen-

ceye, başkalarının tertiplediği bir eğlenceye bizim de gitmemiz lâzım da dedi.

— Nereye, hangi eğlenceye?

— Senin annenle babanın gideceği baloya.

Genç kız, hayretle bu defa baktı erkek arkadaşının yüzüne, sonra konuştu:

— Nasıl olur? Ama oraya davetli olmayanlar giremez, siz çok iyi bilirsiniz. Amerikalıların tertiplediği böyle eğlencelerin olacağı binaların yalnız kapılarında değil, her tarafında sıkı emniyet tetbiri alırlar. Babamdan öğrendim, çok sıkı emniyet tertibatını daha bir hafta evvelinden almaya başlamışlar, oraya girebilmek zor.

— Biliyoruz. Onu da biliyoruz, herşeyden haberimiz var ama çaresine bakacağız. Bunda senin de yardımın gerekecek, hem de çok.

— Örgütten mi bu istek? dedi kız.

— Evet...

— Öyleyse peki, diye tereddütsüz cevap verdi kız.

Genç erkek elini kız arkadaşının omuzuna koydu, sevinmişti bu cevaba, gözlerinin içi gülüyordu adeta.

— Yaşa sen emi, yaşa, dedi ve ilâve etti:

— Örgütün haberi olmadan birşey yapamayız biliyorsun. Onlardan habersiz böyle birşey yapmak ta doğru değil.

— Nasıl olacak bu iş düşündünüz planladınızmı, planlanmış mı? Ben ne yapacağım?

— Cumartesi sabah sekizde yine burada buluşuruz, nasıl olsa derse geleceğiz, o gece yapacağımız iş dolayısiyle o gün derslere girmemiz şart, herkes bizleri dersleriyle meşgul bilecek. Senin yapacağın işe gelince, buluştuğumuz zaman söylerim, dedi genç erkek sonra ayağa kalktı, kalkarken de kızın elinden tutu onu da kaldırdı.

— Haydi ayrılalım buradan, benim daha başka önemli işlerim var. Sen şimdi büyük kapıdan içeriye gir oradan git, ben de şuradan caddeye çıkacağım.

Kıza elini uzattı el sıkıştılar, ayrıldılar. Kız üniversitenin büyük kapısına doğru ilerlerken genç erkek de elindeki zinciri havada döndürüp şahadet parmağına sardırıp boşaltarak ilerledi büyük caddeye doğru, kalabalığa karıştı.

Kızın otomobilinin hangi garajda onarılacağını Saygon'daki gizli örgüt biliyordu. O garajdaki ustalardan biri gizli örgütün adamlarındandı. Onu görüp bu otomobilin onarımının cumartesi sabahına kadar muhakkak bitmesi gerektiği, bagajında da gerekli bazı değişikliğin yapılması da sıkı sıkıya tenbih edildi.

Günlerdenberi Saygon egemen sınıfla Amerikalılar, eğlencelerini zevklerini düşünüyorlardı. Oysa bir kısım insanlar da ülkelerinin kurtluuşu için kesin bir mücadele hazırlığı içindeydiler.

Saygon: iki ayrı, apayrı dünyanın yan yana görüntüsü...

***

Saygon'daki Amerikalılara ait Tah Son Nhut hava üssünü bombalayan, Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütüne bağlı iki Vietnamlı genç kız hâlâ, An Quand tapınağının altındaki gizli yerde saklanmaktalar. Kendilerinin Kuzey Vietnam Kurtuluş Savaşı Örgütünün merkezine gönderilecekleri zamanı bekliyorlardı. Saygon'da aralıksız devam eden olaylar yüzünden Amerikalılar ve Saygon'daki yerli Güvenlik örgütü her tarafı sıkı kontrol altında bulunduruyordu. Bütün olayların hemen hepsinin bu iki kız tarafından yapıldığını sanıyorlardı. Kızların aranmasına devam ediliyor, bu yüzden de yeni Vietnamlılar tutuklanıyor, tutuklulara işkence ediliyordu. Kızlar sak-

landıkları bu yerde, rahattılar. Örgüt yetkilileri kendilerine çok yakınlık ve ilgi gösteriyorlar, yiyeceklerine, istirahatlarına, herşeylerine titizlikle dikkat ediyorlardı. Ara sıra uygun durumlarda tapınağın üst kısmına çıkıyor, hava alıyorlardı. Bulundukları yerde radyo ve televizyon vardı. Dünyanın her yanından haberleri oluyordu. Saygon'da olup bitenlerden de dakikası dakikasına haber almaktaydılar. Telsizleri düzenli olarak işliyor, böylece de Saygon'daki Amerikalıların ve yerli yöneticilerin her şeylerinden haberleri oluyordu.

Buradaki odalarında yataklarına uzanmış konuşuyorlardı bu iki kız, ülkeleri, ülkelerinin vatandaşlarını. Onları en çok etkileyen konu, havaalanını bombaladıkları gece onları yakalayan, sonra da serbest bırakıp kaçmalarına, yakalanmamalarına yardım eden iki Amerikalı erin, Zenci ile İbrahim'in davranışlarıydı. Onları hiç tanımıyorlardı bile. Yalnız, birinin siyah derili, zenci olduğunu, iyi ingilizce bildiğini; diğerinin de beyaz renkte yakışıklı, fakat ingilizceyi iyi konuşamayan biri olduğunu biliyorlardı. O gece kendilerini enseleyen bu askerlerde hiç bir düşmanlık, hiçbir kötülük yapmak belirtisi görememişlerdi. Sevimli ve cana yakın birer insan olduklarını anlamışlardı. Nhug, kollarıyla kendisini belinden yakalayan ve gözlerinin içine bakan İbrahim'in o halini hiç unutamıyordu. Gün geçtikçe de bu adını hiç bilmediği Amerikalı erle yine karşılaşmak isteği içini, kafasını uğraştırmaktaydı. Belki de âşık olmuştu bu ere. Nhug gerçekten İbrahim'i düşünüyordu. Arkadaşı Chan'a çevirdi başını yattığı yerden.

— Bizi o gece yakalayıp sonra serbest bırakan iki Amerikalı eri bir daha görmek ister misin? diye sordu.

— Elbette, elbette isterim, ya sen istemezmisin? diye cevap verdi Chan. Sonra gülüştüler.

— İsterim tabii. Fakat nerde görebiliriz ki onları? Artık bu olacak şey değil. Aralarında kan davası olan iki aile gibiyiz, hem de onların ülkeleri bize çok uzakta. Belki de gitmişlerdir kendi ülkelerine. Dedi Nhug.

— Doğru, doğru... Dedi Chan.

İkisi adeta üzgündüler şimdi. Çok arzuladıkları, sevdikleri kimseleri bir daha görememek üzüntüsüydü bu. Nhug, başını başka tarafa çevirdi, siyah saçları yüzünü örtmüştü, Kimbilir daha neler geçiyordu içinden. Savaşlar, ülkesindeki bu kavga ve kargaşalık kendisine âşık olmaya, bir erkeği sevmeye bile zaman vermemişti. İbrahim'le karşılaşıp yüzleri birbirine, hatta dudakları bir birinin dudaklarına değecek kadar yakın... Bu kadar zaman hiçbir erkekle bir arada bulunmamıştı. İbrahim'in gözleri, onun kenarları hareli gözlerinin içinde idi, şimdi o gözler yüzünü kaplayan saçlarından gözükmiyordu. Yaşlar birikmişti gözlerinde. Siyah uzun kirpikleri arasından yanaklarını okşayarak sonrada süzülmeye başladı. Mendiliyle yüzünü siler gibi yaptı ama, gerçekte gözlerini, göz yaşlarını siliyordu. Arkadaşı zeki kızdı, anlamıştı arkadaşı Nhug'un durumunu, hatta Amerikalı o beyaz eri sevdiğini, sonradan ona âşık olduğunu bile anlamıştı. Olabilir... O Amerikalı er düşman değildi, hain değildi. Elbisesiyle, elindeki silahiyle Amerikalı idi ama elbisenin içindeki insan yapısı, bütün varlığıyla başka bir insan, çok iyi ve bizim kavgamızın belki de haklı tarafını anlamış idi. Elbetteki böyle bir kimse sevilebilir, bu ne bir suç, ne de bir günahtı. Öte yandan o da Zenci'ye karşı ayni hisleri duymuş, ayni duygularla dolmuştu. Zenci'nin siyah derisi, onun rengi elinde olmayan bir doğal dağıtma sonucuydu. Ama rengin ne önemi vardı? Gülen yüzü, suçsuz ve insana merhamet ve emniyet, hatta sevgi aşılayan bakışları, hele insanlara karşı kinsizliği, sev-

gisi herşeyin üstündeydi. Chan da Zencinin o bakışlarını, sevimli yüzünü unutamıyordu. Ona âşık olmuştu, adını dahi bilmediği Zenci'ye. Tıpkı arkadaşı gibi düşünüyor duruyordu.

Nhug, başını kaldırdı, yüzünün iki tarafına dağılan saçlarını eliyle yana itti. Sonra arkadaşına baktı. Arkadaşı zaten ona bakıyordu, Birşeyler konuşmak, birbirlerine çok şeyler sormak istiyorlardı sanki. Zenci ve öteki beyaz Amerikalı erler hakkında. Ama böyle soylu bir dava, bir savaş, uygarlık kavgasına girmiş kimselerdi. Bu tip konuşmaları kendilerine yakıştıramıyorlardı. Sevgiye, aşka ilişkin sözleri konuşmayı gereksiz buluyorlardı.

— Onlar, o iki Amerikalı er düşman değildi, dedi Chan.

— Ben de sana öyle birşey söyleyecektim, dedi Nhug. Değillerdi değilmi?

— Değil. Düşman olsaydılar, bizi yakalamışlardı, silahlı olduğumuzu da anlamışlardı, bırakırlarmıydı? dedi Chan.

— Hava meydanını bizim bombaladığımızı da anlamışlardı sanırım, dedi Nhug.

— Muhakkak anlamışlardı. Bizi yakalamaları için onlara emir de verilmişti. Her şeyden haberleri vardı onların, dedi Chan.

— İşte onun için onları görmek isterim bir daha.

Uzandılar yataklarına, gözlerini tavana diktiler. Nhug, saatına baktı.

— Şimdi elektrikler sönecek, uyuyalım, uyumaya çalışalım, dedi.

Gerçekten de az sonra elektrikler söndü, iki kızın odası zifiri karanlığa büründü.

XIII

Saygon'da Amerikalıların düzenledikleri balonun muhteşem olması için hertürlü hazırlık tamamlanmıştı. Ünlü dansözler, şantözler, orkestralar, şarkıcılar, balonun konuğu olarak gelmişlerdi. Yalnız, çağrıya uymayan Zenci bir şarkıcıydı. Bu Zenci şarkıcı, davet yazısını okumadan yırtıp çöp kutusuna atmıştı. Amerika'da Zencilere yaptığının daha kötüsünü ve kanlısını yaratan, Vietnam topraklarına, onların özgürlüğüne hunharca saldıran kişileri eğlendirmeyi kendisi için alçakça bir hareket olarak düşünmüştü Zenci şarkıcı. Zenci lideri Dr. Martin Luther King'i öldürenlerin bu eğlencelerine katılmayı nasıl kabul edebilirdi? Şarkıcı Vietnam savaşı aleyhinde Washington'da yapılacak protestoya katılacaktı.

Balonun düzenlendiği büyük binanın içi ve çevresi tamamen ışıklandırılmıştı, Ama içlerindeki karamsarlığı, içlerindeki korkuyu, Amerikalı ve yerli uşaklarının korkularını gidermeye, içlerini aydınlatmaya yeterli değildi. Binanın etrafı dıştan ve içten, silahlı nöbetçilerle, sivil emniyet kuvvetleriyle çepeçevre kordon altına alınmıştı. Ulusal Kurtuluş Örgütünün korkusuz Vietnamlı gerillaları her an bir bomba, bir silah patlatabilirler, birini bir kaçını, bu ihtişamın, bu debdebenin kanlı elli insanlarından bir kaçını cansız yere serebilirlerdi. Viskiler,

bütün içkiler, her türlü yiyecek, uçaklarla Amerika'dan bol bol bu gece için getirilmiştir. Kumandanlar gösterişli giysileriyle, göğüslerinde cinayetlerinin nişanlarıyla, davetli kadınlara sempatik görünmek için çabalayıp duruyorlardı. Sivil yüksek memurlar da ayni çırpınışlar içindeydiler, kumanlardan geri kalmıyorlardı. Kadınlarsa, günlerdenberi bu gece için hazırlanmışlardı. Makyajlarının ihtiyaçlarını Paristen, Washington'dan getirtmiş, elbiselerini de ünlü modacılara diktirmişlerdi. Çoğu kadın komisyonculuğu yapan modaevlerinin halılarını ve kauçuk yataklarını aşındırmışlardı bu baloya gelen söhretlilerin karıları, metresleri. Politikacı ve büyük komprador kodamanlar. Saygon'daki balonun işte genel görünüşü buydu.

Bu azametli balonun yöneticilerinin çoğu bu işlerin kompetanıydılar. Hayatları boyunca bu yolları tutmuşlardı. CIA, burada servis yapacakları bile kendi adamlarından seçmişlerdi. Teşrifatçısından, salona girecekların iskarpinlerini sileceklere kadar CIA'nın adamıydı.

Davetliler yavaş yavaş gelmeye başlamışlardı. Kadınlar şıklığı, makyajı, takıp takıştırdıkları mücevherlerle etrafa güzel, şirin görünme gayretleri içindeydiler. Erkekler de parlak üniformaları, göğüslerinde nişanlarıyla birer kahraman edasiyle giriyorlardı salona. Sivil kodamanlar kendilerine verdikleri çekidüzenle zeki ve sevimli gözükme gayretleri içindeydiler. Vietnam halkına sefalet ve ölüm saçan silah, uçak fabrikatörlerini temsil etmek üzere Amerika'dan gelen, bütün hareket ve giyinişleriyle büyük bir aşifte olduklarını hemen belirten, anlaşılan kadınlar, yanlarında alçalan yüksek rütbeli A-

merikan subayları arasında salona girdiler. Bunlar şeref konuklarına ayrılan yerlere oturtuldular.

Binanın bahçesine giren otomobillerden inen davetliler, geniş merdivenlerden çıkıyorlar, görevliler tarafından karşılanıp kendi masalarına kadar götürülüyorlardı. Her konuğun masası, oturacağı yer konuk kartında yazılıydı. Bu kart kapıda bir tedbir olarak kontrol ediliyor, sonra da bahçede yetkili güvenlik görevlileri tarafından otomobillerin bagaj yerleri aranıyordu.

İbrahim'le Zenci de burada görevliydiler. Hem de otomobillerin bagajlarını arama görevini onlara vermişlerdi. Onlar gibi birkaç er, çavuş ve subay da başlarında bulunmaktaydı. Zenci ile İbrahim ve diğer görevlilere görevleri hakkında subaylar tarafından gerekli bilgiler ve direktifler verilmişti. Davetliler otomobillerinden indikten sonra, bu otomobillerin bagaj yerleri ve hemen her tarafı aranacaktı. Saygon'daki gerilla örgütünün bir harekette bulunma ihtimaline karşı bu tedbirler alınmaktaydı. Hatta bu binanın önündeki caddeden diğer vasıta ve yayaların geçmesi yasaklanmıştı. Caddeye girecek araçlardan baloya konuk kağıdı sorulmakta ve davet kartı taşımayanlar derhal geri çevrilmekteydi.

Binanın bahçe kapısının üstü ve diğer bütün duvarları Amerika ve Güney Vietnam bayraklariyle donatılmıştı. Işıklar da burayı gün gibi aydınlatıyordu. Saygon'a birkaç kilometre ötelerde ise, bataklıklar ve ormanlar içinde insanlar birbirini öldürmekte, havadan atılan bombalarla köylerin evleri, tarlaları, tarumar edilmekte, insan cesetleri parçalanıp dağılmaktaydı. Sanki bu gece Saygon'daki baloda bu insan felâketinin, haksız ölümün şenliği yapılıyordu...

(34) «Vietnam'da olup bitenler iğrençtir. Öyle ki bu yüzden Amerika yıllarca Asya kıtasında kendinden nefret edilen bir millet olarak kalacaktır.»

Saygon'daki Gizli Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü yetkilileri yoğun bir çalışma içindedirler. Balo ile onlar da ilgileniyorlardı. Balonun düzenleyicilerini ve onların şakşakçılarını, satılmış hainleri en coşkun, neş'eli anlarında, en bayağı zevklerinin anında paniğe uğratmalıydılar. Onları gizlenecek delik arar duruma getirmeliydiler. Baloda yapılacak harekette zorunlu kalmadıkça silah kullanılmayacak, insan öldürülmeyecekti. Amerikalı hava üssü komutanının villasının altında toplantı yapılmış ve gerekli kararlar alınmıştı. Balonun yapılmakta olduğu binanın dış ve iç planı en ince teferruatına kadar çizilmişti. Topal Serçe tarafından balodaki hareketin başındakine herşey anlatılmıştır. Görev dağılımı yapılmıştır.

Bu işi üniversiteli gençler yapacaktır. Özellikle üniversiteli genç kızların örgüte bağlı olanlarından yararlanılacaktı. Örgüte bağlı üniversiteli genç erkek, otomobili olan genç kız arkadaşıyle ikinci defa görüşmüş, yapılacak iş hakkında bilgi, daha doğrusu Saygon'daki Kurtuluş Örgütünün emrini bildirmişti. Bu genç erkek diğer bir erkek arkadaşıyla üniversiteli kızın özel otomobilinin bağajına girecektir, yanlarına saatli bombalar da alacaklardır. Kız babasıyle ve annesiyle davetli oldukları bu baloya gittikleri zaman iki genç erkek arkadaşı da bagaj yerinde gidecektir. Kız arkadaşlarına icab eden talimat verilmiş, nasıl hareket edeceği söylenmiştir. Binanın her tarafı hakkında iki genç erkeğe de bilgi verilmiş,

---

(34) «Vietnam Vietnam» Felix Greene. Türkçesi: Ayhan Tezel, Sander Kitabevi. S. 54

binanın bahçesinde gizlenilecek yerler, icabında kaçakları yollar iyice anlatılmıştı bu işin asıl yöneticileri tarafından. Binanın neresinden, nasıl girecekleri, nerelere bombaları yerleştirecekleri, bombaları yerleştirip bombalara monte edilen saatleri nasıl ve ne zaman patlaması için ayarlayacakları da söylenmişti. Diğer bir kız arkadaşları da annesi ve babasiyle bu baloya gidecekti; bu kız da Kurtuluş Örgütünün elemanlarındandır, örgüt tarafından kendisine bir bant verilmiştir. Balonun yapıldığı binadaki, kendisine planı çizilip anlatılan bir odaya gizlice girip bildirilen saatte o odadaki teybe bu bandı koyarak işletecek ve binanın hertarafındaki oparlörler vasıtasiyle banttaki konuşma bütün gürültü ve sesleri, hatta çalgıları bastıracak kuvvette etraftan işitilecektir. Bu banttaki konuşma bittiği zaman, otomobilin arkasında bagajda baloya gelen iki genç erkek tarafından yerleştirilmiş bombalar patlayacaktır.

Genç kız otomobiliyle karanlık bir sokağın sonuna gelince durdu. Direksiyonun yanındaki camdan başını çıkarıp etrafına bakındı. O anda iki üniversiteli genç erkek arkadaşı otomobilin yanında belirdiler. Yavaş sesle.

«Hadi geç kalıyoruz.» dedi. Sonra indi otomobilinden, etrafına bakındı, diğerleri de bakındılar etrafa. Sonra bagajın kapağını açtılar. İki genç bagaj yerine girdiler, otonun bagaj yeri dardı, iki kişi zor sığıyordu, ayrıca ellerinde birer de çanta, ceplerinde de silahları bombaları vardı. İki genç sanki bir cephanelik gibiydi. Bütün tehlikeyi göze alarak bir göreve gidiyorlardı. Adamışlardı kendilerini ülkelerinin kurtuluşuna.

Genç kız otosunu hareket ettirdi. Hızla evinin kapısı önüne geldi. Babasiyla annesi kendisini bekliyorlardı,

merak etmişlerdi geç kaldı diye kızları. Hergün olayların olduğu Saygon'da kızlarının gece sokağa çıkmasını bile istemezlerdi. Annesi kızmıştı, kızına yaklaştı.

«Nerede kaldın, merak ettik?» dedi.

Babası, arabanın arka kapısını açtı. Kızına birşey söylemeden karısına döndü.

«Hadi gel, bırak konuşmayı, geç kalmayalım, ayıp olur.» dedi.

Önce kadın, sonra da adam girdi otomobilden içeri, kapıyı kaparken kızına:

«Haydi gidelim. Hue, dikkatli ol yollar kalabalık bu akşam herzamankinden fazla.» dedi.

Baba, kızını çok severdi. Onun içinde onu, Erguvan manasına gelen Hue diye çağırır.

Araba hareket etti, kız arkada bagaj yerindeki iki erkek arkadaşı Nugeyen ile Van'ı (35) onları nasıl kimse görmeden, balonun olduğu büyük binadan, binanın bahçesinden içeriye sokabileceğini düşünüyordu. Binanın bahçesini kendisine iyice tarif etmişler, bahçeye girince nasıl hareket edeceğini, o iki erkek ardaşını nerede indireceğini de kendisine bildirmişlerdi. Yalnız orada indirip bırakmak değil, söylenen saatta da onları yine bıraktığı yerden otomobiline alıp kimse görmeden dışarıya nasıl çıkaracağını da düşünüyordu. Gerçi kendisine bazı direktifler verilmiş, yollar gösterilmişti ama, git-

---

(35) «Bütün Yönleriyle Vietnam» Ahmet Angın. 27 Yayınevi S. 59 Ho Şi Minhi'in hakiki adı Nugeyen resmi kayıtlara göre. Bu iki gerillacı genç kendilerine Ho Şi Minh'in hakiki adından Nugeyen'i biri, Van'ı da diğeri almış ve gerilla içinde bu takma atla bilinmektedirler. Ho Şi Minh de bir çok takma ad kullanmıştır.

tiği yerdeki durum, söylenenler, verilen direktiflere göre uygun değilse hareket etmek kendi isteğine, kararına bırakılmıştı.

Balonun düzenlendiği binanın önüne, buraya giden caddedeki kontrölü aşıp gelmişlerdi. Bina bahçe ortasında, ağaçlar arasındaydı. Her zaman da ışıklıydı, sinek uçuşu bile görünüyordu. Kapıda kim, kimin arabası olursa olsun sıkı kontrol vardı. Önce davetliler otolarından bahçenin bir kısmındaki oto parkında iniyorlardı. Buraya gelmeden önce bagaj yerleri açılıp erler, subaylar tarafından kontroldan geçiriliyordu. Genç kız Hue, kapının epey ilerisinde durmuştu ve ne yapacağını düşünüyordu ama esasta verilen direktife göre hareket edecektir. O sırada bir araba yanlarından geçip bahçenin büyük kapısından içeriye girdi. Hue birden arabasını hızla büyük kapıdan içeri süratla arkasından seslenenlere aldırmadan binanın arkasına giden geniş asfalt yola geçti ve binanın arkasında, büyük binaya bitişik bir yerde ağaçların dibinde durdu ve.

«Frende bir arıza oldu galiba?» dedi. Bu bagajdaki arkadaşlarına verilen bir parola idi. Arkadaki bagaj yeri kapağı açıldı, iki genç erkek birden dışarı fırladılar ve ağaçların gölgelediği bir yere yüzükoyun uzandılar ve sürünerek duvarın dibindeki en karanlık yere gittiler. Bu anda kız arabadan inmiş, hem annesiyle babasının arkadaşlarını görmemeleri için arka camın önünde durmuştu hem de etrafta kimselerin olup olmadığını kontrol etmişti. Erkek arkadaşları bagajdan çıkıp, emin bildikleri yere gidince kız hemen arabaya atladı.

«Ne oldu?» dedi babası.

«Arka lâstiğe baktım, inmiş gibi geldi bana da. Hem de frende bir arıza var sanmıştım. Birşey yokmuş»

dedi, süratle binanın etrafını dolaşıp kapının önüne kontrole, kontrol edeceklerin önüne geldi durdu. Subay yanaştı arabaya :

«Niye durmadınız, kontrol edilmesi gerek arabanın?» dedi.

Hue hemen arabadan atladı, subaya yanaştı, subayın yüzüne gülümseyerek ona pas verir bir eda ile cevap verdi :

— Kontrol olduğunu bilmiyordum subayım, arabayı arka tarafta biryere bırakmak istemiştim. Sonradan işin farkına vardım afedin dedi. Subay, kızın tebessümüne, tavırlarına fit olmuştu. Hue'nin annesi ile babası da arabadan inmişlerdi. Erler arabanın bagaj yerini çavuşun nezaretinde kontrol ettiler, İbrahim'le Zenci'ydi bu kontrolu yapanlar.

— Buyrun park edin şuraya arbanızı, dedi subay.

Subay, kızın kendisine iltifatına memnunluğunu sırıtarak ve kızın arabaya girmesi için arabanın kapısını generaline açar gibi açarak belli etmişti.

Hue, arabasına bindi park yerine, ama kendine göre uygun bir yere götürdü. Hemen annesiyle babasının yanına döndü, hep beraber geniş merdivenlerden çıkıp salona girdiler. Subay hâlâ kızın arkasından bakıyordu.

*
**

İki genç üniversiteli erkek, Nugeyen ile Van, dalları yerlere sarkmış ağacın altında, binanın tam dibinde yere çömelmiş gizlenmişlerdi. İlk gizlenecekleri yer de zaten burası idi plan gereğince. Ama, burası oldukça da tehlikeli idi. Binanın etrafını devamlı kontrol eden görevliler buralardan geçiyorlardı. Tam karşılarında bahçenin duvarına yapıştırılmış gibi duran bahçıvanların kazma, kürek gibi araçlarını koydukları kulübemsi bir

yer vardı. Bu kulübeye girecekler, orada gizlenecekler, işe başlamaları zamanına kadar burada saklanacaklardı. Ama, oraya gçmek meseleydi. Çünkü arada geniş, binayı çevreleyen asfalt otomobil yolu vardı, her taraf ışıklıydı. Kulübeye giderken onları görebilirlerdi belki. Kulübenin kapısı kilitliydi. Açmak için de uğraşmaları, orada oyalanmaları gerekliydi. Aralarında yavaş sesle bu konuyu konuştular. Kesinlikle bulundukları yerden gitmeleri gerekiyordu. Geçen biri «Şöyle» kafasını çevirip baksa onları görebilirdi. Gerçi gelip geçenler vardı ama bunlar hep kendi havalarında, işin şakasında, eğlencesinde kimselerdi. Gençler yakalanmaktan değil, yapacakları işi başaramamaktan korkuyorlardı. Nugeyen etrafına bakındı sonra arkadaşının kulağına eğildi :

«Sen torbadan penseyi ver, ben kulübeye gideceğim, beni gören olursa sen yerinden kımıldama, kapı kilitli her halde, ben açacağım, sonra sen de gelirsin, dikkatli olalım.» dedi.

Arkadaşından penseyi aldı. Etrafına bakındı sonra. Önce asfalt yola çıktı oraların görevlilerinden biriymiş gibi pervasızca kulübeye ilerledi. Etrafına yine bakındı, kulübeye yanaştı. Eğildi birşeyler yaptı. Kulübeyi açıp içeriye girdi. Biraz sonra Van da bulunduğu yerden başını uzattı, etrafa bakındı. O da arkadaşı gibi kalkıp önce asfalt yola yeldi, kulübe hizasına ilerledi. Birden çantayı kulübenin açık kapısından içeriye attı sonra kendisi de kulübeden içeriye dalıverdi. Bir müddet yan yana durdular kulübenin içinde, kendilerini görüp, hareket geçilip geçilmediğini anlamaya, etrafı dinlemeye başladılar. Seslere, konuşmalara, ayak seslerine kulak verdiler. Kendilerini gören olursa her halde bağrışlar, hatta düdük sesleri, koşuşmalar da olurdu. Silahları omuzunda iki

nöbetçi şakalaşarak asfalttan geçtiler. Anlaşıldı ki, kendilerini gören olmamıştır. Kulübenin kapısını kapadılar, çömelip beton döşemeye oturdular. Nugeyen, fosforlu saatine baktı, sonra arkadaşına çok yavaş sesle :

«İşe başlamamıza çok var daha» dedi. Öteki hiç ses çıkarmadı. Saat 22 ye gelmişti. Amerikalı nöbetçi erler ikişer ikişer geçiyorlardı kulübenin önündeki asfalt yoldan aradabir. Ama burası okadar önemsenecek bir yer değildi, yetkililer ve nöbetçiler için. Çünkü buraya girmek kolay değildi. Binayı çevreleyen duvar çok yüksekti hem de duvarın dışında nöbetçiler devamlı dolaşmaktaydılar. Nugeyen'in aklına birşey geldi. Yanlarına her ihtimale karşı kullanılmak için verilen içi uyutucu ilâçlı Amerikan sigarasını çıkardı, içinden birkaç taneyi çekip aldıktan sonra kapıyı aralayıp evvelâ etrafı dinledi sonra paketi asfaltın kenarına, kulübeden uzak bir yere fırlattı. Bu sigaradan bir (tane içen daha yarısında uyuklamaya başlayacaktı. Bu hem de keyf verici birşeydi. Nöbetçiler sigarayı buldular mı sevinecekler, «Bir enayi düşürmüş» deyip yakacaklar. Sonra, sonra da, uykuda gezer hastalığına tutulmuş gibi olacaklar, daha sonra da derin bir uykuya mecburen dalacaklardı.

İki genç bunu düşünerek karanlıkta gülümsedi. Saatli bombaları hazırladılar, nasıl hareket edeceklerini, bunları nerelere koyacaklarını ve bombanın saat kaçta patlaması gerektiğini önceden biliyorlardı. Bombaların emniyet düğmeleri kapalıydı şimdilik. Bombalar, gürültünün yanında biraz da tahribat yapacak. Ama, can kaybına sebeb olmayacak şekilde yapılmıştı. Kulübenin tam sağ karşısına isabet eden binanın pencereleri karanlıktı. Demek ki, buralarda kimseler yoktu. Salon ön taraftaydı. Salonun önünde geniş balkonu vardı. Kulübeden bütün

binayı ve asfaltı tamamen görmekteydiler, kapının üst kısmı aralıktı orası onlara etrafı dikizlemek için iyi idi. Bir de etraftaki ışıklar olmasa işleri daha da kolaylaşacaktı.

İki üniversiteli genç, memleketlerinin kurtuluşu, özgürlüğü için hiçbir şeyden çekinmez, hayatlarını bu uğurda seve seve verirlerdi. Şimdi içlerinden Ha Huyen Chi'nin şu mısralarını kendi öz duyguları olarak söylerler (36)

«Vermeye hazırız her şeyimizi
Özgürlük sevgisi, yurt sevgisi için
Boşalsın damla damla kanımız
Tasalanma sen ey Vietnam ana»

Balo bütün, debdebe ve ihtişamiyle, davetlilerin coşkunluğu içinde devam ediyordu. Kafaları dumanlanmaya başlamıştı hepsinin de. Çalgı ve şarkı sesleri, kadın, erkek kahkahaları, kulübenin içine kadar geliyordu. Coşmuştu dişili erkekli sığırlar. Biraz daha kendilerinden geçsinler. Onlar kendilerinden geçtikçe emniyet görevlileri de içmeye başlayacaklardı. Bunları iyi bilirlerdi gerillalar. Hem de çok iyi bilirlerdi. Gerilla yetiştirme kamplarında bunları da öğrenmişlerdi. «Düşmanın zayıf tarafını bilecek, ona göre hareket edeceksin.» derdi gerilla örgütünün bilinçli insanı.

*
**

Büyük salon renkli ışıklarla çok güzel aydınlatılmış ve süslenmişti. Orta yer dansa, dans edeceklere ayırılmış, masalar etrafa dizilmiş, karşı tarafta yüksek bir

---

(36) «Yansıma Dergisi» 10 Ekim 972 tarihli Vietnam Özel Sayısı. «Çağdaş Vietnam Şiiri.» Bang Balan, Türkçesi Semra Cerit. Şiirler çevirisi, Tekin Sönmez.

yerde orkestra, isteğe, kumandanların, yüksek rütbeli Amerikalı ve yerli kimselerin arzularına göre çalıyordu. Dansözler açık saçık durumlariyle şehvet uyandırma yarışına girişmişlerdi. Seks kudreti yok olmuş kodamanlar genç metres ve karılarını yakışıklı subaylara terk etmiş, gözleri dansözün gözükecek gibi olan kısa, yokmuş gibi duran kilotlarının yan tarafına takılmıştı. Viskiler, türlü içkiler garsonlar tarafından dağıtılıyordu. Boşalan kadehler bir daha bir daha dolduruluyor. Alkışlar, bağrışlar, kahkahalar salonun duvarlarında yankılanıp duruyordu.

İki genç kız, Hue ve Chi Ly anne ve babalarının yanında oturuyor, Amerikalı genç subayların bütün ısrarlarına rağmen içki içmiyorlardı. Birbirlerinin yaptıklarından yapacaklarından, Ulusal Kurtuluş Örgütüne bağlılıklarından haberleri yoktu. Örgütün çalışma düzeni böyleydi, elbetteki, buraya bağlı olanlar lüzumu olmadıkça birbirleriyle tanıştırılmazar, birbirinden habereri olmazdı.

Chi Ly, bir ara masadan kalktı, salondan koridor tarafına çıktı. Çantası da yanındaydı. Koridorun sağındaki diğer koridora geçti, gezinmeye ve terlemiş gibi yüzünü mendiliyle silmeye başladı. Oralarda birkaç kişi daha bulunuyordu. Ama onlar, sarhoş kadınlarla erkeklerdi, tenha yerler arıyorlardı sevişmek için. Chi Ly koridorda ilerledi, sırayla odalar vardı üstleri numaralı idi, o da numaralara bakıyordu etrafına belli etmeden, hangi numaraya gireceğini biliyordu; örgüt onu da öğrenmiş, kıza bildirmişti, hatta bu odaların anahtarlarının nerede asılı olduğunu da bildirmişlerdi kıza. 14 numaralı odanın önüne gelince durakladı, işte bu odaya girecek ve işini orada düzene koyacaktı. Etrafına bakındı, yakınında Ame-

rikalı bir subayla biraz yaşlıca bir kadın sarılmışlar öpüşüyorlardı, sarhoştular belli, kendilerinde değillerdi. Etraflarına aldırış bile etmiyorlardı. Chi Ly 14 numaralı kapının tokmağını çevirdi. Kapı kapalıydı. Zorladı ama açamadı birtürlü. Sonra yine etrafa bakındı. Karşı sıradaki buzlu camlı dolabın önüne gitti, anahtarlar buradaydı. Doabın kanatlarından birini yana açtı. Kümeyle anahtarlar asılıydı burada üzerlerinde de odaların numaraları vardı. 14 numaralı anahtarı kolayca seçti aralarından aldı yine kapadı dolabın kapağını. Yine, gezinir gibi ve terlerini siler görüntüsüyle 14 numralı odanın önüne geldi, anahtarla kapıyı açtı, anahtarı çekti delikten aldı, yavaşça odaya girip, içeriden kilitledi kapıyı.

Burada önceden kendisine bildirildiği gibi binanın her tarafına ses yayacak en mükemmel araçlar vardı. Büyük ve son model bir teyp önünde durdu. Yokladı teybi, tamamdı, salonun ve bütün binanın oporlörleri de buna bağlıydı. Chi Ly teybin oparlörlerle ilişkisini tam olarak sağladı. Sonra oradan aldığı bir kabloya çantasından çıkardığı, bu işler için özel olarak yapılmış saatin gereken yerine kablonun bir ucunu taktı, kablonun diğer ucunu da teybe gelen ceryanla ilişkisini sağladı. Bu iş bitince el çantasından çıkardığı bantı teybe yerleştirdi. Saat ayarlanmıştı, çalışıyordu. Tam 24.20 de bu saat prizden gelen elektrik ceryanının teybe gitmesini sağlayacak, bu suretle teyp çalışacak ve banttaki mesaj bütün oparlörlerden bir anda koca binanın her tarafında gürleyecekti. Teybin sesinin de kuvvetli çıkması için düğmeleri sonuna kadar çevirerek ayarladı.

Chi Ly, bu işlerin kompetanıdır, üniversitenin makina elektrik bölümünde öğrenimini yapmaktadır, ayni zamanda, televizyon, radyo ve telsiz gibi âletlerin imâli, tamiri, çalıştırılması işinde çok verimli çalışma yapmış,

bu teyp işi ona adeta oyuncak gibi gelmiştir. İşte bunun için görevinin yabancısı değildir Chi Ly.

Burada işi bitince kapıya gitti anahtarı çevirip usulca kapıyı açtı dışarıya bakındı, genç subayla kadın hâlâ sevişmekte devam ediyorlardı. Bu sefer başka bir çift de aynı pozlar çinde homurdanarak, hayvanlar gibi ses çıkararak sevişiyordu. Chi Ly, dışarıya çıktı kapıyı kilitledi, ama anahtarı yerine koymadı, koridorun aksi yöndeki helâlara doğru gitti ve anahtarı helânın içindeki ufak çöp bidonunun içine fırattı, muslukta ellerini yıkadı, mendiliyle de ellerini silerek annesiyle babasının yanına geldi, masasına oturdu.

*
**

İki genç Nugeyen ile Van, kulübeden çıkmışlar binanın kenarını takiben ilerliyorlardı ki, birden karşılarına Amerikalı bir çavuş çıktı, elinde viski şişesiyle. Çavuş da şaşırdı, onlar da. Nugeyen birden kendini toparladı, elindeki büyük penseyle çavuşun kafasına ansızın vurdu o anda Van da çavuşun ağzına elini dayamıştı sesinin çıkmasını engelledi. Çavuş birden yere yıkıldı, ama şimdi ne olacaktı? Çavuşu buradan yok etmek gerekti, gençler etraflarına bakındılar.

«Haydi tut bu sığırı kulübeye götürelim.» dedi. Nugeyen ve hemen çavuşu biri ayaklarından biri de omuzlarından tuttu, çavuşun elindeki viski şişesini de almış torbalarına koymuşlardı. Kulübeye götürdüler. Yanlarında bulundurdukları iple çavuşu evvela sıkı sıkı bağladılar ağzını da bantladılar ve ayni zamanda çavuşa kolundan uyutucu bir iğne yaptılar. Şimdi çavuş en erken beş saat sonra kendine gelebilir. Yine kulübeden çıktılar, ayni binanın dibinden ilerlemeye başladılar, kalorifer dairesinin yakıt deposu önüne geldiler. Nugeyen, hafifçe kapıyı itti kapı aralandı, içeriye girdiler. Ama buradan

bazı sesler geliyordu kulaklarına, bitişikte kalorifercilerin ve hizmetçilerin odaları vardı. Durdular, etraf karanlıktı. İç taraftaki, dar, karanlık koridora benzer yere açılan kapının aralığından ışık sızıyordu. Durdular, sonra Nugeyen kapıyı yavaşça iterek girdi Van da onu takip etti. Sesler sol taraftan geliyordu. Onlar yavaş yavaş sağ tarafa doğru yürüdüler. Artık bu sesleri işitmiyorlardı. Yukarıda salondan derinden çalgı sesleri bu defa işitilmeye başlamıştı. Önlerine ufak bir merdiven geldi. Merdivenden yukarıya çıktılar. Burası, binanın birinci katı idi. Bu kattaki odaları Amerikalılarca arşiv olarak kullanılıyordu. Saatlı bombalar, buralara, imkân olursa balonun tertiplendiği salonun alt kısmı olan bir üst katın da bazı yerlerine konulacaktı. Bombalara monte edilmiş saatler 24.30'a ayarlanmıştı. Kenarlardaki içleri dosyalarla dolu sandıklarla, üstte duvara demir çubuklarla yerleştirilmiş su bidonlarına suya temas etmemek şartiyle yerleştirdiler. Sonra etrafı gözden geçirdiler, üst kata çıkıan dar merdiven önlerindeydi. Ellerinde kalan iki saatlı bombayı da üst kata koymaları gerekiyordu.

Merdivenleri çıkmaya başladılar, yarıya gelmişlerdi ki sağlarında duvarda bacalardan dökülen kurumlar için yapılmış delik gözlerine ilişti, işaretle anlaştılar ve bu baca deliğine de bombanın birini yerleştirdiler. Yukarıya çıktılar, karşılarına kapı dikilmişti. Kapalıydı kapı, kapıyı açmak için uğraşmak gereksizdi hemen basamakların köşesine dayalı paspası aldılar paspas sopasına saatlı bombayı sıkıca bağladılar, kapının yan tarafındaki kırık camdan, içerisi dosyalarla dolu odaya uzatıp bıraktılar.

Böylece Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütünün genç iki elemanın burada işleri bitmiştir. Artık derhal buradan çıkmaları gerekmektedir. Çünkü, plana göre Hue kendilerini otomobiliyle alıp dışarıya, binanın dışına çı-

karacak, hatta şehrin içinde bir yere bırakacaktır. Fosforlu saatlarına sonra da birbirinin yüzüne baktılar ve geldikleri yerden çıkmak üzere ilerlediler.

*
**

Baloda eğlencenin en çoşkun anları yaşanmaktadır. Bir hayasızlık, bir kepazelik bütün iğrençliğiyle devam ediyordu. Kadınlar, erkekler sarhoş dolaşıyorlar, Saygon'daki Amerikalı generaller, dansözlere türlü vaatlerde bulunurlarken pespayeliklerini açığa vurmaktaydılar. Kadınlar kocalarını, başından yuları alınmış birer hayvan gibi salıvermişlerdi. Kendileri de genç subay ve başkalarıyla zevklerine bakmaktaydılar. İşte, «Moral eğitimi» eğlencesi, Saygon'daki kanlı savaşın, kanlı elli yetkilileri.

Genç kız, Hue evvela saatine sonra da etrafına bakındı, elindeki içki dolu bardağı birden, kendi üstüne döktü, kadeh aynı zamanda yer düşmüş kırılmıştı. Hue'nin elbisesi tamamen kirlenmiş, ıslanmıştı.

«Ne oldu, nasıl döktün kızım?» dedi babası.

«Bu akşam sende bir tuhaflık var, dikkatli olsana kızım» diye sert çıkıştı annesi.

«Oldu işte, ne yapayım?»

«Ne olacak şimdi? Bütün elbisen kirlendi» dedi annesi.

«Otomobile atlar eve gider elbise değiştiririm, on dakikada dönerim.» diye cevap verdi Hue.

«Yalnız nasıl gidersin bu saatte, olur mu yalnız gitmen. Ben yahut baban da seninle gitmemiz gerek.» dedi annesi.

Garsonlar, bardağın kırıklarını toplamışlar ve yerleri de derhal silmişlerdir.

«Ne olacak ben yalnız gider gelirim.» dedi.

«Olmaz, yanında birimizin bulunması lâzım» diye ilâve etti babası.

Kız, kapıya yönelirken cevap verdi.

«Kapıdaki nöbetçilerden birini yanıma alırım, subaya rica edip.»

«Ben gelip subay rica edeyim öyleyse» dedi babası.

«Hayır, hayır sen rahatına bak babacığım, ben subaya rica ederim.» dedi ve salon kapısına ilerledi, salondan çıktı. Annesiyle babası arkasından üzgün baktılar, birşeyler konuştular.

Hue salondan çıktıktan sonra yine saatına baktı, geniş merdivenleri koşar gibi indi. Bahçeye çıktığı zaman, etrafına bakındı. Buraya geldikleri zamanki kadar fazla değildi nöbetçiler. Kapının etrafında, oralarda bulunan bütün görevli subay ve çavuşlar içkiliydiler, erlerin bile içkili oldukları belliydi. Yalnız bir arzulanmayan durum vardı kız için, otomobillerin çıkacağı büyük kapı kapalıydı, acaba çıkarken de otomobillerin bağajı falan kontrol ediliyor muydu? Etrafa bakındı, kapıda konuştuğu genç subayı arıyordu, ondan yararlanabilirdi herhalde. Tam bu anda o subay da Hue'yi görmüştü, içkilidir, içkili olması kızın işine daha çok yarar. Subay kızın önünde sırıtarak durdu.

«Bir emrin mi var güzel bayan,» dedi.

«Üzerime içki döküldü de, otomobilimle eve gidip elbisemi değiştirip döneceğim,» dedi gülümseyerek.

Genç subay sırnaşık hareketlerle adeta kızın içine girmek hamlesini belirtmişti.

«Ya elbisenize içki döktünüz demek, çok içtiniz herhalde.»

«Eee... İşte.»

«Yalnız mı gideceksiniz?» diye sordu subay.

«Evet, yalnız gideceğim, otomobilimle hemen gider gelirim,» dedi Hue.

«— Yoooo... Bu saatte içkili, güzel bir kız yalnız nasıl gider. Ben götürürüm seni. Hadi ben nöbetçi komutanlık odasından şapkamı falan alıncaya kadar sen de otomobilini çek kapıya. Nasıl, oldu mu güzel bayan?» dedi yine sırıtarak genç Amerikalı subay.

Kız memnundu bu vaziyetten. Bir cevap vermeden otomobilini park ettiği yere koştu, geçti direksiyonun başına ve hızla binanın arkasına uzanan asfalt yolda kayboldu. Nöbetçiler falan onun subayla görüştüğünü gördüklerinden bu hareketine ses çıkarmadılar, binanın etrafındaki yolu dolanarak kapıya yöneleceğini düşünmüşlerdi zaten. Binanın arkasına, iki erkek arkadaşı Nugeyen ile Van'ı daha önce bıraktığı yere geldi. Durdu, Nugeyen ve Van hazırdılar, kendisini bekliyorlardı. Etraflarda kimseler yoktu. Kız atladı arabadan görmüştü arkadaşlarını, sonra bagajı açtı, iki genç erkek çok çevik hareketlerle hemen girdiler bagaja. Kız sıkıca kapadı bagajı, sonra direksiyona geçip son süratle hareket etti kapıya geldi, genç subay da şapkasını giymiş, silahını beline takmış nöbetçi komutanlığı kapısından çıkmıştı. Subay, kapının iki büyük demir kanadını açtırdı erlere. Kız durmuştu kapının önünde, bagajdaki arkadaşlarının duyabileceği kadar hızlı konuştu. Maksadı arabaya bir Amerikalı subayın da bineceğini onlara bildirmekti.

«Subayım demek siz de benimle geleceksiniz? Hadi gelip yanıma oturun.»dedi.

Genç Amerikalı subay, zaten yanaşmıştı otomobilin kapısına, kız açtı yanındaki kapıyı, subay, sevinçli, arkadaşlarına nispet yapar gibi onlara baktı. Gülüyordu.

Hue hızla otomobili binanın içinden şehre kadar uzanan asfaltta içinde sevincin heyecaniyle sürdü, kay-

boldu sonra otomobil asfaltın virajında.

Genç subayın keyfine, neşesine diyecek yoktu. Hue'nin kıvırcık siyah saçlarının çevrelediği güzel yüzüne, göğüslerine, bacaklarına, avını yemeye hazırlanan aç bir kurt gibi bakıyordu mütemadiyen.

«Uzakta mı eviniz?» diye sordu.

«Yok canım, uzakta sayılmaz.» diye cevap verdi.

«Hızlı gidiyorsunuz değil mi?» dedi subay.

«Bu saatte yollar tenha, hızlı da gidilebilir. On dakika sonra evdeyim.» dedi.

«Keşke uzakta olsa evinız de senin gibi güzel bir kızla biraz fazla beraber bulunmuş olsam.» dedi subay.

Hue gülümsedi, memnundu, çünkü bu Amerikalı subay arabasında bulundukça, arabayı kimse aramak gereğini, hatta cesaretini bile gösteremez. Subayın emniyet görevlisi olduğunu gösteren pazubent vardı. Yollarda bazı araçları durdurup aradıklarını görüyorlardı. Ama Hue'nin düşündüğü birşey, yalnız birşey vardı ki o da bagajdaki iki arkadaşını nasıl, nerede indirebileceğiydi. Hep bunu düşünüyordu. Arkadaşlarını indirmesi lâzım gelen yere de yaklaşmaktaydılar, birden hatırına birşey geldi, tenha bir sokağın önünde durdurdu ve subaya döndü :

«Acaba burada bir yerde çukulata bulunabilir mi. Canım istedi de.»

«Bulurum tabi, demek canın çukulata istedi.» diye kızın yüzüne yüzünü iyice yanaştırarak cevap verdi.

«Neden bilmem çok istedi. Çukulatayı çok severim.» dedi kız.

Subay bakındı caddeye, sonra karşıda epey ileride açık bir dükkân gördü, halbuki, Hue, daha orada durmadan bu dükkânı görmüş, yapacağı işin kararını vermişti.

«Bak karşıda açık bir dükkân var, orada çukulata vardır, oradan geçmeyecekmisin.» dedi subay.

Kız otomobilin kapısını açıp inerken, subaya cevap verdi.

«Hayır oradan geçmeyeceğim, hem ben şu benzini de bir kontrol edeyim burada. Siz oradan çukulatayı alıp gelinceyedek.» diye konuştu subaya güler yüzle.

Subay, kızın kendisine yakınlık göstermesine karşı çok fedakârlıklar yapmaya hazırdır, her haliyle bunu belli eder de, kızdan istifade edeceğini ummaktadır. Arabanın kapısını açtı indi subay sonra baktı kıza, sanki yakınlıkları, arkadaşlıkları uzun zamandır devam ediyormuş gibi.

«Ben şimdi çukulata alır gelirim.» dedi ve koşarak caddenin karşı tarafına geçmeye başladı.

Hue, hemen otomobilin arka tarafına geçti, bagajı açtı :

«Hadi hemen çıkıp, uzaklaşın buradan.» dedi iki genç erkek arkadaşına.

Nugeyen ile Van, çok çevik hareketle hemen bagajdan çıktılar. Hue, otomobili zaten öyle durdurmuşturki, subay arkasına baksa, bagajdan çıkanları göremez. İki genç, yıldırım hızıyla otomobilin arkasında sağ yandaki dar sokağa sapıp kayboldular. Hue, keyfinden bir sigara yaktı, dünya yıkılsa artık umurunda değildi. Açıkgöz Amerikalı subay, hâlâ dükkânda meşguldü. Amerikalı subay, çukulatanın en âlâsını hem de en büyüğünü almaya çalışıyordu.

Hue, vaziyeti idare etmek düşüncesiyle, otomobille meşgul olur gözüküyordu. Hatta otomobilin önünü aç-

mış motoruna bakıyordu Amerikalı subay elinde büyük bir çukulatayla yanına geldiği zaman.

«Aldım, hem de çukulatanın en iyisinden.» diye subay çukulatayı gösterdi Hue'ye.

Hue, onun gelişinin farkında olmamış gibi hareket etmişti. Konuşmasını işitince döndü Amerikalıya baktı:

«Çok teşekkür ederim, benim sevdiğim çukulatadan almışsın hem de.» diye gülerek güya sevinmiş gibi cevap verdi Hue. Sonra otomobilin kapağını kapadı.

«Hadi gidelim geç kalırsak annemle babam merak ederler.» diye de ilâve etti.

Subay yine otomobilde yerine oturdu, kıza bu defa daha fazla sokulmuştu, çukulatanın kağıdını yırtıp kıza uzattı.

«Buyrun alın.» dedi.

«Teşekkür ederim, diye cevap verdi kız, çukulatanın yarısını kırdı aldı.

«Beraber yiyeceğiz, yarısı senin yarısı benim.» dedi.

Hue, çukulatasından bir parçayı ağzına attı, yemeye başlarken otomobilini de hareket ettirdi. Evleri buraya yakındı birkaç dakika sonra gelmişlerdi evlerinin önüne. Kız başardığı işten, Amerikalı subay da «Şu güzel kıza kendimi sevdirdim, ona artık her bakımdan sahip olabilirim» düşüncesi ile sevinçliydiler.

Hue arabasını evinin önünde durdurunca, kapıyı açtı inerken konuştu:

«İşte burası evim. Ben beş dakikaya kadar gelirim subayım, siz inmeyin arabadan.» dedi.

«Peki efendim.» dedi subay, kız evinin kapısına yanaştı anahtariyle kapıyı açtı ve içeriye girdi yine kapıyı kapattı. Subay, hayranlıkla, kızı eve girinceye kadar seyretti, ağzını şapırdatarak çukulatasını yemeye başladı. Kimbilir, ne hayaller kuruyordu bu Amerikalı subay:

Kızla buluşacaklar, onu başka kadınları götürdüğü bir eve götürecek, orada neler neler olmayacaktır. Bu düşüncelere okadar dalmıştır, kendinden geçmiştir ki, elindeki çukulatayı kağıdıyla ısırarak ağzı köpürerek yemektedir.

Hue, evinin kapısından çıkarak otomobilin yanına gelip kapıyı açınca, subay toparlandı, kendine geldi, şaşırdı adeta. Hue'ye daha iştahla, kurduğu hayallerin yarattığı iştahla bakıyordu, Hue hakikaten güzel kızdı hele şimdi giydiği elbisesi ona çok da yakışıyordu, onu başka bir güzel, başka bir büyüleyici havaya sokmuştu. Ama, o, her şeyin, güzelliğin, varlığın, debdebe ve ihtişamın üstünde, memleketinin sevgisini, onun yurtsever halkını, halkın bağımsızlığını üstün görüyor, düşünüyordur.

«Ne güzelsiniz, bu elbise de sizi daha güzel yapmış» diye, kızın yüzüne bakarak ve yüzünü kızın sağ yanağına yanaştırarak konuşuyordu. İçkili nefesi kızın temiz ve haysiyetli yüzünde nefret verici hisler yaratıyordu. Ama ne yapsın, bu Amerikalı subaydan istifade etmiştir, hem de çok iyi bir şekilde.

Otomobil büyük caddede süratle ilerlerken, Hue'nin yüzünün yanlarından uzanan ortadan ayrık, üst yanlardan iki tokayla tutturulmuş saçları omuzlarına dökülmüş, uzun siyah kirpikleri, çekik siyah gözleri insanı adeta büyülüyordu. Bir Vietnam güzeliydi bu. Nasıl bu kızın yanında, zaten pespaye olan benliği hayvanlaşmasın? Subay, kızın saçlarından, gözlerinden, göğüslerinden, bacaklarından ayırmıyordu gözlerini, ama bilmiyordu ki bu kız, başka bir âlemin, insanlık, mücadelesinin saflarında bir kahramandır, Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütünün bir elemanıdır.

Otomobil, balonun yapıldığı binanın büyük kapısı önüne gelmiştir. Kapıdaki erler otomobildeki subaylarını

selamladılar, sonra kapıları açtılar, otomobil binanın bahçesine girdi. Kız subayla beraber otoların park ettiği yere kadar gitti. Subay kızdan hiç, ama hiç ayrılmak istemiyordu. Kız bütün bunları, subayın düşüncelerini çok iyi anlamıştı, boş veriyordu elbette. İndi otomobilden, subay da mecburen indi.

Hue, subaya elini uzattı gülümseyerek.

«Teşekkür ederim subayım, yine görüşeceğiz belki.» dedi, Hue.

Subay hem şaşkın, hem sırıtarak cevab verdi elini de uzattı Hue'ye:

«Şey, ama şey, ne zaman bir daha görüşeceğiz?» diye kekeleyerek sordu.

«Ben size haber veririm, olmazsa evimden arayın beni» diye cevap verdi kız. El sıkıştılar, yine:

«Teşekkür ederim» dedi subay.

Hue, balonun devam ettiği salona gitmek üzere geniş merdivenlerden yukarıya çıkarken saatine de baktı. Saat 24'e geliyordu vaktinde gelmişti. Hızla yukarıya çıktı, sarhoş çiftler iç taraftaki merdiven başlarında, kapı içlerinde, büyük rütbeli subaylar —tabii generaller dahil— önemli sivil görevliler, kendilerine birer kadın bulup çekilmişlerdi. Kodamanlar daha önceden kendilerine hazırlanan odalardaydılar. Hatta bazıları oda kapılarında henüz sıra bekliyorlardı. Bazılarının karıları da genç erkeklerin kollarında pervazsızca rezaletlerini devam ettirmekteydiler. Dansözleri falan elbetteki, yüksek mevkidekiler paylaşmışlardı.

Hue, salona girdiği zaman hemen herkes sarhoş olmuştu. Ama, babasiyla annesi pek içmezlerdi; kimbilir, belki durumdan onlar da memnun değillerdi. Ama ne yapsınlardı. Bir kez bunların içine düşmüşlerdi. Olaylar onları ters tarafa itelemişti. Gerçek düşüncelerini de

elbette ki açıklayamıyorlardı hiç kimseye.

Hue'nin annesiyle babası merak ettikleri kızları yanlarına gelip oturunca sevindiler, ferahladılar.

Nhu ile, Chi Ly'in birbirlerinden haberleri yoktur. Burada birinin yaptığı işten diğeri haberdar değildir, tanışmıyorlar bile.

Chi Ly, oparlörlerden Vietnam Kurtuluş Ordusu'nun sesini sabırsızlıkla bekliyordu. Balonun kendinden geçmiş bu sarhoşlarını şaşırtacak sesin bütün salondaki ve bu binanın her tarafındaki oparlörlerden bir anda gürlemesini beklerken saatına baktı.

Öteki genç kız, Hue, o da, saatına bakıyor, iki erkek arkadaşı Nugeyen ile Van'ın bu binanın bazı yerlerine yerleştirdikleri bombaların patlamasını heyecanla bekliyordu. Sarhoş ve kendinden geçik yöneticiler odalarda kadınlarla zevk ve neş'e içinde sarmaş dolaşken birden her tarafı yerinden oynatacak bombaların patlaması kuşkusuz onları deliye döndürecektir. İki kız da durmadan, kimseye de belli etmeden kollarındaki saatlere bakmaktaydılar. Chi Ly'ın patlayacak bombalardan, Hue'nin de, oparlörden yayınlanacak Vietnam Ulusal Kurtuluş Ordusu'nun sesinden haberi yoktur. İkisine birbirinden habersiz görevler verilmişti. İkisi de ayni örgüte mensup olduklarını elbetteki bilmiyorlardı.

Chi Ly, saatına bakar; vakit tamamdır artık, Ama oldukça da heyecanlıdır. «Ya teyp çalışmazsa? Ya bir arıza olursa?..» O zaman ne yapacaktı? Belki de örgüt kendisini ihanetle suçlayacaktı. İşte; Chi Ly bu düşünce ve endişenin içinde heyecanlıydı. Birden salonun bir çok yerinde bulunan oparlörlerden gür ve ahenkli bir ses işitildi. Bu gür ses: Bu binanın bahçesindeki, balkonlarındaki, hatta koridorlarındaki bütün oparlörlerden bir anda işitildi.

O anda hafiften çalan cazın sesini ezerek tüm salona ve binanın her yanına hakim olmuştu.

«Dikkat! Dikkat! Dikkat!»

Bütün operlörlerden gürleyen bu ses, salona bir anda yayılmış, oralardakilern suratına kuvvetli bir şamar gibi inmişti. Salondakiler, binanın bahçesinde koridordakiler, generalinden yüksek memuruna kadar hepsi de susup dikkat kesilmişler, susmuşlardı. Teypteki ses konuşmasına devam ediyordu:

«Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi konuşuyor... Namuslu Vietnam halkı özgürlüğü, bağımsızlığı ve kendisinin olan bu toprakları korumak için bütün gücüyle tek vücut halinde savaşa devam etmektedir. Buna azimli ve kararlıdır.

Dünya halkı bizimle beraberdir. ABD. Saldırganlar ile, tüm onun uşaklarını yeneceğiz. Zafer Kuzey Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşçılarınındır.

Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi.»

Konuşma Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşına ait marşın bir pasajıyla son buldu.

Teypteki ses bütün oparlörlerden haşmet ve vekarla gürlerken, herkes şaşkına dönmüştür. Mecburen dinliyordular bunu korku, şaşkınlık içinde. Çünkü bu ses bir ültimatomdu. Vietnamdaki Amerikalı komutanlara, yetkililere, masum Vietnam halkına zülm yapanlara, Amerikalılara uşaklık eden, onlara memleketlerini teslim edip topraklarını kendi insanlarının kanlarıyla bataklık haline getirenler, Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşı Örgütünün güçlü bir sillesi idi.

Amerika hava generali ve yanındaki CIA örgütünün yetkilisi birden ayağa kalktılar. Önce etrafa bakındılar. Herkes, hatta salonun muhafız komutanı da derin bir korku içinde hazırol vaziyette dinliyordular. Öteki ge-

nerallerin bir kısmı oturdukları yerde korku ve perişanlık içinde sinmişlerdi. Bir anda sarhoşlukları gitmiş, onun yerini ürkeklik ve titreme almıştı. CIA yetkilisi kapının yanında şaşkınca duran salonun muhafazası ile görevli komutanın yanına doğru ilerledi. Ama ona henüz yanaşmadan teypteki konuşma çoktan bitmişti.

Bunların bu şaşkınlığı daha silinmeden daha korkunç bir olay olmuştur. Binanın içinde patlamalar başlamıştır. Bu patlamalarla yer yerinden oynamış, bina adeta sarsılmış, yerle bir olmuştu sanki. Oradakilere korkudan bu hissi vermişti patlamalar. Salonda bir anda panik başlamış, herkes canını kurtarbilme telâşına düşmüştü. Birbirini iterek, devirerek, hatta çiğneyerek, koltuklara etrafa çarparak kapıya hucum etmişlerdi. Bağrışmalar, hele kadınların feryadı çınlatıyordu her yanı. Odalarda kadınlarla geniş kauçuk koltuklarda, hatta karyolalarda, soyunup şehvet maratonu yapanlar, külotlarını bile giymeye fırsat bolamadan çırılçıplak dışarı fırlamışlardı.

İlginç bir manzaraydı bu. Yüksek rütbeli Amerikalı bir subay, sırmalı, şatafatlı, göğsü nişanlı çeketini giymiş ama külotunu giymeden dışarı fırlamıştı korkudan. Onların ağızlarından eksik olmayan kahramanlıkları, cesaretleri, palavraları şimdi büsbütün rezilliğin örneği olmuştu. Kediden korkmuş fareler gibi saklanacak delik aramaktaydılar. Bir perişanlık, bir rezalet curcunasıydı bu. Erkeklerden, kadınlardan bayılanlar da vardı. Saygon'daki Amerikan Kuvvetleri Kurmay Başkanı üzerinde yalnız bir atletle bir de külotu bulunduğu halde kaçarken merdivenlerden düşmüş, ayağını parçalamıştı. Hele, Güney Vietnam'daki uyuşturucu madde kaçakçılığının kâr sağlayan, dünyalıklarını insanların zehirlen-

mesinden sağlayan (37) İkinci Güney Vietnam Kolordusu Komutanı General Ngo Dzu, Leos ordusunun eski genelkurmay başkanı General Kan Rattikon, Hava Kuvvetleri Generali Kive onun kız kardeşi Madam Nuguyen Ti Li, ve daha birçok sosyete kadını, yüksek rütbeli subaylar, ileri gelen yetkililer, kimisi üryan, kimisi soyunduğu yerde telâştan giydiği acaip şeylerle çok gülünç hale gelmişlerdi. Korku hepsini böyle bir keşmekeşliğe düşürmüştü.

Bütün bu patlamalar durduktan sonra yavaş yavaş buradakiler kendilerine gelmeye başlamışlardı. Binayı korumakla yetkili subaylar, çavuşlar, erler etrafa koşuştular. Sabotajcıları sözde yakalayacaklardı. O gayret içersindeler. Ama ne gezer! Oralarda böyle kimseler yoktu ki. Patlamalar şehrin her tarafından işitilmişti. Ordu birlikleri, emniyet kuvvetleri son hızla hareket eden araçlarla olay yerine gelmeye başlamışlardı. CIA örgütü yetkilileri, bu gece bu binanın emniyetinin planını çok önceden hazırlamışlar, işi ona göre çok mükemmel düzenlemişlerdi. Ona göre güvenlik tedbirleri almışlardı.

«Peki bu nasıl olmuştu? Bütün binanın oparlörlerinden Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesinin bildirisi her yanı çınlatırcasına yayınlanmıştı. Sonra onun arkasından Saygon'u yerinden oynatan patlamalar olmuştu.» Şimdi yetkililer bunları konuşuyordu. Onları memnun eden birşey vardı sadece, «Bombalardan ölen, yaralanan kimse olmamıştı. Demekki gizli örgütün yaptığı bombaların amacı öldürmek değil, korkutmak, panik yaratmaktı. Ama isteseydiler binayı buradaki toplulukla beraber ha-

---

(37) «Toplum» dergisi; sayı: 17. 28 Temmuz 972. «Dünyada Uyuşturucu Madde Kaçakçılığını Kim Yapıyor» Başlıklı yazı.

vaya uçurabilirlerdi, onu yapmadılar..» diye konuşuyorlardı birbirleriyle.

Bu patlamalar, Amerikan Hava Kuvvetleri Kumandanı'nın villasının altındaki gizli örgütün adamları, Gong meyhanesindekiler, meyhaneci Nghe, tapınağın altındaki iki kız ve diğerleri tarafından çok mükemmel işitilmişti. Bütün bunların, bu patlamalardan haberleri vardı. Zaten onların patlamalar başlayıncaya kadar gözleri saatlarındaydı.

*
**

Bombaları bu binaya yerleştiren iki üniversiteli genç, Nugeyen ile Van, kız arkadaşları Hue'nin otomobilinin bagajından çıktıktan sonra, doğru üniversitedeki yurda gitmişler, yurdun arka penceresinden içeriye girip yataklarına yatmışlardı bile. Onlar da durmadan fosforlu saatlarının dönen yelkovanlarına bakmışlar, bombaların patlama zamanını sabırsızlıkla beklemişlerdi. Koydukları bombalar tam ayarlandığı gibi, dakika şaşmadan, arka arkaya patlamışlardı. Yurtta kalan bütün öğrenciler, yöneticiler, kim varsa ayağa fırlamışlardı. Nugeyen ile Van da onlar arasında, yurt yetkililerinin hemen yanındaydılar. Haklarında bir soruşturma yapılsa o gece yurtta olduklarını ispat edeceklerdi. Sevinçlerine diyecek yoktu.

Sevinç içinde olanlar yalnız bunlar değildi, buradaki bir çok genç, Saygon'daki Ulusal Kurtuluş Örgütü'ne bağlı olanlar ve hatta Saygon'daki birçok Vietnamlı insan, Topal Serçe, Gong meyhanesi sahibi Nghe, tapınaktakiler, hepsi sevinmişlerdir, Topal Serçe, o bu işlerin kendini çok iyi kamufle eden elemanı, bu işlerin kompetanı ve tertipçisi olarak elbette ki en çok sevinendir. O, ayrı bir plan tasarlamıştı bombaları balonun yapıldığı binaya yerleştiren çocukların başına birşey geldi-

ği zaman onları kurtarablimek için. O iki genci yalnız bırakmamıştır elbette.

İki genç kız, Chi Ly ile Hue, bombaların patlamasından hiç de korkmamışlardı. Bağlı bulundukları örgütü çok iyi biliyorlardı. Kendileri de burada olduğundan ve buradaki işlerde yardımcı, hatta birinci derecede başarıcı olduklarından elbetteki onların da ölümüne yol açacak hareketten sakınacaktı. Yetkililer işi ona göre düzenlemişlerdi. Gerçekte de öyleydi. Bunu düşmanlarda korku ve panik yaratmak için yapmışlardı. Büyük patlamalar olmuş, binanın alt kısmındaki duvarlar kısmen parçalanmış, bacaya konan bomba da bacayı üst kısmına kadar parçalamıştı. Patlamalar bittikten sonra iki kız da ayrı ayrı bunların mahkemesini yapmışlar, o düşünce, o sonuca varmışlardı. Zaten Hue'nın bomba işinden aşağı yukarı haberi vardı. Çünkü gizli örgüte bağlı iki erkek arkadaşını, otosunun bagajında bu binanın bahçesine o getirip gizlice bırakmış, sonra da onların işleri bitince kararlaştırılan saatte bıraktığı yerden yine otosunun bagajında binadan çıkarmış, istenen yere bırakmıştı; hem de binanın korunmasında yetkili Amerikalı subay da otomobilinde, yanında olduğu halde. Nue, o iki arkadaşının bir şey yapacaklarını biliyordu, ama ne yapacaklarını kesin olarak bilemiyordu, soramazdı da. Çünkü: bu örgütün disiplini bakımından doğru değildi.

Amerikalı, Vietnamlı Amerikan patentli general ve yüksek rütbeli subaylarla, yüksek mevkilerdeki sivillerin zevkleri bir anda yıkılıp, hurdahaş olmuştu. İçlerini dolduran korku onları perişan etmiş, ne derece korkak olduklarını da ortaya koymuştu. Amerikan elçisi büfedeki masanın altından baygın çıkarılmış, bir kaç generalle yüksek rütbeli subay da kalb krizi geçirdiklerinden ambulanslarla hastaneye kaldırılmışlardı. Hastanede şöy-

le ilginç bir olay geçmişti. Pantolonsuz ve külotsuz ama üzerinde şatafatlı nişanlarla dolu ceketi sırtında taşıyan bu generale doktor sedyedeyken bakmış sonra etrafındakilere sormuş.

«General kalp krizi geçiriyor diyorsunuz ama, onun üst tarafını değil de, alt tarafını soymuşsunuz» demiş.

Generali getirenlerin cevabı şu olmuş:

«Doktor bey alt tarafını kimse soymadı, biz kendisini böyle bulduk.)

Doktor biraz duraklar, generali baştan aşağı bir daha süzer, Alt tarafı bütün uzuvlariyle meydanda ama, üst tarafı üniformalı idi generalin. Sonra etrafına bakınıp:

«Kilotu nerede bunun peki? diye sorar.

«Bilmiyoruz efendim. Biz çıkarmadık ki» der subayın biri.

Doktor şaşkın dudak büker, sonra etrafına bakınır, hemşireye ve yanındaki genç doktora.

«Alın içeriye» der

İşte... Bombanın patladığı balonun yapıldığı binada bir dansözün yanında soyunan, kanepenin altında bulunan Amerikalı general buydu.

Doktorlar da, hemşireler de, hatta hademeler de bütün hastahane personeli de generalin neden böyle soyunduğunu anlayamamışlardı. Doktorlar anlamışlardır. Onlar böyle nelerini görmüşlerdir. Her şeyi de çok iyi bilirler. Şimdi hepsine gülmeleri için bir eğlence mevzuu olmuştur. general.

Daha o gece gerek oparlörlerden yayınlanan Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü'nün bildirisi, gerekse patlayan bombalar için tahkikat başlamıştı. CIA Örgütünün, emniyet kuvvetlerinin, askeri kuvvetlerin bütün yetkilileri soruşturmaya, araştırmaya girişmişlerdi. Kimseyi dışarıya çıkartmamaktaydılar hastalananlardan başka.

Sıkı kimlik yoklaması yapılmakta, ne zaman geldikleri bile sorulmakta, ellerindeki davet kartları da yoklanmaktaydı. Ama hangisinin elinde davet kartı kalabilmiştiki? Herşeylerini unutarak panik içinde fırlamışlardı dışarılara. Buraya davet edilenlerin hiç biri şüpheli kimseler değildi. Kapıdan, diğer kapılardan da kimselerin bu binanın bahçesine girmelerine imkân yoktu. Binanın içeriden dışarıdan her tarafı nöbetçilerle, ayrıca kontrol devriye subay ve çavuşlarla doluydu. Uçarak bile buralara kimseler giremezdi.

Artık birbirinden şüphe etmeye başladılar. Yetkililer orada görevli subayların, çavuşların, erlerin ve bütün personelin ifadesini aldılar. Sadece bir şey araştırmalarının yönünü değiştirdi: en âlâsından bir paket Amerikan sigarasından içmiş olan iki erle bir çavuş ve bir genç teğmen derin uykuya dalmışlardı. Bu sigara paketinin içinde bulunan üç tek sigara hemen laboratuvarda tahlil edildi, uyuşturucu madde olduğu anlaşıldı. Amerikalı ama Vietkonglara hizmet eden kimse yada kimseler yapmıştı bu işleri. Yerli Vietnamlı subaylar da yapabilirdi bunu, onlardan daha çok şüphelendiler tabii. Bir de çavuş ortalarda yoktu. Acaba bu çavuş bunu yaptı da kaçtı mı yoksa? diye görüşmeler yapmaya başladılar. Sonunda kaybolan Amerikalı çavuş bahçıvanların kulübesinde bağlı ve baygın olarak bulundu. Derhal hastaneye gönderildi. Kendisine geldiği zaman başına gelenleri anlatmaya çalıştı, çalıştı ama, zaten Nugeyen ile Van karşısına çıktığı onu iyice bayılttıkları zaman da kendinde değildi. Viski şişesi elinde, yarısını içmiş, sarhoştu. Nitekim soruşturmada karşısına dört kişinin aniden çıktığını söylemişti. Demek sarhoşluk ona biri iki gördürüyordu. Şahısları tarif edemiyor çelişkiye düşüyordu. Az daha kendisini

tutuklayacaklardı ama kendisine yapılan uyuşturucu daha doğrusu uyutucu iğnenin tespiti onu kurtarmıştı.

Balonun bütün davetlileri perişan bir halde evlerine gönderilmişlerdi.

İçlerinde şimdilik şüphe edilecek kimseler yoktu. İlk rapor öyleydi. Saygon'daki Amerikalı askerî kuvvetler, CIA örgütü, yerli Vietnam emniyet kuvvetleri tam bir fiyasko içindeydiler. Korku iliklerine kadar işlemişti. Bu Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü'nün kesin bir ihtarıydı onlara. Bir suçlu çocuk gibi onları kulağından tutup kafasını duvara vurmuşlardı sanki. «Bir daha yaparsan gebertirim.» der gibi azarlamışlardı sanki onları.

O gece başka önemli bir olay daha olmuştu Saygon içinde. Amerika elçilik binası dahil bir çok binaların üstüne, bayrak direklerine mavi kırmızı renkli, Vietnam Kurtuluş Savaşçılarının bayrakları da asılmıştı. Öyle asılmıştı ki, bu bayrakları oralardan indirmek için Amerikalılar ve onların uşakları, Vietnam yetkilileri epey zahmet çekmişlerdi. Bu gece sanki Saygon, Ulusal Kurtuluş Savaşçıları tarafından işgal edilmişti. Nasıl korkmasınlardı ki? Gerçekten başkalarının evini zorla işgal etmişlerdi: Gelip zorla kendilerine mesken tutmuşlardı Vietnam'ı. Bu yüzden korku da görünür görünmez her zaman başlarında olacaktı doğallıkla. CIA'nın ve diğer yetkili örgütlerin vardıkları sonuca göre balonun yapıldığı binayı bombalayanlar, hava meydanını daha önce bombalamış olan iki Vietnamlı gerilla kızdır.

(38) Daha 1965 te başlamıştır bu sabotaj hareketleri; hatta ondan da evvel, Amerikalıların buraya girdikleri günden beri. «Amerikan bombardımanının dahi ye-

---

(38) 14/Mayıs/1965 Milliyet gazetesi. «Burası Vietnam» bakışlı yazı. Sami Kohen.

nemediği Vietkong, kurnazca bir taktikle Güney Vietnam'a hâkim olmaya çalışıyor. 1965 mayısında tespit edildiğine göre Saygon'nun içinde Vietnam Kurtuluş Savaşı Örgütü'ne bağlı, - Amerikalıların Vietkong dediği - 5000 kişi bulunmaktadır. Bunlar devamlı sabotaj, suikast'ı başarmışlardır» elbetteki bu zamana kadar daha çok olmuş, olmaktadır, Memleketlerinden Amerikalıları kovuncaya kadar buna devam edeceklerdir. «Vietkong bugün Güney Vietnam'da en iyi organize olmuş, en disiplinli kuvvettir. Böyle oluşu ve ayni zamanda, açık bir alanda klâsik usullerle savaşmak yerine gerilla faaliyetine başvurması hükümet kuvvetlerinin ondan 4-5 kat kuvvetli olmasına ve Amerikalıların bütün üstün güçlerini ortaya koymalarına rağmen, nasıl dayanabildiklerini ve başarılar kazandıklarını izaha yeter.» Güney Vietnamlı subaylar bile çetecilerin, yani gerillaların gerçekten çok kabiliyetli, kurnaz ve cesur olduklarını itiraf ediyorlar. «Güney Vietnam ordusunda ayni niteliklere sahip asker bulmak güçtür.»

İşte Saygon'u yerinden oynatan, savaş gücünün en yeni silahlarına sahip Amerikalıları tarumar eden bu insanlardır. Kuzey Vietnamlılar, Vietnam'ın Ulusal Kurtuluş Savaşçılarıydı bunlar. Bunlar, Saygon'da çok iyi organize edilen bir gerilla savaşı vermektedirler.

*
**

Balodaki patlamalar gecesi İbrahim'le Zenci de orada görevli idiler, onlar da sorguya çekildiler ama, onlar balonun başlamasından bir müddet sonra, buraya başlarında gelen çavuşla görevi devredip yerlerine dönmüşlerdi ve bu yüzden de kendilerinden şüphe edilmemişti. Ama onlar bu işlerin yapılışını artık yadırgamaz olmuşlardı. «Ne diye Amerikalılar Vietnam topraklarına gelmişler? Asker ve harp malzemesi yığmışlar, ne diye Vietnam

halkına işkence yapmakta, öldürmektedirler? Elbette ki bunun karşılığı olacaktır,» gibi şeyler düşünerek bu hareketin düzenleyicilerine hak vermekteydiler. Ama bunu açıkça söylemiyorlardı şüphesiz. Yalnız İbrahim'le Zenci, o gece şöyle konuşmuşlardı aralarında.

«Hava meydanını bombalayan o iki kızın işidir bu.» dedi Zenci.

«Ben de öyle tahmin ediyorum. O iki Vietnamlı genç kız bombaladı herhalde o binayı da» diye cevap verdi İbrahim.

«Onlar yaptıysa bu işi demek o iki kız Saygon'un içinde saklanıyorlar.»

«Öyle.» dedi İbrahim

«Nasıl girmişler o binaya acaba, nereden girmişler?» diye sordu Zenci.

«Hava meydanını bombalamak için nasıl girdilerse öyle, onu yapan bunu da yapar, onlar korkusuz, zeki insanlar.» dedi İbrahim.

«İyi örgütleri de var demek Saygon'un içinde» dedi Zenci.

Zenci düşünceye dalmıştı. Kızları, özellikle kendisinin kollarını beline sardığı o genç kızı düşünüyordu. İbrahim de diğer kızı düşünüyordu, rastlamak isterdi bir daha ona. Ama buna imkân bulacağını sanmıyordu. Zenci doğrulup baktı İbrahim'e:

«Güzel oldukları kadar cesur da o kızlar» dedi.

İbrahim başını kaldırdı, baktı Zenci'ye:

«Evet. Senin yakaladığın kızı pek görmedim ama, benimki çok güzeldi.» dedi.

«Seninki ha!... O, senin yakaladığın seninki ya, öteki benimki,» dedi Zenci gülümseyerek.

«Öyle olmasını isteriz ikimiz de bu çaresizlik içinde.» dedi İbrahim.

Sonra başını çevirdi, iki elini başının altına koydu, öylece düşünceye daldı. Zenci bir süre İbrahim'e baktı, sonra o da başını çevirdi, gözleri açık düşünceye verdi kendini. Öylece uyumuşlardı.

*
**

Saygon'daki bu olay, büyük bir şaşkınlık içine düşürmüştü Amerikan yetkililerini ve Saygon'nun Vietnamlı yöneticilerini. Ne yapacaklarını, nasıl hareket edeceklerini bilmez bir durumdaydılar. Bütün tahkikat, bütün sorgular bir sonuç vermemişti. Balonun yapıldığı binaya bomba koyanlar, binadaki oparlörlerden Kurtuluş Örgütü'nün bildirisini yayınlayanlar, binalara bayrakları asanlar bulunamamış, izlerine bile raslanmamıştır.

Bütün CIA ve diğer emniyet teşkilâtı elemanları harekete geçmişler, devamlı araştırma yapıyorlardı. Bu işlerden haberi olmayan bir çok yerli Vietnamlıya boş yere işkenceler yapmışlar, yapmaya devam etmekteydiler. Oysa bu hareketleriyle gerek Amerikalılar gerek Güney Vietnam Hükümeti kendilerine daha fazla düşman yaratmaktaydı. İşkence gören halk elbetteki intikam almak için harekete geçecekti. Ulusal Kurtuluş Cephesi saflarında yerlerini alacaktı. Vietnam insanlarının kendilerine, ailelerine zulüm yapmış, onları öldürmüş olanlardan intikam almaktan geri kalmayacaklardı.

(39) «Erkek kardeşi öldürülen genç bir kız, Kim Dung adlı bir kız, kadınlar delegasyonunun başına geçerek adalet istemek için Saygon'a gitmiş, orada kışkırtıcı diye tutuklanmış.

---

(39) «Vietkong Çetecileri Arasında» Türkçesi: Tanju Gökçöl. Sayfa: 102

Polis bu genç kıza: Bu gösteriyi yapmak için kimden buyruk aldın» diye sormuş.

«Yapılmasına ben karar verdim, ailemin kanını döktünüz. Tazminat istiyorum.» demiş. Bu genç kız 1957 den 1960'a dek üç kez tutuklanmış, tüm siyasal gösterileri yüzünden.»

Bu kızı, bu mücadeleye pervasızca iteleyen, ailesine yapılan işkence ve kardeşinin öldürülmesiydi. Boşuna dememişlerdi, «Zulüm eken isyan biçer» diye. Vatan ve özgürlükleri için döğüşmenin yanında, bu insanlar ailelerine yapılan zulmün intikamı için de döğüşmekteydiler.

Saygon'daki bu olaylar, o geceki balo binasında Kurtuluş Örgütünün bildirisinin yayınlanması, binada bombalar patlaması ve resmî binaların çoğuna Kurtuluş Cephesinin bayrağının çekilmesi. Bütün dünya ajansları, basını, radyolar hatta televizyonları dünya kamuoyuna duyurmuşlardı bunları. Amerikalıların Saygon'daki hava meydanını havaya uçuran iki genç Vietnamlı kız henüz yakalanmadan yeni bir olay daha olmuştu. Amerika'dan emirler, sıkı direktifler geldi: «Saygon'daki bütün şüpheli kimseler yakalanacak, kamplara tıkılacak, icab eden hareketlerde suçluların meydana çıkarılması için onlara işkenceler yapılacak. Suç faili olarak bir kısmı kurşuna dizilecektir.»

Bu kesin bir emirdi Saygon'daki yetkililere. Saygon'daki güvenlik tedbirleri her zamankinden daha çok arttırılmış, toplama kampları hazırlanmaya başlanmıştı. Bu işler için askerî birlikler, CIA'nın da tertibiyle emniyet yetkilileriyle geniş bir toplama hareketine seferber edilmiştir. (40) Bütün Saygon'da cereyan eden hadiseler,

---

(40) Yeni Ortam Gazetesi, 26/Eylül/972. «Emirlere Uymayan Generaller Suçlanıyor» başlıklı yazı. The Guardian.

cephelerdeki başarısızlıklar Vietnamdaki Amerikan Kuvvetleri'nin başkomutanı olan General Abrams'ı üzmüş, çileden çıkarmıştır, çünkü bu Kumandan kendisinin genelkurmay başkanlığına atanmasını beklemektedir.

Üniversite profesör ve öğrencilerinden de şüphe edilmekteydi.. Çünkü üniversitede daha birkaç gün önce Amerika aleyhinde gösteriler yapılmıştı. Amerikalı askerlere, subaylara hücüm edilmişti. Hatta bir kaçını yaralamışlardı bile. Şimdi bu yeni olay dolayısiyle de Saygon'daki Amerikalı emniyet yetkililerinin profesörlerin ifadesini alacağı Vietnamlı emniyet yetkilisi tarafından hukuk profesörlerine bildirilince, bir profesör şu cevabı vermişti Emniyet Müdürüne :

«Biz Vietnamlıyız. Bu memleket bizim, Vietnamlılarındır. Burada Amerikan kanunları değil, Vietnam, Vietnamlıların kanunları hüküm sürer. Biz Amerikalılara memleketimizdeki olaylar hakkında hesap vermeye, ifade vermeye mecbur değiliz, öğrenciler de onlara ifade vermeye mecbur değildir mecbur tutulamazlar. Vietnam'da Vietnam kanunları geçer, Vietnam hâkimleri hüküm verir ancak»

Bir rahip de şu cevabı vermişti. «Eğer suçlu olarak hesap sorulması gereken kimseler varsa, Saygon'daki, daha doğrusu Vietnam'daki Amerikalılar onların başlarıdır. Memleketimizi kardeş kanı dökülen mezbahaya döndüren onlardır. Halkımızın ahlâkını sıfıra indiren onlardır. Önce onlar bize hesap vermeli,» demiştir. Amerikalı ve yerli askerler üniversitelerin etrafını kordon altına almışsa da içeriye girme cesaretini gösterememişlerdir. Ne profesörler ne de öğrenciler dışarıya iki gün çıkmamışlardı. Üniversitenin içinde barikatlar kurulmuştu. Bu işin sonunun gerçekten çok vahim olacağı anlaşılmış-

tı. Bu yüzden ilgililer üniversiteden askeri ve emniyet yetkilileri de kordonu kaldırmışlardı.

Vietnam'da askerî bir Vietnam yönetimi vardı. Amerikalıların isteğine tabi bu yöneticiler halkın gerçek temsilcisi değildi. Kuşkusuz Saygon caddelerinden birinde yakalanıp da Amerikalı subaylar karşısına götürülen genç bir üniversite öğretim üyesi Vietnamlı Emniyet Müdürünün yanında Amerikalılara şöyle demişti:

«Eğer bizim Vietnamımız Amerikalılar tarafından işgal edilmiş bir memleketse, ben memleketim ve onun insanlarının kurtuluşu için kendimi feda etmeyi görev alırım.» Bu söz üzerine genç öğretim üyesi tutuklanmış ve toplama kampına gönderilmişti. Bunun üzerine bütün öğretim üyeleri başta, öğrencilerle yürüyüşe, olayı protesto yürüyüşüne geçmişlerdi. Vietnamlı hükümet yetkilileri çekinmişlerdi bu durumdan. Ve mecbur olmuşlardı tutukladıkları öğretim üyesini serbest bırakmaya. Çünkü yürüyüşe bütün rahiplerin de iştirak etmelerinden çekinmişlerdi. Ama halkı hırpalayarak, döğerek kamplara götürmeye devam etmekteydiler. Özellikle yoksul semtlerin insanlarını toplamaktaydılar. İhtiyar, genç, çoluk çocuk, kadın kız, binlerce insanı kamplara tıkmaktaydılar. Kadınların, çocukların feryatları iç parçalayıcıydı. Ama insafsız, merhametsizdi Amerikalılar ve onların paralelindeki Vietnamlı hükümet yöneticileri. Ne yapıp yapıp, Saygon'daki hareketlerin yöneticisi, Ulusal Kurtuluş Örgütü'nün gerillalarını meydana çıkaracaklar, yakalayıp tutuklayacaklardı.

XIV

(41) Yüzyıllardanberi Vietnamlı devrimcilerin sürgün yeri olan Poulo Condore adası, şimdi de Vietnam'ın kurtuluşu, özgürlüğü için savaşanların sürgün yeri oldu. Ama buradaki sürgünler iyi bir eylem için köklü bir eğitim görürlerdi. Sürgünler arasında her alanda yetişkin kimseler de vardı. Sürgünler, onların eğitimi altındadır. Ama şimdi toplanan Vietnamlılar buraya gönderilmiyorlardı. Buraya gönderilenler sadece hükümlülerdi. Şimdi toplananlar için yeni yeni kamplar hazırlanmıştı. Bir kısım da Le Van Quich kampına atılmaktaydılar.

İbrahim'le Zenci de halkın toplama kamplarına gönderilmesinde görevlendirilmişlerdi. Ama hiç de memnun değillerdi bu işten. Siyasi bilinçsiz, suçsuz insanları yakalayıp döverek, yüzünü gözünü kan içinde bırakarak işkence edilmeleri onları çok, ama çok üzmekteydi. Çoğunluk yoksullar yakalanıp, evlerinden koparılırcasına çekip alınıyorlar, biraz direnenler, hatta yürümeye takatı olmayan ihtiyar ve hastalar sürüklenerek, döğülerek götürülüyorlar. Genellikle cemselere bindirilmek suretiyle götürülüyorlardı. Cemselerin içi ihtiyar, genç, kadın erkek, çocuklarla ağlaşan insanlarla tıka basa doluydu. Bir cemse toplama kampına doğru ilerlemekteydi; kamp şehrin epey dışında etrafı birkaç sıra dikenli tel örgülerle çevrili ve nöbetçilerle doluydu. Nöbetçilerin ellerinde makineli tüfekler vardı ve parmakları da tetikte duruyor-

(41) «Bütün Yönlerile Vietnam» S. 107.

lardı. Tel örgüleri aşmak şöyle dursun, yanaşanlar bile hemen kurşunlanıyorlardı. Gündüzün güneşin yakıcı sıcaklığında, gecenin de ayazında bu insanlar burada perişan oluyorlardı. Yiyecek olarak birazcık pirinç lapası veriliyordu. Su yoktu, kasten susuz bırakıyorlardı tutukluları. Oparlörlerle ismi okunan tel örgülü bölümün kapısına o zaman yanaşabilir. Sorgu için gidenlerin bir kısmı da geri dönemezdi, ne olduğunu kimse bilmezdi. Bazıları da işkenceden tanınmaz halde dönerlerdi.

İbrahim'le Zenci, cemsenin içinde adeta oradakilerin yüzlerine suçlu kendileriymiş gibi bakamazlar, başları öne düşürülmüş halde dururlar. Birbirlerine bile bakamazlar utançlarından. Onlar öncelikle üstlerinde elbiseler ve ellerindeki silahlarla birer Amerikalı erdirler.

Bir ara İbrahim cemsenin içinde konuşan kadınlardan birinin sesini kendisinin yakaladığı, hava meydanını bombalayan Vietnamlı kızın sesine benzetti. Birden içi hopladı İbrahim'in. Bir tuhaf oldu. Ama, bir türlü o tarafa bakmaya cesaret edemedi. «Ne olursa olsun» kafasını çevirip bakmayı denedi. Birden gözlerini kaldırıp cemsenin içindekileri ani bir bakışla süzdü. «Hayır o değil» yok burada... «Sesi ona, onun sesine benziyor ama,» diye aklından geçirdi. Zenci bir sigara uzattı İbrahim'e. Yaktılar sigaralarını. İçlerine ansızın bir hüzün çöktü. Zenci, Vaşington'daki bir Zenci yürüyüşünde tutuklanmış ve tıpkı böyle, bunun gibi bir cemseyle hapishaneye gönderilmişti. Bu sırada tam onu hatırladı. O da epeyce hırpalanmıştı o zaman.

Cemse toplama kampının önünde durdu. Kapının iki kanadı önündeki nöbetçiler tarafından açıldı ve cemse içeriye girdi. Sonra yandaki Kamp Komutanlığı binasının önünde durdu. Şöför mahallindeki subayla çavuş ellerindeki dosya ile atladılar aşağıya. Arkadan İbrahim'-

le Zenci de silahları ellerinde parmakları tetikte olduğu halde cemseden indiler. Ve verilen direktif üzere cemsenin iki yanında durdular. Cemseden inen subay binadan içeriye girdi, biraz sonra yanında başka bir subayla çavuş olduğu halde döndü. Orada görevli bir ere cemsenin arkasına merdiveni yerleştirmesini sert bir şekilde emretti kamp subayı. Merdiven yerine yerleştirilince subay elindeki kâğıttan cemsedeki kadınlarla erkeklerin adlarını okumaya başladı. Adı okunan cemseye dayalı merdivenden iniyor ve orada görevli erler tarafından alınarak kapıdan içeri götürülüyorlardı. Bu iş bittikten sonra, subay İbrahim'le Zenci'ye döndü :

— Siz birdaha buraya dönüşünüzde, burada kalacaksınız, gece burada nöbetiniz var, dedi.

İbrahim'le Zenci bakıştılar. Sonra yine ayni cemsenin arkasına bindiler. Bu kez cemse boş olduğu için daha içeriye, dışarıdan gözükmeyecek bir yerde yanyana oturdular. Cemse yine tutukluları taşımak üzere Saygon'un yolunu tuttu.

Gece İbrahim'le Zenci toplama kampının birinci tel örgüleri arasında nöbetçiydiler. Tutuklular tel örgülere yanaşamazlardı, yanaşanlar olursa bunların kaçmak niyetini taşıdıklarına hükmediliyor ve derhal ateş edilerek vuruluyorlardı. Öldürenler suçlandırılmayacaklardı.

Kampın içi zifiri karanlıktı, soğuktan büzülmüş birbirlerine sokulmuş insanlar bir hayvan sürüsünü andırmaktaydılar. Yalnız çocuk ağlamaları, hasta olanların iniltilerinden insan oldukları anlaşılıyordu. Tel örgülerin dışı aydınlatılmıştı. Nöbetçiler bunlarla asla konuşamazlardı, yasaktı çünkü. Hatta iki nöbetçinin bile birbiriyle konuşması yasaklanmıştı. Bir ihtiyaçları olursa kendilerini de kontrol eden devriye çavuşlara söyleyebilirler-

di. Onun için Zenci ile İbrahim bu görev esnasında hiç konuşmamışlardı. Zenci ile İbrahim kamplara doldurulan bu kadınlar arasında «Acaba hava meydanını bombalayan, kendilerinin rastladıkları o iki kız da varmı?» diye düşünüyorlardı. Zira kızlar yakalanmışlarsa akıbetleri çok korkunç olacaktı. Muhakkak kurşuna dizerlerdi onları. Üstelik türlü işkencelerden sonra yaparlardı kurşuna dizmeyi. Toplama kamplarının kaç tane ve nerelerde oldukları bilinmiyordu. Kimse sormaya bile cesaret edemezdi. Kendilerine nerede ne görev verilirse oralara gitmek ve verilen görevleri yerine getirmek zorundaydılar.

Nöbet tuttukları kampın erlere ait kantininde yanyana oturmuşlardı. Tehnaydı da kantin, herkes bir köşeye çekilmişti. Konuşmadan yemeklerini yemişler, sigaralarını içiyorlardı. Zenci bir ara etrafına bakındı sonra yavaş sesle:

— Acaba o iki kızı da yakalayıp kamplardan birine tıktılarmı dersin? diye sordu İbrahim'e.

— Sanmıyorum. Ama tanımadan sıradan toplanıp getirilenler arasında varsa belki. Onları tanısalar, hemen tek kişilik hücrelere tıkıp işkence yapar sonra da elbette kurşuna diziverirler. Yakalanmış olsalar haberi bütün Saygon'a yayılırdı bir anda. Amerikalıların sevincine diyecek olmazdı. Sanmam yakalanmış olsunlar, dedi İbrahim.

— Benim içimde yine de bir şüphe var, onları tanımadan kampa getirmiş olabilirler, dedi Zenci.

— Kampları gezip bakmak gerek ama ona da imkân yok, diye cevap verdi İbrahim.

Yine de İbrahim bir fırsatını bulup görevli oldukları kamptaki kadınlar arasında onların olup olmadıklarını araştırmak istedi.

Amerikalılar ve onların uyduları yerli Vietnam yetkilileri, bütün bu olayları yaratanların, hava meydanını bombalayan iki kız olduğu inancındaydılar. O yüzden kadınlar ve genç kızlar üzerinde çok fazla duruyorlardı. Bütün bunlardan, Saygon'daki Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütünün haberi vardı. Bir taraftan kızların yakalanmamasına sevinirlerken bir taraftan da halka karşı yapılan işkencelerden üzüntü duymaktaydılar. Bu duruma göre nasıl hareket edeceklerini bilemiyorlardı. Tapınağın altında saklanan iki gerillacı kız da üzülüyorlardı yapılan zulüm yüzünden. Kendileri buna sebep olmuşlardı çünkü. Hatta tapınaktaki yetkililere, «Halkı işkenceden kurtarmak için biz teslim olalım.» diyorlardı. Yetkililer ise bunu şiddetle red etmişlerdi. «Halka zulmedildiği oranda halk düşmana karşı kin toplar, zafere ulaşmak için elbette kayıp da vereceğiz.» diyorlardı.

Suçluların meydana çıkarılması için halka yapılan işkenceler bütün Saygon'a, Saygon halkına bir anda yayılmıştı. Yapılan işkenceler en ince ayrıntılarına değin Saygon'daki tüm Vietnamlılar tarafından öğrenilmekteydi. Henüz kamplara alınmayan halk buna bir çare bulunmasını, bu zülme bir son verilmesini istiyorlardı. İçlerinde kendilerini bunun için feda etmeye hazır olanlar da vardı. Ama Ulusal mücadelenin yetkilileri sabırla bekliyor, daha başka çareler üzerinde düşünüyorlardı.

Genelevlerdeki Vietnamlı kadınlar bile bu üzüntü içindeydiler. Namuslarını sokağa atılan bir leş gibi yok eden Amerikalılara, Vietnam'ın namuslu kadınlarını kendi çıkarları için genelevlere düşüren bu hainlere karşı kinle doluydular.

Genelevlerden birinin bir odasında iki genelev kadını kimsenin bilmediği bir hazırlık içindeydiler. Bu iki kadın genç ve güzeldi. Bunlar henüz lise son sınıf öğren-

cileri iken ailelerinden koparılıp zorla önce bir eve kapatılmış, Amerikalı subayların metresliğini yapmış sonra da buraya satılmışlardı. İşte bu iki genç kadın gizli bir hazırlık, bir telaş içindeydiler. Önlerinde Amerikalılara ait hava meydanını bombalayan iki genç kızın eşkâlini tarif eden gazete ve bir de Amerikalılarla yerli emniyet teşkilâtının bu kızların yakalanması için Saygon'daki halka dağıttığı, yine kızların giyinişlerini, en ince ayrıntılarına değin tarif eden eşkallerini belirten bildirisi duruyordu.

Genelev kadınları, hava meydanını bombalayan genç kızların giydikleri elbiselerin aynını, başlarına bağladıkları bezlerden, ayaklarına giydikleri postal biçimi altları lâstik ayakkablarına kadar hepsini temin etmişlerdi. Bunların yüz görünüşleri de o iki kıza çok benzemekteydi. Sonra, aynaya baktılar; önceki genç kızlık durumuna girmişlerdi şimdi. Bu durumdan kendileri de hoşlandı. Hiçbir yabancı el değmemiş, Vietnam'ın namus sembolüydüler sanki. Ama ne yazık ki arkada kalmıştı o günler. Vahşi, hoyrat memleketlerini bir fahişeler panayırına çeviren Amerikalılar onları da bu panayırın birer kurbanı yapmışlardı. Bu çirkef kokan genelevlerden kurtulacaklardı şimdilik. Kendi insanlarını, Vietnam'ın suçsuz insanlarını kurtarmak için.

Saat gece yarısını çoktan geçmişti. Genelev kadınlarının hepsi kendi odalarındaydı. Kimi yalnızdı, kimi de bir erkekle.

Biri odasının içeriden kilitli kapısını anahtarı ile iki kez çevirip açtı. Dışarı baktı, kimseler yoktu. Herhangi bir ses de yoktu. Dışarıya çıkmak için elverişli bir durum aradı. Ama kolay değildi bu evlerden çıkmak. Genelevlerin kapılarında nöbet tutanlar vardı. Ancak onlar açarlardı kapıyı, o zaman çıkılabilirdi dışarı. Son-

ra sokakta da nöbetçiler dolaşmaktaydı. Ama bunlar kendilerine göre bir plan hazırlamışlardı. Buna göre yavaş yavaş merdivenlerden aşağı doğru indiler. Kapı nöbetçisi kanepeye uzanmış esrarın ağırlığı da üstünde uyumaktaydı. Yavaşça camekanlı yerden geçip bodruma indiler. Orada evin bahçesine açılan kapıdan çıktılar. Bahçe duvarı oldukça yüksekti ama onlar daha gündüzden iki eski sandığı üst üste koymuşlar, durumu ayarlamışlardı. Dışarıda, dar yolda iki nöbetçi dolaşmaktaydı. Ayak seslerinden anlamışlardı bunu. Genelevde kaldıkları bu uzun süre içersinde bu ayak seslerini artık ezberlemişlerdi onlar. Etrafa bakındılar, ayak sesleri uzaklaşmıştı, genelevde de bir kıpırtı falan yoktu. Biri üst üste konmuş sandığın üstüne çıktığı zaman sokağın iki tarafını görebiliyordu, sokağın iki tarafına baktı, kimseler yokotu, nöbetçiler de oradan diğer sokağa gitmişlerdi. Bu dar sokakta kimseler yoktu şimdi.

— Hadi kimseler yok arkamdan sen de gel, dedi arkadaşına.

Sokağa bakan kadın duvarın üstüne çıkıp çevik bir hareketle yola atladı. Diğer kadın da sandıklara basıp hemen duvarın üstüne sıçradı oradan da sokağa saldı kendisini arkadaşının yanına. Duvarın dibinde birkaç saniye durdular, sonra yola ilk atlayan kadın öne geçti duvarı takiben karanlık yerden hızlı hızlı, daha karanlık olan bir sokağa doğru ilerlediler. Köşeye geldiklerinde durup bakındılar, etrafta kimseler yoktu. İlerlediler karanlık sokakta. Şehrin dışına çıkmaktı niyetleri. Epey ilerlemişlerdi ki iki Amerikalı çavuş göründü ileride. Önde giden kadın bıçağını hazırladı, elindeki tek silahı buydu. Artık geriye dönemezlerdi, çünkü daha büyük tehlike vardı. Gerçi ölüme gidiyorlardı kararları buydu ama, ölüme gitmeden, ölmeden yapacakları başka işler

de vardı. Duvarın dibine çömeldiler, bulundukları yer karanlıktı. Karşıdan görünmelerine imkân yoktu. Amerikalı iki çavuş gülüşerek yaklaştılar kadınlara doğru. İçkiliydi ikisi de. Tam kadınların hizasına geldikleri zaman çavuşun biri bunları gördü. Ama neyin nesi olduklarını teşhis edemedi pek.

— Burada birileri var be, dedi arkadaşına ve kadınlara doğru eğilip bakarlarken kadın elindeki bıçağı Amerikalı çavuşun birine var kuvvetiyle indirdi ve derhal çavuşun belindeki tabancayı aldı. Öteki çavuş şaşırmıştı. Arkadaşının bıçaklandığının farkında bile olmadı. Ama biraz sonra arkadaşı yere düşerken farkına vardı işin, fakat o da kurşunu yemişti göğsüne. Tabancadan çıkan kurşunlar gecenin sessizliği içinde korkunç sesler çıkardı. Kadınlar iki çavuşun da tabancalarını almışlardı. Gecenin karanlığını, sessizliğini yırtan tabanca sesi üzerine genelevler civarındaki bütün emniyet yetkilileri harekete, alarma geçtiler. Silah sesinin geldiği tarafa koştular. Düdükler aralıksız her tarafta öttürülüyordu. Genelev sokakları, onların civarı bir anda karışmıştı. Keşmekeşlik içindeydi gürültüler yüzünden. Evlerden halk ve genelev kadınları da yataklarından fırlamışlar, gizlice perde aralıklarından dışarı bakmaktaydılar.

İki genelev kadını, ellerinde Amerikalı çavuşlardan aldıkları tabancalar ve üzerlerinde de Amerikan hava-alanını, benzin depolarını bomlayan iki genç kızın: Nhung ile Chau'nun giydiği elbisenin ayni olduğu halde koşarak büyük caddeye çıktılar. Yaptıkları hareketle, hava meydanını bombalayan iki kız olduklarına bütün Amerikalı ve yerli emniyet yetkililerini CIA'yı inandırabileceklerdi. Artık yakalanmaları ve kamplarda işkence yapılanların kurtuluşu, hürriyetlerine kavuşmaları onlarca ulusal bir görev sayılmıştı.

Büyük caddede askerler, bütün emniyet teşkilâtının adamları koşuşmakta ve önlerine çıkanları tutuklamaktaydılar. Birden bu iki kadını gördüler emniyet yetkilileri ve koşup onlara doğru «Eller yukarı, kaldırın ellerinizi.» diye bağırdılar. Kızlar ellerini kaldırdılar. Tabancaları ceplerine koymuşlardı. O anda bir jip de yanlarında durdu. Jipten atlayan ellerinde silahlar bir subayla bir çavuş üstlerini ararken tabancaları da buldular. Subay kızlara dikkatle baktı. Sonra çavuşa döndü. O anda başka çavuş ve erler de oraya gelmişlerdi.

— İşte bunlar herşeyi yapan. Hava meydanını bombalayan da bunlar, dedi. Çavuş ta kadınlara dikkatli dikkatli baktı, elbiselerine herşeylerine dikkatla baktı. Hava meydanını bombalayanların bunlar olduğuna hükmetti o da.

— Evet komutanım, tamam onlar, yakaladık nihayet.

— Kelepçeyi geçirin bileklerine, dedi subay çavuşa.

O anda, jipten inen şoförle daha sonra gelen çavuş ve erler, kadınları sıkı sıkı tutmuşlardı kollarından, kımıldayamayacakları gibi. Çavuş, jipe koştu ve kelepçeleri alıp geldi. Kadınların ince bileklerine geçirdi. Subay da çavuş da sevinç içindeydiler. Uzun zamandanberi aranan, Amerikan hava meydanını havaya uçuran, sonra da balonun yapıldığı binayı dinamitleyen iki Vietkonglu gerilla kız yakalanmıştı. Hem de kendileri, bu genç Amerikalı subayla çavuş yakalamışlardı onları. Bu yüzden terfi edip ödüllendirileceklerdi. Hatta meşhur bile olacaklardı. Televizyon ekranında görünecekler, radyolarda, bütün dünya basınında onlardan söz edilecek, birer kahraman diye tanıtılacaklardı. İşte çavuşla subay bu yüzden sevinç içindeydiler. İte kaka kadınları jipe soktular. Kadınlar da sevinçliydiler, çünkü Amerikalıla-

ra ait hava meydanını bombalayan iki kıza tamamen benziyorlardı demek. Bunu çavuşla subay ilk görüşte söylemişlerdi. Sevinçliydiler, çünkü: kamplara doldurulan ve kendilerine işkence yapılan bütün tutuklular salıvarileceklerdi. İki çavuşu vurup da tabancalarını almaları kendilerinin o iki kız olduklarını ispatlayacaktı. O cesaret, o beceriklilik ancak hava meydanını havaya uçuran iki kızda vardı. Kendilerini o kızlar olarak kabul ettirmek, bu iki genelev kadını için zor olmayacaktı artık. Zaten Saygon'daki emniyet yetkilileri böyle ince ayrıntılara girişmeye gerek görmüyorlardı. Başarılarını kendi elleriyle gölgeleyecek değillerdi tabii.

İki genelev kadının bindirildiği jip son hızla Saygon Emniyet Müdürlüğüne doğru ilerledi, bulundukları yere en yakın burası idi; müjdeyi erken vermek isterlerdi elbet. Kapının önünde durdu jip, subay jipten aşağı atladı ve koşarak nöbetçilere aldırış etmeden içeriye girdi. Merdivenleri ikişer ikişer arşınlandı, doğru Müdürün odasına vardı. Müdür odasında değildi. Oradakilere müdürün nerede olduğunu sordu. Emniyet Müdürü'nün Saygon'daki Amerikan Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı Karargâhında olduğunu ögrendi. Derhal jipe atladı ve Amerikan Güvenlik Kuvvetleri Karargâhına gitti. Kendisini kapıda emir subayı karşıladı. Buraya girmek kolay değildi. Çağrılmadan, Güvenlik Kuvvetleri Komutanı generalin yanına hop diye girilmezdi. Hatta binanın içine bile girilemezdi.

Genelev kadınlarını yakalayan subay durumu kısaca ve aceleyle anlattı emir subayına. Emir Subayı bu yakalanma işinde kendine de bir pay çıkarır gibi acele yakasını, başını düzeltip Generalin odasına girdi. Odada Vietnam Emniyet Müdürü ve Saygon'daki CIA örgütü

yetkilisi vardı. Generalin yanında toplantı halindeydiler. Emir Subayı selâm verdikten sonra:

— Hava meydanını bombalayan iki gerilla kız yakalanmış komutanım. Yakalayan subay burada emrinizi bekliyor generalim, dedi.

Güvenlik Kuvvetleri Komutanı, Vietnamlı Emniyet Müdürü ve CIA yetkilisi önce hayretle birbirlerine baktılar ve sonra birden ayağa kalktılar General Emir Subayına:

— Yakalayan subay gelsin buraya, diye emretti. Emir Subayı dışarıya çıktı. İçeridekiler hâlâ şaşkınlık içindeydiler. Günlerdir aranan, Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütünün Saygon'u yerinden oynatan iki genç kızı demek yakalanmışlar? Hiç biri birşey konuşamıyorlardı, ama memnundular. Saygon'da yapılan bütün hadiselerden onlar sorumluydu, Amerikadaki Beyaz Saray yetkililerine, Saygon'daki Başkanlık sarayı yetkililerine karşı hesap verecek bunlardır hep. Bu yüzden çok azarlanmışlar, terfilerine mani olunacak korkusu da ayrıca içlerini kemirmekteydi.

Emir Subayı ile kadınları yakalayan genç Amerikalı subay odaya girdi. Genç subay esaslı bir selâm çaktı, hazırol vaziyetinde durdu. Bir an sessizlik oldu, sonra General, subaya yaklaştı.

— O kızları yakaladınız mı? diye sordu.

— Evet generalim, yakaladık, ikisini de yakaladık. Silahları da vardı, diye cevap verdi Subay.

— Neredeler, diye sordu General.

— Aşağıda jipteler Generalim.

— Getirin onları buraya, diye sert ama memnunluğunu belirterek emir verdi General.

Subay önde, Emir Subayı arkada odadan çıktılar.

General azametli göğsünü öne doğru çıkararak gururla elleri arkasında dolaşmaya başladı odanın içinde.

— Demek iki çavuşu vuran da bunlar Generalim? dedi Emniyet Müdürü.

— Evet onlardır tabii. o iki kızdır elbet, diye cevap verdi CIA yetkilisi.

— Muhakkak, diyerek sözünü tamamladı General ve durdu kapıya doğru dönmüş olarak. Sabırsızlanıyordu kızları görmekte.

Birden dışarıda ayak sesleri duyuldu. Sonra da kapı vuruldu.

— Giriiin... diye General emrini verdi.

Önde makineli tüfekli çavuş girdi, yanda durdu silahının namlısı kapıya çevrildi. Onun arkasından, elleri kelepçeli iki genelev kadını, daha arkadan da onları yakalayan subay ve Emir Subayı girdiler içeriye. Emir Subayı kapıyı kapadı. Kadınlar dimdik duruyorlardı. Korkusuz ve pervasızdılar. Hava meydanını havaya uçuran iki Ulusal Kurtuluş Savaşçısı kızın kendilerinin olduğuna kanaat getirtmek istiyorlardı bu hareketleriyle. Güvenlik Kuvvetlerinin başı Amerikalı general, Vietnamlı Emniyet Müdürü ve CIA örgütünün yetkilisi bir müddet dikkatla kadınlara baktılar, baştan aşağı süzdüler onları. Bunlar tıpatıp tarif edilen o kızlar, hava meydanını bombalayan kızlardı.

General yaklaştı kızlara, elleri arkasındaydı.

— Hava meydanını siz mi bombaladınız? diye sordu.

— Evet, diye iki kadın da ayni anda cevap verdiler.

— Balonun yapıldığı binaya bombayı koyan da siz misiniz?

— Evet...

— İnkâr etmiyorsunuz yaptıklarınızı, dedi General. Kadınlardan uzun boyluca olanı cevap verdi.

— Hayır! Yaptıklarımız bizim memleketimiz için, insanlarımız içindir. Onları yapmaktan Vietnamlı olarak gurur duyuyoruz.

General ve diğerleri sinirlendiler bu kesin cevap karşısında. Ama ne yapabilirlerdi herşeyi göze almış bu iki dişi kaplana karşı? Ellerinden ne gelirdi?

— Cezanızı göreceksiniz, dedi General sinirli sinirli.

— Bizi öldüreceğinizi biliyoruz. Ama bizim intikamımızın da alınacağını biliyoruz, dedi yüksek sesle kısa boylu kadın.

General iyice sinirlenmişti. Elleri arkasında bir iki tur attı, sonra Emir Subayına döndü:

— Bunları atın içeriye, ayrı ayrı hücrelere kapatın, yanlarından muhafızlar ayrılmasın.

Sonra kadınları yakalayan subaya baktı, yanına yaktı, elini subayın omuzuna koydu:

— Bunları yakaladığınız için sizleri mükafatlandıracağız. Siz de bir yere ayrılmayın, dedi general. Sonra elini subayın omuzundan çekti.

Subaylar, iki kadın ve elinde makineli tüfekle çavuş dısarıya çıktılar.

General telefona gitti, artık her yerin haberi olmalıdır bu iki bu iki Vietnamlı gerilla savaşçısı kızın yakalandığından. Önce Vietnam'daki (42) Amerikan Kuvvetlerinin Başkomutanı General Abrams'e ve 7 nci Hava Kuvvetleri Komutanı Lavelle'e müjdeyi verdi sonra da, askeri savcıya, Saygon'daki ajans muhabirlerine, radyo ve televizyon merkezlerine, telefon etti. Kızların yakalandıklarını ağzı kulaklarına vararak anlattı. Biraz sonra bütün dünya gazeteleri radyoları, televizyon muhabirleri geleceklerdir. Hele televizyon muhabirleri ka-

---

(42) Yeni Ortam, 26/Eylül/972. «THE GUARDIAN» (Emirlere Uymayan Generaller) başlıklı yazı.

meralarıyla gelecekler, Generalin de her yönüyle resimlerini çekecekler.

CIA yetkilisi de o anda telefonla kendi elemanlarına durumu bildirmişti. Yakalanan iki kızın ifadelerini almak üzere bir memurun da gönderilmesini söylemişti. Saygon Emniyet Müdürü de, Başkanlık Sarayına durumun iletilmesi için bağlı bulunduğu makama telefonla malûmat vermişti. Polis Müdürü de kızların ifadesi alınırken bir memurunun bulunmasını Generalle konuşmuştu.

«Amerikalılara ait hava meydanını ve meydandaki benzin depolarını havaya uçuran ve meydandaki uçakları hasara uğratan ve daha bir çok yerleri bombalayan Ulusal Kurtuluş Savaşçısı gerilla örgütüne bağlı iki Vietnamlı genç kız yakalandı.» diye haber dağılıverdi bir anda. Saygon'da işitmeyen kalmadı kızların yakalanma olayını.

Artık sabah oldu. Ne Amerikalı Güvenlik Teşkilâtı Komutanı, ne Saygon Emniyet Müdürü Vietnamlı general, ne de CIA örgütü başkanı hiç uyumamışlardı. Kendilerine verilen emir, «Olayların failleri yakalanıncaya kadar gece ve gündüz makamlarından ayrılmayacaklardır.» şeklindeydi. Onlar da verilen emri yerine getirmişlerdi.

Amerikan Güvenlik teşkilâtı başı generalin bulunduğu binaya, ajans, gazete, radyo, televizyon muhabirleri en seri vasıtalarıyla gelmeye başladılar bile. Hepsi merak içindeydiler. Ve bağlı bulundukları gazete ve televizyonlara herkesten önce haberi, fotoğrafları ve televizyon filmlerini göndermek gayreti içindeydiler.

Sabahın erken saatı. Saygon'un en büyük caddesinde insanlar her zamankinden daha kalabalık, her zamankinden daha telaşlı ve merak içindeydiler. Emniyet kuv-

vetlerine ait devriyeler gecenin yarısından sonra iki Vietgonglu kızın yakalandığı haberi alındığı andan itibaren neş'esizliklerini hemen atıvermişler ve sevince garkolmuşlardı. Artık rahata kavuşacaklar. Nöbetler, devriyeler bu yüzden kalmayacak, kısmen sona erecekti. Tedhişçi kızlar bütün Saygon'daki Amerikalıları ve yerli Vietnam hükümeti yetkililerini en büyüğünden en küçüğüne kadar rahatsız etmiş, onların uykularını kaçırmışlardı. Artık bu kızların yakalanması elbette ki onları rahata kavuşturacaktı. Üstelik bu güne kadar kızları yakalamaları için kendilerine Vaşington'dan, Beyaz Saray'dan bile azar işitmişlerdi bunlar. Şimdi haber en seri vasıta ile Vaşington'a iletilmişti.

Saygon'daki gazete idarehanelerinin önü halkla doluydu. Yakalanan kızlar hakkında kendilerine ayrıntılı bilgi verilecekti. Bir kısım halk da radyolarının başında bekliyorlardı.

İşin asıl önemli yanı... Saygon'daki Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütünün bu haberi nasıl karşılayacağı idi. Yakalananların kim olduklarını onlar da merak ediyorlardı. Çünkü... Saygon'daki hava meydanını uçuran genç kızlar halen tapınağın altında gizli yerde saklanmaya devam ediyorlardı.

Haber sabahın erken saatında Saygon'a yayılınca bunu ilk duyan, Topal Serçe oldu. Heyecanlandı, «Eyvah, demek tapınağı bastılar? Bizim kızları yakaladılar, elbetteki diğerlerini de» diye içinden geçirdi. Ama buna pek de ihtimal vermiyordu. Çünkü: geç vakta kadar kendisi o cıvardaydı. Orada görevliydi. Hiç bir şüpheli kimseye rastlamamıştı; deniz piyadeleri ise o akşam eğlencelerindeydiler yerlerinde. Kendisi oradan ayrıldığı zaman hava aydınlanmaya başlıyordu. Söylentilere göre yakalandıkları söylenen iki kız gece saat 2 ilâ 2.30 ara-

sında ele geçirilmişlerdi, ondan evvel de bu iki kız, iki Amerikalı çavuşla mücadele etmişler, çavuşları yararlamışlar öldürmüşlerdi. «Gerçekte yakalananlar da bizim kızlar gibi cesur ve yürekli kimselerdir. Ama onlar bizim iki kız değildi. Herhalde» dedi kendi kendine. İşin esasını öğrenmek istedi, bunu öğrenmek göreviydide. Önce tapınağa gitmek gerekti, ama bu da tehlikeli olurdu şimdilik. «Ya oralar kordon altındaysa?» Ama ne olursa olsun, ne pahasına olursa olsun kafasına koydu bu işin esasını, bu kızların kim olduklarını öğrenmeyi. Önce Gong meyhanesine gitmeyi düşündü «En münasibi de orası. Meyhaneci Nghe bu meseleyi öğrenmiştir belki, öğrenmediyse de öğrenmeye çalışmaktadır» diye düşünerek hızlı hızlı Gong meyhanesine doğru yürümeye başladı. Yoksul mahalleler de ayaktaydı, kapıların önünde kadınlı erkekli durmuş sabahın bu erken saatında çoğunun elinde ufak pilli radyoları olduğu halde tedirgin bekleşiyorlardı. Hepsi üzgündüler. Hatta bir kısmı perişandı da. Kadınlardan ağlayanlar çoktu. Kendileri için hayatını tehlikeye atan, ölüme giden bu kahraman kızların yakalanmış olmaları onları derinden yaralamıştı.

Topal Serçe meyhanenin önüne geldiği zaman meyhanenin kapısı açıktı. Meyhaneci Nghe iki kolunu açmış iki tarafına ellerini dayamış, üzgün fakat metin durup bekliyordu. Topal Serçe'yi görünce ellerini kapının yanlarından çekti, kollarını aşağıya indirdi ve dikkatle Topal Serçe'ye baktı. Konuşmadan birlikte içeri girdiler, içeride kimseler yoktu.

— Doğru mu yakalandıkları? diye sordu meyhaneci.

— Yakalanan iki genç kadın var ama, onlar mı acaba? Sabahın karanlığında ben tapınak cıvarındaydım, ortalık aydınlanırken oradan ayrıldım, o zamana kadar birşey yoktu oralarda. Oysa yakalanma olayı daha evvel

olmuş. Ondan evvel de bu yakalanan iki kadın iki Amerikalı çavuşla çarpışmış, çavuşları yere sermişler, çavuşların silahlarını da almışlar, diye karşılık verdi Topal Serçe.

— Yakalanan iki kadın var ama, değil mi?

— Var ama bizim iki kız değildir, onlar tapınaktan çıkmamışlardır, haberimiz olmadan bu olamazdı dedi Topal serçe.

— Bu yakalanan iki kadın «Hava meydanını biz bombaladık» diye ifade vermişler, doğru mu?

— Evet, söylentiler, radyonun haberi hep öyle. Diğer yerleri de biz bombaladık diye ifade vermişler, bütün Saygon'da yapılanları biz yaptık demişler, diye cevap verdi Topal serçe.

Meyhaneci biraz düşündü, elini çenesine götürdü, sonra Serçe'ye baktı.

— Yakalanan her hangi bir kadın böyle söyleyebilir. Bazıları işkenceye dayanamaz, işlemediği suçları üzerine alır. Böyle birşey olmasın? dedi meyhaneci.

Topal serçe «Evet» anlamında başını salladı, sonra gözlerini kapıya dikerek konuştu:

— Ben kızların bulunduğu tapınağa gideceğim, en doğrusu bu. Kızlar orada iseler mesele yok, yakalanan iki kadın başkalarıdır, ben sana derhal haber veririm. Bu yakalananların onlar olmadığını bildiğim halde gideceğim oraya. İçimiz rahat etsin, şüpheden kurtulalım.

— Villadaki Şef de merak etmiştir bunu, dedi meyhaneci.

— Şef'e telsizle malûmat verilmiştir, durumu öğrenmiştir o, sanırım, diye cevap verdi Serçe.

— Belli olmaz, telsizi kullanamazlar belki de, vaziyet uygun değilse.

Topal Serçe, düşünceli meyhaneciyi süzdü, ikisi de meraktaydılar.

— Sen buradan konuşamazsın telsizle değil mi? dedi Serçe.

— Hayır, biliyorsun arama yapılmıştı, o zamandan beri telsizi buradan yok ettim.

Topal Serçe dışarıya kulak verdi, halk heyecanlı kapı önlerinde konuşuyordu. Devriye falan yoktu sokaklarda. Topal Serçe kapıya doğru yürüdü sonra geriye döndü.

— Ben tapınağa gidiyorum, sana haber getiririm, dedi.

Meyhaneci de kapıya geldi, açtı kapıyı, evvela bakındı etrafa, sonra arkasında duran Serçe'ye döndü:

— Devriyeler falan yok, halk ta merak ediyor bu iki Vietnamlı kadının yakalanmasını, dedi.

— Ben gidiyorum, sana haber getiririm dostum. diye konuştu Serçe ve sokağa çıktı. Kapıları önünde oynaşan çocuklar ve ellerinde ufak pilli radyolariyle olay hakkında haberleri, iki kıza ait haberi radyodan dinlemek için zamanı, ajans zamanını bekliyorlardı. İşini gücünü de bırakmıştı Vietnam kadınları onlar erkeklerinden daha da merak etmişlerdi bu iki kahraman kızı. Aralarında konuşuyorlar bu kızlar hakkında tahminler de yürütüyordular ama hepsi üzgündü.

İşte Topal Serçe bunlar arasından hızla geçip uzaklaştı.

(43) «Vietnamlı kadını tarlada, pazarda ve her çeşit yük taşırken görebilirsiniz.

Saygon'da 16-20 yaşları arasında 200 ilâ 400 bin

---

(43) Tercüman Gazetesi, 19/7/972. (Yeryüzünde Kadın.) başlıklı yazı. Hazırlayan, Belma Aksun.

bar kızı vardır. Eğer Amerikalılar yarın terk etseler bu ülkeyi, varlıklarıyla açtıkları yaralar bir kuşak boyunca iyileşemez.» Saygonu gezip inceleyen gazeteci Germian Greer, diyordu, yazıyordu.

Amerikalıların yarattığı bu kardeş kavgasının vahşet dolu harbi Vietnam halkını öldürmekle, açlığa mahkum etmekle kalmamış, onların ahlak ve namuslu yaşantılarını da tarumar etmiştir. İşte iki genelev kadını bu anlayışın birer intikam kurşunu olup namlıdan fırlamış, düşmanlarının can evine girmiştir.

Meyhaneci bir müddet, Topal Serçe'nin arkasından baktı sonra kapıları önünde kümelenmiş halkın heyecanını, üzüntüsünü yüzlerinden anlamanın yarattığı kederle başını meyhaneden içeriye çevirdi. İçeriye girdi ama meyhanenin kapısını kapamadı, böyle anlarda meyhanenin kapısı açık durur.du. Saatına baktı radyo ajansının başlamasına az kalmıştı. Fıçının üstünden ufak pilli radyosunu aldı, düğmesini çevirdi. Saygon Radyo merkezinin haberlere başlama sinyali çalıyordu. Nefesini keserek radyoya kulak verdi. Biraz sonra radyo haberlere başladı çok kısa verdi haberi. Şöyle konuştu spiker, «Amerikalılara ait hava meydanını ve meydandaki benzin ikmâl depolarını bombalayan ve daha bir çok yerlerde hasara sebebiyet veren Vietkonglu iki genç kız dün gece kendilerini yakalamak isteyen iki Amerikalı çavuşu vurarak birini öldürmüşler diğerini de ağır yaralayarak kaçmayı başarmışlardır. Ancak olay yerinde ve civarında sıkı bir ağ kuran güvenlik kuvvetleri tarafından yakalanmışlardır.

Yakalanan bu iki Vietkonglu genç kız, hava meydanını, hava meydanındaki benzin ikmâl depolarını bombaladıklarını ve bunlardan başka yaptıkları diğer sabotajları itiraf etmişlerdir. Yalnız bu hususta nereden, kim-

lerden direktif aldıklarını söylememişler ve söylememekte de israr etmektedirler.»

Meyhaneci Nghe, bu haberi işitince bir fıçının üstüne âdeta yığıldı, çöktü, yüreği acı ile burkuldu. Bu birçok badireler atlatmış, çok işkence çekmiş zulüm görmüş adam bir defa olsun ağlamaklı olmamıştır ama bu def'a kızların yakalandığını işitince, o metin o çetin iradeli adamın gözlerinden yaşlar yüzünün derin hatları içinden sızıp akmaya başladı. Vietnamın kurtuluşu için çarpan göğsünde dağılıp kaybolmuştur.

Meyhaneci üzgün ve bitkin, Topal Serçe'yi beklemeye koyulmuştu şimdi. Sabırsızlıkla, heyecanla. Topal Serçe gelince durum aydınlanacak, söz konusu iki genç kızın onlar olup olmadığı anlaşılacaktı.

Saygon'daki 7. Hava Kuvvetleri Komutanı Lavelle'in villasının altındaki Vietnam Ulusal Kurtulus Cephesi Örgütü'nün Şefi de bu haberi almış, radyodan da dinlemiştir. Hatta herzaman olduğu gibi, haberleri teyp-teki banda da almıştır. Şef, önce çok merak etmiş, üzülmüş bu işe. Hemen telsizin başına geçmiş, tapınağın telsizi ile temas ederek gerçek durumu öğrenmiştir. «İki kız tapınağın altındaki yerlerinde güvenlik altındadırlar. Yakalandığı söylenen iki kız başkadır. Bombalama olaylarıyla hiçbir ilgileri yoktur. Ama durum enteresan bir hal almıştır.» Gerçekten de enteresandır durum onlar için. «Yakalanan kızlar kimlerdir? Nasıl, niçin itiraf etmişler, bu olayları biz yaptık demişlerdir, neden? Hadi itirafları işkenceye dayanamayıp işlemedikleri suçları kabullenme diyelim. Ama birşey var ki, işin ilginç yönü, yakalanan iki genç kızın üzerlerindeki elbiselerin, Amerikalılara ait hava meydanını bombalayan kızların o gece giydikleri elbisenin ayni olması. Hem de baş örtüsün-

den ayaklarındaki ayakkabılarına kadar. Bu nasıl olur? Nasıl şeydir?» Şef işte buna şaşmaktadır.

Olayı radyodan dinleyen Tapınaktaki örgüt yetkilileri de bu işe bir anlam verememektedirler.

Topal Serçe tapınağa gitmiş, kızların orada olduğunu, yakalanan kızlarınsa başka kimseler olduklarını öğrenmiştir. Ve hemen geri dönüp, Gonk meyhanecisine müjdeyi iletmiştir.

Her iki dost bu müjdenin sevinci içinde kucaklaşırlar.. Kimseye bundan söz etmemeyi kararlaştırdılar Evet hiç bir yerde «Yakalanan kızlar hava meydanını bombalayan kızlar değildir.» demeyeceklerdir. Böylelikle kızların Ulusal Kurtuluş Cephesi merkezine gitmeleri kolaylaşacaktır. Kontroller gevşeyecek, her türlü baskılar azalacaktır. Ama, Saygon'daki Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşının yetkilileri pek iyimser değillerdir bu konuda. Kuşku içindedirler. İlk akıllarına gelen şudur: Ya bu CIA örgütünün bir oyunu ise?» Olabilir de CIA bunu yapmakla birşeyler elde etme, bir sonuca varma düşüncesindedir belki. Ama, Saygon'daki bu Kurtuluş Savaşının yetkilileri de uyanık kişilerdir. En azından CIA ajanları kadar zeki ve kurnazdırlar. Nitekim aralarında şu karara varmışlar. «Biraz bekleyelim. Ajanlarımız aracılığı ile işin esasını öğrenmeye çalışalım. Yakalananlar kimlermiş, neyin nesidirler? öğrenmeye çalışalım.» derler.

Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşının yetkilileri şunu da düşünürler. «Eğer bu yakalandığı söylenen, radyoyla da bildirilen kızları Amerikalılar ve Vietnam'daki yetkili yöneticiler kabullendilerse, kamplara toplananların derhal salıverilmesi, artık kimsenin toplatılmaması gereklidir.» Bu düşünce ile sonucu merakla izlemeye bakarlar.

Topal Serçe Saygon'daki bütün örgüte bağlı ajan-

ları, yakalanan iki kızın kimliğini, ne yolda ifade verdiklerini öğrenmeleri için seferber etmiştir. Vietnam Ulusal Savaş Örgütü'nün, Saygon'un heryerinde, her teşekkülünde ajanları vardır. Bu ajanlar aldıkları emri yerine getirebilmek için canla başla çalışmaktadırlar. Topal Serçe çeşitli araçlarla bunlara gereken direktifleri ulaştırmıştır. Kendisini herkese tanıtmaz, yani, gerçek kimliğini belirtmez. Bu esaslı bir tedbir meselesidir. Genellikle, direktifi, bildiriyi alanlar bunu kimden aldıklarını bilemezler, bunlar, bir yere bırakılır, oradan belli saatlerde gene belli kişiler tarafından alınarak harekete geçilir, yapılması gereken işler yapılır. İşte yine Topal Serçe ayni şekilde tutuklanan iki kız hakkında bilgi toplaması için her tarafa haber bırakmış, kısa zamanda sonucun bildirilmesini istemiştir. Diğer taraftan kendisi de özel taktikleriyle çalışmalarına, araştırmalarına, soruşturmalarına başlamıştır.

İki kadının yakalanmasından sonra araştırmalar durduruldu, yakalananlar, kamplardakiler bitkin ve perişan bir halde serbest bırakılmaya başlandı. Amerikalılar ve onların işbirlikçileri ve çok güvendikleri CIA örgütü feci şekilde uyutulmuştu... Fakat, Ulusal Kurtuluş Savaşçılarına göre olayın üzerindeki esrar perdesi hâlâ kalkmamıştı... Serbest bırakılanlar işkenceden mesalsiz hale gelmişlerdi. Aç, sefil ve perişan idiler. Vücutları, kan, çürük içindeydi. Bu işkenceleri, gördükleri bu zulmün hesabını bir gün elbette soracaklardı. İntikam duyguları bilenmiş, keskin bir bıçak gibi yüreklerine oturmuştu. Bir gün hesap sorulacak, gün ve zaman tersine dönecek, öç mutlaka alınacaktır. İşte o zaman Amerikalılar da, onların uşakları Vietnam yetkilileri de bu hesabın faturasını çok pahalıya ödeyeceklerdir.

O günkü gazetelerde resimleri vardı yakalanan iki

genç kadının, televizyonda da gösterilmişlerdi bunlar. Yüzlerinde ne bir korku, ne bir heyecan eseri vardı, ikisi de sanki bir mutluluk içindeydiler. Öylesine pervasız görünüyorlardı ki hayret etmemek imkânsızdı. Ama bu iki kız bütün Vietnamlı kızlar gibi birbirine çok benziyorlardı, hava meydanını bombalayan iki kıza da çok benziyorlardı. Hele üzerlerindeki, o kızların giydiği aynı elbiseler, onları diğer iki kızdan ayırt etmek çok zordu.

«Hayret! Bu kadınların üzerlerindeki elbiseler, her şeyi ile, hava meydanını bombalayan kızların o gece giydikleri elbiselerin ayni idi, ama iki kızın gece giydikleri elbiseler Amerikan Hava Kuvvetleri generalinin villasının altındaki Ulusal Kurtuluş Örgütünün şefine teslim edilmişti. O elbiseler memleketleri kurtulduğu, özgürlüğe kavuştuğu zaman «Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü Mücadele Müzesi'ne konacaktı.» Bu olay, yakalanan bu iki kadın konusu çözümlenmesi güç bir durumdu.

Olay günü genelevlerin birinden iki kadın kaçmıştı, kimsenin dikkatini çekmemiş, gazeteler bile önemsememiştı, çünkü bu herzaman olağan şeylerdi. Genelev kadınları yaşadıkları hayatın iğrençliklerinden, sığınacak başka bir yer bulanlar veya sevdiği bir erkekle kaçarak buradan kurtulmak, namuslu yaşamak isteğiyle kaçarlar genelevlerden. Onun için genelevden kaçma olayı pek ilgilendirmezdi Emniyet yetkililerini ne de Amerikalıları. Ama Topal Serçe bunu işitince, genelev kadınlarındaki ajanlarından duyunca; genelevden kaçan, kaybolan hem de o iki çavuşun vurulduğu, iki kadının yakalandığı gece kaçan iki genelev kadının durumu rastlantı değildi, bu iki genelev kadını üzerinde durdu. Bilindiği gibi genelevlere düşürülen bu Vietnamlı genç kadınlar, buralara zorla düşürülmüşlerdir. Namusla-

rı tarumar olmuştur. Bu düşüş geriye dönüşü olmayan bir yoldur. Hayatları boyunca birer fahişe damgasiyle yaşayacaklardır. Onun için intikam almak, kendilerini bu hayata sürükleyip atanlardan intikam almak için fırsat kollarlar. Ve zaman zaman intikamlarını alanlara da rastlanmaktadır. Çoğunluğu, belki de hepsi bunların intikam almak için yaşamaktadır. Bu genelevlerde üniversite tahsilini yaparken buralara düşürülen genç kızlar da vardır. Bunlar vatanlarını ve vatanlarının insanlarını canları kadar da severler.

Topal Serçe bunları hep kafasının içinden geçirir bir telgraf maniplisi hareketiyle âdeta. Sonra kamplara tıkılıp işkence yapılan halk da genelevlerdeki kadınları fazlasiyle etkiler, üzüntüye sokar. Genelevlerdeki Vietnamlı kadınlar, şimdi kendi insanlarına karşı daha merhametlidirler, fakir Vietnamlılara yardım etmek için fırsat ararlar. Topal Serçe bütün bu düşüncelerle genelevden kaçan iki kadınla ilgili haberin üzererinde önemle durdu.

Genelevlerin bir sokağındaki Vietnamlı ihtiyar bakkal Phuong, Fransızların ve Japonların memleketini işgalindenberi Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü'nün emrindedir. Ama fazla ihtiyarlamıştır, onun için kendisine örgüt fazla iş yüklemez, onu ömrünün bu son günlerinde, tehlikeye, işkenceye düşürmekten kaçınır. Ama o durmaz, kendi deyimiyle «Memleketin kurtuluşu, Vietnam halkının özgürlüğü için mücadele etmek yürek meselesidir, yaş meselesi değildir.» der ve mücadelesine devam eder.

Phuong, genelevlerin bulunduğu sokaklardan birinin köşesindeki dükkânın önünde yoldan gelip geçen Vietnamlı ve Amerikalı nöbetçilere bakmaktadır. Sonra, ilerideki genelevlere bakar, bu evlerden biri kaçtıkları

söylenen, ama esasta, hava meydanını bombalayan genç kızların kisvesine bürünüp yakalanan o iki genelev kadınının buluduğu evdir. Bunların kaçma olayı bundan evvelki kaçma olayları gibi basit bir tahkikat bir soruşturma ile kapanıp gitmiştir. Bakkal Phuong bunları, hepsini dikkatle izlemiş, olayın kapatılmasına en çok o sevinmiştir. Şimdi onun için yapılacak tek şey: Olayın iç yüzünü hâlâ merakta olan örgüt yetkililerine ulaştırmaktır. Bunun için de ihtiyar bakkal Phuong sabırsızlık içindedir. Dükkanından içeriye başını çevirir, çırak konserve kutularını düzeltmekle meşguldur. Bir süre düşünceli düşünceli çırağa bakar, sonra iş önlüğünü söker belinden, çıkarıp dükkânın bir tarafına atar. Çırağa seslenir:

— Evlât, hangi sigaralardan alacaktık, ben alıp geleyim.

Çırak doğrulur, evvelâ raflara bakar sonra Phuong'a döner:

— Amerikan sigaralarının bütün çeşitlerinden alırsan iyi olur, hepsi azaldı, diye cevap verdi ve yine işine koyuldu.

— Peki, ver zembili bana, dedi, çırak yanda çivide asılı duran zembili aldı verdi Phuong'a.

Phuong, Amerikalılardan aldığı, naylon ipten örülmüş zembili koluna taktı kapıya ilerlerken çırağa:

— Dikkatli ol. Bu Amerikalıların doları boldur ama gözleri başkalarının malındadır, fırsat bulurlarsa birşey çalarlar, diyerek tenbihte bulundu, sonra kapının önüne çıktı, herzamanki ihtiyatlı olma alışkanlığı ile etrafa bakındı sonra, evvela ağır ağır, kaçtığı söylenen iki genelev kadınının bulunduğu evin önüne doğru ilerledi, kapıya baktı. Evin yöneticisi kapıda duruyordu, kendisine bakınca onu gülümsemeyle selâmladı.

— Ne haber kaybolan senin kadınlardan? diye Phuong, sordu yöneticiye.

Yönetici önemsemez bir tavırla cevap verdi:

— Ne olacak, birer serseri erkek bulup kaçtılar işte, her zaman olan şeylerden, onu da tasa mı edeceğim babalık be, dedi.

— Doğru, diye cevap verdi Phuong.

— Ama galiba bu kadınlar yağlı bir kapı buldular çünkü eşyalarından hiçbir şey almadan sıra kadem bastılar.

— Oooo.. Demek öyle ha haydi hayırlısı, diye cevap verdi Phuong ve ilerlemeye başladı sokakta. Onu genelev sokaklarında herkes tanırdı, ona selâm vermeyen, hatırını sormayan yoktu.

Phuong, genelev sokaklarını artık arkasında bırakmış, büyük caddeye paralel büyük, geniş bir sokakta ilerliyordu. Düşünceli ve heyecanlıydı. Önemli bir işi vardı. Sigara almak, sigara almaya gitmek bir uydurma idi. Yollarda dikkatli yürüyor, arkasından bir gelen olup olmadığını sezdirmeden kolluyordu. Bu işlerin eski, tecrübeli bir ustası olduğu için, her tarafa bir bahane ile bakıyordu. Sokağın sonuna geldiği zaman, sağ tarafa saptı ve geniş caddeye çıktı. Cadde oldukça kalabalıktı. Bu gün gazeteler kapış kapış satılıyordu. Tüm gazeteler büyük puntolarla sayfalarının en başına «Amerikalılara ait hava meydanını ve meydandaki benzin ikmâl depolarını bombalayan Vietkong çetecisi iki Vietnamlı kız yakalandı» diye yazmışlardı.

Phuong caddeye çıkınca etrafına bakındı, bu eski kurt epey yaşlı idi ama, memleket meselelerinde, ona hizmet işlerinde hâlâ genç ve dinç kimseydi. İmkân olsa, genç Kurtuluş Savaşçılarıyla omuz omuza Amerikalılara ve memleket haini Vietnamlılara karşı döğüşecekti.

Kaldırımda durdu, karşıya geçecekti, araçlar imkân vermiyordu geçmesine, bulunduğu yer de yayaların geçit yeri değildi, ama acele işi vardı, geçit yerini falan düşünmeye vaktı yoktu. Adaletsizliğin, ihanetlerin pervasızlıkla devam ettiği bu Saygon'da o da bu kadar kanunsuz, usulsüz bir şey yapsın artık. Fırsat bulup, araçların arasından ihtiyar görünüşünden hiç beklenmeyen bir çeviklikle süzülüp geçti karşı tarafa. Karşısına gelen sokağa saptı. Şimdi Saygon'un yoksul mahalle ve insanları arasındaydı. Biraz sonra da Gong meyhanesinin bulunduğu dar sokağa geldi. Yeniden çevresine bakındı, sokak tenhaydı. Yalınayak, üstleri perişan birkaç Vietnamlı çocuk oyun oynuyorlardı. Başka da kimsecikler yoktu. Meyhanenin kapısına geldi, pençeredeki demirle gonga vurdu. Bir süre sonra meyhanenin kapısı açıldı, meyhaneci Nghe herzamanki heybetiyle göründü. İhtiyar Phuong'u karşısında görünce şaşırır gibi oldu. Çok evvelden tanışıyorlardı, beraber çok mücadelede beraber bulunmuşlardı, hâlâ daha çalışmaktalar elbette. Ama çoktandır birbirlerini görmemişlerdi. Meyhaneci elini uzattı Phuong'a, sıktı elini ama bırakmadı, çekti onu içeriye. Kapıyı kapadı, sonra geldi Phuong'un yanına, kucakladı onu:

— Özledim be seni, çoktandır görüşemiyoruz, değil mi? dedi meyhaneci.

— Evet çoktandır görüşemiyoruz, mecbur olmasaydım yine gelemezdim be dostum, tedbirli olmak ta bizi bir birimize hasret çektiriyor.

— Hayır ola, ne var? Diye sordu meyhaneci.

— Söyleyeceğim, söyleyeceğim, ama, dedi Phuong, sonra etrafına bakındı, meyhanede birkaç yerli müşteri vardı onların yanında konuşamazdı.

Meyhaneci Nghe anlamıştı. Dostu Phuong, kendisine birşeyler anlatacaktır ama etrafta başkaları vardır onların yanında konuşmak istemiyor. Meyhaneci, müşterilerine baktı, sonra onlara :

— İsteyen, şarabı biten istediği fıçıdan doldurabilir.

Meyhanedeki müşteriler gülüştüler. Meyhaneci bakkal Phuong'a baktı, başıyla «Gel» der gibi işaret etti hem de kolundan tutup çekti hafiften. Kendisi de arkaya açılan dar kapıya ilerledi, açtı kapıyı içeriye girmesi için Phuong'a yol verdi, beraber girdiler meyhanenin arka tarafına. Meyhaneci ufak kapıyı sürmeledi içeriden, çekti arkadaşını dip tarafa.

— Anlat bakalım dostum, ben de sana şarap vereyim gelmişken şarap iç. Dedi ve yanındaki fıçıdan bir bardak şarap doldurdu arkadaşına uzattı.

Puong şarabından yudumladı, sonra meyhaneci dostuna baktı:

— Fazla kalamam, hem anlatayım hem şarabını içeyim, dedi.

— Nasıl istersen dostum.

— Benim anlatacaklarım mühimdir, bizimkilerden kimseyi görüp anlatamadım. Topal Serçe'yi kolladım, onu herzaman görürken bu def'a göremedim. Durumu da anlatmam lâzım hemen size, dedi Phuong.

Sonra yine şarabından yudumladı ve ağzını meyhanecinin kulağına dayadı.

— Yakalanan iki kızı duydun mu?

— Evet, duymayan kalmadı ki, dostum, diye cevap verdi meyhaneci.

— Ama o yakalanan kızlar hava meydanını bombalayan kızlar değilki. Bizim oradan, genelevden iki kadındır.

Meyhaneci birden doğruldu; şimdi işin esasını öğreniyordu.

— İyi biliyor musun sen? Yakalananları tanıyor musun sen? diye heyecanla sordu.

— Tanıyorum, hem de çok iyi tanıyorum, örgüte bunu daha evvel anlatmama imkân olamadı. dedi Phuong.

Meyhaneci, dikkat kesilmişti. Örgütün ısrarla öğrenmek istediğini şimdi o öğreniyordu, hem de örgüte bağlı birinden. Meyhaneci Nghe, sokuldu iyice Phuong'a:

— Bizim Saygon'daki örgüt bunu, bu yakalanan kızları, neyin nesi olduklarını öğrenmek istiyordu hemen anlat, dedi.

— Bildiğiniz gibi hava meydanı bombalandıktan sonra kızların eşkali yaralı bir Amerikalı er tarafından tarif edildiği gibi, Saygon'daki emniyet teşkilatı kızların eşkalini, giydikleri elbiseleri, her şeyi ile yayınladı bir yerde görüldüğü zaman yakalanmaları için. Son def'a Amerikalıların eğlence yaptıkları binayı da bizimkiler bombaladılar. Bütün bunları da hava meydanını bombalayan iki kızın yaptığına hükmetti Amerikalı ve Saygon'daki Vietnamlı emniyet örgütünün yetkilileri. Bu kızları meydana çıkarmak için, halkı kamplara doldurup işkence yapmaya başladılar. Bunu bütün Saygon'daki Vietnamlı halk duydu, zaten çoğunun yakınları kamplardaydı. Bizim genelev sokağındaki Vietnamlı kadınlar da elbette işitmişti. zaten böyle şeyleri âdeta birer vatanperver gibi izliyorlar, hepsi intikam hissiyle birer bomba haline geliyorlardı. Bu durumlara üzülüyorlardı. Amerikalılara, Vietnamlı hainlere çok kızıyorlar, diş biliyorlardı ama ne yapabilirlerdi? İşte şimdi bu yakalanmış olan iki genelev kadını bana bir sabah erkenden alış verişe geldiler. Pek onları dışarıya bırakmazlar ama,

bir yolunu bulmuşlar işte... «Baba» dediler, bana «Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesinden hava meydanını bombalayan iki kızı meydana çıkarmaları için Vietnamlı halkı toplamışlar, işkence yapıyorlarmış. Biz bu halkı kurtarmak istiyoruz.» «Nasıl kurtarabilirsiniz? Kolay mı bu iş?» dedim. «Biz ikimiz aranan o kızların kıyafetine gireceğiz, öyle giyinip ortaya çıkacağız. Bizi yakaladıkları zaman elbette kamplara doldurup işkence yaptıkları halkı salıvereceklerdir. Halkımıza yapılan işkence de böylelikle sona ermiş olacak.» dediler. «Ama sizi öldürürler, kurşuna dizilirsiniz be kızlar.» dedim, «Onu biliyoruz baba, biliyoruz, biz burada nasıl yaşıyoruz, yaşamak mı bu? Bizim hayatımız, namusu tarumar olmuş bir Vietnamlı kadının hayatı, yaşaması ölümden elbetteki beterdir. Sen de Vietnam'ını, onun halkını düşünüyorsan bize yardım edeceksin, hava meydanını bombalayan o iki kızın giyindikleri elbiselerin aynini bulacaksın. Onların giyinişleri, yakalanmaları için dağıtılan bildirilerde belirtiliyor, bize o elbiselerden bulacaksın.» dediler, hem de israr ettiler. Bu iki genelev kadını, genç, güzel körpecik şeylerdi. Buralara zorla düşürülmüşlerdi. Genelev hayatı onlara bir cehennem azabı olmuştu. Yalvardılar bana elbise bulmam için. Buldum elbiseleri, hatta ayaklarına giydikleri papuçları da buldum, başka noksanlarını kendileri tamamlamışlardı. Tam hava meydanını bombalayan kızlar gibi giyinmişlerdi.

Bir gece gizlice genelevden çıkıp, evvelâ iki Amerikalı çavuşu vurmuşlar, sonra da teslim olmuşlar. İşte hava meydanını bombalayan diye yakalanan iki genç kadın bunlar; iki genelev kadını, Vietnamlı iki genç fedai kadın. Bizim Vietnamlı kadınlarımız bunlar, dedi Phuong.

Meyhaneci elini çenesine koydu, düşündü bir süre.. «Bu memleketin, Vietnam'ın geneleve düşmüş, düşürülmüş kadınları bile memleketleri, memleketlerinin insanları için kendilerini seve seve feda ediyorlar. Vietnam kurtulacaktır, kurtulacak Vietnamımız. Bu badirelerden, Amerikan zulmünden, onlara satılmış hainlerden.» diye düşündü. Sonra karşısındaki ihtiyar Kurtuluş Savaşçısı Phuong'a baktı :

— Ne fedakârlık. Namusları tarumar olmuş genelev sermayesi Vietnamlı kadınlarımız bile memleketleri, onun insanlarının kurtuluşu için kendilerini feda ediyorlar. Kurutlacak Vietnam, Vietnam'ın namuslu insanları, dedi.

— Onda şüphemiz yok. Elbette kurtulacak, diye cevap verdi ihtiyar savaşçı. Ayağa kalktı, meyhaneci de ayağa kalktı. İkisinin de yüzlerinde memleketlerinin kurtuluşunun müjdesinin belirtileri vardı.

— Ben gideyim dostum. Durumu size bildirmek için geldim, diyerek kapıya doğru ilerledi ihtiyar bakkal Phuong:

— Sağ ol dostum sağ ol, biz de bunu merak ediyorduk, şimdi herşey aydınlığa kavuştu.

Meyhaneci, ufak kapının sürmesini çekti, kapıyı açtı, yol verdi Phuong'a. Meyhanenin içki içilen yerine girdiler. Müşteriler şaraplarını içmekte, kendi aralarında konuşmakdaydılar. Phuong, sokağa açılan kapıya doğru ilerledi. Meyhaneci kapının arkasında dayalı demiri çekti açtı kapıyı, kucaklaştılar, sonra Phuong dışarıya çıktı.

— Size sağlık, başarılar dostum dedi Phuong meyhaneciye.

— Sana da sağlık, başarılar. Yine beklerim, gel ara sıra, dedi meyhaneci. Bakışıp gülüştüler.

— Gelirim, gelirim. Dedi, Phuong ve sokakta ilerlemeye başladı. Meyhaneci bir müddet onun arkasından baktı sonra içeriye girdi kapıyı kapadı.

Düşünceliydi meyhaneci. Aldığı bilgiyi hemen örgüte bildirmesi gerekti. Bu bilgi çok mühimdi. Kendisindeki telsiz şimdilik işlemiyordu, işletilmemesi kararlaştırılmıştı. Durumun nezaketi bakımından buna bir müddet lüzum görmüşlerdi. Bu haberi örgüt yetkililerine ulaştırmak için en iyisi Topal Serçe'yi beklemekti. Meyhanenin arka tarafına geçti. Bazı bilgileri eski bir kağıt parçasına not etti. Bu kağıt başkasının eline geçse de bundan birşey anlayamazdı kimse, âdeta bir sürü şarap hesaplarıydı bu notlar. Ama o bu yazıların, hesapların esas mânalarını en ince noktasına kadar anlayabilirdi.

Meyhaneci sabırsızlanıyordu. Topal Serçe görünürlerde yoktu, oysa bu saatlerde gelmesi gerekiyordu. Saatler ilerledikçe meyhanecinin de sabırsızlığı alabildiğine artıyordu. Üzülüyordu. Bu bilgileri hemen ulaştırması lâzımdı yetkililere.

Hava kararırken, Topal Serçe, sırtında torbası, bildiğimiz perişan, pejmurde haliyle, terlemiş, yorgun meyhaneden içeriye girdi. O da genelev sokağındaki ihtiyar bakkal Phuong'ın verdiği bilgiye yakın şeyleri öğrenmişti.. Ama, işin aslı bakkal Phuong'un anlattıklarıydı. Genelev kadınlarının bu kahramanca hareketlerinde rolü olan bakkal, eski bir Ulusal Kurtuluş Savaşçısı Phuong'tan alınan bilgi esastı. Meyhaneci, Topal Serçe'yi meyhanenin arka tarafındaki yere çekerek kızların yerine kendilerini feda eden iki genelev kadını hakkında edindiği bilgiyi aktardı, anlattı. Topal Serçe de duruma sevinmişti. İşin esası aydınlığa çıkmıştı. Hemen bu bilgiyi örgütün ilgili yöneticilerine iletecektir. Hatta Ulu-

sal Kurtuluş Cephesi'nin genel karargahına kadar durumun bildirilmesi gerekmektedir. Bütün Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü, en alt kademeden en üst kademeye kadar, hepsi durumu merak etmektedirler.

Topal Serçe hiç dinlenmeden, daha terleri kurumadan Saygon'daki yetkililere hemen tutuklanan iki kadının kimliği ve durumları hakkında raporunu verecektir.

— Ben gidiyorum, diyerek küçük kapıya doğru ilerledi Topal Serçe.

— Yorgunsun dinlen diyeceğim ama, durumu da hemen bildirmek lâzım, diye cevap verdi meyhaneci ve küçük kapıyı açtı, yol verdi Serçe'ye.

Topal Serçe meyhanenin içinden geçip sokağa açılan kapıya gitti. Meyhaneci kapının arkasındaki demiri çekip açtı kapıyı, Serçe dışarıya çıktı. Konuşmadılar, yalnız başlarıyla selâmlaştılar. Serçe sokakta hızlı hızlı ilerledi kayboldu.

Artık ortalık iyice kararmış, sokak lâmbaları yanmıştı. Meyhaneci sokağın iki tarafına bakındı. Bu perişan sokağın fakir halkı kapıları önünde konuşuyorlardı, belliydi ki, yakalanan o iki kadından söz ediyorlardı. Ama bunların işin esasından haberleri yoktu. Meyhaneci içeriye girdi kapadı yine kapıyı. Ferahlamıştı.

Saygon'daki, Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü'nün bütün yetkilileri, hava meydanını bombalayan iki kızın yerine tutuklanan, akıbetlerinin de kurşuna dizilmek olduğunu bildikleri iki genelev kadını hakkında tam bilgiyi almışlardır. Bu bilgiyi de etraflı olarak, Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşının yetkilileri üst makamına iletmeye uğraşmaktadırlar. Saygon'daki örgütün, merkez yetkilileriyle temasları elbetteki vardır. İyi çalışmakta-

dır Saygon'daki bu gizli örgüt. Gittikçe de daha sistemli, daha bilinçli ve kusursuz sonuçlar alınmaktadır.

Bu iki genelev kadını, Vietnam'ın Ulusal Kurtuluş mücadelesinin tarihine geçecek iki kahramandır. Ülkelerinin halkı için kendilerini feda eden bu iki genç kadın kaderin değil, istilâcı ve sömürücü emperyalist Amerika'nın, barbar sürüsünün gadrına uğramış, onlara yardım eden yerli hain Vietnamlıların ihanetiyle, çirkefe, batağa düşürülmüş fakat, ruhlarının asaletini, vatan ve halklarının sevgisini yitirmemiş iki kahramandır. Alınlarına sürdükleri lekeyi bu hareketleriyle, temiz kanlariyle silip yok edeceklerdir.

*
**

İbrahim'le Zenci, radyo haberlerinden, Saygon'daki gazetelerden, bütün Amerikalı er ve subaylardan, çavuşlardan «Amerikan Tah Sonhut hava üssünü ve hava üssündeki benzin depolarını bombalayan Vietgonklu Vietnamlı iki genç kız yakalandı,» diye verilen ' haberleri okumuş ve dinlemişlerdi. O iki kızın yakalanmalarına gönülleri razı değildi. Buna çok üzülmüşlerdi. İbrahim'in gözüne uyku girmiyordu. Kızın güzel ve manalı yüzü, o güzel yüzünü daha da güzelleştiren, manalandıran, insanı başka bir dünyanın, başka bir âlemin içinde hoş bir yaşantıya götüren, siyah uzun kirpiklerinin çerçevelediği hareli gözleri, masum fakat insana fedakârlık gücü, yaşama isteği veren bakışları, İbrahim'in gözleri önünden gitmiyor, daha da canlı ve olumlu beliriyordu. Derin ve içini sızlatan bir acıyla kızı anıyor onun varlığının gözleri önünden silinmesini istemiyordu. Hayainde onu her an yaşatıyordu. İçi, tüm benliği onunla doluydu âdeta. Cesur ve fedakâr insanlar İbrahim için düşman da olsa önünde secde edilecek kimselerdir. «Ona şimdi ne

işkence yapıyorlar? Sonra da onu kurşuna dizecekler» diyordu içinden ve kızların duyacağı acının belki de çok fazlasını İbrahim duyuyordu şu anda...

Ya İbrahim'in arkadaşı Zenci?.. O da... kızların yakalandığını haber alınca, perişan olmuştu. Kendi kendine, «Tüh be, kahpe dünya. Kahpelerin, hainlerin dolu olduğu Saygon'a gelmez olsaydım keşke.» diyordu içinden. O da acımıştı kızlara. Saygon'daki bütün Amerikalılar gibi onlar da yakalanan iki kadının genelevin kadınlarından iki fedakâr insan olduğundan haberleri yoktur, hava meydanını bombalayan kızların yakalandığı inancındadırlar. Düşünür Zenci, bütün mahkemesini işleterek düşünür. «Bunların suçları neydi diye, çok düşündü, fakat bir türlü onları suçlayacak bir neden bulamadı... Onların yerinde kim olsa ayni şeyi yapmaz, ayni tepkiyi göstermez miydi? Gerçek suçlular, bu masum insanların memleketlerini istila ederek, insanlarını bir birine kırdıran, kan döktüren, Amerikalılardı. Ne işi vardı buralarda onların? Elbette o kızlar memleketlerine, onun halklarına düşmanlık edenlere karşı koyacaklardı.» böyle düşünceler gelip geçiyordu Zenci'nin kafasından. O gece belinden sarıp yakaladığı, gözlerinin içine bakıp, perişan geçmiş acı ömrünü bir an olsun unuttuğu o kız, onun sevimli, candan, insanca bakışını unutamıyordu. «Olmaz... Öldürmemeliler onları yazık onlara.» diyordu. Hatta Saygon'daki en büyük Amerikalı kumandana gidip bağırmak, o iki kızı serbest bırakmalarını istemek geliyordu içinden. «Siz emirlerinizle okadar Vietnamlı kanı döktünüz, evleri tarlaları, insanlariyla beraber köyleri, şehirleri tarumar ettiniz bunların hesabını da siz veriniz, sizin suçunuz daha çok ve daha büyüktür.» demek, haykırmak istiyor Amerikalı kumandanların suratına.

Bu düşüncelerle içi kabarmış olarak, Zenci yatağına uzandı. O gece yüzükoyun yattı, arkadaşı İbrahim'le bile konuşmadı. Zaten İbrahim de ayni duygular içindeydi.

Bu ülkeye ayak bastığı günden bu yana, tanık olduğu olaylar onu da etkilemişti. Yüreği şimdiye dek bilmediği, tanımadığı duygularla dolmuştu. Gözlerindeki perde yavaş yavaş kalkıyor, olayları, bir sis perdesi altında da olsa gerçek yönleriyle görüp anlamaya başlıyordu. O da yatağına uzanmış kimseyle konuşmak istemiyordu.

Ertesi gün erkenden kalktılar yataklarından. Kahvaltılarını yaptılar. O zamana kadar konuşmadılar birşey. Bahçeye çıkmışlar sigaralarını içerek geziniyorlardı yan yana.

— Acaba gerçekten o kızlar yakalandılar mı dersin? diye Zenci'ye sordu İbrahim.

— Radyo haberlerinde dinledik. Bu sabah da, gece nöbetinde bulunan çavuş kantinde anlatıyordu kızları gördüğünü. Onun tarifine göre yakalanan onlar. Diye cevap verdi Zenci.

İbrahim, önüne bakarak ilerledi, Zenci de onun yanında yürüdü, hapishanedeki tutuklular gibi yan yana aşağı yukarı volta atıyorlardı bahçede.

— Yaşatmazlar onları, yaşatmazlar, dedi İbrahim.

— İşkence de yaparlar. dedi Zenci.

— Evet, bizi söylerler mi dersin, onları yakalayıp bıraktığımızı söyler mi? diye sordu İbrahim.

— Ne bizi, ne başkasını söylemez onlar. Yoksa korkuyormusun bizi söylerler diye?

— Yok kormuyorum, bizi söyleseler de yine korkmam ve onları salıverdiğimi inkâr da etmem. Ya sen? dedi İbrahim.

— O kızlarla beraber, onlar gibi sevdiği, sevildiği

bir vatanı olan insanlarla ayni ölçüde ölmek isterim. Diye cevap verdi Zenci, İbrahim'in gözleri içine bakarak. Ama Zenci perişandı, üzgündü. Orada bir kanepeye çöktü, İbrahim de yanına oturdu. Bir müddet konuşmadılar, başlarını önlerine eğip hareketsiz kaldılar. Sonra İbrahim başını kaldırdı Zenci arkadaşına baktı, bakarak konuştu ona :

— Bir daha uzaktan da olsa görebilsek onları.

Zenci doğruldu, İbrahim'in yüzüne baktı, mümkün değilki manasında başını iki tarafa salladı sonra :

— İmkânsız şey bu, ama onların kapalı bulunduğu yere nöbete gönderirlerse bizi belki. Bizi oraya vazifeli göndermezler, oraların, tutukevlerinin ayrı nöbetçileri var dedi Zenci.

— Bizimle Amerika'dan gelen çavuş tutuklularevi karargahında vazifeli değil mi?

— Evet, orada ama ne olacak? Diye sordu Zenci.

— Onu ziyarete gidebiliriz, çağırmıştı bizi «Gelin beni görmeye, bir derdiniz olursa beni bulun» demişti ya bize, dedi İbrahim.

Zenci, dikkatla İbrahim'e baktı, onun içinde bir ümit ışığı parlamıştı âdeta. Kızları bir def'acık olsun uzaktan da olsa görmek arzusu içlerini parçalıyordu. Her çareye baş vurma, her şeyden böyle bir ümit ışığı görmeye çalışıyor düşünüyorlardı artık.

— Çavuşa, biz o yakalanan iki kızı görmeye geldik diyebilirmiyiz hiç, olur mu bu? dedi Zenci.

— Çavuşa, kendisini ziyarete geldiğimizi söyleriz, sonra da duruma göre yakalanan kızları merak ettiğimizden söz ederiz, belki karşıdan bize onları gösterir, görmemize yardım eder, dedi İbrahim.

İkisi de beğendiler bu planı, çavuşa gideceklerdi ne olursa olsun buna karar verdiler.

İki gün sonra izinliydiler. Çavuşu tutuklular evinde ziyarete gittiler. Çavuşa hediye olarak ta götürmek için iyisinden bir karton Amerikan sigarası aldılar. Bu çavuş anafordan, hediyeden hoşlanırdı, zaten erleri kendisini ziyarete çağırmasındaki maksat ta kendisine hediye getirilmesi içindi.

İbrahim'le Zenci, Amerikalı çavuşun vazifeli bulunduğu Saygon'un dışındaki, askeri birliklerin çepeçevre sardıkları siyasi tutuklulara ait binaya geldiler. Binanın dış kapısında iki silahlı nöbetçiden başka iki de makinalı tüfekli gezginci devriye vardı. Sıkı güvenlik tedbirleri alınmıştı. Daha kapıya yanaşmamışlardı ki, nöbetçilerden biri «Durun» diye seslendi kendilerine. İbrahim'le Zenci durdular oldukları yerde. Sonra arada gezen devriyelerden biri yanaştı yanlarına :

— Ne istiyorsunuz? dedi.

— Amerikalı çavuş Glen'i ziyarete geldik, onu görecektik, dedi Zenci.

— Bu ne , ne var bunun içinde? deyip devriye nöbetçi, Zenci'nin elindeki kağıda sarılı sigara paketini çekip aldı.

— Sigara, dedi Zenci. Ama devriye nöbetçi, paketin üstündeki kağıdı çekip aldı sigara kartonu meydana çıktı, gülümsedi nöbetçi. Kartonu da açtı sigaraların bir tanesini aldı baktı.

— Çavuşa getiriyorsunuz demek, dedi nöbetçi.

— Evt. Çavuşa Amerika'dan beraber gelmiştik buraya, bize yardımı çok oldu, onu görelim dedik, zaten çağırmıştı da bizi, dedi Zenci.

— Peki gelin içeriye, kendisine telefonla haber verelim, dedi devriye nöbetçi ve sigaraları da Zenci'ye iade etti.

İlerledi er, nöbetçilerin yanındaki ufak binaya gir-

di. İbrahim'le Zenci dışarıda durdular, beklemeye başladılar. Devriye nöbetçi içerideki telefondan çavuşu aradı buldu ve kendisini ziyarete iki erin geldiğini söyledi. Karşı taraftan olumlu cevap almış olacak ki, devriye arkadaşına seslendi kapıdan.

— Götür bu arkadaşları çavuş Glen'in yanına, dedi sonra İbrahim'le Zenci'ye döndü. «Hadi, arkadaş çavuşun yanına götürecek sizi,» dedi.

İbrahim'le Zenci, erin arkasından yürüdüler. Ama, çavuşun bulunduğu odaya gelinceye dek en azından beş kez çavuş, subay, «Kim bunlar?» diye kendilerini götüren nöbetçiye sordular. Adeta İbrahim'le Zenci çavuşu görmeye geldiklerine pişman olmuşlardı.

Çavuş İbrahimle Zenci'yi oda kapısı önünde karşıladı. Ellerini sıktı, odasına aldı onları. Bu çavuş gösterişi, olduğundan çok yüksek, bilgili, korkak olmasına rağmen de çok cesur gözükmek için türlü hareketler yapar, çok şeyler anlatır da. Seviyesinden çok üstün, fazla yetkiye sahip gözükmekten çok hoşlanır bir kimsedir. Bunu bilen erler ona karşı o biçim davranıp söz ederler.

İbrahim'le Zenci bu çavuşu daha Amerika'dan beraber gelirken hemen anlayıvermişler ona göre de ona davranışlarını ayarlamışlar ve ondan faydalanmışlardır. Amerika'da eğitim yerinde de hep beraber bulunmuşlardır. Saygon'da da bir müddet beraber kalmışlar, çavuşla dostluklarını ilerletmişlerdir.

Çavuş azametle, adeta bir general pozu içinde oturdu masası başına. Daha kendisine birşey sorulmadan gururla konuşmaya başladı.

— Vazifem burada çok önemli, çok sorumlu bir vazife ama, yetkim de o ölçüde büyük.

İbrahim'le Zenci bakıştılar, sonra Zenci, onu tasdik eder bir tavırla konuştu :

— Büyük ve önemli işlerin siz başarıcısısınız kumandanım, elbette ki böyle görevler verilir size, dedi ve elindeki sigara dolu kartonu masanın üzerine koydu ve ekledi konuşmasını «Size sevdiğiniz sigaradan getirdik kumandanım.»

Çavuş, kumandan hitabından ötedenberi memnun olurdu zaten. O pozlar içinde kendini görmektedir. Sigara paketini önüne çekti, paket açılıverdi, sigaralar masanın üstüne yayıldı.

— Kapıda açıp baktılar da kumandanım, dedi Zenci gülümseyerek.

Çavuş sesine otoriter bir ton vererek konuştu:

— Haaaa... Onlara ben tenbih ettim, girenler, muayene edilecek, yoklanacak diye. Elbette ya tedbir aldırmam lâzım, dedi azametle doğrularak. Sonra sigaranın birini açtı, İbrahim'e ve Zenci'ye ikram etti, bir tane de kendi dudakları arasına yerleştirdi. Zenci çakmağiyle çavuşun sonra da kendisinin ve İbrahim'in sigarasını yaktı. Çavuş masasındaki zile bastı, silahlı bir posta eri içeriye girdi, çavuşa selam aldı, dikildi karşısına.

— Bize soğuk ne varsa üç tane getir bakalım, ne varsa hadi, dedi gelen ere.

— Emredersin çavuşum, diye cevap verdi ve yine selâm alıp çıktı er dışarıya.

Çavuş, masasından kalktı, ellerini arkasına birleştirip, göğsünü ileriye vererek tam bir yetkili kumandan edasiyle konuşmaya başladı gezinerek:

— Biliyorsunuz, bizim hava meydanını bombalayan iki Vietnamlı kız yakalandı. Burada benim emniyetim altında bulunuyorlar. Onun için işlerimiz, vazifemiz çok önemli. Günlerdir ifadeleri alınıyor, sorguları yapılıyor; bütün bu işler benim nezaretim altında oluyor ama çok inatçı bu dişi köpekler. Yalnız bombaladıkları yerleri ve

bombaladıklarını inkâr etmeden söylüyorlar, başka birşey söyletemiyoruz. Okadar işkence yapıyoruz ama, banamısın demiyorlar «Şurayı, burayı biz bombaladık başka birşey bilmiyoruz, bize birşey söyletemezsiniz, öldürseniz de söyletemezsiniz,» diyorlar. Dedim ya, çok inatçı hem de korkusuz bu dişi Vietkong köpekleri dedi çavuş.

— Hayret! Nasıl kadın bunlar böyle? diye sordu Zenci.

— Öldürürler, assalar onları değil mi? dedi hemen İbrahim.

— İkisi de çok genç, hem de güzel. Akıbetleri, elbette kötü, diye cevap verdi çavuş.

— Çok merak ettim şimdi bunları doğrusu kumandanım, o kadar işkenceye dayansınlar, birşey söylemesinler, çok şaştım doğrusu.

— Evet, merak edilecek mahlûklar doğrusu. Kimlerden emir aldıklarını, başka arkadaşları kimlerdir, Saygon'daki gizli örgütün yeri neresidir, bunu kimler yönetiyor söyletemedik onlara, diyerek kızgınlıkla elini masaya hızla vurdu çavuş.

— Doğrusu karşıdan olsun şu iki kadını görmek isterdim nasıl şeylermiş bunlar? Merak ettim doğrusu, dedi Zenci. İbrahim de heme nilâve etti :

— Ben de merak ettim bu kadınları, nasıl şeyler bunlar? dedi.

— Gösteririm size onları. Görün o inatçı iki dişi Vietkonk köpeğini, dedi çavuş.

O sırada kapı vuruldu, posta tepsi içinde üç bardak ayranla girdi içeriye, önce çavuşa sonra İbrahim'le Zenci'ye verdi ayran dolu bardakları ve çıktı dışarıya.

Çavuş, ayran dolu bardağı eline aldı, birkaç yudum içti, sonra bardağını masanın üstüne bıraktı.

— İçin ayranlarınızı da göstereyim size o iki kadını dedi.

İbrahim'le Zenci, bir an önce iki genç kızı görebilmek için ayranlarını birkaç yudumda içiverdiler, ama çavuş ağır ağır içiyordu kendi ayranını. O böyle işi ağırdan aldıkça ötekilerin sabrı tükeniyordu. Ama çaresiz çavuşun keyfini bekleyeceklerdi.

Çavuş ayranını içip bardağı masanın üstüne bırakınca, etrafa bakındı, sonra kolundaki saate baktı, İbrahim'le Zenci'ye döndü eliyle «Kalkın» işaretini verdi ve kapıya doğru ilerledi üstüne çeki düzen vererek.

Çavuş önde, onun arkasında Zenci, sonra da İbrahim odadan çıktılar. Çavuş azametli yürüyüşüyle ilerlerken diğerleri onu takip ediyorlardı. Dar bir koridordan geçtiler, koridorların her tarafında silâhlı nöbetçiler vardı. Sonra genişçe, salon gibi bir yere geldiler, burada da silâhlı nöbetçiler vazifeliydiler ama, burası mühim bir yerdi ki ayrıca kolları pazubentli iki de çavuş vardı, ama anlaşılıyordu ki rastlanan bu iki çavuştan daha selâhiyetli, üstün yetkiye sahipti İbrahim'le Zenci'nin çavuşu. Kendisi de hareketleriyle onların âmiri tavrını zaten daha evvelden takınmıştı üstüne. O iki çavuş, çavuş Glen'i görünce hazırol vaziyetine geçip selâma durdular.

Çavuş Glen oradaki çavuşlardan birine yanaştı.

— Nöbet cedvelleri hazır mı?

— Hazır çavuşum.

— Ne yapıyor iki dişi Vietkong köpeği?

— Şimdi baktık, ikisi de ayakta duruyorlardı, diye cevap verdi nöbetçi çavuş.

—Yemeklerini yediler mi? Biliyorsunuz bu akşam son yemeklerini yiyecekler.

— Yediler, diye cevap verdi nöbetçi çavuş.

— Daha haberleri yok kurşuna dizileceklerinden değil mi?

Çavuş, İbrahim'le Zenci'ye döndü :

— Hava meydanını bombalayan iki Vietkong dişi köpeği yarın sabaha alaca karanlıkta kurşuna dizilecek dedi.

— Mahkemesi bitti demek onların? diye konuştu Zenci

— Ne mahkemesi be, yaptıkları işi itiraf ettiler, kumandanlık da karar verdi kurşuna dizilmelerine. Mahkeme de, karar da bu işte dedi çavuş.

İbrahim'le Zenci bakıştılar, çavuş Glen sözünü tamamladı :

— Rahip yanlarına gelince öleceklerini o zaman anlayacaklar.

— Evet o zaman anlayacaklar, diye tastik etti nöbetçi çavuş.

— Aç bakalım şunların kapılarını ne haldeler bir de ben göreyim dedi çavuş Glen.

Nöbetçi genç çavuş elindeki birkaç anahtardan birini takılı halkadan seçti, sol baştaki kapının zincirli kilidine sokup çevirdi. Kilit açılınca oradaki erlerden biri, kilitle zinciri hemen aldı. Çavuş bu kez yan cebinden başka bir demir halkaya takılı anahtarları çıkardı bu anahtarlardan birini, halkaya takılı büyük anahtarı ayırıp kapının anahtar deliğine soktu. İki def'a çevirdi, sonra kapının tokmağını tutup kendine doğru çekti, kapı açıldı. Bu kapıdan sonra ayrıca demir parmaklıklı bir kapı daha vardı, bu iki kapı arasında da bir boşluk bulunuyordu. Parmaklıklardan odanın içerisi, içerdekiler

tamamen görülüyordu. Çavuş Glen yanaştı parmaklıklı kapıya, odanın içine baktı.

İki genelev kadınının üzerlerinde Amerikan hava meydanını bombalayan iki kızın üzerindeki elbiselerin ayni bulunuyordu. Ayaktaydı iki kadın, futursuz, korkusuzdular. Her hallerinden belli idi bu durumları. Ama çok perişan bir dış görünüşleri vardı, belli ki çok işkenceye maruz kalmışlar, epey zulüm yapılmıştır kendilerine, yüzlerinde darbe izleri çoktu. Burunlarından, ağızlarından boşanan kanların bir kısmı dudakları, burun delikleri çevresinde kurumuştur.

Çavuş Glen arkasına döndü, İbrahim'le Zenci'ye baktı.

— İşte bakın, bizim hava meydanını bombalayan, daha çok şeyler yapan iki dişi Vietkong köpeği bunlar, dedi.

İbrahim'le Zenci, ürkek, üzüntülü bir tavırla önce bir birlerine baktılar. Sonra yanaştılar parmaklıklı kapıya. Parmaklıkların arkasından içeriye dikkatle baktılar. Hayret ettiler, gözlerine inanamadılar, tüm dikkatlerini toplayarak tekrar tekrar kadınlara baktılar. «Hayret! Bu iki kadın bizim o gece bellerine sarılıp yakaladığımız, sonra da salıverdiğimiz, hava meydanını bombalayan kızlar değiller» diye içlerinden konuştular. Ama onlar çok iyi biliyorlardı ki, hava meydanını bombalayanlar onların o gece yakaladıkları iki kızdı. «Peki ya bunlar, kimdiler, ne için 'Hava meydanını biz bombaladık,' diye ortaya çıkmışlardı? Yoksa hava meydanını dört kız mı bombalamıştı da dört kızdan ikisi bunlar mıydı? Ama olamazdı böyle şey. Hava meydanında, meydanı bombalayanları nöbetçiler görmüşlerdi, iki kızla silahlı çatışma da yapmışlardı, nöbetçiler onları çok yakından da görmüşlerdi. Bu işi yapan iki genç kızdı,

ama burada demir parmaklıklar arasında şimdi gördükleri kızlar değildir onlar.»

İbrahim'le Zenci, burada kapalı, parmaklıklar içindeki iki genç kadına daha da dikkatle, çok dikkatle baktılar; yanılmıyorlardı. Bu kadınlar değildi onlar. Zaten olsaydı, kadınlar da kendilerini tanıyacak, çok belirsiz de olsa bir hareket göstereceklerdi kendilerini karşılarında görünce. Böyle bir şey yoktu, olmamıştı. Bu iki kadın onların yakalayıp bıraktıkları kadınlar değildi demek.

Çavuş, büyük bir kumandan edasiyle ve neş'eli İbrahim'le Zenci'ye baktı, konuştu:

— İşte gördünüz mü bu dişi köpekleri? Haydi gidelim, dedi.

İbrahim'le Zenci, dalgın, düşünceli ve elbette ki hayret içindeydiler de. Kadınlar, parmaklıklar arkasında, ayakta, bütün yapılan işkencelere, öldürücü zulümlere rağmen futursuz, korkusuz, kendilerine göre verdikleri kararda kati idiler, bunu saklamakta bir sakınca da görmüyorlardı; bu aşikârdı.

İbrahim'de Zenci, çavuşun hitabı ile birden kendilerine geldiler. Evvelâ bakıştılar, sonra çavuşa döndüler. Çavuş sırıtan yüzüyle, içeriye bir mezar çöküntüsü gibi çökmüş gözleriyle bakıyordu. Sonra yine İbrahim'le Zenci'ye konuştu:

— Haydi gidelim.

— Gidelim çavuşum, gördük, dedi Zenci.

İbrahim de ayni şekil ve dalgınlık içinde cevap verdi.

— Gidelim, gördük efendim, dedi.

Çavuş önde, İbrahim'le Zenci onun arkasından, oradan çıkıp çavuşun odasına geldiler. Ama her ikisi de hem hayret hem de sevinç içindeydiler. Hayretleri, yakalanan

kızların olayın gerçek kahramanı kızlar olmamasındandı. Kimdi bu kadınlar? Sevinçleri de, yakalayıp salıverdikleri kızların burada görülen kızlar olmamasından geliyordu.

İbrahim'le Zenci artık çavuşun yanında fazla kalmayı gereksiz buluyorlardı. Bir an önce buradan ayrılıp, ikisi baş başa verip, kızlar hakkında konuşacaklardı. Çavuşa veda ettiler, elini sıktılar çavuşun. Çavuş, oradaki forsunu bir iki ere gereği kadar gösterebildiğini düşünerek, gurur içindeydi. Göğsünü kabartarak geziniyordu odasında.

İbrahim'le Zenci, çavuşun yanından ayrıldıktan sonra, geniş, tenha, yalnız askerî araçların geçtiği asfalt yola çıktılar. Etraflarını tenha görünce konuşmaya başladılar.

— Bizim kızlar değil bunlar, dedi İbrahim.

— Değil ya, okadar üzülmüştüm ki onlar yakalandı diye dedi Zenci.

— Ben de çok üzülmüştüm onlar için. Ama, bunda bir iş var, hava meydanını bombalayanlar bizim yakaladığımız kızlardı. Bu iki kız da «Biz bombaladık hava meydanını» diye ifade vermişler. Bunda bir iş olmalı... Acaba neden böyle yaptılar?

— Evet, ben de ona hayret ediyorum ya. Ama Saygon'daki Vietkong örgütünün çok kuvvetli olduğunu sanıyorum. Bu iki kadının «Bu işleri biz yaptık.» diye ortaya çıkmaları bir tertip veya o kızlar adına kendilerini feda etme de olabilir. Çünkü dünyada böyle şeyler oluyor. Vaşington'da bizim Zencilerden biri, Zenci bir yetkilinin işlediği suçu üzerine alıp kendini feda etmişti. Bu iki kadının durumu da böyle olabilir. Bu Vietkonglular, Vietnam'ın vatanlarını seven kadınları çok cesur ve fedakâr oluyorlar, fedakâr kimseler, dedi Zenci.

İbrahim düşünceliydi. Dalgın dalgın yürüyordu Zenci'yle beraber geniş asfaltın kenarından; yanlarından geçen araçların bile farkında değildi. Hiç cevap vermedi Zenci'nin konuşmasına. Biraz sonra bir vasıtaya bindiler. Saygon'un içinde, kalabalık, geniş bir caddesinde indiler vasıtadan. Bir süre yan yana yürürdüler. Bu gördükleri iki Vietnamlı kadına da acımışlardı. «Onlar da tanıdıkları o Vietnamlı iki kız gibi gençtiler, güzeldiler. Suçları memleketleri, memleketlerinin insanlarının kurtuluşu, özgürlüğü için meşru mücadele idi, meşru haklarıydı bunu yapmak. Memleketlerini, vatanlarını istila edip milyonlarca Vietnam halkını öldüren, köyleri, kasabaları uçaklarla, zehirli gazlariyla yakıp yıkanların yaptıkları meşrumuydu? Haksız yere vatanları çiğnenenler, öldürülenlerin hesabını bunun, bütün bunların hesabini sormayacaklar mıydı?» gibi düşünceler içinde idiler şimdi ikisi de.

— Birşeyler içelim istersen? dedi Zenci.

— İyi olur, içelim, diye cevap verdi İbrahim.

Biraz ileride ayak üstü içki içilen bir yere geldiler. Birer bira söylediler. Etraflarında başka içki içen kimseler de vardı. Ama yine de bunlar konuşacaklardı içlerinden geçenleri. Birer de sigara yaktılar. Yakaladıkları ve kendilerini daima hatırladıkları o kızların yakalanmamasına çok, hem de çok sevinmişlerdi. Ama ne var ki bu iki kadına da çok acımışlardı; acıyla sevincin kaynaştığı bir bunalım içindeydiler ikisi de. İnsanlık duygularının galebe çaldığı bir karambola kapılmış gibiydiler. Sabahın alaca karanlığında kurşunlanacak şu gördükleri iki kadın için de yüreklerinin içinden onlara karşı saygı duyguları, acıma hisleri kor gibiydi.

— Kurşuna dizerler onları muhakkak? dedi İbrahim.

— Söyledi ya çavuş, «Yarın sabah rahip yanlarına gelince anlayacaklar kurşunlanacaklarını,» Demek karar verilmiş kurşuna dizilmelerine, Dedi Zenci.

— Evet, o kadar heyecanlıydım ki, kadınlara da o kadar acımıştım ki, çavuşun konuştuklarını duymuyordu kulaklarım bazan.

— Ben de öyleydim. Hâlâ kendimde değilim, acıdım kadınlara, dedi Zenci.

— Memleket sevgisi, vatan sevgisi, insanca yaşama tutkusu, hür yaşama mücadelesi, kurtuluş için kendilerini feda etme ne büyüklük, nekadar güzel birşey bu. dedi İbrahim.

İkisi de, kendilerini kahreden bir düşüncenin, üzüntünün içinde sigaralarının birini söndürmeden diğerini yakıyorlar, biraları da mütemadiyen içiyorlardı. Zenci, dirseklerini bira bardağının iki tarafına dayadı, sonra vucudunu uzattı İbrahim'e doğru, konuşmaya başladı.

— Biz buraya, Vietnam'a Saygon'a niçin geldik? Ne için döğşüyoruz, döğüşeceğiz? Ölürsek ne için öleceğiz, niçin buranın sahibi insanları öldüreceğiz?

Zenci omuzlarını kaldırıp indirdi, kalın kıpkırmızı dudaklarını büktü, kendi sorduğuna kendisi de cevap veremeyecek bir âcizlik içindeydi. Parlak siyah gözlerinin içi birden buğulandı. İbrahim'e baktı, ondan bir cevap, kendisini ikna edecek, teselli edebilecek bir cevap bekledi. Ama İbrahim de bunun cevabını vermedi, veremezdi. O da bir an düşünceye dalmıştı «Başkalarının vatanlarını, insanlarını öldürmek yakmak, yıkmak, perişan etmek niye, neden? Hangi hakla? Bir köpek kendisine kötülüğü olmayana saldırmaz,- derdi babam. Biz köpek kadar bile olamıyormuyuz? Bu saldırı, bu vahşet niye?» diye düşündü İbrahim. Korkunç ve kendisini perişan eden bir muha-

kemenin, anaforlaşmış bir kanlı denizin içine âdeta çırpınmaktadır.

— Hadi içelim de gidelim, dedi Zenci. Kaldırdı bardağını, dokundurdu İbrahim'in bardağına. Sonra biralarını son yudumuna kadar içtiler.

Meyhaneden çıktıklarında vakit epey ilerlemişti. Ağır ağır caddeye yürüdüler.

***

Saygon'daki Amerikalılara ait hava meydanını, meydandaki benzin depolarını bombalayan, Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü'nden iki genç kızın yerine, Amerikalıların ve Saygon emniyet kuvvetlerinin yakaladıkları iki Vietnamlı genç genelev kadını türlü işkencelere tabi tutulmuş «Kimden böyle bir emir aldıkları, Saygon'daki gizli örgütün yetkililerinin kimler olduğu, örgütün şefleri kimlerdir, neredediler» diye sorulmuş bunun için de bu iki kadına yapmadıkları işkenceyi bırakmamışlardır. Elbetteki bu iki genelev kadını birşey söylememişlerdir. Zaten söylemek isteseler de bilmiyorlardı böyle birşeyler. Onlar yalnızca, hava meydanını bombalama, hatta Saygon'da yapılan sabotaj hareketlerini üzerlerine alıyorlardı, maksatları da Saygon'daki Ulusal Kurtuluş Cephesi'ni müşkül durumdan, bu kızları meydana çıkarmak için halka yapılan zülümden halkı kurtarmaktı. Bu iki genelev kadınına hakiki hüviyetlerini bile söyletememişlerdi. Bütün işkenceler bunları konuşturmaya yetmemişti. Tutanaklara, tahkikat raporlarına bu iki kadının kimlikleri şöyle geçirilmişti, «Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü'ne bağlı iki genç Vietnamlı kadın» Ölüme de bu kimlikle gittiler bu kahraman kadınlar. Onların, o iki Vietnamlı genelev kadınının da istedikleri buydu zaten.

Onlar, namus ve haysiyetin tarumar edildiği bir ye-

re, geneleve düşmüşler, düşürülmüşlerdir, ama memleketlerinin, onun insanlarının sevgisinden birşey kaybetmemişlerdir. O sevgi, memleketine, kendi insanlarına hizmet etmek arzusu bütün heybetiyle, canlılığıyla benliklerini bir alev gibi tutuşturmuştur. Bu iki genelev kadını, kişisel çıkarları, mevkileri, şöhretleri için memleketlerini ve memleketlerinin insanlarının bağımsızlıklarını yabancılara satan, teslim edenlerden elbetteki çok daha namuslu, haysiyetli kimselerdir.

*
**

Saygon'un sisli, kasvetli bir sabahının alaca karanlığında Amerikalılarla, yerli Vietnamlı hainlerden düzenlenmiş bir manga erin karşısında, bir duvarın dibinde iki adım aralıkla, ayrı ayrı direklere ellerini arkadan bağlamışlardı. Kalın siyah bezle de gözlerini bağlamak istediler. Ama kurşuna dizilecek iki genç kadın buna itiraz ettiler:

— Gözlerimizin bağlanmasını istemiyoruz. Korkaklar ve hainler ancak kurşuna dizilirken gözlerini bağlatırlar, biz ne korkak ne de hainiz. dediler. Bağlatmadılar gözlerini, korkusuz, pervasız dimdik durdular kendilerine çevrilmiş namluların karşısında.

«Ateş» emri verildiği zaman kurşunlar kendilerine isabet etmeden, ettiği zaman bu iki genelev kadını bütün bir Vietnam insanlarının içinden geliyormuş gibi, «Yaşasın Hür Vietnam.» diye bağırdılar. Kurşun sesinden, top sesinden, bütün ölüm saçan seslerden daha üstün daha vakurdu, gürdü bağrışları onların.

Bir manga erin silâhlarındaki bütün kurşunlar, narin, ama.. cesaret ve kahramanlık ve memleket sevgisi dolu göğüslerine girdi. Kanlar sızıyordu kurşunların girdiği yerden, ölmüşlerdi. Saygon'da bütün Vietnam halkı

bu kurşuna dizilme haberini aldı. Kendileri için hayatlarını feda eden bu iki kadına, kim olduklarını, isimlerini de bilmeden acıdılar. Onlar için matem tuttular. Tapınaklarda, evlerinde gizli gizli ayinler yaptılar. Bu iki isimsiz kahraman bütün sorgu, tahkikat, işkenceye rağmen, isimlerini, kimliklerini söylemediler, Saygon'daki gaddar emniyet yetkililerine, genelev kadını olduklarının meydana çıkmasını, bilinmesini istemiyorlardı. İsimsiz, ama vatanları, onun halkı için kurşunlanan iki kahraman kadın olarak can verdiler. Vietnam'ın Kurtuluş Mücadelesi tarihinde elbetteki böyle isimsiz kahramanların da yeri olacaktır.

Saygon'un yeni bir ihanet örneği veren emniyet yetkilileri, bu iki kahraman kadının kurşunlanan kanlı ölüsünü hayvan leşi atar gibi bir çukura atıp bıraktılar. Ama Saygon'daki fukara halk, memleket sevgisiyle içleri taşan insanlar, Ulusal Kurtuluş Örgütü'nü haklı davalarında destekleyen rahiplerle beraber kadınların cesetlerini oradan alıp, en büyük tapınağa götürdüler, tapınağın en muhteşem bir yerine, kurşunlanmış kanlı elbiseleriyle gömdüler çiçeklerle doldurdukları mezarlarına. Dualar edildi onlara, böylelikle de son vazifelerini dile getirmeğe çalıştılar onlara.

XV

(44) «Bir gerilla savaşı, halkın yardımı olmadan başarıya ulaşamaz.» «Çok sayıda insan bilgisi ve yardımı olmasaydı ihtilâl kuvvetlerine bağlı büyük birlikler nasıl olur da hiç bir ihanete uğramadan ülkenin içinde bir yönden bir yöne serbestçe yer değiştirebilir? Kuvvetini ve silahlarını Amerikan hava üslerinin dibine kadar sokabilir?» «Halk Amerikan askerlerinin hareketleri hakkındaki bilgileri kendilerine iletmeye hazır ve istekli olmasaydı gerillacılar böyle mükemmel bir haber alma sistemini nasıl olur da kurabilirdi?»

Halk, Vietnam'ın namuslu, vatanlarını, birbirini seven halkı, Vietnam Uulsal Kurtuluş Cephesi Örgütü'nün kendilerinin kurtuluşu, özgürlüğe kavuşması için mücadele ettiğini çok iyi bilir. Bunlar halkın sevgi ve saygısını kazanmışlardır. Zafer, halkın sevgi ve saygısını kazananlarındır. Vietnam halkı, Amerikalılardan ve onların uşakları yerli hainlerden gördüğü zulüm ve ihanete karşı kin beslemektedir. Elbetteki, Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi Örgütü'ne yardım edecektir.

(45) «John F. Kennedy, daha senatörken (Şuna eminim ki, Amerika askeri yardımı ne kadar büyük olursa olsun, milletin sevgisini ve desteğini kazanmış olan bir düşmanı ezmeye yetmeyecektir.) Evet Kennedy, realist görüş ve düşünüşü içinde Vietnam'daki savaşı, savaşta-

---

(44) «Vietnam Vietnam» S. 86
(45) «Vietnam Vietnam» S. 86

ki tutumları iyi anlamıştır, ama, Cumhurbaşkanı olunca silah fabrikatörleri, harplerden, dünyanın keşmekeş içinde olmasından çıkarları olanlar Vietnam'da da, başka yerlerde de ihanet ve aşağılık çarklarını döndürmekte devam etmişler, ABD'nin en yetkili kimseleri bile onların isteklerine karşı koyamamış, haksız harbin haksız ölümlerin önüne geçememiş çıkarcıların hatta körükçü başısı olmuşlardır.

Amerika yetkilileri masum, geri bırakılmış ulusları birtakım bahanelerle işgâl etmek veya onları ikiye ayırıp birbirlerine kırdırmak, kardeş kavgasına sürüklemek onların ahlâkını bozmak, insanlarını kötü yollara sürükleyip perişan etmek hünerini göstermekteler. Kimi yere ırk ayırımı kavgasını, kimine ise politik görüş ayrımını sokup halkları bir birine kırdırmakta, kanlı sokak, cephe vuruşmalarına götürmektedirler. Bu, dünya kamuoyunca artık bilinen bir dramdır. Bu oyunlarla dünyada çok insan kanı akmakta, çok memleketler tarumar olmakta, kardeş kavgasına sürüklenmektedir. Ama, insanlar uyanıyor, hakikatleri görüp anlamakta insanlar. Bir gün hesap günü gelip çatacak, «Suçlu ayağa kalk» dendiği zaman: Amerika, bombalariyle, zehirli gaz tüpleriyle, uçaklariyla, tüfekleri, en yeni silahlariyla, hatta atom bambalariyle yüklü olarak ayağa kalkacaktır. İsteği kadar anlaşmalarla, zor zamanda kendini kurtarmak için yem gibi elinde bulundurduğu ulusları öne, harbin korkunç, alev saçan ağzına sürmeye yeltensin, para etmeyecektir. Başkası değil, Amerika yetkilileri hesap verecektir; belki de Amerika idarecileri kendi meleketlerinde, kendi halklarına karşı bunun hesabını vermek zorunda kalacaklardır. Amerika halkının çoğunluğu böyle bir harbe, böyle bir vahşete, böyle bir ölüme, zulme razı değil-

dir. (46) «Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti, ülkeyi halkın istememiş olduğu bir savaşa sürükleyerek yalnız kendi ulusuna ihanet etmekle kalmamış, nerede olursa olsun insanca duygular besleyen herkese karşı da saygısızca bir davranışta bulunmuştur. Vietnam savaşının gerçek anlamı er geç anlaşılacaktır. Vietnamlılar bunu ileride, adeta inanılması güç bir kahramanlık destanı olarak anmaya devam edeceklerdir. Amerika'da ise, savaş büyük bir trajedi ve ulusun tarihinde kara bir sayfa olarak hatırlanacaktır. Zira, hayatın kaçınılmaz bir kanunu vardır: Hiçbir ulus, başkalarına çektirdiği işkenceden kendisi de yara almamış olarak çıkamaz.»

Amerika, Vietnam halkına en hunharca yapılmış bir zehri, Napalm'ı kullanmıştır, (47) «Napalm, aralıksız yanan ve uzun süre söndürülemeyen bir kimyasal maddedir. Köyleri, ormanları, insanları bir anda cehenneme çevirmektedir. Vietnam deneyi ilerledikçe, Napalm geliştirilmiştir -Amerikalılar tarafından- Napalm'ı daha «Yapışıcı» hale getirmek için, bu maddeye «Polystyrne» ilâve edilmişti. Şimdi alevli pelte kıvamındaki sıvı cilde yapışıyor, eti kemiriyor, oyuklar açıyor, yoğunluğuna göre öldürüyor, yahut çürütüyor.

Fransız gazetecisi Bernard Couret, Vietnam'ın gerillalar kontrolündeki bir bölgesinde, barakalardan kurulu bir hastaneyi dolaşmıştır. Hastanenin en büyük bölümü Napalm'dan yanmış çocuklara aittir. Küçücük çocuklar, kan ve cerahatın pıhtılaştığı yumakları andırmaktadır. Anneler, ürkütücü bir sessizlik içinde, çocuklarının başucunda beklemektedir. Hastabakıcılara yardım et-

---

(46) «Vietnam Vietnam» S. 163 — 164

(47) «Milliyet Gazetesi» «Olayların İzinde» İsmail Cem. «Vietnam Vietnam.» S. 154

mekte, gece yerde yatmaktadır. Yaralı çocukların eli, kolu, bacağı birbenbire kopmakta, düşmektedir. Çocukların çoğu, Napalm'ın etkisinden kurtulamamakta, ölmektedir. İngiliz gazetecisi Felix Green'in ünlü kitabı «Vietnam Vietnam» da «yeryüzünde Napalm imal eden tek ülkenin Amerika» olduğu bilidirilmektedir.

İste Amerika yetkililerin suçsuz Vietnam halkına, masum Vietnam çocuklarına reva gördüğü vahşet.

Kahpece düzenlenmiş politika oyunlarının keşmekeşi içindedir dünya... Harp, insanların biribirlerini insafsızca yok etmesi demektir. Bu kanlı badirelerden uzak olan insanlar da elbetteki tedirgindir, onlar da tedirgin olur, harbin afeti onları da üzüntüye sokar. Daha sonrası, bu kanlı koğuşma iktisadi darbesini indirir. Evleri, insanları kasıp kavuran yangın nerede olursa olsun vahameti onu işitenleri de üzer, endişeye düşürür. Harp ise yangının en korkuncudur. O öyle bir yangın, öyle bir afettir ki çok uzağa da sıçrayıp oralarda da büyük alevler, insanları yakıp kül eden felâketler meydana getirir. Bu harpleri hazırlayanlar, oradan oraya sıçratanlar, bu işin ticaret erbabı, çıkarcı kimselerdir. Bir gün elbet bu oyunu oynayanlar kendi kundakladıkları yangının içine düşürülecekler ve hak ile yeksan olacaklardır.

Kuzey Vietnamlılarla Güney Vietnamlılar, bu iki kardeş insan toplulukları bir birini öldürmekte, hayasız düzenbazların oyununa kurban edilmekte. Amerika Güney Vietnam'ı onun satılmış idarecilerini kukla gibi oynatmakta, bu oyunda halk zarara uğramaktadır. Karşı taraf: Kuzey Vietnamlılar oyuna gelmek istemezler. Memleketlerini ve özgürlüklerini bütün güçleriyle korumaya azmetmişlerdir. Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşçıları, Amerika oyununa, saldırısına karşı koymakta Amerika'nın dev kudretine, küçücük ellerinin şamarı bi-

rer şimşek gibi inmektedir. Amerikan dev uçakları, zehirli gazları, ağır bombaları, bütün yeni ve çokluk silahları Vietnam Kurtuluş Savaşçılarını dize getirememiştir. Kaçıyor Amerikalı askerler! Kaçıyor Amerikalıların desteğini fazlasiyla gören Güney Vietnamlı askerler cephelerden. Bunlar çok insan öldürmüşler, çok köy kasaba yakmış harebeye çevirmişlerdir. Ama, özgürlük savaşçılarının kahramanca dayanışı, saldırısı karşısında daha fazla güçleri yoktur.

Cephelere yeni sevkiyat, yeni harp malzemesi, uçaklar gönderilmesi için Amerikalı kumandanlar çırpınırlar, yeni taaruz planları hazırlarlar. Şimdi Saygon'da bunun hazırlıkları vardır. Saygon'daki hava meydanını bombalayan iki gerilla savaşçısı genç kızı yakalayıp kurşuna dizdiklerini Vaşington'a da bildirmişlerdir. Saygon'daki emniyet tedbirlerini bunun için de gevşetmişlerdir. Şimdi yalnızca cephelerdeki durumla meşguldurlar. Bu sorumu, Saygon'daki Gizli Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü'nün yetkilileri de devamlı izlerler. Çünkü, hâlâ tapınağın altındaki, olayın gerçek kahramı iki kız Kuzey Vietnam Kurtuluş Cephesi Genel Karargâhına gönderilememiştir. İşte şimdi Saygon'da gevşeyen bu emniyet tedbirlerinden yararlanacaklardır. Bunun hazırlığı ile uğraşmakta, planı hazırlamakta, proğramı düşünmekte, kararlar alma arifesindedirler.

Topal Serçe, Amerika 7. Hava Kuvvetleri Komutanı Lavelle'in villasının altındaki, Saygon'daki gizli örgütün şefi, Gong meyhanesinin sahibi Nghe, kızların halen bulunduğu tapınağın altındaki gizli örgütün yetkilisi ve Saygon'daki Amerikan ordusu nakliye kumandanının ortağı Ulusal Kurtuluş Savaşı elemanlarından Truong, Saygon'daki vaziyetin icabına göre en az bir def'a, Saygon Emniyet Müdürlüğüne çok yakın olan bir yerde bu-

luşurlar. Şimdi de burada buluşmuşlar ve yapılacak işleri görüşüp karara varmışlardır. Toplantının yapıldığı bu yer Truong'un işlettiği, Amerikalı bir kumandanın da ortak olduğu gece klübünün bir odasıdır. Bu Amerikalı general para için vatanını satar, kadın için de her şeyi yapar, ahlak ve karakterden nasibini alamamış bir yaratıktır. Ama, selahiyetleri büyüktür Saygon'daki Amerikan ordusunda. Bu klüpteki ortaklığı ona kadını ve parayı temin etmektedir, Dünyanın her yerinden gelen sayılı orospular bu klüpte arzı endam ederler. Bu general Saygon'daki ordu nakliye işinden de epey para vurmaktadır, ordunun araçları bunun emrindedir. Her türlü kaçakçılık, uyuşturucu madde kaçakçılığı bilhassa bu generalin delâletiyle ordunun araçlariyla yapılır. İşte bu klübü basmak, burada arama yapmak kimsenin haddi değildir. Bunun için de Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin Saygon'daki gizli örgütü buna yanaşmış, örgütün elemanlarından Truong, generalle ortaklık kurmuştur.

Truong, tedbirli ve çok dikkatli bir kimsedir, iyi tahsil görmüş, Çin'de okumuş, ayni zamanda İngiliz sosyoloji bölümünden mezundur. Ailesi Saygon'un zenginlerindendir. Bütün akrabaları Saygon hükümetinin emrinde çalışmaktadır. Truong için onlar birer haindirler, ama o bu düşüncesini açığa vurmaz. Kendisi daha Çin'de üniversitede iken Vietnam Kurtuluş Örgütü'ne girmiş bu örgütün içinde büyük hizmetler görmüştür. Cesurdur da. Memleketi Vietnam'a dönünce elbetteki daha fazla ve daha kritik bir hava içinde çalışması gereklidir. Ufak işleri görmek istemez. Zaten yetkililer de onun mühim ve büyük işlerde daha yararlı olacağı kanısındadırlar.

Şimdi, Truong'a mühim bir iş yükletilmiştir. İki ki-

zın tapınaktan alınıp kaçırılması için kendisinin gece klübü ortağı olan Amerikalı generalden, onun yetkilerinden istifade etmek, bunu kullanmak onun elindedir. Generalin emrindeki araçlardan istifade edilecektir. Bilindiği gibi bu generalin emrindeki araçlarla her türlü kaçakçılık yapılmakta, hatıra hayale gelmez kanunsuz, usulsüz, nizamsız işler görülmektedir. Bu nakliye komutanı generalin emrinde uçaklar da vardır, hatta bütün uçakların ikmali onun emriyle yapılmaktadır. Genel Nakliye Kumandanı olması, her türlü araçlara el koyması demektir, dolaysiyle istediği uçaklardan da yararlanmaktadır. Uçuş raporları ona gelir, uçucu subayların uçuş muameleleri bundan geçer. Cepheye gönderilecek her türlü araç, mühimmat, techizat yine bu nakliye komutanının emriyle, imzalı mühürlü vesikasiyle gönderilmektedir. İşte böyle birinden istifade edeceklerdir. Bu vazife de generalin ortağı ve dostu Truong'a verildi.

Saygon'da birbirinden haberi olmayan Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü'ne hizmet eden çok kimse vardır. Bunların da çoğunluğu bu işlerin kimler tarafından organize edilip, idare edildiğini bilemezler. Bu da elbetteki bir tedbir, örgütün düzenlediği bir idare uygulamasıdır. Mecburen Saygon'daki Amerikalıların her örgütü içinde Vietnam dilini ve kültürünü bilen birer veya birkaç tercümanı, yardımcısı vardır. Bunlar elbetteki çok incelenen, haklarında çok sıkı soruşturma, tahkikat yapılan ailesinin Amerikalılara ve Saygon'daki Güney Vietnam Hükümetine bağlı, hatta orada vazifeli kimselerin yakınları olmaları bu işlere, yani Amerikalıların yanında çalışmaya alınırlar. Saygon'daki CIA örgütü bu gibileri günlerce takip eder, kendine göre o kimselerin incelemesini yapar, ondan sonra verilecek rapora göre bu gibilerin vazifeye alınıp alınmamaları kararı verilir. Ameri-

kalılar yanlarında çalıştırdıkları Vietnamlılara çokca dolar verirler. Bunların kendilerine bağlanması, ihanet etmemeleri için bu da bir taktiktir onlara göre. Ama ekseri bu taktikleri boşa çıkmakta, aldanmaktadırlar.

Saygonda'ki Amerika Nakiye Birlikleri Komutanı olan bu generalin yanında da Vietnamlı genç bir hız tercüman olarak çalışmaktadır. Bu kızın adı Lan'dır. Lan, Saygon'un zengin ailelerinden birinin kızıdır. Amcası Saygon Hükümeti'nin maliye uzmanıdır. Bu aile Saygon'da lüks bir hayat yaşamaktadır. Lan ailesinin yaşayışı ile zıt bir yoldadır, Amerikalıların Saygon'daki tutumlarını hiç beğenmez, Amerikalıların hareketlerini memleketi ve memleketinin insanları için iğrenç bulur. Ama bu düşüncelerini, bu duygularını açığa vuramaz, Evinde, çalıştığı yerde, muhitinde hep Amerikan şarlatanlığına, aşağılık hareketlerine ayak uydurur kimseler vardır. Fakat O... Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü'nün gizli gizli dağıttığı bildirileri eline geçirdikçe okur, hatta bu örgütün yayınladığı kitapları da gizlice tedarik edip okumaktadır. Bu gibi kitap ve broşürlerden yakalanan, toplatılanların bir kısmı da onun çalıştığı komutanlığın deposuna konduğu için oradan da istifade edebilmektedir. Bu okudukları, haklı insanların davasını anlatır. Vietnam'ın, öz vatanı olan Vietnam'ın kurtuluşu için mücadele edenlere hak vermektedir.

Lan, yaptığı işlere karşılık kendisine verilen Amerikan dolarını Vietnam'ın, o Vietnam'ın kendinden olan insanlarını satan bir hainin bu işe ait aldığı ücret olarak görür, üzülür, kendine adeta tiksintiyle bakar, O şimdi yalnız başına, bu yolda hiçbir arkadaşı olmayan bir vatanperver, memleketinin özgürlüğünü düşünen bir kimsedir. Aldığı kültür, edindiği haberler ve okuduğu Kurtuluş Savaşçılarının bildirilerinden

Saygon'da kendilerini özgürlük mücadelesine adayan bir örgütün ve kendini memleketine adamış insanların var olduğunu anlamıştır. Bunlara, dolayısiyle memleketine hizmet etmek şevki ile içi dolup taşmaktadır. Hele Amerikalılara ait hava meydanını bombalayan, kurşuna dizilen o iki kadından biri olmayı ne kadar arzular. Saygon'daki ihanet topluluğunu tanımak, onlarla beraber olmak, onlardan biri gibi bilinmek onu artık perişan etmekte, kahr etmekte, üzmektedir.

Üniversitede okurken tanıdığı bazı kız ve erkek arkadaşları Vietnam'ın Ulusal Kurtuluş Savaşına katılmışlardır. Bunlardan yakalanıp hapislere atılanları, mücadelede ölenleri kenardan köşeden işitmiştir. Bu arkadaşları şimdi birer birer gözleri önünde canlanmaktadır. Bunların hepsi ciddi, namuslu, yalanı ve düzeni, şarlatanlığı, hele yapmacık Amerikan özentiliğini hiç kabul etmezler; giyinişleri bile ciddiyetin ve vekarın ifadesidir. Memleketlerinin iyiliği, kalkınması, uygarlığı sorunlarında ön safta mücadeleyi kabul eden kimselerdir. Bütün bu görünüş ve hareketleri, konuşmalariyle şimdi onları hatırlar ve şimdi onlarla beraber, onlar gibi olmadığına üzülür.

Kendisinin bu günkü durumundan adeta utanır. Kendi memleketinde Amlrikalıların bir uşağıdır. Amerikan askerî vasıtasiyla evinden vazifeye alınır, sonra da yine Amerikalıların aracıyla evine döner. Emrinde bir çok Amerikan otosu vardır. Kendisine sarkıntılık eden Amerikalı subay ve çavuşlar yılışık hareketleriyle onu daima rahatsız ederler, ama o bunlara hiç yüz vermez. Hele gün geçtikçe onlardan çokça nefret etmektedir. O da bilir, Amerikalılar Saygon'a geldikten sonra Saygon'nun bir fuhuş pazarı, Vietnam kadınlarının da bu pazarın satış mata'ı olduğunu. Çok iyi kavramıştır artık Vietnam

Ulusal Kurtuluş Örgütü'nün mücadelesinin anlamını.

Lan, emrinde bulunduğu nakliye komutanını da çok iyi tanır. Vietnamlı biriyle bar işlettiğini, kaçakçılık yaptığını, bütün kirli işlerini bilir generalin. Lan, kumandanın bar ortağı Vietnamlıyı bir yerden tanır gibi olursa da hatırlayamaz nereden tanıdığını. Birine benzetmiş de olabilir düşüncesiyle de bu Vietnamlı adamla fazla alâkadar olmak aklından geçmez. Bu adam herzaman kumandanın yanındadır ama, nedense o bu kumandanın rezilce işlerine katılmaz, hiç de böyle dalavereli işlerin alış verişini konuştuğunu işitmemiş, böyle bir durumunu görmemiştir.

Amerikalı çavuş ve subaylar da bu Vietnamlının kirli işlere yanaşmadığını söylerler, bununla beraber onun zeki ve çok anlayışlı oluşundan da söz ederler. Ama değilmi ki bu Amerikalı ahlâk düşkünü generalle ortaklık yapıyor, beraber bar işletiyor, Lan, ondan da nefret etmektedir. Evet, Bu Vietnamlı adamın özellikleri vardırki Lan'ın hoşuna gitmez değil. Terbiyelidir, dikkatlidir, naziktir, mevki farkı aramadan herkese ayni hürmeti saygıyı gösterir. Akıllıdır da; Saygon'daki koskoca Amerikan Nakliye Komutanı Generali eline almış, parmağında oynatır. Lan'ı hayrete düşüren şey de şudur, bu ciddiyeti, vekarı ile memleketine hizmet edebilecek biri olmalı, memleketine ihanet edebilecek, Amerikalılara uşaklık edecek bir kimse olmaması gerekir bu durumu ile. Kumandana karşı hareketleri daima dikkatlidir, Lan bunları içinden geçirir.

Lan'da bir uyanma, bir etrafını anlama, etrafındaki insanlar hakkında sağlam bir hüküm verme duygusu belirmeye başlamıştır. Daha önceleri bu Vietnamlı adam hakkında şöyle düşünmüştü: «Şu adamı yalnız bir yerde yakalayayım, yakasına yapışayım, Vietnam'ın Kurtu-

luşu için döğüşenler, çalışanlar gibi sen de çalış. Sen de Vietnamlısın, bu hainlere uşaklık edeceğine Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü içinde memleketin için çalışsana?» diyeyim. Fakat o zaman adamın kendisine, «Sen niye bana söylediğini kendin yapmıyorsun?» diyebileceğini düşünerek vaz geçmiştir bu düşüncesinden. İşte Lan, şimdi böyle bir bunalım içindedir. Günler geçtikçe bu düşüncelerin benliğini sardığını, ruhunu yakıp kavurduğunu hisseder.

Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşı Örgütü'nün önde gelenlerinden olan, Amerikalı generalin bar ortağı Truong, örgütün verdiği karara göre üzerine çok önemli bir vazife almıştır. Bunu başarması gereklidir. Bu vazife için yine ortağı, Saygon'daki Amerikan Ordusu Nakliye Kumandanı Amerikalı generalden istifade edecektir. Kafasında bunun için türlü planlar, türlü projeler vardır. Her zaman olduğu gibi bu gün de Saygon'un hemen dışında geniş bir sahayı kaplayan Amerikan Askeri Nakliye Komutanlığı binasına gelmiştir. Kapıdaki Amerikalı nöbetçi erler, oradaki subay ve çavuşlar, hepsi Truong'u tanırlar, Kumandanla olan münasebetini bilirler. Onu kumandanlarını selâmladıkları gibi selâmlarlar.

Truong, kumandanlık binasına girdi, merdivenleri ağır ağır çıktı. Bu def'a işi herzamankinden önemliydi. Yukarıda, salonda kendisini Amerikalı genç bir subayla Vietnamlı tercüman Lan gördü, onu selâmladılar. Truong, Kumandanın kapısına ilerledi. Kumandanın kapısında da herzaman olduğu gibi silahlı nöbetçiler vardı. Bitişik bir odada Kumandan'ın emir subayı vardır, onu görmeden Kumandanın odasına girilemez. Truong, emir subayının odasına girdi, Emir Subayı kendisini görünce hemen ayağa kalktı selâmladı:

— Buyurun sayın Truong, dedi.

— Kumandanı göreceğim, içeride mi, yanında kimse varmı? diye sordu.

Emir subayı, kumandanın odasına açılan kapıya ilerleyerek cevap verdi:

— Yanında kimse yok, yalnızlar. Geldiğinizi kendilerine haber vereyim, dedi. Ve kapıyı vurduktan sonra kumandanın odasına girdi.

Truong, kimbilir kaç kez buralarını gözden geçirmiş, her yere dikkatle bakmıştır. Ama yine etrafa bakındı, Duvarda asılı duran komutanlıkta vazifeli subayların ve çavuşların resimlerine de dikkatle baktı yine. Bunlar hakkında en ince detaylarına kadar bilgisi vardı Truong'un.

Emir Subayı Kumandanın yanından hemen döndü.

— Buyurun efendim sizi bekliyorlar, dedi ve Kumandanın odasına açılan kapıyı açık tuttu eliyle, Truong içeriye girdi. Kumandan kendisini görünce masasından ayağa kalktı, Truong'un elini hararetle sıktı.

— Hoşgeldin dostum, ben de sana telefon edecektim. Bu akşam Amerikadan gelen iki kadın misafirim var, onlarla beraber klübe geleceğim. Benim masa kimseye verilmesin, onu rica edecektim, dedi.

— Oooo... Yine Amerika'dan bıldırcınlar uçtu buralara demek? Merak etme komutanım, masa şimdiden hazırdır.

— İşin tuhafı, bu iki bıldırcın bizim bir arkadaşa geliyor, ama o arkadaş cephede, cepheye gönderildi. Eh, o arkadaşın vazifesini benim görmem icab etmez mi? Anlarsınya, işte o iki bıldırcın şimdi benim kafeste, diye güldü; Çilli ve derisi ne renk olduğu belli olmayan suratı bir anda gülmekten daha da çirkinleşti. Köpek pisliğini andıran kirpikleri dökülmüş gözlerinin renkleri iyice ukubetliğini ortaya çıkarmıştır. Onun içindir

ki, her zaman renkli gözlüğü ile gözlerini maskeler. Masasının üzerinde iki kızı ile karısının çerçeveli resimleri durmaktadır. Kumandan, arkadaşının cepheye gidişiyle kendisine kalan iki Amerikalı kadından söz ederken, Truong, masa üzerindeki Kumandanın karısının resmine bakıyordu.

Saygon'daki generaller ve yüksek rütbeli Amerikalı subaylar karılarını Saygon'a getirmezler, getirmek istemezler. Çünkü Saygon onların serbest eğlence ve rezalet tavlası olmuştur. Bu Amerikalı nakliye kumandanı da ayni zihniyetin adamıdır. Saygon'da kişneyerek tepinen acayip bir yaratık gibidirler. Nakliye kumandanı arkadaşına ait bu iki kadını düşünürken, Truong da Kumandanın yetkilerinden, onun kendisinden nasıl yararlanıp, tapınağın altında buluna Ulusal Kurtuluş Savaşçısı kızları Kuzey Vietam Kurtuluş Cephesi Genel Karargâhına kaçırtacağını düşünüyordu. Bu vazifeyi üzerine almıştı, ne pahasına olursa olsun Amerikan araçlarından, Amerikalıların herşeyinden, hatta icab ederse Amerikalı subaylardan istifade edecekti. Buna benzer daha önce de, çok işler başarmıştır.

Evvelâ kendisine bu kumandanlığın antetli kâğıtlarından birkaç tane lâzımdır. Bu kâğıtların altına kumandanlığın mühürü basılmış olacaktır. Truong, çaktırmadan kumandanın masası üzerine göz atar. Kumandanlık mühürü masanın üzerinde değildir. Masa üstünde antetli kumandanlık kağıtları da görülmemektedir. Halbuki bu gibi kağıtlar ekseri kumandanın masası üzerinde bulunur, hatta mühürü de masa üzerinden eksik olmazdı. Şimdi işler biraz güçleşmiş oluyor. Kumandanlık mührü ile bu kağıtları kumandan nerede bulundurur? Masasının çekmecelerinden birinde ise, onları buradan alıp iş görmek elbetteki kolay şey değil.

Truong'un aradığı kağıtlar çok başkadır, bunlar vazifelilere verilen antetli kâğıtlardır, bunlar yalnız Kumandanda bulunur. Bu kağıdın boşluk yerlerine vazifelinin kimliği yazılır hatta üst kısmına o vazifeli şahsın resmi de yapıştırılır ve mühürlenir. Bu vazife kağıdına sahip olan kimse her yere serbestçe gidebilir, her araçtan istifade edebilir, kullanabilir; uçaklar da buna dahilidir. İşte Truong'a böyle kağıtlar lâzımdır.

Kumandan, Truong'un çay tiryakisi olduğunu bildiği için emir subayına emir vererek demli, taze çay yapmalarını söylemiştir. Çaylar gelir; karşılıklı içerler.

Bir ara kapı vurulur, Kumandanın tercümanı, daha doğrusu sekreteri Vietnamlı genç kız Lan içeriye girdi, elinde kabarık bir dosya vardı. Kumandanın masasına yaklaştı ve dosyayı masanın üzerine koyup açtı. Bu dosyanın içinde Kumandanın imzalayıp mühürleyeceği birçok evrak vardı. Lan, bu evrakları birer birer Kumandanın önüne koyarak, her evrak hakkında teker teker izahat verdi. Kumandan da bunları imza edip masasının gözünden çıkardığı Kumandanlığın resmi mühürü ile mühürledi. Bu evrak arasında birkaç da subay ve çavuşlara verilecek araçları kullanma, askeri birliklere serbestçe girme müsaadesine ait belge vardı. Bu belgelerin üzerinde de belge sahiplerinin birer vesikalık resimleri yapışıktı. Bu evrakların içinde Truong'u en çok etkileyen, cepheye gidecek uçaklar ve o uçakları kullanacak pilotların ve yardımcılarının kimlikleridir.

Lan, bu evrakı ve buna ait belgeleri kumandanın önüne korken bir tuhaf olmuştur. Adeta, elleri hafiften titrer, bir ara da belli etmeden Truong'a bakar. Ama, Truong, Lan'ın kendisine bu anda bakışını görmüştür. Hatta bu evraklar hakkında izahat verirken sesinin tonunu da değiştirdiğinin farkındadır. Bu evraklardaki bil-

giler, Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşçılarına karşı döğüşen Amerkalılara gönderilen takviye malzemesi ve kuvvetleri ve uçaklarıdır. Bu uçaklarla kimbilir kaç Vietnamlı öldürülecek, kaç köy tarumar olacak, tarlalar yakılacak, halkın aç kalmasına sebeb olunacaktır. Amerikalı Kumandan bu hareketin önemiyle ilgilenen kimse değildir. O, vazifesini yapma gururu içindedir.

Bir ara Truong, Lan'a bakar, o anda da kız da kendisine bakmakta olduğunun farkına varmış, o da kafasını hafifçe Truong'a çevirip bakmıştır. İkisi da kendi insanlarına, kendi memleketlerine yapılan, yapılacak bu ihanetin sıkıntısı içindedirler. Lan'ın bir tuhaf olduğunu, üzüldüğünü anlamıştır Truong. Başını öne eğer, düşünceli, çay bardağını eline alır önündeki bir evrakı okuyan kumandana bakar.

— Çay güzelmiş Kumandanım, bir tane daha emir ederseniz içebilirim.

Kumandan önündeki kağıttan başını kaldırır, Truong'a bakar gülümseyerek konuşur:

— Elbette içersin dostum, ben de içerim. diye cevap verir, sonra Lan'a bakar konuşur:

— Sen de içersin değil mi Lan. Dışarıya çıkınca hem kendine hem bize çayları söyle, sen de gel çayını burada bizimle iç.

Lan, evvela kumandana baktı, sonra da Truong'a:

— Teşekkür ederim sayın Kumandanım. Nasıl emir ederseniz.

— Öyleyse çayını burada bizimle beraber içeceksin. Dostum Truong'u tanıyorsun, yabancı değildir.

— Evet, sizi ziyarete geldikçe görüyorum kendilerini. diye cevap verdi Lan.

Kumandan, yine önündeki kağıtlara eğildi ve öyle konuştu:

— Uçaklar hemen hareket edeceği için, onlara ait teskereleri derhal göndersinler. Teğmen'e söyle. Dedi Kumandan ve dosyayı kapayıp Lan'a verdi. Evrakları imzalamış ve mühürlemişti.

— Başüstüne kumandanım, diyerek Lan dışarıya çıkarken kumandan,

— Çayları da söyle, sen de burada bizimle içeceksin çayını anladınya Lan, dedi. Lan dışarıya çıkarken, Truong ve Kumandan onun arkasından baktılar. Sonra Kumandan Truong'a döndü:

— Çok dürüst ve terbiyeli bu sizin Vietnamlı kız, hem de çalışkan, zeki, Saygonun tanınmış bir ailesinin kızı, bilmem tanıyormusun, Amcası Saygon Hükümeti maliye müşaviridir.

— Amcasını şahsen tanımam ama, bu kızı buraya sizi ziyarete geldikçe görmekteyim.

— Bu kız benim hem tercümanlığımı hem de sekreterliğimi yapıyor. Tabii Vietnam dili kendi dilidir onu iyi biliyor, İngilizceyi ve Çince'yi de biliyor, hele ingilizceyi çok iyi konuşuyor, üniversite mezunu, Amerika'da da burslu olarak, Amerikan edebiyatı ve tarihi üzerinde iki sene etüt yapmış.

— Bravo, iftihar ettim doğrusu. Belli ediyor Amerikan terbiyesi ve kültürünü aldığını, diye cevap evrdi Truong.

Kumandan konuşmasına devam etti, memnundu herşeyden adeta:

— Sonra bu kız itimatlı ha... Kolay kolay biz içimize, hem de böyle yerlere, içimize almayız herkesi. Bunun hakkında aylarca soruşturma yapıldı, CIA meşgul oldu onun hakkındaki soruşturma ile, ondan sonra kendisini vazifeye aldık. Bilirsin, bizim burası çok mühim bir dairedir. Uçağından en mühim harp araç ve gerecinin ikma-

line ait herşey benim Kumandanlığıma bağlıdır. İşlerimiz hep gizlilik içinde yürütülür. Dedi gururlanarak.

Kumandan elbetteki böyle konuşmakla kendisine büyük değer veriyordu.

— Ama, böyle bir örgütün başında ancak sizin gibi bir komutan bulunabilir, her general de bu sizin başardığınız işleri başaramaz generalim, diye konuştu Truong.

Truong, generalin tercümanı ve sekreterliğini yapan Vietnamlı kız hakkında aldığı bilgiden memnun olmuştur. Bu Vietnamlı kızın, Amerikalılaşmış olması, onların sadakatla emrinde çalışması, onu üzmüştür, düşünür «Herhalde bu kız, Lan.. Amerikalılara yaptığı iş ve sadakat karşılığında büyük paralar almaktadır. Bu kız için de Amerikalıların büyük para ödemekte oldukları muhakkaktır. Üstelik bu kız Amerika'ya burslu olarak gönderilmiş, beyni yıkanmış demektir. Böylelerinden Amerikan gizli örgütü, CIA her türlü şekilde yararlanır. Böylece kendisine verilen her doların altında Amerika menfaatı ve Amerika'ya uşaklık damgası vardır. Truong'a göre Kumandanın bu kızı israrla buraya benim bulunduğum bir zamanda çay içmeye çağırması da manalıdır. Kız vasıtasıyla beni belki de yoklayacak, bana bütün itimadına rağmen, belki de CIA örgütü böyle bir emir vermiş, bir plan düzenlemiştir.» Truong'un kafasından bir anda bunlar geçer. Ve kendi kendine içinden, «Herzamanki gibi dikkatli ol Truong,» CIA ajanı karşına çıkarıldı şimdi de » der.

Lan, arkasında da tepsi içinde çaylar olduğu halde bir er girdi odaya. Lan, masaya yaklaştı, erin elindeki tepsi üstünden çay bardaklarını alıp önce Kumandan'ın sonra da Truong'un önüne masa üstüne koydu. Kendine ait olan üçüncü bardağı da kumandanın yanındaki kol-

tuğun önündeki sephaya bıraktı. Sonra da şeker dolu kristal tabağı şeker tutacağıyla masanın üstüne, Kumandana yakın yere bıraktı.

— Buyurun efendim, dedi Lan Kumandan'la Truong'a.

Kumandan'la Truong, bardaklarına şekerleri korlarken Lan'a ikisi de gülümseyerek teşekkür ettiler.

— Otur kızım Lan, dedi Kumandan.

Lan, Kumandanın masasına yakın olan, hatta masaya bitişik bulunan koltuğa oturdu, Truong'la tam karşı karşıya idiler. Çaylarını yudumlarlarken ikisi de arasıra birbirlerine bakıyorlardı. Kumandan ise oralı değildi. Kumandan sigara da ikram etti Truong'a, Lan sigara içmiyordu.

— Siz sigara kullanmıyorsunuz galiba? dedi Truong, Lan'a.

— Hayır efendim kullanmam, diye cevab verdi Lan.

Kumandan gülümseyerek onu onayladı:

— O ne sigara ne de içki kullanır, bizim toplantılarımıza, eğlencelerimize bile gelmez. Ağzına bir damla viski bile koymamış hayatı boyunca. İşte bizim bu kız böyledir, zamanın gidişine bu yolda ayak uyduramıyor, çok zorladım ama alıştıramadım kendisini, dedi.

— Ne yapalım, olabilir Kumandanım. Bu gidişle ayak uydurmayanlar da olacaktır elbet, bu biraz da zevk meselesidir. Zaten ondan beklenen sizin işinizi noksansız olarak görebilmektir. Diye cevabı yapıştırdı Truong.

— Öyle, öyle. Dorusu kendisinden çok memnunum, İşinde çok dikkatli, kusursuz, kendisi de çok iyi kızdır, diye konuştu kumandan.

Kumandan konuşurken Lan önüne bakıyordu, sonra başını kaldırdı, çayını yudumladı. Bir ara Truong'a gözü kaydı, Truong, dikkatla kendisine bakıyordu, Truong'

un bu bakışı, daha evvelki bakışlarına benzemiyordu. Lan'ın beyninin içinde, kafasına neler döndüğünü, neler düşündüğünü, adeta görmeye, anlamaya çalışıyor gibiydi. Lan'ın kafasında elbette birşeyler vardı şu anda. Birşeyler düşünüyordu Truong hakkında. Lan gözlerini başka tarafa çevirdi, ama Truong'un o bakışlarının etkisi altında kalmıştır. Bir mıknatıs gözlerini kendi gözlerine çekmektedir sanki. Bu anda kumandanın telefonu çalmıştır, kumandan telefonun ahizesini alır konuşmaya başlar.

Bu anda, Lan, Truong'a, onun gözleri içine bakmaktan kendini alamaz, bir daha bakar. Truong'un hâlâ ayni etkileyici bakışları Lan'ın üzerindedir. Bir anda kızın kafasında fırtınalar kopar, «Evet bu Vietnamlı insan, Truong denilen bu kimse, kumandanın dostu bu Vietnamlı, tıpkı Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşı Örgütü'nün adamlarından olan, üç sene önce gözleri önünde Amerikan güvenlik kuvvetleriyle yapılan bir çarpışmada bir kaç Amerikalıyı yere serip arkadaşlarını Amerikalıların elinden kurtaran, onlarla beraber kaçan adama benzemek değil, ta kendisidir O...» diye kafasının içinde kopan fırtınanın yarattığı bir hakikattır bu. Şaşırmıştır Lan. Yine de düşünür, «Acaba benzetiyor muyum, yanılmayayım. Bu adamı o anda kendinden başka gören de olmamıştır. O adam, tam karşısında şimdi oturan Truong'a aynen benzeyen o adam üstelik yakalanmamıştır da.»

Lan, böyle bir hatıranın kafasında yeniden canlanması üzerine perişan hale gelmiş, kafası iyice karışmış, Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşı Örgütü'nün korkusuz, amansız bir adamı şimdi karşısında oturmaktadır, üstelik te Amerikalı bir generalin odasında, pervasız, ama temkinli. O çarpışma anındaki duyduğu heyecanı, kor-

kuyu ve ürpertiyi şimdi yeniden yaşamakta, o anı gözleri önünde canlandırmıştır. Düşünür Lan, «Kendi vatandaşı olan bu adam, Truong, bu Ulusal Kurtuluş Savaşçısı, Saygon'daki bütün Amerikan kuvvetleri, Güney Vietnam yetkilileri arasına, onların içine nasıl girmiştir? Nasıl onlara yanaşmış? Saygon'daki Amerikan Silahlı kuvvetlerinin üst kademesinde bulunan, Silahlı Kuvvetler Nakliye Kumandanını nasıl avucu içine almıştır? Kimbilir bu durumu ile bu adam Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü'e ne yardımlar yapmış, yapmaktadır da.» Bunları da düşünmektedir Lan.

Truong da kendi vatandaşı olan bu Vietnamlı kızı, Lan'ı biraz tanır gibi olmuştur, ama bir türlü nereden tanıdığını kestiremez. «Nasıl hatırlasın?» O hengame içinde kıza «şöyle bir» bakmış, ona fazla dikkat etmesine imkân da kalmamıştır ki. «Adam sen de, bizim kızlar iyisi de kötüsü de, görünüş bakımından bir birine benziyorlar, şekil bakımından aynidirler.» diyerek, düşüncesini başka taraflara yöneltir.

Kumandan telefon konuşmasını bitirmiştir. Ahizeyi yerine koyup Truong'a dönerek :

— Gördünya dostum, daha olmazsa telefonla bile beni rahatsız ediyorlar, bir dostumla iki lakırdı edip bir çayı zor içiyorum. Herşeyi de bana danışırlar, cephelere gönderilecek bazı şeyler nasıl ve hangi vasıtalarla gönderilirse daha uygun olur diye Başkumandanlık Harekat Dairesinden soruyorlar. Şimdi cepheye uçak ta gönderilecek. Vientkonklar fena taarruz ediyorlarmış, birkaç uçağımız isabet alıp düşmüş, Şimdi de uçakların hazırlanma işini de bana yüklediler, diye açıkladı yapılacak herşeyi.

Lan, Truong'a baktı göz ucuyla, çünkü, o anlamıştır ki Truong'u bu konuşmalar çok etkiler. Truong da,

çok kurnazca Lan'ı bu anda süzmüştür elbette.

— Söyledim ya, kumandanım. Şüphesiz işiniz mühim, bu mühim işleri de ancak sizin gibi dirayetli bir general başarabilir. diye pohpohladı Truong, sayın generali.

General, iyice koltuğunda yaslandı, O, hakikaten kendisini Saygon'daki bütün generallerden üstün, becerikli ve akıllı görüyordu.

— Eh, herkes öyle söylüyor benim için ama, ben de çok yoruluyorum dostum, çok yoruluyorum. diye azametle cevab verdi yüzünün bütün hatları ve gözlerinin içi gülerek.

Lan, ayağa kalktı, Truong'un sesi de artık kendisine yabancı gelmemiştir. «Tamam, o dur bu, Yaman bir Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşı Örgütü elemanı,» dedi içinden. Kumandana döndü :

— Müsaadenizi isteyeceğim kumandanım, acele görülecek işlerin bitmesini emir buyurmuştunuz, dedi. Kızın konuşması ve bakışları, telâşlı ve bir parça da korkuluydu. Kumandan onun bu durundan birşeyler sezinmiş, hasta olduğunu sanarak Lan'a sormuştu :

— Ne o Lan, hastasın galiba? Yüzün sararmış. Bir yerin mi ağrıyor?

Lan, daha da sarardı, şaşkına döndü adeta. Kekeleyerek cevap verdi :

— Evet kumandanım, neden bilmem, biraz rahatsızlandım. Zaten dünden biraz tuhaflığım vardı, sağ tarafımda hafif bir ağrı var. dedi.

— Telefon edip hemen doktoru çağırtayım.

— Teşekkür ederim kumandanım okadar önemli değil, şimdi geçer. Diye cevap verdi Lan. Kumandan ayağa kalktı, Truong da kalktı,

— Biraz istirahat etsinler emir buyrulursa evlerin-

de kumandanım. dedi Truong.

— Evet, istersen, atla arabaya evine git istirahat et. dedi kumandan.

Truong, hayret içinde kıza bakıyordu. Anlamıştı. Kızda ruhi bir bunalım, bir feveran, büyük bir faciayı hatırlama ve yeniden yaşama durumu vardı; onun bir tezahürü idi bu sanki. Truong, kızın kendisine bakışlarından da bir mana çıkarmaya çalışıyordu. Kızın kendisine bakışları onda bir şeyi hatırlatıyor gibiydi. Bir kuşku da olabilirdi kendisi için bu bakışlar.

— Müsaadenizle, dedi Lan ve kapıya ilerledi, acaip bir sarsıntı geçiriyordu.

Lan, kumandana ve Truong'a selâm vererek kapıdan çıktı. Kumandanla Truong, kızın arkasından baktılar. Sonra kumandan, Truong'a döndü :

— Ne oldu bu kızcağıza birdenbire, daha evvel birşeyi yoktu? Çay mı dokundu acaba? dedi. Kumandan ellerini arkasına birleştirip tur atmaya başladı odasında. Truong da ayakta duruyordu, kızın bir yerden kendisini tanıdığını anlamıştı «Acaba gizli örgüt'ün adamı olduğumu biliyor mu yoksa?» diye geçirdi içinden.

— Otursana dostum, dedi kumandan.

— Ben de gideyim kumandanım, şöyle bir geçerken sizi ziyaret edeyim demiştim. Akşam için masanızın hazırlanmasını da tenbih edeyim adamlara.

— Haaa.. İyi olur dostum. Misafirlerim yabana atılacak kadınlardan değiller.

— Anladım Kumandan anladım, öyle olmasalar siz ehemmiyet verirmisiniz hiç, dedi Truong ve Kumandana elini uzattı, el sıkıştılar.

— Haydi güle güle, akşam görüşeceğiz. dedi Kumandan, Truong kapıdan çıktı kumandan kapıyı açık tutup Truong merdivenlerden inip kayboluncaya kadar ar-

kasından baktı, sonra odasına dönüp kapıyı kapadı masası üzerindeki kağıtları, mühürü masasının çekmecesine koyup kilitledi.

Lan, Kumandanın odasından çıktıktan sonra çalışma odasına dönmüştü. Onun çalışma odasında kendisinden başka kimseler yoktu ve kapının üstünde «Girilmez» yazısı vardı. Kumandan bu yazıyı özellikle koydurmuştu. Hem buradaki resmî evrakın herkes tarafından görülmüş, bilinmiş olmaması, hem de kızı kimsenin rahatsız etmemesi içindir.

Vietnamlı genç kız, Lan, masasına oturdu, başını elleri arasına aldı, dirsekleri masaya dayalı düşünceye daldı! Kumandanın iyi dostu ve hatta bazı ticarî işlerinde ortağı olan Vietnamlı Truong'u düşündü... Düşünceleri birkaç yıl öncesine kaydı: gözleri önünde Amerikalıların tevkif ettikleri üç Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşçısı canlandı. Kelepçeli olarak götürülüyorlardı. Birden sokakta eli makineli tüfekli bir Vietnamlı belirdi, Amerikalı subay ve erlere ateş açtı bu Vietnamlı adam. Eli kelepçeli, Ulusal Kurtuluş Savaşçıları bu fırsattan yararlanarak kaçtılar, ileride kendilerini bekleyen bir araca atlayıp gittiler. Vietnamlı adam bir kapının içine gizlenmiş oradan ateş ediyordu. Lan da tesadüfen bu kapının içindeydi. O anda adamla Lan göz göze glmişlerdi, adam Lan'ı kapının içine çekmiş kendini ona siper etmiş, «Kımıldama dur» demişti adam. İşte bu adam sonra ateş ederek oradan uzaklaşmıştı.

Lan birkaç yıl önce gözleri önünde cereyan eden bu hadiseyi, sahısları tüm ayrıntılarıyla hatırlamıştı. Ertesi gün de gazeteler bu hadiseyi yazmışlardı. Üç arkadaşını kurtaran ve bir Amerikalı subayla üç eri vu-

ran adamın kim olduğu bilinmediği anlaşılmaktaydı. O adamı yalnız Lan görmüştü, fakat kimseye söylememişti. İşte şimdi, Kumandanın yanında gördüğü, karşılıklı çay içtiği Truong bakışlarıyla, sesinin tonuyla herşeyi ile o adamdır. Yanılmıyorsa, Truong, Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin gizli örgütünün elemanlarından biridir, hem de en esaslılarındandır. O halde şimdi ne yapacaktır? Lan'ın kafasının içi allak bullak olmuştur. Bu adama, yani Truong'a göre de kendisi bir vatan hainidir, düşmanlara hizmet eden bir hain. Bunu düşünmekte «Birçok genç Vietnamlı kızın memleketlerinin kurtuluşu, milletinin özgürlüğü için fedakârca, mahrumiyet, perişanlık içinde çalışmakta, hayatlarını feda etmekte oldukları bir zamanda, kendisinin Amerikalıların, düşmanlarının emrinde tam bir ihanet çarkı içinde hizmet görmesi ihanettir. Sadece Truong değil, belki de örgüte bağlı birçokları da bunu tespit etmiş, kara listeye almışlardır, zamanı gelince hesap sorulacaktır. Her yerde olduğu gibi vatana ihanet suçu cezasız kalmaz.

Lan bu düşüncelerin keşmekeşi içinde perişandır. Ama o memleketine ihaneti hatırından geçirmez. Burada çalışmasını da kendisi için bir utanç belgesi olarak görür. Şimdi ne yapacağını, ne yapması lâzım geldiğini, nasıl hareket etmesi icab ettiğini düşünür. O da bu memleketin bir evlâdı, Vietnam'ın bir kızıdır. İhanete uğramış binlerce Vietnamlı insanın kanının boş yere akıtıldığı, öldürüldüğü bu korkunç akıntı içinde artık kenbir tutamak, bir yer, haysiyetli bir yer bulmalı. O da memleketi için çalışmalıdır. Memleketi Saygon'un fuhuş ve rezalet pazarına döndürülüşü, Vietnam kadınlarının ahlâksızlığa sürüklenişi elbetteki arına gitmektedir.

Amerika'dan kendisine hediye getirilen ince şeffaf

pardösüsünü giydi. Bu def'a saçlarını taramayı, oradaki arkadaşları Amerikalılara Allahaısmarladık gibi birşey demeyi gerekli görmeden hızla merdivenlerden aşağıya indi. Kapıda, onu evine yahut istediği yere götürecek resmî Amerikan plakalı arabası bekliyordu. Şöför binmesi için kapıyı açtı, ama Lan bu kez eliyle «hayır yürüyeceğim» manasına işaret edip kendisine selam duran Amerikalı nöbetçiler arasından kapıdan çıkıp caddede yürümeye başladı.

Lan, evine geldiği zamaıı doğruca odasına çıktı, evde ne annesiyle ne de babasiyle hatta çok sevdiği küçük kardeşiyle konuşmadı. Yatağına uzandı, elleri başının altında, gözleri kapalı düşüncelere daldı.

Akşam olmuştu, yemeğe çağırdılar,

— Canım istemiyor, bu akşam yemek yemeyeceğim, diye cevab verdi.

Lan'ın bu hali annesi ile babasını da şaşırtmıştı,

— Ne oldu bu kıza? dedi babası annesine.

— Ne olacak, genç kızlık kaprisleri, dedi annesi.

Baba, annenin bu cevabına birşey diyemedi, dudak büktü yalnız.

Ne anne, ne de baba genç kızlarının ruhunda kopan fırtınadan haberli değillerdi.

Lan, sabah erkenden kalktı. Evdekileri kuşkuya düşürmemek için kahvealtıya oturdu, kahvealtıda eskisi gibi konuştu, küçük kardeşiyle şakalaştı, içinden gelmediği halde böyle davranma zorunda oluşu onu sıkıyordu.

Kendisini alıp Komutanlıktaki işine götürecek Askerî araç çoktan gelmiş kapısı önünde duruyordu. Giyindi, ama bu def'a Amerika'dan hediye olarak getirilen şeffaf pardösüyü giymedi. Bu gün tam bir Vietnamlı genç kız gibi giyinmek istiyordu, böyle giyinmek için adeta yanıp tutuşuyordu. Sonra daha buna zaman var-

dır diye düşündü de, kendi parasiyle satın aldığı sade, hemen bütün Vietnamlı kızların giyindiği bir elbiseyi giydi. Araca bindi, iş yeri olan Amerikan Nakliye Komutanlığına gitti, odasına çıktı. Kumandan henüz gelmemişti, bırakılan nottan kumandanın bugün geç geleceğini öğrendi. Daha sonra Kumandanın o akşam Amerika'dan gelen iki sarışın kadınla sabaha kadar eğlendiğini onun için geç geleceğini, belki de bu gün vazifesine gelemeyeceğini Kumandanın muavini alaylı bir dille Lan'a ve etrafındakilere anlattı. Nakliye Kumandanının muavini eski bir pilottu. Orduya epey zararı dokunmuş, birçok uçağın hasarına sebeb omuş, ciddiyetten yoksun, askerlikle de bağdaşamayan laubalilikte olduğu için, Hava Kuvvetlerinden alınarak akrabası olan Genelkurmay İkinci Başkanı tarafından buraya atanmış, daha doğrusu atılmıştı. Tüm bunlar sicilinde genişçe belirtilmekle, mazisi herkes tarafından bilinen bir kimsedir. Onun içindirki onu kimse ciddiye almaz da.

Lan, bu yılışık adamın sözlerini daha fazla dinlememek için kendi odasına girdi. Düşünceliydi. Can sıkıntısı ile önündeki dosyayı açtı, yapacağı işlere ait kağıtları birer birer oradan oraya aktarma etti. Ama hiç te kağıtlarda neler yazılı olduğuna, yapacağı işlere dikkat etmedi bile. Kağıtları yine dosyaya gelişigüzel koydu, dosyayı kapatıp kenara itti. Canı bugün çalışmak istemiyordu. Aklı fikri Vietnamlıya, Vietnam Kurtuluş Örgütü'nün korkusuz ve fedakâr bir adamı olan, olduğuna iyice kanaat getirdiği Truong'a takılmıştı. Onu ve onun gibileri düşünüyordu. Kendisinin de memleketi olan Vietnam'ın, onun insanlarının kurtuluşu için bunların yaptıkları fedakârlığı, bir de kendisini, kendisi gibi olanları, yani... Amerikalılara hizmet edenleri, bu hizmetleriyle kendi vatanlarına nasıl ihanet ettiklerini düşünüyordu.

Amerikalıların Vietnam halkına karşı yaptıklarını burada okuduğu raporlardan öğrenmişti. Bunları tekrar hatırladı. Amerikan ordusunun elindeki silahlarla, uçaklarla, roketler, Napalm ve beyaz Fosfor bombalariyla köyleri, kasabaları nasıl bombalayıp yakıp yıktığını, halkı nasıl öldürdüğünü, sakat bıraktığını okumuş, resimlerini de görmüştü. Sonra, başka birşeyi, kendi öz halkı olan Vietnamlı masum insanların hunharca öldürüşünü.(48) «1968 yılında Güney Vietnam'ın ufak bir köyünde My Lai köyünde, 102 Vietnamlının öldürülüşünü düşündü. Teğmen William Calley yanındaki askerlerle birlikte May Lai köyne gelmiş ve aralarında 4 yaşındaki çocuklarla 50 sinden yukarı kadınların bulunduğu 102 Vietnamlı sivil bu Amerikalılar tarafından öldürülmüşlerdir.»

Bütün bunlar Lan tarafından biliniyordu. Bu faciaları en ince detaylarına kadar buralardaki dosyalardan da okumuştu, zaten Amerikadaki belli başlı gazeteler de bu faciayı yazmışlardı. Ama onu bu hadiseler şimdiki kadar tesir etmemişti. Bütün Vietnam halkına karşı kendisinin de suçlu olduğunu şimdiki kadar görmemişti. Odasının yüksek yerinde asılı Amerikan Cumhur Reisinin resmine baktı, onun yüzünde Vietnam halkının kanlı cesetlerini gördü.

Birden başını çevirdi resimden. Lan, odanın içinde ayakta duruyordu. Gözleri dehşetle açılmıştı. Sanki Vietnam'ın özgürük isteyen, memleketleri uğruna ölen binlerce insanın bakışlarını kendi üzerinde nefretle toplamış gibi titredi. Etrafına bakınamaz halde idi. Sanki bütün bu insanların ona, «Vatan haini, alçak,» diye haykıracak, yüzüne tüküreceklerdi. Bu kendisini sarsan, pe-

(48) «Cumhuriyet Gazetesi 29/9/971» Ergun Balcı.

rişan eden düşüncelerin içinden nasıl kurtulacaktır, bilemez. Zaten Truong'la karşılaşması, onun kim olduğunu hatırlaması benliğinde fırtınalar yaratmıştır. Ona gerçek hüviyetini kazandırmış, kendi davası da olan bu kutsal mücadeleye katılması gerektiği inancını kor gibi yüreğine yerleştirmişti. Şimdi Lan, bir anda değişmiş, başka bir insan, başka bir şahsiyet, başka bir düşüncenin insanı olmuştu.

Hemen karar verdi, verdiği karardan kimse onu vaz geçiremeyecektir. Hatta ölümü bile olsa, memleketinin kurtuluşu, özgürlüğü için çalışacaktır. Bu andan itibaren, ne anası, ne babası ve ne de Saygon'da saltanat süren yakınları onu bu düşüncesini uygulamaktan alıkoyamayacaktır. Aslında onların hepsini silip gönlünden atmıştır. Onun için bir memleket ve memleketinin özgürlüğü için ölmesini bilen, mert insanlar vardır. Lan da bu kervana katılacaktır... Ama, nasıl? İşte buna bir karar vermesi, bunun için düşünmesi gereklidir. Onlara, Vietnam'ın kurtuluşu için savaşanlara kendisini nasıl tanıtacak, onlar gibi düşündüğünü nasıl ispat edecekti? Bunu başarabilmek için kendisine bir yol, bir ışık aramakta, çabuk ve kesin karar vermek zorunda olduğunu bilmektedir.

Bu düşüncelerin kendisini zorladığı anlarda, odanın içinde geznip durmaktadır. Sonra zile bastı, içeriye giren Amerikalı ere bir kahve getirmesini söyledi. Kahve hem sinirlerini yatıştıracak hem de sağlam, isabetli karar vermesine yardımcı olacaktır. Er çıktıktan sonra masa üzerinden gelişigüzel bir kağıt çekti önüne, kağıda anlamsız birşeyler karaladı; ruhunda gelişen fırtınanın bulanık bir ifadesiydi sanki karaladıkları.

Er kahvesini getirip önüne bıraktığı zaman hâlâ o, bir şeyler karalıyordu önündeki kağıda. Kahve fincanı-

nı alıp ayağa kalktı, bir yandan kahveyi yudumluyor, diğer taraftan oda içerisinde geziniyordu. Bir anda kafasında bir şimşek çaktı... Odasından dışarıya çıktı, Emir Subayının odasına girdi. Subay Lan'ı görünce ayağa kalktı.

— Buyrun, buyrun matmazel Lan, dedi,

Lan, Emir Subayının odasına pek seyrek uğrardı, ancak bir iş olduğu zamanlar. Emir Subayı onu görünce hiç yadırgamadı, Lan'ın ne isteyeceğini, ne söyleyeceğini bekledi.

— Kumandanın odasının anahtarını isteyecektim, dün yazılan evraklardan birini imzaya götürdüğüm zaman orada unutmuşum, dedi Lan,

— Vereyim, biliyorsunuz bugün Kumandan buraya gelemeyecek, diye gülümseyerek cevap verdi Emir Subayı.

Lan, burada yapılan ve kumandan hakkındaki her şeyden haberi varmış gibi bir tavırla cevap verdi.

— Evet, biliyordum, dedi.

Emir Subayı, çekmeceden çıkardığı anahtarı Lan'a verdi.

— İki kadın misafiri vardı Amerika'dan gelen, onlarla meşgul oldu bütün gece Kumandan, dedi.

Emir Subayı daha da sırıttı, Lan hafif gülümsedi subaya sonra dışarıya çıktı. Kumandan'ın odasını açtı anahtarla içeriye girdi, Kumandan'ın masası üzerindeki kağıtları karıştırır gibi yaptı. Sonra Kumandanın Saygon'daki tanıdıklarının telefon numaralarının yazılı olduğu ufak defteri aldı, Truong'un telefon numarasını arıyordu, buldu onu defterde. Truong'un telefon numarasını bir kağıda yazmayı gerek görmedi, hatırında tutabilirdi. Odasına dönünce kendi defterine numarayı yazacaktı. Tam bu anda Emir Subayı içeriye girdi.

— Aradığınız kağıdı bulabildiniz mi Lan? dedi Emir Subayı

— Bulamadım, kendi odamdaki dosyaları bir daha aramalıyım, belki yanlışlıkla başka dosyaya konmuştur. Zaten mühim, acele de değil, tamir edilmesi gereken araçlar hakkında bir kağıttı. Dedi.

Lan dışarıya çıktı. Emir Subayı Kumandanın odasında kaldı. Lan kendi odasına gelince, Truong'un telefon numarasını çantasındaki ufak not defterine yazdı. Lan, tercümandı burada ama, Kumandan kendi çıkarı olan bazı işlerin dosyalarını ona vermiştir, onun odasında durur. Araçların tamir işlerinden de Kumandan yüklüce komisyon alıyordu ve bunu orada bulunanların hemen hepsi bilirlerdi. Kumandan, emrindeki subayların bu gibi işlerden haberi olmasını elbetteki istemezdi.

Lan, Kumandanlık bahçesindeki kapıdan, kendisini evine götürecek araca bindi. Büyük caddeye çıktıkları zaman şöföre :

— Ben burada ineceğim, sen geri dön, dedi.

Araç, postahaneye yakın bir yerde durmuştu, Lan araçtan indi. Kendisini selâmlayan şoförün yanından ayrıldı, vitrinlere bakarak caddede ilerlemeye başladı. Kendisini getiren araba hareket etmiş, caddede kaybolmuştu. Lan belli etmeden kendisini getiren aracın uzaklaşıp kaybolmasını izlemişti. Bu gibi arabalarda çalışanlara dikkat etmek, onlardan korunmak lâzımdı. Çünkü bu araçların şoförleri ekseri CIA emrinde çalışan kimselerdir. Lan bunu Amerikalıların yanında çalıştığı süre içinde öğrenmişti. Hatta, CIA örgütüne ait daha çok şey öğrenmiştir.

Arabanın uzaklaşıp gittiğini gördükten sonra, Lan, önce bir dükkâna girdi, terzisinin dikmekte oldu-

ğu elbise için bej rengi kurdele alacaktı, ama bej rengi almadı mavi kurdele aldı. Kafasındaki değişiklik elbisesi üzerinde de kendisini göstermeğe başlamıştı demek... Vietnam'ın kızları, hele kendilerini bu vatan mücadelesine adamışlar hiç açık renk kullanmazlar; siyah ile mavi rengi tercih ederler, bir de kırmızıyı,... Şimdi Lan da bu renklerden birini, maviyi tercih etmişti. Dükkânın kasasına parayı verirken oradaki telefon gözüne iliştiti, postaneden telefon etmektense buradan telefon etmeyi uygun buldu. Dükkân sahibinden müsaade isteyerek ahizeyi kaldırdı, Truong'un numarasını çevirdi, defterine bakmadan yaptı bu işi. Hatırında tutmuştu numarayı. Karşı taraftan telefon açıldı.

— Bay Truong'u rica edecektim.

— Buyrun, benim.

— Ben General'in sekreteri Lan, Dün Kumandanın masasında çakmağınızı unutmuşsunuz, onu nasıl verebilirim size, dedi.

— Öyle mi? Halbuki benim çakmağım yoktur, ama olabilir de. Bir çakmağım vardı sahi. Alâkanıza teşekkür ederim kızım, dedi Truong.

— Nerede görebilirim sizi, dedi Lan.

— Siz nerede arzu ederseniz, diye cevap verdi Truong.

— Siz söyleyin, ama benim gidebileceğim bir yer olmalı, dedi Lan.

Truong'un telefonda sesi işitilmedi bir süre. Düşünmüştü Truong: «Nerede buluşmalı» hem de Lan'ın bu görüşme arzusu nereden geliyordu? Kendisi, çakmağını falan birşeyini unutmuş değildi Kumandanın yanında. Kız yalan söylüyordu, ama niçin? Biraz aradan sonra Lan'a cevap verdi telefonda Truong.

— Bonmarşenin bitişiğindeki Çark pastahanesinin üst kısmında, iyi mi, biliyormusun orasını?

— Evet iyi, biliyorum, diye cevap verdi Lan.

— Ne zaman, dedi Truong.

— Mümkünse hemen, ben zaten oraya yakın yerdeyim, dedi Lan.

— Peki ben de hemen şimdi geliyorum, dedi Truong, ikisi de telefonu kapadılar.

Truong, telefonun ahizesini yerine koyunca, dudak büktü, içinden «Acaip şey, bu kız benimle ne görüşecek, çakmak unutulma meselesi görüşmek için icat edilmiş bir şeydir. Bu kız olsa olsa bir Amerikan ajanı, CIA ajanı olabilir. Amerikalı kumandanın tercümanı, sekreteri olan Vietnamlı biri Amerikalıların emrinde, hem de tam emrinde biri sayılır bir hayin, bir alçak» diye konuştu. Sonra çekmecesinden tabancasını aldı, jarjurunu yokladı, jarjür kurşunla dolu ve tabancaya sürülü idi. Tabancanın namlısının ucuna bir tarafı genişce bir şey taktı; bu bir susturucuydu. Tabancayı pantolonunun sağ cebine yerleştirdi. Kalktı, saatına baktı ve odasından dışarıya çıktı. Burası Kumandanın da ortak olduğu barın yazıhanesiydi. Bu odadan hem barın salonuna hem de, ara sokaklardan birine açılan kapıya geçiliyordu. Truong, sokağa açılan kapıya doğru ilerledi. Sonra aklına birşey geldi, geriye döndü. masasının yan tarafındaki diyofonun bir düğmesine bastı, sonra diyofonun oparlöründen ses geldi.

— Buyrun patron?

— Ben dışarıya çıkıyorum bir saat sonra geleceğim, dedi diyofondaki mikrofona sonra düğmeye basıp kapattı diyofon'u. Truong, etrafına bakındı, çekmecelerini yokladı, kilitlemişti çekmecelerin hepsini, ama bir da-

ha yokladı adeti öyleydi. Sokağa açılan kapıya gitti dışarıya çıktı.

Lan, henüz pastahaneye gelmemişti, vitrinlere baka baka vaktini doldurmaya çalışıyordu. Pastahanede yalnız oturmak istemiyordu alışık ta değildi böyle durumlara Truong'un kendisinden evvel oraya gelmesini daha doğru buluyordu. Truong, sokağın köşesini dönünce bitişik bakkala uğradı, dükkânda dükkân sahibinden başka kimse yotu. Truong, bakkala bazı direktifler verdi, bu meyanda, kendisinin gideceği pastahaneye örgüte mensup birinin hemen gelmesini söyledi ve gelecek şahsın nasıl hareket edeceği hakkında da talimat verdi. Demek oluyordu ki bu bakkal da Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin elemanlarındandır.

Truong, pastahaneye gelecek kimsenin kadın olması üzerinde bilhassa durmuştu. Elbetteki Lan'dan kuşkulanmıştı, tedbirli hareket edecekti. Bu kadın Lan'ı izleyecektir, Lan'ın, kendisinden ayrıldıktan sonra nereye gideceği, kimlerle temas edeceği öğrenilecektir.

Truong, bakkaldan ayrıldıktan sonra, pastahaneye geldi, üst kata çıktı. O saatlerde burası tenha idi, hele üst salon tamamen boştur. Kenardaki masalardan birine oturdu. Pastahaneye girmeden önce Lan'ı caddenin ilerisinde vitrinlere bakarken görmüştü, fakat görmemezlikten geldi. Truong'un yanına garson uğramadan, Lan geldi. Truong kalktı Lan'ın elini sıktı, yer gösterdi oturması için. Bu yer gösterme işini özellikle dikkat etmişti bu yeri, yani Lan'ın oturacağı yeri seçmişti Truong. Buraya gelecek olan kimse aşağı salonda bile otursa Lan'ı rahatça görebilecekti. Nitekim biraz sonra Truong'un adamı kadın pastahaneye girdi, daha kapıdan girişinde Truong'u ve onun yanındaki Lan'ı görmüştü. Ba-

kındı masalara uygun bir yer arandı ve buldu. Öyle bir yer buldu ki şimdi Lan da, Truong da fotoğraf gibi karşısında idi.

Truong, Lan'ın yüzüne baktı, Lan heyecanlı ve ürkekti. Bu heyecanı ve ürkekliği neden geliyordu bunu anlamak elbetteki güçtü. Amerikalılar kendisine Truong'la görüşmek için vazife mi vermişler veya o kendi şahsi kararı neticesi, memleketine, onun insanlarına hizmet meselesi kararının yarattığı bir endişe ve ürkeklik durumumudur bunu kestirmek kolay değil elbette. Truong, Lan'ın yüzüne bakarak konuştu.

— Ben Kumandanın yanında ne çakmak unuttum nede başka birşey. Bunu söylerken de hafif gülümsemişti ve Lan'ın yalan söylediğini anlatmak istemişti,

Lan, etrafına bakındı, hemen cevap vermedi. Truong ise hakikaten meraktaydı. Amerikalılara hizmet eden bu Vietnamlı kız ne istiyordu kendisinden? Ama kızın hareketlerini de kontrolu altında tutuyordu. Lan, Truong'un gözleri içine baktı öyle konuştu.

— Birşeyinizi unutmadınız elbet, siz dikkatli ve temkinli kimsesiniz benim sizi anlayabildiğime göre, dedi Lan.

— Öyle ise benimle birşey görüşmek isityorsunuz?

— Evet... Birşey hem de önemli birşey görüşmek istiyorum, daha doğrusu evvelâ size birşey sormak istiyorum müsaade ederseniz baba Truong, dedi Lan. Göz göze hem de çok dikkatli bakıştılar epey.

— Buyrun sorun, diye cevap verdi Truong.

— Size baba dediğime dikkat ettiniz herhalde.

— Ettim elbette, okadar dikkatliyim kızım.

— Memnun oldum, siz de bana kızım dediniz, diye memnuniyetini yüzünün ifadesiyle de anlatmaya çalıştı Lan.

— Bana ne sormak, ne söylemek istiyorsanız çekinmeden sorun ve söyleyin, ben af etmesini de yok etmesini de bilirim kızım.

Bu anda, Lan daha dikkatla baktı Truong'a onun bu «af etmesini de yok etmesini de bilirim.» sözü korkusuz, pervasız, ama af etmesini de bilen bir Ulusal Kurtuluş Savaşçısı olduğunu tam olarak belirtmişti.

— Bana şimdi daha fazla konuşma cesareti verdiniz Baba Truong dedi Lan Truong'a. Lan ciddileşmişti daha da.

— Kızım evvela cesareti sen kendinde ara, sonra başkalarından al lüzumu varsa. Konuş, seni dinliyorum.

— Amerikalılara hizmet eden bir Vietnamlı olarak değil de gerçek bir Vietnamlı olarak cesur olsam öyle konuşmak isterim.

— Öyle konuşun öyleyse? Dedi Truong. Ama Lan'a daha fazla dikkat etmeye başladı. Bu kendisinden şüphe etmiş CIA'nın bir ajanı olabilir, ama açılmayacaktır Truong, çünkü Truong, Saygon'da gerilla örgütünün bir kompetanıdır. (49) «Gerilla ağzına sıkı olmalı.» İşte Truong buna dikkat edecektir.

Lan garsonun getirdiği sütlükahvesinden bir yudum aldı, fincanı yerine koyarken Truong'a baktı ve konuştu :

— Ben sizi zannedersem, ki yanılmıyorum, üç sene evvellinden tanıyorum. Bir akşamüstü okuldan eve dönüyordum büyük caddeye pararel sokakta, Amerikalıların tevkif ettikleri üç Vietnamlıyı kurtarmak için bir fedakârlıkta bulundunuz. Amerikalıları vurdunuz, tevkif edil-

(49) «Gerilla Harbi» S. 120

miş arkadaşlarınızı kurtardınız. O zaman bir kapının içerlek yerinde idim ben, siz de ayni yere, yanıma geldiniz, elinizde silahınız ateş ediyordunuz. Amerikalıların tevkif ettiği arkadaşlarınız kaçıncaya kadar siz silahınızı kullanacaktınız. İşte o zaman beni yanınızda gördünüz; bana birşey olmasın diye, kapıyı omuzlayıp açtınız bana da «Gir kızım içeriye çabuk» dediniz ben açık kapıdan içeriye girdim. O zaman ilk defa sizinle karşılaşmıştım. O zamandan tanıyorum sizi Baba Truong. Dedi ve Truong'un gözleri içine sevinç dolu gözlerle baktı.

Truong, birden irkildi. Ama işi açığa vurmak olmazdı. Bir anda karıştı kafası. Ne cevap verecekti? Evet, o zaman kapı içinde bir kızla karşılaşmış, aynı durum olmuştu. O da zaten bu kızı hatırlar, benzetir gibi olmuştu daha evvelden. Demekki, şimdi Nakliye Kumandanı Amerikalının yanında çalışan, Kumandan'ın tercüman ve sekreterliğini yapan, Amerikalılara hizmet eden bu kız o hadisede karşılaştığı, kendisine kurşun isabet etmesin diye içeriye soktuğu kız budur, Lan'dır. Baktı kızın yüzüne, iyice baktı, o da artık iyice tanımıştır Lan'ı.

Lan da tereddüt geçirmiştir bu anda. «Acaba bu konuşmam, kendisini tanımış olmam, hem de bir Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşçısı olarak tanımış olmam onun üzerinde ne tesir yapacaktır, yapmaktadır» diye içinden bir anda konuştu bunları.

Truong, başını etrafa çevirdi, bütün salonu saniyede gözden geçirdi, aşağıya baktı; kendi adamı olan kadından başkası onları görmüyordu, Sonra Lan'a döndü, uzandı ona doğru oturduğu yerden:

— Evet, o zaman o yerde gördüğünüz, karşılaştığınız adam benim. Unutmayın ve şunu bilin ki, ben... korkusuz bir adamım. İnandığım davanın, memleketimin ve onun insanlarının kurtuluşu için canımı ortaya koy-

muşum. Siz Amerikalılara hizmet ediyorsunuz, onlara satılmış, kiralanmış bir Vietnamlısınız. Şimdi karşılıklı iki düşman sayılırız bir birimize karşı. Dedi Truong, ve pantolonunun yan sağ cebinden tabancasını çıkardı, masanın alt kısmında elinde tuttu.

Lan, Truong'un birşey, bir hazırlık yaptığının farkına varmıştı, korktu, titremeye başladı, Şakası yoktur karşısındaki adamın. Korkusu ise hiç... Düşmanını, yerin, zamanın imkânlarına bakmadan sırası gelmişse yok edebilir. Öyle olmasa bu Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşının insanları Saygon'daki koskoca, her türlü silaha ve her türlü harp kudretine sahip Amerikalıları böyle gün aşırı korkuya, perişanlığa, paniğe sokabilirmiydi?

— Ne düşünüyorsun benim için şimdi söyle bakalım, mühim olanı bu, dedi Truong.

Kendisinin bir vatan haini, Amerikalılara satılmış bir Vietnamlı oluşunu söylemesi, Lan'ı sarsmış, kahr etmiş, dili tutulmuştur. Truong, Lan'ın cevap vermesini bekledi, Lan, konuşmayınca Truong onun yüzüne baktı ve silahı tutan elini yukarıya kaldırdı, Lan'a doğru tuttu.

— Söyle bakalım, Amerikalılara haber verip beni yakalatmak, bu suretle daha çok dolar almak mı istiyorsun? Benim, senin de memleketin olan Vietnam'a hizmetlerine, onun kurtuluşuna çalışmama mani mi olacaksın? Şimdi vurmam, yok etmem lâzım seni. Dedi.

— Hayır, hayır. Ben bildiğin, düşündüğün gibi bir hain Vietnamlı değilim. Vietnamımız için çalışan birinin kurşunu ile değil, Vietnamıma, onun insanlarına hizmet ettiğim için Amerikalıların kurşunlarıyla ölmek isterim Baba Truong. Ben seni haber verseydim, buraya gelmeme, seninle görüşmeme ne gerek vardı? Seninle görüşmeye neden lüzum görecektim? Seni tanıdığım an

haber verirdim. Ben hain değilim. Beni kaderim, ailemin durumu oralara, Amerikalıların yanında çalışmaya sürükledi ise suç bende mi? Elbetteki ben de memleketim için, onun kurtuluşu için hizmet etmek isterim. Ama, bu yolda kimseyi tanımaz, bana itimat edeceklerine kendimi inandıramazsam ne yaparım? Dedi Lan ve başını elleri arasına aldı, hıçkırıklarla ağlamaya başladı.

Perişandı, memleketine, onun cefakâr insanlarına yardım etmek isteği içinde alev alev parlamakta, yanmaktaydı. Ama çaresizdi, yalnızdı, tek başına ne yapabilirdi ki?

Truong, doğruldu, yine etrafına bakındı; salonda kimseler yoktu, bomboştu koca salon. Elini Lan'ın başına götürdü, kendi kızının başını, saçlarını okşar gibi aynı o hisle, şefkatla onun saçlarını okşamaya başladı. Bir taraftan da onu avutmaya çalışıyordu. Tabancasını cebine yerleştirdi, sonra iki eliyle okşadı Lan'ın saçlarını ve konuştu içten, inançlı olarak.

— Sus kızım Lan, sus, dedi.

Truong aniden değişmişti, ama yine de tereddüt ediyordu ve muhakemesini isabetli bir karara vardırmalıydı. Bu kıza inanması lâzım mı idi? Düşündü, sonra içinden bir ses ona «Elbette inanacaksın, inanman lâzım» dedi. Kızın konuşması içtendi, yalanı, riyası yoktu, bunu Truong çok iyi anlamıştı. Genç kız heyecandan başka bir yaşantının içindeydi âdeta. Truong, tecrübesinin ve bilgi topluluğunun, Lan'da yaratılan iç çalkantının neler olduğunu, piskolojik bunalımların insanı nasıl bir atmosfer içinde neler yapmaya götürdüğünü çok hem de çok iyi anlayabiliyordu. Şimdi Lan'ı iyi anlamıştır. Sonra bu bunalımın insanı nasıl bir hava içinde hakikatleri konuşmaya iteler, sürükler, yalanın riyanın nasıl her

halinden, bütün yüz ifadelerinden anlaşılacağını iyi bilir Truong. Bu gibi tecrübelerden çok dersler almış, kuvvetli zekâsı anlayış kabiliyeti onu bu yolda hiç aldatmamıştır. Truong, bu gibi temaslara bu gibi kimselerle Saygon'daki vazifesi dolaysiyle görüşmelere çok girmiş ve isabetli kararlar vermiştir. Şimdi anlamıştır ki Lan, memleket sevgisinden yoksun değildir; o da şimdi memleketine, onun insanlarına hizmet etmek ister ama kaderin ters bir oyunu onu Vietnam'ın zengin ailesinden, Amerikalılara satılmış hükümetin yanında bir ailesinden dünyaya getirmiştir. Ama hakikatleri anlamak, memleket meselelerini tam bir açık kalplilikle anlayabilmek insanı o aileden, o topluluktan koparır. Çok kez... Cemiyetin haklı insanlarının, haklı mücadelenin içine götürebilir. İşte Lan, böyle olmalı, böyle olacaktır.

Lan bütün ağırlığı, bütün sıkıntıları üzerinden gitmiş, boşalmış bir insan olarak başını dik tutarak, Truong'a bakarak,

— Beni anladın mı? Baba Truong, bana inanıyormusun? Bana inanmanız için ne isterseniz yaparım, hatta dilerseniz kendimi feda da edebilirim, dedi. Bakıştılar Lan'la Truong iki dost gibi, baba kız gibi. Özgürlük mücadelesine atılmış iki silah arkadaşı gibi bakıştılar... Truong, Lan'ın ellerini avuçları içine alarak onun gözleri içine bakarak konuştu :

— İnandım, inandım kızım. Ama ben bu işte yalnız değilim, onları da inandırmam lâzım. Onun için seninle en yakın zamanda, hatta yarın buluşalım. Elbetteki bizden olanlar da sana inanacaklar elbette sana inanılması için bazı işler sana verilecektir, vazifen olacak, onları yapacaksın.

— Ne vazife verilirse sizden biri olmak, bir vatan

haini olarak tanınmaktan kurtulmak için yaparım Baba Truong, diye içten cevap verdi Lan.

— Çalıştığın yerde yine ayni hareketleri, ayni çalışmayı sürdüreceksin, hatta onlara yani Amerikalılara daha sadık görünerek onların vereceği vazifeleri yapacaksın. Etrafına birşey sezdirmeyeceksin. Bulunduğun yer, senin bir Vietnamlı oluşun, seni her zaman kontrolları altında bulundurmayı icab ettirir, dedi Truong.

— Hepsini biliyorum, çok takip edildim, çok göz altında bulunduruldum. Öyle olması lâzım geldiğini biliyordum, Çünkü Amerikan ordusunun Saygon'daki hemen bütün sırlarına vakıf olacağım bir göreve alınacaktım, alındım, Elbetteki hakkımda soruşturma ve inceleme olacaktı, hele CIA örgütü beni çok takip ve kendilerine göre yoklayıp incelediler ama ben onların isteğine uygun bir başarı ile bütün bunları atlamış bulunuyorum, dedi Lan.

Truong, iki elinin parmaklarını birbirine kenetledi, dirseklerini masaya dayadı, eğildi Lan'a doğru.

— Zeki kızsın, okumuşsun da. Zannedersem üniversite mezunusun, ingilizceyi çok iyi biliyorsun, elbetteki Vietnamlı olduğun için de Vietnam dilini, üniversiteyi okuduğun için de Vietnamın kültürünü bilirsin, bundan dolayı Amerikalıların işine iyi yararsın. Ailen de onlar için makbul bir sınıfın insanlar, değil mi? dedi Truong.

— Evet Baba Truong, öyle, beni benim kadar hatta belki benden fazla biliyorsun.

— Kumandanla ahpab olduktan sonra onun yanında çalışanların kim olduklarını, hele Vietnamlı olanlarla

meşgul oldum ve herşeylerini zaaflarını, ahlâk ve karekterlerini hatta zekâ ve anlayış derecelerini ölçmeye çalıştım. O meyanda seninle de meşgul olundu. Etrafımızı bilmezsek tökezleriz sonra, değilmi? dedi Truong.

— İyi çalışıyorsunuz, hem de çok iyi, Fedakârsınız, azimlisiniz, cesursunuz. Bunlar memleket ve Vietnam'ın insanlarına olan sevginizden. Ben bir Vietnamlı olayım da neye sevmeyeyim memleketimi, onların insanlarını? Vietnam insanlarının, benden olan insanlarını, köylerde, kasabalarda nasıl Amerikan uçakları, bombaları, zehirli gazlarıyla öldürüldüğünü My Lai ve Xuan Ngoc köylerinde Amerikalı askerlerin, kadınları çocukları ihtiyar genç bakmadan nasıl öldürdüklerini hele Xuan Ngoc köyünde Vietnamlı dört ilâ sekiz yaş arasındaki beş çocuğu köyün alanında yakmalarını, genç kızların Amerikalılar tarafından sırayla ırzlarına geçildiğini sonra da öldürmelerini hep biliyorum. Ben de bir Vietnamlı, bir insan olarak nasıl tahammül edebilirim, nasıl Amerikalılara ve onlara yardımcı olan Vietnam hainlerine karşı harekete geçmek istemem? Bunlara acımazmıyım? Ben insan değilmiyim? Ben de bu memleketin Vietnam'ın kızı değilmiyim? Benim suçum, bunları geç anlamamda, Amerikalılara bağlı bir aileden dünyaya gelmiş olmamda. Ama ben hakikatı anlamış bulunuyorum artık, dedi Lan.

Gözleri dolu dolu oldu başını önüne eğdi siyah lüleli saçları yüzünün yanlarına dağıldı. Truong ona dikkatla bakıyordu. Bu kızın varlığına adeta bütün Vietnam insanlarının Kurtuluş Savaşına katılmaya andının belgesini görüyordu .

Lan, kendisinden olan Vietnam halkına Amerikalı-

ların yaptıkları zulüm ve vahşeti biliyordur, bunun için o içini yakan bir üzüntü içinde yaşamaktadır.

Lan'ın da öğrendiği, acısını çektiği, Xuan Ngoc'taki İnsan kesimi ve ırza saldırı vahşetinin dramı şöyledir. (50) «23 Eylül 1966 gecesi, dokuz Amerikan piyade eri, gözetleme için görev aldılar. Bunların yolunun üstünde Xuan Ngoc köyü vardı. O bölgede hemen hemen hiç Vietkong yoktu. Bu yüzden «Kahramanlar» ellerini kollarını sallaya sallaya ortalıkta dolaşıyorlardı. Başı boş dolaşmaktan sıkılan «kahramanlar» Xuan Ngoc köyüne girdiler. Bu köyde yalnız on tane kulübe bulunuyordu. «Kahramanlar» köylüleri evlerinden dışarıya çıkarmaya başladılar Dörtle sekiz yaş arasındaki beş çocuğu köyün alanına getirdiler. Çevrelerine odun yığarak bu beş çocuğu gecenin içinde diri diri yaktılar... Bu arada önlerine çıkanı öldüresiye dövüyorlardı.. «Kahramanlar» kulübelerde buldukları kızların hemen eteklerini kaldırarak elektrik ışığında cinsel organlarını inceden inceye gözden geçiriyorlar, hasta olup olmadıklarını anlıyorlardı»

Onaltı yaşındaki bir kıza, kendilerinden önce gelen Amerikalılar tarafından belsoğukluğu aşılandığını öğrenince çok kızdılar ve hemen oracıkta kızı süngüleyerek öldürdüler. İkinci kulübeden çıkardıkları genç bir kadın hastalıklı olmadığı için, çocuklarının ve kocasının gözleri önünde dokuz kişi tarafından ırzına geçildi. Bu arada, çok ağladıkları gerekçesiyle çocukları ve bağırıp çağırdığı için de kocası öldürüldü. Bunu da yeterli görmeyen kahramanlar (!) Kadının kızkardeşine de bütün köyün gözleri önünde saldırdıktan sonra, yaşamasına son verdi-

---

(50) «Türkiye'deki Amerika» Nevzat Üstün. Yay Yayınları S. 316, 319, 374, 320, 321, 322, 374.

ler. İşin olağanüstü yanı, ırzına geçtikten sonra, öldürdüklerini sandıkları kadın ölmemişti. Onun konuşması ile olay ortaya çıktı. (x)

«İşte, Amerikalıların Vietnam'da sürdürdükleri insanlığın Kurtuluş Savaşı böyle bir savaştır. Üçyüz otuzdan fazla çocuğun öldürülmesi olayında da Johnson, sıkıtmasını bilmişti. İşin aslında Pentagon, oyununu çok fazla gizlemeyi de gereksinmemektedir Bunları gizlemek isteyenler, Amerikalıdan çok Amerika'ya uşaklık etme yarışı içinde bulunanlardır.

Şimdi ünlü Amerika adaleti, genç bir teğmeni yargıçların önüne çıkarmış bulunuyor. Vietnam cinayetlerinin hesabını bir teğmene ödetmek düşüncesi, burjuva mantığının az bulunur Hint kumaşlarından biridir. Tıpkı, Kennedy kardeşlerin öldürülmesi işinin de şuna buna yükletilmek istenmesi gibi... Gelişmiş Amerika Kapitalizmi, asıl suçlunun kendisi, bu teğmenin namlıdaki kurşun kadar suçsuz, namlıdaki kurşun kadar suçlu olduğunu bilir. Vietnam vahşetini bir teğmenin omuzlarına yükleyerek işin içinden sıyrılmak, olabilecek şey değildir.

Vietnam'da olanların en korkuncu, Amerikalıların yaptıkları değildir. Onlardan, daha korkuncu Güney Vietnam Hükümeti'dir. İşbirlikçiler, efendilerine rahmet okutacak kadar kendi halklarına düşman kesilmişlerdir. Vietnam'da oğlan genelevleri açılmış, her türlü akıl dışı davranış parayla alınır satılır olmuştur.»

(*) Esquire dergisinde Normal Poirier tarafından 1969 Ağustos'unda yazılmış olan yazıda daha geniş bilgiler verilmektedir. Deliller Washington savcısına verilmiştir. (Nevzat Üstün'ün «Türkiye'deki Amerika» Adlı kitabından.)

Lan, başını kaldırdı; siyah gözlerinde kinin, nefretin alevli ışıkları parlıyordu. İçinden bir Türk şairinin, Nevzat Üstün'ün şiir'ini olanca kuvvetiyle bağırarak okuyor, Amerika yetkililerinin yüzüne bir sille gibi çarpıyordu sanki :

Dinle beni
Bir iyice dinle Amerikalı
İyi bak çevrene
Doldur gözlerini de iyi bak
Kan içinde sağın solun
Kan içinde elin yüzün
Hangi aynaya baksan
İrin ve kan
Kimin için bütün bunlar
Kimin işine yarar
Kulağına doluşan çocukların çığlıkları
Wall-Street'i duvarlarını bile süslemez
İncelmiştir yoksulluktan
Vietnamlı kadınların derileri

— Gitmeliyiz artık kızım, gidelim, diye Truong konuşunca Lan, daldığı kabuslu düşünceden bir anda silkinip doğruldu, Truong'un gözleri içine baktı; gözleri dolu dolu idi yaşlarda.

— Evet gidelim Truong Baba, dedi.

Evvela Truong sonra da Lan ayağa kalktı. Truong, Lan'a baktı. Lan'ın her halinden hele gözlerindeki yaşlardan üzüntülü, içini harap eden bir düşüncenin fırtınasına sürüklenmiş olduğu belli idi.

— Buradan beraber çıkmayalım, sen benden sonra çık, hem üzgün olduğun halinden belli, kendini toparla biraz, dedi Truong.

— Evet, doğru, diye cevap verdi Lan, mendiliyle

gözlerini silmeye başladı. Truong onun elini tuttu sıktı.

— Bir daha ne zaman buluşabiliriz?

— Ben işimden çıktıktan sonra olabilir, daha iyi değilmi diye cevap verdi Lan ve yerine oturdu.

— Peki saat kaçta, ne zaman?

Lan, saatına baktı, sonra biraz düşündü :

— Yarın saat tam 16 da yine burada, olmaz mı?

— Peki, tamam. Haydi ben gidiyorum, diye cevap verdi Truong ve Lan'la el sıkıştılar her bakımdan anlaşmış iki insan olarak.

Truong, alt salona inince, Ulusal Kurtuluş Örgütüne bağlı, Truong'un vazifelendirdiği kadınla hiç kimsenin anlamayacağı şekilde bakıştılar. Truong pastahaneden çıkıp uzaklaştı.

Truong'tan biraz sonra, Lan'ı takiple görevli kadın da pastahaneden çıkmıştı, pastahanenin epey uzağında vitrinlere bakarak Lan'ın pastahaneden çıkmasını gözlüyordu.

Lan pastahaneden çıkınca, dükkânların vitrinlerine bakınarak caddede yürümeye başladı. Onu takiple görevli kadın da onu sezdirmeden takip ediyor, hiçbir hareketini gözünden kaçırmıyordu. Aynı zaman da Lan'ın başkaları tarafından takip edilip edilmediğini de kontrol ediyordu. Bu kadın bu gibi işlerin kompetanı idi. Lan'ı evinin kapısına kadar takip etti. Hatta öyle ki, yolda Lan'a ve kimseye çaktırmadan, başındaki sarı perukunu ve üstündeki mavili ceketini çıkardı, başka bir kimse hüviyetine girdi. Takip esnasında, yanındaki çantası bu işlerin edevatı ile dolu idi. Çanta ters çevrilince renk ve şekil de değiştiriyordu. Kolay mı CIA'nın en kurnaz, dikkatli elemanlarının bulunduğu Saygon'da gizli işler çevirmek, kimseye çaktırmadan istediklerini yapmak.

Ne olursa olsun Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü'-

nün elemanları düşmanlarına ip ucu vermiyorlardı. Bu savaşçılar dolarları, viskileri değil yüreklerindeki Vietnam insanlarının buluyorlardı. Mücadelenin kudreti silahın namlusundan ziyade yürekte olmalı. Onun içindir ki, Amerikalılar ve Güney Vietnamlılar Kuzey Vietnamlıların yürekli oluşları karşısında perişan olmaktadır. Amerikalılar tarafından, bombalar, zehirli gazlar, bütün harp tekniğinin ileri vasıtalariyle Kuzey Vietnam'ın köyleri, kasabaları yanmış yıkılmış, tarumar olmuştur, çok insan bu mücadelede ölmüştür ama Vietnam'ın kahraman Ulusal Kurtuluş Savaşçılarının gayreti, cesareti ve savaş gücü yok olmamıştır. Olmayacaktır da.

Truong, Lan'la görüşmesini, onun hakkındaki düşüncelerini örgüt yetkililerine anlatmıştır. Lan eğer göründüğü, konuştuğu gibi samimi ise, kendisinin Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü'ne çok yararı olacak; o zaman Saygon'daki Amerika kuvvetlerinin hemen her şeyi ellerinde demektir. Lan'dan şimdilik bazı ehemmiyetsiz işlerin yapılması istenecek, bu suretle Lan hem kontroldan geçmiş hem de iş başarma kabiliyeti ölçülmüş olacaktır. Bu iyi netice verdiği zaman da, hava meydanını bombalayan iki kızın Kuzey Vietnam Ulusal Kurtuluş karargâhına kaçırılabilmesi için bazı belgelerin tanzimi veya elde edilmesi için Lan'dan istifade edilmesi düşünülmüş, böyle bir karara varılmıştır.

Lan, böyle bir elemeden geçirilmiş ve kendisinden istenen her şeyin, istifadenin temin edileceği sonuncuna varılmıştır.

Truong'la Lan, yine ayni pastahanede buluştular. Truong Lan'ı buralarda fazla tutmak istemiyordur. Ufak bir şüphe, her şeyi, Lan'dan istifade edilecek herşeyi yok edebilir. Bu durum kız için de kendileri için de iyi olmaz elbette. Bunun için Truong hemen konuşmaya geçti:

— Lan, kızım, sana inanıyoruz, Zaten bize ihanet eden her Vietnamlı yaşamasının sonunun geldiğini bilmelidir. Onun için bize kendisiyle temas ettiğimiz hiç kimse ihanet edemez. Sen elbette ki ihanet edecek kimse değilsin. Şimdi senin bulunduğun vazifeye göre bize bir hizmetin olacak: sana iki resim vereceğim, bu resimlerin sahiplerinin isimlerini, yani kimliklerini de vereceğim, sen bunlara sizin kumandanlığın emrindeki yerlere birer serbest girme kartı tertipleyip mühürleyeceksin mühürün üzerinde de kumandanın imzası bulunacak. Nasıl bunu yapabilecekmisin? Bu senin bizimle beraber çalışmanın ve vatana sevginin bağlantısının bir zinciri olacaktır, dedi.

Lan, etrafına bakındı, biraz tereddüt geçirdi, sonra cevap verdi:

— Her halde yaparım, Kumandanlığın resmi müsaade kartları benim elimde, bazen onları ben tanzim ederim. Bir de bu işlere bakan Amerikalı kurmay subay var, onun birşeyden haberi olmaz. Ben o kartları tanzim edip Kumandanın mühüriyle de mühürlerim. Yalnız Kumandanın imzası kalır ki bunu da ben kolaylıkla becerebilirim. Kumandanın kendisinin attığı kadar onun imzasını ben de becerebilirim hiç de anlaşılmayacak, Kumandanın kendisinin attığı imza kadar uygun atabilirim, dedi.

— Peki öyleyse, dedi Truong. Ceketinin yan cebinden iki resim çıkardı, bu resimler iki subayın vesikalık resimleri idi. Uzattı Lan'a

— Arkalarında kimlikleri yazılı, tanzim edeceğin serbest karta bu kimlikleri yazacaksın. Bu işi ne zaman başaracağın bilinemeyeceği için, sen bunu başardığın zaman telefon et. Ben hergün saat 16 ilâ 16.30 arası telefonun başındayım. Sesini tanırım, sen kendi evini aramış ol, ama benim telefonumun numarasını çevir. Sen «Alo,

Alo. Alo» üç defa sinyal verdiğin zaman ben senin sesini tanırım «Buyrun, Buyrun» diyeceğim sana, sen de bana cevap olarak «Yanlış açtım af edersiniz» diyeceksin ve telefonu kapayacaksın. Ben vaziyeti anlar, o anda seni büyük postanenin içinde beklerim. Ben seni görünce tenha bir yere çekilip oradaki rehberden bir telefon numarasını arıyormuşum gibi yapacağım, sen de benim yanıma gelirsin. Ben o zaman rehberi sana bırakırım sen de rehberin içine, hazırladığın şeyleri korsun ve yine ben senden rehberi alırım. Sen o zaman benimle hiç konuşmadan oradan ayrılırsın. Bir dahaki görüşmeniz için de ben sana haber veririm, dedi Truong.

Lan, Truong'dan aldığı kağıda sarılı iki resmi çantasının en altına yerleştirdi.

— Kalkalım şimdi, Ben önce çıkayım, bir süre sonra da sen çıkarsın bazı dükkânlara uğrayarak, vitrinlere bakarak evine gidersin, dedi Truong.

Kalktılar, el sıkıştılar. Truong, pastahanenin üst salonundan alt kısmına indi. Aşağıdaki kendi adamlarından olan kadınla etrafa sezdirmeden bakıştılar. Sonra pastaneden dışarıya çıktı. Hızlı hızlı caddede ilerledi. Takip edilip edilmediğini anlamak için adamlarını görevlendirmişti, her şeyin normal olduğunun, takip edilmediğinin işaretini almıştı. Bir taksiye atlayıp oradan uzaklaştı.

Truong'un pastahaneden çıkışından biraz sonra, Lan da pastahaneden çıkmıştı. Onun da takip edilip edilmediği, yine Truong'un adamları tarafından kontrol ediliyordu CIA veya yerli emniyet teşkilâtının adamları tarafından takip edilmek her zaman mümkündür. Bunu düşünmek, ona göre tertibat almak lâzımdı. Vietnam Ulûsal Kurtuluş Örgütü her zaman böyle gerekli güvenlik tertibatını almayı ihmâl etmezdi.

Topal Serçe, bütün örgütün gezici üyeleri tarafından Lan'ı sıkı sıkı daha önceden de takip ettirmiştir. Hatta, telefon ettiği yerleri dinlenmiş, neler konuştuğu tespit edilmiş, hangi saatte nereye uğradığı, kimlerle konuştuğu, neler yaptığı hep tespit edilmiş ve Lan hakkında müsbet netice alınmıştır. Saygon'daki Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü alınan bu neticeden memnundur.

Lan, samimi ve ciddidir memleketine hizmet isteğindedir. Şimdi, zeki, akıllı ve kültürlü oluşuna bir de cesaret ve memleket sevgisi eklenmiştir. Her yöniyle tam bir Vietnam Kurtuluş Ordusu'nun elemanıdır. Hizmetlerinin korkusuz görebilecektir. Bu kanaata varmıştır Saygon'daki Gizli Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşı Örgütü'nün yetkilileri.

Amerikalılar ve Saygon emniyet yetkilileri, her şeyi onların yaptığına inandıkları iki genç Vietnamlı kadının kurşuna dizilmelerinden sonra iyice rahatlamışlardır. Kontrollar gevşemiş, yorucu nöbetler sona ermiştir. Asıl fırtınayı yaratan iki genç kızın hâlâ yaşadığından kimsenin haberi yoktur... Şimdi bu iki genç kız, inandıkları idealin, peşinde koştukları mücadelenin, davanın kaynağına gitme hazırlıkları içindedirler. Onlara yenileri, özgürlük ateşi, memleket sevgisiyle tutuşmuş yeni gençler katılmaktadır. Lan da kutsal bir davanın, mücadelenin bir eri olarak katılmıştır onlara, bu savaşçı kervana. Şimdi Lan nöbette ve tetiktedir. Memleketine yakışır, bilinçli ve onurlu bir insan olmanın huzuru içindedir.

Lan, istenilen belgeleri çok güzel ve zorluksuz hazırlamıştır. Bu belgelerde resimleri yapışık kişiler tereddütsüz bütün Amerikan Silahlı Kuvvetleri'nin bulunduğu yerlere girebilirler.

Saygon'da Amerikalılar kendilerine göre bir sistem

kurmuşlardır. Bazı vazifedeki subayları, diğer vazifelerdeki subaylarla tanıştırmazlar. Onun için Lan tarafından kimlikleri düzenlenen Ulusal Kurtuluş Örgütü'ne bağlı iki subay hakkında kimse bir şey soramayacaktır, soramaz. Çünkü Saygon'daki Ulusal Kurtuluş Örgütü'nün ajanlarının kimler olduğu belli değildir, onun için icabında Amerikalı askerler, çavuşlar, subaylar kamufle edilirler. Amerika, dünya efkârına kendilerinin savaşına karıştıklarını, ne gibi yardım ve harekâtta bulunduklarını duyurmak istemezler. Bu bakımdan böyle özel belgeleri bulunan subay ve çavuşlar cepheye gideceklerı zaman gizli tutulur, kimse de bunlara birşey soramaz, sormak yetkisini, cesaretini kendinden göremez.

Truong'un bu iki kişi için alacağı belge çok işe yarayacaktır. Ama bu aslında, Lan'ı bir denemedir. Lan bunda başarı göstermiştir, hatta cepheye ne miktar Amerikalı asker ve araç gidecektir, gün ve saatini de bildirmiştir Truong'a. Truong ve bağlı bulunduğu yetkililerin başka kanaldan aldığı bilgiler de doğrulamaktadır Lan'ın verdiği bilgileri. Demek ki, Lan, Ulusal Kurtuluş Savaşçılarına karşı samimidir.

Lan, artık Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşı Örgütü'nün bir elemanı, hatta militanı olmuştur. Saygon'daki bu örgütün yetkilileri Lan hakkında kararlarını vermişlerdir. Lan'ın çalıştığı yer, örgüt için verimli olacak bir yerdir. Lan da istenen işleri başaracak bilgi, selâhiyet ve zekâya sahiptir, bunu bütün durumlar göstermiştir, Lan da memnundur. Kendi memleketine, memleketinin kurtuluşuna özgürlüğüne hizmet ettiğinden, edeceğinden, örgütün bir karargahı olan yerden, Amerikalılara ait hadir. Verilecek vazifeleri zevkle cesaretle yapacaktır.

Saygon'daki, Ulusal Kurtuluş Örgütü'nün yetkili-

leri karar vermişlerdir: Lan'ın tanzim edeceği Amerikan Kumandanlığının mühür ve imzasını taşıyan vesikalarla, her türlü vasıta ve hatta uçaklarla, tapınağın altındaki örgütün bir karargâhı olan yerden, Amerikalılara ait hava meydanını bombalayan iki kız, Kuzey Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi Genel Karargâhı'na götürülecektir.

Saygon'daki Ulusal Kurtuluş Örgütü'nün elemanlarından olan ve Saygon'daki Amerikan ordusunun mühim bir kolu olan Nakliyat komutanlığı Başkanı general'e hulûl edip, onun dostluğunu kazanmış işi ortak bir işletmeye kadar ilerletmiş olan Truong, Kumandanın tercümanı ve sekreterliğini yapan Vietnamlı Lan'la tam bir irtibat kurmuş, Lan'ın Kumandanlıktaki imkânlarından istifadeyi temin etmeye başlamıştır. Şimdi, hava meydanını bombalayan iki kızın, Kuzey Vietnam Kurtuluş Cephesi Genel Karargâhı'na gönderilmeleri için planlar hazırlanmış ve Amerikalı kumandanın mühür ve imzasını taşıyan belgeler hazırlanmıştır. Bilindiği gibi bunların hazırlanmasını, Lan üzerine almış ve başarmıştır.

*
**

Saygon'daki Amerikan baş komutanlığının gizli emirleriyle beş uçaklık bir filo çok sıkı bir gizlilik içinde Saygon'daki Amerikan hava üssünden kalkacak ve Kuzey Vietnamlılarla halen çarpışmakta olan kuzey kesimindeki hava üssüne takviye olarak gidecektir. Bu uçaklarda, zehirli gaz bombasından tahrip ve yangın bombasına kadar her türlü en yeni, en mükemmel bombalar bulunacaktır. Bütün bu tahrip ve imha edici bombalar, Lan'ın bulunduğu komutanlık tarafından hazırlanır ve yerlerine gönderilir. Uçaklarını da tespiti ve her türlü harekâtı bu kumandanlığın yetkisindedir.

İşte, Lan'ın bulunduğu komutanlıkta bunların hazır-

lığı gizlilik ve hummalı bir çalışma içinde devam etmektedir. Uçakların nereye hareket edecekleri, ne gibi işler görecekleri hakkındaki emirler, pilotların uçaklar havalandıktan sonra açıp öğrenecekleri kapalı ve üstleri mühürlü birer zarf içinde verilmektedir. Bu zarfların içindeki kağıtlarda emir ve talimat yazılıdır. Ama... Lan, bu talimat ve emirlerin neler olduğunu bilmektedir. Bütün bu bilgileri, artık kendisini tamamen adadığı Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütüne iletmiştir.

Saygon'daki Amerikan Nakliye Komutanlığı'nın mühimmat deposundan, kapalı bir araça üzerlerinde şifreli işaretler bulunan beş büyük sandık yükletilmiştir. Bu araç ortalık aydınlanmadan Amerikalılara ait Tah Son Nhut hava meydanına hareket edecektir. Bu vazife iki Amerikalı çavuşa verilmiştir. Sandıkların içinde, uçakların Kuzey Vietnamlılara karşı kullanacakları zehirli gaz bombaları vardır.

Araç, ortalık henüz aydınlanmadan kumandanlığın tespit ettiği yoldan hava üssüne doğru hareket etmiştir. Bu araç, hava meydanını bombalayan iki savaşçı kızın bulundukları tapınağın yakınındaki geniş asfalttan geçecektir. Bu aracı iki Amerikalı çavuştan biri kullanmakta, diğeri de bütün gizli talimatın içinde bulunduğu, ağzı kumandanlıkça mühürlü dosya çantasını sıkı sıkı göğsüne bastırmış, aracı kullanan arkadaşının yanında oturmaktadır. Bu iki Amerikalı Çavuş sigaralarını yakmışlar, kendilerine verilen vazifenin mühim oluşunun gururu içinde adeta yüksek rütbeli, büyük işler başarabilen birer ordu mensubu edası içindedirler. Tapınağı epey geçmişlerdir, virajı döndükleri zaman karşılarına ellerinde makineli tüfekleri bulunan iki Amerikalı subay çıkar ve «Dur» işareti verirler. Amerikalı çavuşların kimseden

çekindikleri yoktur. Zaten onlara «Dur» diye işaret verenler de, iki üzerlerindeki elbiselere göre Amerikalı subaydır. Araç iki Amerikalı subayın önünde durdu. Aracı durduran bu iki subay, bizim yabancımız değildir. Bunları çok iyi tanıyoruz. Bunlar Amerikalılara ait hava meydanını bombalayan iki Vietnamlı savaşçı kızla, yani Nhung ve Chau ile beraber Gong meyhanesinden şarap fıçıları içinde tapınağın altındaki gizli yere gelen iki Vietnamlı Kurtuluş Savaşçısı subaydır. Araç durunca, subaylar yanaştılar çavuşların yanına. Kendilerini Saygon emniyet yetkilisi olarak tanıttılar, Subaylardan biri sordu çavuşlara :

— Nereye gidiyorsunuz?

İki Amerikalı çavuş bakıştılar, bu anda subaylar aracın, şöförün bulunduğu taraftaki kapısını açmışlardır.

Çantalı çavuş cevap verdi.

— Vazifeliyiz, hava üssüne gidiyoruz.

— Vazifeli olduğunuzu gösterir belgenizi görelim.

İki Amerikalı çavuş da ceketlerinin üst ceplerinden kendilerinin fotoğrafları yapışık vazife kartlarını çıkardılar. Elinde çanta olan çavuş araçtan aşağıya indi ve vazife kartını uzattı subaylara. Genç subay elinden aldı vazife kağıdını, evvelâ karta sonra da arkadaşı subaya baktı. O anda subaylar silahlarını doğrulttular çavuşlara.

İki Amerikalı çavuşun şaşkınlıkları ani oldu. Önce şaşırdılar, sonra korkunun dehşeti içinde dona kaldılar. Sanki biraz önce tüm çevreye meydan okurcasına yerlerinde azametle oturanlar bunlar değillerdi... O azamet, o gurur gitmiş, yerine de, korkak, pısırık, aciz iki insan bırakılmıştır.

Yerde duran çavuş titreyerek kollarını havaya kaldırdı. Koltuğunun altında duran çanta yere düşüyordu.

ki, genç subay çantayı atik bir davranışla yakaladı. Öteki subay şöför mahallindeki çavuşa:

— Çabuk in aşağıya diye emir verdi.

Şöför, kolları havada, şaşkınlıktan ağzı açık, aptallaşmış bir halde araçtan indi. Subaylar çavuşların üzerinde bulunan silahları aldılar. Subaylardan birinin çaldığı ıslık sesine üç kişi koşarak geldi. Bunlar sivil giyinmiş iki rahiple bir teğmendi. Üçü de tepeden tırnağa kadar silahlıydı... Her üçü de Vietnam Kurtuluş Ordusuna mensup yürekli kimselerdi.

Bu üç kişi koşarak aracın yanına geldiler. Evvelce kararlaştırdıkları gibi, iki Amerikalı çavuşun gözlerini bağladılar. Aracın arka tarafına, sandıkların yanına bindirdiler. Ters ve çapraşık yollardan, ama çabuk çabuk tapınağa geldiler. Gözleri bağlı iki Amerikalı çavuşu tapınağın altındaki örgütün gizli merkezine indirdiler, fakat çavuşlar nereye geldiklerini, merdivenden indiklerini bile anlamadılar. Sonra oradaki demir kapılı bir odaya koydular, ellerini, ayaklarını da bağladılar.

Buradaki Ulusal Kurtuluş Savaşçılarının işleri mühimdir, çabuk davranmalarını gerektirmektedir. Araçtan sandıklar indirildi, içlerindeki bombalar dikkatle boşaltıldı, üç sandığa ayni ağırlıkta içine taş, toprak gibi şeylerle dolu torbalar yerleştirildi. Sandıkların iki tanesine de, birer kız girdi, yani Nhung ile Chau girdiler, havasız kalmamaları için de çok dikkatle anlaşılmayacak gibi delikler delindi sandıkları bazı yerlerine. Yine ayni şekilde sandıklar kapatıldı. İki subay çavuşlardan aldıkları ağzı mühürlü çantayı da yanlarına alarak araca bindiler. Sandıklar da aracın arkasına konduu, ama bu defa içlerinde bomba değil de başka şeyler vardı. İki subayın ellerinde Lan tarafından tertiplenmiş fotoğraflı vazife bel-

geleri, yani kimliklerini belirtir vesika vardı. Bunlar noksansız ve hilesizdi. Her şey kumanlanlık tarafından verilmiş vaziyetteydi. Çantanın içindeki evrak hakkında bilgileri vardı, tapınaktakilerle vedalaşıp süratla oradan uzaklaştılar.

Araç son hızla Tah Son Nhut hava meydanına doğru ilerliyordu. Daha sabah olmamıştı, Amerikalı kumandanlar, bütün Saygon'daki yetkililer derin uykudalar. Ama Ulusal Kurtuluş Örgütü'nün insanları uyanık, faaliyetteler.

Araç son hızla Tah Son Nhut hava meydanına doğdu. Bir gün evvel buraya icab eden emir verilmişti. Kapının iki tarafında silahlı nöbetçiler, bir de kolu pazubentli nöbetçi çavuşu duruyordu. Çavuş koştu aracın yanına. Selam aldı araçtaki iki subaya. Elinde ağzı mühürlü çantayla indi subaylardan biri araçtan, öteki de onun arkasından indi, çavuşu selâmladılar. Subaylardan çantalı olan nöbetçi çavuşuna yanaştı.

— Geleceğimiz bildirilmiş olmalı size, dedi.

— Üs Harekât Komutanı şimdi telefonda sizi beklediğini söylemişti. Buyrun içeriye girin, telefonla haber vereyim komutana dedi ve nöbetçilere aracın içeriye girmesi için büyük kapıları açmalarını işaret etti. Subaylardan aracı kullanan, aracın direksiyonu başına geçerken, çavuşla diğer subay da kapının bitişiğindeki nöbetçi subaylığı odasına girdiler. Çavuş telefonu çevirdi konuştu Kumandanla. Bu anda araç da içeriye girmiş, kapılar nöbetçiler tarafından yine kapanmıştır.

— Kumandanım, beklenen araç ve iki hava subayı geldiler, dedi çavuş telefonda kumandana.

Kumandan telefonda, çavuşa emir vermişti :

— Hemen iki numaralı meydana yanaşsın araç, gelen subaylar da orada bulunsunlar, ben geliyorum.

Çavuş, telefonu yerine koydu sonra subaya döndü :

— Buyrun subayım, meydanın iki numarasına gideceğiz, Kumandan oraya gelecek, binelim araca, dedi.

Çanta elinde subay bindi direksiyondaki arkadaşının yanına onun yanına da çavuş bindi. Çavuş aracı kullanan subaya gidecekleri yeri işaret etti, zaten meydanın içinde uçakların ön kısmında iki yazılı işaret gözüküyordu. Hava üssünde çok sayıda jet uçakları ve yine çok sayıda bombarduman uçağı vardı. Uçakların yanına da uçuş elbiseleriyle birkaç pilot duruyordu. Meydanın içinde ve meydanı çevreleyen tel örgülerin dışında çok sayıda nöbetçiler vardır. Amerikalılar hava üslerinde iyi emniyet tertibatı almışlardı kuş uçurtmayacaklar meydana, meydana değil meydanın cıvarına bile. Ama ne varki... Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü'nün insanları onların içine girmişlerdir. Amerikalıların kendilerine bütün kapıları girmeleri için ardına kadar açtırmışlardır. İyi çalışıyor Kurtuluş Savaşçıları. Amerikalılar başlarına gelen durumu haber alınca elbetteki çileden çıkacaklar, şaşıracaklar, aptallaşacaklardır. Bu gizli örgüt bu işi öyle ustalıkla tertiplemiştir ki, işin esası hakkında hiç bir bilgi edinemeyecektir Amerika yetkilileri, Saygon'daki Emniyet kuvvetleri, CIA'nın kurnaz ve açıkgöz geçinen elemanları çileden çıkacaklar.

Araç, jet uçaklarının tam ortasında bir yerde durdu. Evvela Amerikalı çavuş sonra iki Kurtuluş Savaşçısı subay indiler araçtan. Oradaki subaylarla selâmlaşıp el sıkıştılar. O anda Üs Komutanı jiple yanlarına geldi, acele ile jipten atladı, iki subayın ellerini sıktı, hatırlarını sordu. Kumandan da olsa başka sual sormak yetkisine sahip değildi. Subaylar, Kumandana belgelerini usul bakımından gösterdiler kumandan «Evet tamam» mana-

sında başını salladı. İki subay belgelerini ceplerine koydular. Genç subay elindeki ağzı mühürlü çantayı komutana uzattı.

— Buyrun komutanım, şahsınıza verilmek üzere emir almıştık. Hemen açılıp içindeki bildirinin okunması gerektiğini de size bildirmemizi emir etmişlerdi, dedi.

Kumandan, çantayı subaydan aldı, mühürüne dikkatle baktı, mühürde çantanın açıldığı şüphesini belirten bir durum yoktu Sonra jipe doğru ilerledi, Jipin şöförünü oradan uzaklaştırdıktan sonra çantayı açtı. İçindeki dosyadan icab eden yazıyı okudu. Bu yazı Ulusal Kurtuluş Örgütünün yetkililerinin arzusuna göre yazılmıştı. Ayrıca çantadan beş tane zarf çıkardı; bunlar, beş jet uçağını kullanacak pilotlara verilecektir, pilotlar bu zafları meydandan havalanıp beş kilometre uzaklaştıktan sonra açacaklar, zarfta yazılı talimata göre hareket edeceklerdir. Bu zarflardan ikisi Ulusal Kurtuluş Örgütü'nün birer subayı olan ama üzerlerinde Amerikan subay elbisesi bulunan iki kişiye verilecektir. Onlar da bu işte vazifelidirler, uçacaklardır. Diğer üç zarf ta meydanda uçuşa hazır durumda olan Amerikalı pilotlara verilecektir. Kumandan yanaştı subayların yanına, Kurtuluş Savaşçısı subayın önünde durdu:

— Siz de uçacaksınız, emir öyle, uçuş elbiseleriniz yanınızda her halde, dedi.

— Evet yanımızda, araçta diye cevap verdi genç subay.

— Beş jet uçağı hemen hareket edecek, araçtaki sandıklar da uçaklara konacak, dedi kumandan.

— Kumandanım, hemen sandıkları uçaklara yerleştirelim, uçaklara sandıklar yerleştirilirken müsaade ederseniz biz de bulunalım, Harekât Dairesi'nden uçağa nasıl konacağı gösterilmişti, dedi subaylardan biri.

— Olur, bulunun tabii yerleştirilirken erlerin başında, bir yanlışlık yapmasınlar, diye cevap verdi kumandan.

Nöbetçi çavuş elindeki zincirin ucunda takılı düdüğü ağzına götürüp bir kaç kez öttürdü, hangarlara bitişik bir yerden bir manga erle bir çavuş ve bir onbaşı koşarak geldiler.

Şimdi bütün mesele kızların içinde bulunduğu iki sandığın, Ulusal Kurtuluş Savaşçısı iki gencin kendi binecekleri uçağa konulmasını ayarlamaktı. Ama, kumandan onların hangi uçaklarla uçacaklarını henüz söylememişti. Bu iki subayın evvelâ uçacakları uçakları bilmeleri lâzımdı ki kızların bulunduğu sandıkları onlara koysunlar

Genç subay Kumandana yaklaştı ve sordu :

— Kumandanım, biz iki arkadaş hangi uçaklarla uçacağız öğrenmemiz mümkün mü, belki bazı değişiklik olabilir de, dedi.

Kumandan, evvela etrafına bakındı, sonra elindeki bir kağıda dikkatle baktı subaya döndü :

— Evet, onu hemen tespit etmemiz lâzım. Zaten raporumda da belirtmem lâzım hangi pilotun hangi uçakla uçtuğunu. Gelin göstereyim uçaklarınızı, diye cevap verdi ve yan tarafındaki jet uçaklarına doğru ilerlemeye başladı. Onu iki subay takip etti, uçakların arasında ilerlediler, Kumandan yan yana duran iki jet uçağını iki subaya eliyle gösterdi :

— İşte, şu iki jet sizin ikinizin uçacağınız uçaklardır. Buraya da yazıyorum, dedi ve elindeki kâğıda birşeyler yazdı.

Genç subay arkadaşına döndü, Kumandanın da işitebileceği gibi konuştu :

Aracı buraya getir, sandıkları yükleyelim, erler de buraya gelsinler, dedi.

— Evet hemen sandıkları yükleyin uçaklara, dedi Kumandan, sonra ileride uçuş elbiselerini giyinmiş üç Amerikalı pilota işaret etti komutan «Gelin» diye, bu üç pilot subay koşarak geldiler selam alıp kumandanın önünde durdular.

Kumandan bu üç pilota da kullanacakları uçakları birer birer gösterdi, kendileriyle bazı şeyler konuştu. Bu sırada sandıkların içinde bulunduğu araç iki Kurtuluş Savaşçısı subayın kullanacakları uçakların yanına gelmiştir. Uçağın ikisine de kızların içinde bulunduğu sandıklar, iki subayın dikkatli hareketleriyle erler tarafından yerleştirildi. Sonra iki Kurtuluş Savaşçısı subay araçdan uçuş elbiselerinin içinde bulunduğu çantalarını alıp uçaklarının içine koydular. Sonra üç Amerikalı pilotun uçacağı uçaklara diğer üç sandığı yine dikkatle yerleştirttiler. İki subay epey terlemişlerdi. Kumandan onları bu çalışmalarından ötürü tebrik etti:

— Bravo subaylar, ikiniz de çalışkansınız, yoruldunuz teşekkür ederim size. Dönüşünüzde sizleri benim bu hava üssüne almaya çalışacağım, dedi.

Uçak uçuşa hazırdı, iki Kurtuluş Savaşçısı subay da uçuş elbiselerini giymişlerdir. Beş uçucu kumandanın karşısında sıraya durmuşlar, uçuş emrini beklemektedirler, Kumandan saatına baktı, sonra onlara döndü ve konuştu:

— Hepinize iyi yolculuklar, başarılar. Düşmana ölüm, size sağlıklar dilerim arkadaşlar! Şimdi sizlere içinde görevlerinizin yazılı oldu zarfları verceğim bu zarfları, hava üssümüzden kalkıp kuzeye doğru bir müd-

det uçtuktan sonra açacaksınız zaten zarfların üzerinde ne zaman açacağınız yazılıdır. Zarfın içindeki emre göre hareket edeceksiniz. Dedikten sonra beş pilota kapalı zarfları birer birer verdi ve sonra da ellerini sıktı. Saatına baktı,

— Haydi arkadaşlar, vakit geldi, hemen hareket ediniz, dedi, pilotlar koşarak uçaklarına bindiler.

Biraz sonra hava meydanının sessiziğini uçakların kulakları dolduran sesleri parçaladı, jet uçakları birer birer havalandılar Kuzey'e doğru uçup gözden kayboldular. Kumandan, uçaklar gözden kaybolunca kadar gurur ve azametle seyretti onları, sonra göğsünü ileri verip, başını dik tutarak yürüdü kendisini bekleyen jipe. Vazifesini başarılı şekilde ifa ettiği inancı içindedir, biraz sonra da Saygon'daki bağlı bulunduğu Başkumandanlığa bilgi ve raporunu verecekti.

XVI

Amerikalılara ait askerî hava üssünden beş jet uçak kalkıp gözden kaybolduğu zaman, Vietnam Kurtuluş Savaşçılarının karargâh kurdukları ve iki Savaşçı kızın uzun bir müddet gizlendiği An Quand tapınağında çok mühim, mühim olduğu kadar da korkunç bir olay cereyan etmiştir. (51) «An Quand tapınağının dışında Teğmen Ho, elinde makineli tüfeği ile etrafı gözetlemektedir. Ama Güney Vietnamlı deniz piyadeleri de elbetteki boş durmuyorlar, onlar da uzak mesafeleri görebilen dürbünleriyle kontrol etmektedirler. İşte bu anda tapınağın önünde elinde silahı ile duran Teğmen Ho'yu görmüşlerdir. Hemen jiplerine binerek tapınağa doğru son süratla hareket ederler. Biraz sonra jiplerin kendisine doğru geldiğini Teğmen de görmüştür. Kendisinin bu gelenler tarafından görüldüğünü anlamıştır, artık saklanması veya kaçması doğru değildir. Saklandığı veya kaçtığı zaman bu gelenler tapınağı sıkıca arayacaklar ve neticede tapınağın altındaki Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü'ne ait yeri bulacaklardır. O zaman burada hapis edilen iki Amerikalı çavuşu da bulacaklar ve bu çavuşlardan her şeyi, yani hava meydanındaki durumu öğrenecekler, belki de kızların ve iki erkek arkadaşlarının yakalanmasına sebeb olunacaktır.

Teğmen Ho, bir anda karar verir. Kendisi bu gelenlere yakalanacaktır, ama daha evvel tapınaktaki arkadaşlarına bu durumu bildirecektir. Bildirir de. Teğmen artık kendini feda etmeye karar vermiştir.

---

(51) «Son Gazetesi 10 Şubat 1968) «Bir Vietkong'un Sonu»

Tapınağın esas rahibi, ama esasta Vietnam Kurtuluş Örgütü'nün elemanı, tapınağın içinde duasına başlar. Amerikalıların jipleri tapınağa yaklaştığı zaman Teğmen de oradaki bir hendeğe gizlenmiştir. Birkaç dakika sonra jipler tapınağın yakınında durur, içlerinden, parmakları silâhlarının tetiklerine subay ve erler fırlayarak inerler, tapınağın etrafına dağılırlar. Bir subayla bir çavuş ve iki er tapınağın içine girerler. Duasını yapmakta olan rahibe yaklaşan subay sert bir tonla :

— Rahip efendi, burada silahlı bir Vietkong olacak.

Rahip başını subaya çevirir :

— Evet, ben de bir ayak sesi işitmiştim çok evvel ama kimseleri göremedim, diye lakayıt cevap verir. Fakat tam bu anda dışarıdan bir ses işitildi.

— Subayım, subayım, yakaladık, Vientkong'u yakaladık.

Subay, hemen kapıya dönüp ilerledi, çavuş ve iki er de onu takip edip dışarıya çıktılar.

Tapınağın etrafını araştıran deniz piyadelerinden bir grup Teğmen Ho'yu gizlendiği yerde yakalamışlar, iki er kollarından sımsıkı tutmuş, tapınağın kapısı önüne getirmişlerdir.

Tapınaktan çıkan Amerikalı subayla yanındakiler de oraya gelmişlerdir. Teğmen Ho, korkusuz ve fütursuzdur.

Amerikalıların uşağı, onlara tercümanlık vazifesini de yapan Güney Vietnamlı subay, Teğmen Ho'ya yaklaştı, bir kahraman edasiyle onun önüne dikildi.

— Kimsin sen, burada ne arıyorsun? diye sordu Ho'ya.

Teğmen Ho, bu subaya dikkatle, sonra da tiksintiyle baktı. İkisi de ayni toprağın, ayni ulusun çocuklarıdır... Ama birisi kendini memleketine, onun insanlarının özgürlüğüne adamıştır, öteki ise... Memleketinin düşmanı olan Amerika ile onun uşağı durumundaki Güney Vietnam yöneticilerine satmıştır kendini. Bunları düşünen Teğmen Ho'nun dudaklarında gülümseme daha da açıklanmıştır. Kendisine sual soran Vietnamlı subaya, onun gözleri içine bakarak bu defa o, ona sorar.

— Beni tanımadın mı?

— Hayır tanımadım.

— Dikkatli bak, okul arkadaşın Ho'yu tanımadın mı? Tanıman lâzım. Tanısan ne olacak senden şefaat dilenmem çünkü sen vatanını satan ben ise vatanını kurtarmak isteyen; iki zıt taraflardayız.

Subay Ho'ya iyice dikkatla baktı, sonra ürkek,

— Evet tanıdım. Sen bir Vietkongsun, hainsin, dedi.

— Hain sensin, senin gibiler haindir, alçak, diye okul arkadaşı subayın yüzüne bağırdı ve ona hücüm etti ama iki Amerikalı er kollarından sıkı sıkı tutmuşlardı, çektiler onu geriye.

Subay, perişan olmuştu. Etrafına bakındı; Amerikalı subay, çavuş ve erler hepsi hayret içindeydiler. Nasıl hayret etmesinler? Yakaladıkları onların deyimiyle «Vientkonglu» bu genç insan eşsiz bir cesaret ve korkusuzluk örneğidir.

Vietnamlı subay, Amerikalı subaya ingilizce birşeyler söyledi, sonra erlere ve çavuşlara döndü, Ho'yu işaret etti:

— Haydi bindirin jipe, ellerini de bağlayın, gidiyoruz dedi, sonra Ho'ya baktı, Ho, ise hâlâ bu subaya kin

ve nefretle bakmaktaydı, hiçbir korku ve endişe alâmeti göstermiyordu.

Güney Vietnamlı Subay «Ben sana gösteririm» manasına başını salladı.

— Korkacağımı mı sandın? dedi Ho.

— Cezanın ne olduğunu bilirsin?

— Çok iyi biliyorum, senin gibi alçakların cezasının da ne olduğunu sen de bilirsin herhalde. Beni yakaladığın için şimdi mükâfatlandırılacaksın efendilerin tarafından, ama unutmaki elbette ihanetinin cezasını göreceksin, diye bağırarak hücüm etti subayın üstüne. Erler bu defa sürüklercesine onu çekip jipe doğru götürdüler.

Teğmen Ho'yu jipe bindirmişler kollarını da arkasından sıkıca bağlamışlardı. İki tarafında ellerinde makineli tüfekli Amerikalı erle oturmuşlardı. Jipler son süratla hareket etti Saygon'un içine doğru.

(52) «Elleri arkasına bağlı Vietkong teğmeni bir yerde jipten indirdiler. Etrafı Amerikalı erler ve Güney Vietnamlı deniz piyadeleriyle çevrili caddelerden geçirilerek Milli Polis teşkilâtının Şefi Tuğgeneral Nguyen Ngoc Loan'ın önüne getirdiler. Bundan sonrasına artık Polis Şefi karar verecektir. Onun vereceği karar ise kimsenin meçhulü değildir. Polis Şefi General Loan'ın hiç şakası yoktur. Vietkong baskınından şaşkına dönmüş olduğundan suçlu saydığına cezayı kendi eliyle verip kinini yenmeğe çalışmaktadır. Önüne getirilen, sorgusuz sualsiz, mahkemesiz, temyizsiz cezasını bulacaktır. Loan tabancasını çektiği gibi Vietkong teğmeninin kafasına kurşunu sıkmıştır. General Loan «Burada kanun benim» diyor. Polis Şefi bü-

(52) «Son Gazetesi 10 Şubat 1968)

yük iş yapmış askerlerin ciddiyetiyle tabancasını belindeki kılıfına yerleştirdi. Teğmen Ho, yere devrilmiş, debelenmektedir. Loan kurbanının sonunu bekleyip orada, bu idam sahnesinden uzaklaşırken dudaklarında şu sözler döküldü, «Onlar da çok Amerikalıyı ve bizimkileri öldürdü.»

Etraftaki Güney Vietnamlı askerler için ise bu idam olağan işlerdendir. Polis Şefi Loan tabancasının kılıfını henüz iliklememiş, fakat arkasındaki debelenme sona ermek üzeredir. Loan yeni ayaküstü idamlar için bir kaç adım ileriye yürürken Amerikalıların, «Ölmesini bizden daha iyi biliyorlar.» dedikleri bir Vietkonglu için daha hayat mücadelesi böyle sona ermiştir. Başındaki kahredici kurşun yarasından şarıl şarıl kan akan Vietkong teğmeni son nefesini verirken arkası üstü dönmüştür. Cellat Polis Müdürü hadise yerinden uzaklaşırken bu idamı saniye saniye takip eden fotoğrafcılar ise harıl harıl resim çekmektedirler. Şimdi tamamen meydan onlara kalmıştır. Her gün sayısız facialara sahne olan Güney Vietnam'da bir facianın daha son perdesi iniyor. Yoldan geçen bir sivile cesedi kaldırıp götürmesi bildirildi.»

Vietnamlı Teğmen Ho'nun Saygon Polis Şefi General Loan tarafından beynine kurşun sıkılarak öldürülüşünü İbrahim'le Zenci de görmüştür. İkisi de insanların bu şekilde öldürülüşünü, suçu ne olursa olsun, sorgusuz, sualsiz, mahkemesiz öldürülmesini yadırgamışlardır. Ever, müdafaa hakkı verilmeden böyle bir ölüm insan oğlunu kahr eder. Bu durum onların ikisini de kahr etmiş, üzücü bir düşünceye götürmüştür.

Ulusal Kurtuluş Ordusu'nun hakiki Vietnamlı evladı kendisinden evvel ayni dava uğruna ölenlerin yanına gidiyor.

Saygon'daki, Ulusal Kurtuluş Örgütü'nün bütün yet-

kilileri, elemanları, hatta bu örgütle en ufak bir bağlantısı olmayan halk olaydan, teğmenin hunharca ödürülüşünden haberdar olmuştur. İntikam alınacaktır!

***

Saygon'daki Amerikan Komutanlığı, Güney Vietnam'ın bütün yetkilileri, CIA örgütü, sonsuz bir telâş, şaşkınlık, keşmekeş içindedirler. Çünkü... Amerikan hava üssünden havalanan beş jet uçağından üçü havada infilak etmiş, ikisi ise Kuzey Vietnam üssüne doğru uçmuştur. Beş jet uçağının havalandığı üssün kumandanı kendisine takdirler kazandıracak raporunu Saygon'daki en büyük kumandana o anda vermiş 7. Hava Kuvvetleri Komutanı Lavelle de telefonla bildirmiştir. Ama aldandığını, bütün Saygon'daki Amerikan Komutanlığının aldatıldığını herkes gibi o da anlamıştır. Neticede, beş sandığı hava üssüne götürmekle görevli iki Amerikalı çavuş kayıptır. Hava meydanına ellerinde noksansız belgelerle gelen, jet uçaklariyle uçup Kuzey Vietnam'a Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesine giden bu iki pilot kimdir? Belgeleri nasıl ve kimden temin etmişlerdir? Bu belgeler de yoktur ki bunlar üzerinde de inceleme yapılsın. Bütün bunların düşüncesi, tahkiki ve hatta şaşkınlığı içinde bocalamaktadır Saygon'un akıllı, kurnaz geçinen yetkilileri. Teğmen Ho'nun beynine tabancasının kurşunlarını boşaltan Milli Polis Şefi General Loan çılgına dönmüştür şimdi bu haberi alınca, deliye dönmüştür elbette.

Saygon'da yeni bir kaynaşma, yeni bir arama tarama başlamıştır. Sorgular, sorgular, vesaire vesaire...

Bütün bu hareketin başlangıç noktası, Lan'ın vazifeli bulunduğu Amerikalılara ait askeri dairedir. Saygon'daki Amerikan Başkomutanlığı, CIA örgütünün ileri gelenleri, bilhassa Lan'ın bulunduğu yerde tahkikatlarına, araştır-

malarına titizlikle devam etmektedirler. Elbette ki Lan'dan şüphe edilecektir. O, ne de olsa bir Vietnamlıdır. Evvela onu çok sıkı bir kontrol altına alırlar, ayni dairede bulunanlarla beraber onun da ifadesi zaman zaman alınır, hem de, çok sıkı bir şekilde, inceden inceye. Ne varki... Lan yaptığı bütün işlerde, bilhassa iki jet uçağının Ulusal Kurtuluş elemanları tarafından kaçırılması işinde bütün belgeleri öyle tertiplemiş, öyle uygun zamanlar içinde, öyle şartlar altında hazırlayıp yoluna koymuştur ki, bu yolda yapılan bütün soruşturma, yapılan bütün tahkikat Lan'ın çok uzağına gitmekte, onu adeta ilgilendirmemekte, en ufak bir şüphe altında bulundurmamaktadır. Böyle işlerle ilgili, komutanlığa bağlı bütün dairelerdeki kimseler büyüğünden küçüğüne kadar işleri başından alınmış, kimisi başka vazifelere atanmış, kimisi de tahkikat sonuna kadar vazife dışı bırakılmıştır. Birkaç kişi de sorumlu görülerek göz altında bulundurulmaktadır. Lan ve onun bulunduğu komutanlıktaki Emir Subayı, o daireden üç subayla iki çavuş işlerinden alınmışlar, başka vazifelere atanmışlardır. Lan'a tahkikat sonuna kadar mezuniyet verilmiştir.

Lan, kendisinin çok sıkı takip edildiğini, bilhassa CIA örgütünün elemanları tarafından adım adım izlendiğinin, telefon konuşmalarının dinlenip banda alındığının farkındadır. Hatta dolaylı yollardan Saygon'daki Vietnam Gizli Ulusal Kurtuluş Örgütü tarafından da bu durum kendisine ulaştırılmış, icab eden direktif de verilmiştir.

Amerikan Başkomutanlığı şaşkınlık içindedir. Tahkikat, soruşturma derinleştikçe düğüm çözüleceği yerde arap saçına dönmekte, işler karışmaktadır... En sonunda olayın aydınlanması için, ortadan kaybolan iki Amerikalı çavuşun bulunması gerektiğine karar verilerek araştırmalar bir yandan da bu yöne çevrilmiştir. Diğer taraftan

Saygon'daki yetkililerce, bu çavuşların Vietkonglar tarafından öldürülmüş ve yahutta, satın alınmış olacakları da düşünülmektedir... Her iki halde de olay gereği gibi aydınlatılamayacaktır. Bilinen tek şey varsa Vietnam Kurtuluş Örgütü'nün en güvenilir yerlere kadar kol atmış olmasıdır. Süregelen olaylar bunu göstermektedir.

Saygon'daki yetkililer bu uçak kaçırma ve üç uçağın da havada infilâk etmesi işine bir türlü akıl erdirememektedirler. Ama şu var ki, Saygon'daki hava üssüne bir araçla beş sandık dolusu düşmana havadan atılacak zehirli gaz tüplerini götüren iki çavuş meydanda yoktur. Onların yerine hava üssüne sandıkları getiren iki pilottur ve bu pilotların ellerinde de kimlikleri ve Saygon'daki Amerikan Kumandanlığının mühürünü, imzasını taşıyan belge getirmişlerdir. Bunları hava üssünde kumandan görmüştür. O emre, belgelere göre de kendileri bizzat sandıkları uçaklara yükleme işini yapmışlardır. Bütün işler Hava Üs Komutanlığına Başkomutanlıkça yazılan emirlere göre yapılmıştır.

Uçaklara binip düşman tarafına giden iki pilot, Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin iki elemanıdır, artık bu şüphe götürmez. Mühimat deposundan sandıkları araca yükleyip hava üssüne hareket eden iki Amerikalı çavuş meydanda yoktur. Onlar neredediir? Bu iki çavuşun dosyası tetkik edilir, çavuşlar ihanet edecek, düşman tarafına geçecek kimseler değillerdir. Öyle ise bu çavuşlar ya öldürüldü veya bir yere kapatıldılar. Bunların aranması icab etmektedir. İşte bu arama işine gerek Amerikalı yetkililer, bilhassa CIA örgütünün elemanları, gerekse Güney Vietnam Milli Polis Şefi General Loan'ın emrindeki güvenik polisi girişmişlerdir. Bunu derhal haber alan Saygon'daki Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi Örgütü bir

müddet hareketlerini ve kendisine bağlı kimselerle teması kesmiş, durdurmuştur.

Saygon'un içinde ve diğer Güney Vietnam kentlerinde çok sistemli ve zorlu bir savaş veren Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşçıları, cephelerde de, Amerikalıların bütün güçlerine, en yeni silahlarına, napalm bombalarına, her türlü üstün silahlarına korkusuzca karşı koymakta, onlara çok zaiyat verdirmektedirler... Kuzey Vietnamlılar, yanan, zehirli gazlarla harab olan pirinç tarlalarına, havadan bombalanıp yıkılan, yerle bir olan kasaba ve köylerine, ölen insanlarına rağmen en ufak bir irkilme, mücadeleden geri kalma alameti göstermemektedirler. Bunun aksine daha büyük bir kinle, gayretle savaşa devam etmektedirler.

Bu durum karşısında cepheden Saygon'daki yetkililere Güney Vietnam birlikleri, cephedeki Amerikan birlikleri «Acele uçak, cephane, takviye gönderin» diye haberler yağdırmaktadırlar. (53) «Vietnam halkının yiğit direniş ve sonu gelmeyen savaş, Amerika ekonomisini temellerinden sarsmış, ordunun moralini bozmuş, halk arasında büyük huzursuzluğa yol açmıştır.» İşte Amerika gerek moralman gerekse ekonomik bir yıkıntı içindedir. Bu harbin keşmekeşi içinde, dünya kamu oyu karşısında Amerika suçlu durumdadır. (54) «ABD Senatörü Mc Govern, Hitlerin Yahudileri toplu halde öldürtmesi bir kenara bırakılacak olursa, modern çağın en barbarca hareketi Çin Hindi'ndeki savunmasız köylülerin, Amerikan uçakları tarafından bombalanışıdır.» demiştir. Ayni senatör Viet-

(53) «Cumhuriyet Gazetesi 19/11/971» «Poletika Sorunları,» Ergun Balcı.

(54) «Cumhuriyet Gazetesi 30/12/971» Poletika Sorunları, Ergun Balcı, 15/12/971 Dış haberler.»

nam savaşında ABD yetkililerinin tutumunu o şekilde belirtmiştir ki, bu sözler Amerika'nın Vietnam savaşına katılmasında rol oynayanların hakiki benliklerini ortaya koymaktadır. İşte senatörün sözleri : «Vietnam bizim için bir savaş alanı olduğu kadar, bir deneme alanı haline de gelmiştir. Bu laboratuvarda elimizdeki öldürücü yeni teknolojiyi kobay vazifesi gören Asyalılar üzerinde deniyoruz.»

Bu ne korkunç, ne bedbahça bir iftihardır. İnsan Hakları Beyannamesine, milletlerarası insanca anlaşmalara imza koyan ABD için ihanet, sahtekârlık yalancılık belgesi afişe edilmektedir. Onun içindir ki, Amerikan halkı da, Veitnam harbinin aleyhinde, ona karşıdır. Amerikan halkı bu harbe katılmayı istemez. Vatanlarını, özgürlüklerini korumak için var güçleriyle savaşan Kuzey Vietnam halkını haklı bulmakta ve Amerikan politikasına karşı çıkmaktadırlar.

Dünyaca tanınmış sinema artisti Jeryy Lewis bu savaşa karşı isyan etmekte, şöyle konuşmaktadır. (55) «Eğer bir oğlumu daha Vietnam'a yollarsanız Amerika'yı terk ederim.» (56) «1971 Dünya Güzeli seçilen Brezilyalı tıbbiye öğrencisi olan Lucai, Amerikalıları eğlendirmek için Vietnam'a gitmeyi red etmiştir.» Vietnam harbi, bu harbin içyüzünü, vahşetini anlayanlar için Amerika'ya karşı koyma, ona inanınama belgesi olmuştur. Artık Vietnam harbi Amerika halkı için bir endişe, bir belâ, ihanet, başkalarının vatanına, uygarlığına bir tecavüz hareketi olarak kabul edilmiş, bunun yanısıra da kendileri için hak-

---

(55) «Foto Roman 7/12/971» Jerry Lewis İsyan Etti.

(56) «Cumhuriyet Gazetesi ve Milliyet Gazetesi 17/12/971 1971 Dünya Güzeli — Vietnam'a Gitmeyi — Amerikalı Erleri Eğlendirmeyi Reddetti.

sız ölüme gidiş olarak bilinmekte, kabul edilmektedir.

Vietnam harbinin iç yüzünü Amerikan yetkililerinin halktan gizlemiş olması, haksızlıklarının belgesidir. Bu gizliliğin, nitekim Amerika'nın en yüksek tirajlı gazetesi tarafından açıklanması, bu yalanlara ait gizli vesikaların New York Times'da yayınlanması, sonra da bu raporların da (57) «Pentagon Raporları» adiyle kitap halinde dünya efkârı önüne konması, Vietnam savaşlarında ihanet oyunları olan Amerikalı yetkililerin suratına şiddetli bir tokat gibi indi ve maskelerini alaşağı etti. Silah fabrikatörlerinin, bu savaştan çıkarları olan daha başka kimselerin kazançları hesabına işlenen bu cinayetlerin hesabını kimler, nasıl verecekler bakalım? «Pentagon Raporları» «Milyonlarca insanın can verdiği Güneydoğu Asya'daki dramın içyüzü» dür.

Daha önce de belirttiğimiz gibi Vietnam savaşı cephelerde olduğu kadar kentlerde de gerilla hareketleriyle gücünü göstermektedir.

*
* *

Tapınağın altındaki Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü'nün elinde bulunan iki Amerikalı çavuş korku ve endişe içindedir. Çünkü... Onların eline düşen Amerikalıların tabiri ile Vietkonglar sorgusuz sualsiz, merhametsizce ölüme mahkûmdurlar. Kendilerine de şimdi ayni şeyin yapılacağını beklerler. Ama, hakikat hiç te öyle değildir. Ulusal Kurtuluş Hareketinin insanları eline geçirdikleri düş-

(57) «Pentagon Raporları» May Yayınları.
«Pentagon» Washington yakınlarındaki Virginiada bulunan ABD Milli Savunma Bakanlığı binasının adıdır. Yunanca «Beş köşeli» demektir. Bu ad, sözü geçen binanın 5 köşeli olmasından ötürü verilmiştir.»

manını öldürmek istemezler. Böyle bir hareketi, ölümü, cinayet, insanlığa yakışmayan bir hareket olarak kabul ederler. Tapınaktaki yetkililer, bağlı bulundukları kimselerle temas etmiş, bu iki çavuş hakkında bir karar almıştır. Bu karara, göre Amerikalı çavuşların kapalı bulundukları yere gelen yetkili, iki çavuşla bir konuşma yapar:

— Bizler vatanımızı müdafaa ediyor, halkımızın bağımsızlığı için savaşıyoruz, mecbur olduğumuz için döğüşüyoruz. Amerika yetkilileri insan haklarını çiğneyerek barbarca topraklarımıza saldırmaktadır. Çok kayıp verdik, vermekteyiz, daha da vereceğiz, ama biz haklıyız. Sizler çıkarcı emperyalist soyguncular hesabına ölüme gönderiliyorsunuz. Biliyoruz, bizim gibi sizin de, evinizde sizleri bekleyen, göz yaşı döken ananız, babanız, karınız, çocuklarınız, yakınlarınız vardır. Siz buralarda bu haksız savaşta ölürseniz onlar çok acı çekecektir. Üstelik kutsal bir gaye uğruna döğüşmüyor, ölüme gitmiyorsunuz, yazık sizle, sizin gibilere. Biz de insanız, biz de acımak, merhamet nedir biliriz. Sizi öldürmeyeceğiz, insanların yaşamasını, kardeş gibi yaşamasını, kinsiz, ihanetsiz yaşamasını isteyen kimseler olduğumuzu öğreneceksiniz. Şimdiye kadar aldandığınızı anlayacaksınız.

İki Amerikalı çavuş gözlerini kırpmadan, en ufak bir hareket göstermeden karşılarında kendileriyle konuşan adama dikkatle bakıyorlar; iki çavuşun da gözleri yaşarmıştır. Başlarını öne eğdiler kendilerini bu savaşın birer suçlusu olarak düşünüyorlardı. Öldürülmeyeceklerine sevinmişlerdi. Ama, davalarında haklı olan bu insanlara kurşun attıklarına, bunlardan birkaçını öldürdüklerine çok pişmandılar. Nedamet ve suçluluk içindeydiler. Ken-

dilerini bu anda manen mahkum etmişlerdi, içlerindeki bu duygular yüzlerine vurmuştu.

Ulusal Kurtuluş Savaşçısı konuşmasına devam etti.

— Haydi hazırlanın, yalnız buraya getirildiğiniz gibi yine gözleriniz bağlı olarak buradan çıkacaksınız. Burada imkânlarımız ölçüsünde rahatınızı temin etmeye çalıştık. Kusurumuz olmuşsa onu da memleket sevgimize ve uygarlığımıza bağlılığımıza bağışlayın dostlar, dedi ve sonra ellerini iki Amerikalı çavuşun omuzuna koydu, onları kendi insanlarını kucaklar gibi sardı âdeta ve konuştu yine:

— Siz de bizim gibi insansınız, güzel günler görmek, yaşamak istersiniz, benim ve arkadaşlarımın da temennimiz budur sizin için, dedi ve kapı önünde duran genç militan arkadaşına işaret etti.

İki Amerikalı çavuşun gözlerini siyah bezlerle bağladılar. Daha sonra da ikisinin ellerini arkalarından da bağladılar. İki militan çavuşların kollarına girdi, merdivenlerden yukarıya çıkardıar. Tapınağın önünde bekeyen araca götürdüer. Dışarıda etrafı kontrol eden birkaç Ulusal Kurtuluş Savaşçısı vardı. Teğmen Ho'nun gafil avlanması onlara daha esaslı tertibat almayı gereksemişti. İki çavuş arkası kapalı, üstünde bir oyuncak mağazasının reklâm yazıları bulunan bir kamyonete bindirdiler. Üzerlerinde oyuncak resimleri ve yazılar bulunan sandıklarla da görülmeyecekleri gibi maskelediler. Üç de Ulusal Kurtuluş Savaşçısı sandıkların yanına oturdular. Kamyonet hemen hareket etti.

Hava yeni kararmıştı, ortalık tenha idi. Kamyonet bir çok yollardan geçti, uzak gittikleri zannını vermek için epey dolaştı ama dolaştığı yerlerde kendi adamları mevzi almış kolluyorlardı kamyoneti. Ne olursa olsun kamyone-

tin yanına kimseyi sokmayacaklardır. Nihayet bu iki Amerikalı çavuşu bırakacakları yere geldiler. Kamyonetteki vazifeliler buralara daha evvel konulmuş adamlarından «Sakınca yoktur» sinyalini alınca, iki Amerikalı çavuşu kamyonetten indirdiler ve büyükçe bir binanın kapısının içerlek kısmına bıraktılar.

*
**

Ağızları bantlı, gözleri ve elleri bağlı Amerikalı iki çavuş, bir müddet sonra bırakıldıkları yerde etraftan geçenler tarafından görülerek serbest bırakıldılar ve doğruca birliklerine gittiler. Başlarından geçen durumu amirlerine sonra da CIA ve diğer güvenlik kuvvetleri yetkililerine anlattılar. Ama kendilerini yakalayanlarla hapis edenleri tanımadıklarını, hapis edildikleri yeri hatta semti bütün ısrarlara rağmen anlatmadılar, tarif te etmediler. Bu iki Amerikalı çavuşun ortaya çıkması, Amerikalı yetkililere ve Saygon emniyet görevlilerine şunu anlattı ki, iki uçağı kaçıran pilotlar Kuzey Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin kişileridir. Havada infilâk eden üç uçağa da saatli bombaları onlar yerleştirmişlerdir. Bu iki pilotu Amerikalı çavuşlar ve Hava Üs Kumandanı da tarif etmişler, onların eşkâllerini en ince hatlarına kadar belirtmişlerdir. Ama ne çare ki o iki kişi «Atı alan Üsküdarı geçti» deyimi üzere menzillerine varmışlar, yakalanmalarına da artık imkân kalmamıştır.

Koskoca Amerikan komutanlığı, dünyayı istediği bir direye sürükleyebileceğine inanan CIA örgütü bu işte de atlatılmış ve yaya kalmıştır. Şimdi Saygon'daki Amerikan komutanlığı baş yetkilileri CIA'nın baş elemanları, Güney Vietnam Milli Polis Şefi General Loan, hepsi çileden çıkmışlar, kızgınlık içindedirler. «Bu işleri tertipleyenler içimizdedir, bulmalıyız bunları, yoksa daha çok şeyler ola-

cak. Tarumar olacağız, prestijimiz iki paralık oluyor, Bulunmalı muhakkak bu işleri tertipleyenler.» diye sinirli sinirli konuşmaktalar, bağırıp çağırmaktalar, bir birine şüphe ile bakmaktalar. O iki pilotun ellerindeki, nasıl ve kimler tarafından elde edilmiş, yapılmış, hazırlanmış belgelerdeki mühürler imza Amerikan komutanına aittir. «Bu nasıl olur?» Tahkikat, soruşturma, sıkı aramalar, bütün gayretler boşuna!

Bu durum karşısında elbetteki Saygon'daki yerli halk kendilerine baskı, işkence yapılmasından korkmaktadırlar. Ama Saygon'daki yetkililer bundan korkmaktalar; çünkü o işkencelerin karşılığını çok daha fazla daha ağır ödemektedirler sonra. Saygon'daki Polis Şefi General Loan, birkaç gündür ortalıkta yoktur, ama dedikodu, fısıltı gazetesi haberi yayar sür'atla «Saygon Polis Şefi Tuğgeneral Loan, Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi gerillaları tarafından öldürülmüş.» Evet, devam edip, sürmektedir bu dedikodu. Amerikalı iki çavuşun serbest bırakıldıkları günden bir gün sonradan beri, Polis Şefi ortalıklarda yoktur. Radyolar, gazeteler de kendisinden hiç söz etmedi. Onun öldürüleceği hemen herkesce bilinen birşeydi. Çünkü Ulusal Kurtuluş Örgütü'nün elemanlarından Teğmen Ho'yu sorgusuz sualsiz, mahkemesiz beynine kurşun sıkarak öldürmüştü.. «Demek Teğmen'in intikamı alınmıştı.» İşte Saygon Polis Şefi Generalin akibeti de diğer yetkilileri halka işkence yapmaktan uzak tutuyor, onları korkutuyordu.

*
**

Lan, Amerikalıların yanındaki işine başlatılmış ve hatta Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü'ne de yardıma ayni tenpoda devam ediyordu. Ama daha dikkatli, daha temkinli olarak. Generalin dostu, bar ortağı, Lan'ın mücadele

arkadaşı Vietnamlı Truong da eskiden olduğu gibi aynı minval üzere çalışmasına devam ediyor.

Topal Serçe ise... Saygon tarumar olsa, yansa yıkılsa, o, malum kıyafeti, bilinen torbası ve şarap şişesiyle vazifesine devam edip gidiyordur. Son defa Topal Serçe'nin gönderilecek cephane dolu bir Amerikan kamyonuna sezdirmeden bomba yerleştirip kamyonu havaya uçurması, ona ve bunu bilen arkadaşlarına iyi bir eğlence, Amerikalılara ve onun uşaklarına da korkunç bir darbe olmuştur.

Gong meyhanesinin sahibi Baba Nghe, her zamanki ağırbaşlılığı, temkinliliğiyle memleketinin kurtuluşu işinde çalışmasına devam etmektedir.

Amerikalı Hava Komutanı'nın villası altındaki Saygon'daki gizli örgütün yaşlı şefi işleri düzenlemektedir. Kararlarını isabetli olarak vermekte, hiçbir zaman yanılıp hataya düşmemektedır. Elemanları vasıtasıyla Saygon'daki düşman kuvvetlerin, Amerikalıların her türlü tutum ve hareketlerinden dakikası dakikasına haberdar olur, ona göre de hareket eder. İcab eden bilgileri Kuzey Vietnam Kurtuluş Cephesi'nin baş yetkililerine ulaştırır. Şimdi de, cepheye Amerikalı askerler ve yardım gönderilecektir. Bunların miktar ve malzeme vaziyetleri hakkında bilgi edinmiştir. Cepheye gidecek düşman birlikleri içinde kendilerine yardım edecek kimseler de bulunabilir, bulunmaktadır da. Hatta Ulusal Kurtuluş Örgütü'ne sempatisi olanlar da tespit edilmiş durumdadır. Bütün bunlar Kuzey Vietnam Kurtuluş Cephesi yetkililerine bildirilmiştir. Amerikalıların daha başka tutumları hakkında da yeni bilgiler edinilmektedir.

*
**

İbrahim'le Zenci'nin bulunduğu birlik de savaşa katılmak üzere cepheye hareket edecektir. Bunun için de

hummalı bir hazırlık göze çarpmakta, bu hazırlıkların dışarıya sızmaması için türlü çaba harcanmakta, bu hazırlıklar gizlilik içinde sürdürülmektedir. Ne varki, karşı taraf bu hazırlıktan en ince teferruata kadar haberdar olmakta, dakikası dakikasına bilgiler almaktadır. Bilhassa, Lan her gizli yazının bir kopyasını, hatta komutanların telefon konuşmalarına ait bilgileri, Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın yetkililerine ulaştırmaktadır. Bu yetkililer bu gibi bilgileri daha başka kanallardan da öğrenmektedirler.

İbrahim'le Zenci, yataklarına uzanmışlar, yüzleri birbirine dönük, çok hafif sesle konuşurlar. Yatakhanede şimdi kendilerinden başka kimse yoktur.

— Cepheye gönderileceğiz galiba? dedi İbrahim.

— Evet bütün bu hazırlıklar onun için, diye cevap verdi Zenci.

— Nereye gideceğimiz belli değil,

— Değil, gideceğimiz yer söylense de biz oralarını bilmediğimiz için öğrenmemiz de önemli değil, ne var ki savaşmaya gidiyoruz.

— Cephelerden gelen haberler kötü galiba, değil mi?

— Kötü olmasa bizi niye göndersinler?

İbrahim gözlerini tavana dikti, düşünceye daldı. Zenci de bir düşüncenin içine salmıştı kendisini. Kim bilir neler düşünüyorlardı kendilerine göre. İkisi de hayatta kimsesizdiler, ölseler arkalarından ağlayacak kimseleri, onlara acıyacak yakınları yoktu. Köksüz, dalsız, dayanaksız birer bitki gibiydiler. Ama bu iki insanın çocuklukları, gençlikleri, bu zamana kadarki yaşantıları ızdırap ve keder dolu hadiselerle taşkındır. Bu yüzden ikisi de çok insandan daha hassas, merhametli, insancıldılar. Hele Saygon'a geldikten sonra içinde yaşadıklaır olaylar, masum gon'a geldikten sonra içinde yaşadıkları olaylar, masum

insanlara reva görülen acılar, ızdıraplar, ortak kaderdeki bu iki insanı daha çok duygulandırmıştır. Savaşın anlamını şimdi daha içten düşünebilmektedirler. Onlarca savaş, «Tanımadığı insanları öldürmeğe caht etmek, tanımadıkları, kendileriyle hiç bir husumetleri olmayan insanlar tarafından öldürülmektir.» Bu bir vakı'adır İbrahim'le Zenci için, bu insanlar, ne onların vatanına saldırmış, ne uygarlıklarına, ne analarına babalarına, kızlarına tecavüz etmişler, ne de onları çirkef batağına sürüklemiş kimselerdir. O halde bu savaş normal bir savaş değildir... İnsanların bir birini öldürmesinden çıkarları olan bir zümrenin oyunudur.

İbrahim başını arkadaşı Zenci'ye çevirip konuştu:

— Bizim o gece yakaladığımız Vietnamlı kızlar acaba ne oldu dersin?

Zenci birden kafasını İbrahim'e çevirdi, evvelâ etrafa sonra da İbrahim'e bakarak konuştu :

— Örgütleri kuvvetli onların. Ya bir yerde saklıdırlar, ya da kendilerinden olan tarafa kaçmışlardır.

— Onların yerine başka iki Vietnamlı kadın öldürüldü.

— İki kadın bile bile feda etti kendini, diye cevap verdi Zenci.

— Bir daha görmek mümkün olsa o iki Vietnamlı kızı?

Zenci, İbrahim'e baktı «İmkânsız» der gibi başını salladı

İbrahim Zenci'ye doğru yattığı yerde uzandı, bakıştılar.

— O kızları görmeyi çok arzuluyorsun galiba, dedi Zenci.

— Benim kadar sen de arzuluyorsun, inkâr edemezsin bunu.

— Ama sen çok, hem de çok arzuluyorsun bunu.

— Evet arzuluyorum, kızlar her bakımdan bize tesir ettiler, Benim yakaladığım kız hâlâ gözlerimin önünden silinmiyor, sonra memleketleri, kendi insanları için yaptıkları fedakârlıkları düşündükçe onları daha çok seviyorum. dedi İbrahim.

— Âşıksın o kıza demek? Diye cevap verdi Zenci gülümseyerek.

— Anlayamıyorum ki nedir? Aşktan da üstün bir duygu var ona karşı içimde. Ya sen senin yakaladığın kız için sen ne düşünüyorsun?

— Ben de ayni şeyleri düşünüyorum, acaba onlar da bizi böyle düşünüyorlar mı?

— Kim bilir, belki de düşünürler, düşünmeleri lâzım gibi geliyor bana.

— Belki seni düşünür, senin düşündüğün kız, ama benim kendisini düşündüğüm kız beni düşünür mü? Ben Zenciyim, söylemiştim ya...

Zenci'nin bu kötümserliği İbrahim'i etkilemişti. Bir parça da kızmıştı ona.

— Neden ikide bir bunu ileriye sürüyorsun? İnsanlar, insan gibi düşünenler için renk farkı, ayırımı olur mu? Bir insan için sevmek doğayı, insanları tümü ile sevmek önemli değil mi? Bizim düşündüğümüz kızlar insan sevgisi uğruna hayatlarını ortaya koymuş kimseler... Onların savaşı sadece kendi insanlarının savaşı değil, belki de bütün insanlığın savaşı... Böyle bir düşüncede olan bir kızın insanlarda renk ayıracağı gibi saçma bir duygunun tutsağı olacağını sanmam...

İbrahim'in bu sözleri Zenci'yi sevindirmişti... İçten bir gülümsemeyle baktı İbrahim'in gözleri içine, sonra gözlerini indirdi... Derin bir düşünceye verdi kendisini.

İbrahim ondaki değişmenin farkına varmıştı!..

— Şimdi neyi düşünüyorsun? diye sordu Zenci'ye.

Zenci, çaresizlik içinde ellerini iki yana açtı.

— Hiç.. İçinde bulunduğumuz durum pek iç açıcı değil.. Onu düşünüyorum. Şimdi onlara, o kızlara karşı dövüşmeğe gidiyoruz... Onlara, onlardan olan insanlara karşı savaşacağız. Silahlarımızın tetiğine bastığımız an belki kurşunlarımıza sevdiğimiz, düşündüğümüz bu iki kız hedef olacak.

İbrahim'le Zenci, bir anda sanki o an bu iki kıza ateş ediyorlarmış gibi irkildiler. Yapmak istemedikleri, yapamayacakları bir şeyin, hem de korkunç birşeyin mecburiyeti içinde buldular kendilerini. O zaman buraya, bu iş için getirildiklerini düşündüler. Elbette bu düşünce onları kahrediyordu. Belki bu akşam, belki de yarın, ama muhakkak hemen bu günlerde cepheye gönderileceklerdir. Bütün hazırlıklar yapılmıştır, kendilerine en yeni silahlar, bol mermi verilmiştir. Tam techizat hazırdılar harekete, hareket gün ve saatları elbetteki gizli tutulmaktadır Amerikalı büyük kumandanlar tarafından

Kendileriyle beraber cepheye sevk edilecek olan arkadaşları birer, ikişer yatakhaneye gelmeye başlamışlardır. Bunların içinde CIA örgütünün ajanları da vardır, bunu herkes gibi İbrahim'le Zenci de bilmektedir. Onun için konuşmalarını kestiler, arka üstü uzandıkları gibi başlarını da bir birinden çevirdiler. Konuşmalarının üzerlerinde yarattığı tesirin altında düşünceye daldılar.

O akşam yataklarına tam techizatlı olarak uzanmaları emredilmişti. Bundan da anlaşılıyordu ki, cepheye hareket emri bu gece verilecektir. Emre göre de herkes yanlarına alacakları çantalarını, silahlarını dışarıya, koridora koyacaklardır. Yetkililer tarafından çantalar aramaya tabi tutulacaktır. Öyle de yapılmıştır.

Gece 0.30 da subaylarla çavuşlar tarafından yatakla-

rından kaldırıldılar. Bütün erler koridora çıktı. Herkes kendi çantası ve silahı yanında durdu. Adı okunan çantasını ve silahlarını alıp binanın önündeki meydanlığa çıkıp çift sıra oldular. Bir taraftan yüksek rütbeli subaylar aralarında birşeyler konuşuyorlardı ama diğer subay, çavuş ve erler hiç konuşmuyorlar, verilecek emri bekliyorlardı. Biraz sonra verilen emre göre erler ve bir kısım subay ve çavuşlar araçlara bindiler. Verilen emre uyularak araçlar farlarını yakmadan, hiç kimse sigara içmeden, hatta konuşmadan hava üssüne geldiler. Erler onları bekleyen uçaklara yine ayni sessizlik ve gizlilik içinde bindirildiler. İbrahim'le Zenci, gene yanyanaydı.

Uçaklardaki bu erler tıpkı kesilmek için mezbahaya götürülen koyunlar gibiydiler. Habersizdiler gidecekleri yerden, akıbetlerinin ne olacağından. İçlerinde evli olanları, çocukları, anaları, babaları kardeşleri olanları çoktu. Bunlar işte akibetlerinin meçhul olduğu bu yolda giderken bütün bu yakınlarını düşünüyorlardı hep, Sağ kalır dönerlerse göğüslerinde madalyalar birer kahraman olarak karşılanacaklardır. Bazıları bunun hayali ve şimdiden ahmakça bir gurunun bahtsızlığı içindedir. İbrahim'le Zenci'den başka belki hepsi böyledir bu erlerin. İbrahim'le Zenci'nin yanı başında oturan iki er mütemadiyen konuşuyorlardı. Sonra bu erlerden biri yapacağı marifetin herkes tarafından işitilmesi için yüksek sesle arkadaşına anlatmaya çalıştı :

— Ben nişan alıp ateş ederken yanımda bulun da gör, Vietkonglunun burnunun üstüne, iki kaşının tam ortasına kurşunu nasıl konduracağım, yere sereceğim cansız.

Arkadaşı gülümsedi,

— Demek o kadar nişancısın ha? Dedi.

— Elbette, ne sandın ya! Yanımda bulun da gör.

Hem böyle vurup öldürdüğüm Vietkonglunun kulaklarını kesip çantama koyacağım. Sonra kulakları beraber sayarız, anlarsın kaç kişiyi eşek cennetine göndermişim.

Anlatan er de dinleyen er de, bunu işiten diğer erler de kahkaha ile güldüler. Çavuş da işitmişti herkes gibi bu konuşmayı. Çavuş emrine verilen bu erlerin böyle konuşmalarından adeta haz duyuyordu. O da kendine bundan bir iftihar payı çıkarıyordu. Sivri, intizamsız dişlerini göstererek o da konuştu :

— Hepiniz öldürdüğünüz düşmanların kulaklarını kesip çantalarınıza korsanız Amerika'ya çok kulak götüreceğiz demektir, dedi çavuş.

İbrahim'le Zenci'den başka hepisi zevkle güldüler. Halbuki ahmak çavuş bilmiyorki Amerika'nın kulağa değil, tam insanca kafaya, beyne ihtiyacı var. Kendi aralarından bir tane böyle iyi düşünen, merhametli insan kafası, İnsan Hakları Beyannamesi'ndeki maddelere sadık yapıda bir kafa bulup memleketlerine götürebilseler, onu yönetici seçebilseler ne iyi olur!

İbrahim'le Zenci'ye, birdirildikleri uçağın sesi isyan eden bir insanın acı feryadının homurtusu gibi geliyordu. Bilmedikleri kimseleri, düşmanlıkları olmayan, günahsız, suçsuz, vatanlarını, uygarlıklarını korumak isteyen insanları öldürmeye gidiyorlardı. Bu insanların topraklarına zehir saçmaya, evlerini, tarlalarını yangına vermeye, yakıp yerle bir etmeye, ihanet suçunu işlemeye gidiyorlar bu uçaklardaki insanlar.

Amerikan uçakları, Kuzey Vietnam topraklarını insafsızca bombalamaktadır. (58) «Kuzey Vietnam'a hava akınlarının yeniden başlaması ABD Kongresinde sert tepkilere yol açmış, bazı senatörler Başkan Nikson'a «Yeni

(58) «Cumhuriyet Gazetesi 30/12/971» Dış haberler.

bombardumanları derhal durdurması» için telgraflar çekmiştir. (59) «Nixon Vietnam'da uçakların gölgesinde bir barış anlaşması imzalamak istediğini akla getirmektedir. Ama 20 yılı aşkın süredir önce Fransa, sonra da Birleşik Amerikanın müdahalesine karşı yiğitçe direnerek bağımsızlık savaşı veren bu insanların böyle bir barışı kabul edeceklerini sanmak fazla hayalcilik olmaz mı? «Amerika çıkarcı düşüncelerin hayali içinde kanlı badirelere ve içinden çıkılması güç savaşlara girişmektedir. Ama dünya insanları uyanmış, başlarını kaldırmışlar, vatanlarına ve uygarlıklarına karşı direnme gücüne sahip olmaya başlamışlardır. Vietnam insanları bu harpten çok zarar görmüştür ama çok ta Amerikalı genç ölmüştür, ölmektedir.

(59) «Cumhuriyet Gazetesi 30/12/971» Politika Sorunları. Ergun Balcı.

XVII

Uçaklar savaşın devam ettiği cephelere yakın bir hava meydanına gecenin karanlığında indi. Uçaklardaki askerler ve onlarla beraber cepheye lâzım olan malzeme gibi lüzumlu şeyler de çabucak indirildi. İbrahim'le Zenci de tıpkı birer malzeme idiler sanki, çünkü ne geldikleri yeri, ne de yapacakları işi, ne de öldürmeleri icab eden kimselerin kimler olduğunu bilmiyorlardı. Bir şey sormak hakkına da sahip değillerdir.

Meydanın kenarında sıraya dizildiler, omuzlarında çantaları, ellerinde silahları, İndirildikleri yerde Güney Vietnamlı asker ve subaylar da çokçaydı. Onlarla birlikte savaşa gireceklerdi anlaşılan. Ama, Amerikalıların taktiğine göre, evvelâ bombardıman uçakları havalanacak, şehirleri, köyleri, hatta ekili tarlaları, ormanlık yerleri bombalayacak, zehirli gazlarla yakacak, perişan edecek, uçakların bombaladığı yerlere doğru da Amerikalı ve Güney Vietnamlı askerler ilerleyecekler. Bu kadarını öğrenmişlerdi. Yetkili subaylar bunları bildirmekte fayda görmüşlerdir, bu bildiriler biraz da askerlere cesaret vermek için söylenmiş şeylerdir, bu harbin içine erleri iteleme için komprime bir haptır da.

Var gücü ile Kuzey Vietnam'a saldıran Amerikalıların gayretleri daima hüsrana uğramakta, bunun için de devamlı olarak cephelere uçak, asker ve her türlü harp malzemesi gönderilmektedir. İşte Amerikan hava saldırıları şiddetli ve aralıksız devam etmektedir Kuzey Vietnam topraklarına. Bu saldırılar devam ederken Amerika-

lı senatörler bu savaşa karşı çıkmaktadır ve her tarafta Vietnam savaşları aleyhinde gösteriler yapılmaktadır. (60) «Bu savaş böyle devam ettikçe Amerikan Senatosu'nda bu harbin aleyhtarı senatörler çoğalmaktadır. Senatör Mc Govern şöyle konuşmuştur : -My Lai'deki barbarlık hepimizi çarptı. Büyük hava hücumumuzun, suçsuz sivil halktan yüzbinlercesini katletmesinin, daha büyük bir suç teşkil ettiğini düşünüyor muyuz? İnsanlığa karşı işlenen bu cinayetler, İkinci Dünya Savaşı sonunda Alman ve Japon generallerini idama mahkûm etmemize yol açan cinayetler düzeyindedir.»

Senato'da bu gibi konuşmalarla beraber (61) «Amerika'nın her yerinde Vietnam savaşları aleyhinde gösteriler yapılmaktadır. Bu meyanda Washington ve San Francisko'daki yürüyüşler büyük ilgi gördü. Savaşa karşı gösteriye yüzbinlerce kişi katıldı. Bu yürüyüşlere katılan Vietnam savaşı aleyhtarları Washington'da 500,000 San Francisco'da da 150.000 kişi idi.

Amerikalıların cephelerde yarattığı korkunç, insanlık dışı hareketin yanısıra, şehirlerde türlü vesilelerle halka yapılan işkenceler de sürüp gitmektedir. (62) «Güney Vietnam cezaevlerinin iki eski mahkûmu, Luong Gia ve Bayan Tan Ti Gai, Paris'te düzenlenen bir basın toplantısında, cezaevlerinde kendilerine yapılan işkenceleri anlatmışlar, Bayan Gai, Huz'deki Tua Fu cezaevinde kendisine yapılanları şöyle anlatmıştır : «İlk sorgumda gardiyanlar

---

(60) Cumhuriyet Gazetesi, 22 Nisan 971.

(61) Akşam Gazetesi. 21 Nisan 971.

(62) Cumhuriyet Gazetesi. 21/Nisan/971, (Luong Gia ve Bayan Tan Ti Gai, Paris'te yapılan Vietnam Barış görüşmelerinde Kuzey Vietnam'ı temsil eden yetkililerdendirler.)

bayıltıncaya kadar başımı duvarlara çarptılar, sonra sopayla dövdüler, daha sonra da vücudumdan elektrik akımı geçirdiler. İlk sorgumdan sonra Hue'deki eyalet cezaevine nakledildim. Cezaevindeki bütün besine yarı yarıya tuz katılmıştır. Hamile bir kadına işkence yapıldığını, başka bir hamile kadının da bir kalasa zincirlenmiş halde doğum yaptığını gördüm.»

İşte Vietnam savaşlarının kanlı belgeleri; insanlık dışı belgelerinden bir küçük örneği daha.

Cepheye getirilen tüm Amerikalı askerlerin çantalarında her türlü komonya mevcuttur. İyi cinsten Amerikan sigaraları da verilmiştir. Kurbanlık koyunlar bıçağın altına beslenip yatırılır, çocuklar elma şekeriyle kandırılır. Masum insanlar öldürmeye ve ölmeye Amerikalılar tarafından böyle gönderilir. Kuzey Vietnam topraklarına Amerikan uçaklarının attığı bombaların gürültüleri, korkunç sesleri buralardan işitilmektedir.

İbrahim'le diğer arkadaşları araçlara bindirildiler. Uçakların bombaladıkları yerlere doğru hareket ettiler. Araçlardaki, Amerikalı ve Güney Vietnamlı erler ellerindeki silahları gibi donuk, sessizdiler. Kimse konuşmuyordu; daha doğrusu konuşmak istemiyordu, sadece araçların sesi, homurtuları işitiliyordu...

Araçlar epey yol almışlardı. İleride, karanlığın içinde havaya yükselen alevler görünüyordu. Evler, tarlalar yanıyordu. Bu manzara araçlarda bulunanları elbetteki ürpertmiştir, ürpertmektedir.

Konvoy halinde, erlerle dolu araçlar bir birleriyle telsizleri vasıtasıyla devamlı haberleşmedeler. Önde giden subayların bulunduğu jipten direktifler verilmektedir. Subaylar ellerindeki haritalara göre hareket etmekteler. Daha ziyade, araziyi iyi bilen güney Vietnamlı subaylar istikâmet tayin etmektedir. Kendi vatanı, kendi vatanının

insanlarını yok etmek maharetini insan dışı bir zevkle yapmaktalar. Dolar karşılığında satılmış kimselerdir bunlar.

İbrahim'le, Zenci dalgın, hüzünlü, ölmek değil, öldürmek korkusu içindedirler. Onlar bu harbin haksız taraflarını, daha Saygon'da iken anlamışlardır. İkisi de hava meydanını bombalayan kızları da düşünürler. Kuzey Vietnamlılara atılacak her kurşunun, her bombanın onlara isabet edeceği endişesi, üzüntüsü içindedirler.

Amerikan uçaklarından atılan bombalarla harab olmuş, yangınların hâlâ devam ettiği bir köy göründü. Köyün yakınında konvoy durdu. Verilen emirle erler araçlardan indiler. Hemen verilen ikinci bir emirle de avcı hattında dağılarak, ellerinde silahları, parmakları tetikte köye doğru ilerlemeğe başladıar. Çok önceden bütün erlere nasıl hareket edecekleri, en ince ayrıntılarıyla subaylar ve çavuşlar tarafından, anlatılmış ve öğretilmişti.

Sabahın alaca karanlığı silinmekte, ortalık tamamen aydınlanmaktadır.

İbrahim'le Zenci'nin aralarında bulunduğu Amerikalı ve Güney Vietnamlı erler, Amerikan uçaklarının bombalarıyla yakıp yıktığı ufak bir köye doğru ilerlemektedirler. Bu köy Vietnam'ın Kurtuluş Savaşına katılanların köyüdür. Köy hâlâ yer yer yanmaktaydı. Ortalıkta ürpertici bir ölüm sessizliği vardı. Geçtikleri yerler, kanlı bir bataklık halindeydi. Toprakları bataklık yapan, Vietnam'ın kurtuluşu için savaşanların, bu yerlerin hakiki sahiplerinin kanlarıydı. Vietnam çocuklarının, kadınlarının, genç, ihtiyar tüm özgürlük isteyen suçsuz insanların, bombalar, mermilerle delik deşik edilip yerlere serilen cesetlerinden akan kanlardı.

Bu cinayetlerin failleri, bu barbarlığı yapanlar, Vaşington'da, Beyaz Saray'dan emir alan Amerikan askerle-

ri, uçakları, Amerika'nın satın aldığı, aldatdığı vahşi sürüleriydi. Şimdi bu yerler, Vietnamın namuslu insanlarının kanlariyle, cesetleriyle işlenmiş özgürlük savaşı bayrağıdır. Bu bayrak dünyada ayni savaşı veren, verecek olan haysiyetli insanların da bayrağı olacaktır.

İbrahim parmağı silahının tetiğinde ilerlerken birden durdu... Henüz bir yaşını doldurmamış çocuğuna sıkı sıkı sarılmış, eski yırtık elbisesiyle, kurşunlarla delik deşik edilmiş bir köylü kadın ile çocuğunun yerde yatan cesetlerini görmüştür. İbrahim ürperdi, bu manzaranın dehşeti içindeydi. Bu vahşet tablosundan gözlerini ayıramıyordu, neler düşünüyor, neler görüyordu bu kadınla çocuğun kurşunlanmış kanlı cesetleri üzerinde... Bir Amerikan subayının, alnına kurşun sıkarak öldürdüğü Vietnamlının karısına çirkin tecavüzünü görüyor, özgürlük savaşının haklı insanlarının kendi topraklarında kurşunlanan cesetleri üzerine, Amerikan subaylarının, erlerinin Vietnamlı kadınlara hayasızca tecavüzünü görüyor, Sonra yine bu kanlı tablo üzerinde sallanan Amerikan bayrağını, Vaşington'da «İnsan Hakları Beyannamesi»nin okunuşunu, Amerikan Cumhurreisinin kendisinden dinliyor, görüyordu. Bu vahşetle İnsan Hakları Beyannamesi açık bir tezat teşkil ediyordu.

Sömürücü, saldırgan emperyalist Amerika yöneticileri geri bırakılmış masum ulusları aldatıyor, bu hâle sokuyor işte.

Amerikan uçaklarının, vahşi sesler çıkararak üzerlerinden geçişiyle, İbrahim silkinip kendine geldi. Bir türlü kadınla çocuğunun kanlı cesetlerinden gözlerini ayıramıyordu. «Bu kadın, bu ufacık çocuk, kime ne yapmışlardı ki böyle öldürülmüşlerdi?» İbrahim hareketsiz duruyordu. Amerikalı ve Güney Vietnamlı erler, subaylar, çavuşlar

yerlerde yatan insanların kanlı cesetleri yanından, çok kere bu cesetleri çiğneyerek ilerliyorlardı.

Amerikalı bir çavuş «Yürü be» diye, İbrahim'i omuzundan iteledi, o da bu insan avına çıkan sürüye katıldı.

Pirinç tarlalarını çiğneyerek ilerliyorlardı köye doğru. Bu pirinç tarlaları daha evvel uçaklar tarafından bombalanıp yakılmış, perişan edilmiştir. Bu bir Amerikan taktiği idi... Özgürlük isteyen, onun için savaşan halkı yiyeceksiz bırakmak, açlığa mahkûm etmek, bu suretle mücadele edemez hale getirmek içindi. Bu insanlık dışı bir hareketti. Ama... Yanılıyor Beyaz Saray'ın kanlı elli, ihanet beyinli yöneticileri, yanılıyorlar. Çünkü bu hareketler, Vietnam Kurtuluş Savaşı'nın (63) «Vietkong» denilen insanların mücadelesini ve kinlerini beslemektedir. Bir Vietnam Kurtuluş Savaşçısı bu hareklet için şöyle diyor: (64) «Amerikalılara büyük kin, büyük öç; cepheye büyük şükran, büyük yardım.»

Amerikan uçaklarının yakıp hurdahaş ettiği tarlalar çok etkilemiştir İbrahim'i. Bu halkı aç bırakmak içindir bu hareket. İbrahim üzgündür, düşünür. «Saygon'da devriye vazifesini yaparken, bir genelev kadınının evin üst katındaki pencereden fakir bir Vietnamlı ihtiyar kadına gizlice yiyecek verişini görmüştü. İnsanları aç bırakmak

---

(63) Cumhuriyet Gazetesi. 28/Haziran/971 (Vietnam halkının bağımsızlık savaşının ön planda milli bir savaş olduğu ve komünistlikle ilgili bulunmadığı, De Gaulle, Robert Kennedy ve sayısız batılı ve Amerikalı siyaset ve bilim adamlarınca bildirilmiştir.)

«Vietnam'da Savaş Suçları» S. 55. «Amerika Birleşik Devletleri, Gerilla hareketini, ona 'Vietkong' adını takarak lekelemeye çalışmıştır. Vietnam'da kendini böyle adlandıran hiç

(64) «Vietnam Çetecileri Arasında» S. 69

için tarlaları yakmak, mahsulü yok etmek emrini veren Amerikan yetkilileri o genelev kadınından, bir fahişeden daha merhametsizdir. İnsanca düşünceden yoksundur demek?»

İbrahim hem ilerliyor, hem de bunları düşünüyordu. Üstündeki Amerikan elbisesi, Amerikan silahı ile şimdi, bu yerde kurşunlanmış kanlı insan cesetlerinden utanıyordu. Kendisini de suçlu, katil görüyordu. İbrahim söylemiyordu bunları, yalnız dudakları titriyordu, böyle bir şeyi konuşmuyordu ama bunları düşündüğü muhakkaktı. «Bir Vietnamlıyı öldürmek değil vatanı için savaşan bir Vietnamlı tarafından öldürülmeyi daha uygun ve haklı buluyordu kendisi için.»

İbrahim parmağını silahının tetiğinden çekti. İki silahlı muhafız arasında yürüyen suçlu gibi bitkin, dalgın, perişandı. Köyün içine doğru ilerleyen bütün subay ve erlerin hepsinin parmakları silahlarının tetiğinde idi. Karşılarına çıkacak Kuzey Vietnamlıyı, onlarca Vietkong denilenleri; ister çocuk, kadın, erkek hatta sakat ihtiyar kimseler de olsa öldüreceklerdir. Amerikalı kumandanların emri idi bu. İnsan avına çıkmış aç, yırtıcı hayvan gibiydiler adeta. Ta Amerika'dan bunun için getirilmişlerdi.

Güney Vietnamlılar da onlardan aşağı değillerdi. Öldürdükleri insanlar, yakıp yıktıkları köyler, kasabalar, tarumar ettikleri ekilmiş tarlalar için mükâfatlandırılacaklardır kumandanları tarafından. Çantalarında Amerikan konservaları, çukulataları türlü yiyecekleri bolcaydı. Amerika yetkilileri boşuna vermez bunları, çıkarları için vermiştir. Vietkongların özgürlüğünü koruma direnişine geçmek zorunda kalmış bu toprakların sahiplerini öldürmeye gönderilmişlerdi. Ama hesapta kendilerinin de ölmesi vardır. Bu geniş bir Mafia çetesi olan Amerika yetkililerinin planıydı, oyunu idi.

İbrahim ayağındaki gıcır gıcır yeni Amerikan postalları, yanmış, yer yer kanlı ve cesetlerle dolu pirinç tarlaları içinde renk değiştirirken, onun kafasının içinde de bir değişme, bir fırtına esiyor, zihnini allak bullak ediyordu. Sonra bu fırtına dinip sakinleşince bu vahşetin kasvetinden arınıp masum, davasında haklı olan hunharca öldürülen insanlara karşı merhamet duymaya başlamıştı.

Dalgın ilerliyordu ki... hafiften bir inilti işitti. Etrafına bakındı, bakındı, sonra solunda biraz ileride göğsünden kanlar sızan yaralı bir Vietnamlıyı gördü. Yaralının yanına sokuldu, ona yardım edecekti elinden geldiği kadar. Ama yaralı genç yardım istemiyordu, böyle birşey istemediği bakışlarından belli idi. Amerikan elbisesini giymiş, onun silahını kullanan kimseden kendisine yardım gelmeyeceğini biliyordu. Çünkü böylelerinden hep kötülük görmüşlerdi. Yaralı genç Vietnamlı ile İbrahim, birbirine bakıyorlardı. Bir ara bakıştılar, genç yaralı kolunu hafif kaldırarak İbrahim'e :

— Haydi öldürsene beni? dedi.

İbrahim bu yaralı genç Vietnamlı gibi, ayni onun gibi düşünüyordu, «Amerikalı'da merhamet yoktur o yaralıya değil ölüye bile kurşun sıkar.» İbrahim de bütün görünüşü ile tam bir Amerikalıdır.

İbrahim yaralı gence iyice yaklaştı, cebinden mendilini çıkardı, yaralının yüzündeki kanla karışmış terlerini silmeye başladı. Genç gözlerini kırpmadan İbrahim'e bakıyordu. İbrahim bu def'a matarasının kapağını açtı, matarayı uzattı yaralıya.

— Su içmek ister misin? Al iç, dedi.

Genç şaşırmıştı. Şimdiye kadar Amerikalılardan, onlara satılmış kimselerden böyle bir hareket ne görmüş ne de işitmişti. Onlardan daima kötülük görmüşlerdi. My Lai

katliamını bütün korkunçluğu ile onun gibi daha başkalarını biliyordu.

İbrahim yaralının kurumuş dudaklarına baktı, sonra onun önünde secdeye kapanacakmış gibi diz çöktü, matarasını ona su içirmek için ağzına uzatırken, yaralı, İbrahim'e bakarak konuştu :

— Öldürmeyecek misin beni? dedi.

— Hayır, sana yardım edeceğim, dedi İbrahim.

Yaralı daha büyük bir hayret içinde iken, İbrahim matarayı onun ağzına dayayarak suyu içirdi. Gencin ağzının iki tarafından sızan sular, göğsündeki yaradan akan kana karışmıştı. Genç yaralı ferahlamıştı biraz olsun. Bundan İbrahim de memnundu. Daha sonra İbrahim, çantasından çıkardığı büyükçe bir pamuğu gencin yarasının üzerine bastırdı. Yaradan devamlı kan sızıyordu, hem de çokça sızıyordu. İbrahim gencin elini alarak yaranın üzerindeki pamuğa bastırdı.

— Elini tut böyle, dedi.

İbrahim yaralının kolları altından tutarak doğrultmak istedi, işte o zaman farkına vardı ki bu genç yaralının sağ bacağının diz kapağından aşağısı yoktur. İbrahim daha da çok acıdı bu gence.

— Sırtıma alacağım seni, dedi İbrahim.

Genç, tek ayağı üzerinde doğrulmaya çalıştı, ama bu zordu. Etrafına bakındı, İbrahim onun birşey aradığınının farkındaydı.

— Ne var ne bakınıyorsun? dedi.

— Koltuk deyneğim vardı ama, sahi, onu çok öteler-de kaçarken kırıldığı için atmıştım, dedi genç.

İbrahim, gencin koltukları altından tuttu kaldırdı, dikti ayağa sonra arkasını döndü ona.

— Haydi bin sırtıma, dedi

Yaralı genç iki kolunu İbrahim'in omuzlarına koyarak tutundu. İbrahim doğrulmaya çalışırken genç yaralı konuştu.

— Sen onlardan değil misin?

— Onlardanım, ama... dedi İbrahim. Başka ne diyebilirdi? Adeta bu yaralı genç Vietnamlıdan utanmıştı. Bu genci o vurmuş, onun köyünü ve diğer köyleri o yakmış, yıkmış, köyün bütün insanlarını öldürmüş gibi kendini suçlu görüyordu.

İbrahim elinde silahı, sırtında yaralı genç ayakta duruyor etrafına bakınıyordu, genç sordu :

— Nereye götüreceksin beni?

— Sen nereye gitmek istersen, sizinkiler nerede ise oraya götüreyim, dedi İbrahim.

Genç sol elini İbrahim'in omuzu üstünden uzatarak ilerisini işaret etti.

— Şu tarlanın bitimindeki çukura bırak beni, dedi.

İbrahim elinde silahı, sırtında yaralı genç ilerlemeğe başladı. Bu hareketiyle günahları af edilecek bir insanın huşu'u içinde, cennete gideceğine katiyetle inanmış bir mümin sevinci, rahatlığı içindeydi. «Beni af eder belki» diyordu içinden. Epey ilerlemişlerdi ki, Amerikan uçakları ayni vahşi seslerle üzerlerinden hızla geçip daha ileridеki bir köyü bombaladılar, alevler dumanar köyün içinden havaya yüksedi.

— Tuh... Allah kahretsin, dedi İbrahim.

Sırtındaki yaralının, uçaklar üzerlerinden geçerken hiç irkilmediğini, ama, köyü bombaladıkları zaman sarsıldığını, içinin hopladığını çok iyi anlamıştı İbrahim. Sordu gence :

— Bu köy senin köyün mü?

— Benim, benim köyüm, dedi. Dünya'yı kahr edici bir feryat gibi idi cevabı gencin.

— Kimsen varmıydı köyünde?

— Hepsi daha evvel öldürüldü, öldürülmüştü. Dedi genç

İbrahim, daha büyük bir üzüntünün ağırlığı içinde ilerlemeğe başladı. Tarlanın bitimindeki çukura geldiler. İbrahim yere çömeldi sırtındaki yaralı gence başını çevirdi.

— Hadi bakalım, geldik söylediğin yere, dedi.

İbrahim, genci sırtından indirdi ama, biraz zorlukla indirdi, yaralının kollarını omuzlarından zor ayırdı. Bir anda yaralı genç yüzükoyun yere serilmişti. İbrahim birden şaşkın doğruldu olduğu yerde hareketsiz yatan gence bir müddet baktı, sonra onu sırtüstü çevirdi, üstüne eğildi. Ölmüştü yaralı genç Vietnamlı.

— Ölmüş, ölmüş... diye mırıldandı İbrahim.

Cesedin yanında yere oturdu. Perişandı, sanki ağlamak istiyordu, ama ağlayamıyordu. Ölünün gözleri açıktı, çekik gözlerinde sanki bir gülümseme ışığı parlıyordu. Yarasından hâlâ akan kan onun olan toprağa sızıyordu. «Vatan toprağını kanıyla sulamak buna derler işte.» diye düşündü bir an İbrahim. Ölü adeta İbrahim'e bakıyordu, ama kinle, nefretle değil, memnuniyetle, dostça ona gülümsüyordu adeta. Ama, İbrahim üstünde bu Amerikan elbisesi, elindeki bu Amerikan silahı, onun bu dostca gülümseyen gözleri beni suçlu olmaktan kurtaramaz» diye düşünüyordu. Bu genç Vietnamlı, bunun gibi daha birçoklarını böyle elbise giyenler, ayni silahlarla vurmuşlardı, öldürmüşlerdi, öldürmeye devam etmektedirler. İbrahim yere oturmuş bu düşüncelerin kahrı içindeydi.

Amerikalı Zenci arkadaşı gelmiş, İbrahim'in arkasın-

da durmuş kendisine bakıyordu. İbrahim'se okadar başka bir âlemin, öyle bir insanca düşüncenin içine girmiş ki, arkadaşının kendisinin yanına kadar gelişini ne görmüş ne de işitmiştir. İbrahim eliyle ölünün göz kapaklarını kapattı artık ölü bakmıyordu ona. Bu anda Zenci'nin sesini işitti :

— Sen mi öldürdün onu İbrahim?

İbrahim birden irkildi, kafasını sesin geldiği tarafa çevirdi. Zenci ile göz göze geldi, sonra Zenci İbrahim'in önüne geldi ve yine konuştu zenci :

— Sana soruyorum İbrahim, bunu sen mi öldürdün?

— Hayır, ben öldürmedim. Yaralı idi, kurtulmasını, yaşamasını istedim, sırtımda gerilerden buraya kadar taşıdım. Sırtımda ölmüş.

Zenci, İbrahim'in yanına oturdu, ikisi de ölüye bakıyorlardı.

— Bizimkiler vurmuşlar onu, Vietkonglu bu, dedi Zenci.

— Evet, bizimkiler vurmuştur, Vietkonglu olduğu muhakkak.

Bir müddet konuşmadılar, bakıştılar, bakışlarıyla birbirlerine gerçek düşüncelerinden söz etmek istiyorlardı sanki. Zenci sigara paketini çıkardı İbrahim'e uzattı, bir tane de kendine çekti paketten, yaktılar sigaralarını, birkaç nefes çektiler, sonra içlerindeki kahredici ateşin alevini üfler gibi üflediler sigara dumanlarını. Hâlâ konuşmuyorlardı, adeta mühim bir meselenin karar arifesinde idiler. Bu ateş ve ihanet çenberi içinde her meselenin konuşulması olamaz, kararı verilemezdi. Bu sessizlik, Zenci'yi sıkmıştı adeta, yerde yatan ölüye bakarak konuştu.

— Konuştun mu onunla?

— Konuştum, ama... Fazla değil, cevap verecek hali yoktu, çok acı çektiği belliydi.

— Kimsesi varmıymış acaba?

— Şu köydenmiş, hiç kimsesi sağ kalmamış.

Zenci'yi ezici bir üzüntü kapladı, hâlâ ölünün üstündeydi gözleri. Bir süre yine konuşmadılar. Etraflarından köye doğru ilerleyen Amerikalı ve Güney Vietnamlı erlere subaylara falan aldırış etmiyorlardı. Zenci İbrahim'e doğru başını çevirdi.

— Sen hiç Vietkong öldürdün mü? diye sordu İbrahim'e

— Ateş ettim ama, yaraladım mı öldürdüm mü kimseyi bilmiyorum, diye cevap verdi İbrahim.

— Ben de senin gibi, Acıdın mı buna? diye sordu Zenci ölüye bakarak.

— Çok acıdım. Yalnız ona değil, bir de kadınla ufak çocuğunu gördüm öldürülmüş.

— Ben de gördüm onları, daha başkalarını da, ben de acıdım, dedi Zenci sonra İbrahim'e yine konuştu.

— Bizim ikimizin renklerimiz ayni değil, ayni kıt'ada doğmuş iki insan değiliz, ama... Düşüncelerimiz, insanca düşüncelerimiz, acımız ayni, öyle değil mi?

İbrahim silahına dayanarak oturduğu yerden doğruldu, Zenci'nin gözlerinin içine bütün samimiyetiyle baktı, sonra cevap verdi :

— Evet, evet...

Bu iki insan öyle candan, inançla, dostlukla, bütün bunların sevgisiyle birbirlerine bakıyorlardı ki, dünyada uluslararasında yapılmış anlaşmaların hiçbiri bukadar gerçek, bukadar samimi, güven verici değildir. İyi düşünceli insanların birbirine sevgisi, merhameti birleştiği zaman herşey güzeldir, güzel olur ve insanlar mes'ut olur-

lar. İşte o zaman felâketler onları bütün korkunçluğu ile kaplasa bile iyi düşüncelerle bireşmiş insanarı yine de sevinçle dolu olur.

İşte bu iki insan, İbrahim'le arkadaşı Zenci'nin ayni iyi düşüncenin insanı olduklarını anlamış olmaları, onları doyulmaz bir sevince ulaştırmıştır. İkisinin de gözlerinin içinde, bütün hallerinde bunun belirtileri vardır. İşte insanların böyle birleşmeleri anlaşmaları, dünyadaki kötü haraket ve düzenleri yıkacak onun yerine iyilik ve insanlık düzeni kurulacaktır.

Zenci, sıcak, dost elini İbrahim'in eli üzerine götürüp sıkarken, İbrahim de, Zenci'nin başını göğsüne çekti, ayni sıcaklıkla, ayni dostlukla onu kucakladı.

İkisinin de elleri tüfeklerine gitti, ikisi de tüfeklerinin mekanizmasını çevirdiler, tüfeklerindeki mermileri boşaltılar. Zenci sordu İbrahim'e :

— Ne yapıyorsun?

— Senin yaptığını, dedi İbrahim ve elindeki mermileri ölünün yan tarafına attı. Zenci İbrahim'e bakarak gülümsedi, o da attı silahından çıkardığı mermileri ayni yere.

Bu davranışlarının anlamı şuydu, «Öldürmek istemiyorlardı kendi memleketlerini müdafaa eden, özgürlük isteyen insanları öldürmeyeceklerdi de.»

Bir ara Zenci yine yerde yatan ölüye baktı, ölünün cebinden bir kağıdın ucu gözüküyordu. Yavaş, yavaş yerinden kalktı, ölüyü rahatsız etmekten çekinen bir hareketle aldı kağıdı, yine İbrahim'in yanına oturdu. Evvela kendi okudu kağıtta yazılı olanları, sonra İbrahim'e baktı. İbrahim de ona bakıyordu.

— Okuyayım mı? dedi Zenci.

— Oku, dedi İbrahim.

Zenci İbrahim'e iyice sokuldu, etrafa bakındı, uzak-

tan ilerleyen erleri gördü ama aldırış etmedi. Sonra ancak İbrahim'in işitebileceği bir tonda kağıttaki yazıyı okumaya başladı :

— «Kurtuluş Savaşçısı Vietnamlı,

Vietnam'ın özgürlüğü için döğüşüyorsun, döğüşeceksin. Sen bu haklı dava'nın savaşında, hiç bir şeyden, hatta ölümden bile korkmayacaksın. Dünyanın iyi düşünen namuslu insanları bizimledir.

Sömürücü, istilâcı Amerikan kapitalizminin çıkarları için, dolar karşılığında, vatanına, özgürlük savaşına, bu savaşın insanlarına ihanet etmeyeceksin, edilmesine karşı koyacaksın. Bu ihanet dünyanın bütün haysiyetli insanlarının davalarına, haklarına da ihanettir.

Bugün Amerika'nın girdiği yerde, onun dolarları insanları haysiyetsizliğe ihanete sürükleme vasıtası olarak kullanılmaktadır. O dolarlar, aşağılık, katil yaratmakta, onları karşımıza çıkarmaktadır. O dolarlarla kadınlarımızın namusları, Amerikan subaylarının, erlerinin kanlı ellerine, kucaklarına düşürülmeye mecbur edilmekte, buna zorlanmaktadır. Amerikalıların işgal ettikleri yerde her gün bir yenisi açılmakta olan genelevlerin kadınları, oraya düşürülmüş masum Vietnam kadınlarıdır.

(65) «İnsanlar nerede açsa ve sömürülüyorsa, nerede baskı altında ve küçük düşürülmüş durumda ise, bu kötülüğü işleyenler Amerika Birleşik Devletlerinin desteği ve onayı ile vardır ve ayaktadır.»

Kuzey Vietnamlı : Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesinin kahraman insanları... Amerikalıları topraklarımızdan atıncaya kadar, uygarlığımıza kavuşuncaya kadar savaşacağız. Zafer bizimdir.»

Zenci, okumasını bitirince başını iyice önüne eğdi;

---

(65) «Vietnamda Savaş Suçları» S. 130

üzüntülü idi. İbrahim ta... uzaklara, hâlâ alevler ve dumanların göklere yükseldiği, uçakların bombaladığı Vietnamlıların köyüne dalgın bakıyordu. Bir müddet ikisi öylece kaldılar. Sonra Zenci başını kaldırdı İbrahim'e baktı.

— Dinledin mi okuduğumu İbrahim? dedi

İbrahim hiç hareket etmeden cevap verdi.

— Dinledim, dinledim.

— Anladın ya biz kimlerle, ne niçin, neden döğüşüyoruz, buraya ne için getirildik? dedi Zenci.

İbrahim başını Zenci'ye çevirdi, onun gözleri içine baktı üzgün ve perişandı. Cevap vermedi, ama... çok şeyler söylemek, çok şeyler konuşmak istediği yüzünün hatlarından, bakışlarından anlaşılıyordu. Nihayet sabrı tükendi İbrahim'in, kızgın ve çaresiz bir insanın ruh haleti içinde, silahının dipçiğini birkaç defa yere vurdu, sonra Zenci'ye iyice uzandı ve konuştu :

— Amerika Hükümeti'nin isteği bu. Bu kağıtta neler yazılı: bütün ihanetleri, haksızlıklar, genelevlere düşürülen Vietnamlı kadınlar bile yazılı.

— Evet, burada yazılı olanların çoğunu gördük Saygon'da. Vaşington sokaklarında yarı aç, yarı tok yalın ayak dolaşmak, izbelerde yataksız, yorgansız taşlar üstünde sefil yatmak. ama kimseyi öldürmemek, kimseye kötülük yapmamak, kimsenin evini, tarlasını yakıp yıkmamak, daha çok haysiyetli birşeymi, daha mes'ut günlermiş onlar, şimdi anladım, dedi Zenci.

İkisi de bir müddet, yerde kanlar içinde yatan genç Vietnamlının ölüsüne baktılar. Artık konuşmuyorlardı; herşeyi konuşup, herşeyi anlamışlardı. Bu savaşın nedenlerini, haysiyetsizliğini biliyorlardı artık.

Zenci etrafına bakındı sonra silahına dayanıp ayağa kalktı, bir eliyle de kalkarken İbrahim'in omuzuna dokundu.

— Haydi gidelim, dedi.

İkisi de ayağa kalkmışlardır, son bir def'a yerde yatan Vietnamlının kanlı cesedine baktılar. Adeta onunla vedalaşıyorlardı. Zenci, elindeki kağıdı, Vietnamlının yanına usulca bıraktı.

İkisi de üzgün ve perişan, yanmakta olan köye doğru ilerlemeğe başladılar. Kendi ayaklarıyla, istekleriyle, tutuksuz suçluluklarını itiraf, ifadeye giden iki mücrim gibiydiler.

Kuzey Vietnamlıların, tek sağlam binası kalmayan, tek insanı sağ bırakılmayan köyüne girmişlerdi. Köyde yangınlar hâlâ devam ediyordu. Bu köye yakın bir köyün alevleri de göklere yükseliyordu. Ağaçların yaprakları bile insanlar gibi perişan, yerlerde bataklıklar içinde dağlanan insan gözlerini andırıyordu.

Subayların emriyle köyün her tarafı aranmış, canlı birşey bırakılmaması tenbih edilmişti. Köyün okul binası yerle bir edilmiş, hiçbir şeyden haberi olmayan, kin ve ihanet nedir bilmeyen, bu toprakların çocukları, (66) «Okul çantaları, kitapları, defterleri ile beraber bombaların delik deşik ettiği, parçaladığı kanlı cesetleri yerlerde, merhametsizliğin, haksızlığın, vahşetin tam bir belgesi, insanlığın yüz karası olarak durmaktadır.

Kuzey Vietnam'a Amerikan hava saldırılarının yeniden ve çok sayıda uçaklarla devam etmesi her yerde olduğu gibi Amerika Birleşik Devletleri Kongresi'nde sert tepkilere yol açmıştır. Ama, bunlara aldıran yoktur. Beyaz Saray silah fabrikatörlerinin arzusuna tâbi, vahşet ve kanlı maceraların zevkine marazi bir hodgâmlıkla kaptırmıştır kendini. Amerika halkı bu harbin çıkarılışında ve devamın-

(66) «Vietnamda Savaş Suçları» S. 168 — 169

da, aldatıldığını anlamaya başlamıştır. Hele Pentagon Raporları adı altında bu harbin içyüzü meydana konunca herşey su yüzüne çıkmıştır.

(67) «Vicdan sahibi bir kişi olarak, Nobel Barış Ödülünü kazanan Zenci Lider Dr. Martin Luther King, ırklar arası eşitsizliğin haksızlığına nasıl karşı çıktıysa, Vietnam savaşının haksızlığına da aynı şekilde karşı çıkmaya zorunlu hissetmişti kendisini. Dr. King şöyle konuşmuştur: (Vietnam'a atılan bombalar Amerika'nın kalbinde patlamakta, insanca bir toplum için duyulan özlemleri ve bunu gerçekleştirmenin olanaklarını paramparça etmektedir.)» (68) «Birçok Amerikalı denizci Vietnam'a gitmeyi reddetmiştir, Vietnam'a hareket edecek 'Constellation' gemisinin mürettebatı ve bir kısım erleri de gemiyi terk etmişlerdi.»

Kuzey Vietnam'a yapılan hava akınları, bütün saldırılar, gayretler boşa çıkmakta, Amerikalıları perişan duruma düşürmekte, şaşırtmaktadır. Kuzey Vietnamlıların kendi vatanlarını savunmakta gösterdikleri gayret, kahramanlık, cephedeki Amerikan ve Güney Vietnam birliklerini yıldırmaktadır. Hele şimdi Kuzey Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütünün aldığı seferberlik kararı, elbetteki korkunç bir kasırga gibi düşmanlarını korkutacak perişan edecektir.

Saygon'daki Amerikan ve Güney Vietnam kumandanlığı büyük bir telâş içindedir. Saygon'un içindeki

---

(67) «Martin Luther King» Redhouse Yayınevi. Türkçesi Sungur Savan. (Dr. King Amerika'daki Zencilerin liderliğini yapmış, Nobel barış ödülünü kazanmıştır. 4/Nisan/1968 de bütün insanlığın dostu olan bu adam bir suikastçının kurşunuyla öldürüldü.)

(68) Cumhuriyet Gazetesi. 1/10/971

Ulusal Kurtuluş Örgütü gerillalarının hareketi de onlara yeter de artar bile. Uykularını kaçırmakta, korkularını devamlı arttırmaktadır. Hele iki jet uçağının kaçırılması üçünün de havada infilâk etmesi şaşkına çevirmiştir onları.

Tapınağın altında Ulusal Kuruluş Örgütü tarafından bir müddet tutuklu olan, sonra da Saygon'un kenar mahallelerinden birine bırakıla niki Amerikalı Çavuşun tatmin edici bilgi verememeleri, bilhassa CIA yetkililerini serseme döndürmüştür. İşte Vietnam'daki Amerikan kumandanlığı, Güney Vietnam kodamanları böyle bir hengâmenin içinde ahmaklaşmaktalar.

⁂

İbrahim'le Zenci ve onlarla beraber olan subay ve erler tam bir harabeye dönmüş, insan cesetleriyle dolu köyün kenarındaki meydanlıkta toplandılar. Yemeklerini yediler, istirahatlerini yaptılar, sonra kendilerini takip etmiş olan araçlara bindirildiler. Bu bölük buraya kadar hiç zaiat vermemiş, ama ileride, daha ilerilerde ne olacağı belli değildir. Söylentiler pek iyi değildir. Kuzey Vietnamlılar, yani Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşçıları, mukavemet ediyor, taarruza geçiyor, Amerikalılara, Güney Vietnam birliklerine çok zayiat verdiriyormuş, bu takviye kuvvetlerinin de gönderilmesi o sebeblerdenmiş. Bu girdikleri köyün insanları müdafaasız kimselerdi. Ekseriyeti ihtiyar kadınlarla, sakatlar ve çocuklar kalmıştı bu köyde. Onlar da şimdi öldürülmüştü.

Araçlara bindirildiler, ilerliyordu araçlar, tozlu bataklıklı yerlerden, yanmış tarlalar kenarından. Uçakların bombaladığı, yakıp yıktığı başka köylere gidiyorlardı.

Bütün bu vahşet'e. saldırılara karşı elbette ki, Kuzey Vietnam Ulusal Kurtuluş Ordusu karşı koyacaktır.

Bunun için de (69) «Kuzey Vietnam'da seferberlik ilân edildi. Kuzey Vietnam Silâhlı Kuvvetleri Başkomutanlığı Amerikan bombardımanları karşısında, halk ve orduya genel savaş seferberliği emri vermiştir. Hanoi radyosunda okunan emirde, bütün kadrolardan, savaşçılardan, bütün hava savunma birliklerinden, hava kuvvetlerinden ve bölgesel düzenli kuvvetler ile özel kuvvetlerden ve güvenlik kuvvetlerinden, bütün cephelerde sıkı işbirliğinde bulunmalarını, bütün saldırı teşebbüslerini püskürtmeye, çok sayıda düşman uçağı düşürmeye ve çok sayıda pilot tutsak temeye hazı rolmalarını istemiştir.»

Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin bu çağrısına bu isteğine vatanlarının kurtuluşu, uygarlıklarına kavuşmaları için uyacakları mücadeleye var güçleri ile girişeceklerdir. Bu insanlar buna kararlıdırlar. Amerikan bombardımanları hakkında, (70) Hanoi'deki Başkomutanlık şöyle konuşmuştur: 'Bu saldırılar, Nixon hükümetince Amerikalıları tam bir yenilgi tehlikesinden kurtarmak için girişilen çok tehlikeli bir askerî macera.' «Bu kanlı ve haksız maceranın hesabını Nixon ve avenesi elbetteki bir gün verecektir. Amerika'da Vietnam harbi aleyhinde yapılan gösteriler bunun habercisidir.

(69) Cumhuriyet Gazetesi 30/12/971

(70) Cumhuriyet Gazetesi 30/12/971

XVIII

(71) «Vietnam Savaşı, insanlığın son yıllarda yaşadığı en büyük trajedidir.» Amerikalılar Vietnam'da insanları öldürmek, sakat bırakmak, acı çektirmek için her türlü silâhı, zehirli gazı kullanmıştır, kullanmaktadır. (72) «Vietnam'da doğan çocukların durumunu bütün gazete ve radyolar yayınlamıştır. Bu çocuklar bir süreden beri kusurlu doğmaktadır. Doğumdan gelen bu aksaklığın nedeni ise, ABD'nin bu bölgede kullandığı kimyasal silâhlardır..» «Vietnam'ın sakat çocukları, Amerika'nın boyunduruğundaki her ülkeye ders olmalıdır. ABD, Güney Vietnam'da halkı sözde bir komünist saldırısına karşı korumaktadır. Allah için, iyi de korumaktadır. Güney Vietnam'ın gelecek nesillerini daha doğuştan sakat bırakacak silâhlar kullanarak.»

İşte, İbrahim'le arkadaşı Zenci böyle bir harbin yöneticileri emrinde, onların çıkarları için harbe getirilmiş, savaşa sokulmuş, öldürmeye ve ölmeye mecbur edilmiştir, aldatılmıştır.

***

Sisli, kasvetli bir hava... Hafif hafif rüzgâr esmekte, dalları kırılmış bir ağaçın sağlam kalan tek dalı üstünde, Amerikalıların uçaklarının bombalarıyla yanmaktan kurtulmuş bir kaç yaprağını sallamakta. Bu ağaç da, bu-

---

(71) «Milliyet Gazetesi 18/Haziran/971» (Olayların İzinde) İsmail Cem.

(72) «Akşam Gazetesi. 27/10/970» Dış Haberler ve Yankılar. Ali Sirmen.

raya insanların getirdiği felâketten kayıp vermiş, «Kolu kanadı kırılmış» bir canlı idi. Bu ağaç konuşabilse kimbilir neler söyleyecek, insanların yüzüne nasıl «Tüüü» diye tükürecektir.

İbrahim'le Zenci'nin bulunduğu birlik, uçakların bombalarıyla yakılıp harap edilen Kuzey Vietnamlıların bir köyüne daha girmişlerdi. Bu köy de hâlâ yer yer yanmaktadır. Bombalarla parçalanmış, kurşunlanmış insan cesetleri çoktur. Yolların rengini bu insanların kanları değiştirmiştir.

Köye giren subaylar, çavuşlar, erler köyün meydanında toplanmış oturuyorlar. Döğüşmeden kahraman, vuruşmadan galiptiler bunlar. Bu birlik bundan önce uçakların desteğiyle üç köye daha girmiştir. Uçakların bombalarından kurtulup sağ kalanları bu birlik kurşunlayarak öldürmüş, vazifesini verilen emirlere göre yapmıştır. Yaralıya yardım etmek, esir almak gibi kurallar verilen emirlerle yok edilmiştir. Bu birliğin erleri, subayları, çavuşları bu hareketlerinden sevinçlidirler, gururludurlar. Ama, İbrahim'le arkadaşı Zenci, bundan ne sevinç, ne de gurur duyuyordu. Belki de bu kanlı, haksız kavgada içleri kan ağlıyordu. Onlar başka insan olmuşlardır, başka bir düşünce insanının mahkemesinin kararı içlerini taşarcasına doldurmuştur. Onlar şimdi kendilerindençok başka düşünen bir topluluğun arasında, içindeydiler. Onlardandılar, onlardan sayılıyorlardı.

Subaylar oturmuşlar, kadehlerine doldurulan viskilerini içiyorlar, büyük işler başarmış birer İkinci Dünya Savaşının hunharlığını yaratan Alman generalleri azameti içindedirler. Azı dişleri görünürcesine gülmekteler, o halleriyle avını parçalamış yırtıcı hayvan görünümündedirler. Muhakkak en büyük kumandanları tarafından bu başarı-

larından ötürü takdir edileceklerine seviniyorlar. Konuşmaları vahşet kahramanlığıdır.

Erlere konservalar, kutuda biralar dağıtılmıştır, onlar da bir taraftan yemeklerini iştahla, gülerek, şakalaşarak yemektedirler. Yalnız İbrahim'le Zenci birşey yemiyorlardı, onlar yalnız birer sigara yaktılar. Konuşmuyorlardı da, ara sıra bir birlerine bakışıyorlardı. Konuşacakları belki çok şeyleri vardır ama, nasıl konuşsunlar konuşmak istediklerini? Bu olacak şey değildir.

Subaylara yakın bir yerde telsiz cihazları kurulmuş, bir yerle mütemadiyen konuşulmaktadır. Mesajlar, raporlar verilip alınmaktadır. Telsizciler telsizin başından hiç ayrılmamaktadır. Bir ara telsizci Amerikalı çavuş birlik komutanı Amerikalı subayın yanına geldi, subay viskisini içtikten sonra, telsizci çavuş onun kulağına birşeyler mırıldandı, Subay hemen kalkıp telsizin başına geçti, bir yerle konuştu. Amerikalı subay bu konuşmadan sevinçli idi, telsiz konuşması bitince başka bir çavuşu yanına çağırarak ona birşeyler söyledi, direktifler verdi.

Birliği takip edip sonradan buraya gelen araçlar köyün yolu üstünde duruyordu. Birlik komutanı subay, çavuşla erlerin yanına geldi; erler ayağa kalkmıştı. Subay, erleri teftiş eder gibi onlara baktı, sonra jipine doğru ilerledi, diğer subay ve çavuşlar da onu takip ettiler. Çavuş erlerin topluluğu içinden bir kısım erleri ayırarak yanına sıraya dizdi. İbrahim'le Zenci de bunlar arasındaydılar. Bu ayrılan erler araçlara bindirildiler. Önde subay ve çavuşların bindikleri jipler, arkada da erlerin bindirildiği araçlar konvoy halinde hareket etti. Birkaç subay ve çavuşla bir kısım erler bu köyde kalmışlardı.

İbrahim'le Zenci bu araçta yine yanyana oturmuşlardı. Hiç kimse nereye gittiklerini, daha doğrusu nereye götürüldüklerini bilmiyordu. Bazıları bir birine «Nereye

gidiyoruz?» diye soruyordu. Öteki «Bilmem» manasında omuz kaldırıp indiriyordu. Gidecekleri yeri öğrenseler sanki ne olacak? «Hiç». Erlerin kimi sigarasını yaktı, kimi çantasından çukulatasını çıkarıp ağzını şapırdatarak yemeğe başladı. İbrahim'le Zenci evvela bakıştılar sonra başlarını arkalarında bir yere dayayarak gözlerini kapadılar. Uyumuyorlardı, sadece gözleri kapalı idi. Fırtınalar, kasırgalar kafalarının içini o kadar değiştirmişti ki, bu durumları bir şeye, esaslı bir şeye karar vermek için düşünmekti.

Önde subayların jipi, arkada İbrahim'le Zenci'nin ve onlar gibi Amerika'dan getirilmiş (74) paralı askerlerin ve Güney Vietnamlı erlerin bindirildiği araçlar, etrafa yayılan tarlaların yanık kokuları arasında ilerliyorlardı. (74) «Amerikan silahlı kuvvetlerinin -Arama ve tahrip- hareketleri, geride sadece yakıp yıkılmış topraklar bırakmıştır.»

Amerikan yöneticileri Vietnam harbinin kendileri için bir çıkmaza girdiğini bile bile bu harbi devam ettirmekte ısrar etmektedir. (75) «Vietnam cephesinde, Kuzey Vietnam'a karşı döğüşmeyi kabul etmeyen olduğu gibi, Kuzey Vietnam saflarında Güney Vietnam'a karşı, dolayısiyle Amerikalılara karşı Kuzey Vietnamlılarla omuz omuza döğüşen Amerikan askerleri de vardır.» Bunun en korkuncu da, (76) «Vietnam'da 1970 denberi 45 i aşkın Amerikalı subayın erleri tarafından öldürülmüş olmasıdır.» Bu durum elbetteki çoğalmakta, harp devam ettiği nispette çoğalacaktır. Bu Amerika için korkunç bir dönüm hareketi, mağlubiyete gidiş olacaktır.

---

(73) «Cumhuriyet Gazetesi, 5/10/970» Dış Haberler.

(74) «Akşam Gazetesi, 11/Aralık/969» Amerika'nın Vietnam'daki Savaş Suçları.

(75) Cumhuriyet Gazetesi, 27/Nisan/971

(76) Cumhuriyet Gazetesi, 5/1/972

İbrahim'le Zenci'nin ve diğer erlerin de bindirildiği araçlar yoluna devam etmektedir. Amerikan uçakları bunların üzerlerinden acı bağrışlarla ilerlere aşıp giderler, ilerideki Kuzey Vietnamlıların köylerini bombalarlar... Araçlar ormanlık bir yere gelmişlerdir, ama orman denen bu yerler yakıcı kimyevi silahlarla tarumar olmuş, zehirli bir iskelet haline gelmiştir bütün ağaçlar. İşte böyle yerlerden, «İnsan Hakları Beyannamesi» nde azametli imzaları bulunan Amerika Birleşik Devletleri yetkililerinin ihanet örnekleri içinde geçerler.

İbrahim'le Zenci arasıra bakarlar bu perişanlığa, sonra yine gözlerini kaparlar, dalarlar başka bir âleme. Belki de görmek istemezler bu durumları. İbrahim sanki bu harbi kınamakta, içinden memleketinin kurtarıcısı Mustafa Kemal Atatürk'ün «Harp, zaruri olmadıkça bir cinayettir» sözünü tekrarlamaktadır. Zenci ise, bir şeyi, esaslı bir şeyi dinliyordur; sanki bir konuşma onun kulaklarını çınlatır. Zenci'nin kulaklarını çınlatan bu ses, Zenci lideri, CIA nın parmağı olan bir suikast'e kurban giden Martin Luther King'in sesidir. King'in şu sözlerini işitiyordur her halde : (77) «Sevgili Ulusumuza çağrıda bulunuyorum. Bence savaş yoksulların düşmanıdır. Yalnız ülkemizdeki yoksulların ümitlerini yıkmakla kalmıyoruz, genç Zencileri, daha Harlem'de kendilerinin sahip olmadıkları özgürlükleri korumak için, Güneydoğu Asya'ya gönderiyoruz. Daha okul sıralarında yan yana oturtamadığımız zenci ve beyaz gençlerin birlikte ölüşünü televizyonda seyrediyoruz.

Vietnam'ın yoksulları adına konuşuyorum. Bu savaşın bedelini hem Vietnam'da ölümle ve ahlâk bozulmasiyle, hem de ülkemizin geleceği hakkında yıkılan ümitlerile

(77) «Martin Luther King» S. 189

ödeyen Amerika'nın yoksulları adına konuşuyorum. Bütün bu insanlar adına vatanımı yöneten kişilere sesleniyorum : Bu savaşı durdurmalıyız. Zenginlerin yanını tuttuğumuzu ve yoksulların dünyasını cehenneme çevirdiğimizi unutmayalım.»

Zenci, sanki King'in bu konuşmalarını işitmiştir. Gözlerini açtı, etrafına bakındı, sonra yine İbrahim'le göz göze geldiler. İkisi de kasvetli, korkunç bir rüyanın içindedirler, uyanmaya çalışırlar.

Dünyayı kana gark etmek, masum insanları, onların vatanlarını perişan edip, istila etmek, insan özgürlüğüne vahşice müdahalede bulunmak, Amerika yetkililerinin marifetlerindendir. İşte İbrahim'le Zenci ve diğerleri böyle bir savaşın kurbanları, cinayet vasıtaları olarak buralara, haklı Vietnam halkına karşı gönderilmişlerdir.

Ormanlığın nasılsa badireden kurtulmuş, henüz yaprakları, dalları parçalanıp yerlere serilmemiş bir yerine geldiler. Araçlar durduruldu, subaylar ve erler indiler aşağıya, dizildiler tam techizatlı olarak subayların karşısına. Yine verilen emirle ileride Amerikan uçaklarının bombaladığı bir köye, yine avcı hattında, etrafa dağılarak girecekler.

İbrahim'le Zenci ve diğerleri, silahları ellerinde, parmakları tetikte, Kuzey Vietnamlıların köyüne doğru ilerlemektedirler. Bu köy de, öteki köyler gibi uçaklar tarafından bombalanmıştır.

İbrahim'le Zenci yan yana ilerlemektedirler. Konuşmazlar da. Kendilerini bu harbin suçlusu sayarlar adeta. Yerlerde yatan cesetlerden utanırlar sanki. Köyün evleri hâlâ yanmakta, alevler, dumanlar yer yer havaya yükselip dağılmaktadır. İnsan oğlunun kaderi burada, şimdi ölmek, öldürmektir. Ortalık tamamen aydınlanmıştır, felâ-

ketin belirtileri daha açık görülmektedir. İbrahim'le Zenci'den evvel bu köye giren Amerikalı ve Güney Vietnamlı askerler köyde sağ kalanları da öldürürler; silah sesleri işitilir.

Bahtlarına küsen iki arkadaş, İbrahim'le Zenci, köyün içine kanlı cesetler arasında girdiler. Onları en çok üzen çocukların, ihtiyar kadınların cesetlerini görmektir. Silah sesleri durmuş, etrafı tam bir ölüm sessizliği kaplamıştır. Bir ara İbrahim'le Zenci, başı parçalanmış bir çocuğun cesedi yanında durdular, çocuğun çantasından dökülen kitapları defterleri de çocuğun kanıyla kıpkırmızı olmuştur. Acımışlardır bu çocuğa. «Bu çocuğun suçu nedir ki doğduğu köyünün içinde hunharca öldürülmüştür» Arkalarından gelen bir Amerikalı er de durdu, çocuğun kanlı ölüsüne baktı pis pis gülerek, sonra İbrahim'le Zenci'ye konuştu.

— Küçük yılan gebermiş, diye yırtıcı bir ses çıkararak güldü. Ayağını kaldırdı, çocuğa vurmak veya basmak istedi altları nalçalı postallarıyla, ama Zenci, onu hırsla omuzundan çekti geriye, er, kıçının üstüne oturdu yere. Bu Amerikalı er, Zenci'ye kızmıştı, hırsla bakıyordu oturduğu yerden. Zenci de ona bakıyordu, hem de fena bakıyordu.

— Vahşi bir hayvan gibisin. Ölüye, hem de bir çocuğun ölüsüne saldırıyorsun, dedi Zenci. Er şaşkın, hâlâ oturuyordu yerde. Zenci hırsla bağırdı ere :

— Kalk be... Benim derim kara, senin için zından. Kalk, bakma öyle kötü kötü yüzüme, sonra fena yaparım.

Amerikalı er ellerini yere dayıyarak yavaş yavaş kalktı, ses çıkarmadı, köyün meydanlık yerinde toplanmış erlerin yanına doğru ilerleme başladı. İbrahim'le Zenci de onu takip etti.

— Subaylara anlatmasın bunu? dedi İbrahim.

— Anlatsın, ne olacak sanki be? Çocuğun ölüsünden ne istiyor hergele?

Artık ikisi de götürmemişlerdir parmaklarını silahlarının tetiğine. Köy bomboştur; yıkılmış, yanmış kapı önlerinde, içlerinde insan cesetleri kanlar içinde perişan yatmaktadır. Köyün toprak yolları kanlıdır. Köyün meydanına gelmişlerdir. Bu meydanın bir tarafında ufak bir tapınak, onun bitişiğinde de okul vardır. Okul da, tapınak da tam bir harabeye dönmüştür. Bu perişanlığın içinde göze çarpan birşey vardır: Okulun devrilmeyen bayrak diğerinde Kuzey Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşçılarının bayrağı dalgalanmaktadır; pervasız, çekinmeden, bütün öldürücü kuvvetlere bu vahşet hegamonyasına meydan okur gibi dalgalanıyor, esen rüzgâr da onun böyle dalgalanmasına yardım ediyordu.

Bütün erler meydanda, subayların etrafını sarmıştı. Subaylar, çavuşlar burada da büyük zaferler kazanmış birer kahraman edası içindeydiler. Birliğin komutanı Amerikalı subay, okulun direğinde dalgalanan bayrağa baktı; sinirlenmişti buna. Etrafına göz attı. Köyün rahibi, elleri arkasından bağlı, iki erin arasında subayın karşısına getirilmişti. Rahip ayni zamanda köyün öğretmeniydi de. Subayın karşısında dimdik durdu, fütursuz, korkusuzdu. Subay rahibi yanına çağırdı. Rahip hiç aldırış etmedi, yerinden kımıldamadı bile.

— Gelsene buraya be, diye bağırdı subay rahibe.

Rahip, yine aldırmadı, bu defa çavuşlar koştular rahibin yanına, çavuşlardan biri,

— Gelsene! Kumandan emir veriyor, gel sokul, dedi ve rahibi çekti kolundan aman rahip direndi kımıldamadı, cevap da vermedi.

Kumandan çok kızmıştı rahibe, hırsla geldi rahibin yanına. Direkte asılı bayrağı işaret ederek bağırdı :

— Bu ne? Bu bayrak hâlâ direkte sallanacak mı?

Rahip etrafına, sonra da direkte dalgalanan bayrağa baktı, her şeyi göze almış bir insanın fütursuzluğu içinde konuştu :

— Evet, bu bayrak bu direkte sallanacak. Bugün Vietnamımızın Fransızlardan kurtuluşunun günüdür.

Kumandan, yanındaki çavuşlara emir verdi :

— Çözün şunun kollarını.

Çavuşlar, rahibin kollarını çözdüler. Kumandan iyice yanaştı rahibe.

— Hadi indir onu aşağıya, dedi.

Rahip, kumandanın suratına sert bir tokat indirir gibi cevap verdi :

— Hayır, indirmem, o bayrak için çok Vietnamlı kan döktü, döküyor.

— İndir diyorum sana indireceksin? diye bağırdı kumandan ve rahibe yumruğunu vurdu, rahip sarsıldı ama yere düşmedi.

— İndirmeyeceğim, diye yüksek sesle cevap verdi subaya,

— Bunu kim astı?

— Ben.

— Astığın gibi sen direceksin onu, dedi subay.

— Hayır, indirmeyeceğim, diye bağırdı Rahip.

— Öleceksin be adam, öldüreceğim seni, diye avazı çıktığı kadar bağırarak rahibin üstüne hücüm etti, tabancasının namlusunu alnına dayadı. Rahip fütursuz dimdik duruyordu.

— Ölebilirim, diye cevap verdi.

— Demek o bayrağı direkten indirmemek için ölümü kabul ediyorsun da?

— Evet, kabul ediyorum.

Subay şaşırmıştı. Bu ne cesaretti? Bu rahip Vietnam

Kurtuluş Bayrağını dalgalandığı direkten indirmemek için ölüme meydan okuyordu.

Bütün subay, çavuş ve erler, hele İbrahim'le Zenci, rahibin bu cesurca hareketine hayret etmişlerdi. Memleketini, onun özgürlüğünü temsil eden bayrak için ölmeyi göze alan bu insanlar nasıl mağlup olur? Barbar sürülerine nasıl boyun eğer? Olmaz, olmayacaktır. Rahibin bu hareketi adeta bir zafer müjdesi, parolasıdır Ulusal Kurtuluş Savaşçıları için.

Amerikalı çavuşlar yanaştı kumandan subayın yanına, çavuşlardan biri subaya selâm alarak konuştu :

— Kumandanım, müsaade edin ben kurşunlayayım şu köpek rahibi, dedi.

Kumandan, silahı tutan elini indirdi aşağıya, düşündü bir kez, sonra silahını yerine koydu, elleri arkasında olduğu yerde doksan derece bir dönüş yaptı. Ne yapacağını şaşırmış bir insan haleti ruhiyesi içindeydi. Rahip hiç aldırış etmiyor; korkuyu adeta düşmanlarına devretmişti.

Subay, çavuşlara döndü emir verdi :

— İndirin ve parçalayın o bayrağı.

Çavuş oradaki erlere bağırdı :

— Dama çıkın, indirin o bayrağı, atın aşağıya, haydi, çabuk,

İki er silahlarını yanlarındaki arkadaşlarına verdiler, biri diğerinin omuzuna basarak dama çıktı, bayrağın asılı bulunduğu yere gitti, elini bayrağın ipine uzattı, bayrağı çekip alacaktı. Olmadı, yapamadı bunu... Çünkü; o anda rahip kolunun içinden çıkardığı silahını ateşledi damdaki ere, sonra da aşağıdakine. Erlerin ikisi de cansız yere serildiler, hele damdaki er öyle bir yuvarlandı ki aşağıya, silah sesinden daha korkunç bir ses çıkardı.

Ortalık karışmıştı. Subaylar, çavuşlar silahlarını çek-

tiler mermilerini rahibin üstüne boşaltılar, delik deşik ettiler rahibin vücudunu. Rahip şimdi, bayrağın dalgalandığı okulun duvarı dibinde kanlar içinde, cansız yatıyordu.

Rahip dediğini yaptı... «Ben ölmeden bu bayrak buradan indirilemez» demişti, öyle de oldu işte. Çavuş ve erler rahibin vücuduna basarak tırmandılar dama, bayrağı yırtarak indirdiler aşağıya. Rahibin kurşunladığı iki er de cansız yatıyordu yerde. Subaylarda, çavuşlarda, erlerde şaşkınlık son haddini bulmuştu.

İbrahim'le Zenci, bu köyün sağ kalan tek insanı rahibin cesaretine, kahramanlığına, vatanına, onun sembolü bayrağına bağlılığına hayran kalmışlardı. İçlerinden ona saygı duyuyorlardı.

Kumandan'ın emriyle yeniden arama vardı köyün içinde. Sağ kalanlar varsa öldürülecektir. Erler, çavuşlarla beraber köyün içinde arama işine koyuldular. Hem de çok dikkatli arama yapılacak.

Kumandan durumundaki subayla bir çavuş meydanda araçlardan getirilen portatif iskemlelere oturdular. Askerlerin bir kısmı, bir çavuşun nezaretinde, rahibin öldürdüğü iki eri sediyelerle götürdüler. Bu Amerikalı kumandan kendilerinden ölenlerle de ilgilenmiyor, onlara önem vermiyordu. Gülümseyerek yanındaki çavuşla konuşuyordu. Bir ara yanındaki çavuş :

— Ver şu viski şişesini, dedi.

Çavuş, yan tarafta duran çantadan, viski şişesi ile bir bardak çıkardı. Bardağa doldurdu viskiyi, kumandana uzattı.

— Buyrun Kumandanım,

Kumandan, viski dolu bardağı aldı yudumladı, sonra çavuşa döndü :

— Kendine de doldur, dedi.

Çavuş kendine de bir bardak viski doldurdu. Tam viskiyi yudumlayacağı anda, birden okulun yıkık duvarı arkasından iki genç Kurtuluş Savaşçısı göründü, yıldırım hızıyla subayla çavuşun üstüne çullandılar. Bu iki savaşçı gencin silahları yoktu, ama cesaretleri ve mücadele azimleri çoktu. Subayla çavuşu bir anda yere yıkıp silahlarını aldılar ve boşaltılar subayla çavuşun üstüne mermileri. Subayla çavuşun beyinlerini parçalamıştı mermiler. İki savaşçı genç yıldırım hızıyla oradan uzaklaştılar.

Köyün içinde arama vazifesine çıkmış subaylar, çavuşlar ve bir kısım er koştular silah seslerine Meydana geldikleri zaman kumandanlariyla çavuşun cesetlerinden başka bir şey göremediler orada. Şaşkına dönmüşlerdi hepsi. Korkudan kımıldamıyorlardı yerlerinden, onlara da birer kurşun gelebilir, onların da bir saniyede beyinleri dağılabilir. Subaylardan biri kendine geldi neden sonra, bağırdı etrafındakilere :

— Köyün içinde Vietkonglar var, dikkatli olun.

Oradakilerin hepsi çil yavrusu gibi dağıldılar, yıkılan binaların sağlam kalan duvarlarını kendilerine siper edindiler. Korkudan hiç biri kımıldamıyor, hatta etraflarına bile bakamıyorlardı. Şimdi düşmanı vurmak değil, canlarını korumak, kurtarabilmek telâşı, korkusu içindedirler. Biraz sonra köyün dışından silah sesleri geldi. Bir müddet devam etti silah sesleri, sonra da çavuşlar, subaylar, erler birer ikişer meydana geldiler. İbrahim'le Zenci de bir sokağın içinden ayni yere geldiler. Toplandılar beyinleri kurşunlarla parçalanmış subayla çavuşun ölüleri etrafında.

Telsizler işlemeye başladı, durumu bildirdiler kumandanlığa. Bu haberden kumandanlık gazaba gelecek, vahşet saldırılarına elbette ki daha fazla devam edecek emirler vereceklerdir. Öyle de oldu.

İbrahim'le Zenci'nin birliği köyü terk etti. Ormanlığın içinde bir yerde konaklama emri almışlardı. Hava kararmaya başlarken Amerikan uçakları uçtular köylerin üzerine, bir daha, bir daha bombaladılar köyleri, daha ile rilere de uçtular, ilerideki köyleri kasabaları da bombaladılar.

Hava tamamen kararmış, gece olmuştur. Her tarafı derin bir sessizlik, ürperti kaplamıştır. Ormanın dalları, yaprakları ölü kefeni gibidir sanki üstlerinde. İbrahim'le Zenci bir ağacın altına uzanmışlardır, uyumaları lâzımdır, ama, imkân var mı? Kötü kaderlerinin fırtınası içinde perişandırlar. Sırtüstü yatmışlar, elleri başlarının altında, gözleri karanlığın içine dikilmiş, düşüncelere dalmışlar. Kimbilir neler düşünüyorlar? Sabahın alaca karanlığında yine çıkacaklar kanlı ölüm yolculuğuna.

Bu kanlı savaşın korkunçluğunu dünyada bilmeyen kalmamıştır. (78) «Amerikan uçaklarının saldırısına uğrayan bir köye ilk giren bir Amerikan görevlisi şunu anlatıyor :

«Her şeyi kabul edebilirim, ama çocukların öldürülmesini asla. Köyde canlı olarak sadece iki kişiye rastlayabildim: On yaşında bir erkek çocukla, sekiz yaşlarında kızkardeşi. Evlerinin yıkıntıları üzerinde sakin oturmuş duruyorlardı. Çevrelerinde anneleriyle babalarının ve bir çok başka çocukların cesetleri yatmaktaydı.»

(79) «1968 senesi Kasım ayında durdurulan bombardumanın yeniden ve geniş çapta başlaması dünyada olduğu kadar Amerika'da da şaşkınlık yaratmış, Amerikan Senatosu, Kuzey Vietnam'a karşı girişilen hava saldırısına

---

(78) «Vietnam Vietnam» S. 158

(79) «Cumhuriyet Gazetesi, 2/1/972»

karşı çıkmıştır.» «Amerikan Savunma Bakanı Melvin Laird, başlatılan bombardımanın istenen hedeflere ulaşıncaya kadar devam edeceğini belirtmiştir. Ama bütün bu hareketlerden Nixon yönetimi kötü bir puan almıştır.» (80) «Başta Nixon olmak üzere bütün bu Vietnam kanlı savaşının suçluları Vietnam'daki Amerikan Kuvvetleri Komutanı Andrev Goodpaster, Saygon'daki Amerikan Büyük Elçisi, Dışişleri Bakanı William Rogers, Baş Danışman Henry Kiessinger, Amerikan Savunma Bakanı Melvin Laird ve çıkarcı silah fabrikatörleridir.»

⁂

Sabahın alaca karanlığında İbrahim'le Zenci'nin birliği ormanın içinde tam techizatlı, yeni kumandanlarının karşısında sıraya dizilmişler, hazır ol vaziyetindedirler. Kumandan, subay ve çavuşları etrafına toplamış, direktifler, sıkı emirler vermektedir. İşler ciddidir. Kuzey Vietnamlılar, Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşçıları karşı harekata geçmiştir. Alınan haberlere göre, (81) «Amerikalıların Kuzey Vietnam topraklarını bombalaması sırasında 19 Amerikan savaş uçağı düşürülmüş, iki Amerikan pilotu ele geçirilmiş, bir üçüncüsü de yaralı olarak hastahanede yatmaktadır. Bu haber Hanoi radyosu tarafından bildirilmiştir. «Kuzey Vietnam köylüleri de yapılan vahşete karşı büyük bir kin ve intikamla saldırıya geçmiştir. (82)» Vietnamlı genç kızlar gerilla tekniği ile yetiştirilmekte, mukavemet ve saldırı hareketine girişmektedirler.

Amerikalıları ve onlarla beraber olan Güney Vietnamlı subayları, çavuşları bütün bu haberler korkuya düşür-

---

(80) Yeni İstanbul Gazetesi, 27/Mart/969
(81) Cumhuriyet Gazetesi 2/1/972
(82) «Vietnam Vietnam» S. 140.

müştür. Artık cephelerde, bilhassa Kuzey Vietnamlıların köylerine, kasabalarına girerken dikkatli olmaları lâzımdır. Erlere bu vaziyetler sıkı sıkı tenbih edilir; zaten etmeseler de şahit oldukları vak'alar onlara korku vermeye, dikkatli olmalarına kâfidir.

Yeni bir taarruz, yeni bir ilerleme vardır. Araçlara bindirildiler, ormanın içindeki yoldan hareket ettiler, sonra çamurlu bataklık yollardan ilerlemeye başladılar. Sabah olmaya başlamış ama ortalık daha aydınlanmamıştır. İbrahim'le Zenci her zamanki gibi araçta yanyanadırlar, sigaralarını yakmışlar, kahredici bir rüyadadırlar. Bütün hayatları korkunç, acıklı bir rüya gibidir ama uyanılmayan bir rüya, gittikçe korkunçlaşan bir rüya, gittikçe onları insanlıklarından utandırıcı bir rüyadır bu. Her öldürülmüş, öldürülen insanın katili kendileri imiş gibi, bunların günahını, vebalini bütün bedbahtlığı ile onlar üzerlerine almışlar, bunun ağırlığı altında sanki ezilmekteler.

Ormanın düzlüğe, açıklığa çıkılacak bir yerinde araçlar duduruldu. Bindirildikleri gibi tam techizatlariyle araçlardan indirildiler. İndirildikleri yerdeki ağaçlar arasından önlerinde Kuzey Vietnamlılara ait büyükçe bir köy görünüyordu. Artık bu köye doğru pervasızca ilerlemek kolay değildir, cesaret ister. Kuzey Vietnam köylüleri çoluğu, çocuğu ihtiyarı ile bir mukavemet hareketine geçme kararı almıştır. Ama bu önlerindeki köyde böyle bir hareketle karşılaşacaklar mı, bu mukavemet hareketleri daha ilerilerde mi? bilinmez. Ne var ki korkuları içlerini kara bir bulut gibi sarmıştır.

Verilen emre göre araziye dağıldılar, elleri silahlarının tetiğinde, köye doğru ilerlemeye başladılar. Başka birlikler de köye doğru başka istikametlerden ilerliyordu. Bir kısım erler, subaylar köye daha evvel girmişlerdi. Bunların acele edişlerinin başlıca sebebi, köyün genç ka-

dınlarının, kızlarının ırzına geçmek içindi. Bu iş artık Amerikalı askerler, subaylar, çavuşlar arasında bir yarışma halini almıştır. Köyün içinden mütemadiyen silah ve bomba sesleri gelmekte, yangınlar gözükmektedir.

İbrahim'le Zenci bu kanlı ve üzücü hengame içinde yan yana köye girdiler. Bir Amerikalı subay vahşi bir hayvan gibi bağırıyordu. (83) «Hepsini gebertin, sivilleri de»

İbrahim'le Zenci köye girdikleri zaman köyün bir ucunda böğründen aldığı yaradan kanlar fışkırmakta olan bir kadın yerde yatıyor, kesik kesik nefes alıyordu. Çevresine bir sürü çocuk birikmişti. Çocuklar yüzleri dehşet içinde, hıçkıra hıçkıra ağlıyorlar, arada bir gözlerini kaldırarak askerlere bakıyor, sonra tekrar dönüp can çekişmekte olan kadının üzerine kapanıyorlardı. Amerikalı erler, Vietkongların saklanıp ateş ettiğini sandıkları evleri baştan aşağı yakıyorlardı. Subaylardan biri yine bağırıyordu. «Gebertin hepsini, canlı kimse kalmasın.»

İbrahim'le Zenci, yerde can çekişen kadına, onun etrafını sarmış ağlaşan çocuklarına çok acımışlardır. Hiç olmazsa bu çocukların öldürülmemeleri için bir şey yapmaları lâzımdı. Ama etraflarındaki subaylar, çavuşlar, erler öldürmek için bu günahsız, suçsuz çocukları silahlarını doğrultacaklar. Zenci ile İbrahim bakıştılar birbirine; sonra etraflarına, etraflarındaki erlere, çavuşlara baktılar. O anda erlerden biri silahını doğrultmuştu çocuklardan birinin üstüne. Zenci birden erin silahının namlusunu tutup başka tarafa çevirdi. Silahtan çıkan kurşun boşlukta vınlayarak kayboldu. Zenci kararlı idi, öldürtmeyecekti bu çocukları. Bağırdı etrafındakilere :

— Bu çocukları öldüremezsiniz, bunların suçu, günahı ne?

---

(83) «Vietnam Vietnam» S. 151.

Oradaki çavuş ve erler dona kalmışlardı. Zenci'nin siyah iri gözleri bir anda hepsinin üzerinde şimşek gibi parladı, yıldırım korkusu verdi hepsine.

— Sen böyle bir emir veremezsin, dedi çavuş Zenci'ye.

Zenci, dikti gözlerini çavuşa; korkusu kalmamıştı Zencinin.

— Emir vermiyorum, ama çocukların öldürülmesine karşı koymak insanlık vazifemdir. Sizin çocuklarınız yok mu? Yeter artık, diye bağırdı.

Çavuş ve erler hareketsiz Zenci'ye bakıyorlardı, içlerinden çokluğu silahlarının namlularını aşağıya indirdiler. Çavuş bu durumu görmüştür. Korku ve tereddütle etrafına bakındı, sonra Zenci'ye döndü :

— Ne yapalım öyleyse? Öldürülmeleri için emir verildi dedi.

— Saklayalım çocukları, icab ederse bu haksız emre karşı geliriz, böyle vahşice emir dinlenemez çavuşum, dedi.

Çavuş ne yapacağını şaşırmıştır. Artık o da bu çocukların öldürülmesine razı değildir. Etrafına bakındı, sonra konuştu :

— Saklayalım bunları öyle mi? Haydi alın çocukları şu evin yıkık olmayan bir tarafına götürün, evin önünde de biriniz nöbetçi durun. İçeriye kimseyi sokmazsak öldürmezler onları, dedi çavuş.

Erlerin hepsi sevinçliydiler, öldürmek istemiyorlar, kurtarmak istiyorlardı çocukları. Hepsi birer çocuğu kavradı bellerinden. Çocuklar analarından ayrılmak istemiyorlardı, ağlaşıyorlardı, ama anaları ölmüştü artık, dayanamamıştı acılara, fazla kan da kaybetmişti.

Çocukları evin içine koydular, onlara birer de çukulata verdiler. Evin önüne de erlerden biri nöbetçi olarak dikildi.

Şimdi Zenci rahatlamıştı, biraz olsun ferahlık içindeydi. İbrahim de öyle, hatta diğer erler de bundan memnundular.

Çavuş, İbrahim'le Zenci'nin yanına yaklaştı, elini Zenci'nin omuzuna koydu.

— Beni ve erleri büyük bir günahtan kurtardın, sana sevgi duydum, bütün Zencileri seveceğim artık, dedi.

Zenci'nin, iri siyah gözlerinden yaşlar yanaklarından ceketinin açık yakasına, oradan da göğsüne akmaya başladı. İbrahim'in de gözleri dolmuş o da hemen ağlamaklı olmuştur. Görünüşü ile kapkara olan Zenci'nin ne kadar ince, hassas, merhametli, insancıl bir ruhu vardı.

Çavuş bu durum karşısında, vahşetin, hunharlığın, hatta kahpeliğin çelik kapılarını kırmış, tarumar etmiş, insanlığına, insanca düşüncelere kavuşmuştu. Çavuş, Zenci ile İbrahim'i iki yanına aldı, diğer erler de etrafında, köyün içinde ilerlemeye başladılar.

Köyün bir sokağından koşarak gelen bir er çavuşun önünde selam alıp durdu, sırıtarak çavuşa konuştu :

— (84) «Çavuşum, iki Vietkong öldürdüm, çocuklar, piçlerden de en aşağı iki tanesini geberttim.»

Çavuş ere dikkatle baktı, canı sıkıldı bu habere çavuşun, sonra Zenci'ye baktı.

— Oluyor işte böyle şeyler kötü, dedi, sonra karşısındaki ere döndü ona sordu.

— İki Vietnamlı, köylü çocuğu mu öldürdün?

— Evet çavuşum.

— Senin çocuğun var mı?

— Var çavuşum.

— Severmisin çocuğunu? Özlemişsindir de onu, dedi çavuş

---

(84) «Vietnam Vietnam» S. 151.

Er ceketinin üst cebinden defterini çıkardı, defterden bir resim çekip aldı, çavuşa uzattı :

— Bak çavuşum, işte benim oğlum. Ne de güzel değil mi? Çok özledim onu, dedi. Çavuş, resmi aldı baktı.

Erin resimde görülen çocuğu üç dört yaşlarında vardı, lüle lüle sarı saçlı güzel bir çocuktu. Çavuş resmi ere uzatırken ona baktı, konuştu onun gözleri içine bakarak :

— Çok güzel çocuğun var, Allah nazardan saklasın. Öldürdüğün iki çocuk senin oğluna benziyor muydu, oğlunun yaşında var mıydılar?

Çavuşun karşısındaki er birden sarsıldı, evvelâ çavuşa sonra da elindeki kendi oğlunun resmine baktı.

— Bir tanesi oğlum kadardı, aaaa... Biraz da benim, benim oğluma benziyordu, bu resimdeki gibiydi, dedi. Şaşkındı er, başını oğlunun resmine iyice eğdi, ağlar gibi konuştu :

— Keşke öldürmeseydim onları, ne yaptım ben? Ben ne yaptım?

— Suçları neydi çocukların? dedi çavuş.

— Bilmem, şey, suçları ne olur o kadarcık çocukların? Suç bizde çavuşum, suç bize böyle emir verenlerde. Ama çavuşum, artık ben böyle emirleri dinlemem, bu emri ve reni de vururum, dedi,

Er gazaba gelmişti, isyan ediyordu. Etrafına bakındı, resmi cebine koydu, silahını yukarıya kaldırdı, koşarak oradan ayrıldı uzaklaştı; yıldırım hızıyla hedefini arayan bir kurşun olmuştu bu er.

Biraz sonra birkaç silah sesi işitildi, çavuş ve yanındakiler koştular silah seslerinin geldiği tarafa. İki Vietnamlı çocuğu öldürdüğünü söyleyen Amerikalı er kendisine böyle emir veren iki subayı vurmuş, cansız yere sermiş, bir çavuşu da yaralamıştı, ama başkaları da onu kurşunlamışlar, öldürmüşlerdi.

Bu durumu gören Amerikalı ve Güney Vietnamlı subay ve çavuşlar çok korkmuşlardır. Şimdi Vietkonglardan başka kendi erleri de silahlarını subaylarına çevirmişlerdir.

***

Kuzey Vietnam halkı çok zülm görmüş, çok işkence çekmiş, evvela Fransızlardan, şimdi de Amerikalılardan. Amerikalıların zalimce, insafsızca hareketleri, Vietnam'a girişlerinden itibaren aralıksız devam etmektedir. 1965 den evvel başlamıştır bu hareketler. (85) « Vietnam köylüsü, köyünde kalacak olursa Amerikan ateşi altında can verir, kurtulmaya kalkınca da ilerleyen askerler ona -Kaçan bir Vietkong- diye ateş açarlar. İşte aşağıda Malcolm Brown'un (Savaşın Yeni Yüzü) adlı kitabında Vietnamlı bir çiftçinin başına gelenleri şöyle anlatıyor :

«Birdenbire, elli metre kadar ileride bir adam havaya sıçrayıp koşmaya başladı. Çevremizde ne kadar makineli-tüfek, tüfek, tabanca varsa hepsi adamın üstüne ateş yağdırmaya koyuldu. Bu kadar ateşin altında nasıl olup da bu kadar uzun koşabildiğine şaşkınlıkla bakıyordum. Ama, en sonunda bağırmadan, ağzından bir ses bile çıkarmadan olduğu yere yığılıp kaldı.

İçimizden birkaç kişi düştüğünü gördüğümüz adama bakmak için ileri gönderildi. Ben de aralarına katıldım, Onu çamurların içine sırtüstü uzanmış bulduk. Çıplak göğsünün ortasında üç kurşun deliği görülüyordu. Üzerinde kısa bir siyah pantolondan başka bir şey yoktu. Hâlâ canlı ve aklı başındaydı. Elini ayağını oynatıyor, başını öne arkaya sallıyordu. Dudaklarında kan vardı. Askerler yerde yatan adama bakıyor ve gülüyorlardı... Askerlerden biri, ya acıdığından, ya büsbütün zalimlik etmek için çamura saplı duran ağır bir sopayı kaldırarak önce, adamın

(85) «Vietnam Vietnam» S. 159.

boğazına yakın bir noktada toprağa sapladı. Sonra, sopayı adamın boğazına doğru eğerek, boğmayı denedi. Adam hâlâ çırpınıyordu. Başka bir asker, sopanın serbest ucunun üstünde tepinerek adamın boynunu kırmak istedi. Ama, boynun yerine sopa kırılmıştı. Arkadan bir başka asker, adamın göğsüne sıçrayıp ezmeyi tecrübe etti. Lâkin o bir türlü son nefesini vermiyordu. En sonunda, gruptaki askerler bu işten vaz geçip, gülüşerek, dönüş yolunu tuttular.

Kulübelerden birinden iki kadın fırlamıştı. İkisinin de üzerinde bol siyah bluz ve pantolon vardı. Bir tanesi yaralı adamı görünce eliyle ağzını kapadı; kocasını tanımıştı. Hemen tekrar kulübesine koştu, biraz sonra içi çeltik tarlasından alınmış kara su ile dolu bir kovayla döndü. Yere oturdu, adamın başını dizlerinin üstüne yerleştirerek, yaralının üstünde pıhtılaşan kanları temizlemeye başladı. Arada sırada başını sallıyor, birşeyler mırıldanıyordu. Adam aşağı yukarı on dakika sonra can verdi. Kadın yerinden kalkmadan, bir eliyle adamın gözlerini örterek, öyle ce kaldı. Ağır ağır, bakışlarını askerlerin üzerinde dolaştırdı, sonra bana baktı. Üzerimde yoğunlaştırdığı bu bakışlarda öyle bir ifade vardı ki, zaman zaman beni hâlâ rahatsız der.»

«Ey Amerikalılar! Ne hale koydu sizi bu Vietnam....»

«Vietnam savaşı Amerika Birleşik Devletleri hesabına manevî bir felâket olmuştur.»

Amerikalılar bu hunharca hareketlerinin karşılığının ne olduğunu bilmeli, karşılığını beklemelidir.

XIX

Kuzey Vietnam'da, Honoi'de Vietnam Uusal Kurtuluş Savaşı yetkililerinin aldığı seferberlik kararıyla, hummalı bir çalışma hızı başlamıştır. Kadın, erkek, çoluk çocuk bu savaşa katılmak gücünde son gayretleriyle kendilerinden isteneni yapmaya hazırlanıyorlar.

Saygon'daki Amerikalılara ait hava üssünü, üsteki benzin depolarını bombalayan iki genç Vietnamlı kız, Nhung ve Chau da yeni bir savaşa katılmaya, Türk Kurtuluş Savaşı'nın kadınları gibi memleketlerinin kurtuluşu için savaşa hazırlanmaktadırlar. Hanoi'deki genel karargâhtan bu savaştaki yeni vazifeleri kendilerine tebliğ edilmiştir. Bu iki kız düşman hatları içine girecekler oralardaki bir köyde gizlenecekler, telsizlerini işletecekler, düşmanın durumunu gerilere, kumandanlığa ileteceklerdir. İcab ederse düşmanlarla çarpışacaklardır da.

Bu iki Ulusal Kurtuluş Savaşçısı vazifeye, cephe ilerisine hareket etmişlerdir. Hareketleri çok gizli ve tedbirli bir düzende olmaktadır. Şimdi her köy, her ağaç, her çukur bir savaş yeri olacak. «Ölümden korkulmadığı yerde zafer vardır.» Bunu her Kuzey Vietnamlı bilmekte, öyle bir parolanın inancında savaşa girmektedir.

Kuzey Vietnam'ın istihbarat örgütü çok iyi işlemektedir. Ta, Saygon'dan Honoi'ye kadar işler, İbrahim'le Zenci'nin hangi birlikte oldukları, nereye sevk edildikleri bilinmekte, Honoi'deki komutanlığa da bildirilmiştir. Onların iki kızı yakalayıp salıvermeleri, kurtulmalarına yardım etmeleri, çok evvel bildirilmiştir. İbrahim'le Zenci'den icab ederse yardım görebilirler.

İki kız, İbrahim'le Zenci'yi daima düşünmektedirler, İbrahim'le Zenci'nin onları düşündükleri gibi. Bu iki kızın hayatlarında ilk def'a bir erkek, İbrahim'le Zenci sarmıştır bellerine kollarını, dostça gözleri içine bakmıştır, nefesleri bir birini okşamıştır. Elbiseleri, silahları, düşman elbisesi, düşman silahıdır ama içleri, düşmanlıktan uzak, kinsiz, ihanetsiz bir insan içidir. Bu iki kız onların dost yüzlerini bir daha görmek arzusu içindedirler, Onları anmakda, onlardan söz etmektedirler. İşte şimdi onların nerede oldukları nereye gelecekleri aşağı yukarı bilinmektedir. Kendilerine verilen emirde, onlara rastladıkları zaman nasıl hareket edecekleri de vardır. İbrahim'le Zenci'nin Saygon'da bulundukları zaman içerisinde hiçbir ihanetleri görülmemiş, Ulusal Kurtuluş Örgütü'ne yardımcı olma, Vietnam halkına yardım etme isteğine şahit olunmuştur. Bunlar hepsi Honoi'deki Genel komutanlık İstihbaratı tarafından bilinmektedir.

Nhung ve Chau, Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşı Genel Komutanlığı emriyle bir gece, karanlıkta tam teçhizatlı olarak cepheye hareket ettiler.

*
**

Kuzey Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşçıları Genel Karargâhı, halkın tümüyle, Amerikan ve onlarla beraber Güney Vietnam saldırganlarına karşı müdafaaya, korkusuzca harekete geçme kararı almıştır.

Her köy, her kasabada barikatlar kuruyorlar. Gerilla eğitimi görmüş genç kızlar dahil, bütün genç ihtiyar hatta çocuklar bu saldırganları tarumar etmeğe kararlıdırlar and içmişlerdir. Yakılan, yıkılan köy, kasabaların, öldürülen insanların intikamlarını alacaklardır.

Türk Ulusal Kurtuluş Savaşı'ndan edinilmiş bilginin sanki bir örğenidir bu Kuzey Vietnamlıların savaşı.

Bu savaş emperyalist istilâcılara karşı özgürlüğünü koruyan, topraklarını müdaf'a eden, edecek olan bütün eğemenlik isteyen uluslara, insanlara şerefli bir örnek olmaktadır.

Güney Vietnam satılmış hükümetine, onun yetkililerine baş kaldıran Vietnamlılar, dünya milletlerinden özgürlük âşığı insanlar da Kuzey Vietnamlılarla beraber kendi özgürlükleri savaşı olan bu mücadeleye katılmaktadırlar. Demek oluyor ki : (86) «Kişi kendi özgürlüğü olduğu kadar, başkalarının özgürlüğü için de savaşmalıdır.» «Kötü yönetimlere baş kaldırmak, bu yönetimlerin günahından çok daha küçük bir suçtur.»

(87) «Hürriyetin muzaffer olmasını isteyen herkes, daha önce hürriyetin nasıl ihlâl edildiğini öğrenmelidir.»

İşte hürriyetin muzaffer olmasını isteyen, onun için var gücüle savaşan Vietnam insanları hürriyetin nasıl ihlâl edildiğini kanlı sahnelerle görmüşlerdir, görmektedirler.

Saygon'daki Amerikalılara ait hava üssünü ve o üsteki benzin ikmal depolarını bombalayan Vietnamlı iki genç kız Nhung ile Chau, kendilerine verilen yeni vazifeyi başarma azmiyle yola çıkmışlardır. Çeltik saplarıyle yüklü arabanın biri yan tarafında biri de hayvanları yedeğe almış ilerlemektedirler. Bu araba, Türk Kurtuluş Savaşı'nda olduğu gibi Türk kadınlarının cepheye cephane ve yiyecek taşıdıkları kağnının ayni iki tekerlekli, öküzlerin

---

(86) Cumhuriyet Gazetesi: 27/2/971) «Baskı Altında İnsan» «Kiev'deki Adam Filmi Eleştirisi» Atila Dorsay. (SPİNOSA: 1632—1677 Portekizli Yahudi, kendini felsefi düşüncelere veren biridir. (Resimli Yeni Lûgat ve Ansiklopedi.)

(87) «Hitler ve Arkadaşları» Nebioğlu Yayınevi. 1945. Türkçesi: Hasan Âli Ediz. S. 27

çektiği bir arabadır. Bu iki kızın görevi birbirine yakın birkaç köydeki barikatları idare etmek, gizli bir yere yerleştirecekleri telsiz aletlerile kumandanlığa malûmat vermektir.

Önlerinde gözükmekte olan köye doğru ilerlemekteler. Telsizleri, silahları, bombaları arabadaki çeltik saplarının içinde gizlidir.

Köyün dışında Kuzey Vietnam köylüleri barikatlar kurmuşlardır. Bakıldığı zaman hiçbir şey, hiçbir insan görülmez ama, yapraklarla örtülmüş çukurların içinde, ağaçların dalları arasında pusudadırlar, silahlarının namlularının ucu düşmanı hedef etmeye hazırdır, parmakları tetiktedir. Düşman uçaklarına ateş edecek silahlar da aynı durumdadır.

İki kız arabalariyle köye girmeden bu köyün müdafaasını üzerine almış silahlı genç kızlar, erkekler tarafından birkaç def'a önleri kesilerek sorguya çekilmişlerdir ellerindeki kimlikleri ve parolalara verdikleri cevablar onların kim olduklarını soranlara anlatmaktadır.

Bu köyün barikatının başında bulunan orta yaşlı adamın yanına, onun bulunduğu okulun arkasına isabet eden köy evinin önüne geldiler. Orta yaşlı adamın yanında silahlı iki muhafız da vardır, adam kızları güler yüzle karşıladı, Bu iki kızın geleceğinden onun haberi vardır, onlara yer de hazırlamıştı. Köyün içinde bir evin altında sığınak gibi bir yerdir kızların yerleşecekleri, telsizlerini kuracakları yer. Yaşlı adam emir verdi muhafızlara :

— Arabayı çekin okulun bahçesine. dedi. İki muhafız, kızların çeltik sapı yüklü arabasını okulun bulunduğu yere doğru çekerken köyde herkesin Kumandan diye hitab ettiği orta yaşlı adamla iki genç kız konuşarak arabayı takip ediyorlardı. Araba okulun bahçesine gelince durdu, muhafzlardan biri geriye döndü Kumandanın yanına geldi.

— Nereye görtüreceğiz kumandanım? Dedi.

— Yedi numaralı yere. Diye cevab verdi.

Muhafız, koşarak arabanın yanına geldi, arkadaşına söyledi nereye gideceklerini. Arabayı okulun bahçesinin büyük arka kapısından içeri sokup sağ yandaki kapısından çıkardılar. Arkalarından devamlı konuşarak geliyordu Kumandanla kızlar. Okulun biraz ilerisinde, dar bir sokağa girdiler. Bu sokaktan araba zor geçiyordu; okadar dardı ki sokak öküzlerin ikisinin de yandan karınları duvarlara sürtüyordu geçerlerken. Sonra bir kapı önünde durdular.

Etrafa bakındı kumandan, kimseler gözükmüyor, hiç bir ses de yoktu ortalıkta. Ama iki yandaki duvarlar arkasında siahlılar gözetliyordur etrafı. Muhafızlardan biri bir kapıyı açtı, altına da bir taş koydu kapanmaması için. Kumandanın emriyle muhafızlar arabanın üstündeki çeltik saplarını itina ile çekip bir tarafa atıyorlar, bu işe kızlar da yardım ediyorlardı. Sapların arasından, telsiz aletlerini, bir sandık bombayı çıkardı muhafızlar, açık kapıdan içeriye götürdüler, kızlar da kendi silahlarını, cephanelerini aldılar, Kumandanla beraber içeriye girdiler. Kumandan muhafızlara arabayı alıp götürmelerini söyledi sonra içeriye kızların yanına girdi kapıyı da içeriden arkasından demirlemişti.

Kumandan önde, kızlar onun arkasında evin iç bölümündeki mutfak gibi yere girdiler. Kumandan burada ocağın bulunduğu yerdeki odun yığınlarını ve külleri kenara çekti, altta bir demir kapak göründü. Kapağı kaldırınca iğreti beş basamaklı merdiven göründü, el feneriyle aydınlattı aşağısını.

Evvelâ kendi aşağıya indi, sonra kızlara inmeleri için işaret etti.

— Gelin bakalım kızlar, dedi. Kızlar da sırayla aşa-

ğıya indiler. Kumandan gaz lambasını yaktı, etraf aydınlandı.

Burası sonradan kazılmış sığınak gibi bir yerdir. İğreti bir masa, yine iğreti iki sandalye, kenarda iki dar sedir, sedirlerin üstünde otla doldurulmuş oralara mahsus bezden minderler vardır. Kızlar etrafa bakındılar. Kendilerinin istirahatı için değil de telsizlerin kurulabileceği yeri araştırıyorlardı. Bunu kumandan anlamıştı, döndü kızlara, sevimli güler yüzüyle baktı.

— Telsizleri kuracağınız yeri mi düşünüyorsunuz, dedi.

— Evet, dedi kızlardan biri.

Kumandan, masaya yaklaştı, «ben bunu hazırlatmıştım,» dedi.

— Buraya kurarız, evet. Dedi Nhung. Sonra yandan ucu sarkan bir ucu da yukarıda bulunan teli gördü. «Bu da dışarı ile irtibat teli olacak galiba.»

— Evet, onun için yapıldı, dedi.

— Hemen telsizi kuralım, diye karşılık verdi Nhung.

— Ben aşağıya indirteyim telsiz makinelerini.

— Bir indiririz kumandanım, lüzum yok başka kimseye dedi Nhung. Ve merdivene doğru ilerlerken Kumandanla Chau da onu takip ettiler,

Yukarıya çıktılar Telsiz aletlerini aşağıya indirdiler. Kızların ufak bir de çantaları vardı köylülerin kullandığı biçimde birşey, bunun içinde çamaşırları bulunuyordu her halde. Konuşmalardan anlaşıldı ki bu iki kız bu evde oturacaklar, duruma göre telsizlerin bulunduğu yere inecekler ve belki de icab ederse burada saklanacaklardır. Yiyecekleri kumandan tarafından temin edilecektir. Kumandanın bulunduğu yerle burası arasında gizli bir telefon bağlantısı kurulmuş vaziyettedir. Bunu kızlar anlamıştır, ama Kumandan yine de izah etti.

— Sizinle, benim bulunacağım yer arasında bir telefon hattı çekilmiştir bu hat dışarıdan toprak altından içeriden de duvar sıvası, tahtalar altından devam eder. İşte telefon da şurada, dedi ve masanın geniş gözünü çekti, telefon oradaydı.

— Çok güzel, dedi kızlar.

Kumandan, sözlerine devam etti,

— Benim bulunacağım yer buraya yakındır, okulun sağ yanındaki binadayım. Öğretmenle beraber çalışıyoruz, okulu ve köyü boşalttık, çocuklar ve ihtiyarlar, sakatlar geriye gönderildi, bu köyü savunma hattı olarak tespit ettik, dedi.

Kumandan konuşurken iki kız telsiz aletlerini masanın üstüne kuruyorlardı. Kızların buradaki görevleri önemliydi, üstelik heyecan vericiydi. Telsizin kurulma işi bittikten sonra hep beraber yukarıya çıktılar, evin odalarını gezdiler. Burası iki odadan ibaretti, bir de mutfağı vardı. Mutfaktaki ocağın altından iniliyordu telsizin kurulduğu yere. Odalar köylülerin kullandıkları fakir eşyalarla döşeli idi. Kızlar burada iki saf köylü kızı görünümünmeydiler. Evde onlar için gerekli yiyecek stoku daha önceden hazırlanmıştı. Verilen talimata göre bu iki kız mümkün olduğu kadar kimseye görünmeyecekler, kimse ile temas etmeyeceklerdir. Terk edilmiş bir köy görünümünde olan bu yerde her türlü güvenlik düzeni kurulmuş, bir üs için gerekli her şey hazırlanmıştır.

Kızlara evi gezdirip, gerekli açıklamaları yaptıktan sonra Kumandan oradan ayrıldı. Kızlar hemen aşağıya, telsizlerinin başına döndüler ve ilk mesajlarını gerideki ilgililere verdiler. «Her şey tamam, göreve başladık.»

Bu iki genç kızın makineli tüfekleri kurşunla doludur, her an ateşlemeye hazır bombaları da yanlarındadır. İnce kaşlarının altında uzun kirpiklerinin çevrelediği çe-

kik gözleri içlerinde yanan mücadele ateşi ile birer yıldız gibidir, bu loş yerde parlamaktadır.

Kızlar telsizleri başında oturuyor, aldıkları emir ve haberleri not ediyorlardı. Birden telsizden düşman birliklerinin köye doğru ilerlemekte olduğu haberini aldılar, bu haberi kendi geri hatlarına ilettiler.

Köyde üslenmiş gizli kuvvetler hemen hazırlıklarına koyuldu. Ne pahasına olursa olsun düşman buradan öteye geçirilmeyecekti.

Kuzey Vietnam'ın Saygon'da bulunan gizli örgütü tarafından hangi birliğin nereye gönderileceği, mevcut'u, silahlarının cins ve miktarları bilinmektedir. En önemlisi de, bu birliklerin içinde bulunan, Kurtuluş Örgütü'ne karşı sempatizanların tespit edilmiş olmasıdır. Bu sempatizanların kimlikleri ile birlikte birer adet fotoğrafları gizli olarak Kuzey Vietnam ordu birliklerine gönderilmiştir. Bunların içinde İbrahim'le Zenci de bulunmaktadır. Bu gibilerden gerektiği zaman yararlanılacaktır. Bilhassa : İbrahim'le Zenci üzerinde durulmaktadır. Bu bilgilerin bir çoğu Saygon'daki Amerikalı Kumandan'ın tercümanlığını ve sekreterliğini yapmakta olan Lan'dan öğrenilmiş. temin edilmiştir. Şimdi- iki kızın İbrahim'le Zenci ile karşılaşmaları çok muhtemeldir. İşte o zaman ne olacak? İbrahim'le Zenci nasıl hareket edecekler?

Bu merak edilmektedir.

Köye yaklaşmakta olan birlikte İbrahim'le Zenci'nin bulundukları telsizle kızlara duyurulduğu zaman, iki kız sevinçle gülümsediler. Chau arkadaşına döndü :

— Bizim iki Amerikalı bu tarafa geliyor, dedi.

— Onları düşmandan saymıyoruz değil mi? diye gülümseyerek cevap verdi Nhung.

— Dostluklarını, yardımlarını gördük, elbette elbette düşman saymayız onları.

— Her halde bizim bu iki Amerikalı, siyah ile beyaz hakkında verdiğimiz rapor üzerine Genel Komutanlık bu telsiz bilgisini bize iletti.

— Evet, Saygon'daki örgüt te onlar hakkında ayrıca bilgi edinmiş ve rapor vermiştir anlaşılan, dedi Chau.

Kızlar yanılmıyorlardı... Gerçekten de Saygon'daki gizli örgüt boş durmamış, bu iki er hakkında bilgi toplamıştır. Raporun bir bölümünde onlardan şöyle söz edilmektedir. «Beyaz derili Amerikalı er Türk asıllıdır, Türkler merhametli ve hak güder olurlar. Bu Türk'ün adı İbrahim'dir İbrahim'in arkadaşı siyah derili -Zenci- Vaşingtonludur. O da merhametli ve haklı tarafı korumakta kendini tehlikeye atabilecek yapıda, ruhta bir kimsedir, arkadaşları arasında Glen diye çağrılmaktadır.

Şimdi kızlar bu Amerikalıların adlarını da öğrenmişlerdir, bunun için de sevinçlidirler, onları bir daha görmek arzusu içlerinde fırtınalar yaratmaktadır. Nhung devamlı «İbrahim, İbrahim» diye Chau da ayni şekilde «Glen» diye Zenci'nin adını içinden geçirmektedir.

Birden telefon çaldı. Nhung telefon ahizesini kulağına yanaştırdı, Kumandan konuşuyordu. Kız mütemadiyen «Evet Kumandanım, emredildiği gibi hareket ederiz. Biz burada kalabiliriz Kumandanım» diye cevap veriyordu. Konuşma bittikten sonra ahizeyi yerine koydu, sonra telsizin başında duran arkadaşı Chau'ya yaklaştı, Kumandanın emirlerini anlatmaya başladı :

— Kumandan, «Amerikan uçaklarının himayesinde düşman piyadeleri köye doğru ilerliyor. Gerekirse biz bu köyü muvakkat bir zaman için taktik bakımından terk edeceğiz, yakın bir yerde gizleneceğiz, sizin yerinizde

kalmanızı, saklanmanızı istiyorum, bunu yapabilirmisiniz?» dedi, ben de burada kalabileceğimizi söyledim, dedi.

— Bizim buraya iniş yerimizin kapağını yukarıdan kim kapayacak, kapanması lazım.

— Yukarıda evde yaşlı bir kadın kalacak, o kapayacak ve düşman da gelse o evden ayrılmayacak, dedi Nhung.

— O kadın ölümü göze alıyor demekki?

— Evet, öyle.

Chau, gözlerini bir noktaya dikerek konuştu.

— Ölümü göze almak, memleketi için ölmek hain olmaktan, ihanet içinde yaşamaktan elbette daha iyidir. Sırasında ölmesini, döğüşmesini bildiği gibi bilmeli insan.

Dünyamız başka bir dünya olmaktadır, Sömürücülüğe ırk ayırımına, köleliğe, eşitsizliğe karşı, özgürlüklerine sahip olmak için direnmeler, mücadeleler, savaşlar anlamlı bir sistem içinde harekete geçmiş, geçmeye devam etmektedir. Çıkarlarına karşı olan bu hareketlere insafsızca yeni yeni islahlarla karşı çıkanlar akıbetlerinin korkunçluğunu da korkulu birer rüya gibi şimdiden görmektedirler, kafaları allak bullak olmaktadır, bu korkulu rüyalar yüzünden daha da hırçınlaşmaktadırlar. Karşılarına haklı davalarının mücadelesini yapan erkekler, kadınlar dikilmektedir. İşte Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşının kahraman kadınları, Onlara örnek olmuş Türk Kurtuluş Savaşının yiğit kadınları, Amerika'da hakir görülen, köle muamelesi yapılan Zencilerin mücadelesi.

Son günlerde» (88) «Kara derili bir Jan D'Ark» Amerika'yı allak bullak etmiş, ABD yetkililerini korkulu bir kabusa sokmuştur. «Almanya Frankfurt üniversitesinde tez vererek felsefe doktoru olmuş, ülkesine döndüğünde

(88) Miliyet Gazetesi 4/Kasım/970.

Kaliforniya üniversitesinde profesör olarak felsefe dersleri vermeye başlamıştır. Ne varki Angela Davis ismindeki bu kız, Zenci olduğu için, Devrimci Zenci hareketlerinin aktif bir militanı. Üniversite idarecisi beyazlar ünversiteden atılması için birçok yollar aramışlar, mahkemeye baş vurmuşlar, ama mahkeme şöyle bir karar vermiştir bu Zenci Profesör kız için : -Kimsenin siyasal görüşünden ötürü suçlanamayacağı- Onu üniversiteden atmak isteyenlerin talebi bu gerekçe ile red edilmiş. Ama yine de bu kız Üniversiteden uzaklaştırılmıştır.»

«Zenci kız, Angela Davis, aydın kişiliği ile sokak militanlığını birarada sürdürebilen ender kimselerdendir. Bütün toplu gösterilerde, örgütlerde ve bilimsel tartışmalarda hazırdır. Zencilerin kurtuluş mücadelesine hem sembol hem de öncü olmuştur. Ve bu niteliği onu tutucu beyaz çevrelerin başlıca hedef tahtası yapmıştır.» Bir zencinin mahkeme salonunda, üç zenci mahkûmu kaçırma amaciyle hâkimi öldürmesi planı ve silah temini suçu bu kıza, Angela Davis'e yükletilmiş ve idam talebile tevkif edilmiştir.

«İşgalci İngiliz ordularına karşı Fransız milletinin başında döğüşen hürriyet kahramanı bir genç kızı, Jan D'Ark'ı İngiliz papazlar heyetine yargılatıp 1413'de yanarak ölüme mahkûm etmişlerdi. Jan D'Ark'ın duruşması, şimdi kara derili bir kızın -Angela Davis'in- kişiliğinde tekrarlanmaktadır. Devrimcilerin yargılandığı bu tür duruşmalarda ise, kimin sanık, kimin yargıç, kimin mazlum, kimin zalim olduğu, tarihin ancak yıllar sonra vereceği hükümlerde ortaya çıkmaktadır.»

Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşının savaşçı kızları şimdi birer Jan D'Ark kişiliği ile memleketlerinin kurtuluşu, uygarlığı için savaşmaktadır.

İki kızın bulunduğu eve, telsizlerin bulunduğu sığınağın üstündeki kısma yerleştirilen yaşlı savaşçı Vietnam-

lı kadın kızların birkaç günlük yiyeceklerini, su ve lüzumlu şeylerini getirmişti. Köyün her tarafında hummalı bir faaliyet vardır.

İleri hatlardan Amerikan uçaklarının köyleri ve tarlaları bombaladıklarını bildiren telsiz haberleri gelmiştir. Daha haberler devam ederken telsizde uçakların attığı bombaların sesleri buradan da işitilmeye başlamış, biraz sonra da bu köy üzerinde Amerikan jetleri gözükmüş ve bombalarını atmaya başlamıştır. Hatta bazı jet uçakları bu köyü, daha gerilerdeki köyleri de aşmış, ilerilere gitmişlerdir. Çok sayıda ameriken Jet uçakları mütemadiyen bombalarını salmaktadır. Ama karşılık da görmektedirler. Ulusal kurtuluş savaşçılarının uçaksavar silahları da devamlı ateş halindedirler.

Kızlar, hem telsizle meşguldürlar hem de yanlarındaki radyodan durumu, haberleri dinlemektedirler. Honoi radyosu şu haberi vermektedir : (89) «Vietnam'daki Amerikan komutanlığı çok sayıda Amerikan uçağının Kuzey Vietnam'ı bombalamaya devam ettiğini bu akınlarda beş Amerikan F-4 Phantom jet uçağının düşürüldüğünü bildirmektedir.»

Amerikalılar, insan kaybından ve tam bir maceradan başka birşey olmayan, insanlık dışı bu Vietnam harbine (90) «İki trilyon lira harcamış bulunmaktadır» Daha da harcamakta ve harcayacaktır. «Amerika'nın savaşla ilgili harcamalara ait raporlarını eleştiren Senatör Fulbright, bu raporu komisyon üyelerine takdim ederken» Kısır bir askeri macera uğruna harcanan bu paranın, daha iyi bir

(89) Cumhuriyet Gazetesi 29/Aralık/971 ve Akşam Gazetesi. 28/Aralık/971.

(90) Cumhuriyet Gazetesi 11/Temmz/971 «Dış haberler.»

gayeye, Amerikan toplumunun refahı için harcanmamış olduğuna esef ettiğini - söylemiştir. Raporda şunlar da belirtilmiştir : - Vietnam savaşında müttefiklerin zayiatı ölü, yaralı ve kayıp olarak 827.000'e ulaşmıştır. Karşı tarafın kaybı ise 715.000 Kuzey Vietnam'ın nüfusunun %3,5'unu bulmaktadır. 600.000 insanı bir yıl doyurabilecek hacimde mahsul kullanılmaz hale gelmiştir. «Bunu Amerikalılar kendileri itiraf etmedeler. İşte Amerikanın Vietnam macerası.

Amerikan uçakları Kuzey Vietnam köylerini bombalarken, bindirilmiş piyadeler de bu köylere doğru ilerlemektedirler. Ama, Ulusal Kurtuluş Örgütü mukavemete karar vermiş, düşmana karşı kullanacağı taktiklerin program ve planlarını hazırlamıştır. İki kızın bulunduğu köy de bombalanmış, piyadeler de bu köye doğru ilerlemektedir. Bu ilerleyen birliğin arasında İbrahim'le Zenci de vardır. Alınan karara göre düşmana bu köy boşaltılmış gösterilecektir, köyün içine yerleşmelerine kadar düşmana ateş edilmeyecek, düşman dağılıp yerleşme anında verilen emre göre bunlara ateş açılacak ve çarpışma başlayacaktır.

Telsizlerin başında bulunan kızlar ileri hatlardan aldıkları bütün bilgileri, düşmanın uçaklarını, ilerleyişini Genel karagâha bildirmekteler. En son haber, bindirilmiş Amerikalı ve Güney Vietnamlı piyadelerin bu köye doğru ilerlediklerini bildirmektedir. Kızlar silahlarını bir daha muayene ederler, silahları, yanlarındaki bombalar da ateşlenmeye hazır durumda beklemektedirler.

Kızların bulundukları, sığınağın üstündeki odalarda bulunan yaşlı savaşçı kadın icab eden hazırlığını yapmış, aşağıya inilen yerin üstüne odunları yığmış ocağı yakmış, üzerine de pirinç çorbasının tenceresini koymuştur.

Kumandanın telefonu çalar. Nhung, telefon ahizesini

hemen alır, karşısında telin ucunda köydeki kumandan vardır. Kumandan son emrini verir kızlara :

— Düşman piyadeleri köye giriyor, telefon hattını şimdilik iptal ediyoruz, siz yerinizden ayrılmayın. Gizli mikrofondan köydeki durumu işitebileceksiniz. Biz de köyde sonradan harekete geçmek için gizleniyoruz, hepimize başarılar, deyip telefonu kapatmıştır.

Nhung, arkadaşı Chau'ya Kumandanın telefondaki sözlerini tekrarlamıştır. Durumu aynen, telsizle genel karargaha ait telsiz merkezine bildirmişlerdir. Şimdi artık ne olacağını bekleyecekler. Dışardaki mikrofona bağlı dinleyici aleti açarlar. Dışardan hiç bir ses gelmez, biraz sonra bir iki ayak sesi işitilir. Biraz sonra da, önlerindeki alete bağlı oparlörden köye giren araçların gürültüleri işitilir.

— Düşman araçlarının sesleri bunlar.

— Evet, diye cevap verdi Nhung.

Araçların sesleri gittikçe yaklaşmaktadır. Kızlar, kulakları oparlörde, beklerler. Heyecanlıdırlar, ama korkmazlar, neticenin nasıl olacağını merak ederler.

Gaz lambasının hafif aydınlattığı bu yerde Ulusal Savaşın bu iki genç kızının siyah gözleri birer kor gibi parlamaktadır.

Biraz sonra araçların sesleri durur, onun yerine koşuşan, kimi ingilizce kimi Vietnamca bağrışan, köye giren düşmanların sesleri işitilir.

İbrahim'le Zenci de, iki genç kızın bulunduğu köye giren birliğin arasındadır. Araçlar köyü çepe çevre sarmış vaziyette durdurulmuş, subaylar, çavuşlar ve erler ellerinde silâhları, köyün içine dağılmışlardı. Ama hepsinde bir korku, bir ürperme vardır. Çünkü her an için bir hücuma uğrama tehlikesi içindedirler. Geçmiş hadiseler onlara büyük bir ders olmuştu.

Köyün içindeki aramaları takip eden kumandan yanındaki subaylara, çavuşlara döndü.

— Köyü boşaltmış köpekler, korkudan kaçmışlar, dedi.

Genç bir subay etrafına bakındı sonra cevap verdi kumandana :

— Öyle olmuş kumandanım, artık dayanamayacaklar karşımızda, bunu anladılar, dedi.

— Bizim bir uçağımızı düşürmüşler, onu kim düşürdü? Nasıl oluyor? Uçağa ateş edenler nerede?

— Uçak başka bir sebebten düşmüş olmasın...

— Hayır, buradan ateş edilmişti uçaklara, yerin dibine girmedi ya bunlar, dedi kumandan.

— Gerilere kaçmışlardır herhalde kumandanım, dedi bir subay.

Subayların daha evvel verdiği emir üzerine, köyün içinde sıkı arama yapıyordu Amerikalı ve Güney Vietnamlı erler. Kimseye rastlamamışlardı. Evlere girmeye pek cesaret edemiyorlardı, ama çavuşlarına subaylarına tekmil verirken : «Evlerin içini, her yerini aradık» diyorlardı.

İbrahim'le Zenci de köyün içindeki aramaya katılmıştı. Onlar rastlayacakları Kuzey Vietnamlıyı ne öldüreceklerr ne de yakalayacaklar, yakalatacaklardır. Yıkık bir evin önünde ihtiyar bir köylüye rastlamışlardır, ama onu yakalamadıkları gibi, o tarafa gelen erleri de, başka yöne çekmeye çalışmışlar, adamın saklanmasını da sağlamışlardır.

Köyün içinde sessiz bazı hareketler olmaktadır, köyde gizlenmiş Kuzey Vietnamlı savaşçılar, iki Amerikalı erle bir Güney Vietnamlı eri, girdikleri bir evin içinde kafalarına vurdukları demirlerle cansız yere sermişler, sonra da bu üç cesedi çabucak bahçedeki kuyunun içine

atmışlardır. Buna benzer hadiseler bir birini izlemektedir. Bu işler silah kullanmadan yapılır. Gaye sessiz hareket edip etrafa duyurmamak, böylelikle de düşmanın bu köydeki kuvvetini azaltmaktır.

İki Amerikalı erle bir çavuş, çantalarından çıkardıkları viskilerini yudumlayarak sokak aralarında dolaşmaktadır. Dumanlanan kafalarının içlerinde uyandırdığı hayvani arzularını giderecek kadın aramaktadırlar. Ne yazık ki elleri boş kalmıştır. Çavuş erlerden birinin omuzuna vurarak :

— Bir Vietkong kadın bulamadık be, diye söylendi.

— Öbür köydeki kadın güzeldi çavuşum hem genç ti de değil mi? diye cevap verdi er.

— Burada da bulmalı öyle birşey, ama baksana evler hep boş, kaçmışlar.

Devamlı viskisini yudumlayıp sarhoş olan çavuşla erler böyle konuşarak, kızların bulunduğu evin sokağına gelmişlerdir. Evlerden birinin aralık duran kapısına baktılar, erlerden biri.

— Şuraya bir bakalım çavuşum, aradığın gibi bir piliç kalmıştır, gizlenmiştir belki, diyerek kapıyı ayağıyla itip, önce silahını içeriye doğrulttu eli tetikte adımını attı içeriye, ürkek ürkek girdi arkasından çavuşla öteki er de. Evi aradılar. İnsan namına kimse yoktu burada. Sokağın karşı tarafında da İbrahim'le Zenci gözükmüştü. Onlar kötü düşüncelerden tamamen sıyrılmış, insanlığın, kardeşliğin, acımanın, haklı tarafa hakkını vermenin düşüncesiyle dolmuş birer insandılar artık.

Çavuşla iki er gülüşerek evden çıktılar, etraflarına bakındılar, sonra karşıdan sallanarak gelen İbrahim'le Zenci'yi gördüler.

— Bu karanlık adamla o beyaz nedense hiç ayrılmazlar birbirinden, dedi erlerden biri

— Onların tutukları kulübün forması sihay-beyaz galiba, dedi çavuş. Gülüştüler bu söze.

Tam kızların bulunduğu evin önüne gelmişlerdi. Çavuşla bu iki er yine viski şişelerini çıkarıp yudumladılar. Erlerden biri, cebinden çukulatasını çıkardı, diğer er de sanki şaka yapıyor gibi arkadaşının üstüne atıldı, çukulatayı kapmak istedi.

— Bize de ver şu çukulatadan bir parça be Vaşington ayısı, dedi. Boğuşmaya başladılar, öteki güya çukulatasından vermek istemiyordu, itişip şakalaşmaya başladılar. Bu anda kızların bulunduğu evin kapısına ikisi birden devrildi. Kapı gürültüyle açıldı ardına kadar, iki er açılan kapıdan içeriye düştüler.

İçeride bulunan Vietnamlı yaşlı kadın ocağın başından birden ayağa fırladı, sonra sundurmanın kapısına koştu. Erler kadını gördüler, düştükleri yerden kalktılar, bir tanesi çavuşa seslendi :

— Çavuşum gel, gel burada kart bir tavuk var, belki piliçi de vardır, gel, dedi.

Çavuşun yüzü birden, avının kokusunu almış vahşi bir hayvan gibi gerildi, sırıttı, gözlerini sevinçle açtı. Kapıdan içeriye koştu. Erler gülerek kadını işaret ettiler :

— İşte kart tavuk, genci de vardır herhalde çavuşum.

Çavuş yaklaştı kadına, sonra sordu :

— Senden başka kim var burada?

İhtiyar kadın gayet sakin duruyordu, memleketi için büyük ve çok işler başarmış, çok ta çile çekmiş olduğu muhakaktı ama onu hiç bir şey ürkütememiştir, şimdi de öyle. Cevap verdi çavuşa.

— Benden başka kimse yok burada.

Çavuş aradığını bulamamanın hıncı içinde, yumruğunu kaldırdı kadına :

— Yalan söyleme be, dedi, sonra erlere döndü :

— Arayın içerisini, diye emir verdi.

Erler ellerinde silahları, odalara ve mutfağa girdiler, kimseyi bulamadılar. Ocakta ateş yanmakta, ateşin üstündeki sacayakta pirinç çorbası fokur fokur kaynamaktadır. Bilindiği gibi ocağın altında iki kızın bulunduğu sığınağa inen merdiven vardır. Ama kimin hatırına gelirki ateşin yandığı bu yere demir bir kapak onun üstüne de küller konup ateş yakılmıştır.

Erler, odalara bakıp çavuşun yanına döndüler. Elbetteki mutfağa da baktılar, ocağın üstünde kaynayan tencereyi de gördüler.

— Kimse yok çavuşum, her yeri aradık, dedi erler. Çavuş ihtiyar kadına iyice yanaştı, çirkefliğin bütün iğrençliğini belirten gözlerini dikerek baktı, bağırdı :

— Köyde senden başka kimler var, söyle bakalım. Söylemezsen öldürürüm seni.

— Bilmiyorum, hepsi kaçmışlardır.

— Yalan söylüyorsun, doğru söyle, ölmek istemezsen söyle saklananları, nerede saklandıklarını.

— Bilmiyorum, benden başka kimse kalmamıştır, kaçmışlardır hepsi.

— Vardır be, haydi söyle, diye çavuş kadına bir tekme vurdu, kadın yere düştü. Erler gülümsemektedirler, yaşlı Ulusal Savaşçı Vietnamlı kadın, bu üç kişiyi mutfak tarafına götürmeden işleri hal etmek kararındadır, ölürse de burada ölecektir. Bu ihtiyar kadın isteseydi çavuşla bu iki eri cansız yere serebilirdi. Ama bu köydeki yapılacak hareketin aksamasına, aleyhine olabilir düşüncesi onu bundan geri bırakmıştır.

Çavuş sarhoştur, menhus emeline varamamış, istediği gibi bir kadın bulamamış olmanın asabiyeti içindedir, hıncını bu ihtiyar kadından almak ister. Yaşlı kadına, insaf-

sızca nalçalı kalın ayakkablarıyla vurmaya başlar, Kadın acı içinde bağırır, çavuş hâlâ tekmelemeğe devam eder.

— Söyle be kart köpek, göster saklananları. Senin kızın, gelinin falan da yok mu? Getir bir tanesini de sen de kurtul hepsi de kurtulsunlar, diye alabildiğini insafsızca kadını hırpalamağa devam eder. Çavuşun tekmeleriyle yere düşen kadının başından kanlar sızmaktadır. Ak saçları kana bulanmıştır. Çavuş ise vahşice kadının kanlı başını tekmelemektedir. Kadın başını elleriyle korumak ister tekme darbelerinden elleri de parçalanmıştır. O anda birden umulmadık birşey oldu; kadın kendisinden beklenmeyen bir güçle doğruldu, çavuşun boğazına yapıştı, göz açıp kapayıncaya kadar geçen bir anda dişlerini çavuşun gırtlağına geçirdi. Çavuş vahşi bir hayvan gibi bağırmaya başladı, yanındaki erler şaşırdılar, korku ile donup kaldılar. Çavuş kadınla birlikte yere yıkılmış, debeleniyordu. İlk şaşkınlıkları geçen erler önce silahlarına davrandılar, sonra çavuşu vurma tehlikesini düşünerek vaz geçtiler bundan. İkisi birden kadına vurmaya başladılar.

Sığınakta bulunan iki kız yukardaki mücadeleyi duymuşlardı. Yaşlı kadın tehlikedeydi... Boğuşma sesleri aşağıya kadar geliyordu. Ani karar vermeleri gerektiğini düşünen her iki kız göz göze geldi... Kararları da bakışmaları gibi ani oldu... Hemen merdivene tırmandılar üzerlerinde kapalı duran, üstünde de ateş yanan kapağı hızla kaldırıp kenara ittiler. Ateşler ve tenceredeki çorba mutfağın içine yayıldı. Ortalık toz duman içinde kalmıştı. İki kız ellerinde silahlarıyla fırladılar. Bunları gören erler tam bir şaşkına döndüler. Kızlar erlerin kendilerine gelmelerine vakit bırakmadan siahlarının dipçikleriyle kafalarına öyle bir vurdular ki, iki er hareketsiz hâle geldi, Kızlar hemen erlerin silahlarını aldılar. Yaşlı kadın hâlâ çavuşun boğazından diş-

lerini çekmiyordu. Çavuşun boğazından kanlar fışkırıyor, debeleniyordu. İhtiyar kadın tam bir dişi kaplan deyiminin örneği idi. Çavuşun gözleri dışarıya fırlamış, kanlar fışkıran boğazından hırıltılar çıkıyordu. Derhal çavuşun ve erlerin işini görüverdiler. Kızlar yaşlı kadının yanına koştular, ayağa kalkmasına yardım ettiler. Yerde yatan çavuşla erlerin cesetlerini yok etmek kolaydır şimdi, ama acele etmek lâzım.

Chau, arkadaşına döndü, ikisi de mühim bir kararın arifesinde idiler.

— Şimdi bunları ne yapacağız, diye sordu.

Nhung, yerde yatanlara tiksintiyle baktı, sonra cevap verdi :

— Bu köpekleri hemen buradan kaldıralım, şimdi başka köpekler de gelebilir, dedi.

Yaşlı kadının başından hâlâ kanlar sızıyordu, mecalsizdi de, Chau ona sordu.

— Sen çok fenasın, her tarafın kanıyor, dedi.

Nhung onu onayladı.

— Evet, çok fena, ne yapmalı? dedi.

Yaşlı kadın yeniden güçlenmişti, doğruldu.

— Beni düşünmeyin, şunları, bu köpeklerin işini hal edin, hal edelim, diye karşılık verdi.

— Aşağıya indirelim onları başka çaremiz yok. Haydi hemen, dedi Nhung.

Çavuşun ayaklarından tutup ocağın yanındaki deliğe doğru sürüklemeye başladılar. Çavuş diğer erler gibi cansızdı. Mutfağın içi kan dolmuştu. Chau da erlerden birini mutfağa sürükleyerek çekti. Yaşlı kadın da diğer eri bacaklarından tuttu çekmeye çalıştı, ama onun bu işi yapmaya hali kalmamıştı, çekemiyordu. Kızlar koştular, bir tanesi eri götürüp deliğin yanına bırakmıştı, kapıları kapamak hatırına geldi. Koştu dışarıdaki kapıyı kapamaya. O sırada

dışarıdan sesler işitti, kapının aralığından gizlice baktı; hayret etti birden Nhung, İbrahim'le Zenci'yi görmüştü. Derhal kararını verdi: onlara görünecekti, sonra da onlardan yararlanacaklardır. Kapıdan başını uzattı, o anda İbrahim'le göz göze geldi. İbrahim birden durakladı Nhung'u görünce, etrafına bakındı, sonra Zenci'ye baktı, Zenci farkında değildi. Nhung hâlâ bakıyordu İbrahim'e gülümseyerek, İbrahim Zenci'yi kolundan tuttu.

— Bizim kızlar burada, dedi Zenci'ye.

— Buradamı, diye etrafına bakınca Zenci, o da Nhung'u gördü.

İbrahim'le Zenci etraflarına bakındılar, silahlarını yere doğru indirdiler Nhung'un bulunduğu kapıya ilerlediler.

— Beni tanıdınız mı? dedi Nhung, İbrahim'le Zenci'ye,

— Tanıdık, tanıdık dedi, İbrahim.

— Gelin içeriye, size ihtiyacımız var, dedi Nhung.

İbrahim'le Zenci girdiler içeriye, ikisi de heyecanlı ve sevinçliydiler. Yaşlı kadının yanına girdiler. İbrahim'le Nhung iki dost gibi idiler. Yaşlı kadın şaşırmıştı «Ne oluyordu? Bu Amerikalı erler niye onlara karşı bir düşman gibi değildi, adeta kendilerindenmiş gibi hareket ediyorlardı?» diye durumu izliyordu. İbrahim Nhung'un gözlerinin içine bakarak konuştu :

— Ne arıyorsunuz burada? Burası, bu köy işgal altında.

— Evet biliyoruz.

— Vazifelisiniz öyleyse?

— Evet, vazifeliyiz.

— Öyle sanıyoruz ki biz güveniyor, inanıyoruz, diye konuştu İbrahim.

Zenci ile Chau da bir tarafta yan yana duruyorlar, bu konuşmaları izliyorlardır.

— Biz sizin insanlığınıza, dostluğuna güveniyoruz, bu güvenimizi ve yakınlığımızı her zaman içimizde taşıyoruz, belki bu harbi kazanma arzumuz kadar sizi görme arzumuz da içimizi doldurmaktaydı, dedi Nhung.

— Beni tanıdın değil mi? diye sordu Zenci'ye Chau.

— Tanımazmıyım, seni okadar yakından görmüştümki, her zaman gözümün önündeydin. Unuturmuyum hiç, diye cevap verdi Zenci gülümseyerek.

Bu anda İbrahim'le Nhung bakıştılar birbirine, gülümsediler. İkisi de içlerindeki sevinci belirtiyorlardı. Nhung, İbrahim'e bir şey sormak istiyor gibi bir hal içindeydi bunu anlamıştı İbrahim, konuştu.

— Senin o gece bıraktığın hatırayı şuramda taşıyorum, senin ismini, hatta tam olarak kim, ne olduğunu bilmeden, dedi İbrahim.

Bu anda, Chau, Zenci'ye baktı, bakıştılar, Zenci, göğsünün üstüne elini bastırarak konuştu ona.

— Senin bıraktığın hatıra da benim buramda duruyor, dedi.

Hepsi hem şaşkınlık hem de sevinç içindeydiler, bu tehlikeli, kanlı ve hoyratlık içinde fütursuz, korkusuzdular. İhtiyar kadın yere çömelmiş, halsiz, her tarafından kanlar sızıyor, perişen bir haldedir. O daha da çok hayrettedir ama, memnundur durumdan.

İbrahim'le Zenci etrafa bakındılar, yerler kan içindeydi, başından kanlar akan cansız bir Amerikalı er yatıyordu yerde. İbrahim sordu :

— Bu size saldırdı galiba.

— Evet, bunlar üç kişiydi.

— İkisi nerede? dedi Zenci

— İkisi içeride, biri çavuş, diye cevap verdi Chau.

— Onları da hakladınız mı?

— Evet mecbur olduk.

— Sizin yardımınıza ihtiyacımız var, dedi Nhung.

— Derhal, hemen, diye cevabı verdi İbrahim,

— Elbette size yardım edeceğiz, siz haklı insanlarsınız, haklı bir savaş veriyorsunuz, dedi Zenci.

— Bizi düşman bilmemenizi, düşmandan saymamanızı isteriz dedi İbrahim.

— Hayır, hayır... Sizi en yakın dost ve bizden biliyoruz.

İbrahim'le Zenci, bakıştılar, sonra kızlara döndüler :

— Ölüleri ortadan kaldırmak lâzım, hemen bu işi bitirelim, dedi Zenci.

— Nereye koymalı onları, diye sordu İbrahim.

— Onları saklayacak yerimiz var, siz bize yardım edin, dedi Nhung,

Kızlar mutfağa girdiler, onları İbrahim'le Zenci takip etti. Ocağın içindeki aşağıya inilen deliğin başına geldiler, deliğin yanında Amerikalı çavuşla er cansız yatıyorlardı.

— Buradan aşağıya atacağız onları her halde, değil mi? dedi Zenci.

— Evet, diye cevap verdi kızlar.

Zenci ile İbrahim, evvela çavuşu omuzlarından tutup kaldırdılar ve salıverdiler delikten aşağıya, sonra iki eri de ayni şekilde gönderdiler aşağıya.

— Ben aşağıya inip yerleştireyim, hem de canlı olup olmadılarına bakayım, ölmemiş te numara yapabilirler sonra belâ olurlar başınıza, dedi Zenci ve hemen delikten aşağıya sarkıttı kendisini merdivene basarak indi, onu Chau takip etti.

Nhung, ihtiyar kadının yanına yaklaştı. İbrahim de geldi yanlarına. Yaşlı kadın çok fena bir durumdadır, belki de ölecektir.

— Onlar bunu bu hale soktu değil mi? dedi İbrahim.

— Evet, diye cevap verdi kız

— Bu kanları temizlemeli, dedi İbrahim ve etrafına bakındı. Birşeyler arıyordu silip temizlemek için. Bunu anladı Nhung, o da arandı, yerdeki eski keçeyi ve yanlarda bulduğu bezleri aldı. İbrahim'le beraber silmeye başladılar kanları. Çavuşla bir erin silahı da bir kenardaydı, onu aldı İbrahim, dolu olup olmadıklarını yokladı sonra aşağıya, Zenci'ye uzattı silahları.

— Al bunları da bir kenara koy, nasıl hayvanlar, diye sordu Zenci'ye.

— Hepsi eşek cennetini boylamış.

Nhung, yerleri imkân olduğu kadar silmiştir, sildiği yerlerin üzerine odalardan getirdiği eski kilim parçalarını da örtmüştür.

Zenci ile Chau yukarıya çıkmışlardır, bütün bu hengamelere rağmen hayatlarından memnundurlar. İbrahim sordu Zenci'ye :

— Yerleştirdiniz mi, tamam mı?

— Yerleştirdik, tamam o iş.

— Yerleştirdik, hepsinin rahatları iyi, herhalde hallerinden de memnundurlar, diye konuştu gülerek Chau. Diğerleri de gülüştüler.

Şimdi hepsi yaralı ve bitkin ihtiyar Vietnamlı kadının başında toplanmıştırlar. Kadının tedavisi, yaralarının sarılıp bakılması lâzımdır, yoksa fazla kan kaybedecek ve ölecektir.

— Bunu bir hastahaneye götürmek lâzım hayatını kurtarmak için. Ama nasıl, buna imkân yok ki, diye konuştu Nhung.

— Buna imkân yok evet, yok, diye ilâve etti Chau.

Hepsi düşünceye dalmışlardı, hepsinin gözleri kadının üzerindedir. Yaşlı kadın bütün metanetini, yaşamak

için, yanındakilere iyi görünebilmek için toparlanmaya çalışır, gayret gösterir ama, imkân yok. Durumunun vahameti bellidir, mütemadiyen kan kaybetmekte, halsiz bir duruma gelmektedir.

— Bunu ancak sizin tarafa, oradaki en yakın bir hastahaneye götürmek lâzım, dedi Zenci.

— Evet, bizim tarafa götürülmesi lâzım, ama her bakımdan durum kötü, imkânsızlıklar içindeyiz, Evvelâ işgal altındaki bu köyden nasıl çıkılır, sonra araç lâzım, o nasıl nereden temin edilir? Bu çok zor ve tehlikeli şey, dedi Nhung.

— Bu işi yapmak lâzım ama nasıl yapalım bilmemki, dedi İbrahim.

— Ben bizim birliğin araçlarından birinin ayarlamaya çalışayım, dedi Zenci.

— Nasıl olur? dedi İbrahim.

— Olacak şey değil, dedi Chau

— Olacak, olması lâzım, hatta sizi de buradan kaçırmamız lâzım, dedi İbrahim.

— Biz buradan gitmek istemiyoruz, diye cevap verdi Nhung.

İbrahim'le Zenci evvela kızlara baktılar sonra, bir birlerine bakıştılar.

— Neden gitmek istemiyorsunuz, burası çok tehlikeli.

— Biz aşağıda saklanabiliriz.

— Muhakkak burada kalmanız mı lâzım? diye sordu İbrahim.

— Evet, diye cevap verdi kızların ikisi de.

Zenci, durumu kavramıştı, iki kıza da ayrı ayrı baktı ve konuştu :

— Anlaşıldığına göre siz burada görevlisiniz, onun için gitmek istemiyorsunuz, dedi.

Chau cevap verdi. Zenci'nin gözlerinin içine bakarak,

— Evet, görevliyiz.

— Ben bu kadıncağızı götürebilmek için bir araç bulursam ikinizden birinin bu kadının yanında gitmesi lâzım, dedi Zenci.

Bu defa kızlar bakıştılar birbirine, sonra Chau cevap verdi :

— Evet birimizin bununla beraber gitmemiz lâzım, ama aracı kim kullanacak, bizi yakalamak isteyenler olursa ateş etmek lâzım. Hem aracı kullanmak hem de ateş etme zor, dedi.

— Aracı ben kullanacağım, dedi Zenci.

— Evet birimiz, bununla beraber gidelim ama daha nasıl gideceğimizi bilmiyoruz ki, araç da temin edilmiş değil, dedi Nhung.

— Aracı ben bulacağım, şimdi bulur getiririm, siz hazır olun ben şimdi gelirim, dedi Zenci ve hızla kapıdan dışarıya çıktı.

*
**

Zenci evden çıktı, etrafına bakındı, araçlardan en hızlı gidenini, en müsaitini seçecekti. Adeta koşar gibi ilerliyordu sokakların içinden. Yanından geçen çavuşlara, erlere hatta subaylara bile aldırış etmiyordu. Köyün dışına çıktığı zaman sokak başında durdu çevresine bakındı. Araçları gördü, hepsi köyün kenarındaki meydanlıkta sıradaydılar birkaç ta nöbetçi vardı araçların etrafında. Zenci durdu bir an, baktı araçlara dikkatle, telsizi olan bir aracı seçmesi de lâzımdı. Bu araçlardan gözüne kestirdiği bir Jipi tercih etti. Kızların bulunduğu evdeki sığınak gibi yerde telsizleri görmüştü, anlamıştır ki kızlar telsiz kullanıyorlar, işte onun için aracın telsizli olanını tercih etti.

Zenci yavaş yavaş araçların yanına doğru ilerlerken bir anda yandaki sokağın içinde subaylara ait bir jip gözüne ilişti, onun da telsizi vardı hem de bu jip gıcır gıcır

yeniydi de. Ama onun daha evvel yapılacak işi vardır. Öteki araçlara doğru ilerlemeye başladı, pantolonunun arka cebinden çıkardığı bıçağını elinde gizledi ve yaklaştı araçlara, bir de sigara ağzında. Araçların yanlarından geçerken elindeki bıçakla telsizleri işlemez duruma getirdiği gibi araçların lastiklerini de kesti, bütün araçlar her bakımdan işlemez duruma gelmiştirler. Sonra, sokağın içinde gördüğü subaylara ait jipin yanına geldi, ama jipin yanında nöbetçi vardı, ne yapacaktı şimdi? Fazla düşünmeye vakti de yoktu. Verilen emre göre toplanma ve yoklama saati de yaklaşmak üzereydi. Yanaştı nöbetçinin yanına.

— Ateşini versene, dedi nöbetçiye.

Nöbetçi silahını omuzuna taktı, ceketinin üst cebinden çakmağını çıkarmağa uğraşırken, Zenci bıçağı daldırdı nöbetçinin tam kalbinin üzerine. Nöbetçi silkindi ama, Zenci'nin kuvvetli kolları onu cansız yere yıkmıştı. Etrafına bakındı, kimseler yoktu ortalıkta. Hemen nöbetçinin ölüsünü sürükledi biraz ilerisindeki hendeğin içine, üstüne de dalları, yerdeki yanmış kurumuş yaprakları attı. Nöbetçinin ölüsü görünemeyecektir kimse tarafından.

Zenci atladı jipe bir sıçrayışta, dolandı köyün dar sokaklarından, birkaç er ve çavuşun yanından hızla geçdiyse de ne onlar ona ne de o onlara aldırış etmemişlerdi. Kızların evinin önüne hızla gelip durdu. Jip durduğu zaman evin kapısı da açıldı, kızlar ve İbrahim çıktılar kapı önüne. O sırada Zenci jipten inmişti. Hiç konuşmadılar. İbrahim'le Zenci içeriye girip ihtiyar kadını aldılar, Jipin içine yerleştirdiler, yanına da Chau bindi, Zenci geçti direksiyona. Hepsi hafifçe ellerini kaldırarak salladılar, vedalaştılar. Zenci kızın tarif ettiği yoldan köyün dışına çıktı, son süratle ilerliyorlardı. Köyün dışına epey çıktıkları zaman Zenci jipten indi, Chau geçti direksiyona. Zenci ile

vedalaştı Chau, jip uzaklaşıp kaybolunca kadar Zenci baktı arkasından.

Verilen emre göre, köye giren, köyün içinde arama yapmak maksadiyle dağılan subay, çavuş ve erler toplanmaya başlamışlardır köyün meydanında. Yoklama yapılacak, tekmiller verilecekti. Birliğin komutanı Amerikalı subay amirlerine iletilmek üzere raporunu hazırlayacaktır. Okul binasının sağlam kalan bir odasını karargah ve çalışma odası olarak seçmiştir Komutan.

Bu sırada İbrahim Nhung'la bir müddet evin içinde başbaşa kalmışlar, daha çok birbirlerine yakınlaşmış, daha çok sevmişlerdir birbirlerini. İkisi ayrı ayrı dünyaların, ayrı ayrı şartlar altında yetişmiş, ayrı geleneklerin insanıdırlar. Ama onların hepsini bir kenara itmişler, kaderin onları karşılaştırdığı bu yerde anlaşıvermişlerdir. Vicdan ve hisleri, insanlık duyguları ikisini tek insan haline getirmiştir. Bu kanlı badirenin içinde birleşivermişlerdir. Riya, yalan, katakulli yoktur bunların kafalarının içinde. Sömürücü devletlerin hileli anlaşmalarla ulusları can evinden vuran haysiyetsizlik, kahpelikleri bu iki insanın tek bir sözleri, düşünceleri kadar mertlik taşımamaktadır.

Nhung, İbrahim'i yanından ayırmak istemez, bilir ki bir müddet sonra Ulusal Kurtuluş Savaşçıları bu köyde amansız bir harekete geçeceklerdir. İbrahim'e de bir kurşun isabet edebilir, onun için bırakmak istemez İbrahim'i yanından. Hatta Zenci'yi de geldiği zaman burada tutmasını ısrarla söyler. Zenci henüz buraya gelmemiştir, onu, arkadaşı Chau'yu, yaşlı kadını da merak ederler. İbrahim dışarıya çıkacak durumu öğrenmiş olacaktır. Nihayet, Nhung, İbrahim'e köyde olacakları anlattı.

— Bizimkiler, belki bir saat belki de birkaç dakika sonra buraya, köye hücuma geçecekler. Sen arkadaşınla

hemen buraya gel, dikkatli de olun, bizimkiler iyi nişancı hem de korkusuzdurlar, dedi.

— Anladım, geliriz. Ben çabuk gideyim, onların başına birşey gelmiş olmasın?

— Hayır sanmıyorum, arkalarından ateş edilmesi lâzımdı, biz buradan silah seslerini işitirdik, demek gittiler, dedi Nhung.

— Muhakkak geliriz, dedi İbrahim ve merdivene doğru ilerledi, yukarıya çıkmaya başladı.

— Dikkatli olun, diye arkasından konuştu Nhung.

İbrahim, delikten yukarıya çıktı, deliğin üzerine kapağı koydu üzerine de külleri ve odun parçalarını doldurdu.

Genç kız, ayakları dibinde üç düşman ölüsünün verdiği kasvet içinde ayakta telsizin başında dimdik durdu. Ölülere bir müddet baktı, sonra çavuşun ceketinin şişkin duran üst cebine elini uzattı. Bir defter çıkardı, karıştırdı defteri, birden irkildi Nhung. Defterin arasından çavuşun karısı ve henüz bir yaşında olmadığı onlaşılan çocuğuyla çekilmiş resmini görmüştü. Resme baktı baktı, gözlerinden sızan yaşlar yanaklarından göğsünün ta içine yuvarlanıp gitmeye başladı. Sonra yine baktı çavuşun cesedine ve konuştu ona :

— Sizin kadar biz de günahsızız, suçsuzuz, sizi buraya gönderenler suçludur, günahkârdır, senin katilin onlardır, dedi dudakları titreyerek.

***

İbrahim toplantı yerine geldiği zaman, bir kaynaşma, bir telâş vardır Amerikalı ve Güney Vietnamlı subaylar çavuşlar arasında. Korkulu bir telâştır bu... Erler yer yer kümeleşmiş aralarında konuşmaktadırlar. İbrahim arkadaşı Zenci'yi arar, nihayet görür Zenci'yi. Yaklaşırlar birbirine bakışarak. Zenci fısıltı ile konuşur :

— Gönderdim onları, varmışlardır yerlerine, dedi gülümseyerek.

— Bizimkilerde bir kaynaşma var, ne oluyor?, diye sordu İbrahim.

— Jipi arıyorlar, arasınlar bakalım bulabilirlerse. diye alaylı konuştu Zenci.

Bir çavuş erlere bağırıyordu, subaylar gibi bu çavuş da sinirliydi «Haydi sıraya, sıraya girin, girin sıraya,» diyerek erleri itiliyordu çavuş. Sonra başka çavuşlar da erleri sıraya dizmeye yardım etmeye başladılar. Erlerin çoğu korku içindeydi, çünkü jipten başka birkaç arkadaşları da ortalıkta yoktu.

Erler sıraya girdiler, acele acele yoklama yapıldı. Erlerden çok eksik vardı, iki de Amerikalı çavuş kayıplara karışmıştı. Telsizci çavuş kumandana yaklaştı gizlice kulağına «Bütün araçların telsizlerinin işlemez hale getirilmiş olduğunu» bir subay da araçların lastiklerinin kiminin de motorunun hasara uğratılmış olduğunun haberini verdi. Kumandan tam bir korku ve bu korkunun telâşı içindedir. Elleri arkasında gezinir, etrafındaki subaylara çavuşlara söylenir :

— Nasıl görmediniz bu yapılanları, koskoca jipi kaçırıyorlar, görmüyorsunuz. İçimizde düşmana hizmet eden, edenler var.

Kumandan, bir an düşünceye daldı durdu, kaybolan çavuşların erlerin karşı tarafa, düşman tarafına geçtiklerine kanaat getirmiştir. Kafasında bu hadisenin mahkemesini yapar. «Jipi de onlar kaçırdı» «onunla kaçtı bu hainler» ama nasıl olur? Kaybolanlar yirmi bir kişidir bir jipe hepsi nasıl sığarlar, nasıl kaçarlar, tuhaf şey» diye içinden söylendi durdu. Kafası allak bullak olmuştur kumandanın, iyice sersemleşmiştir, ne yapacağını, ne karar vereceğini bilemez. Hayret ettiği bir şey daha vardır. «Kay-

bolan iki çavuştan böyle bir ihaneti hiç ümit etmez.» Olamaz, o iki çavuş yapmaz öyle şey» diye mırıldandı. Kumandan iyice sinirlidir, mütemadiyen gezinir. Subaylar, çavuşlar, bir tarafta da erler sessiz, hareketsiz durmakta, kumandana bakmaktalar. Kumandan'ın bir karar vermesi, birşeyler yapması lâzımdır. Amirlerine ne diyecek, o terfi, madalya, kahramanlık nişanı beklerken, şimdi ceza görecektir, hem de ağır bir cezaya çarptırılacaktır.

Bu sırada Ulusal Kurtuluş Savaşçıları gizlendikleri yerlerden çıkmışlar, düşmanlarının gafletinden yararlanarak etrafa mevzilenmişler, kumandanlarından emir beklemektedirler. Kumandan durumu kollamaktadır.

Amerikalı Kumandan yine emir vermiştir «Köyün içinde arama yapılacaktır bir daha.»

Subaylar, çavuşlar yanlarında erler sokaklara dağılmaya başlarlar. İşte Kurtuluş Savaşçılarınca hücuma geçmenin tam zamanıdır. Kumandan emrini vermiş, bir anda harekete geçerek, her taraftan ateş ederler. Birçok subay, çavuş, er dalından düşen çürük armut gibi yerlere serilir, daha ne olduğunu anlama fırsatını bulamayan Amerikalı Kumandan da yaralanıp yere serilir.

İbrahim'le Zenci durumun böyle olacağını bilmekteydiler, bunun için tedbirli hareket etmişler, araçları kendilerine siper ederek köyün dışında bir yere kendilerini atıvermişlerdir, biraz sonra da köyün kimsenin bulunmadığı bir sokağına girivermişler duvar diplerini takip ederek Nhung'un bulunduğu eve gelmişlerdir. Bahçe kapısından girip duvarın arkasında mevzilenirler. Ne Amerikalı ne de Güney Vietnamlılardan herhangi birinin buraya yanaşmalarına müsaade etmeyeceklerdir. Zaten onlar canlarını kurtarabilme telâşı, şaşkınlığı içinde kaçmaktadırlar. Biraz sonra silah sesleri azaldı ve tamamen durdu. Etrafı bir sessizlik kaplamıştı. Köyü iş-

gal eden Amerikalı ve Güney Vietnamlıların kimi kurşunu yiyip ölmüş, kimi yaralanmış, kimi de teslim olarak esir edilmiştir.

İbrahim'le Zenci, duvarın dibinde, bakıştılar bir birine :

— Ne yapacağız biz şimdi, diye sordu Zenci.

— Kızın yanına gideceğiz.

— Kız nerede?

— Aşağıda.

— Şimdi görecekmisin onu?

— Elbette göreceğim.

— Bir şey konuştunmu kızla, diye sordu Zenci.

— Ne gibi?

— Her şeyi işte, dedi Zenci İbrahim'in gözleri içine bakarak.

— Konuştuk, öteki kızla senin hakkında da konuştuk, dedi İbrahim.

Zenci'nin yüzü bir anda değişti, adeta bir sevinç kapladı her yanını, gülümsedi, önüne baktı Köydeki birkaç dakika evvelki silahlı çatışmayı, bütün kanlı savaşı unutuvermiş, kendini aydınlıkta, tehlikesiz, bütün tehlikelerden arınmış bir yerde his edivermiştir.

— Onu bir daha göre bilecekmiyim ki, dedi Zenci.

— Elbette göreceksin, buradaki kız bana seni alıp kendisinin yanına gelmemi söyledi, şimdi onun yanına gitmemiz lâzım. Ama biraz bekleyelim durumun, bu çatışmanın ne olduğunu, neticesini öğrenmeye çalışalım , dedi İbrahim. Evin sundurmasına girdiler çömelip yan yana oturdular birer de sigara yaktılar. Bir müddet konuşmadılar. Hava kararmaya başlamıştı, uzaklardan ayak sesleri işitiliyordu.

*
**

Nhung yerinde duramıyor, daracık olan bu yerde tıp-

kı bir mahkûm gibi geziniyordu ama dört adımlık yerdir burası. O bütün dışardaki çatışmaları, silah seslerini işitmiştir. Dışardaki durumu, İbrahim'i onun arkadaşı Zenci'yi, hele kendi arkadaşı Chau ile yaralı ihtiyar kadını çok merak ediyordu.

Kumandana bağlı telefon birden çalmaya başladı. «demek ki daha evvel sökülen bu telefon hattı şimdi yeniden bağlanmıştı Ulusal Kurtuluş Savaşçıları duruma hâkim olmuşlardı» Nhung ahizeyi aldı, karşısında Kumandan vardır.

— Benim kumandanım, çok sevindim, hepinizi candan tebrik ederim, sizinle hemen görüşmem lâzım, diye Kumandana konuştu.

Kumandan karşı taraftan cevap verdi :

— Ben oraya hemen gelemem, Başkumandanlık İrtibat Bürosuna durumu hemen bildir telsizle. Köydeki düşman birliğinin mağlup olduğunu ölü, yaralı ve esirlerin bulunduğunu da ekle bildiriye, dedi Kumandan sonra kapadı telefonu.

Nhung, başlarından geçen hadiseyi anlatamamıştı komutana. Telsizin başına geçti, buldu aradığı yeri ve Kumandanın şifahi raporunu bildirdi.

Nhung sevinçliydi bu durumdan ama, merak ettiği insanlar vardı. Merdivene geldi, durakladı biraz sonra merdivenden yukarıya çıktı elindeki silahı ile itti kapağı, kapak gürültüyle yana kaydı. Bu gürültüyü işiten İbrahim'le Zenci, birden oturdukları yereden ayağa fırladılar, içeriye koştular. Nhung delikten yukarıya çıkmaya çalışıyordu. İbrahim koştu, elinden tuttu, onu yukarıya çekti. Nhung İbrahim'in boynuna sarıldı, Zenci'yi görmemişti, İbrahim'i öptü iki yanağından.

— Seni, arkadaşını ve bizim arkadaşla ihtiyar kadını çok merak ettim, dedi sonra Zenci'yi gördü, ona döndü.

— Seni de merak etmiştim, ne oldu bizimkiler? diye sordu Zenci'ye.

— Hiç kimse farkında olmadan köyden dışarıya çıkardım, sonra uğurladım onları, varmışlardır yerlerine her halde, diye cevap verdi Zenci.

— Şimdi anlarım onların durumunu, gelin benimle aşağıya dedi Nhung ve delikten aşağıya inmeye başladı, onu İbrahim'le Zenci takip etti.

Hepsi aşağıya, telsizin yanına gelmişlerdir, Nhung telsizi çalıştırdı, konuştu karşı tarafla, sordu arkadaşı Chau ile yaralı ihtiyar kadını, karşı taraf bilgi verdi, «Yaralı ihtiyar kadın hastaneye yatırılmış, Chau da karargâhta misafir edilmekte imiş.» Nhung, İbrahim'le Zenci'ye karşı taraftan aldığı bilgiyi söyledi. Hepsi sevinçliydiler, Nhung ikisine de gülerek baktı.

— Buluştuk yine, siz bizimle buluşmayı arzuluyormuydunuz? diye sordu.

Bakıştılar İbrahim'le Zenci, sonra İbrahim Nhung'a döndü, onun gözleri içine bütün arzu ve muhabbetle bakarak konuştu :

— Çok arzuluyorduk. İkimiz yalnız kaldığımız zamanlar hep sizden söz ederdik. Ya siz bizi görmeyi arzuluyormuydunuz?

— Biz de ayni, belki sizin bizi düşündüğünüzden, fazla düşünüyorduk sizi.

— Hayatımda beni düşünen bulunduğunu hiç sanmaz üzülürdüm, bu koskoca dünyada, bu çokluk insanlar arasında kendimi yapayalnız his ederdim. Bir insanın beni düşünmesini ister, onun özlemini çekerdim hep, dedi Zenci.

— Arkadaşım Chau seni çok düşünüyor, onu bil.

Zenci, önüne baktı, nedense biraz üzgün gibiydi. Nhung, onun üzgünlüğünü sezmişti.

— Ne oldu, niye öyle üzgünsün, buna sevineceğini sanmıştım, dedi.

— Şey, dedi Zenci,

— Nedir, söyleyin üzüntünüz, biz sizin dostunuzuz, bizden saklamayın üzüntünüzü.

— Ben Zenciyim, bir siyah deriliyim de...

Gülümsedi Nhung, elini omuzuna koydu Zencinin, sonra İbrahim'e baktı ve konuştu :

— Zenci olmanın kusur sayıldığı, hakir görüldüğü yer bizim yerimiz değil. Bizim insanlarımızın düşüncesi dışında birşeydir o. Amerika'nın, Amerika'daki kendilerini üstün ırk sayanların düşüncesidir. İnsan olmak, iyi insan olmak bizim için aranan şeydir. Sen de iyi, hem de çok iyi bir insansın, kara renk kötü olsaydı dünya üzerinde bütün kara renkte olan her şey yok edilirdi. Biz Kuzey Vietnamlılar siyah rengi çok severiz, bak elbiselerimiz hep siyahtır. Üzülme, dünyada o mesele de hal edilecektir.

Zenci ferahlamıştı, gülümsedi, yüzünü bir çocuk sevinci kapladı.

— Teşekkür ederim, bana beni, benim gibileri ne güzel anlattınız, dedi.

Nhung, İbrahim'e yaklaştı, gülümseyerek onun yüzüne baktı.

— Sizi bize karşı düşmanca harekete gönderdiler ama bakın insanca duygularımız bizi birbirimize yakınlaştırdı, belki ölünceye kadar beraber yaşama sevgisini duyduk birbirimize karşı. Bu sevgiyi, bu haklı görme duygusunu kim yok edebilir, hangi silahlar mahvedebilir edemez değilmi? diye konuştu Nhung.

İbrahim'le Zenci'nin bu konuşma içlerinde daha büyük bir sevgi ve ayrılmaz bağlarını sıkı sıkı bağlamış,

çözülmeyecek gibi düğümlemiştir. Hepsi susmuşlar, hepsinin içini ölçüsüz bir sevinç doldurmuştur.

— Biz şimdi ne olacağız? diye sordu İbrahim,

— Ne demek istediğinizi anlayamadım?

— Biz Amerikalı sayılıyoruz, elbiselerimizle, silahlarımızla Amerikalı.

— Siz insansınız, insanları seven insan.

İbrahim'le Zenci bakıştılar, sonra başlarını yere eğdiler. Bir an düşünceye daldılar : «Evet ama, Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütünün yetkilileri nasıl bir karar vereceklerdir kendileri için?» İşte bunu düşündüler. O anda Nhung onlara dikkatla baktı, içlerinden geçenleri anlamaya çalıştı. Bu kız zekidir, anlamıştır ne düşündüklerini, içlerinden geçenleri.

— Siz esir sayılırsınız, bizim esirimizsiniz, dedi.

İbrahim'le Zenci başlarını kaldırdılar, baktılar Nhung'a. Kaderlerinin sürüklediği bu fırtınalı hadiselerin içinde, sevinçle kederi bütün benliklerinde bir arada toplamışdır. İbrahim bir an bakındı etrafına sonra elindeki silahını köşede bir yere koydu, ceplerindeki dolu yedek jarjürleri çıkardı, onları da silahının yanına bıraktı; Zenci de ayni hareketi yaptı. Konuşmadan anlaşmış bunun kararını vermiştir iki arkadaş «Mademki esirdirler, silahlarını teslim etmeleri lâzımdır kendilerini esir alanlara.» İşte bunu yaptılar. Nhung bütün bu hareketleri gülümseyerek izledi, onların ne demek istediklerini anlamıştı.

— Bu hareketinizle esir olduğunuzu belirtmek istediniz, ben sizi esir almış oluyorum demek?

— Evet, diye cevap verdi İbrahim.

— Üzgünsünüz buna, değil mi?

— Hayır, hayır diye cevap verdi Zenci.

— Üzulmeyin, savaş insanları birbirine düşman edip uzaklaştırdığı gibi, bazılarını da biribirine yakınlaştırır.

Düşman tanılan iki tarafı, iki kişiyi birbirine dost yapar. Ama bu dostluğun sağlanması için elbetteki savaşın icabları olan formaliteler vardır. İşte siz bu formalitelerin aşamasından geçmiş olacaksınız, işlemlerden sonra dostluğumuzun, yakınlığımızın kararı alınmış olacak, esirlikten çıkacak bizden biri olacaksınız. Zannedersem sizin de istediğiniz bu?

— Evet, diye cevap verdi Zenci.

— Ne korku ne ona benzer birşey sizin tarafa itelemiştir bizi. Biz Amerikalıların ve Güney Vietnamlıların sizlere yaptıkları kötülükleri, ihanetleri, haksızlıkları gördük, sizin de ne için döğüşmek mecburiyetinde olduğunuzu anladık. Sizi haklı bulduğumuz için böyle hareket ettik, sonra da sizi tanıyınca daha çok sizin tarafa dönmek isteği bizi herşeye bütün tehlikelere rağmen zorladı, zorlamakta sizinle beraber olmağa. Sizin yanınızda olunca da çok memnun ve sevinçliyiz. İhanetler içinde birer suçlu olmak elbetteki bizim için en ağır bir esaretten fazla bizi bedbaht eder, dedi İbrahim.

— Bunların hepsini biliyorum İbrahim, onu çok evvel anlamıştık. Haksız yere adam öldürmek, insanlara zülm etmek, insanları vatanlarından uzaklaştırmak sizin vicdanınızın işi değildir. Onu anlamıştık. Şunu bilin ki, Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesinin kumandanlığı da biliyor bunu.

İbrahim'le Zenci dikkatle Nhung'u dinlediler, sonra birbirine baktılar, başlarını öne eğdiler, biraz da böyle düşündüler. Zenci sigarasını çıkardı Nhung'e uzattı.

— Buyrun, içer misiniz, dedi

— Sağ olun, içmem, içmiyorum,

— Bizim içmemize müsaade edermisiniz?

— Elbette, için, içiniz serbestsiniz.

Zenci uzattı İbrahim'e sigara paketini, ikisi de yak-

tılar sigaralarını. Ayakta idiler, zaten bu yerde oturacak üç kişilik birşey yoktu da.

— Arkadaşınız buraya dönmeyecek mi, diye sordu Zenci.

— Hayır, biz gideceğiz oraya,

— Siz mi, dedi İbrahim.

— Yalnız ben değil, siz de, hep beraber gideceğiz, diye gülümseyerek cevap verdi Nhung.

— Yetkililer, sizin yetkililer beraberliğimizi nasıl karşılarlar? diye sordu Zenci.

— Bizim yetkililer sizden, sizin bizimle olan münasebetinizden haberdardır. Sizin burada olduğunuzu, yani benim yanımda bulunduğunuzu da biliyorlar şifreli telsizle bildirdim.

Köydeki birliğin kumandanına bağlı telefon çaldı, ahizeyi aldı eline Nhung, kumandanla konuştu.

— Ben buradan ayrılamayacağım kumandanım, arkadaşım burada yok, telsizi boş bırakamayız. Siz gelirseniz çok iyi olacak, yanımda başkaları Tuz ile Biber yanımdalar, dedi ve telefonu kapadı sonra İbrahim'le Zenci'ye döndü.

— Bu köydeki bizim harekatın kumandanı şimdi buraya gelecek, sizin burada benim yanımda olduğunuzu bildirdim kendisine, dedi.

Hava tamamen kararmış, köyün içini tam bir sessizlik sarmıştır.

Bir müddet konuşmadılar, herkes kendi düşüncesi içinde dalmıştır adeta. İbrahim'le Zenci geçirdikleri, atlattıkları fırtınaları, bundan sonraki yaşantılarının nasıl olabileceğini düşünürler ama, durumlarından, herşeye rağmen memnundurlar. Haksız bir cinayete haksız bir saldırıya âlet olmaktan çok iyidir şimdiki durumları.

Nhung, telsizin başından kalkmıştır. Siyah pantolonu üstünde koyu mavi bol ve geniş cepli gömleği vücudunun düzgün, muntazam yapısını belirtmektedir. Yanlarına dağılan ortadan ayrılmış siyah saçlarının çevrelediği yuvarlak gergin pürüzsüz yüzü, ince kaşlarının altındaki uzun kirpiklerinin gölgelediği siyah parlak gözleri ile bir güzellik timsalidir. Konuşurken bir gelincik kırmızılığı ile parlayan ince dudakları, düzgün beyaz dişleri ayrı bir ilâhî güzellik verir ona. Ya memleketi, memleketinin insanları için yaptığı fedakârlık? Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşı tarihinin şanlı bir sayfasıdır. Mücadelenin, memleket kaygısının, sefalet, yoksulluk yükünün bütün ağırlığını taşıyan, bundan yılmayan, düşmanın nalçalı postallarıyla kan revan içinde kalan yaşlı Vietnamlı köylü kadını da Vietnam Kurtuluş Tarihi'nin sayfalarında şanlı bir zafer bayrağı gibi dalgalanacaktır, nesillere bir kahramanlık örneği olacaktır.

İbrahim'le Zenci sigaralarını içmişlerdir. «Bundan sonra ne olacağız» gibi düşüncelerden kendilerini çekip alıverirken, birden yukarıdan gelen ayak seslerile doğrulurlar.

— Kumandan geliyor, dedi Nhung ve merdivenin alt kısmına doğru ilerledi. Onu İbrahim'le Zenci takip ettiler.

Hakikaten gelen Kumandan'dı. Merdivenden evvela Kumandan sonra onun arkasından silahlı iki Ulusal Kurtuluş Savaşçısı indi aşağıya. Merdivenin önünde Nhung, iki tarafında da İbrahim'le Zenci duruyordu. Kumandan aşağıya indiği zaman evvela etrafa bakındı, yerde yatan Amerikalı çavuşla iki erin cesetlerini gördü, kıza döndü, onu kucakladı, göğsüne bastırdı, kızın başını okşadı bir baba şefkatiyle.

— Sizi tebrik ederim kızım, Vietnam'ın kurtuluşu sizin mücadele azminizin eseri olacaktır, dedi. Nhung, başı-

nı Kumandan'ın göğsü üzerinden çektiği zaman siyah gözleri içinden yaşlar sızıyordu.

— Ben de sizi tebrik ederim Kumandan'ım bütün savaşçı arkadaşlarımızı tebrik ederim, dedi, sonra, anlattı orada geçen hadiseleri, kavgalarını, yaşlı kadının durumunu, buradan kaçırılışlarını, onunla arkadaşı Chau'nun Zenci'nin yardımı ile gidişlerini. İbrahim'le Zenci'nin fedakârlıklarını en ince detaylariyle anlattı.

Kumandan ve yanındaki iki savaşçı, İbrahim'le Zenciye dikkatle ve hürmet, saygı dolu gözlerle baktılar. Kumandan ikisinin de ellerini sıktı. Sonra kollarını onların omuzuna koydu, konuştu :

— Demek siz bizim dâvamızda, savaşımızda haklı olduğumuzu anladınız. Bize hak verdiniz, onun için de bize yardım ettiniz. Size bütün arkadaşlarım ve Vietnam Ulusal Kurtuluşumuzun bütün insanları namına teşekkür ederim. Biz hiç bir insanı öldürmek istemeyiz, kimsenin vatanında gözümüz yok. Biz topraklarmızı ve Ulusumuzun eğemenliğini korumak için silaha sarıldık. Silahlarımızdan çıkan kurşunlar yalnız saldırganları öldürsün isteriz, dedi.

İbrahim'le Zenci hareketsiz duruyorlardı, Kumandan, orta yaşlı, geniş omuzlu, heybetli bir insandır. Çekik gözleri kırışmış yüzünde karanlıkları delen, aydınlatan iki ışıktır sanki. Onun da üzerinde siyah pantalon, göğsünün iki tarafında büyükçe cepleri olan mavi gömleği vardır. Yanındaki iki savaşçı da ayni giyinişte dir, ama onların üzerleri yüklü idi. Ellerinde silahları, el bombaları vardı.

Kumandan kollarını çekti İbrahim'le Zenci'nin omuzlarından, döndü onlara doğru, ikisinin de ayrı ayrı gözlerinin içine bakarak konuştu.

— Araçları işlemez hale siz mi getirdiniz? dedi

İbrahim'le Zenci bakıştılar bir birine, sonra Zenci cevap verdi.

— Evet Kumandanım. Yaralı kadınla yanındakinin bindiği jipi arkalarından takip etmemeleri için yaptım, dedi.

Bu def'a Kumandan'la Nhung gülümseyerek birbirlerine baktılar. Kumandan Zenci'ye yanaştı.

— Sağ olun dostumuz. Araçları çalışamaz duruma getirmen bizim de işimize yaradı, hem kimse kaçamadı hem de araçlar bize kaldı, dedi.

Bir müddet konuşmadı kimse, Kumandan bakındı etrafına, durdu düşündü, sonra kararını vermiş bir davranışla döndü.

Nhung'a:

— Telsizleri sök ve hazırlan, hemen köyü terk edeceğiz. Düşman buradaki durumu haber alıp hücuma geçmeden buradan gitmemiz lâzım, dedi.

O anda İbrahim'le Nhung bakıştılar uzunca bir müddet. Kumandan anlamıştı bu bakışların manasını.

— Onlar da bizimle beraber gelecek, önce harp esiri muamelesi yapılacak onlar hakkında. Sonra sen ve ben onların bize yaptıkları yardıma ait rapor hazırlayacağız, dedi.

— Benim onlarla sonra buluşmam lâzım, herhalde Kumandanım, dedi Nuhung.

— Buluşacaksınız elbette, zaten şimdi aynı yere gideceksiniz. Telsizi sökmeden önce buradaki durumu, 14 numaralı birlik karargâhının hareket edeceğini bildir. Başkumandanlık irtibat bürosu telsizine, dedi. Sonra Zenci ile İbrahime döndü:

— Haydi, siz bizimle gelin, dedi.

İbrahim evvelâ Nhung'a sonra yere dayadıkları si-

lahlarına baktılar Zenci'yle beraber. Kumandan durumu anlamıştı, gülümsedi.

— Bu silahlar sizin mi? diye sordu ikisine.

— Evet, diye cevap verdi Zenci.

— Silahlarınızı da alın, dedi kumandan.

İbrahim'le Zenci silahlarını ve silahların yedek dolu jarjürlerini de aldılar yerden.

Nhung, İbrahim'e yanaştı, elini uzattı; el sıkıştılar birbirinin gözleri içine bakarak.

— Şimdilik güle güle, dedi Nhung, sonra Zenci'nin de elini sıktı ona da «Güle güle» dedi.

Önde Kumandan onun arkasından İbrahim ve Zenci daha arkadan da iki savaşçı merdivenden yukarıya çıktılar. Onlar yukarıya çıkarken Nhung arkalarından baktı, sonra telsizin başına geçti, Kumandan'ın bildirisini iletmeye başladı Genel Komutanlık İrtibat telsizine.

⁂

Zenci'nin hareket edemez duruma getirdiği araçların hepsi tamir edilmiş, lastiklerinin kimi değiştirilmiş kimi de yapıştırılmak suretiyle istifade edilir, harekete hazır hale getirilmiştir. Bu onarım işlerinde Zenci ile İbrahim de çalışmışlardır. Onlar bu gibi araçların bakım ve onarım kursunu daha Amerika'da iken görmüşlerdir.

İbrahim'le Zenci'nin de aralarında bulunduğu Amerikalı esirler araçlara bindirildiler. Araçların birine Kumandan iki muhafız ve Nhung binmişlerdir. Araçlar Kuzey Vietnam Kurtuluş Ordusu'nun gerilerindeki karargâha doğru hareket etti.

Köydeki durumu haber alacak olan Amerikalılar bu köyü ve daha bir çok yerleri elbetteki jet uçaklariyle bombalayacaklar, taş taş üstünde bırakmayacaklardır. Ama kendilerinin de akıbetleri ne olacak, o da bilinmez. Köy-

deki durumu haber alan Amerikan kumandanları intikam almak için gayret göstereceklerdir. Bunu bilir Kurtuluş Savaşçıları. Onun için de köyü şimdilik terk etmişlerdir. Ulusal Kurtuluş Savaşçıları bu köyde istediklerini yapmışlar, maksatlarına varmışlardır. Şimdi yeni hamlelere, yeni müdafaalara hazırlanacaklardır.

İbrahim'le Zenci her zamanki gibi burada da, aracın içinde yan yanadırlar. Ayni araçta Amerikalı ve Güney Vietnamlı esirler de vardır. Onlar üzgün, perişandırlar, kaderlerinin, kaderlerinin değil de, Amerika'nın sömürücü, istilacı yöneticilerinin, Amerikalılara satılmış Güney Vietnam yöneticilerinin itelediği kanlı, haksız savaşın yarattığı badirenin içinde sürükleniyorlardır. İbrahim'le Zenci, sigaralarını yakmışlardır, dumanlarını savururlar hürriyet havası dolu Kuzey Vietnam toprakları üzerine. Araçta yanlarındaki iki Kuzey Vietnamlı savaşçı muhafız hafiften kendi Kurtuluş Marşlarını söylemektedirler.

Araçların en önünde Kumandan'ın ve Nhung'un bindiği jip ilerlemektedir. Nhung, Amerikalılara ait jipteki telsizden yararlanır, ilerlerdeki birliklerin ve genel karargâhın telsizleriyle de temasa geçmiştir. Yollardaki bütün durum dakikası dakikasına bildirilir.

Genel karargâh irtibat telsizinden alınan acele bir emirle, Amerikan jet uçaklarının üslerinden kalkıp ilerledikleri, bunun için hemen en yakın ormanlık bir yerde gizlenmeleri bildirilmiştir. Bu emir alındığında bir ormanlık yere gelinmiştir. Kumandanın emriyle araçlar ormanın içine dağıtılarak müsait yerlerde durdurulur. Daha evvel ormanın içinde uçaklara karşı ateş açacak, roket kullanacak Ulusal Kurtuluş Savaşçıları üslenmiştir.

Kumandan, Nhung ile jipten inmiştir, daha evvel burada üslenmiş birliğin kumandaniyle temas ederek Nhung'u bir sığınağa gönderir.

Bir müddet sonra Amerikan jet uçaklarının gelmekte olduğu seslerinden anlaşılmıştır. Gecenin karanlığı ormanın içini daha da karanlığa büründürmüştür. Uçakların attıkları bombaların sesleri işitilmekte, karanlıkta göklere alevler yükselmektedir. Bir anda uçaklar ormanın üstüne geldiler, aydınlatıcı fişeklerini attılar ve her tarafı gün ışığı aydınlığına soktular. İşte o anda Kurtuluş Savaşçıları uçaklara ateş açmaya başladılar, fırlatıldı roketler. Havada ateşten birer yılan gibiydiler. Cehennemî bir afet manzarası halindedir her taraf. Vietnam Kurtuluş Savaşçıları nişancıdırlar, havada uçan kuşu vururlar. Amerikan jet uçakları neye uğradıklarını anlayamadılar, ateşi görmüş akrep gibiydiler; isabet alan uçaklar, kendi kendini zehirleyen, sokan akrep gibi bir kaç def'a havada dönüyor, allak bullak oluyor, sonra da kimisi gökyüzünde kimisi de yere çakılarak infilâk ediyor, alevler etrafı aydınlatıyor. İsabet almayan Amerikan uçakları da dönüp geldikleri yere kaçmakta acele ediyorlardı.

Bu yangın ve ölüm fırtınası geçtikten sonra yine araçlar hareket etti. Nhung, jiptekı telsizle Genel Komutanlık İstibaratına durumu ve düşürülen Amerikan uçakları hakkında raporu vermiştir.

Önde Kumandan'la Nhung'un bindikleri jip onun arkasında diğer araçlar yola devam etmektedirler. Artık kendi emniyet sahalarına girmişlerdir. Geçtikleri yollarda, ormanların içinde, ağaçların üzerinde Kuzey Vietnam Ulusal Kurtuluş Ordusu'nun savaşçıları bulunmaktadır. Çokluktur bunlar.

Ortalık ağarmaya başlarken kendilerinden bir birliğin karargâh kurduğu bir yerde konakladılar, araçların benzin ikmâli yapıldı, yemekler yenildi, istirahat edildi. Sonra yine yola koyuldular ayni minval üzere. Sabahın alacakaranlığını, doğan güneşin ışıkları keskin bir kılıç gibi kesip yok etmiştir. Nhung'la Kumandan yan yanadırlar jipte. İkisi de sevinçlidirler. Kumandan kendisine moral veren, cesaretine cesaret katan eserleri okumasını çok seven bir kimsedir. Her fırsatta okur böyle şeyleri. Şimdi jipin sarsıntısına rağmen yine birşey okuyacaktır. Çantasından çıkardığı bir kitabı, kitabta daha evvel okuyup altlarını çizdiği onu etkileyen yerleri tekrar okumaktadır. Kitapta altı çizilmiş şu birbuçuk satırlık yazıyı bir daha, bir daha okur. Nhung da gözünün ucuyla okumuştur. (91) «Vietnam halkının kurtuluş mücadelesi, tarihe yiğitçe bir hareket olarak geçecektir.» Bunu Vietnam'ın kurtuluş hareketini hazırlayan adam söylemiştir. İşte bu söylenen şimdi ispatlanmaktadır. Kumandan sayıfaları çevirir; işte yine altı çizilmiş birkaç satır yazı daha. (92) «Bütün ülkelerdeki yurtdaşlar, savaşçılar : Vahşi Amerikan emperyalistleri ülkemizi ele geçirmek için bir saldırı savaşına giriştiler ama, birbirinden büyük yenilgileri sürüp gidiyor.» Bunları Kumandanla beraber Nhung da göz ucuyla okumuştur. Sonra ikisi birbirine baktılar. Kumandan Nhung'un bunları okuduğunun farkındadır.

— Bunlar Kurtuluş Savaşımızın önderinin radyo konuşmasıdır, hem de daha 1966 da söylenmiş sözlerdir bunlar. Bak bu konuşma şöyle biter, dedi kumandan ve sayıfa-

---

(91) «Milli Kurtuluş Savaşımız» HO Şi Minh. Toplum Yayını. Tükçesi: Murat Devrim. S. 239.

(92) «Milli Kurtuluş Savaşımız» HO Şi Minh. Toplum Yayını Türkçesi: Murat Devrim. S. 177.

yı çevirip okumaya başladı. (93) «Vietnam halkı zafere ulaşacaktır! Amerikalı saldırganlar mutlaka yenilecektir; Yaşasın barışçı, birleşmiş, bağımsız, demokrat ve refahlı Vietnam. Bütün ülkedeki yurttaşlar, savaşçılar yiğitçe ileri.»

Kumandan basını kitaptan kaldırdı, Nhung'un gözleri içine baktı, kız da ayni heyecan ve inançla kumandanın gözleri içine bakıyordu. Ve tekrarladı Nhung kumandanın okuduğu yazının son satırını.

— «Bütün ülkelerdeki yurttaşlar, savaşçılar, yiğitçe ileri.»

Vietnam Ulusal Kurtuluş bayrağının dalgalandığı hava meydanının bulunduğu yere doğru son hızıyla ilerliyordu jip, içinde yiğit savaşçılar...

Kumandanla Nhung'un bindikleri jip ve onları takip eden araçlar Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü'nün hava üssüne geldiler. Bu hava üssü daha ziyade uçakların benzin füzelerin, roketlerin bombaların ve lüzumlu malzemenin ikmâli işinde kullanılmaktadır. Ama ortalıkta hiçbir şey görünmemekte, her şey meydana sınır olan ormanlık içinde gizlenmektedir.

Jip ve diğer araçlar meydana doğru ilerlerken, ormanın içinden subay ve erler göründüler. Daha evvel bu üs kumandanlığı geleceklerden haberlidir, ona göre hazırlıklarını da yapmışlardır. Ormanın kenarından duran Kuzey Vietnamlı subaylar araçlara işaret verdiler nereye geleceklerini.

Kumanda'la kızın bindiği jip, işaret edilen yerde durdu, onu takip eden diğer araçlar da durmuşlardır. Hava Üssü Kumandanı yanındaki subay ve çavuşlar, bir çok da

---

(93) «Milli Kurtuluş Savaşımız» HO Şi Minh. Toplum Yayını. Türkçesi: Murat Devrim. S. 180.

silahlı er yanaştılar araçlara. Kumandan'la, Nhung indiler jipten, Üs Kumandanı ile diğer subaylar ellerini sıktılar, hoş geldiniz» dediler.

Hava Üssü Kumandanı Nhung'la gelen kumandana yanaştı.

— Kumandanım, Başkomutanlık Harekât Dairesinden aldığım mesaja göre, bu kızımız ve esirler hemen uçaklarla buradan 45 numaralı üsse hareket edecekler. Siz de ikinci bir emre kadar burada kalacaksınız, dedi.

— Yaralılar var, onları hemen bir hastaneye göndermek lâzım, dedi, gelen kumandan.

— Yaralılar ayrı bir uçağa, doktor ve hemşirelerle bindirilecek, esirler de başka bir uçakla gidecek, dedi ve yanındaki bir subaya döndü :

— Uçakları meydana getirin. Yaralıları, esirleri hangi uçaklara bindireceksiniz biliyorsun, dedi,

Subay yanındaki diğer iki subayla iki çavuşa döndü:

— Haydi, uçakları hemen meydana çekelim, dedi ve ormanın içine doğru hızla gittiler.

Esirlerin bulunduğu araçlardan da subaylar inmişler, kumandanların yanına gelmişlerdir. Kızla gelen kumandan bu subaylara emir verdi.

— Araçlardan kimse inmesin, araçlar uçakların yanına götürülüp orada araçtan uçağa bindirilsin dedi.

Nhung, Hava Üs Kumandanına yaklaştı:

— Kumandanım, benim arkadaşım yaralı bir ihtiyar kadını getirmişti, onlar neredeler, yaralı nasıl acaba? dedi.

— Onları buraya geldikleri an, şimdi sizin gideceğiniz yere yolcu ettik, yaralı ihtiyar kadın hemen hastahaneye yatırılmış, durumu iyi imiş. Arkadaşınız genç kız da orada sizi bekleyecek, diye cevap verdi.

Araçlarla çekilen uçaklar ormanın içinden meydana getirildi, bu uçaklardan biri nakliye diğeri yaralılara aitti

öteki de daha ufak bir uçaktı ki bu uçakla Nhung ve bazı subaylar gidecektir.

Araçlar uçaklara yanaştırıldı; evvelâ yaralılar, kimi sediyelerle kimi kollarından tutularak, diğer bir uçağa da esirler bindirildi. Bu esirler arasında İbrahim'le Zenci de vardı.

Nhung, kumanlarla orada kalan diğer subaylar ve çavuşlarla vedalaşıp uçağa bindi.

Uçaklar, Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşçılarının Honoi yakınlarındaki bir hava üssüne gitmek üzere havalandı.

*
**

Uçaklar, Honoi'ye yakın büyük bir hava meydanına sırayla indiler. Uçakların yanına Hava üssü kumandanının ve diğer subayların jipleri hemen geldiler. Nhung uçaktan inince Kumandan onun elini sıktı.

— Hoş geldin kahraman kız, dedi.

— Hoş bulduk kumandanım, diye cevap verdi Nhung.

Kumandan, kızın omuzuna koydu elini, beraber jipe ilerlediler.

— Haydi bin bakalım, dedi Kumandan ve elinden tutarak Nhung'a yardım etmek istedi, şöförün açtığı kapıdan yardıma lüzum kalmadan bindi Nhung, yanına da kumandan oturdu. Kumandanlık binasına hareket ettiler.

İbrahim'le Zenci diğer esirlerle beraber subayların nezaretinde uçaklardan indirilip araçlara bindirildiler. Hava üssünün birkaç kilometre ötesindeki esir kampına hareket ettiler.

Nhung'la Kumandanın bindiği jip, Kumandanlık binası önüne geldi. Nizamiye kapısının iki tarafındaki silahlı nöbetçiler kumandanın jipini görünce kapıları açtılar ve yanda selâma durdular. Jip kapıdan girip bina-

nın önünde durduğu zaman, nöbetçi subayı ile emir subayı koştular jipin kapısını açtılar. Evvelâ kumandan sonra da Nhung indi, subaylar selâmladılar Kumandanlarıyla kızı.

Kumandan Emir Subayına emrini verdi :

— Genel karargâha beklenenlerin geldiğini, yaralıların hastaneye, esirlerin de kampa gönderildiklerini bildir, dedi. Sonra kızın omuzuna elini koydu,

— Haydi biz yukarıya çıkalım, dinlenin, sonra siz de aldığımız emre göre Ulusal Kurtuluş Cephesi Kadınlar Birliği'ne gidecek, orada ikinci bir emre kadar misafir kalacaksınız, dedi.

Hava Üs Kumandanı ile Nhung, Kumandan'ın odasına çıktılar, çaylarını içtiler. Bir süre sonra, Kumandan ile Nhung aşağıya indiler. Kumandan'ın emriyle bir jip geldi, Nhung bindi jipe, bir subay da direksiyona geçti. Kız vedalaştı kumandanla ve onun yanındaki subaylarla. Nhung'un bindiği jip geniş yolda hızla ilerledi, gözden kayboldu.

XX

(94) «Devrimi halk yaratır, birkaç kişi değil : Vatan sevgisinde de böyle yaman bir güç saklıdır ki, bu güç hiç çekinmeden, acımadan herkesi, her şeyi kamu menfaatına kurban eder.»

Evet, devrimleri halk yaratır. Halkın gücünün, halkın kendisinin, kendisinden olmayan hiçbir hareket, yapılan herşey birgün halkın kahredeci sillesiyle yıkılmaya mahkumdur. İşte Vietnam'daki, Ulusal Kurtuluş Savaşının metodu da budur. Onlar vatanları için her şeylerini feda ederler, halk için, onun uygarlığı için zafere giden yoldur bu. Bu yola, canını, bütün varlığını kurban etmek, kamu yoluna kurban etmektir. Zaferi bu güçle kazanacaklardır. Devrimler de bu güçle başarılır. Ya Saygon'daki Güney Vietnam yetkilileri?... Onlar ne yapabilirler? Amerikalıların sokaklara dökülen şehvet pisliği, Amerikan viskisi kokan beyinli yöneticiler ne yapabilirler? Onlar memleketlerini felâkete, halkı sefalete, açlığa, şerefsizliğe, perişanlığa, ölüme sürüklemekten başka ne yapabilirler, ne yapmaktadırlar? Bunu, bu ihaneti bütün pespayelikleriyle yapmaktalar, bunların hesabını verecekleri güne kadar.

Amerikalıların Vietnam'da yaptıkları vahşet, insan oğlunun yüz karasıdır.

---

(94) «Tarih Boyunca İleri - Geri Kavgası» May Yayınları. Emin Türk Eliçin. S. 319

(95) «U-Thant, 31/Aralık/1966 da Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliğine seçildiği zaman, Vietnam'da barışın sağlanmasına çaba sarf edilmek gerektiğini ifade ettikten sonra - Savaşın sona ermesi gerektiğini hatırlatmak için her fırsattan faydalanacak ve Vietnam halkını barışa kavuşturmaya ve Vietnam meselesine âdil bir çözüm bulunmasına yardım için bütün gücümle çalışmayı en önemli görevim kabul etmeğe devam edeceğim.» Demişti. Ama, bir şey yapamamış ne de yapmağa gayret göstermiştir. Neyse ki, Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşçılarının, Kuzey Vietnamlıların haklılığını şu sözleriyle itiraf etmiştir. (96) «Vietnam'daki bu mücadele, kuvvetini milliyetçilikten almaktadır ve bağımsızlık için yapılan bir kurtuluş savaşıdır.»

Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin bu sözleri Kuzey Vietnamlıların haklılığının da bir itirafıdır. Ne var ki, silah fabrikatörlerinin çıkarlarına karşı koyamamaktadır. Ama bir gün Amerikan halkı bu haksız savaşın karşısına dikilecektir. Bunun emareleri belirmektedir. Zaten Amerika bu savaşta bir şey kazanamaz. Bunu, Kuzey Vietnamlılara esir düşen sonra serbest bırakılan Amerikalılar memleketlerine döndükleri zaman şöyle belirtmişlerdir. (97) «Amerika Vietnam savaşında hiç bir şey elde edemez. Çünkü Vietkonglar vatanları için çarpışıyorlar. Biz madalyonun iki tarafını da gördük.»

*
**

Nhung, arkadaşı Chau ile Vietnam Kadınlar Birliği Ulusal Kurtuluş Cephesi yöneticilerinden Hue'nin odasında yan yana, Hue'nin masasının tam karşısında oturmak-

(95) Cumhuriyet Gazetesi, 4 Aralık 1966.
(96) «Vietnam'da Savaş Suçları» Arka kapak.
(97) Akşam Gazetesi, 4 Haziran 1965

tadır. Artık iki arkadaş buluşmuşlardır. Ayrı bulundukları zaman neler olduğunu, nelerle karşılaştıklarını anlatmışlardır birbirlerine. Yalnız kaldıkları zaman İbrahim'le Zenci'den de söz etmişlerdir. Biraz sonra ikisi başka bir odaya çekilip kendilerinden istenen raporları hazırlayacaklardır.

Buradaki Vietnam Kadınlar Birliği Ulusal Kurtuluş Cephesi yöneticisi, 50 yaşlarında, balık etinde tabir edilen görünüştedir. Uzun çekik siyah gözlü, bakışlarıyla insana itimat ve hürmet telkin etmektedir. Bunun da üzerinde basit bir elbise vardır. Tıpkı iki genç kızın giyindikleri gibi, yalnız bunun başında arkadan düğümlenmiş kırmızı ince bir eşarba benzer bir şey vardır, bu örtü önden arkaya kaymış, saçlarının bir kısmı gözükmektedir. Kırlaşmaya başlamış saçlarının uçları kıvrık kıvrıktır. Makineli tüfeği masasının üstünde elinin altında, dosyaların arasında durmaktadır. Baş ucunda, yüksekçe bir yerde Vietnam Ulusal Kurtuluş mücadelesinin lideri Ho Şi Minh'in ve Kurtuluş Ordusunun kumanlarından General Vo Nguyen Giap'ın, Nguyen Chi Thanh ile Kuzey Vietnam yöneticisi Le Duan'ın ve daha bir çok yöneticinin resimleri asılıdır. (98) Bu Kadınlar Birliği yöneticisi üniversite tahsilini yaptıktan sonra bir müddet Tarih ve Yurtbilgisi öğretmenliğinde bulunmuş, öğretmenlik yaptığı kasabaya düşmanlar saldırınca, öğrencileri ile beraber kasabanın korunmasına katılmış, bu savaşta yaralanmıştır da. Kaşının üstündeki belirli yara izi o savaşın nişanesidir. İşte ondan sonra kendini tamamen memleketinin Kurtuluş Savaşına adamıştır. İyi okumuştur, okumaktadır. Dünyada-

(98) «Vietnam'da Savaş Suçları» S. 75. Burada adı geçen Le Luan, Vietnam İşçi Partisi Birinci sekreteridir. «Vietnam Sosyalist Devrimi» adlı kitabı yazmıştır. Şükrü Doğan dilimize çevirmiş, Ser Yayınevi yayınlamış.

ki bütün Ulusal Kurtuluş Savaşlarını yakından takip eder, dökümanlar toplar. İyi de konuşur, konuşması tesirli ve öğreticidir. Onun içindir ki, düşman esirlerini buna gönderirler o konuşmalariyle esirleri kendilerinin mücadele yoluna çevrir, savaşçılarının haklılığını ispatlar onları buna inandırır ve onun sözlerini dinleyen esirler bir daha Amerika ve Güney Vietnam saflarında savaşa katılmayı kabul etmezler.

Hue adındaki bu kadının burada mükemmel ve zengin bir kitablığı vardır. Kendi dili olan Vietnam edebiyatını çok iyi bildiği gibi, İngilizceyi ve Fransızcayı da çok iyi bilmektedir. Bu dilleri okulda öğrenmiş sonra daha da ilerletmiş onların da edebiyatını, tarih ve politik hareketlerini incelemiştir. Devamlı olarak da incelemekte, bu dillerde basılan dünya uluslarının durumunu belirten gazete ve diğer bütün dergileri de incelemektedir. Dünya ekonomi politik hareketlerini takip eder. Haftanın belirli günlerinde topluluklara konferanslar verir. Böyle hareketler için Ulusal Kurtuluş Örgütü yetkilileri kendisine uçak bile tahsis etmiştir. Bu insanların kültürel faaliyetleri savaş gücü faaliyetleriyle paralel gitmektedir. İşte, Hue bütün bu hareketlerde en faal rolü başarmakta, bu kutsal meselelerinin başarılmasına kendisini adamış bulunmaktadır.

Hue'nin vazifeli bulunduğu bu örgüt hem kendilerinin askerî karargâhına hem de esirlerin bulunduğu kamplara yakın bir yerde bir köydedir. Bu köyün etrafı çepeçevre ormanlıktır, köy hummalı bir kalkınma hareketi içindedir de. Yapılan toprak reformunun planlı hareketi tarımın verimini oldukça arttırmış, arttırmaktadır. Savaşın mecbur ettiği problemler dolayısiyle halk tarlasında çalışırken de silahlıdır, savunmaya hazır vaziyettedir başka köylerde de olduğu gibi.

Köylünün yaşama, okuma, kültür, çalışma seviyesi

hergün biraz daha ilerlemekte, artmaktadır. Bütün bunlar aynı zamanda memleketlerini savunma planı, programı ile paralel gitmektedir. Bu küçük sarı benizli, çekik gözlü insanlar, bu kanlı boğuşmanın içinde; memleketlerinin kalkınmasında, uygarlıklarının korunmasında dünyadaki bütün insanlara örnek seviyededirler. Ciddilikleri ölçüsüz üstünlüktedir. Mahrumiyete katlanmayı memleket sevgisinin bir ölçüsü olarak kabul ederler. Dünyanın ahlâkını pespayeleştiren Amerika dolarlarına kanmazlar. Amerikan dolarlarının Vietnam'ın Saygon'unu umumhaneye çevirdiğini çok iyi bilirler. Kendi vatanlarında hür, haysiyetli yaşama şerefinden kendilerini yoksun bırakmak bedbahtlığına düşmeyecekler. Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşının yöneticileri bütün güçleriyle bu ruh kalkınma ve mücadele programlarını çizmişler, tatbik sahasına koymuşlardır.

Kadınlar Birliği Ulusal Kurtuluş Örgütü'nün yöneticisi Hue'nin başta gelen vazifesi böyle bir ruhun halkta güçlenmesine çalışmaktır. Bunu çok iyi ve çok tesirli olarak başarır.

Burada her evin etrafı birer çiçek bahçesidir, rengarenk çiçeklerle süslüdür. Su kenarlarındaki sebze bahçeleri köye ayrı doğal bir güzellik vermektedir.

Köyleri bombalarla yakılmış, yıkılmış, tarumar edilmiş, anaları babaları öldürülmüş, Amerikan uçaklarının yağdırdığı kimyasal gazlarla sakat kalmış çocuklar buraya gönderilmiş Hue'nin himyesine verilmiştir.

Hue, odaya girdiği zaman Nhung ile Chau ayağa kalktılar. Hue, kızlara doğru ilerledi, ikisinin birer elini tuttu:

— Odanız hazır kızlar, sizin gibi memleketi için büyük işler başarmış kimselere göre konforlu değil ama, Vietnamımızın her yeri, herşeyden, başkalarının her yerinden güzeldir değil mi? dedi.

Kızların ikisi birden cevap verdiler :

— Sağ olun, Bizim Vietnamımız elbette herşeyden her yerden güzeldir.

— Haydi, odanızı göstereyim, orada yazı makinesi ile kâğıt ta var. Raporunuzu yazarsınız. Bir müddet burada misafirimsiniz.

Önde Hue, onun arkasında iki kız odadan çıktılar.

***

İbrahim'le Zenci'nin aralarında bulunduğu esirlerin kamp'a geldikleri üç gün olmuştur.

Sabah rüzgarı bir ana eli gibi yüzleri okşayarak esmektedir. Esirlerin bindirildiği araçlar kampın kapısından çıkıp geniş yolda ilerleyip gözden kayboldu.

***

Hue, direğinde Vietnam Kurtuluş Savaşçılarının bayrağının dalgalandığı, Kadınlar Birliği Ulusal Kurtuluş Cephesi yönetmelik binası kapısından, yanındaki silahlı genç kızla beraber çıktı. Binanın önündeki çiçeklerin süslediği bahçede ilerlemeğe başladı. İki genç kız da onu biraz gerisinden takip ediyorlardı.

Bu binanın karşısında, sağlık merkezi ile kütüphane ve ufak bir sinema binası vardır. Sinema salonu ayni zamanda konferanslar ve lüzumlu toplantılar için de kullanılmaktadır. Biraz ileride de okul ve onun bitişiğinde kimsesiz çocukların barındırılma, yetiştirilme yurdu bulunmaktadır. Çocukların bulunduğu bu binanın önündeki bahçede çocukların oynayacakları, eğlenecekleri her türlü oyuncaklar, beden eğitimi araçları mevcuttur. Bu kimsesiz çocukların bakımına, yetiştirilmesine çok önem verilmektedir. Buradaki çocuklar daha ufak yaştan kollektif çalışma sistemine alıştırılmaktadır. Ne çare ki... Bu çocukların ekserisi Amerikalıların attıkları bombalarla, kör olmuş, vücutlarının birçok tarafları yanmış, yüzleri, elleri

ayakları, hâlâ tedavi gören yaralarla doludur. Hemen hergün bunlara böyle yenileri katılmaktadır. Amerikan uçakları zehirli kimyasal maddelerin en korkuncu fosfor bombaları, zehirli gaz, napalm bombalarını atarak bu tahribatı yaratmaktadır. Bu bombalar insan neslini tüketir, kötü hastalıklarla insanları perişan eder. İşte bu çocuklar arasında bu zehirlerden sakat olanlar, normal yaşantılarını kaybetmiş, ömürleri boyunca bunun acısını çekeceklerdir.

***

Hue, okulun bahçesinde çift sıra dizilmiş vaziyette duran, aralarında İbrahim'le Zenci'nin de bulunduğu esirlere doğru ilerledi. Esirleri getiren subay kendisini selamladı.

— Kamp Komutanımızın selâmlarını bildiririm efendim, dedi.

— Sağ olun, Komutana saygılar, diye cevap verdi Hue, esirlere baktı sonra subaya döndü.

— Hepsi bu kadar mı? diye sordu.

— Daha var ama onların sıhhî muayeneleri ve sorguları henüz bitmedi, işlemleri bitince onları da getireceğiz efendim. diye cevap verdi subay.

Hue, yavaş yavaş esirlere yaklaştı, onlara sırayla dikkatle baktı. Bakışlarıyla, hareketleriyle onlara itimat telkin etmeye çalışıyordu. Sonra gurbetten veya esaretten dönmüş kardeşini muhabbetle kucaklayan bir sevgi ifadesiyle esirlere hitab etti :

— Arkadaşlar! Size Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi Kadınlar Birliği adına hoş geldiniz derim. Üzülmeyin... Sizler suçlu değilsiniz, Sizi bu badireye, bizi de size karşı silah kullanmaya mecbur eden yöneticileriniz suçludur. Biz sizleri misafirimiz olarak kabul ediyorruz, ama ne ya-

palım ki, zamanın şartlarına, bu savaşın icablarına da uymak zorunluğundayız. Çünkü biz, Vietmanlılar, çok ihanete uğradık, uğramaktayız. Şimdi burada bu haksız savaşın yarattığı, meydana getirdiği bazı şeyleri görelim. Bu göreceğiniz şeyler bizi tanımanıza, bu savaşın kötülüklerini öğrenmenize, vicdanî bir karara varmanıza vesile, yardımcı olur belki, dedi. Sonra bakındı etrafına, okula doğru ilerlemeğe başladı. Arkasından muhafızların çevrelediği esirler, subayın işaretiyle yürümeğe başladılar. Okul binasına yanaştıkları zaman, iki genç kadın öğretmen kendilerini kapıda karşıladı. Hue, arkasına döndü, esirlerin başındaki subaya konuştu :

— Silahlı muhafızlar bizimle gelmesinler, lüzum yok onlara, onlar araçların yanında kalsınlar, dedi.

Subay, çavuşların yanına sokuldu, muhafızların araçların yanında kalmalarını emretti.

İki kadın öğretmen Hue'nin elini sıktılar, sonra esirlere İngilizce ve Vietnamca «Hoş geldiniz» dediler. Esirler bütün bu hareketlerden âdeta şaşkındılar. Böyle muamelelerle karşılaşacaklarını hiç ümit etmiyorlardı her halde. Çünkü! Evet, çünkü onlar esirlere böyle muamele yapmazlar. İşkence ve zülüm edildiğini görmüşler, işitmişlerdir! hatta içlerinde bu kötü hareketlere katılanlar da olmuştur. Amerikalıların, Güney Vietnamlıların eline düşen esirler öldürülmüştür de.

Okulu gezdiler. Hue, esirlere okul hakkında bilgiler verdi. Öğrencileri göremediler; tarım dersi olduğu için, toprak eğitimi öğretmeni ile tarlalara gitmişlerdi öğrenciler.

Okulun bitişiğindeki, her türlü silahların, bilhassa kimyasal maddelerin yaraladığı, sakat bıraktığı çocukları barındırma ve yetiştirme yurduna geldiler, onları kapıda

(99) «Dr. Nguyen karşıladı, yanında iki de kadın hemşire vardır.. Dr. Nguyen de, Amerikalıların onun bulunduğu kasabaya attıkları kimyasal zehirli gazla gözlerini kaybetmiştir. Yalnız tek gözü biraz görebilmektedir. Dr. Nguyen kendini bu çocukların tedavi ve sıhhî bakımlarına, sağlık dispanserinde hastaların tedavisine adamıştır.

Önde Hue, arkasında Dr. Nguyen ve hemşireler, daha arkadan da esirler salona girdikleri zaman, çocuklar oturdukları sıralardan ayağa kalktılar hep bir ağızdan «Hoş geldiniz. Yaşasın Vietnamımız» diye çok ahenkli bir tonda bağırdılar. Sonra hemşirenin işaretiyle yerlerine oturdular.

Esirler bütün sıraların etrafını sarmışlardır. İbrahim'le Zenci de burada yine yanyanadırlar.

Hue, esirlere döndü ve konuştu :

— Arkadaşlar! Bu çocuklara dikkatle bakın, size rica ediyorum, dikkatle bakın onlara. Onlarda bu Vietnam savaşlarının fecaatını korkunçluğunu, vahşetini göreceksiniz.

Amerikalı ve Güney Vietnamlı esirler, yüzden fazla sakat, yüzleri, vücutlarının muhtelif yerleri yanık, etleri dökülmüş, ekserisinin gözleri kör, yaşları altı ilâ onbeş arasındaki bu çocuklara şaşkın ve ürkek bakıyorlardı. İbrahim'le Zenci'yi bilhassa çok etkilemiştir bu çocukların durumu. Bir müddet baktılar çocuklara ama, daha fazla bakamadılar. Yalnız İbrahim'le Zenci değil, diğer esirler de bakamadılar çocuklara. Başlarını önlerine eğdiler; haksız cinayetlerin korkunç katilleri gibiydiler âdeta, öyle sanmışlardır kendilerini. Bu çocuklara karşı işlenen günahın vebalini bütün ağırlığıyla yüklenmiş, bu vebalin altında eziliyorlardı sanki.

Hue, esirlerin bu durumunu gözden kaçırmamıştır, bu çocukların durumunun onlar üzerinde yarattığı psiko-

---

(99) «Vietnam'da Savaş Suçları» S. 174 — 175.

lojik tesiri çok güzel anlamıştır. Zaten esirleri buraya böyle bir durumu onlar üzerinde yaratmak için getirmiş, göstermiştir. İsteği de olmuştur.

Hue, esirler arasından geçti, diğerleri de esirlerle beraber onu takip ettiler. Binadan dışarıya çıktılar. Sinema salonunun bulunduğu yere geldiler, burada esirlere çay ve sigara ikram edildi, ama Vietnamlıların sigaraları Amerikalıların sigaraları gibi yaldızlı, kokulu, lüks değildir. Esirler burada sıralara oturmuşlar, çaylarını sigaralarını içmektedirler. Tam serbest olabilmeleri için de, Hue kendisiyle beraber bütün yetkililer dışarıya çıkmışlardır.

İbrahim'le Zenci yan yana oturmaktalar. Bir müddet konuşmazlar, sigaralarını çaylarını içerler. Bir ara Zenci başını İbrahim'e çevirdi.

— Gördün, çocukların hali ne fena değil mi? dedi.

— Gördüm, baktım, ama sonra bakamadım.

— Bizim Amerikan bombalarından, zehirli gazlardan o hale gelmişler.

— Ölenler de çoktur.

— Bunların anaları, babaları, bütün yakınları da belki öldürülmüştür, diye konuştu Zenci ağlayacakmış gibi bir sesle.

İkisi de bu kahredici düşüncelerin içinden sıyrılmak isteyen arzularla etraflarına bakındılar. Zenci birden İbrahim'e döndü.

— Bizim kızlar ne oldu acaba, onları bir daha görebilecekmiyiz? dedi.

— Arayacaklar bizi, öyle demişlerdi, bizim durumumuzla da ilgileneceklerdi, diye cevap verdi İbrahim.

— Onlar da burada, bu karargâhta kalmışlardı değil mi?

— Evet.

Çaylarını, sigaralarını içmişlerdir, diğer esirlerle hiç

alâkadar olmazlar. Artık onlardan değillerdir, zaten çok evvelden, daha Saygon'da iken onlardan ayrılmışlardı düşünce ve tutum bakımından.

*
**

Nhung ile Chau, Vietnam Kadınlar Birliği Ulusal Kurtuluş Savaşı Örgütü'ne ait binadaki odalarında iyi istirahat etmişlerdir. Hue'nin ve bütün buradaki vazifelilerin, köylülerin yakın alâkalarını görmüşler, onların çalışma düzenine hayran kalmışlardır. İbrahim'le Zenci onları nasıl düşünüyorsa, iki kız da İbrahim'le Zenci'yi her an düşünmektedirler. Bu düşünceleri önce İbrahim'le Zenci'ye olan minnet hislerinin ifadesi idi, sonra da aşka çevrilmiştir.

İbrahim'le Zenci, bu iki insana, haklı mücadelenin insanlarına içten bağlanmışlar, onları takdir etmişler, onlara karşı saygı duymuşlardır.

Nhung'la Chau, İbrahim'le Zenci'nin de esirlerle beraber buraya geldiklerini öğrenmişlerdir. Hue'nin onlarla sinema salonunda görüşeceğini de biliyorlardır. Şimdi Hue onları da yanına alacak, salona esirlerin bulunduğu yere götürecektir.

Nhung'la Chau, hazırdırlar, bütün Kurtuluş Savaşçısı kızların giydikleri gibi siyah pantalon, koyu mavi gömleklerini giymişler, boyunlarına da kırmızı eşarp bağlamışlardır. Saçları ortadan ayrılmış, itina ile taranmıştır.

Hue, oda kapısını araladı kızlara gülümsedi ve,

— Haydi kızlar gelin, gidelim, dedi. Kızlar kırmızı çiçek buketlerini masanın üzerinden alıp çıktılar odadan.

Ortada Hue, iki tarafında Nhung ile Chau ağır ağır ilerlediler salonun dış kapısına. Kapıda onları silahlı iki genç kızla salonun yöneticisi kadın karşıladı, selâmladı.

Önde Hue, onun arkasında diğerleri salona girdiler. Salonu dolduran esirlerin başları onlara doğru çevrildi ve birden ayağa kalktılar. Hue ve Nhung'la Chau ellerini kaldırarak selâmladılar esirleri.

İbrahim'le Zenci Nhung'la Chau'yu görmüşlerdir, kızlar da onları görmüşler ve göz göze bakışarak gülümsemişlerdir birbirlerine. Hue kouşmak üzere sahneye çıktığı zaman kızlar esirlerin önündeki boş sıralardan birine oturdular. Hue, elini kaldırarak selâmladı salondakileri, konuşmasına başladı.

— Sizi selâmlarım arkadaşlar, dedi ve ayağa kalkmış olan esirlere oturmalarını işaret etti, esirler yerlerine oturdular. Hue hepsinin üzerinde gözlerini gezdirdi, konuşmasına yeniden başladı :

— Harbin korkunçluğunun ufak bir örneğini gördünüz, uçakların yakıp yıktığı kasabalarımızın, köylerimizin, anaları babaları, yakınları öldürülmüş, zehirli gazların perişan ettiği kimsesiz çocukları gördünüz. Siz de insansınız, sizin de çocuklarınız vardır bizim kadar sizin de içiniz sızlamıştır buna, bu çocukların haline elbette. (100) «Suçsuz kadınların, çocukların ve köylülerin, tarlalarında upuzun yatan kömürleşmiş, delik deşik olmuş vücutlarını» gördünüz. Sizin içinizde Vietnamlı kendi insanlarına, kendi vatanlarına ihanete kandırılmış olanlar da var. (101) Sizin çoğunuzun, belki hepinizin Vietnam'a isteyerek değil, fakat gönderildiğiniz için geldiğinizi biliyorum. «Memleketinize» döndüğünüz zaman öldürmekte olduğunuz, öldürdüğünüz bu insanların kimler olduklarını kendi kendinize sorunuz. Bu gün kaç kadın ve kaç çocuk ellerinizle öldü? Bu olaylar Amerika Birleşik Devletlerinde sizin

(100) «Vietnam'da Savaş Suçları» S. 77
(101) «Vietnam'da Savaş Suçları» S. 137

karılarınızın, yakınlarınızın başına geleydi siz ne hissederdiniz?» Bunlara nasıl dayanabilirdiniz?

Gerek Amerikalı gerek Güney Vietnamlı esirlere bu konuşma çok tesir etmiş, onların içini sızlatmıştır. Vahşet hegemonyasının kanlı, iğrenç ihanet batağından, aldatılmışlığın karanlığından sıyrılmış, gerçeğin aydınlığına kavuşmuşlardır. Hepsi duygulu birer insan olmuşlardır.

Hue, konuşmasının esirler üzerinde yarattığı tesiri görmüş, hepsinin yüzlerinden, gözlerinden anlamıştır. Bu memnuniyet içinde konuşmasına devam eder :

— (102) «Amerika B. D. Vietnam'ı ve halkını yakabilir, yıkabilir, yok edebilir ama fethedemez. Sonra farzedelim ki bizi toptan yok etti de, dumanı tüten bir Vietnam çölü üzerinde Kızıl Çin'le karşı karşıya kaldı. O zaman ne olacak? Bu savaşın aslında hiç bir meşru yanı yoktur. Bunu biz Vietnamlılar biliriz, bütün dünya bilir ve şimdi Amerikalılardan çoğu da öğrenmeye başlamıştır.

Amerika Birleşik Devletleri bu savaşı kazanamaz, çünkü o, bu savaşı gerçek anlamda çoktan kaybetmiştir bile. Zira Amerika'nın şerefi yok olmuştur. Böyle bir zafer elde edilse bile, hiçbir askeri «başarı» Amerika adının eski parlaklığını geri getirmeye yaramayacaktır. Amerika halkı dünyanın saygısını yeniden ancak, bu savaşın kendileri tarafından değil, yalnızca siyasî ve askerî liderleri tarafından istenmiş olduğunu yanılmaya meydan bırakmayacak şekilde, sözleri ve hareketleriyle açıklayarak kazanabilir. Gün gelecek, Amerikan halkı kendisini doğru yoldan saptıranlardan bunun hesabını soracaktır.»

İbrahim'le Zenci dahil, bütün esirler, birer kolunu havaya kaldırarak salonun duvarlarıyla çatısını sanki yerle yeksan eder gibi bağırdılar :

---

(102) «Vietnam Vietnam» S. 163.

--- Sorulacaktır, soracağız.

Bütün esirler ayakta uzun süre birer koları havada haykırdılar, sonra sakinleştiler, yerlerine oturdular.

Hue, esirlerin bağırmaları bitip yerlerine oturdukları zaman konuşmasını şöyle bitirdi:

— Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşçılarına, özgürlüğü için mücadele eden bütün insanlara başarılar, zafer. Size selâm ve iyi günler arkadaşlar,

Bütün esirler, Hue'yi ayakta dakikalarca alkışladılar, Hue ve Nhung'la Chau, ellerini havaya kaldırarak esirleri selâmladılar. Hue, sahneden aşağıya indi kapıya doğru ilerlerken bütün salondakilerin alkışları yeniden ve daha içten devam etti kapıdan çıkıp kayboluncaya kadar.

Nhung ile Chau da onu takip etmişlerdir, ama onlar çiçek buketleri ellerinde kapının iki tarafında durdular, dışarıya çıkan esirlere ellerindeki kırmızı çiçeklerden birer tane vermeye başladılar. İbrahim'le Zenci önlerine geldiği zaman onlara da çiçek verdiler ve dışarıda, bahçede kanepelere oturmalarını, kendileriyle görüşeceklerini söylediler.

İbrahim'le Zenci çok sevinmişler, günlerce içlerini kemiren meraktan kurtulmuşlardır. Kenarda bir tahta kanepeye ilişiverdiler; gözleri kapıda esirlere çiçek veren kızlardaydı. Bir ara İbrahim arkadaşına döndü.

— Çok merak ediyorum bizimle ne konuşacaklar, dedi.

— Ne olursa olsun kötü değildir konuşacakları, söyleyecekleri, diye cevap verdi Zenci.

— Öyle ama ne söyleyecekler?

— Nhung'dan hiç ayrılmak istemezsin değil mi İbrahim?

— İstemem ya, ya sen ötekinden?

— Ben de ayrılmak istemem. Yalnız ondan değil, buradaki bütün insanlardan ayrılmak istemem.

İbrahim, kızların kendilerine doğru geldiklerini gördü, arkadaşını hafifçe dürttü :

— Geliyorlar, geliyorlar, dedi.

Nhung'la Chau, İbrahim'le Zenci'nin yanına geldiler, ellerini sıktılar gülümseyerek.

— Yemeği hep beraber yiyeceğiz, bizim misafirimizsiniz, dedi Nhung.

— Teşekkür ederiz, zahmet oluyor size, diye cevap verdi İbrahim.

Zenci, önce Chau'ye baktı sonra başını eğerek konuştu.

— Teşekkür ederiz, dedi.

— Gidelim buyrun. Diğerleri de bu köylülerin misafiri olarak evlere yemeğe gidecekler dedi Nhung.

Sinema salonunun ilerisindeki binaya doğru hep beraber yürüdüler. Hiç konuşmuyorlardı. Kızlar önde Zenci ile İbrahim biraz gerilerinde bir kapıdan içeriye girdiler. Burası Köy Kalkınma Yönetmenlik Binası idi. Tek katlı, ufak, iki odalı bir köy evidir aslında burası. Nhung ile Chau oda kapısı dışında durdular, İbrahim'le Zenciye yol verdiler.

Buyrun dedi Nhung.

Bakıştı İbrahm'le Zenci birbirine sonra İbrahim önden Zenci de arkasından girdi odaya. Kızlar da girdi arkalarından. Odanın ortasında yemek masası, tabaklar çatallar hattâ peçeteler bile vardı. Dört te iskemle masanın dört bir yanında. Nhung, İbrahim'e oturması için iskemleyi gösterirken, Chau da Zenci'ye yanındaki iskemleyi oturması için gösterdi. İbrahim'le Nhung yanyana, Chau da Zenci ile yanyana oturmuşlardır.

Yaşlı Vietnamlı bir kadın içinde kepçe bulunan çor-

ba kasesiyle içeriye girdi. Evvela başıyla hepsini selâmladı, sonra kaseyi masanın ortasına koydu, çekildi gitti. Nhung, çorbadan İbrahim'in ve kendi tabağına, Chau da Zenci ile kendi tabaklarına koydu.

— Buyrun, dediler İbrahim'le Zenci'ye.

Bir müddet hiç konuşmadan çorbalarını içmeye başladılar, sonra Nhung konuştu :

— Biz ufak bir ulusuz, fakiriz de, harb bizi daha da fakirleştirdi ama, yine de her bakımdan çalışmadayız. Sizi gereği gibi ağırlayamazsak kusura bakmayın. Biliyorsunuz tarlalarımız, bütün gıda ürünlerimiz uçakların zehirli gazlariyle yok edildi dedi.

— Biliyoruz, çok iyi biliyoruz. Bizim de bunda suçumuz varsa af edin, dedi İbrahim'le Zenci.

— Sizin suçunuz olmadığını biliyoruz. Bu harbin suçluları Güney Vietnam ve Amerika yetkilileridir dedi Nhung.

Hizmet eden kadın, başka yemekler de getirdi. Sessiz yediler yemeklerini. Sonra kalktılar masa başından.

— Dışarıda oturalım, orada konuşuruz dedi Nhung.

Okulun arka tarafındaki bahçede bambu ağaçlarından yapılmış kanapelere oturdular. İbrahim'le Nhung yanyana idi, Zenci ile Chau da ikisi yanyana. Birara Nhung bakındı etrafına, sonra ayağa kalktı, arkadaşına döndü. Gülümseyerek :

— Biz karşıkı yere oturalım İbrahim'le siz de burada kalın dedi.

— Peki, dedi gülümseyerek Chau.

Nhung, İbrahim'in ilişir gibi kolundan tuttu.

— Gel İbrahim, oraya oturalım biz, dedi.

İbrahim'le Nhung, yan taraftaki sıraya oturdular.

— Ne yapmak istiyorsun İbrahim? Arkadaşınla sen

serbest bırakılabilirsiniz. Memleketinize, annenizin, varsa karınızın çocuklarınızın yanına gidebilirsiniz.

İbrahim, başını önüne eğmiştir, utangaçtır. Biraz öyle kaldı sonra başını yavaş yavaş kaldırdı Nhung'un gözlerine bakarak konuştu :

— Ne benim ne de arkadaşımın memleketimizde kimsemiz yok, evli de değiliz ikimiz de.

— Peki, ne düşünüyorsunuz, memleketlerinize gitmeyi düşünüyor musunuz?

— Ben Türküm, memleketim Türkiye. Ama ben buraya gelmek gibi bir hata işlediğim gibi Amerikan vatandaşlığına girmek gibi bir hatayı da işledim. Ben şimdi Amerika vatandaşıyım ama oraya gitmeyi hiç istemiyorum.

— Bu savaşta bizi haklı görüyorsun sanıyorum.

— Evet.

— Şimdi öyle ise ne düşünüyorsun?

— Bilmem ki.

— Şöyle. Birşey düşündün, düşünüyorsun elbet.

— Nasıl söyleyeyim. Siz verin benim için kararı nasıl yapmam lâzım geldiğini siz söyleyin?

— Olmaz söyle birşey canım dedi sonra Nhung İbrahim'in elini tuttu. Kızın sıcak, samimi eli kendisine sonsuz bir heyecan vermiş hattâ kanlı savaşın bütün acılarını, bu savaştaki suçluluğunu unutturmuş, sevgi, aşk, vermiş, ömrünün perişan geçen şu günlerini bir anda yokedip onu saadete gark etmiştir. Başını öne eğdi içten konuştu İbrahim.

— Senin yanında, seninle kalmayı çok arzularım mümkün olsa, ama bilmem ki, dedi.

Nhung, İbrahim'in elini, daha içten, daha büyük bir sevgiyle sıktı.

— Harb bizi herşeyden, evimizden, anamızdan bir-

çok şeyimizden mahrum etti, etmekte ama, insanlığımızdan, sevgimizden mahrum edemedi, bir de memleketimiz için savaştan. Sen arzularsan, ömrümü sana bağışlarım İbrahim. Biz Vietnam kızları, mert insanlardan hoşlanırız dedi. Bakıştılar ikisi gözgöze, artık birbirlerini sevdiklerini, birbirlerinden ayrılmak istemediklerini her şeyleriyle anlatmışlardı.

Siyah uzun kirpiklerinin harelediği, baktıkça renkleşen, insanı hayatın güzelliğine iteleyen çekik gözleri alevlenmişti. İbrahim'e iyice sokuldu.

İbrahim endişeli idi, üzerinde Amerikan asker elbisesi, bu kızın koruduğu vatanı, vatanın insanlarını öldürmeye gelmişti. Şimdi de bir esirdi bunların elinde. Acaba bu kızın isteklerine yetkilileri ne derdi buna, bu bağlantıya mani olmazlar mı idi?

Nhung, İbrahim'in düşüncesinin ne olduğunu anlamıştır. Kendisini kaplayan bu endişenin sebebini İbrahim'in üzüntülü halinden anlayıvermiştir. Baktı dikkatle İbrahim'e.

— Ne oldu İbrahim, birden hüzün kapladı seni?

— Hiç, hiç, dedi İbrahim.

— Söyle, ne düşünüyorsun?

— Olur mu bizim istediklerimiz diye düşünüyorum.

— Olacak İbrahim, olacak. Bizim insanlarımız iki iyi düşünen insanın iyi arzularına karşı çıkmaz. Senin vatanın Türkiye, elbette onu düşüneceksin, oranın insanlarını da. Ama bütün haklı insanları, haklı insanların vatanını da düşüneceksin. Ben de öyleyimdir. Biz bu savaşa başlarken dünyadaki kurtuluş savaşlarını, onun önderlerini kendimize örnek almışıktır. Türk Kurtuluş Savaşı bizim rehberimizdir. Ama bir de insanların başka dünyaları vardır; bizim ikimizin şimdi düşündüğümüz dün-

ya gibi. Bak sana birşey okuyacağım, hem de şu bize bütün gaddarlığı, vahşetiyle saldıran Amerikalıların bir şairinin bize uyan düşüncelerini.

(103) «Nerede insan kalbi sürurun defne tacını ve elemin zincirlerini taşırsa, nerede insan ruhu daha doğru ve daha güzel bir hayat için çırpınırsa, nerede bir esir hürriyet iştiyakini çekerse,

«Nerde bir insan yardıma muhtaçsa....

«İşte senin ve benim için hakiki büyük vatan orasıdır.»

Nhung, bunu okadar içten, okadar kendisiyle İbrahim'in ruhuna işler bir güzellikte söyledi ki, kendisi de, İbrahim de sonsuz bir ferahlığın içine girivermişler, etrafta kimseler olmasa belki birbirlerine sarılacaklar, kucaklaşacaklar, ömürleri boyunca öyle kalmak arzusu ile birbirinden kopmayacaklardır.

Biraz ötelerinde oturan Zenci ile Chau da ayni görüşmeler içinde anlaşmışlar ömürleri boyunca beraber yaşama kararını da vermişlerdir.

Esirlerin kampa gitme zamanları gelmiştir. Araçların durduğu meydana doğru esirler birer ikişer misafir edildikleri köy evlerinden çıkarak gitmektedirler. İbrahim'le Zenci'nin de gitmeleri lâzımdır. Oturdukları yerden araçların bulunduğu meydanı, meydanda toplananları görmüşlerdir. Nhung, ayağa kalkmış İbrahim'i de elinden tutmuş kaldırmıştır.

— Kampa gideceksiniz, vakit geldi. Biz yetkililerle görüşeceğiz, kendilerine verdiğimiz kararı bildireceğiz. Onlar buna hayır demeyeceklerdir, evet demelerinde bir sakınca yoktur.

---

(103) «Hayat Dergisi» «Arap harfleriyle» 2/ Mayıs 1927 Sayı 24, Sayfa 482.

— Ne zaman görüşeceğiz bir daha.

— Biz yetkililerle görüştükten sonra sizi görürüz bakalım senin arkadaşla benim arkadaş ne karardalar. dedi Nhung.

Zenci ile Chau da oturdukları yerden kalkmışlar İbrahim'le Nhung'un yanına ilerlerler, karşılaşır dördü de..

— Nhung: İbrahim'le biz ömrümüz boyunca ayrılmamaya karar verdik, dedi.

Chau, gülümseyerek Zenci'ye baktı, sonra arkadaşına cevab verdi.

— Biz de ayni kararı verdik, dedi.

İbrahim'le Zenci sevinçle birbirine baktılar: Nhung, İbrahim'e, arkadaşı da Zenci'ye elini uzattı, vedalaştılar.

— Artık ayrılalım, siz arkadaşlarınızın yanına gidin. Biz sizi arayacağız, dedi Nhung.

İbrahim'e Zenci kızlardan ayrıldılar, araçların bulunduğu, esirlerin toplandığı yere ilerlediler. İki kız onların arkalarından bir müddet baktılar, sonra birbirlerine döndüler.

— Amerikalıların hakir gördüğü bu Zenci karşılaştığım insanların en hassası, en merhametlisi. Kara teni içinde bembayaz, lekesiz bir ruhu, insanlığı var. Canım kadar sevdim onu, dedi Chau.

— Benimki de ayni hislerin dolu insanı, evleneceğiz ikimiz de. Kumandanlığa durumu bildirmemiz lâzım. Saygon'dan onlar hakkında gelen ve bizim yazdığımız raporlar bu isteğimizi gerçekleştiren, gerçekleştirecek belgelerdir.

— Vakit geçirmeden kumandanlıkla görüşelim. İster-

sen evvelâ bizim ablaya, Kadınlar Birliğinin buradaki yöneticisine açalım meseleyi.

— İyi olur. O, anlayışlı insandır, bizi de çok iyi tanıyor.

İbrahim'le Zenci'nin ve diğer esirlerin bindiği araçlar kampın bulunduğu yere tozlu köy yolundan hareket etmiş, kaybolmuştur.

İki kız, Hue'nin bulunduğu binaya ilerlediler.

⁂

İnsanların bir birini öldürdüğü bu kanlı savaş, insan oğlunun yüz karası, insan kanlarının batağa döndürdüğü topraklar üzerinde bir birine düşman olan tarafların insanları, şimdi burada düşmanlıkları, kötülükleri, kinleri ihanetleri yok etmişlerdir.

Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşçısı iki kızı ile, onlara karşı Amerika'nın savaşa, döğüşmeye gönderdiği iki insanın, İbrahim'le Zenci'nin, önce dost, sonra da birer sevgili oluşları dünya uluslarına ne güzel bir örnektir.

Amerikalıların, Güney Vietnam'da, «Soygan» da, yarattığı hayasızlık, şehvet rezaleti içki kokuları binaların kalın duvarlarını çatlatıp dışarlara boşalmaktadır. Genelevlere düşürülen Vietnam kadınlarının bedbahtlığı İbrahim'le Zenci arkadaşını kahretmiştir. Sonra: Amerikan uçaklarının bombaladığı, tarumar ettiği, yakıp yıktığı köyleri, sakat edilen, öldürülen çocukları kadınları görmüşlerdir. Bunlar da onları perişan etmiştir. İnsanlıklarından utanmışlar, dünyaya insan olarak gelişlerine esef etmişlerdir.

Elbetteki İbrahim'le Zenci dönmek istemezler Saygon'a nede Amerika'ya. Ama vatanlarının hasretini çekeceklerdir. Vatan hasreti, oradaki iyi insanların yüzlerini görmek isteği elbette ki içlerini yakacaktır. Birgün vatanlarına kavuşma ümidi ile yaşayacaklardır. Ne yapsın-

lar? (104) «Vatan bir tutam toprak değil ki, pabuçlarının altında götürsünler.» yanlarında taşısınlar.

İbrahim'le Zenci bir haftayı geçen bir zamandır, diğer esirlerle beraber kamptadırlar. Burada rahattırlar, arasıra kızlarla da görüşüp konuşmaktadırlar. Burada esirlere çok iyi davranılır, herşeyleriyle alâkadar olunur. Onları bu harbin suçlusu saymaz buradaki yetkililer. Hattâ bukadar zulüm görmelerine rağmen köylüler bile en ufak bir kin ve intikam belirtisi göstermezler; aksine, onlara acırlar, yardım ellerini uzatırlar.

Burada her dilden yayınlar bulunan bir de kitaplık vardır. Vietnam savaşlarına ait resimlerle dolu albümler, broşürler, dergi, gazete doludur. Hergün de yenileri gelmektedir. Kitaplığın bulunduğu salonun duvarlarında da Vietnam savaşları hakkında resimler, bu savaşlar hakkında dünya ulusları yetkililerinin, yazarlarının konuşmalarından, yazılarından parçalar büyük harflerle basılarak asılmıştır. Vietnam'la ilgili Türk yazarlarına ait yazıların bulunduğu gazete, kitab, dergiler ayrı bir bölümde yer almaktadır. Bu yazıların da bazıları duvarlara yapıştırılmış, yanlarına da ingilizce, fransızca ve Vietnamca çevirileri konulmuştur. Bunların hepsi İbrahim'i çok etkilemiştir. Bunları görünce biraz olsun kendisini vatanında, vatanının insanları arasında görür gibi olmuş içi sevinçle dolmuştur.

İbrahim kendi memleketinin insanlarının, yazarlarının Vietnam savaşları hakkında neler düşündüklerini, neler yazdıklarını çok merak ediyordu. Bunu öğrenmek istiyordu. İşte şimdi önünde asılı duran kendi memleketi-

---

(104) Cumhuriyet Gazetesi, 23 Ocak 1972. ve «Tarih Boyunca İleri - Geri Kavgası» eserinin «Devler Savaşı: 1789 Sonrası» bölümü S. 318 (Danton'un sözü).

nin bir gazetesi, kendi memleketinin, kendinden olan bir insanın, bir yazarın Vietnam Savaşı hakkındaki baş yazısı (105) «Babalar, Oğullar ve Uluslar.» İbrahim Tanrının huzurunda ibadete durmuş bir mümin huşu içinde okumaya başladı bu yazıyı.

«Babalar, Oğullar ve Uluslar.»

Le Monde gazetesi bir yazarını Vietnam'a göndermiş. Önce Saygon'u, sonra da Hanoy'u gören yazar gazetede izlenimlerini yayınlıyor. Amerika'nın (Meşru) saydığı ve ayda bilmem kaç milyar harcıyarak yardımına koştuğu Güney Vietnam merkezi Saygon'la gene Amerika'nın (Asi) olarak tanımladığı Kuzey Vietnam merkezi Hanoy arasındaki günlük yaşantı farkları Le Monde yazarını pek duygulandırmış. İki kenti birbirinden ayıran zıtlıkları sütunlar boyunca dile getirirler. Saygon'da gürültülü, vahşi çılgınlığa kayan bir hareket ve eğlence havası vardır. Sokaklar gece gündüz kalabalık, her zaman ışıklı. Adım başında açılan barlardan günün her saatında dışarıya alkol kokusuna karışmış çalgı sesleri taşmaktadır. Cepheden izinli gelen Amerikan delikanlıları Saygon yosmaları ile kol kola «Bir gün bir gündür» felsefesine uyarak hayatın tadını çıkarmaya bakmaktadırlar. Köşe başlarını tutan karaborsacılar, Yeni Dünya'da kıvır zıvır ne «imal» ediliyorsa hepsinin ticaretini rahatça yapmaktadırlar. Arada bir Vietkong «çeteci» lerinin patlattığı bombalar, Saygon'u baştan başa sarmış görünen bu umursamazlık çenberini kıramamaktadır. Fuhuş, kumar ve sefahat âdeta duvarlardan sızmakta, Saygon'un dört bir yanını kapsamaktadır.

Hanoy'da durum bambaşka, şehir ıssız ve tenha. Ha-

---

(105) Cumhuriyet Gazetesi, 4 Aralık 1966. «Başyazı (Babalar, Oğullar ve Uluslar) Nadir Nadi.

va akınlarına karşı korunmak amacıyla çocuklar ve yaşlılar civar köylere yerleştirilmiştir. Geri kalanlar sessiz sedasız işleri, güçleri ile uğraşıyorlar. Halk ölümü kanıksamış. Havayı yırtarak müthiş bir gürültü ile yıldırım misali gelip geçen Amerikan Jet uçakları artık kimseyi telaşlandırmıyor. Sokaklarda her beş - on metrede bir kazılmış sığınaklar var. Bu hali ile Hanoy bir köstebek yuvasını andırıyor. Bir havaakını oldu mu, insanlar sakin adımlarla bu sığınaklara giriyorlar. Tehlike geçti mi, gene sakin adımlarla deliklerden çıkıp yollarına devam ediyorlar. Akşamları, civar köylere işleyen kamyonlarda yer alabilmek için uzun fakat sessiz kuyruklar kurulduğu görülüyor. Bunlar, şehirden uzaklaştırılan çocuklarını, ya da ihtiyar ana babalarını kucaklamaya giden «eşkiya» Kuzeylilerdir.

Le Monde yazarı bunlara kahraman diyor.

Fransız gazetecisinin röportajı zihnimde Kurtuluş Savaşımızla ilgili bir anıyı canlandırdı. Saygon'la Hanoy'un bugünkü durumları o eski günlerin İstanbul'u ile Ankara'sına ne kadar benziyor. O zamanın «meşru» devletini de İstanbul hükümeti temsil etmiyor muydu? Bugün Saygon'da görüleni andıran bir vurdumduymazlık havası Beyoğlu'nu baştan başa kaplamış değil miydi? O zamanın sessiz, unutulmuş, içine çekilmiş, karanlık Ankara'sında Kurtuluş Savaşını hazırlayan ülkücü Türk vatandaşlarına Düveli Muazzama temsilcileri «âsi» gözü ile bakmıyorlar mıydı?

İşte o günlerden bir gün babam, bir akşam Le Temps gazetesinde bir yazı görmüş ve yüksek sesle okuyarak ayrıca bana anlatmıştı. Fransız meclisinde Türkiye üzerine bir genel görüşmeden söz ediyordu bu yazı. Galiba Fran-

sız hükûmeti Ankara ile siyasal ilişkiler kurmak niyetinde idi. Belki de Gabriel Bouillon anlaşmasına yol açan çalışmalar sırasında geçiyordu bu olay. Söz alan Fransız milletvekilleri çoğunlukla Ankara Hükûmetinin tanınmasına karşı gelmişlerdi. İçlerinden biri, Ankara'yı kastederek. «Bu eşkiyalarla nasıl bir masaya oturup konuşuruz? Türkiye'nin meşrû hükûmeti Babıâli'de, işbaşındadır.» demesi üzerine, Başbakan Aristid Briand kürsüye çıkmış, «Sizin eşkiya diye hor gördüğünüz o adamlar vatanlarının bağımsızlığı uğruna dağbaşında çarpışan kahramanlardır» demişti.

Kasvetli ve içine çekilmiş o zamanki Ankara'nın gaz lambasıyle yarı aydınlanan bir odasında babamdan dinlediğim Briand'ın o sözü beni derinden etkilemişti. Sanki birden bir zafer güneşi doğmuş ve içimi bir ışık yağmuru ile yıkamışçasına sevinmiştim.

Bağımsızlığı, özgürlüğü ve şerefi uğruna çarpışan milletlere gösterilen takdir duyguları, yalnız o milletlerin direnme gücünü kamçılamakla kalmıyor, ayrıca yarın insan saygısını boş söz olmaktan kurtaracak bir barış dünyası kurabileceğine dair beslediğimiz umutları da güçlendiriyor.

Le Monde'daki Vietnam'la ilgili o yazıyı, belki benim de bu yazımı Hanoy'lu genç bir babanın oğluna okuyup anlatmasını ne kadar isterdim.»

İbrahim bu yazıyı okuduktan sonra güçlü ve haklı bir insan durumuna bürünmüş, iftihar duyguları içinde sevinmiştir.

Vietnam, ve Türk Kurtuluş Savaşı ile ilgili bu yazıyı elbette ki Vietnamlı genç babalar çocuklarına okumuşlardır, okumaktadırlar.

İbrahim'le Zenci sigaralarını yaktılar, esir kampının tel örgü ile çevrili meydanlığında gezinmeye başladı-

lar. Onlar bu hayasızca savaşın kan kokan, ihanet fışkıran havasında suçsuzdurlar. Saygon'un ne fuhuş ve içki kokan havası, ne ihanet tertiplerinin tezgâhlanması yoklar burada. Burada ikisi de okuma zevkine ve hakikatleri anlama, iyi ile kötüyü ayırt etme güçlüğüne iyice varma yolundadırlar.

⁂

Amerikan uçakları Hanoi'yi ve o civardaki birçok yerleri bombalamış (106) «çatısındaki ve cephesindeki koca man Kızılhaç'ın bulunmasına rağmen «Baş Mai» hastahanesini de bombalamıştır. Bu bombardımanlara Honoi'de «Hoş Binh» otelinde ikamet eden Amerikalı şarkıcı Joan Baez de şahit olmuş, sığınağa girmiş, sığınakta patlamalar sırasında Nikson'a karşı savaşanları öven bir şarkı söylemiştir.»

Şimdi bu Amerikalı şarkıcı, Joan Baez, İbrahim'le Zenci'nin bulunduğu kampa gelmiştir, ayni şarkıyı esirlere okuyacak ve Amerika'dan esirlerin yakınlarından getirdiği mektupları dağıtacaktır.

Kamp Komutanı bütün esirleri kampın meydanında toplamış, şarkıcının okuyacağı yere mikrofonlar yerleştirilmiştir. Burada Amerikalı şarkıcıyı Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşı Kadınlar Birliği yöneticisi Heu ile Nhung ve Chau ağırlamaktadırlar.

Amerikalı şarkıcı Joan Beaz şarkısından evvel kısa bir konuşma yaptı şunları konuştu :

— Benim Amerikalı arkadaşlarım, bu harp haksız bir harekettir, bunun suçluları Amerika Cumhurbaşkanı ve onun yanındaki yetkililerdir. Amerikada Zenci ile, yani siyah derili ile beyazlar yanyana oturamaz, ırk ayı-

(106) Yeni Ortam Gazetesi 20 Aralık 972.

rımı vardır. Ama bakıyorum, ölüme zenci ile beyaz Amerikalıyı yan yana gönderiyorlar. İşte onların tutumu. Ben Nikson'a karşı savaşanlarla beraberim, şimdi onları öven şarkımı okuyacağım.

Amerikalı şarkıcı, pürüzsüz ve güzel sesiyle okudu bu şarkıyı. Dakikalarca alkışladı kendisini esirler, hele Amerikalı esirler bağırarak coşarak alkışladılar. Sonra da onu arabasına binip kayboluncaya kadar selâmladılar, ellerini salladılar.

Bir tarafta barış görüşmeleri devam ededursun, Amerika Başkanı Kuzey Vietnam üzerine en büyük hava saldırılarının yapılmasını emir ediyor. Bu hava saldırılarıyla Kuzey Vietnam'ın Ulusal Kurtuluş Savaşçılarını dize getireceğini sanıyor. Bu büyük bir aldanma, hunharca bir davranış. Sonunda Vietnam'da can veren Amerikan gençlerinin, Vietnam insanlarının vebâlini, günahın en büyüğünün, suçun en ağrının cezasını çekmek olacaktır.

(107) «Ölümsüz Mevlâna, 13 Yüzyıldan günümüze şöyle sesleniyor :

«Şu akıp giden kum seline bak!» «Ne durması var ne dinlenmesi!» «Bak birdenbire nasıl bozuluyor dünya!» «Nasıl atıyor bir başka dünyanın temelini.»

Gerçekten tarih, bozulan dünyaların temelleri üzerinde yeni dünyaların yükselmesinden başka birşey değildir. Ülkeler gibi, uluslararası kuvvet dengeleri de sürekli bir değişme içindedir. En güçlü ülkenin gücü en sınırsız sayılanın güçten düşüşüne, en yıkılmışın olmuştur.» nırsız sayılanın güçten düşüşüne, en yıkılmışın kendi yıkıntıları üzerinde mucizeler yaratmasına tarih çok defa şahit olmuştur.»

---

(107) Milliyet Gazetesi, 7 Mayıs 971 «Olayların İzinde» İsmail Cem.

(108) «Çağımız, emperyalizmin giderek pahalıya malolduğu çağdır. Hele emperyalizmin Vietnam'daki gibi görülmemiş bir direnişle karşılaşması, onu çıkmazdan çıkmaza sürükleyebilmektedir.» «Vietnam Savaşı, A.B.D. için sadece devleşen sosyal bunalımların başlıca kaynağı olmamış, etkilerini ekonominin çeşitli alanlarında da duyurmuştur. Savaşın sürdürülmesi uğruna A.B.D. nin ödemek zorunda kaldığı ücret, şimdi bütün haşmetiyle gözler önüne serilmektedir.»

(109) «Ne günahı varmış bu ulusun? Ne günahı varmış bu halkın? Beşikteki çocuğunu ateşe sürmek için yetiştirmekten bıkmayan Vietnamlı nasıl bir suç işlemiş ki yeryüzü cehennemi haline gelmiş vatanı?»

«A.B.D. yetkilileri diyor ki:» «Biz Vietnam'da komünistlerle dövüşüyoruz.»

«Eğer onlar gerçekten komünistlerle dövüşmek istiyorsa, gitsin, İngiltere'deki Fransa'daki, İtalya'daki, İsveç'teki, Belçika'daki milyonlarca komünistle dövüşsün. Moskova ile flört edip — Kızıl Çinle de flört etmekteler— fakir Vietnam ulusunu kahretmek için sanayiinin bütün dallarını seferber edenler, dünyanın gelmiş geçmiş en büyük yalanını söylüyorlar.» «Vietnam'da Amerikalılara karşı çarpışanlar, komünistler değil Vietnam halkıdır. Orada cephede çarpışanlar ne Çinlidir, ne Rus'tur, ne de bir başka ulustandır.

Vietnam harbinin tertiplenen hilelerle, sahtekârlıklarla hazırlandığını Amerika basınında çıkan bu harbe ait raporlardan, belgelerden dünya kamuoyu anlamıştır.

---

(108) Milliyet Gazetesi, 7 Mayıs 971 «Olayların İzinde» İsmail Cem.

(109) «Vietnam Çetecileri Arasında» S. Ön söz: İlhan Selçuk.

Bu belgeler Amerikan yetkililerin yüzlerinde cinayetler sabıkasının kanlı damgası olarak belirmektedir.

«Pentagon Raporları» adıyla kitab halinde yayınlanan dünya efkârı önüne serilen Amerika'nın Vietnam harbine, bu harbin hileli tertiplerine ait raporlarla Amerika yetkililerinin bu harpteki yalanlarının korkunçluğu, bütün dünya uluslarına dikkatli olma sinyalini vermiştir.

(110) «Emperyalist emellerin sürdürldüğü, milyonlarca insanın can verdiği bu savaşların başlıca sorumluluğunu Birleşik Amerika Devletleri'nin dört başkanı — Truman, Esinhower, Kenedi, Jonson — sırtlarında taşımışlardır. Nixon da hükûmetiyle ayni sorumluluğu sürmektedir.»

İşte Vietnam'ın kanlı, korkunç, haksız savaşının kısa görünüşü. A.B.D. yetkililerinin iç görünüşleri.

(111) «Vietnamlıların istedikleri nedir?»

Kuzey Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi hükûmeti Amerika ile karşılıklı görüşme masasına oturmak istemiştir. Vietnamlıların isteklerinin esasını teşkil eden birinci madde şöyledir:

«Vietnam halkının temel millî haklarının, yani: Barış bağımsızlık, eğemenlik, birlik ve toprak bütünlüğü ilkelerinin tanınması. Amerika Birleşik Devletleri, Cenevre Anlaşması uyarınca Güney Vietnam'dan bütün askerlerini, askerî memurlarını ve her çeşit silahlarını çekip almalı. Buradaki Amerika askeri üstlerini kaldırmalı ve Güney Vietnam'la olan «Askerî ittifakı'na» son vermelidir. Güney Vietnam'daki müdahele ve saldırı siyasetin-

---

(110) «Pentagon Raporları» kitabı, Ön söz: Mehmet Ali Yalçın.

(111) «Vietnam Vietnam» S. 126.

den vazgeçmelidir. Amerika Birleşik Devletleri hükûmeti, yine Cenevre Anlaşması uyarınca, Kuzey Vietnam'a karşı yönettiği savaş faaliyetlerini kesmeli ve Demokratik Vietnam Cumhuriyeti'nin topraklarına ve egemenliğine karşı her türlü saldırıyı kesin olarak durdurmalıdır.»

Amerika yetkilileri insanların, ulusların bu meşru haklarını vermemekte israr etmiş, etmekte, Vietnam'da zulmün, vahşetin en korkuncunu, Vietnam insanlarına reva görmüş, görmektedir. Ama Amerika bu savaşta mağlup olacak, Amerika'nın haysiyetini, şerefini hice indirecektir. Zaten bu savaştaki tutumu onu bu dereceye düşürmüş durumdadır.

Vietnam harbini sürdürmek isteyen o zamanın A.B.D. Kennedy'ye Fransa Cumhurbaşkanı De Gaulle şöyle konuşmuştu :

(112) «Sizin için bu bölgeye müdahale etmek, sonu gelmeyecek bir çarkın dişleri arasına atılmaktır. Uluslar uyanmaya başladıktan sonra hiç bir yabancı otorite, olanakları ne olursa olsun, onlara kendi iradesini kabul ettiremez. Bunu siz de göreceksiniz. Zira eğer orada çıkarları dolayısiyle size boyun eğmeye hazır bir hükûmet bulsanız bile, halk size boyun eğmeyecektir. Zaten onlar sizi ne çağırıyor, ne de istiyorlar. Daha kötüsü, kitleler sizin iradenizle çatışacaklardır.» «Bizim artık söndürdüğümüz bir savaş ateşini yeniden canlandırmak istiyorsunuz. Size önceden söyleyeyim ki, bu bölgeye dökebileceğiniz masraflar ve burada uğrayacağınız kayıplara rağmen, sonu gelmez askerî ve politik bir batağa adım adım gömüleceksiniz. Sizin ve bizim bu bahtsız Asya'da yapmamız gereken, toprakları üzerinde devletlerin

(112) «Umut Anıları» De Gaulle. Sinan Yayınları. Çeviri: Ali Sirmen. S. 285.

yerlerine geçmek değil, ama her yerde, totaliter rejimlerin nedeni olan sefalet ve küçültücü durumlardan kurtulmaları için onlara yardım etmektir. Bunu size bizim batı dünyamız adına söylüyorum.»

Ne, Kennedy, ne ondan evvelki ne de ondan sonra gelen A.B.D. başkanları bu söylenenlere ehemmiyet vermediler. De Gaulle, Kennedy'ye söylediği, daha doğrusu doğru yolu gösterdiği bu sözlerinin neticesini şöyle belirtiyor. «Kennedy beni dinledi. Ama olaylar, onu ikna edemediğimi zamanla gösterdi.» demiştir.

Vietnam Savaşında Amerika'yı ikna edecek, ona acıları ve zararları gösterecek, çektirecek çıkar yol var; Amerika'nın mağlubiyetidir. İşte şimdi Amerika mağlubiyetin ve prestijini kaybetmenin yolunda elleri kanlı, yaralı bir katil gibi kaçmaktadır, hem de kendi insanlarını da perişan ederek, kendisini yakalamak isteyen adâletten kaçan bir katil gibidir.

⁂

Kuzey Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü'nün yetkililerinden emir gelmiştir. İbrahim'le arkadaşı Zenci Glen, Kuzey Vietnam'ın özgürlüğü için çalışan kendi insanlarından ayırt edilmeyecek kimseler olarak kabul edildikleri, Vietnamlı kızlarla evlenmelerinde bir sakınca olmadığı resmen bildirilmiştir.

Bu durum önce iki kıza, Nhung ile Chau'ya buradaki birlik komutanı tarafından tebliğ edilmiştir. Kızların sevincine payan yoktur. Bu haberi İbrahim'le Zenci'ye ulaştırmak için yerlerinde duramazlar. Hem de kendilerini yetkililer Hanoi'ye çağırmaktalar. Zaten, Hanoi'ye gitmeyi onlar da çok arzuluyorlardır. Çünkü her iki kız da Hanoi'ye çok yakın bir köyde doğmuşlardır. Doğup büyüdükleri toprakların, oranın insanlarının özlemini duymaktadırlar. Köyde bu iki kızın yalnız ihtiyar anneleri

bulunmaktadır. Babaları daha evvel savaşlarda ölmüştür. Chau, annesinin tek evlâdıdır. Kimbilir kızını ne kadar merak etmiş, özlemiştir de onu. Ama buraya gelişlerinde annelerine haber göndermiş mektup ta yollamışlardır. «Belki yakında köye geliriz» demişlerdir mektuplarında. Nhung'un iki erkek kardeşi vardır; biri şimdi otuzbeş yaşında, diğeri de onsekiz yaşındadır. İkisi de Ulusal Kurtuluş Savaşı saflarında hizmetlidirler. Biri uçaksavar topçu teğmenidir; onun nerede olduğunu öğrenememiştir, yalnız hayatta olduğunu biliyor. Nerede olduğu gizli tutuluyor. Küçük kardeşi ise, o da Kurtuluş Savaşı Örgütünün gençlik kolunda vazifelidir ama onun da nerede vazifeli olduğunu bilemez. Düşmana karşı kullanılan taktikler nedeniyle her birliğin yeri gizli tutulmakta, buna çok önem verilmektedir.

İki kız komutan'ın odasındadır, onlar oturmakta, komutansa ayakta odada dolaşmakta, kızlarla konuşmaktadır:

— İsteklerinizin yerine getirileceğini tahmin etmiştim. İki Amerikalı er hakkında daha Saygon'da bulundukları zaman iyi raporlar verilmiş, en son yaptıkları yardım ve tutumları, hem de hayatlarını feda etmeye fütursuzca davranışları da onların bize bağlılıklarını, kavgamıza bizimle beraber katılmış olmaları Başkomutanlığı ve diğer yetkilileri çok etkilemiş. Siz de Ulusal Kurtuluş Savaşımıza iki iyi insan kazandırmış oldunuz. Onlarla evlenmeniz elbetteki iyi olacak. Bu istekleriniz yetkililerce olumlu karşılanmıştır. Sizlere iyi günler dilerim.

İki kız, Kumandanın bu konuşmasından çok etkilendiler, sevinçleri bir kat daha arttı ikisi de «Sağ olun Komutanımız» dediler.

Komutan, kızların önlerine geldi, onlarla bir baba, kader birliği etmiş bir dost bakışlarıyla konuştu.

— Bu erlerden biri Türktür biliyorsunuz. Bilmem Türkler hakkında bilginiz var mı? Türklerin dostluğuna, candan bağlılığına, fedakârlığına güvenilir. Onlarda ihanet ve aşağılık hareketin en ufak bir belirtisini göremezsiniz. Bu Türk, İbrahim, Kurtuluş Savaşı vermiş kahraman bir ulusun çocuğudur. Arkadaşı Zenci Glen'e gelince: O da, Amerika'da beyazların hakaretine, onların haksız tutumlarına karşı savaş veren çile çekmiş, çekmekte olan bir topluluğun çocuğudur. Şahidi olduğunuz gibi haklı tarafı müdafaa için kendini fedadan çekinmeyen bir insandır. İnsanın vatanı doğup büyüdüğü bir vatanı vardır. Her insan vatanını sever, anne sevgisine eş bir sevgidir bu. Bir de sınırsız bir özgürlüğe sahip, insan gönlünü dolduran bir sevgi vardır beşikten mezara kadar bu sevgi tüm tazeliği ile insanı hayata bağlar, adına aşk diyoruz bunun... İnsanın vatanı vardır ama, aşkın vatanı yoktur. Toprak, din, ırk taassup duvarlarını yıkan renk ayırmayan aşk denen şey. İşte sizler de şimdi bu durumdasınız. Mutluluğunuz sonsuz olsun, dedi.

Kızlar ayağa kalkmışlar, Komutan'ın önünde durmaktadırlar.

— Evet, kendilerine Başkumandanlığın ve hükûmet yetkililerinin bu kararı tebliğ edilmiş olmalı veya şimdi edilecektir, onlar da şimdi buraya getirilecekler ve hemen de, siz de beraber, havaalanına giderek uçakla Hanoi'ye hareket edeceksiniz.

Komutan, pençerenin önüne gidip dışarı bakmaya başladı, dışarıya bakarken de kızlarla konuştu :

— Ben de onları bekliyordum, gelmeleri lâzımdı, kamptan hareket ettiklerini telefonla bildirdiler.

İki kız da komutanın yanına gelerek pençereden dışarıya bakmaya başladılar. İkisi de sevinçli ve heyecanlıydılar. Komutanın konuşması onları çok etkilemişti.

Pencereden köyün bütün şirinliği görünmekte. Üç çift göz uzaklara, köyün dışına doğru, kamp yoluna çevrilmiş yolun ta sonuna doğru bakmaktadır. Nihayet tozların havaya kalktığı bir yerden nokta gibi göründü jip, ilerledikçe büyüyor peşinden toz bulutunu sürükleyerek geliyordu. Jip yakınlaştıkça kızların da heyecanı artıyor, yüreklerini sevinç kaplıyordu.

Komutan gülümseyerek kızlara döndü. O da onların heyecanlı olduklarını, sevindiklerini anlamıştı.

— Geliyorlar. Haydi dışarıya çıkıp karşılayalım onları, dedi.

Komutan önde kızlar onun arkasında odadan çıktılar. Binanın çiçeklerle süslü bahçesine geldikleri zaman İbrahim'le Zenci'yi getiren jip çok yakınlarındaydı. Fakat aradaki kısa mesafe kızlara çok uzun geliyordu. Elbette ki İbrahim'le Zenci de ayni hisler içindeydiler. Onlara da kimbilir bu birkaç dakikalık yol ne kadar uzun gelmişti.

Jip Komutanlık binası önünde, Kumandanın tam karşısında durdu. Önce bir teğmen, sonra İbrahim'le Zenci indiler. Teğmen komutanın önüne geldi selâmladı komutanla kızları. Elindeki zarfı komutana verdi. İbrahim'le Zenci de komutanı ve kızları selâmladılar. Komutan İbrahim'le Zenci'nin ellerini sıktı, kızlar da aynı hareketi yaptılar.

— Hoş geldiniz evlâtlar, dedi komutan.

— Sağ olun komutanım, diye cevap verdi İbrahim'le Zenci, kızlarla da bakıştılar. Bu bakışlar hudutsuz iyi günlerin başlangıcının ifadesidir.

Köyün bütün insanları, yaşlı, genç, çocuk, her türlü örgüt yetkilileri, iki kızla İbrahim ve Zenci hakkındaki herşeyi öğrenmişlerdir. Onların Vietnam'ın kurtuluşu

için yaptıkları fedakârlıkları da. Onları şimdi uğurlayacaklardır candan muhabbet ve sevgileriyle. Hepsi etrafını sarmışlardır muhabbet ve sevgi çenberiyle. Hepsinin ellerinde rengârenk çiçek buketleri. Nhung'la Chau'ya çiçeklerden birer de taç yapmışlardır.

Havaüssüne hareket etme zamanı gelmiştir. Komutan, kızlarla İbrahim ve Zenci'ye yaklaştı :

— Haydi, vakit geldi jipe binin, dedi. Kızlarla İbrahim ve Zenci'nin ellerini sıktı. Bütün köydeki yetkililerle ve köy halkıyla vedalaştılar. Jipe bindiler. Öğrenciler ve köylüler jipin içini ve üstünü çiçeklerle doldurdular, donattılar.

Jip hareket etti, bütün köy insanlarının alkış ve saadet dileği ile uğurlandılar. Tüm köy halkı jipin kaldırdığı tozlu yolda kayboluncaya kadar baktlar arkalarından, el salladılar.

Jip, Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesinin hava üssüne geldiğinde, Üs Komutanı ve oradaki subaylar, personel kendilerini karşıladılar. Komutan ve yanındakiler kızlarla İbrahim'in ve Zenci'nin ellerini sıktılar. Komutan kızlara döndü harekete hazır uçağı işaret ederek konuştu :

— Uçağa binip hemen hareket etmeniz icab ediyor verilen emre göre, dedi.

Kızlar ve İbrahim'le Zenci Komutanın yanında uçağa ilerleyip oradakilere veda edip uçağa bindiler, uçak hemen hareket etti.

Uçak havaalanı üzerinde bir tur yaptıktan sonra Hanoi istikametine yol aldı ve uzaklaşıp kayboldu.

XXI

Hanoi'nin Gia Lam havaalanında Nhung ve Chau onlarla beraber İbrahim'le Zenci uçaktan indiler. Kendilerini karşılamaya gelenlerin coşkun alkışları uzun süre devam etti.

Yetkililer hepsini birer birer kucakladılar, çiçek buketleri verdiler. Kızların anneleri de bu karşılamaya gelmişlerdi, kızlarını sevinç göz yaşlarıyla kucakladılar. Kızlar İbrahim'le Zenci'yi annelerine tanıttılar. Bu ihtiyar Vietnamlı kadınlar evlâtları gibi onları da kucakladılar. Kızlarıyla evlenecek bu insanların kendi memleketi insanları gibi bu yerlerin, Vietnam insanlarının kurtuluşu için çalıştıklarını öğrenmişler, onları öz evlâtlarından ayırt etmeyeceklerdir. İnsanlar arasında hiçbir ayrılık tanımayan hislerle doludur bu kadınlar. Savaş içinde olmasalar kendi adetlerine uygun iyi bir düğün de yapacaklardır köylerinde. Ama savaş böyle şeyleri ertelemiştir.

Meydanda Nhung'la Chau'nun etrafını Ulusal Kurtuluş Savaşçısı kızlar çevreledi, hepsi tebriklerini bildirirken onları kucaklayıp öpüyorlardı. Bunların arasında okul ve köy arkadaşları da bulunuyordu.

Kumandanın yanındaki subaylardan biri kızlara yanaştı :

— Bir müddet Hanoi'de kalacak, Genel Komutanlık karargahında misafir olacaksınız, erkek arkadaşlarınızla birlikte. İcap eden formaliteler tamamlanacak, sonra da

evlenmeniz için bir müddet izinli sayılacaksınız, o zaman köyünüze de gidebileceksiniz, dedi.

Kızlar ve İbrahim'le Zenci bir araca bindiler. Anneleri kızlarından bir saniye bile ayrılmak istemiyorlardı. Kumandan durumu gördü anladı, araca yaklaştı.

— Annelerinizi de aranıza alın, onlar da şehre sizinle gidebilirler, zaten onları buraya biz davet ettik, getirdik, dedi.

Kızlar sıkıştılar araçta annelerini aralarına aldılar.

Araç, Hanoi'ye geniş asfalt yoldan hareket etti onları Kumandanın ve diğer yetkililerin, örgütler temsilcilerinin araçları takip etti.

Araçlar Ulusal Kurtuluş Savaşı Genel Komutanlığına bağlı bir binanın önünde durdu. Kızlar ve diğerleri araçtan indiler. Kızlar anneleriyle konuştular. Ayrılmaları lâzımdır, hatta İbrahim'le Zenci'den de ayrılacaklardır. Onlar Savaşçı Kadınlar Örgütü'ne gidecekler, orada kendilerine ayrılan yerde, İbrahim'le Zenci de komutanlığın bildirdiği başka bir yerde kalacaklardır. Kızların anneleri Hanoi'deki yakınlarında misafir olacaklar, bu suretle de her an kızlarını görme imkânını bulacaklardır. Resmi makamlarla olan işleri bitince de hep beraber köye gideceklerdir.

Kızlar, annelerini, yakınlarını, Hanoi'yi, köylerini çok özlemişlerdir. Hanoi, çok değişmiştir, savaşın kendilerine büyük zararlar vermesine rağmen, her bakımdan ilerleme, kalkınma, insanlarda daha güçlü çalışma gayreti görülmektedir. Hava bombardımanlarına karşı korunmak için caddelerin her yanı köstebek yuvaları gibi delik deşiktir. Halk bütün amansız bombardımanlara karşı korkusuz ve fütursuzdur. Amerikan ağır bombarduman uçaklarının kaçısını, isabet alanlarının yanarak düşüşünü

seyr etmek onlar için harbin yarattığı bir zevk ve eğlence olmaktadır adeta.

Paris'te devam eden Vietnam barış görüşmeleri, Amerika Cumhurbaşkanının ifadeleri ve verdiği sözler, anlaşmaya varılacağını belirtmekte ise de, Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşçıları, Amerikalılar ta ki Vietnam topraklarını terk edinceye kadar inanmamaktadırlar. Çünkü, Amerika Cumhurbaşkanı barış sözüyle bombalama emrini ayni anda vermiştir. (113) «Kuzey Vietnam Barış görüşmeleri temsilcisi Le Duk To, Paris'in Le Bourget havaalanında gazetecilerle yaptığı konuşmada «Amerika iyi niyet ve ciddiyet gösterdiği takdirde, Vietnam sorunu en kısa zamanda barışçı bir yoldan çözümlenebilecektir, ancak aksi olduğu ve Amerika savaşa devam etmekte kararlı olduğunu gösterdiği takdirde uzun yıllar süren çarpışmalarda çelikleşen Vietnam halkı baskıya boyun eğmeyecek, temel ulusal haklarını korumak için de Amerikan saldırılarıyla mücadelesine devam edecektir.» demiştir.

Paris'te Amerikan yetkilileriyle Kuzey Vietnam yetkilileri arasında barış görüşmeleri devam ederken Amerika Başkanı Nikson Kuzey Vietnam'ın çok ağır şekilde çokluk bombardıman uçaklarıyla bombalanmasını emretmiş. Maksadı Kuzey Vietnamlıları dize getirip Amerika'nın arzusuna göre bir anlaşma imzalatmaktır. Nikson'un emri yerine getirilmekte ve B. 52 ağır bombardıman uçakları sürekli bombardımanlara devam etmektedir (114) «1972 yılı içinde devam eden bu harekette, Kuzey Vietnamlılar her bakımdan zayiat vermişler ama buna karşılık birçok Amerikan uçağı düşürülmüş, çok sayıda Ame-

(113) Yeni Ortam Gazetesi, 8 Ocak 1973.
(114) Yeni Ortam Gazetesi, 23 Aralık 1972.

rikan pilot ölmüş ve esir edilmiştir. Amerikan uçakları Hanoi yakınındaki Amerikan esir kamplarından birini Amerikalı esirlerin 'Hanoi Hilton' adını taktıkları bu kampı da bombalamış ve buradaki B. 52 pilotlarının çokluğu teşkil ettiği esirlerden yaralananlar olmuştur. «Vietnam Ulusal Kurtuluş Ordusunun insanları, kadını erkeği, genci ihtiyarı, çocukları bütün güçleriyle Amerikan saldırılarına karşı dayatacaklardır.

Bir Türk yazarı bu dayanışı şöyle ifade ediyor. (115) «Kuzey Vietnam'ın bombalanması ve limanlarının ablukası da devam ediyor. Bu teknoloji savaş da Vietnam Ulusunun mücadele azmini kıramamıştır. Zira bu da bir «Milli Kurtuluş» hareketidir. Atatürk diyor ki: «Bir milletin ruhu zabt olunmadıkça, bir milletin azim ve iradesi kırılmadıkça, o millete hâkim olmaya imkân yoktur.» ve gene «Mahkûm olmak istemeyen bir milleti tahtı esaretinde tutmaya muktedir olacak kadar kuvvetli müstebitler artık bu dünyada yotur.»

Vietnamlılar sekiz yıl (1946 — 1954) Fransızlarla savaştılar, 19 yıldır da (1954 — 1972) Amerikalılarla savaşıyorlar. Fransızlara karşı bir Dumlupınar (Dien Bien Fu) kazandılar; bir gün Amerikalılara karşı da Dumlupınar kazanacaklardır.»

Bu yazar başka bir yazısında da şöyle diyor. (116) «Amerika'nın Vietnam'da savaştığından söz ediliyorsa da Amerika, bu talihsiz ülkede devletler hukukunun anladığı anlamda savaşmıyor, bir jenosit yürütüyor. Amerika'nın elinde en ileri teknik bilgi, bol para vardır. Bu silahları tek-

---

(115) Cumhuriyet, 3/9/972 «Prof. Dr. Ahmet Şükrü Esmer.» «Büyük Zaferin 50. Yılında.»

(116) Toplum dergisi Sayı: 19. 11 Ağustos 1972. (Vietnam Dosyası).

nik bilgiyi ve parayı da Vietnam'ı yıkmak için harcamaktadır. İkinci Dünya Savaşı'nda işledikleri jenosit suçlarının cezasını Alman yöneticileri canlarını vererek çekmişlerdir. Nixon'dan bunların hesabını soracak bir zaman gelecek mi? Mahkeme sormasa da, her halde tarih soracaktır.»

İşveç Başbakanı Olaf Palme, Amerika'nın Kuzey Vietnamı bombalama ve o ulusa karşı yaptığı zalimane hareket hakkında verdiği bir demeçte (117) «Bu nazilerin İkinci Dünya Savaşında giriştiği katliamlarla birlikte anılabilecek bir zulümdür. Amerikalılar Kuzey Vietnamlılara işkence etmeye, onları küçük düşürmeye ve teslime zorlamaya çalışıyorlar.» demiştir.

(118) Birleşik Amerika'nın 1966 yılında 1972 Haziranına kadar Vietnam üzerine yağdırdığı bomba miktarı 6 milyon 9 yüz bin tondur. Kore savaşında bir milyon ton, İkinci Dünya Savaşında attığı bomba 2 milyon ton dur. Vietnam'a attığı bomba İkinci Dünya Savaşında attığı bomba miktarının üç katına eşittir. Anlaşıldığına göre Başkan Nixon'un barış yolu, Vietnam'ın Taş devrine dönüşmesinden geçmektedir.»

Amerikalıların Kuzey Vietnam'a çok sayıda uçaklarla tonlarca bomba atması insanoğluna karşı yapılan ihanetin en korkuncudur. Bunun tepkileri her tarafta görülmektedir. (119) Amerika'nın eski Adalet bakanı Ramsey Clark Kuzey Vietnam'ın Amerikan uçakları tarafından bombalanan yerlerinin bir kısmını gezmiş ve şöyle konuşmuştur : «Bu tip bombardumanlar halkın hayatını tehlikeye sokar. Binlerce kişi bunların sonuçlarına kat-

---

(117) Cumhuriyet Gazetesi 24 Aralık 1972.
(118) Cumhuriyet Gazetesi 24 Aralık 972.
(119) Cumhuriyet Gazetesi, 5 Ağustos 972.

lanmak zorunda kalır. Kuzey Vietnam halkının metanet ve cesareti beni çok duygulandırdı.» (120) İsrail Başbakanı da, «Amerika'nın Kuzey Vietnam'ı bombalamaya başlaması büyük bir trajedi ve felâkettir. Bundan sonra Orta-Doğu sorununa bir çözüm yolu bulması için Amerika'ya güvenemeyiz,» demiştir.

(120) «Kuzey Vietnam'a 14 günlük bir gezi yaptıktan sonra, Amerika'nın Vietnam siyaseti ile ilgili, Başkan Nixon'u hedef alan beyanatlar veren, sinemanın en büyük ödülü Oscar'ı kazanmış olan Amerikalı ünlü yıldız Jane Fonda orada çektiği fotoğraflarla ikinci kez dünya kamuoyunun ilgisini çekmiş ve bu fotoğraflar renkli ve siyah beyaz olarak yayınlanmıştır. Genç yıldız Kuzey Vietnam başkenti Hanoi'deki anılarını şöyle anlatmaktadır : «8 temmuz sabahı Hanoi radyosu Müdürü ile görüşürken birden bombardumanlar başladı. Hepimiz sığınaklara koştuk. Fakat sığınağın içi de dışı kadar korku vericiydi. Zira kapkaranlıktı. Elektrik santralları bombardumanlarla tahrip edildiğinden elektriklerin hiç biri çalışmıyordu. Bombardıman geçtikten sonra şehirde bir gezinti yaptım. Hanoi'nin bombalanan ve bir enkaz yığını haline gelen hastanesinin fotoğrafını çektim. Yüzlerce tahrip edilmiş köprü gördüm. Ama onlar kayıkları yan yana getirerek yine de köprü kurup ulaşımı sağlamışlardı. Yiyecek ve cephane konusunda sorunları yok. Onlara da cephane, yiyecek ve silah yardımı yapılıyordu. Hanoi harabeler ortasında bir askeri donatım merkezini andırıyordu.

Kuzey Vietnamlıların bütün emeli bir gün yeniden

---

(120) Günaydın Gazetesi, 5 Ağustos 972. «Tiyatro 72. S. 7. 1972.» Yeni Ortam gazetesi, 3 Aralık 972

Güney Vietnam ile birleşmek. Bu arzu gazeteler ve radyo aracılığıyla devamlı belirtiliyor. Devletin ileri gelenleri ise, Nixon'a güvenmedikleri için, yazılı bir anlaşma yoluna gidemediklerini söylüyorlar. Sonuç olarak Hanoi'den anlaşma ümitlerini yitirmiş olarak döndüm... Amerikalılar kaybedilmiş bir savaş için Vietnam'da boşu boşuna çarpışıyorlar ve yüzbinlerce insanın ölümüne yol açıyorlar. Bunu gözlerimle gördüm. Her şey o kadar korkunç ki zavallı bir çok masum insan hiç yoktan ölüme itiliyor. Kuzey Vietnam'ın her köşesinde anne ve babalarını savaşta kaybetmiş ve hatta kimsesi kalmamış Vietnamlı çocukların bulunduğu kamplara rastlamak mümkün. Kadınlar sağlık hizmetlerinde olduğu kadar cephede de görev alıyorlar» diye demeçler vermiş Kuzey Vietnamda çektiği resimleri basına dağıtmıştır. Hanoi radyosunda ve basına verdiği demeçte Amerikalı askerlere «Vietnamlılara teslim olun» demiş ve bu savaşın haksızlığını korkunçluğunu belirtmiştir. Bir konuşmasında da Ünlü sanatçı, «Amerikalılar sistemli olarak okul, hastahane, su bentleri gibi sivil hedefleri bombalıyorlar. Amerikalı olmaktan utanıyorum.» demiştir.

Jane Fonda'ın Vietnam hakkında verdiği demeçler ve Amerikan askerlerine «Teslim olun» diye konuşmasından, Amerika Senatosu gazaba gelmiş sanatçıyı vatana ihanet suçundan Yüksek Mahkemeye vermeye kalkışmış, Amerika Adalet Bakanı yardımcısı bu hususta bir açıklama da yapmıştır. Ama Jane Fonda bütün bunlara şu cevabı vermiştir: «Hain olan Nikson'dur.»

(121) «Resmi Fransız Basın ajansı muhabiri, Ameri-

(121) Toplum Dergisi, Sayı, 19. 11 Ağustos 972. «Vietnam Dosyası.»

kan savaş uçaklarının Kuzey Vietnam'daki su bentlerini bombaladıklarını bizzat gördüğünü bildirdi. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kurt Waldheim, bir basın toplantısı yaparak, su bentlerinin bombalanmasından duyduğu kaygıyı dünya kamuoyuna duyurdu.»

Amerika dünyada gelmiş geçmiş suçların, ihanetlerin en büyüğünü, korkuncunu Vietnam'da, Vietnam halkına karşı işlemiştir. Bu bütün dünya kamuoyu karşısında delilleriyle görülmüş, açıklanmış, felâketleri tespit edilmiş bir hakikattır. Amerika harbi sürdürmeye karar vermişse, sonu Amerika'nın haysiyet ve cana kıyan bir mağlubiyeti olacaktır. Amerika'yı kurtaracak namuslu bir barışa hile karıştırmaya kalkışmadan yanaşmak olabilir ama, Vietnam savaşlarında yaptıkları asla unutulmaz ve silinmez.

Amerikalılar Vietnam'dan çekildikleri zaman, arkalarında : Güney Vietnam, onun Saygon'unda yarattıkları, evlerin duvarlarına, caddelerine sinen, yayılan fuhuş ve her türlü çirkefliği, ahlâk çöküntüsünü bu bahtsız insanlar bir kaç nesil boyu düzeltip temizlemeyeceklerdir.

Saygon'la Hanoi arasında çok fark olduğunu daha önce de belirtmiştik. Şimdi Amerikalıların hükmettiği Saygon'da fuhuş ve çeşitli rezaletler son haddini bulmuştur. (122)» uyuşturucu madde kaçakçılığı generallerin ticaret meta'ı olmuştur. «Asırlarca temizlenemeyecek bir haysiyetsizliğin, hangamenin içine gömülmüş, perişan olmuştur. Saygon'un namuslu insanları da bu bataklıkta çırpınmaktadır.

Hanoi ise : Vietnam'ın Ulusal Kurtuluş Savaşçıla-

(122) Cumhuriyet Gazetesi, 18 Ekim 1972

rı, vatanperver insanların toplandığı, uygarlık savaşını veren insanların mekanı, namus ve ciddiyetin, vekarın örneği, kahramanlığın timsalidir. İşte bu insanlar Güney Vietnam'ın, haysiyetini kurtaracak onu eski namuslu yaşantısına kavuşturacaktır.

*
**

İbrahim'le Zenci şimdi haysiyet ve namusun, vekar ciddiyetin, kahramanlığın, insan sevgisinin bir bayrak gibi dalgalandığı Kuzey Vietnam'ın başkenti Hanoi'dedirler. Onlar ve iki kız Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşı Genel Karargahı'na bağlı, Ulusal İstihbarat binasına yakın bir yerde misafir edilmişlerdir. Resmî makamlarla ilgili formoliteler tamamlanınca evlenmeleri için izin belgesi verilecektir.

Onlara burada çok iyi muhamele edilmekte, her türlü ihtiyaçları karşılanmaktadır. Odalarında radyo da vardır, dünya haberlerini ve Vietnam halk türkülerini dinlerler. İbrahim ara sıra genelev kadınının kendisine bıraktığı çalar saatı çıkarıp saatteki Vietnam Kurtuluş marşını dinler.

Resmi makamlarca işleri bitirilmiş, kendilerine Kuzey Vietnam Kurtuluş Savaşçılarının giyindiği elbise verilmiştir. İkisine de bu elbiseler çok yakışmıştır. Üzerlerindeki Amerikan asker elbiselerini çıkardıkları zaman adeta ferahlamışlar, sanki tenlerini yakan ateşten gömleği çıkarmış gibicesine rahata kavuşmuşlardır. Evlenme muamelelerinin çabuklaştırılması için yetkili makamlar icab edenlere emir vermişlerdir. Nikâhları Hanoi'de Ulusal Kurtuluş Örgütü gençlik salonunda yapılacaktır. Gün ve saati de tespit edilmiştir. Kızlar ve İbrahim'le Zenci sonsuz sevinç içindedirler.

Nhung ile Chau'nun anneleri köylülerini kızlarının nikâhına davet etmişlerdir. Köylülerin Hanoi'ye gitmele-

ri,. nikâhta bulunmaları için araçlar hazırlanmıştır bile. Kızların giyecekleri elbiseler Hanoi'deki kadınlar birliği tarafından hazırlanmıştır.

Hanoi'nin Ulusal kurtuluş örgütü gençlik salonunda, yiğitler vatanperverler kalabalığı vardır. Okulların ve bütün örgütlerin temsilcileri, köylü kadın ve erkekler, Ulusal kurtuluş örgütü yetkilileri temsilcileri, savunma komutanlığının yüksek rütbeli subayları da vardır burada. Salon çiçeklerle doludur. Bu topluluk, dünyanın öbür ucundan gelmiş iki insanın, bir de burada Vietnamlı iki genç kızın nikâh töreninde bulunacaklar. İnsanlar arasındaki her türlü ayırımı, din, ırk, renk ve bütün insanları birbirinden uzaklaştıran, düşmanlıkları yaratan ayrılıkları ortadan kaldıran bu tören, ırk ayırımına karşı anlaşmalara, İnsan Hakları Beyannamesine imza koyup ta sonra bunları çok hunharca çiğneyen, ırk ayırımı kavgalarını yaratan ve destekleyen, ulusların egemenliğine, toprak bütünlüğüne en korkunç saldırıları yapan, Amerika yetkilileri ve onun uşaklarına, insanlığın bir sillesidir sanki...

Önde Nhung, İbrahim'in kolunda onların arkasında Chau, Zenci'nin kolunda salona girdiler. Binanın bahçesinden, içini sahnesine kadar doldurmuş olan halkın alkışları, sevinç sesleri Hanoi'yi adeta çınlatıyor, bir zafer narası sevinci seklinde yankılar yaratıyordu.

Vietnamlıların adetlerine ve resmi formalitelerine göre nikâhları yapılmıştır. Yetkililer İbrahim'le Zenci'ye «Dini Nikah» yapılmasını isteyip istemediklerini de sormuşlardır. Zenci, böyle bir şeye lüzum görmemiştir. İbrahim'se şöyle konuşmuştur.

— Ben Türk'üm, ayni zamanda Müslümanım, dinî nikâhımın da yapılmasını isterim, ama burada imam bulunur mu bilmem?

Yetkililer bakındılar birbirine, sonra «Burada Müslümanların da bulunduğunu» söylediler. Bir imam çağrılarak İbrahim'le Nhungun dinî nikâhlarının yapılmasına emir verdiler.

İbrahim'le Nhung'un Müslüman dini adetlerince de nikâhları yapılmıştır. İbrahim'in bu isteği de olmuştur.

Evlenmelerini Hanoi'deki bütün kuruluşların temsilcileri ve (123) «Vietnam Halk Kurtuluş Ordusu Başko-

---

(123) «General Vo Nguyen Giap: Yaşı altmışın üstündedir. Bir pirinç üreticisinin oğludur. Hue'deki İmparatorluk kolleJinde ve Fransız işgali sırasında Hanoi Üniversitesinde okumuştur. Üniversiteyi bitirdikten sonra, Thang Long'daki lisede sevdiği konu olan tarih öğretmenliği yaptı. Çin dahil, bütün işgal kuvvetlerinden nefret duymuştur. Kendisi tam bir milliyetçidir. Strateji konusundaki mahareti bakımından gerillanın en büyük uzmanları olan Çinli Maraşal Lin Piao Mao tse - Tung ve Ernesto (Che) Guevara'yı aratmaz. Giap, Vietnam'da iyi bir ordu yetiştirdi. Uzun yıllar Fransızlara karşı başarılı savaşlar verdi. 7/Mayıs/1954 de Fransız kuvvetlerini çenber içine alarak onlara büyük zayiat verdirdi, zaferi kazandı. Fransız Generali Christian da esir edildi. Bu zafer 1954 Cenevre Müzakerelerine yol açtı. Vietnam, Güney ve kuzey olarak ikiye ayrılmıştı, Güneyde'ki Vietnam yetkilileri Amerikalılara memleketin kapılarını açmış Amerikalılara satılmış ve Kuzey Vietnam'a karşı kanlı savaşlar başlamıştır. Amerika bütün harp gücünü Kuzey Vietnam'a karşı harekete geçirmiş. İşte buna karşı Giap bilgili ve korkusuz bir kumandan olarak karşı koymuş, koymakta. General Giap 1967 sonbaharına kadar Vietnam'daki gerilla savaşını Nguyen Chi Thanh ile ortaklaşa yönetmişti. Arkadaşı ölünce komuta tamamen Giap'ın eline geçti. 1968 kışın'da başlayan büyük Vietkong taarruzu tamamen Giap'ın eseridir. Giap, Vietnam'ın İşçi Partisi merkez komitesi üyesi, Vietnam Halk Ordusu başkomutanıdır. Ayni zamanda Vietnam Halk Cumhuriyeti Başbakan yardımcısıdır. Kendisinin «Halk Savaşı Halk Ordusu» ve «Güney Vietnam Halkı Yenecektir.» bir de «Dien Bien Phu» ve «Vietnam'da Halk Savaşı ve Amerika.» adlı kitapları vardır.

mutanı Nguyen Giap da kurmay subayı ile tebriklerini bildirmiş, hediyesini de göndermiştir.

İbrahim'le arkadaşı Zenci, hayatlarının en mutlu günlerini yaşamaktadırlar. Kimsesiz kaldıkları bu kahredici dünyada daima yalnızlığın ıztırabını, yoksulluğun acısını çekmişler. Sonra da : Vietnam'da Amerikalıların emrinde, günahı olmayan, vatanlarını, egemenliklerini, uygarlıklarını koruyan insanları öldürmeye getirilmişler. Saygon'daki insafsızlıkları, namus ve şerefin nasıl harcanıp çamurlara serildiğini, sokaklara döküldüğünü, genelevlerdeki Vietnamlı kadınların acılarını, köylerdeki Kuzey Vietnamlı çocukların, kadınların, ihtiyarların Amerikan uçaklarının bombalariyle, Amerikan ve onlara satılmış Güney Vietnamlı askerlerin kurşunladığı bu insanları görerek insanlıklarından utanmışlardır.

Ama şimdi kahredici yalnızlıktan kurtulmalarından, haklı davalarının savaşını yapan insanların sıcak kolları arasında bulunmaktan, kendilerini seven kimselerle bir arada yaşamaktan duydukları sevince payan yoktur. İbrahim'i seven karısı Nhung vardır. Onun annesi de kendi öz annesi kadar kendisine şefkat göstermektedir. Zenci de kendisini seven bir kadına sahiptir. Chau, ona sıcak kucağını açmıştır. Kızın annesi de Vaşington'da sömürücü bir kapitalistin camını silerken düşüp ölen annesinin şefkatinden ayırt edilmez bir şefkatla onu bağrına basmıştır.

İbrahim'le Zenci evlendikleri kızların köyündedirler. Köylü ikisini de sevmiş, kendi insanlarından ayırt etmemektedir onları.

Sınırında ikiye ayrılıp köyün iki tarafından akan su adeta köyü kucaklayan gelin tülü gibidir. Güneş doğarken ve batarken suda parlayan kabarcıklar Vietnam kızlarının mavili, kırmızılı küpeleridir sanki. Bazen yemeklerini köylüler burada su kenarındaki bahçelerinde yerler. Ço-

cuklar bambu ağaçlarından yontarak yaptıkları kayıkları yüzdürürler. Suyun üzerine kurulan ufak köprülerde koşarak oynarlar.

Genç kadın ve erkekler Ulusal Kurtuluş Örgütünün vazifesinde, cephelerde olduklarından, köyde yalnız öğrencilerle yaşlılar ve sakatlar kalmıştır. Köyün okulunun üstünde alarm düdüğü vardır, bu düdük çaldığı zaman herkes sığınaklara koşar. Ama yadırgamazlar böyle şeyleri, alışmışlardır savaşın yarattığı şeylere.

Nhung ve Chau yetkililerin kendilerine verecekleri bir emre kadar köylerinde izinli olarak kalmaktadırlar. İbrahim'le Zenci de elbetteki onlarla beraberdirler.

İbrahim'le Zenci köylülerin bütün işlerine yardımcı olmaktadırlar. Zenci, köydeki elektrik işlerini, araçların arızalarını, motor. makine, arızalı ne varsa tamir eder, köyü yararlı hale getirir. Hatta çalışamaz diye bir kenara bırakılmış traktörlerden birini tamir edip çalıştırmıştır. İbrahim de, ona yardımcıdır bu işlerde, ayrıca baba mesleği olan sebze ekimi ve bakımı işiyle de uğraşır. Suyun bahçelere dağıtımı için arklar açar. Bu iki insan köylülere zevkle yardımcı olurlar.

Nhung'un evi su kenarındadır, İbrahim evin bahçesine arklar açarak su getirir, sebzelerin ve çiçeklerin bu şekilde sulanmalarını kolaylaştırır. Bakımsız kalan evi tamir eder, bazı yerlerini boyar da. Bu ev üç odadır, önünde bir de sundurma vardır. Köyün diğer evleri gibi bu da tek katlıdır.

Karısıyla ona ayrılan oda Nhung'un öğrenci iken işlediği örtüler, perdelerle süslüdür. Sundurmanın direklerine sarılmış sarmaşıklar odaların pencerelerine kadar uzanmış eve doğal bir güzellik vermiştir. Ortadaki oda misafirler içindir, misafire önem verdikleri için bu odayı daha itinalı döşenmişlerdir. İbrahim bu odaya ilk girdiği za-

man duvarda resimler gördü. Bunlardan büyükçe, çerçeveli olanı Nhung'un babasının resmi, yanında da yine çerçeve içinde bir yazı vardı. İbrahim'e iyice yaklaştı Nhung,

— Babam bu, dedi, çerçeveli resmi gösterip.

İbrahim daha dikkatle baktı resme, sonra Nhung'a döndü.

— Öldü mü? dedi.

— Evet, dedi, babasının resmine bakarak.

— Cephede mi öldü?

— Evet, merak mı ettin İbrahim. Biz Vietnamlılarda erkeklerden çok az kimse rahat döşeğinde, evinde eceliyle ölmüştür, ölmektedir. Babam da öyle. Ben beş yaşlarındaydım memleketimize Fransızlar girmişti, saldırıyorlardı. Babam Fransızlara karşı Dien Phu savaşına katılmış. Düşman burada mağlup oldu. Bu savaşta bütün Vietnamlılar kahramanca döğüşmüşler. Bu savaşta döğüşenlere madalya verildi. İşte bak, bu da babama verilen madalya, dedi ve yanda babasının resminin üstünde asılı madalyayı gösterdi.

İbrahim, madalyaya sonra da bir daha Nhung'un babasının resmine dikkatle baktı.

Ngung, çerçeve içindeki yazıyı gösterdi İbrahime.

— Bak şu yazı da o zaferi kazananlara kutlama mektubu, başkumandanlığın, dedi.

— Ne yazıyor orada? Okusana bana, dedi İbrahim.

Nhung, İbrahim'e yanaştı, kolunu İbrahim'in omuzuna götürüp doladı, öylece yazıyı okumaya başladı :

(124) «Dien Bien Phu'da parlak bir zafer kazanan ordu mensuplarına, Sivil savunma erlerine, şok birliklerine ve kuzeybatı bölgesi halkına kutlama mektubu.» (8/Mayıs/1953)

---

(124) «Milli Kurtuluş Savaşımız» HO Şİ Minh. S. 106.

«Ordumuz Dien Bien Phu'yu kurtardı. Hükümet ve ben, bu şerefli görevi yerine getiren sizlere, savaşçılara, kadrolara, sivil savunma erlerine, şok birliklerine ve bölge halkına en içten selâmlarımızı iletiriz.

Bu büyük bir zaferdir. Ama sadece başlangıçtır. Böbürlenmemeli, düşmanı da küçük görmemeliyiz. Bağımsızlık, ulusal birlik, demokrasi ve barış için savaşıyoruz. Askerî olsun, diplomatik olsun her mücadele tam zafer elde edilmeden önce uzun ve çetindir.

Hükümet ve ben subaylara, erlere, vatansever işçilere, genç şok birliklerine ve parlak işler gören bölge halkına «Dien Bien Phu» nişanını veriyorum.»

Nhung, bu yazıyı okuduktan sonra İbrahim'e döndü, iki kolunu önden onun omuzlarına doladı, bir müddet böyle çok yakından bakıştılar.

— Fransızlara karşı zaferle sonuçlanan Dien Bien Phu savaşına babam da katılmıştı, kahramanlık nişaniyla beraber bu yazı da verilmişti. Ama ne çare ki babam bunları görmedi, çünkü o düşmanın geçeceği bir köprüyle beraber uçmuş, babam ölmüş ama düşman da maksadına erişememişti, dedi.

Nhung bunları konuşurken annesi de yanlarına gelmiş, kızının konuşmalarını işitmişti. İngilizce bilmediği için, ne konuştuğunu anlayamamıştı ama, kocasından, onun madalyasından, ona gönderilen duvarda asılı yazıdan söz ettiklerinin farkına varmıştı. İbrahim'le kızına baktı, Vietnam diliyle, konuştu, konuşurken arada bir de kocasının resmine bakıyordu. Bu konuşmasında en çok (125) «Ac On, Ac On» diyordu.

---

(125) «Vietnam'da Halk Savaşı ve Amerika» Yazan Giap. Vietnam dilinde «AC On» İblis demektir. Vietnamlılar düşmanlarına bu sıfatı kullanırlar Giap da bir konuşmasında düşmanlar için bunu kullanmıştır. S. 135

Nhung, İbrahim'e annesinin konuşmasını İngilizce tekrarladı.

— Babam için «İblisler, İblisler vurdu onu» diyor annem. Genellikle bizim halkımız düşmana iblis der. Vietnam dilinde, «AC On» iblis demektir, dedi.

İhtiyar kadın göz yaşlarını başındaki siyah örtünün ucuyla sildi. İbrahim yanaştı koluyla sardı onu.

— Üzülme ana, siz sağ olun, geride kalanlar bizler sağ olalım dedi.

Nhung, İbrahim'in konuştuğunu annesine Vietnamca açıkladı. Kadın yaşlı gözlerini İbrahim'e çevirdi, gülümsedi, kucakladı sonra yanaklarını okşadı.

— Evlâtlarımın babasının intikamı alındı, General Giap'ın askerleri düşmanları tarumar etti, kovuldular buradan. Amerika «Ac On» ları da kovulacaktır Vietnamımızdan, dedi.

Nhung, annesinin bu konuşmasını da İbrahime İngilizce nakletti.

İbrahim, ömürleri savaşla geçen, geçmekte olan, acıların ve ihanetlerin en büyüğünü, çokluğunu çekmiş bu insanlara şimdi daha çok acımış ve onlara daha büyük bir muhabbetle yakınlaşmıştır.

Çocukların okuduğu Vietnam Kurtuluş marşı işitilmeye başladı, üçü ibadete gider gibi kapıya doğru ilerlediler.

Kuzey Vietnam'ın her yerinde toprak reformu yapılmış olduğu gibi bu köyde de yapılmıştır. Bunun yanısıra kültürel, ekonomik alanda da çalışma metotları düzenli şekilde uygulanmaktadır. Kanlı savaşın içinde amansız mücadele veren bu insanlar, dünya sorunları ile ve dünyadaki bütün etkileyici olaylarla da yakından ilgilenirler. Hemen her köy evinde radyo vardır; tarlada, başka iş yerinde silâhı ile beraber radyosu da yanındadır bu insan-

ların. Okulların zengin kitaplığı vardır. Köyde bir de halk eğitim örgütü bulunmaktadır, burada da ayrıca kitaplık mevcuttur. Burada ayrıca muntazam gönderilen gazeteler dergiler, bültenler, duvarlarda halkı ilgilendirecek bilgiçlendirecek resimler, dünya basınından, Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşlarına ait yazıların küpürleri, Vietnam diline çevrilmiş yazılar, hatta İngilizce ve Fransızcaya çevrilmiş birer örnekleri de asılıdır.

Nhung İbrahim'e, Chua da Zenci'ye bu kitaplıktaki yazılardan bilgi verirler. İbrahim'le Zenci'nin zaten her bakımdan bilgili olmaya ihtiyaçları vardır. Bunun kızlar daha ilk anlarda anlamışlardır. Onun için de, kocalarını yetiştirme, bilgilenmeleri için onlarla ilgilenirler. Okumayı, bilinçlenmeyi onlara aşılamışlardır. Zenci ile İbrahim boş zamanlarını kitaplıkta değerlendirmektedirler.

Nhung, İbrahim'le kitablığa beraber gittikleri zaman İbrahim'e dünya basınında çıkan, Vietnam Ulusal Kurtuluş Mücadelesine, o mücadelenin insanlarından söz eden yazıları, kitapları gösterir, bu yazılar hakkında açıklama yapar. Bunlar arasında bilhassa Türkiye'deki gazete ve dergilerde yayınlanmış yazıları gösterir. Beraber bunları okurlar ayni zamanda bu gibi yazıların gerek Vietnam, gerekse İngilizce, Fransızca dillerine çevrilmiş örnekleri de vardır.

Bir gün kitaplıkta, (126) «Türkçe bir plak dinletti pikaptan. Bu plak Vietnam Kurtuluş Savaşı ile ilgili bir ağıttır. İbrahim bu plağı birkaç defa dinledi, çok etkilendi. Türk yazarlarının Vietnam'ın Kurtuluş Savaşlarına ait yazıları da onu sevindirmiştir. Onun haklı gördüğü

---

(126) «Ağıt» Vietnam savaşına ait plak. Yazan ve okuyan Çetin Altan.» Ayni Ağıt «Geçip Giderken» kitabında vardır.

insanları haklı görüp, onlar için yazılar yazan Türk yazarlarını kendisinin inancının müdafii, birer tanığı olarak kabul etti; bu inançta yalnız değildir artık kendisi.

İbrahim duvarda asılı resimlere baktı, bu resimler savaşın hunharca işlenmiş cinayetlerinin görüntüsü idi, içler sızlatıyordu.

İbrahim'in baktığı bu resimlerin görüntüsünü bir Türk yazarı en ince orantılariyle şöyle anlatmıştır, ifadelendirmiştir :

(126) «Vurulan genç insanlar. Bir resim ki, yürekler dayanmaz bakmaya. Yüzükoyun uzanmışlar yerlere, kiminin başı yan dönmüş, kimininki yıkılmış omuzuna, elleri sımsıkı bağlı kalmış arkalarında... Bir değil, on değil, yüzlerce... Ve yaşları onyedi ile on sekiz... Dudak köşesinde sigara, koltuk altında silah, yaka bağır açılmış üç Amerikan çavuşu kayıtsız gözlerle bakarlar bunlara...

Ve resmin altını yazan : Vietnam'da kurşuna dizilen genç çeteciler, diye oturtur cümleyi...

On yedi yaşında, on sekiz yaşında ve büyük Asya'nın en uzak kıyısında ve başı kasklı özgürlük elçileri Amerikan çavuşları önünde, dalından kırılmış gül gibi düşüvermişler yere...

Bir başka resimde siyah saçları yüzüne dökülmüş bir kız görünür. Tutmuş elinden kızı, beyaz dişleri kirlenmiş yüzünde hırsla sıkılmış bir Amerikan çavuşu sürükleyerek götürür. Ve kızın arkasında minicik bir kız daha ve en arkada bir başka Amerikan çavuşu...

Birinci kız on yedi yaşında, ikinci kız on dört.

Önce tenlerini verecekler çavuşlara, sonra da hayat-

larını Thomson fabrikalarının kurşunlarına... Ve çıkmayacaklar sabaha...»

İbrahim, resimlere içi sızlayarak baktı Vietnam'da yapılan Amerikan zulmü dünyanın kuruluşundan beri en hayasızca bir jenosit harekettir. Dünyada Amerikanın bu savaştaki tutumuna karşı koyma, protesto hareketleri çoğalmaktadır. (127) «Amerika Başkanı Nixon'un Beyaz Saray'da verdiği bir akşam yemeğinde : Carol Feraci adındaki Kanadalı şarkıcı genç kız Vietnam savaşını protesto etmiş, protesto şarkısını söylemiş, ziyafettekileri ve Amerikalıları şaşırtmıştır.» (128) «Amerika'daki eski savaşçılar Vietnam harbini protesto maksadıyla yürüyüş yapmışlar ve polis tarafından tutuklanmışlardır. Yüksek mahkeme Vietnam harbinin anayasaya aykırı olduğuna karar verinceye kadar mahkeme önünde kalacaklarını söylemişlerdir.» (129) «Amerika'daki Barış Anneleri örgütü tarafından yayınlanan bildiride ise «Amerikan şirketleri Vietnam kıyılarında petrol arayacaklar diye oğullarımız Vietnam'da ölmeğe mecburlar mı?» demektedirler.» (130) «Vietnam'ın kuzey bölgesinde görevli Amerikalı Yüzbaşı Pavilla Emel emri altındaki birliğinin savaşa girmek istememesi nedeniyle görevinden alınmıştır, bundan evvel de bir Amerikan birliği savaşa girmeyi red etmiş ve savaşa girmemiş, ABD ordusu Vietnam harbine katılmayan ve bu harbin aleyhinde bulunan 25 milyon sivil Amerikalı hakkında dosya tutmuş ama bu hareketin vahametini anlayınca işi gevşetmiş işi biraz da oluruna bırakmıştır.»

---

(127) Cumhuriyet Gazetesi 31 Ocak 1972, — 2 Şubat 972,
(128) Cumhuriyet Gazetesi, 23/Nisan/971
(129) Cumhuriyet Gazetesi, 11/Şubat/971.
(130) Cumhuriyet Gazetesi 23 Mart 971,

Vietnam savaşlarıyla ilgili, Amerika aleyhinde dünyanın her tarafından protestolar devam ederken, cephelerde de Amerikalı ve Güney Vietnamlı subay, çavuş ve erler içinde harbin aleyhinde hareketler kendini göstermektedir. Bunlar bu harbi hata ve haksız bir cinayet olarak görmektedirler. Savaşa girmeyi red edenlerin yanısıra kendi arzularıyla karşı tarafa esir olmaktadır. Amerikalı yetkililer bunu anlamakta geciktiler, ama anlamaya başladılar.

Amerika iktisadî yönden de zorluk içindedir. Amerika'nın eski savunma bakanı yardımcısı David Packard yaptığı bir konuşmada (131) «Amerika'nın Silahlı kuvvetleri ve savaş endüstrisi kurumlarının oynadıkları tehlikeli oyunlara bir son verilmediği takdirde, hepimiz mahvolacağız.» demiştir. Cephede yenilgiye, içeride iktısadî çöküntüye kendi halkı ve dünya kamuoyu tarafından Vietnam savaşının, ve orada yapılanların suçlusu olarak görülmesini sonunda Nixon anlamış olmalı ki, Kuzey Vietnam'a barış teklifinde bulunmuştur. Nixon, Vietnam savaşını bütün vebalile Johnson'dan miras almış, bütün gücüyle de bu savaşı daha da korkunç ve masraflı yürüterek zafere ulaşacağını ummuştur. Ama... Dünyada hiçbir başkana nasip olmayan bir yenilgiye uğramış, Amerika'nın prestijini hiçe indirmiştir.

(132) «Vietnam sorununu 1962 Cenevre anlaşması dışında çözebileceklerini uman Amerikalı başkanlar, siyasi hedeflerine varmak için kuvvete baş vurmuşlardır. Bu görüşün yanlışlığı savaşın devamı müddetince görülmüş ve özellikle tırmanma stratejisi içinde sağa-sola yapılan saldırılar da bir yararlılık getirmemiş, aksine binler-

---

(131) Akşam Gazetesi, 11/3/971.

(132) Cumhuriyet Gazetesi, 25/Eylül/971, Feridun Akkor.

ce Amerikalının hayatına mal olmuştur. Sonunda büyük bir yenilgiye uğrayan Amerika ordusu başlangıçta olduğu gibi bugün de Vietnam savaşlarının anlamını kavrayamadığı için stratejik karar vermede güçlük çekmektedir.»

Amerika güvenini yitirmiş, inançları ulusların içinden silip süpürmüştür. Onun içindir ki uluslar «kendi silahına, kendi ulusuna güven. Kendi silahını, kendi uçağını kendin yap» kararına varmıştır.

(133) «Dünya egemenliği konusunda yalnız kendi çıkarlarını düşünen güçlü devletlerin dostluklarına inanmanın doğru olamayacağını Çin-Amerikan yakınlaşmasında bir kere daha görmüş bulunmaktayız. Güttükleri politikanın başarılı olması için ideolojik görüşlere aldırış etmeyen ve İspanya'dan Çin'e koşan liderlerin bu tutumu, bağımsızlık içinde yaşayan küçük ülkeleri umutsuzluğa götürmekte ve güvenliklerini sarsmaktadır. Nükleer silah yapımında üstünlük kuran Sovyet Rusya'ya karşı girişildiğini sandığımız bu tarz bir eylemin denge sistemini de alt-üst edeceği bir gerçektir. Hani silahları azaltıp kuvvet indirimine giderek yeni bir barış düzeni kuracaktık! Ne oldu? Küçük ülkeleri zorla militarizme doğru iterek nükleer silah sanayiinin kurulmasına yol açacak olan bu son derece tehlikeli oyuna artık bir son verilmelidir. Aksi halde beklenen dünya barışını sağlamak mümkün olamayacak. İnsanlar yeniden bir birine düşürülerek tehlikeli sonuçlar yaratılacaktır.»

Amerika ile en ufak bağlantı, münasebet kuracak, kurmuş olan memleketler, bu duruma göre çok dikkatli olmalıdırlar. Tutulacak yol birbirine kur yapan büyük devletlere değil, kendi ulusuna güvenmektir.

Sabah rüzgârı genç bir kızın zülflerini okşar gibi

---

(133) Cumhuriyet Gazetesi, 25/Eylül/971. Feridun Akkor.

ağaçların yaprakları üzerinde dolaşmaktadır. Köy doğal bir güzelliğin, sakinliğin renkli tüllerine bürünmüştür adeta. Köyü çevreleyen suyun üzerinde serpilen ağaçların gölgeleri türlü renklerden ışıldayan gök kuşağının küçülmüş parçaları gibi titreşmektedir.

Bütün bu güzelliklerle, insanın içine yayılan çiçeklerin kokuları yaşama zevkini, arzusunu arttırmaktadır.

Ne çareki bu Vietnam insanlarının huzur içinde kendi vatanlarında yaşamalarına engel olunmakta, emperyalist devletlerin çıkarcı arzuları, saldırıları bu insanların egemenliğine topraklarına saldırmakta, kanlı savaşlara yol açmakta, dünyanın da huzurunu tarumar etmektedir.

Bahtsız Vietnam çocukları, gözlerini savaşın, insanın insanı hunharca öldürdüğü bir vahşet görüntüsü içinde açmışlardır. Memleketlerinin havasını kirleten barut ve kimyasal zehirlerle dolmuş ciğerleri, dimağları ve savaşın yarattığı ekonomik, ruhsal bozuntular içinde zevksiz, huzursuz bir yaşama sürdürmektedirler. Küçük yapıları, soluk benizleriyle dünya insanları arasında en talihsiz, en bedbaht olan bu insanlar, parlayan çekik gözleriyle dünyanın kirli, ihanetlerle dolu kanlı yüzüne nefretle bakmaktadırlar sanki.

İbrahim'le Nhung ve kendilerine erkenden gelen Zenci ile Chau sarmaşıkların süslediği sundurmada kahvealtılarını yapmaktadırlar. Ağaç dallarının koruyucu melek gibi eğildiği dalların altından suyun sağ yanlarında, akışı, üzerlerine düşmüş yaprak ve çiçeklerin gidişinden ancak belli olmaktadır. Doğal güzelliğin içinde kaderlerinin birleştirdiği bu dört insan en mes'ut günlerinden birini yaşamaktadırlar.

Üç gündenberi Amerikan uçakları Hanoi ve civarını

aralıksız bombalamıştır. (134) «Vietnam Ulusal Kurtuluş Ordusunu, Hanoi'yi dize getirmek, istediği gibi bir anlaşmaya mecbur etmek için, sert askerî tedbirler almaya karar veren Başkan Nixon'un emri üzerine Kuzey Vietnam'a karşı girişilen yoğun hava akınları aralıksız devam etmiştir. Yüzlerce Amerikan uçağı Hanoi-Hayfong yöresindeki askerî, stratejik ve sınai hedefleri, sivil halkın çokluk bulunduğu yerleri görülmemiş bir şekilde bombalamış ve binlerce ton bomba atmıştır. Hanoi üzerine yapılan bu hava akınlarında Amerikan Stratejik hava kuvvetlerine ait birçok B-52 ağır bombardıman uçağı ile bir o kadar da avcı-bombarduman jet uçağı Kuzey Vietnamlılar tarafından düşürülmüş, 43 Amerikan havacısı esir edilmiştir.»

İbrahim'le Zenci ve kızlar kahvaltılarını yaparken yanlarındaki radyodan da Vietnam ulusal türkülerini dinliyorlardı. Birden Türkülerin susmasiyle spikerin konuşması başladı. Radyo, Kuzey Vietnam Ulusal Kurtuluş Ordusunun tebliğini yayınlıyordu, bu tebliğde «Amerikan uçaklarının Hanoi ve civarını bombalamak için harekete geçtiğini, halkın sığnaklara girmesini, vazifelilerin düşmana karşı derhal harekete geçmesini, düşman uçaklarını roket ve bomba ateşine tutmalarını,» bildiriyordu.

Hepsi evvelâ birbirlerine bakıştılar, sonra ayağa kalktılar. Köyün içindeki alarm düdüğü çalmaya başlamıştı, herkes sığnaklara koşmaktadır. Biraz sonra köyde hiç kimse görünmez olmuş, etrafı bir ölüm sessizliği kaplamıştır.

Birden Amerikan uçaklarının evvela kulakları parçalayan sesleri sonra da kendileri görülmüştür, bombalarını atmaktadırlar.

İbrahim, Zenci, Nhung ve Chau sığnağa girmemişler-

(134) Cumhuriyet Gazetesi, 30/12/971.

dir. Bu saldırılara karşı hareketsiz mi kalacaklar? Hele İbrahim'le Zenci kahredici bir üzüntünün içlerini parçalayan perişanlığı içindedirler. Kendilerini zevkine düşkün, köyde kadınlarının koynundan çıkmak istemeyen iki pespaye, alçak, aşağılık insan olarak görürler. Memleketleri, onun insanlarının uygarlığı için hiçbir fedakârlıktan çekinmeyen, bu iki kızın da memleketleri için vazifelerini yapmalarına mani olmuşlardır. Kendilerini bu durum içinde birer suçlu olarak kabul ederler. Şimdi Amerikan uçaklarının bombalarıyla parçalanıp yok olmayı çok arzularlar.

Hiç biri konuşmuyordu. Bombaların düşüşüne, patlayışına, alevlerin yükselişine bakıyorlardı. Kuzey Vietnam Kurtuluş Ordusunun fırlattığı roketleri, bombaları da görüyorlardı. Sonra köyün yüksekçe bir yerine doğru ilerlediler. Bu hareketleri kendi insiyatifleri dışında bir şeydir. Amerikan uçakları Hanoi'yi, Hanoi civarını, köyleri, askeri üsleri bombalamak için gayret sarf ediyor, bombalarını salıyor. Aşağıdan, onlara karşı çıkan Vietnam Ulusal Kurtuluş Ordusunun topları uçaklara ateş ediyor, roketler fırlatılıyordu. İki Amerikan uçağının yanarak düştüğü görüldü, ama yakınlarındaki bir askeri üsse de Amerikan uçaklarından atılan bombaların isabet edip büyük gürültülerle infilâk ettiği görüldü. Alevler göklere yükseldi.

Sağ elinin yumruğu ile sol elinin avuç içine sinirli sinirli vuran Zenci adeta haykırdı.

— Vay alçaklar, vay alçaklar.

— Ne yapsalar bizi yenemezler, diye konuştu Chau.

— Bütün bunlar bizim kinimizi, savaş gücümüzü daha çok arttıracaktır; diye ilâve etti Nhung.

İbrahim, hiç konuşmaz ama, fazlasiyle sinirli ve böyle adeta eli kolu bağlı çaresizlik içindeki bir insanın üzüntüsünü çekmektedir.

Zenci de haddinden fazla sinirlidir, kara yüzü başka bir renge dönmüştür adeta, adeleleri gerilmiş vücudu hırsından titremekte, gözleri alev alev parlamaktadır. Yumruklarını sıkarak konuştu.

— Biz esir sayılmıyorsak, buranın insanı isek niye bunlara karşı döğüşmeyelim? Yoksa bize inanmıyorlar mı? dedi.

— Sabırlı ol, sana en vatanperver bir Vietnamlıya inandığımızdan çok inanıyoruz, diye cevap verdi Chau, sonra kocası Zenci'nin ellerinden tuttu, onun gözlerinin içine bakarak konuşmasına devam etti :

— Karnımda senin çocuğunu taşıyorum, sana inanmasaydım bu olur muydu, dedi.

Zenci Glen birden irkildi, şaşırdı yüzünün hatları, gözlerinin içi aniden değişti, sakinleşti, baktı Chau'nun gözleri içine masum bir çocuk bakışıyla.

— Sahi mi, sahi mi söylüyorsun Chau, sahi mi? Çocuğumuz olacak demek? dedi. Chau'dan gözlerini ayırmıyordu.

— Sahi söylüyorum elbette, öyle şeyin yalanı olur mu Glen, dedi.

Chau ile Zenci'nin bu konuşmalarını İbrahim'le Nhung da işitmiştir. İbrahim Nhung'a baktı, İbrahim'in öyle bir bakışı vardı ki... İnsan konuşsa söyleyeceklerini bu bakış kadar açık olarak, bu kadar becerikli ifade edemezdi. Bu bakışlarıyla sanki, Nhung'a «Ya bizim, bizim çocuğumuz olmayacak mı?» diyordu. Nhung, İbrahim'e öyle sokuldu, yüzünü yüzüne ona öyle yaklaştırdı ki, ikisinin dudakları arasında yarım santim bile mesafe yoktu, İbrahim'in gözleri içine, siyah şefaf gözlerini gülüm-

seyerek dikti, konuştu, nefesiyle konuştuğunu İbrahim'in içine gönderdi.

— Bizim de olacak, şimdi şu anda biz üç kişiyiz ikimizden olan biri karnımda, iki de senle ben, dedi.

İbrahim sarıldı Nhung'a, onun karnındaki çocuklarıyla beraber vücudunu bütün sevgisiyle bastırdı göğsüne.

Bombaların meydana getirdiği göklere yükselen cehennemî alevler, havadan yanarak düşen, infilâk eden uçaklar, ortalığı hak ile yeksan eden mahşerî ateş, kan, ölüm kaynaşmaları, analarının karnındaki çocuklara insanlığın iğrenç, aşağılık davranışlarını sanki anlatmaya, bütün dehşetiyle bildirmeye, duyurmaya çalışıyorlardır. Bu çocuklar insanların kanlı boğuşmalarının, vahşet ve ihanet dolu bir savaşın içinde ana rahmine düşmüşlerdir. Belki de kanlı savaşların içinde dünyaya gözlerini açacaklar, bu kahpeliğin, alçaklığın, saldırısı, o saldırılara karşı koyanların savaşı içinde onların çocukları olarak dünyaya geleceklerdir. Ağlamayı, gülmeyi beceremeden, vahşete, barbarlığa, onu yaratanlara tükürmeyi becereceklerdir. Dünyaya insan olarak gelişlerini doğal bir talihsizlik kabul edeceklerdir.

İbrahim'le Zenci şimdi çok başka, savaşın kasvetli havasından uzaklaşmış, ateş ve ölüm saçan bombaları da işitmez olmuşlar başka bir atmosfer içinde bulunmakta yeni bir dünyanın, düşüncesinin içinde yaşamaktadırlar sanki. Karılarına baktıklarında, saadetin doyulmaz zevkini görürler onlarda, ama kafalarını yana çevirince de felâketin kanlı boğuşmaların acı manzaraları dikilir karşılarına içlerini buruklaştırır, acı bir kasvete sokar onları, kanlı insan boğuşmalarının avazı, istemeseler de, kulaklarında bütün dehşetiyle çınlar.

Hanoi yetkilileri bu saldırılara karşı amansız bir di-

renme hareketine, girişmişlerdir. Amerikan uçaklarına yerden ateş edilmekte, roketler fırlatılmaktadır. Bütün bu hareketlerle beraber daha esaslı kararlar alacaktır elbette.

Bu dört insan, köyün yüksek tepesinde korkusuz, fütursuz, dünya uluslarının bağımsızlık savaşı verenlerinin bir abidesi gibi heybetli, vakur durmaktadırlar.

Amerikan uçakları, Hanoi ve cıvarına bombalarını attıktan, kendileri de bir çok kayıp verdikten sonra kaçıp gitmişlerdir.

İbrahim, Zenci ve kızlar, köyün içine döndükleri zaman, halk henüz sığınaklardan çıkmamıştır. Onlar yine evin sundurmasında oturdular. Nhung radyoyu açtı. Ekseri bu anlarda, Hanoi radyosunda Kuzey Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesinin bildirileri yayınlanır. Bu defa da yine öyle oldu. Radyodaki sözcü Hanoi ve cıvarında bombalanan yerleri, düşürülen düşman uçakları hakkında bilgiler vermekteydi. Daha sonra da (134) «Kuzey Vietnam Silahlı Kuvvetler Başkomutanlığının, halka ve orduya genel savaş seferberliği emrini okudu. Bu emir şöyleydi :

Bütün kadrolardan, savaşçılardan, bütün hava savunma birliklerinden, hava kuvvetlerinden, belgesel, düzenli kuvvetler ile özel kuvvetlerin ve güvenlik kuvvetlerinin, bütün cephelerde sıkı iş birliğinde bulunmaları bütün saldırı teşebbüslerini püskürtme, çok sayıda düşman uçağı düşürme ve çok sayıda pilot tutsak etmek için harekete geçmelerini; Düşman askeri gücünü yok etmek, düşman planlarını suya düşürmek, hava üslerine, cephaneliklere, limanlara darbe indirmek, bütün ulaşım yollarını kesmek; kadroların ve savaşçıların durumlarına göre şimdiki tarihi dönemde herkesin elinden geleni en etkili biçimde

yerine getirmeyi çalışması bildirilmekte, emir edilmektedir.

İbrahim'le Zenci, Kuzey Vietnam Silahlı Kuvvetler Başkomutanlığının bu emrini dikkatle dinlediler. Sonra bakıştılar. «Bu duruma göre onlara da, karılarına da, düşmana karşı savaşma vazifesi düşüyor». Bu onlara da bir emirdir. Bunu İbrahim'le Zenci anladığı gibi, iki kız da, yani karıları da anlamışlardır.

— Hepimizin düşmana karşı elimizden geleni yapmamız lâzım, bu çağrı, emir bizlere, dedi İbrahim.

— Evet, diye cevap verdi Zenci ve ayağa kalktı, sırtını sundurmanın direğine dayadı, elindeki ufak tahta parçasını kırıp ufalamaya başladı.

Bir müddet konuşmadılar. Sonra diğerleri de oturdukları yerden kalktılar, Nhung, önündeki sarmaşık dalını çekip kopardı. İbrahim'e sonra diğerlerine baktı, katiyetin tam ifadesi bir tonla konuştu :

— Derhal Kumandanlığa baş vurmalıyız, Hanoi'ye hemen gitmeliyiz, dedi.

— Hemen, hemen, diye cevap verdi Chau.

— Bu sefer kavgaya beraber gideceğiz, yanyana savaşacağız, dedi İbrahim.

— Elbette, diye konuştu Nhung.

— Burada yan gelip oturacak değiliz ya? Bu memleket bizim memleketimiz, karılarımızın, çocuklarımızın vatanı, bizim de vatanımız. Onun için bu vatana saldıranlar bizim de düşmanımız. Savaşmamız lâzım diye hırsla konuştu Zenci.

Halk ve öğrenciler sığınaklardan çıkmış, normal yaşantılarına dönmüşlerdir. Nhung'la Chau'nun anneleri de evdedirler, yemek hazırlamakla meşguldurlar, yemeği hep beraber yiyeceklerdir. Bu ihtiyar kadınlar kızlarıyla da-

matlarının yeni bir karar arifesinde olduklarını anlamışlardır. Onlar da, radyodan çağrıyı duymuşlar. Kızlarının bu çağrıya uyacağını bilirler.

Hep beraber yemek yediler, ama yemekte fazla birşey konuşmadılar. Yemekten sonra, dördü yine bir kenara çekildiler.

— Hanoi'ye derhal gitmemiz lâzım, dedi Nhung.

Dördü, evin bahçesinden geçip, köyün meydanına doğru ilerlemeye başladılar.

***

Vietnam savaşı, Kore savaşı dursa da, dünyadaki büyük devletler harp güçlerini çok korkunç bir şekilde arttıracaklar ve arttırmaktalar. Türlü politik yollarla kendilerine bağladıkları küçük devletlerin topraklarını ilerideki savaşarın birer üssü haline getirmişler, getirmektedirler. Amerika Birleşik Devletleri, havada, karada, denizlerde savaş güçlerini, onun yanısıra gelecek harbin en korkunç silahını, insanları bir anda yok edecek, toprakları verimsiz hale sokacak kimyasal buluşları da meydana getirmiş, hazırlamış, daha da korkunçlarını araştırmaktadır. Vietnam savaşlarında bu kimyasal silahların denemesini halkın üzerinde, arazilerde de denemişler büyük felâketler yaratmışlardır. (135) !A.B.D., dünya tarihinin, en büyük nükleer denemesini de -Çin Halk Cumhuriyeti'nin Birleşmiş Milletlere kabulüne rastladığı gün yapmıştır. İkinci Dünya Savaşı'nda Amerikalılar ilk atom bombasını Japonya'da Hiroşima'da patlattıkları zaman bir anda 60 bin insan ölmüş, bir okadar insan da tanınmayacak şekilde yanıp kavrulmuş, kör ve kötürüm olmuştur. Bu kez yer altında patlatılan bu bomba 5 milyon TNT gücündedir. Yani Hiroşima'da patlatılandan 250 kat daha güçte-

(135) Cumhuriyet Gazetesi, 8/11/971 Özgen Acar.

dir.» «Uluslararası Silahsızlanma konferansı'nın, S.A.L.T. toplantılarının nükleer denemelerin yasaklanması anlaşmalarının bu denemeden sonra ne anlama geldiğini, Amerika diplomasisinin ne gibi bir kandırmaca içinde olduğunu, Birleşmiş Milletler ilkelerinin kişisel çıkarlarla nasıl harcandığını, ayrıca uzun uzun anlatmanın anamsızığı açıktır.» «İşte Amerika'nın, gelecekteki insan neslini tüketecek, yaşayanları da insanlıktan çıkmış, acaip birer yaratık haline sokacak hazırlığı.

Öbür tarafta **Çin Halk Cumhuriyeti de nüfus çokluğu** içerisinde savaş gücünü hızla geliştirmektedir. Atom bombası, nükleer silahlar bakımında hatırı sayılır güce erişmektedir. Kuvvetini Birleşmiş Milletler'e dahil uluslara kabul ettirmiş, Amerika'nın arzusu hilâfına Birleşmiş Milletlere alınmıştır.

İngiltere : Kendi kabuğuna çekilmiş gibi gözüken, ama her savaşın içinde, esrarengiz politik güçle galibiyetini, galip devletler yanında sağlamasını bilmiştir. Silah gücünü de gizlilik içinde çoğaltmaktadır.

Fransa : NATO içinde kendisini büyük bir harpte, tehlikede görmüş, NATO'dan ayrılmıştır. İkinci Dünya Savaşı'nın tecrübelerinden de ders almış, kendi savaş gücünü kendi silahı, kendi politikası ile karşılamak amacıyla kimseye güvenmeden sağlamaya, kuvvetlendirmeye çalışmaktadır. Memleketini bütün NATO üslerinden arındırmıştır. NATO'ya üs vermeyi, Amerikaya üs verme kabul etmiş, Amerika'nın tutumunda bunu görmüştür. Amerika'ya karşı Rusya'nın veya Çin Halk Cumhuriyeti'nin bir harp ilânında Fransa'daki üslerin bombalanacağını düşünmüştür.

Bu üs verme durumu : Türkiye'nin bazı parlamenterlerini de düşündürmüş, Meclis'te ve Meclis dışındaki toplantılarda söz konusu olmuş, bir partinin başkanı olan bir

milletvekili Türkiye'deki üsler için şöyle konuşmuştur. (136) «Topraklarımız üzerindeki Amerikan üsleri, Milletimizi rızası ve hatta haberi olmadan her an bir harp felâketine sürükleyebilecek ve yurdumuzu bir atom taarruzu ile 32 milyonluk bir mezarlık haline getirebilecek tehlike kaynağıdır.» demiş ayrıca bu mevzudaki bir başka konuşmasında da : (137) «Amerikalılarla dostluğa ve ittifaklara taraftarım. Ancak bir avuç dolar için memleketin ipotek altına girmesini istemiyorum.» demiştir. Bir senatör de bu konuda : (138) «Amerika kendi topraklarını ve halkını atom taarruzlarından korumak için kendinin dışında bütün yardım yaptığı dost ülkeleri kurban etmeyi göze almış görünüyor.» demiş ve memleketimizdeki Amerikan üsleri dolayısile Amerika ile Rusya arasındaki bir harpte ilk idrojen bombasının atılacağı hedeflerden biri Türkiye'dir» diye konuşmuştur.

Türk ulusu, güçlenmede, memleketini ve uygarlığını korumada yalnızca kendisine güvenme, kendi silahını, savunma araçlarını kendisinin, kendi uçağını, kendi deniz kuvvetini kendisinin yapması kararını almış bulunmaktadır. Hava ve Donanma güçlendirme vakfı gibi kuruluşlar bunun bir örneği, başlangıcıdır.

Amerika bütün gayret ve gücüyle savaş teknik ve gücüyle savaş teknik ve silahını çoğaltıp yeni buluşlarla genişletmeye çalışırken, Sovyetler Birliği de elbetteki savaş gücünü kuvvetlendirme, Amerika ve diğer büyük devletlere karşı bu yolda üstünlük sağlama çabası içindedir. Ve hatta : Amerika'nın altıncı, yedinci filo gibi amansız deniz gücüne karşı, Sovyetler Birliği deniz kuvvetlerinin

---

(136) Cumhuriyet Gazetesi, 17 Ocak 967.
(137) Cumhuriyet Gazetesi, 4 Haziran 967.
(138) Milliyet Gazetesi, 4/Şubat/967.

daha kuvvetli bir duruma geldiği Amerikalı yetkililer tarafından itiraf edilmektedir. (139) «A.B.D. 7-Filo Komutanı Amiral William Mack, Sancak gemisi USS-Oklahoma City'de düzenlediği basın toplantısındaki konuşmasında, 'Pasifikteki Sovyet deniz gücü Amerika'yı geçiyor. Sovyetler Birliği'nin filosu, yıldan yıla artmakta, buna karşılık bizimki azalmaktadır. Bir zaman gelecek Sovyetler Birliği'nin pasifikteki filosu, bizimkilerden çok kuvvetli ve yetenekli olacaktır. Dünyanın en büyük filosunun Sovyetler Birliği karasuları dışında faaliyet gösteren Rus filosu olduğunu ifade etmiştir.»

Görülüyorki, büyük devletler birbirinin savaş gücünü takip ederek bu güçlerini çoğaltma yarışındadırlar.

Bir taraftan İnsan hakları, Birleşmiş Milletler topluluğunun anlaşmalarıyla dünyada insan hayatını, egemenliğini, her türlü haklarını koruma antlaşmaları imzalayıp karara bağarken, bir taraftan da insanları yok etme araçları yarışı yapmaktalar. (140) «Daha 1927 yılında silahları sınırlandırma konferansları tertiplenip harbin bir felaket olduğunu ileri sürmüşlerdir bu devletler. Bu devletlerin yetkilileri, 1927 yılının aralık ayında silâhları sınırlandırma konferansında o zaman Sovyetler Birliği

(139) Cumhuriyet Gazetesi, 13/Kasım/971.

(140) Cumhuriyet Gazetesi, 2/Aralık/1927. «Litvinof. Maksim Maksimoviç (1876 — 1951) Rus devlet adamı. 1898 de Sosyal Demokrat İşçi Partisine girdi. 1901 de tutuklandı, ertesi yıl yurt dışına kaçtı. 1918'e kadar Londra'da kaldı. Bir müddet Londra'da Sovyetlerin temsilciliğini yaptı. Tutuklandı, 1919 da serbest bırakıldı. Yurduna döndü. 1930 — 1939 yıllarında dış işleri komseri oldu. Almanlarla anlaşma politikasına uymadığı için görevinden ayrıldı. 1941 de yeniden vazifeye döndü. Amerika Birleşik Devletleri'ne büyükelçi olarak gönderildi. 1943 — 1946 yıllarında dış işleri bakan yardımcısı olarak çalıştı.

delegesi olarak bulunan M. Litvinof konuşmuş Harp ile uzaktan yakından, kara, deniz ve hava ile ilgili olan herşeyin hatta ordu ve donanmanın ihtiyacını sağlayan fabrikaların kaldırılmasını' hükümeti adına teklif etmiştir. 'Canilerden önce jandarmaları kaldırmalı.' diye konuşmuş. Şimdi ise 1971 de Sovyetler Birliği (141) Savunma Bakanı Andrey Greçko, Komünist partisinin kongresinde 'Sovyetler ordusunun dünyanın her köşesine erişecek silahı vardır'» demiştir. Günler geçiyor seneler ilerliyor, demek ki bu devletlerin silah gücü de lierliyor, çoğalıyor. Şimdi yıl 1973. Acaba bunların harp gücü ne kadar ilerlemiştir?

Büyük devletlerin katılacağı bir savaş, dünyayı hak ile yeksan edecek, insanoğlunun sonunu çok feci bir şekilde getirmiş olacaktır.

---

(141) Cumhuriyet Gazetesi, 3/Nisan/971 (Dış haberler.)

XXII

Nhung, Chau ve İbrahim'le Zenci, sabah ortalık aydınlanmadan kalkmışlar, Hanoi'ya gitmek üzere hazırlanmışlardır.

Köyün meydanında birçok kadın erkek toplanmış, kendilerini Hanoi'ye götürecek araçları beklemektedirler. Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi Başkomutanlığının çağrısına uyarak, savaşa katılacaklardır. İçlerinde 16-17 yaşlarında çocuklar da vardır. Onlar da bu savaşta vazife alacaklardır.

Nhung ile Chau, siyah pantolonları üzerine bol mavi, üstten cepli gömleklerini giymişler, gömleklerinin altına da silahlarının dolu jarjürlerini yerleştirmişlerdir. Makinalı tüfekleri omuzlarında asılıdır. Başlarında kenarlarında siyah şerit bulunan kırmızı eşarpları arkadan bağlıdır. Hamile olduklarını kimseye söylemezler, İbrahim'le Zenci'ye de sıkı sıkı tenbih etmişlerdir bunu etrafa duyurmamaları için. Çünkü, hamile oldukları yetkililerce haber alınırsa kendilerine bu savaşda vazife verilmez. Her ne olursa olsun bu çağrıya uymamak, bu savaşta görev almak, savaştan kaçmak gibi kendilerini korkak göstermek, küçük düşürmek istemezler. Bu ölüm-kalım savaşında bulunmaları şarttır, kaçınılmaz bir görevdir.

Hanoi'ye gidecek araç gelmiş, yarış edercesine araca binmişlerdir. Araç son hızıyla Hanoi yolunda ilerlerken, araçtakiler, zafer marşları söylerler. Yollarda daha başka köylerden de savaşa katılmak vazifesi almak üzere

Hanoi'ye gitmekte olan insanlarla dolu araçlara raslarlar.

Hanoi'ye vardıkları zaman kentin içi ta dış sokaklarına kadar insan kalabalığı ile doludur. Hepsi savaşa katılmak için Başkomutanlığın çağrısına gelmişlerdir, vazife isteyeceklerdir.

Nhung, Chau ve İbrahim'le Zenci, Başkomutanlık Harekat Dairesi binasına geldiler. İbrahim'le Zenci, binanın karşısındaki meydanlıkta kaldılar. Nhung'la Chau, Hareket daire kumandanlık binasına girdiler. Binanın etrafı, her tarafı sıkı bir güvenlik kontrolundadır. Kızlar kapıda kimliklerini gösterip içeriye girdiler. Kumandanlık emir subayını gördükten sonra, kumandan muavini onları odasında kabul etti. Kumandan Muavini ile kızlar arasında şu konuşma geçti :

— Biz yayınlanan çağrıya uyarak geldik, vazife verilmesini istiyoruz dedi kızlar.

— Sağolun kızlar, kumandanla görüşeyim, kendilerine geldiğinizi bildireyim. Size verilecek vazife herhangi bir savaşçıya verilen vazifelerden daha başkadır, önemlidir sanırım, dedi kumandan muavini ve kendi odasından Kumandanın odasına geçilen kapıya doğru ilerlerken kızlara döndü :

— Biraz oturup bekleyin, istirahat edin, dedi ve kumandanın odasına girdi.

Kızlar oturdular. Kenardaki bir masa başında genç bir subay etrafiyle hiç alâkadar olmadan önündeki evraklarla meşguldür.

Hummalı bir hareket, hazırlık vardır kumandanlıkta ve hatta bütün savaşçı örgütlerinde.

Biraz sonra Kumandan Muavini, odasına geldi. Kızlar ayakta onu karşıladılar. İki kız da meraktaydılar. Kumandan Muavini onlara yanaştı, iki elini kızların birer

omuzuna koydu onların gözleri içine bakarak konuştu.

— Size bu harekâtta çok muhim vazife veriliyor. İstihbarat komutanını göreceksiniz, sonra da gerilla örgütünün yetkilileriyle de temas edeceksiniz. Sizin vazifeniz çok gizli tutulacak Şu anda ben de size verilecek vazifeyi bilmiyorum, planlamada belirtilmiş. Haydi gelin sizi İstihbarat başkanının yanına götüreyim, dedi. Kapıya ilerlerken durdu. Genç subaya konuştu :

— Teğmen, ben İstihbarat komutanının yanındayım, hemen geleceğim.

Teğmen, birden ayağa kalktı,

— Peki kumandanım, dedi

Kumandan önde, onun arkasında iki kız, dışarıya çıktılar. Dar bir koridorun nihayetinde bir odanın önüne geldiler. Kapıda iki silahlı erle bir de silahlı teğmen vardı. Teğmen ve erler Kumandanı selâmladılar.

— Evlât, Kumandan içeride mi, diye teğmene sordu, Kumandan Muavini.

— İçeride kumandanım, diye cevap verdi teğmen.

Kumandan Muavini kızlara döndü,

— Siz biraz bekleyin kızlar, dedi ve kapıyı vurup içeriye girdi.

Biraz sonra, içeriden çalınan zile uyarak teğmen İstihbarat Kumandanının odasına girdi ve hemen de dışarıya çıktı, kapıyı açık tutup kızlara içerisini işaret ederek konuştu :

— Buyrun efendim, sizleri istiyorlar, dedi

Kızlar, Kumandanın odasına girdiler teğmen kapıyı kapadı arkalarından.

İstihbarat Kumandanı kızları ayakta karşıladı. Kumandan kısa boylu, önden saçları dökülmüş, ellisini çok aşkındır. Güler yüzlü, düşmanını bile arzusuna ram ede-

cek genel bir görünüşte, tesir ediçi bir karakter yapısındadır. Kızların ellerini sıktı.

— Buyrun oturun, diye onlara yer gösterdi.

Kızlar, Kumandanın gösterdiği masanın yanındaki koltuğa yan yana oturdular. Kumandan Muavini, oradakilerini selâmlayarak dışarıya çıktı. İstihbarat Kumandanı, masasının üzerindeki kabarık bir dosyayı açtı içindeki bazı evrakı gözden geçirdi, sonra kızlara döndü.

— Başkomutanlığın yayınlanan tebliğine uyarak geldiniz değil mi, diye sordu kızlara.

— Evet kumandanım, dedi Nhung.

— Sizler, bizlere yardım eden Amerikalı erlerle evli bulunuyorsunuz. Onlardan memnun musunuz, sizlere, memleketimize karşı nasıl bir düşünceleri var? diye sordu Komutan.

— Çok memnunuz, komutanım, en az bizim kadar bizim bu savaşta haklı olduğumuzu anlamış kimseler. Onlar da bizimle beraber buraya geldiler, onlar da vazife istiyorlar. Bizimle beraber ayni vazife verilirse elbetteki daha memnun oluruz zannedersem daha da başarı sağlarız ama siz yetkililerimizin kararına, takdirine elbetteki uyacağız dedi, Nhung.

Kumandan, gülümsedi kızlara iyice yanaştı.

— Bize de öyle düşünüyoruz, hatta kocalarınızla size ayni yerde ayni vazifeyi vermeyi de kararlaştırmış durumdayız, Sizin hep beraber alacağınız vazifeyi de planlamış durumdayız. Gerilla başkanıyla da görüştük, planlarımızı ve yapmamız icab eden işi ona bildirmiş bulunuyoruz. Şimdiye kadar başardığınız vazifeler kadar bu da önemli. Belki de onlardan daha da tehlikeli. Ama bunu başarırsanız, bu savaşın dönüm noktasında çarkın, zaferin bize tam dönüşü başarılmış olacaktır. Biz size buraya gelmeniz için haber gönderecektik ama, siz bizden çabuk davrandınız.

Aferin size kızlar. Şimdi buradan, istibaratımıza bağlı şehir dışındaki bir yere gideceksiniz, mümkün olduğu kadar kimseye gözükmeyecek ve alacağınız vazifeden kimseyi haberdar etmeyeceksiniz. En ufak bir yanlış hareket, söz, bazan büyük bir başarıya mani olduğu gibi zararlara da yol açar. Vazifeniz hakkında gideceğiniz yerde bilgi verilecek. Evlendiğiniz iki Amerikalı erden de faydalanılacaktır. Ben şimdi gideceğiniz yerdeki yetkililere telefonla icab eden emri vereceğim, dedi.

Kumandan, masasındaki diktafonun düğmesini çevirdi karşı tarafa konuştu.

— Kapalı araçlardan biri garajın önündeki meydanlığa çekilsin. Yanımdaki iki kadınla onlarla beraber iki erkek 1199 numaraya gidecek. Araca binişleri ve gidişlerinde bunların kimse tarafından görülmemelerine dikkat edilecek. Araçta bir teğmen de bulundurulsun, dedi sonra diktafonun düğmesini çevirip kapadı, kızlara döndü :

— Haydi bakalım, dışarıda Emir Subayını görün, o sizi bir araca bindirecek. Gerilla örgütü başkanı ile temas edecek oradan yapacağınız iş hakkında icab eden talimatı alacaksınız. Yolunuz açık olsun, sizlere başarılar, ulusumuza zafer, diyerek kızların ikisinin de ellerini sıktı, onları kapıya kadar uğurladı,

Kızlar kapıdan çıktıkları zaman kendilerini Emir Subayı karşıladı,

— Buyrun gidelim, dedi kızlara.

Emir Subayı önde, kızlar onun arkasında, Kumandanlık binasının içinden arka koridora geçtiler, oradan arka bahçeye çıktılar, binecekleri araç tam kapıya yanaştırılmıştı.

— Sizinle beraber gidecek olan erkek arkadaşlarınız nerede, dedi Emir Subayı.

— Dışarıdalar, onları çağırmamız lâzım, diye cevap verdi Nhung,

— Çağırın, ama biliyorsun, bu işler çok gizli. Dikkatli olun.

Kızlar bir birine baktılar, sonra, Chau, kapıya doğru ilerlerken,

— Ben çağırayım onları, dedi.

— Nizamiye kapısına ben de seninle geleyim, nöbetçiler girip çıkmanızda sizi durdurmasınlar, dedi Emir Subayı ve Chau ile nizamiye kapısına gittiler. Emir Subayı kapıda durdu Chau, dışarıya çıkıp, caddenin karşı tarafına geçti, meydanlık yere geldi, burada savaşa katılmak için komutanlıklara baş vuran bir çok Vietnamlı kadın erkek vardır. İbrahim'le Zenci'nin üzerinde Vietnam Ulusal Kurtuluş insanlarının elbiseleri olduğu için hiç kimsenin ilgisini çekmiyorlardı. Chau, bunları topluluğun arasında gördü, İbrahim'le Zenci de onu görmüştür ve ona doğru bakmaktadırlar. Chau, etrafa belli etmeden «Gelin» diye onlara işaretini verdi. İbrahim'le Zenci koşar gibi Chau'ya doğru yürüdüler. Chau, Kumandanlığa doğru ilerlerken, İbrahim'le Zenci de onu takip ettiler. Caddenin karşı tarafına geçip Kumandanlık Nizamiye kapısına geldikleri zaman, Chau, durakladı, Emir Subayı kendilerini orada bekliyordu. Önde Chau, arkada İbrahim'le Zenci, kapıdan içeriye girdiler, binecekleri aracın yanına geldikleri zaman Nhung onları karşıladı,

— Haydi buyrun binin, dedi Emir Subayı.

İki kız, onların arkasından İbrahim'le Zenci araca bindiler.

Bütün bu işler dört kişi arasında konuşulmadan olmuştur.

Aracın her tarafı kapalıdır ne içeridekiler dışarısını ne dışarıdan kimse aracın içindekileri göremez.

Araç hareket etti, Hanoi'nin geniş caddesinden geçip şehir dışına çıktı.

Nhung, Chau ve İbrahim'le Zenci, kızlardan aldıkları bilgiyle sevinçlidirler. Şimdi gerilla örgütünün yetkililerinden, yapacakları iş hakkında bilgi ve emir alacaklar. İbrahim'le Zenci, haklı insanların davasına hizmet edeceklerine, karılarının ve doğacak çocuklarının, ezilen insanların özgürlüğü zaferi için vazifeye gidişlerinin gurur ve sevincini konuşmalarıyla, bakışlarıyla, bütün tavırlariyle belirtmektedirler.

Gittikleri yerde gerilla örgütünün başı olan şahıs kendilerini çok iyi karşılamış, onların yapacakları işin planını, en ince detaylarına kadar hepsine anlatmıştır. Bunların yapacakları işin önemini, hatta tehlikeli taraflarını da hiç çekinmeden açıklamıştır. Yapacakları iş düşmanın savaş gücünün önemli bir yerini havaya uçurmak, tarumar etmektir. Düşmanın yani Amerikalıların, bilhassa **B—52** uçaklarıyla diğer jet uçaklarının benzin ve her türlü bomba ikmalini yaptıkları, Hanoi ile Saygon arasında bulunan bir köy civarındaki «İkmal Komutanlığı» nın bütün varlığıyla uçurulması işi, işte bu insanlara verilmiştir. Bunun nasıl yapılması lâzım geldiği anlatılmış, oraya nasıl gidecekleri, nasıl hareket edecekleri de düşünülüp karara varılmıştır. Bu harekatın yapılması için bazı taktiklere baş vurulacak bunun için de Nhung'un ve Chau'nun anneleri de bu işte onlarla beraber vazifelendirilmiştir.

***

Düşmanın hava saldırıları durmuştur, fakat artık saldırıya, bombalamaya son vermişlerdir demek değildir. Olacaktır, hem de belki daha da çok ve ağır olacaktır. Ekseri böyle duraklamaların ardından şiddetli ve daha ağır bombardumanlar olmuştur. Bu durumları Vietnam Ulu-

sal Kurtuluş Komutanlığı, bütün yetkililer çok iyi bilirler. Zaten alınan istihbarata göre Amerikalılar bir çok yere uçaklar için ikmal yığınakları yapmışlardır. Bunlar boşuna değildir. Hatta son alınan istihbaratta düşmanın yığınak yapmakta olduğu bilinmektedir. Bu yığınakların neler, ne miktarda olduğu da tespit edilmiştir.

Kuzey Vietnam Başkomutanlık istihbaratı iyi çalışmaktadır ve edindikleri gilgileri iyi değerlendirmektedirler. Düşmanın ikmal depolarının nerelerde olduğu da tespit edilmiştir. İşte, düşmanın buralardaki yığın noktalarına darbe indirmek, düşmanın planlarını suya düşürmek lâzımdır.

Nhung ile Chau ve İbrahim'le Zenci, hatta kızların anneleri de bu işin başarılması vazifesini üzerlerine almışlardır. Bu vazifenin esası Ulusal Kurtuluş Ordusu Başkomutanlığının son bildirisinde aynen şöyle belirtilmektedir. «Hava üslerine, cephaneliklere darbe indirmek» İşte bu işi görecek, bu emri yerine getirecektir bu insanlar.

Hanoi dışındaki bir meydandan helikoptere bindiler. Helikopterlerin havada görülmesi hiç kimse tarafından yadırganmamaktadır, alâkayı çekmemektedir. Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşı örgütü yetkilileri bir yerden bir yere ekseri bu gibi araçla gidip gelmektedirler. Hanoi'ye epey uzaktaki bir hava üssüne indiler, orada da kendileri için bekleyen bir tej uçağına bindirildiler ve hemen uçak havalandı. Jet uçağı daima ilerilerdeki üslenmiş Kuzey Vietnam gerillalarıyla telsizle irtibat halindedir. Kilometrelerce ilerideki ormanlık arasında bir ufak meydana indi uçak. İbrahim'le Zenci evvela atladılar uçaktan aşağıya sonra da kızların ve kızların annelerinin inmelerine yardım ettiler. Onları getiren uçak derhal geriye, üssüne dönmek üzere havalandı ve bir anda gözden kayboldu.

Uçaktan inen altı kişi, ormanlığın içindeki patika yol-

dan biraz ilerilerindeki köye doğru ilerlemeye başladılar. Gece olmuştur, ama etraf görünür. Hava soğuk, ay ışığı etrafı aydınlatmaktadır. Bu dört kişinin sırtlarındaki torbalar da epey ağırdır, onları yormakta, terletmektedir. Ormanı geçip köye yaklaştıkları zaman durakladılar, bakındılar etraflarına, sonra Zenci öne geçti tarlalıktan köye doğru ilerlemeye başladı, diğerleri de onu takip ediyorlardı. Tedbirli hareket etmeleri lâzımdır. Düşmanlar buraya girmiş, pusuya yatmış olabilirler.

Köyün içine girdiler, köyün içinde tam bir sessizlik vardır. Zaten köy boşaltılmıştır. Bu köyden daha çok ilerlere gideceklerdir. Ama bu köyde iki gözü görmeyen elindeki sopası yardımıyla yolunu bulan birini göreceklerdir. Bu, iki gözü görmeyen yaşlı bir Vietnamlıdır. Hakikatte kör değildir, Kuzey Vietnam istihbaratının yaşlı fakat en cesur ve yetişkin elemanlarındandır. Senelerden beri bu köyde ve buralara yakın köylerde dolaşmakta, köylünün yardımıyla hatta rastladığı Amerikalıların kendisiyle eğlenmeleri karşılığında karnını doyurur bilinmektedir. Kendisini bu civar köylüleri tanır ve ona acırlar. Ama şimdi bu köylerin hepsi boşalmış, düşmanlardan kaçmışlardır gözleri görmediği, ihtiyar olduğu için kaçamamıştır. Bütün tehlikelere rağmen, memleketine hizmetini başarmaktadır. Köyün gizli bir yerinde, telsizi, hatta silahları, bombaları da vardır. Daha evvel bu köye Amerikan uçaklarının indirdiği beş Amerikalı sabotajcı erden bir hayli bilgi edinmiş, sonra da onları öbür dünyaya göndermiştir. İşte, şimdi İbrahim'le Zenci, kızlar ve kızların anneleri bunu görecekler, onun yardımıyla esas vazifeleri yoluna hareket edeceklerdir. Buna Amerikalı erler «Kör moruk» adını takmışlardır. Bu kör moruk görünürlerde yoktur. Köyün kenarında bir evin karanlık duvarı dibinde otururlar; kör moruk'un gelmesini bekleyeceklerdir.

Biraz sonra kör moruk, elinde sopası, iki büklüm görüldü sokağın dönemeç yerinde. İşte gerilla örgütünün yetkilisinin tarif ettiği adamın ta kendisiydi bu.

Nhung, ayağa kalktı, elindeki beyaz mendili göğsünün hizasına tuttu ve bu suretle Kör Moruk'a işaretini verdi. Kör Moruk, işareti görmüş, daha doğrusu parolasını almıştır.

Kör Moruk, yanlarına yaklaştı, dikkatle baktı hepsine. Bu anda altı kisi de ayaktadırlar.

— Hoş geldiniz dostlar, kalabalıksınız da, dedi.

— Hoş bulduk, dedi ötekiler.

— Gelin bakalım, beni takip edin, kimseler yok, çekinmeyin, ne bizden ne düşmandan kimse var burada, dedi ve ilerlemeye başladı köyün içine doğru diğerleri de onu takip ettiler. Biraz evvel zorlukla yürüdüğü görülen adam, şimdi, gözleri karanlığı delip ta uzakları görebilen, dimdik yürüyen sağlam bir kimsedir.

Köyün içinden ilerleyip ağaçlıklı bir yere geldikleri zaman adam durdu, diğerleri de durdular. Burada bir Amerikan cemsesi vardır. Bu altı kişi Amerikan cemsesini görünce biraz şaşaladılar, duraklamaları da bir tuhaf oldu, bunu ihtiyar anlamıştı. Yanaştı onlara :

— Ne oldu, şaşırdınız, onun Amerikan arabası olduğuna bakmayın, o da bizim dostumuzdur, bize çok yardımı oldu şimdi yine yardım edecek, dedi.

Hepsinin yüzünü bir tebessüm kapladı, sonra ihtiyar cemsenin yanına sokuldu, İbrahim'le Zenci'ye döndü :

— Siz Amerikalısınız, Amerikan er elbiseleriniz yanınızdadır herhalde, öyle zannediyorum. Giyinin hemen onları. Biriniz direksiyona geçecek, kadınlar da arkaya binecekler ve size tarif edeceğim yoldan gideceksiniz. Şu yoldan geriye dönüp sola sapacaksınız. Önünüze iki yol çıkacak, yan tarafında bir devrilmiş ağaç bulunan yolun sağı-

nı takip edeceksiniz, zaten takip edeceğiniz istikamet devrik ağaçlarla belirtilmiştir. Onlardan sonra Hanoi'deki yetkililerden aldığınız talimata göre hareket edeceksiniz. Siz kampdan kaçan iki Amerikalı ersiniz, bunlar da, yani kadınlar da, Kuzey Vietnamlılardan zulüm görmüş kimseler. Onlar da sizinle anlaşarak beraber kaçmış oluyorsunuz. Haydi, hemen işe başlayalım, dedi.

İbrahim'le, Zenci torbalarıyla cemsenin arka tarafına geçip Amerikalı er elbiselerini giydiler ve hemen ihtiyarla diğerlerinin yanına geldiler. İhtiyar baktı onlara :

— Hiç değilse birinizin yaralı olması lâzım, kaçarken arkanızdan ateş edilmiş ve yaralanmışsınız, bunu nasıl yapacaksınız, dedi.

İbrahim'le Zenci bir birine baktılar.

— Ben yaparım o işi, dedi İbrahim.

Zenci birden atıldı.

— Hayır, ben yapacağım. Ver şu silahını, dedi Chau'ya. Kızın elindeki silahı aldı, biraz ilerideki ağaçların arasına girip gözden kayboldu, sonra hafiften bir silah sesi işitildi. Silahın uzaklardan sesi duyulmasın diye Zenci bir şey de yapmıştır herhalde. Geriye döndüğü zaman hafiften topallıyordu ve bacağından akan kanlar diz kapağının üstünden aşağıya sızıp pantolonuna yayılıyor, postalının içine giriyordu.

Hepsi Zenci'nin etrafında halka oldular, onun bacağına, bacağından akan kanlara bakıyorlardı.

— Acıyor mu? diye sordu Chau.

— Hayır, kendi düşen ağlamaz demezler mi? Merak etme, acımıyor diye gülümseyerek cevap evrdi Zenci.

İhtiyarla İbrahim eğilip, Zenci'nin bacağındaki kurşun yarasına bakmak istediler. Ama bakamazlar, göremezler, kan devamlı akmaktadır,

— Geçmiş olsun evlât, birşeyle sarın yarayı, hemen

cemseye binin, vakit geldi hareket ediniz, dedi Kör Moruk.

Chau, mendiliyle Zenci'nin yarasından akan kanları silerken Nhung da yarayı bağlamak için bez tedarik ediyordu.

Nhung'la Chau, Zenci'nin yarasını sararken, İhtiyar da konuşuyordu.

— Yolunuz biraz uzuncadır ama yedek benzininizi de koydum. Siz cemseyle kaçarken arkanızdan ateş edilmiş olacak. Bakın cemsenin arkasında, yan tarafında kurşun delikleri de var.

Zenci, bağlanan bacağının pantolon paçasını aşağıya indirdi bacağından hâlâ kan sızıyordu. Direksiyona geçti, yanına da İbrahim bindi arkaya da Nhung, Chau ve anneleri yerleştiler.

Cemse, Kör Moruk'un tarif ettiği yoldan ilerlemeye başladı. İhtiyar onları gülümseyerek uğurlamıştı, arkalarından cemse kayboluncaya kadar baktı.

Zenci Kuzey Vietnamlıların kurşunu ile kendini yaralamıştır. Amerikalılar tarafından yapılacak muayenede bu böylece tespit edilebilir.

Cemsenin görülemeyecek yerlerinde, bombalar daha başka silah ve patlayıcı maddeler vardır. Bunların hepsi Amerikan yapısıdır. Amerikalılar tarafından bunlar görüldüğü zaman, bu Amerikan cemsesinde bulunan herşey elbetteki Amerikan yapısı olacaktır. Ulusal Kurtuluş Savaşı yetkilileri her şeyi hesaplamışlar, iyi düşünerek tertiplemişlerdir. İbrahim'le Zenci'nin makineli tüfekleri de omuzlarında asılıdır ama kurşunları azdır, çünkü düşmanlarına ateş etmiş olmaları lâzımdır.

Nhung ile Chau'nun silahları ise oturdukları sıranın yan boşluğunda gizlenmiştir. İcabında hemen alıp kullanabilecekleri gibi ellerinin altındadır. Cemsenin ayni za-

manda telsizi de vardır. Nhung ve Chau, telsizden iyi anlarlar. Telsizi daimi açık tutmaktalar. Amerikalıların bütün konuşmalarını işitmektedirler ama, elbetteki bu konuşmaların ekserisi şifrelidir. Telsizden Amerikalılara yaklaştıklarını anlamaktadırlar, çünkü telsizden gelen sesler bunu belirtmektedir. Amerikalılar telsiz konuşmalarında herşeyi maskelemeye çalışırlarsa da tam bir hazırlık içinde oldukları anlaşılmaktadır. Bu konuşmalarda «uçak, mühimmat» kelimelerinin söylenmiş olmasından, cemsenin gitmek istedikleri yere yaklaşmakta olduğunu tahmin ederler.

Aşağı yukarı dört saatlik bir yol aldıktan sonra, üzerlerinde bir Amerikan keşif uçağı belirdi, uçaktaki telsizden cemseye soruluyordu «Kimsiniz, nereye gidiyorsunuz?» gibi bazı şeyler. O zaman Zenci yavaşlattı aracı, telsizle o konuştu. «Biz Amerikalıyız, Vietkonglara esir düşmüştük, kamptan kaçtık» dedi. Uçaktaki telsizden «Yolu takip edin» cevabı geldi.

Uçak devamlı cemsenin üstünde uçmakta, takip etmektedir.

Bir müddet sonra ağaçlıklar arasından Amerikalı bir çavuşla iki Amerikalı iki de Vietnamlı er silahlarını cemseye doğrultmuş vaziyette önlerine çıktı. «Dur» diye çavuş işaret etti.

Zenci cemseyi durdurdu, topallıyarak ve adeta zorlukla indi ibrahim'le beraber aşağıya. Zenci'nin bacağından akan kan cemsenin içinde ve patolonunun paçasında, postalında pıhtılaşmış vaziyette göze çarpmaktadır.

Yanında erlerle cemseye yanaşan çavuş evvelâ cemsenin içine baktı, sonra İbrahim'le Zenci'ye döndü.

— Nereden geliyorsunuz? diye sordu.

— Vietgonklara esirdik kaçtık, bu kadınlar da bizimle beraber kaçtılar, bizim kaçmamıza da yardım ettiler.

Kaçarken arkamızdan, her tarafımızdan ateşe tuttular bizi, yaralandım, ama pek ehmiyeti yok, dedi Zenci.

Çavuş, Zenci'nin bacağına baktı, sonra yine İbrahim'le Zenci'ye döndü.

— Şimdi nereye gideceksiniz? diye sordu.

— Elbetteki en yakın Amerikan birliğine, kumandanına, dedi Zenci.

— Vietgonklarda daha çok esirimiz var mı?

— Başka yerlerdekileri bilmem ama bizim bulunduğumuz yerde hepimiz yirmi dört kişi idik, bizi eski araçların onarımında çalıştırıyorlardı, dedi Zenci.

— Bizim birlik Komutanına gideceksiniz, biraz uzakta, benzininiz yetecek mi, diye sordu Amerikalı çavuş.

— Yeter belki, kaçmadan evvel tedbirli hareket ettik elbet.

Çavuş, etrafına bakındı, biraz düşündü gibi, sonra hatırına mühim birşey belmiş bir tavurla.

— Haydi ben de sizinle beraber geleyim, gidelim, dedi, sonra yanındaki erlere döndü.

— Ben birliğe, kumandanlığa gidiyorum, siz çavuş Cung'la vazifeye devam edin, dedi ve sonra Zenci'ye işaret etti.

— Haydi gidelim, binin, dedi.

Zenci, direksiyona geçti, onun yanına Amerikalı çavuş, İbrahim'de çavuşun yanına oturdu.

Cemse yola koyuldu, hızla ilerlemeye başladı. Uçak hâlâ üstlerinde dolaşıyor tur yapıyordu, herhalde aşağıda olanları görmüştür. Cemseyi yine takibe başladı.

İbrahim'le Zenci ve diğerleri için artık heyecanlı dakikalar başlamış. Görevlerinin mühim olduğu kadar tehlikeli anları başlayacaktır.

Amerikalıların uçaklar için bilhassa ikmal üssünün

kumandanlık binası önüne gelmişlerdir. Binaya yaklaşmadan Amerikalı ve Güney Vietnamlı subay ve çavuşlar cemsenin önüne dikildiler, cemsedeki Amerikalı çavuş Zenci'ye durmasını söyledi. Zenci aracı durdurdu. Amerikalı çavuş sonra İbrahim'le Zenci indiler aşağıya, Çavuş selâm aldı subaylara ve durumu anlattı.

Çavuş anlatırken, arasıra İbrahim de konuşmaya ilaveler yapıyordu. Subaylar ve çavuşlardan kimisi cemsedeki kurşun deliklerine, kimisi de Zenci'nin yaralı, kanlı ayağına bakıyorlardı. İbrahim'le Zenci'ye birer kahraman gibi bakıyorlardı. Böyle hadiselerin ara sıra olduğunu, esirlerin kaçtıklarını biliyorlardı. Ama bunların kaçışı onlara daha enteresan ve korkunç gelmişti. Çünkü, kaçarlarken arkalarından ateş edilmiş, hatta biri de yaralanmıştır. Subayların bazıları İbrahim'le Zenci'ye «Yaşayın be» «Aferin size» gibi sözler de söylüyorlardı.

Buradaki subaylardan en büyük rütbelisi Amerikalı bir yüzbaşı idi Yüzbaşı bakındı etrafına, yanındaki subaylara.

— Siz kalın burada, ben şu iki arkadaşı kumandana götüreyim, dedi.

Yüzbaşı, İbrahim'in yanına bindi, Zenci yine direksiyonda. Onları buraya getiren Amerikalı çavuş orada kalmıştır. Yüzbaşı, Zenci'ye binanın arkasına dönen yarım daire şeklindeki yolu işaret etti.

— Şuradan git ve arkaya dön, dedi.

Zenci, ustalıkla bir dönüş yapıp binanın arkasındaki kapının önünde durdu. Yüzbaşı, İbrahim ve Zenci, cemseden indiler. Yüzbaşının yanına genç bir subay geldi.

— Kumandan odasında mı, diye yüzbaşı teğmene sordu.

— Evet odasında ama, kimsenin girmemesini söyledi, telsizle konuşuyor, diye cevap verdi teğmen.

Yüzbaşı, İbrahim'le Zenci'nin yanına geldi, onlara bir amir edasiyle konuştu :

— Kumandan meşgul, biraz bekleyelim.

Amerikalılar burada, geniş bir tarlayı uçaklar için meydan haline getirmişler. Meydanda uçuşa hazır epey de uçak görülmektedir. Meydanın uzağında ağaçlıklı, vadiyi andıran bir yerde, birkaç bina vardır, daha ileri yanlarda da seyyar barakalar halinde, depoyu andırır birşeyler görülmektedir. Anlaşılan bunlarda cephane, patlayıcı madde vardır, çünkü durumları onu göstermektedir. Meydana yakın bir yerde de benzin depoları görülür. Bunların bir kısmı arazinin altına yerleştirilmiş ve borularla meydana bağlanmıştır. Kızlar ve İbrahim'le Zenci bunlara dikkat etmişler, kafalarında tespitini yapmışlardır. Planlamışlardır adeta.

Zenci, yüzbaşıya sokuldu, gülümsüyerek, memnunluk ifade eden bir tonda konuştu.

— Yüzbaşım, bizimkiler ne güzel üs yapmışlar buraya. Artık düşmana aman verdirmeyiz. Biz buralarda, benzin ve cephane sıkıntısı çok çekmiştik, daha evvel bunlar olsaydı çok şey başarırdık, dedi

Yüzbaşı, sanki bütün bu işleri o yapmış veya yapılması için emir vermiş bir kumandan gururu ile gülümsedi, öne fırlamış dişlerini ısırmaya yeltenen yırtıcı bir hayvan gibi göstererek cevap verdi :

— Şimdi burada herşey var. Evet, evvelce uçaklarımız benzin ikmâli, bomba ikmâli için sıkıntı çekiyor, çok gerilere ta Saygon'a kadar gidip benzin ikmali yapmaları icab ediyordu. Şimdi burada meydana borularla bağlı dört tane benzin sarnıcı var yer altında. Şu gördüğünüz bina, onun altı yani yerin altı tamamen cephane dolu, dedi.

Genç teğmen, kumandanın yanına girmiş sonra da yüzbaşı ile İbrahim'in yanına dönmüştür.

— Buyrun yüzbaşım, kumandan sizi bekliyor, dedi.

Yüzbaşı, kendine çeki düzen verdi, sonra İbrahim'e Zenci'ye baktı.

— Haydi gelin dedi onlara.

Yüzbaşı önde, İbrahim'le Zenci onun arkasında kumandanlık binasına girdiler. Burası portatif bir barakadır, içerisi üç odaya bölünmüştür. Ortadaki oda kumandanın odasıdır, kapısında silahlı bir çavuşla iki er durmaktadır. Yüzbaşıyı içeriye davet eden genç teğmen de irtibat subayıdır.

Kumandanın odasının önüne geldikleri zaman yüzbaşı İbrahim'le Zenci'ye döndü :

— Siz bekleyin burada, dedi ve Kumandanın kapısını vurup içeriye girdi.

İbrahim'le Zenci, kapıda kalmışlardır, Amerikalı çavuş ve iki er İbrahim'le Zenci'ye, Zencinin yaralı ayağına bakmakta ve ikisini de birer kahraman görmektedirler.

— İyi kaçmayı başardınız, aferin size, dedi çavuş.

— Yaraladı köpekler, dedi Zenci.

— Ölmedin ya. Kurşun kafana gelseydi? dedi çavuş, bu sırada kumandanın kapısı aralandı, yüzbaşı göründü ve İbrahim'le Zenci'yi içeriye çağırdı.

— Gelin.

İbrahim'le Zenci, kumandanın odasına girdiler, Zenci topallıyordu.

Kumandanın karşısında, «Hazır ol» vaziyetinde durmaktadırlar.

Kumandan İbrahim'le Zenci'yi dikkatle süzdü, sonra elleri arkasında bir biri üstünde, yanaştı onlara.

— Demek Vietkonglar sizi esir almıştı, kaçmayı becerdiniz. Aferin size. Bundan bir müddet evvelde sizin gibi dört kişi nöbetçileri haklayıp kaçmışlardı, dedi. Sonra Zenci'nin yaralı bacağına baktı.

— Ne oldu, yaralandın mı?

— Evet komutanım, tam araca binerken oldu. Bir Vietkonk çakmış olacak meseleyi ateş etti. Ama bizi yakalayamazlardı, çünkü onların araçlarının lastiklerini patlatmıştık. Kaçtığımız cemse de bizim Amerikan malı, dedi Zenci.

Kumandan, biraz düşündü, sonra etrafına bakındı, İbrahim'le Zenci'ye döndü.

— Dışarıda sağdaki odaya geçin, Esir edilişinizden kaçışınıza kadarki hadiseleri noksansız olarak teğmene anlatın. İfadeleriniz alınıp raporunuzun tanzim edilmesi lâzım. Sizinle beraber gelen kadınların da ifadeleri alınacak. Ayrıca siz de kadınlarla tanışmanızı, hattâ onlarla beraber kaçış planınızı nasıl hazırladığınızı da anlatın, dedi.

İbrahim'le, Zenci, tam dışarıya çıkarken, kumandan onla yine konuştu.

— Bana da kısaca kaçışınızı anlatın bakayım, dedi.

— Bu kadınlar, iki de anneleri, dört kadın bizim esir bulunduğumuz kampın yanındaki köyde oturuyorlardı. Onlara Vietkonglar çok zulüm ediyormuş. Bazı hareketlere biz de şahit olduk. Genç kadınlara sarkıntılık ta ediyorlarmış. Zulmetmelerinin sebebi de zannedersem kardeşlerinin Vietgonklara karşı savaşmalarıymış. Biz bu durumları görünce bu kadınlardan istifade edip kaçabileceğimizi düşündük ve arkadaşımla böyle bir teşebbüse karar verdik.

Kadınlardan biri, genç olanı, ingilizce biliyordu. Su almaya giderken hep onların evinin önünden geçiyorduk. İngilizce bilen kızla tanıştık. Bir def'asında ona da su getirmiştim, bana Vietgonklardan şikâyet etti, kendilerinin de bizler gibi esir muamelesine tabi tutulduklarını

ve buradan kaçmak istediklerini söyledi. Son görüşmemizde iki kız bize, «Bizi kaçırırsanız biz de sizin kaçmanız için size yardım ederiz» dediler. Gece iki nöbetçyi haklayıp araçların yanına gittik. Araçların hemen hepsi Amerikan malı idi, hattâ bizim esir edilen bölüğün araçlarıydı bir kısmı. Oradaki nöbetçiyi de hakladık, silahlarını da aldık. Oradaki araçları çalışamaz duruma soktuk arkamızdan gelmesinler diye, sonra bir cemseye atlayıp kaçtık. Ama nasılsa haberi almışlar, tam ben direksiyona geçeceğim zaman arkamızdan, yan tarafımızdan ateş etmeye başladılar. İşte o zaman ben bacağımdan vuruldum. Ama, cemseyi hareket ettirdim ve kaçtık komutanım, diye anlattı Zenci.

— Aferin size, bütün bunları içeride subaya anlatın, yazsın, dedi. Sonra İbrahim'le Zenci'yi getiren yüzbaşıya döndü.

— Teğmenin yanına götür bunları ifadelerini alsın, sonra kadınların da ifadeleri alınsın, gecikmesin, genel komutanlığa raporu hemen gönderelim, dedi.

Önde yüzbaşı arkasından İbrahim'le Zenci çıktılar. Kumandan bütün bunlara inanmıştı, bundan dolayı da sevinçliydi. Odasından çıktı, cemsenin yanına geldi. Nhung'la Chau ve anneleri cemsenin içindeydiler, bütün tavırlariyle masum, gadra uğramış insanların havasına, haleti ruhiyesine bürünmüşlerdir. Kumandan teker teker hepsine baktı, sonra :

— Geçmiş olsun, hoş geldiniz, dedi.

Evvelce planladıkları, karara vardıkları üzere, yalnız Nhung, konuşacak, çünkü yalnız onun ingilizce bildiği sanılacaktır. Nhung kumandana cevap verdi :

— Sağ olun, hoş bulduk komutanım, dedi.

— Köyde bir evde kalacaksınız bir müddet, misafirimizsiniz. Size yiyecek göndereceğim. Mümkün oldu

ğu kadar ihtiyaçlarınızı karşılayacağız sonra da genel komutanlıktan alacağımız emre göre hareket edeceğiz. O zaman Saygon'a mı başka yere mi istediğiniz yere gidebilirsiniz her halde, dedi. Sonra oradaki, subaylardan birine döndü.

— Köyün bütün evleri boş, bunları en iyi bir eve yerleştirin, evin kapısına nöbetçi de koyun bizimkiler rahatsız etmesinler bunları. Cemseyle götürün eve kadar, sonra cemseyi buraya getirin çünkü raporda cemseden de söz edilecek. Bak cemsede kurşun delikleri var, raporda onlardan da söz edilsin söylersiniz teğmene, dedi.

Subay kumandana selam alarak konuştu :

— Emredersiniz komutanım, dedi ve yanındaki çavuşa direksiyona geçmesini işaret etti.

Çavuş, direksiyona geçti onun yanına da subay oturdu, köyün içine doğru hareket etti cemse.

İbrahim'le Zenci'nin ifadeleri gece yarısına kadar sürdü. Burada İbrahim'le Zenci'ye talihleri gülmüştü. çünkü, onların esir olan taburundan her nasılsa kurtulup kaçan bir çavuşla iki er de burada görevlidirler. Onlar İbrahim'le Zenci'yi tanımışlar, esirliklerine tanıklık etmişler, hattâ ilaveli olarak onların lehinde konuşmuşlardır.

Bu durum, İbrahim'le Zenci'nin işine çok yaramış, yarayacaktır, bütün anlattıklarına kumandanlığına hatta işi inceleyecek istibarat yetkililerini dahi inandırıp, onlar hakkında en ufak bir şüpheye düşmelerine meydan vermeyecektir, bu suretle iki kız ve anneleri hakkındaki konuşmaların da doğruluğuna karar vermiş olacaklardır.

İbrahim'le Zenci artık rahattırlar. Kumandan da bu durumdan çok memnundur, onları bir daha tebrik etmiştir. Kendilerine en âlâ sigaralar, hattâ viski de verdir-

miştir. Çukulatasına varıncaya kadar yiyeceklerinin verilmesine emir vermiştir. Karıları olan Nhung ve Chau'nın yanına serbestçe gitmelerine de bir sakınca yoktur, ama kumandanlık kızlarla İbrahim'ın ve Zenci'nin yakınlık derecelerini elbette ki bilmezler. Bütün bu ikmal komutanlığı, en büyük rütbeli subayından erine kadar, İbrahim'le Zenci'yi birer kahraman, kadınları da kendilerine yardım eden, onlardan olan insanlar olarak görürler, hürmet saygı gösterirler.

İbrahim'le Zenci kendilerine gösterilen yataklarına gece geç vakit yattılar. Gözlerine uyku girmedi, sevinçli ve heyecanlıydılar. Şimdilik her şey yolunda, hem de mükemmel gidiyordu.

Sabah erkenden kızlar ve anneleri Kumandanlığa getirildiler. Onların da ifadeleri alındı. Nasıl ifade verecekleri daha evvel kararlaştırılmıştır.

İbrahim'le Zenci, kızlar ve anneleri ifade verdikleri zaman kumandanlık binası civarında bulunuyorlardı. Kızların binaya girişlerini görmüşlerdir. Onların ifadelerinde, yani raporun tanziminde bir Güney Vietnamlı subay tercümanlık yapmıştır. Onların da ifadeleri epey sürmüştür.

Kızlar ve anneleri Kumandanlık binasından çıktıkları zaman İbrahim'le Zenci onları karşıladılar, konuştular, ama yanlarında Vietnamlı subay olduğu için yalnız bir birlerinin hatırlarını sormakla iktifa ettiler.

Vietnamlı subay kızlarla annelerine tebessüm ederek :

— Serbestsiniz, bacılar, anneler, dedi.

— Sağ olun, diye cevap verdi yaşlı kadınlar.

Vietnamlı subay İbrahim'le Zenci'ye döndü.

— Vietkongların elinden kaçışınız, kumandanı çok

memnun etti, sizi mükâfatlandırmaları hattâ terfi ettirmeleri için Genel Komutanlığa yazı yazacak, dedi.

— Sağ olsun komutan. Subayım, canımızı iyi kurtardık yakalasalardı ne bizi ne de kadınları sağ bırakmazlardı. Mükâfat, terfi falan istemeyiz, dedi Zenci.

Vietnamlı subay, kadınlara baktı.

— Haydi siz gidin istirahatınıza bakın. Kumandan emir verdi, size yiyecek falan getirecekler, dedi.

Kızlarla anneleri köyün içine doğru ilerlerken, Vietnamlı subay İbrahim'le Zenci'nin koluna girdi.

— Haydi kantine gidelim, size viski ısmarlayayım, dedi.

Kantin binasına doğru ilerlemeye başladılar. Zenci'nin yaralı bacağı revirde pansuman yapılmış, sargılanmıştır, Zenci'yi revirde bir müddet yatırmak için doktor ısrar etmişse de Zenci, buna lüzum olmadığını söylemiş, doktor da onu yatırmaktan vaz geçmiştir.

İbrahim'le Zenci, Vietnamlı subayın ısmarladığı viskilerini içtiler, ama burada da boş durmadılar. Buradaki ikmal komutanlığı ve birçok durumlar hakkında bilgi edindiler. Kantinden çıkıp, Vietnamlı subaydan ayrıldıktan sonra, etrafta biraz avare gezindiler, sonra kızların bulundukları eve gittiler. Kızların kapılarında artık nöbetçi falan durmuyordu. Buna kumandanlık lüzum görmemişti, kızlar üzerinde kendilerine esir muamelesi yapıldığı zanni uyanmasından çekinmiştir her halde.

Kızlarla yapacakları işi görüşüp karara varacaklar nasıl ve nereden başlayacaklar, sonra da buradan nasıl kaçacaklarını da planlayacaklardır. Nhung'a, Chau'ya ve kayınvalidelerine silah tedarik etmeleri de lâzımdır. Zenci ile İbrahim kızlarla bunları görüşüp karara varmış durumdadırlar. Kendilerinin geldiği cemsede, bombalarda dahil, lüzumlu her şey vardır. Cemse yetkililerce tet-

kik edilmeden bunları oradan almak lâzımdır. Ama bunları oradan nasıl alacaklar? Cemse garajdadır, garajın kapısında silahlı nöbetçiden başka bir de garaj komutanı teğmen vardır. Tam garajın yanında teğmenin odası bulunmaktadır.

İbrahim'le Zenci, kızların yanından ayrıldıktan sonra garaja geldiler. Garaj komutanı Amerikalı genç bir teğmendir. Sarışın, uzun boylu, öbür Amerikalılardan biraz daha başkadır. Yüzünün hatları, bakışları sesinin tonu, onun savaş insanı olamayacağını, öldürmeyi arzulayan kimse olmadığını belirtmekte, anlatmaktadır adeta karşısındakine. Samimi bir havası vardır insan yapısında. İbrahim'le Zenci'yi çok iyi karşıladı, garajların yanında tahtalardan yapılmış odasına buyur etti onları.

— Gelin bakalım, siyah beyaz kardeşler dedi, daracık odasındaki ufak tahta sedirde yer gösterdi onlara. Sigara ikram etti, kendisinin mizacına, doğal yapısına göre İbrahim'le Zenci ona göre çok başka insanlardır. Düşman elinden, hem de arkalarından ateş edilerek kaçmışlardır. Onların bu cesareti onun için büyük birşeydir.

İbrahim'le Zenci, teğmenle biraz konuşup dertleştikten sonra:

— Teğmenim, bizim cemsede çamaşırlarımız olacak acaba onları almak mümkün mü, dedi Zenci.

— Elbette, alabilirsiniz. Cemse şu arkadaki garajın içinde, daha kumandanlıktan gelip görmediler. Onun da raporunu yapacaklar. diye konuştu teğmen.

İbrahim'le Zenci'nin yanlarında torbaları da vardır, buraya tedarikli gelmişlerdir. Sigaralarını içtikten sonra teğmenden müsade istediler. Hep beraber odadan çıktılar. Burada üç tane garaj vardır ama araçlar daha ziyade dışarıda, açıkta durmaktadır, bunlardan biri tamir

atelyesi olarak kullanılmaktadır.

Teğmen garajın önündeki silahlı nöbetçiye seslendi :

— Bana bak nöbetçi, bu arkadaşlar cemseden eşyalarını alacaklar dedi, sonra da odasına girdi.

İbrahim'le Zenci, garajın önüne geldiler, nöbetçi, onlara selâm aldı, gülümsedi.

— Ha, tanıdım sizi. Siz Vietgonklara esir olmuşunuz, bir yolunu bulup kaçmışınız. Yamansınız be! İşte sizin cemse, diye içeride duran cemseyi işaret etti.

— Cemsede çamaşırlarımız falan var da onları alalım dedik, dedi Zenci. Nöbetçiye sigara ikram etti bir de kendisi yaktı.

İbrahim'le Zenci gülümseyerek bakıştılar, Zenci İbrahim'e bir göz işareti yaparak konuştu.

— Haydi sen çamaşarıları falan al, biz şurada arkadaşla biraz çene çalalım, hoş bir arkadaş bu, dedi İbrahim'e.

İbrahim, Zenci'nin elindeki torbayı da aldı. Cemsenin içine girdi. Sakladıkları yerden bombaları, makineli tüfekleri, dolu jarjürleri aldı torbalara yerleştirdi. Ama iş biraz sakattı, çünkü silahların uçları torbaların ağızlarından gözüküyordu. Etrafa bakındı birşey göremedi. Hemen ceketinin altındaki, gömleğiyle atletini çıkardı, sonra ceketini tenine giydi, atleti bir torbanın, gömleği de diğer torbanın ağızlarına yerleştirdi, silahların uçlarının görülmesine mani oldu.

İbrahim bu işleri görürken, Zenci de nöbetçiden, buradaki durum hakkında epey malûmat aldı. Cephaneliğin, benzin depolarının yerlerini, ne kadar uçak ve hatta ne kadar subay ve er bulunduğunu, nerelerde ne kadar nöbetçi olduğunu bile öğrendi. Bu zavallı nöbetçinin uyuşturucu madde tutkusunu da öğrendi, nöbet işinden şikayetçi değildir, çünkü nöbet yerinde rahatça iç-

kisini alabilmektedir. Bu gece de Hava meydanında saat 3'de nöbeti vardır. Oradaki sıhhiye arabasının içinde iç kisini rahatça içip istirahatına bakacaktır.

İbrahim garaj'ın kapısına çıktı, seslendi arkadaşı Zenci'ye :

— Tamam, hepsini aldım, senin postalları da.

— Geliyorum, oradan gidelim köye oradan daha çabuk gideriz, diye İbrahim'e cevap verdi ve sonra nöbetçiye döndü.

— Haydi eyvallah, yine görüşürüz, dedi ve dolu sigara paketini nöbetçiye uzattı.

— Al belki sigaran biter bol bol iç.

— Yaşa be, arkadaş, sigaram azalmıştı, dedi Zencinin uzattığı sigara paketini aldı.

Zenci, hızlı adımlarla, İbrahim'in yanına geldi.

— Hepsi torbalarda, tamam, dedi İbrahim.

Zenci, İbrahim'in elinden torbanın birini aldı, torbalar epey ağırdır. Nöbetçiye, ellerile işaret ettiler, garajların arkasındaki patikadan köyün içine doğru ilerlediler.

İbrahim'le Zenci köyün içine girdiler. Kızların ve annelerinin bulunduğu evin sokağına geldikleri zaman durdular, etraflarına bakındılar; ortalıkta kimseler yoktur, köy zaten bomboştur. Ellerindeki silah ve bombaların bulunduğu torbaları gizleyecek bir yer aradılar, buldular. Bir evin yıkık duvarından içeriye atladılar, evin bitişiğindeki kümese benzer birşey gördüler, ellerindeki torbalardan çıkarıp oraya koydular üzerlerini de eski tahta parçalarıyla, örttüler, sonra yola çıktılar. Birer sigara yaktılar, kızların bulunduğu evin önüne doğru ilerlemeye başladılar.

Kızların bulunduğu evin önüne geldikleri zaman, kızlar bahçe duvarının iç tarafından onlara bakıyorlardı. Birbirlerini gördüler.

İbrahim'le Zenci yanaştılar kızlara, «Nasılsınız iyimisiniz» diye laf olsun diye sordular. Oralarda göremeyecekleri bir yerde birisi bulunabilirdi, onun için ihtiyatlı hareket ediyorlardı.

Kızlar İbrahim'le Zenci'nin yüzünden, «İşlerin yolunda gittiğini» anlamışlardır.

— Cemseden çamaşırlarımızı aldık, dedi Zenci.

— Bu akşam banyo yapmak istiyoruz da diye ilave etti İbrahim.

Kızlar, İbrahim'le Zenci'nin ne demek istediğini anlamışlardır. Çünkü cemsede çamaşırlar değil silahlarla bombalar bulunuyordu. Çamaşırlar hızların yanındaydı.

— Hadi bakalım bizim çamaşırları verin, sizin torbanızda olacak, dedi Zenci.

Kızlar, güldüler ve içeriye koştular, İbrahim'le Zenci etrafa bakındılar.

— Bizimkiler anladılar, cemseden aldığımız çamaşırların ne olduğunu, dedi İbrahim.

— Anlamazlar mı? bizden akıllı onlar, hele bu işleri, bizden âlâ anlıyorlar, diye ilâve etti Zenci.

Kızlar ellerinde çamaşırlarla geldiler. İbrahim'le Zenci torbalara çamaşırlarını yerleştirdiler.

— Bu akşam eğlence var her halde bu birlikte, dedi Zenci.

Kızlar bir birlerine bakıştılar, gülümsediler Nhung, Chau'ya göz kırptı, «eğlencenin ne olduğunu anlatmak istedi.»

— Biz de eğlencede bulunmak isteriz, diye cevap verdi Nhung.

— Biz size haber veririz eğlencenin olup olmayacağını, programını da, dedi İbrahim.

— Gidelim artık, dedi Zenci, İbrahim'e. Bu anda ihtiyar iki kadın da duvarın yanına gelmişlerdir, onlar in-

gilizce bilmedikleri için bu konuşmalardan bir şey anlamamışlardır.

İbrahim'le, Zenci kızlardan ayrılmışlar, torbaları ellerinde, keyifli keyifli kantinin yolunu tutmuşlardır.

Kızlar ve anneleri, evin içine çekilip durumu konuştular. İbrahim'le Zenci'nin konuşmalarına göre bu gece işe başlayıp bitireceklerdir. Kızlar ve iki ihtiyar kadın bu başaracakları işten ötürü hiç bir heyecan ve endişe duymamaktadırlar, hele korku onların yanına bile yaklaşamaz. Onlar ömürleri boyunca savaşların içinde çok badireler atlatmışlar, çok can kaybına uğramışlar, kan dökmüşlerdir. Fransızlara karşı amansız savaşlar vermişler, Amerikalılara karşı dünyanın en büyük kahramanlıklarını göstermişlerdir. Böyle kanlı hengameler içinde aralıksız, uygarlıkları için dövüşmüş bu insanlar elbetteki şimdi korkmayacaklar, bu işi de cesaret ve büyük bir azimle başaracaklardır.

İbrahim'le Zenci erlere ait lokalde bir müddet oturdular. Oradaki Amerikalı ve Güney Vietnamlı erlerle arkadaşlık ettiler, bunlardan da buradaki birlik hakkında en ince teferruatına kadar bilgi edindiler. Amerikalı erlerin, hatta çavuş ve subayların bir çoğu uyuşturucu madde kullanmaktadırlar, bu durumu da öğrenmişlerdir. Görünüşe göre buradaki ikmal birliği komutanının, uyuşturucu madde kullanılmaması için tedbir almış, sıkı emirler vermiş olduğu söyleniyorsa da, kendisinin uyuşturucu madde satışında rolü olduğu, bundan kazanç sağladığı da söylentiler arasındadır. Erlerin, nöbet yerlerinde rahatça uyuşturucu madde kullandıkları aşikârdır. Subaylar hemen her akşam, gece yarılarına kadar, bazan sabahlara kadar, içki içip kumar oynadıkları bilinen ve görülen bir hakikattir. İbrahim'le Zenci bütün bunları

öğrenmişler, bu durumun işlerini kolaylaştıracak olduğunu anlamışlardır, bundan memnundurlar.

Erlerin nöbet cedveli lokalin duvarında asılıdır, burada hangi erin hangi yerde hangi saatten hangi saate kadar nöbet tutacağı belirtilmiştir. Hatta subayların da nöbet cedvelinden bir örnek burada asılıdır. İbrahim'le Zenci, bu gece işlerini görecekleri saatte cephanelikte nöbet tutacak iki erin esrar içtiklerini öğrenince, onlarla nöbet tutacakları yerde bir esrar alemi yapmayı kararlaştırmışlardır. Meydana yakın bir yerde pilotların yatakhaneleri ile oturma salonları, bitişiğinde de her tarafı kontrolu altında bulunduran bir telsiz istasyonu vardır. Buraya çok önem verdikleri bellidir, kapısında «Girilemez» yazısı ve iki de silahlı nöbetçi vardır. Ne olursa olsun bu gece işi başarmaları lazımdır, çünkü aniden bir emirle uçaklar uçuşa kalkarlar bunun için de bütün subay ve erler ayakta bulunabilirler.

İbrahim'le Zenci, bu gece işi başarmaya karar vermişlerdir, bunun için de Nhung ile Chau'ya durumu bildirmeleri, onlara silah cephane vermeleri de lâzımdır. Hatta onların annelerine de silah verilmesi gereklidir. Bu kadınlar da çok iyi silah kullanmaktadırlar, iyi de nişancıdırlar.

Sigaraları ağızlarında er lokalinden çıktılar. Onlara nöbet veya herhangi bir vazife verilmemektedir. Onlar misafir sayılmakta, hem de buradaki subayların, çavuşların ve erlerin nazarında onlar birer kahramandırlar. Her tarafta serbest dolaşırlar, kimse onlara birşey soramaz, karışamazlar.

Ağır ağır, köyün içine doğru ilerlemeğe başladılar. Etraflarda kimseler yoktur, yalnız köyün içinde birkaç evde birliğin malzemeleri bulunmaktadır, ama o evler de kızların oturdukları eve epey uzaktadır. İbrahim'le

Zenci ne de olsa tedbirli hareket ederler, etraflarına bakarlar kimseler yoktur, köyün köpekleri bile buralarını terk etmişlerdir.

— Durum iyi İbrahim, bu gece işi bitirelim, dedi Zenci.

— Evvela nereden başlayacağız?

— Cephanelikten başlayalım, sonra da benzin ikmal depolarını, daha sonra da, telsiz binasını ve diğer binaların işini becerelim.

— Benzin depoları uzakta, dedi İbrahim.

— Benzin depolarının bulunduğu yerlere gitmeye lüzum yok. Depolardan benzin borularla hava meydanına gelmiyor mu, oradaki borunun musluğunu açıp benzini meydana boşalttık mı ateşleyince, ne depolar ne de meydandaki uçaklar kalır hepsi havaya uçar, dedi Zenci.

— Akıllısın be Glen, diye gülerek konuştu İbrahim.

— En sonra o işi yaparız, çünkü o iş biz kaçarken de olabilir.

— İki iş birden görülür hem benzin depoları hem de hava meydanındaki uçaklar değil mi? dedi İbarhim.

— Kaçmayı da tertiplememiz lâzım, dedi Zenci.

— Hava meydanındaki uçaklardan biriyle kaçacağız, öyle görüşmüştük ya. Benim Nhung, helikopter kullanmasını biliyor, dedi İbrahim.

— Evet, helikopterlerden birini hazırlamak gerekecek.

— Hazırlarız, okadar iş gördükten sonra onu da becereceğiz.

Kızların bulundukları evin önüne gelmişlerdir, sigaralarını tazelemek bahanesiyle durdular, gerilerine, etrafa baktılar, sonra hemen evin bahçesine girdiler. Kızlarla yaşlı kadınlar görmüşlerdir onları, iç kapıyı hemen açmışlardır. Hepsi odanın ortasında ayakta toplandılar.

— Bu gece işi bitireceğiz, saat tam 3 de birimiz buraya gelip sizi alacağız. Kimin ne yapacağını, işe nereden başlayacağımızı duruma göre kararlaştırmış olacağız, dedi İbrahim kızlara.

— Silah ve bombalar, şurada bir evin bahçesindeki kümeste, üstlerini eski tahtalarla örttük. Hava iyice kararınca siz onları buraya getirirsiniz. Biz şimdi önden çıkalım, biriniz bizim arkamızdan çıkın, silahların bulunduğu evi size gösterelim. Dikkatli olmak lâzım, her nekadar bizden şüphe edilmiyorsa da yine de tedbirli olmak lazım, dedi Zenci.

— Biz erzak almaya gideceğiz, biraz sonra dönüşte silahları oradan alırız, dedi Nhunk.

— Öyle çok iyi olur, dedi Zenci ve İbrahim'le kapıya ilerlediler, kızlar da. Bahçeden sokağa çıktılar, Chau geriden onları takip etti. İbrahim'le Zenci silahları sakladıkları evin önüne gelince durdular, Chau'ya evi işaret ettiler, sonra ilerleyip, uzaklaştılar oradan.

İbrahim'le Zenci, bombalayıp havaya uçuracakları yerlere bir daha bakmak maskadıyla garajların yanından geçip, evvel telsiz istasyon binasını ve pilotların yatakhaneleriyle dinlenme salonlarının bulunduğu yerleri incelediler. Hava meydanına ilerlediler, buradaki nöbetçilerle karşılaştılar. Nöbette konuşmak yasak olmasına aldırmadan sokuldular yanlarına. Biraz ileride «Sigara içilmez, ateş yakılmaz» yazısı asılıdır. İbrahim'le Zenci bu yazıyı gördüler. Zenci nöbetçiye gülümseyerek baktı.

— Ooooo... Buralarda sigara içilmez demek, ben de sigaramı yakacaktım, dedi.

— İçilmez ya, yasak, dedi nöbetçi.

— Ne varmış yani içilmeyecek? Her yerde böyle yasaklar, yasak yazıları vardır ama hemen parlayacak birşey yoktur, dedi Zenci.

— Yooo, burası öyle değil, burada var. Bak ileride benzin depolarından, sarnıçlarından gelen borunun musluğu gözüküyor işte. Bak üstünde kırmızı boya ile çarpı işareti var ya, işte o sarnıçtan gelen benzin musluğu bir ateş aldı mı yer yerinden oynar, bütün sarnıçlar havaya uçar, biz de yok oluruz. Anladın mı şimdi arkadaş? dedi Nöbetçi.

— Anladım, eh, biz de burada içmeyiz, başka yerde içeriz sigaramızı, diye cevap verdi Zenci gülerek.

Nöbetçilerin yanından ayrıldılar. Öğreneceklerini öğrenmişlerdi, hem de esaslı. Hava meydanındaki uçaklara da dikkat ettiler, meydanda yirmiye yakın jet uçağı, beş tane de B—52 dev bombarduman uçağı ve birkaç tane de helikopter muntazam sıra halinde idiler.

Meydandan epey uzaklaştıktan sonra sigaralarını yaktılar, kantine doğru keyfli keyfli ilerlediler. Kantine girdiler, birer kutu kibrit aldılar. Çakmakları vardır ama, aksilik bu ya tam istendiği zaman çakmaklar yanmamakta inat ederse o zaman kibrite baş vuracaklar. Lokale geldiler birer sütlü kahve söylediler, nöbetten dönen erler muhakkak buraya uğrarlar, birşeyler içerler, oturup çene çalarlar. Ekseri konuşmaları da, münasebette bulundukları kadınlara aittir. Anlattıklarının çoğu da yalandır, kendi yalanlarıyla kendileri eğlenip teselli olurlar. Bir de dedikodu yapmakta hünerlidirler, daha çok savaşın dedikodusudur bu.

Köşede kümelenmiş Güney Vietnamlı erlerle Amerikalı erler münakaşa ediyorlardı. Bir Amerikalı er karşısındaki Güney Vietnamlı ere yüksek sesle bağırıyordu.

— Sizi Vietkonglardan kurtaralım diye ta Amerika'dan buraya ölmeye geldik be. Burada, Allahın kırında sizin için, karımızdan çocuklarımızdan uzak yaşıyoruz hep sizin için.

— Gelmeseydiniz, sizin çıkarınız olmasa gelir misiniz, sizi bal mumuyla mı davet ettik? Siz Amerikalılar buraya geldikten sonra Vietkonglar bize daha da çok saldırmaya başladılar. Biz iki taraf hep Vietnam insanlarıyız, siz Amerikalılar bizi birbirimizden ayırdınız. diye, Amerikalı ere bağırdı Güney Vietnamlı er.

Amerikalı er, çileden çıkmıştır, karşısındakini sokmak isteyen bir yılan gibi boynunu uzatarak bağırır :

— Sus, sus be, biz Amerikalılar geldik te insan olmayı öğrendiniz ulan, dedi.

Güney Vietnamlı er, birden ayağa fırladı yumruğunu masaya vurdu bağırmaya başladı. Amerikalı er ağzına tıkaç tıkılmış gibi birden sustu.

— Siz, siz mi insanlığı öğreteceksiniz bize? Siz Vietnam'a orospuluk, pezevenlik, zehir getirdiniz. Namuslu Vietnam kadınlarına saldırmak insanlık mı be? Yuh size, dedi.

— Kendine gel, şikâyet edersem ne olursun biliyor musun? dedi yavaştan Amerikalı er.

— Durma, haydi hemen şikâyet et. Benim korkum mu var be. Şikâyet edeceğin o pezevenklerin de hepsinin anasını 'S.....' diye daha da hızlı bağırdı Vietnamlı er.

Gözleri şimşek gibi çakıyordu. Belki silahı yanında olsa Amerikalı eri yere serecek, belki de bir çok Amerikalı ere ateş edecektir. Amerikalı ere esaslı bir hamle yaptı ama, arkadaşları kollarından yakalayıp yerine oturttular. Arkadaşlarından biri de kulağına eğilip konuştu.

— Otur, sinirlenme. Senin kadar biz de biliyoruz bu Amerikalıların orospuluklarını, ama şu işin sonu geldi herhalde diyoruz da götümüzün üstüne oturuyoruz dedi.

Amerikalı er, yanındaki arkadaşlarıyla birer sigara

yaktılar, Amerikalı durgunlaşmıştı, etrafına bakındı sonra hafiften, konuşmaya başladı.

— Ben sanki gelmek istedim mi buralara, bu savaşa girmek istedim mi? Gönderdiler işte geberesi herifler.

Başka bir Amerikalı er de, arkadaşının konuşmasına şunları ekledi.

— Kim ister be bu lüzumsuz savaşa gelmeyi (142) «Ben buraya gelmeden evvel başka taraftaydım. Benim geldiğim yerde savaş istemeyen erler iki Amerikalı generali vurdular. Ben de o taburdaydım, ben o anda nöbette olmasaydım be de işe karışacak hapis edilecek mahkemeye verilecektim. Beni de sürgün ettiler buralara anladınız mı? Merak etmeyin Vietnamlılar, biz Amerikalılar çoğumuz bu harbi istemiyoruz, Amerika'da şimdi bilin ki Vietnam savaşı aleyhinde Beyaz Saray önünde nümayiş var, bütün dünya kınamakta bu harpten dolayı Amerikalıları, yani bizleri. Ne yapalım bilmem ki? İşte lüzumsuz adam öldürüp, ölüyoruz, dedi.»

İbrahim'le Zenci birbirlerine bakıştılar. Bu münakaşa ve konuşmaları dikkatle dinlemişlerdir. Bu suretle bu işittikleriyle de kendilerinin tutumundaki haklılıkları belirmiş oluyor. Gerek Amerikalı gerekse Güney Vietnamlı erlerin bu harbi istemedikleri anlaşılıyor. Demek oluyorki, Vietnam savaşının harp sanaii fabrikatörlerinin çıkarları için yapıldığı, Amerikan yetkililerinin de bu çıkarcıların hesabına hareket ettiği anlaşılıyor. Amerikan halkı ve dünya kamuoyu bunu anlamış duruma gelmiştir.

Şimdi burada Amerikalı ve Güney Vietnamlı erler arasında bu harbin aleyhtarlığı konuşulup ileri sürülür-

(142) Cumhuriyet Gazetesi, 11/Ocak/971

ken (143) «Vaşington'da yarım milyon kişi toplanarak yürüyüş yapmış, Vietnam savaşlarını protesto etmiştir.» «San Francisco'da da Vietnam savaşları aleyhinde gösteriler yapılmış, gösterilere 70 bin kişi katılmıştır.» «Anadolu Ajansının Saygon'dan bildirdiği gibi Amerikan askerleri Vietnam savaşına gitmeyi red etmektedir ve bunun için de savaş divanına verilmekteler.»

Bu durumlar 1970 yılında olanlardır ondan evvel ve son zamanlarda Amerikada ve dünyada baş gösteren Vietnam savaşı aleyhtarlığı, Amerika'yı suçlama ve protestolar, basında, radyo ve televizyonlarda en çok sözü edilen olay durumuna gelmiştir. Vietnam cephesindeki Amerikalı erler insanlıklarını kaybedip acaip ve islahı mümkün olmayan birer yaratık haline gelmektedirler. (144) «Vietnam cephesinde bunalım, Amerikan erlerini, subaylarını kahredici bir perişanlığa sürüklemekte, iradelerini kötü yönlerin içinde tarumar etmektedir.» Haksız bir savaşı sürdürmek, insanların ötesinde hiçler uğruna ölüme göndermek, sonunda bir orduyu yozlaştırır. Amerikan Newsweek dergisi Vietnam'daki Amerikan ordusunu inceliyor — Ocak 1971 — ve az çok yukarıdaki sonunca yarıyor. Araştırmanın yansıttığı gerçekler bir hayli ilgi çekici.

Pantagon'dan alınan resmî bilgilere göre, sayıları 340 bini bulan Vietnam'da görevli Amerikan askerlerinin yüzde 60'ı bugün sürekli olarak uyuşturucu madde kullanıyor. Emirlere uymamak ise askerler arasında oldukça yaygın bir eylem, artık kimse canını tehlikeye atmak istemiyor. Askerlerini tehlikeli görevlere süren subayların

---

(143) Cumhuriyet Gazetesi, 18/1/970 25/4/971 — 26/4/971
(144) Cumhuriyet Gazetesi 18/10/971 — 11/1/971 Çetin Özbayrak.

kulaklarının dibinde sık sık kurşunların vızıldadığı da bir başka gerçek.

İncelemelerin ortaya oyduğu olaylardan anlaşıldığı kadariyle, Amerika'daki evinden, okulundan zorla alınıp Vietnam'daki vahşi ormanlara itilen gençler, bugün büyük bir bunalımı yaşıyorlar. Gerek ölme gerek öldürme korkusunun yer ettiği kafalar çıkış yollarını esrar ve eroin ve de morfinin yer ettiği geçici düşlerde arıyorlar.» «Subaylar da düştükleri durumu saklamıyorlar. Herşey açık-seçik söyleniyor. (Tehlikeli bir göreve eskisi gibi adam göndermek, şimdi bir hayal) diyorlar.

Daha okul sıralarında, savaşa karşı bilinçlenen gençler, Vietnam'a doğru yola çıkarken, soğuk yüzlü ölümün korkusuyla doluyor. Kafalarında bir tek düşünce soluksuz kalana dek büyüyor. Düştükleri tuzaktan kurtulmak. Amaçsız, anlamsız bir savaşı istemeyenler, Vietnam'ı gerçekten bir tuzak olarak görüyorlar.»

Amerika yetkilileri bu savaşta Vietnam halkı için nekadar zararlı oldu ise, kendi insanları için de daha fazla zararlı olmuştur, olmaktadır. Bu durum bütün açıklığı ile ortaya dökülmüş, Amerika için dünya efkârında nefret, ulusların yetkililerinde de itimatsızlık yaratmıştır. (145) «1968 ekiminde Vietnam harbini protesto için düzenlenen bir mitingde konuşan Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarında dövüşen Amerikalı Tuğgeneral Hugh B. Hester Vietnam harbinin (Gayri meşru, gayri ahlâkî, caniyane) olduğunu söylemiş ve konuşmasını şöyle tamamlamıştır.» Güney Vietnam liderleri baştan sona kadar birer casusturlar.» «Kuzey Vietnam lideri Ho Chi Minh bir vatanseverdir, bir mütecaviz değildir. Lincoln Amerika'yı birleştirmek için ne kadar hak sahibi olmuşsa, Ho Chi

(145) Milliyet Gazetesi 29/10/968

Minh de memleketini birleştirmek için o kadar hakka, hatta daha fazlasına sahiptir.» demiştir.

Amerika'nın Vietnam'daki bu savaşa girişini, tutumunu ve bütün buradaki hareketlerini, yine Amerikalı ve söz sahibi, bilinçli kimseler denetlemekteler, böyle neticelere varmaktalar.

Vietnam savaş suçluları hiç kimse değil, Amerika yetkilileridir.

İbrahim'le Zenci, Amerikalı erlerle Kuzey Vietnamlı erlerin bu kavgasını, asabi hareketlerini olağan karşılamaktalar. Bu erler bu haksız savaşın içinde ne korkunç olaylarla karşılaşmışlardır. Kimbilir ne kadar çocuk, yaşlı, genç insan öldürmüşler, kanlı insan cesetlerine rastlamışlardır. Bunların nedenini bilmeden, bu sahnelerin korkunçluğunu, şimdi belki daha içlerini yırtan bir acıyla anlatmaktalar. Belki de bunları düşündükçe, bu kanlı, vahşi sahneleri gözleri önüne getirdikçe ürpetmekteler, asabi bir bunalıma kendilerini kaptırmaktalar ve bundan dolayı da birbirlerine çatmaktalar.

İbrahim'le Zenci, ortalığın yatışmasına yardım ettiler, onların aralarındaki boş sıraya oturdular.

— Haklısınız, ikiniz de haklısınız çocuklar, harp, ölmek, veya öldürmek demektir. Bu durum insanı asabi yapar, ama bir düzen vardır askerliğin düzeni, şartı : üslerin verdiği vazifeyi yapmak. Harp insanın asabını bozan şeydir elbette, ama bunun için birbirinize çatmak olmaz. Haydi size birer sütlü kahve ısmarlayayım da, aranızda birşey geçmemiş gibi konuşun, dedi Zenci, sonra orada hizmet eden ere seslendi :

— Hadi şurada oturan bizlere, bütün arkadaşlara benden birer sütlü kahve getir, dedi. Sonra da İbrahim'le bakıştılar.

— Hergün birkaç def'a böyle kavgalar olur bu meseleler üzerine, hatta döğüş de edilir, dedi Amerikalı erlerden biri.

— Neden oluyor bu? diye safiyane sordu İbrahim.

— Neden olacak, bu harp saçma bir harp te ondan. Bunu hepimiz biliyoruz, kimlerin bu savaşı böyle düzenlediklerini de biliyoruz. Onlara çatamıyorlar, hırslarını birbirlerinden almağa çalışıyorlar. Ulan gitsene başkomutana, yahu Başkan Nikson'a, yapış yakalarına «Bizim işimiz ne bu Vietnam'da, elin memleketinde?» diye bağır, marifet bunu yapmaktadır değil mi? dedi, diğer bir Amerikalı er.

— Doğru, ama boş ver bırakalım bunları da şu savaşın bir an evvel bitmesine bakalım, dedi Zenci.

Sütlü kahvelerini yudumlamaya başladılar. Münakaşa eden Amerikalı erle Güney Vietnamlı er susuyorlardı başları önlerinde.

— Sizlerin nöbetiniz yok galiba, nöbet olsa kavga da olmaz, çünkü ayrı olursunuz bir birinizden, dedi yanındaki Amerikalı ere Zenci.

— Buradakilerin, hepimizin gündüz nöbetimiz bitti bir daha gece yarısı nöbetteyiz, diye cevab verdi er.

Dışarıda yağmur serpelemeye başlamıştır. Sert bir rüzgâr da esmektedir. Yağmur damlaları kamçının ucu gibi insanın suratına çarpmaktadır. Dışarıdan içeriye girenler havayı böyle anlatırlar.

Zenci kalktı, kapıdan dışarıya baktı, sonra İbrahim'in yanına döndü.

— Yağmurla beraber soğuk bir rüzgâr esiyor, hava bozdu, dedi.

İbrahim'le Zenci bakıştılar,

— Ne olursa olsun, savaş durmaz, silahlar, bombalar patlar dostum, dedi İbrahim.

İbrahim bu konuşmasıyla, «Ne olursa olsun bu akşam işi başaracağız» demek istemiştir.

Amerikalı bir er cevap verdi İbrahim'e :

— Daha kötü havalarda ne savaşlara girdik, neler oldu. Elbette savaş durmaz yağmur yağıyor rüzgâr esiyor diye, dedi.

— Dışarıda nöbet fenadır böyle havalarda, benim nöbetim bu gece cephanelikte, battaniye alıp giderim, orada bir kenara büzüldüm mü, sabah ayağa dikilirim ancak, dedi Güney Vietnamlı er.

— Ben de uçak meydanındayım nöbette, orası cephanelikten rahattır. Oradaki ambulansın içine girip yatağa uzandım mı bir Beyaz Saray uykusu çekerim, dedi Amerikalı er.

— Subaylar falan kontrol etmez mi nöbet yerlerini, dedi Zenci.

— Oooo... Ne gezer. Subaylar, çavuşlar evvela içkiye sonra da kumara oturdular mı yerlerinden kımıldamazlar. İçkiyi fazla alanlar da ölü gibi yatarlar. Niye rahatlarını bozsunlar. Hele böyle havalarda yerlerinden kımıldamazlar, diye konuştu diğer bir Amerikalı er.

O sırada, Amerikalı bir er içeriye girerek konuştu.

— Artık bizim ilâçlar da fiyatlandı, dedi.

— Buldun mu ona bak, fiyat meselesi mühim değil, dedi İbrahim'le Zenci'nin yanındaki Amerikalı er.

— O da öyle ya, diye konuştu dışarıdan gelen er.

— Bana da alaydın, diye dışarıdan gelen ere konuştu başka bir Amerikalı Er.

— Aldım aldım, merak etme, diye cevabı kondurdu dışarıdan gelen.

— Nedir o fiyatlanan şey, diye yanındaki Amerikalı ere sordu İbrahim.

— Anlaman lâzım be ahbap: eroin. Biz onu kullanırız, bazıları da esrar. Ama esrar yaramaz, öteki beyazlar iyi, dedi.

— Burada onları kullanan çok galiba dedi Zenci.

— Çok ta laf mı, hemen bütün Amerikalı erler. Ama Vietnamlıları da alıştırdık, biz daha Amerika'da başlamıştık. Siz kullanmaz mısınız? dedi Amerikalı er.

— Kullanıyorduk, ama Saygon'da birkaç def'a bulduk buralara, cepheye gelince bulamadık, diye konuştu Zenci.

— Merak etmeyin burda size de buluruz, dedi Amerikalı er.

Amerikalı erler hatta çavuş ve subaylar yalnız Vietnam'da bulunanları değil, bütün Amerika'da uyuşturucu madde iptilası alabildiğine çoğalmaktadır. Söylentilere göre yetkililerle işbirliği ve sıkı temas kuran kimseler uyuşturucu madde kaçakçılığını pervazsızca yapmakta, bundan büyük kazançlar elde etmektedirler. (146) «1972 yılında A.B.D. sağlık müfettişlerinin yayınladığı son rapora göre, Amerika'da her altı saatte bir kişi eroin yüzünden ölmektedir.

Kurbanların yaş ortalaması 25 tir. Ölüme, yalnız yüksek dozda eroin almanın değil, eroin etkisi altında meydana gelen enfeksiyonların, kötü beslenmenin, cinayetlerin, intiharların ve kazaların yol açtığını belirtmektedir.»

Amerika'da uyuşturucu madde kaçakçılığı, bu zehirlerin kullanılmasına dayanmaktadır. Amerika yetkilileri bunun kaçakçılığını ve kaçakçılara yardımını yapmaları Amerika halkı için gün geçtikçe çoğalan bir fe-

(146) Yeni Ortam Gazetesi 24/10/971 — Yeni Asır İzmir 25/10/972.

lâket kasırgası halini almaktadır. (147) «Dünyanın en büyük gangsterlik teşkilâtı olan Mafia ile Nevyorkta yüz den fazla polisin, ve ayrıca kimlikleri açıklanmayan pek çok politikacı ve hakimin işbirliği yaptıkları ortaya çıkmıştır.» Bu ortam içerisinde Amerika'da elbetteki uyuşturucu madde ticareti ve içimi pervasızca devam eder.

Hava iyice kararmaya başlamış, yağmur ve soğuk rüzgâr daha fazlalaşmış, şiddetini arttırmıştır. Bu durum İbrahim'le Zenci'nin işini daha kolaylaştıracaktır, çünkü dışarlarda kimseler bulunmaz bu havada.

Yemeklerini yedikten sonra, kantinde kahvelerini, çaylarını içerlerken, Zenci cephanelikte nöbet tutacak erin kulağına eğildi :

— Keyiflenecek birşey bulabilir miyiz, dedi.

— Eroin mi, esrar mı, diye sordu er.

— Hangisi olsa olur.

— Bende var, üçümüze yeter.

— Nerede olacak bu iş peki?

— Ben gece saat üçte cephanelikte nöbetteyim, oraya gelin, orada bir âlem yaparız.

— Gören olmaz mı?

— Yok be, herkes ayni işi yapıyor, köyün içindeki yoldan gelin cephaneliğe, saat üçü biraz geçsin. Ben tam üçte nöbeti teslim alacağım, dedi er.

İşler yolunda gidiyordu. İbrahim'le Zenci birer sigara yaktılar. Şimdi dışarıya çıkmaları, kızları görmeleri lâzımdır. Ama bu havada dışarıya niçin çıkacaklardır? Kötü havada dışarıya çıkıp gezmek elbetteki acaip kaçar, şüphe de uyandırabilir.

Zenci ayağa kalktı, etrafına bakındı, herkes kendi

---

(147) Günaydın Gazetesi 27/10/972,

dalgasındadır burada ama yine de dikkatli, tedbirli olmak lâzımdır.

— Yatakhaneye gidelim birşeyler alıp giyelim hava soğuk, yağmur da var, dedi yüksek sesle İbrahim'e.

— İyi olur, dedi yanlarındaki Amerikalı er.

İbrahim de ayağa kalktı, dışarıya çıktılar. Hakikaten dışarda müthiş bir soğuk vardı, yağmur da yağıyordu.

Evvela yatakhanelerine uğradılar, orada da birkaç er vardı, onlarla da selâmlaştılar. Kazaklarını giydiler, sonra sigaralarını yakıp dışarıya çıktılar. Ortalık zifiri karanlıktır, kimseler de yoktur meydanlarda. Subayların lokalinde ışık bolcaydı. Binalardan başka yerlerde ışık namına birşey gözükmüyordu. Zaten dışarıdan ışıkların gözükmemesi için, ışıklı yerlerin maskelenmesi için sıkı sıkıya emirler verilmiştir, ama buna pek aldırış eden olmuyordu herhalde.

Karanlığın içine daldılar, sigaralarını da söndürdüler, arka yoldan köyün içine doğru ilerlediler. Biraz sonra kadınların bulunduğu eve geldiler. Kadınların gaz lambaları vardır ama yakmazlar. Onlar da kendi planlarına göre böyle hareket ederler elbette. Bahçe kapısından içeriye girdikleri zaman Chau ile karşılaştılar. Zenci hafiften sordu ona.

— Bu havada dışarıda ne arıyorsun?

— Sırayla nöbet tutuyoruz, sizi kolluyoruz, dedi.

İbrahim'le Zenci, Chau'yu takip edip odaya girdiler. Nhung ve iki ihtiyar kadın odanın içinde karanlıkta ayaktaydılar. Adeta harekete hazırdırlar.

— Silahlarla bombaları buraya getirdiniz mi? diye sordu İbrahim.

— Getirdik. Dışarıda bir yere saklamıştık ama yağmur yağmaya başlayınca içeriye aldık, öteki odaya sakladık, diye cevap verdi Nhung.

— Silahlar dört tane, biz se altı kişiyiz, dedi Nhung.

— Annelerinizle siz silahları alacaksınız, biz kendimize silah tedarik ederiz, dedi İbrahim.

— Bizim bol silahımız cephanemiz var, karargâhtaki bütün silah cephaneler bizim, dedi Zenci. Gülüştüler hepsi.

— Ne yapacağımızı şimdi konuşalım, dedi İbrahim Zenci'ye.

— Bizimkilerle anneleri, bombaları torbalarına koyacaklar, silahlarını da ellerine alacaklar, bizi bekleyecekler burada. Evvela hava meydanındaki nöbetçinin işini göreceğiz ve meydandaki helikopterlerden birini, işimizi bitirdikten sonra kaçmak için ayarlayacağız, dedi Zenci.

— Mademki hava meydanını ateşe vereceğiz, helikopteri oradan çekmek lâzım. Bu nasıl olacak? diye sordu İbrahim.

Biraz düşündüler, odanın içini tam bir sessizlik kaplamıştı. Zenci elini İbrahim'in omuzuna koydu.

— Tamam be İbrahim, buldum nasıl olacağını. Biz buradan uzaklaşmak için helikoptere binmeyecekmiyiz, havalanınca uçaktan meydana bir iki bomba sallarız, meydana akıttığımız benzinler hemen parlar, mesele de hal edilmiş olur, dedi.

Nhung ile Chau, «Evet, evet öyle daha iyi olur» dediler. İbrahim Zenci'nin karanlıkta parlayan gözlerinin içine bakarak konuştu :

— Çok akıllısın be karaoğlan, oldu bu iş. Şimdi ne yapacağız?

— Biz ikimiz gidelim, ama daha evvel saatlarımızı ayarlayalım. Tam üçte biz buraya gelir sonra da hep beraber buradan işe başlamak üzere çıkarız, dedi Zenci. Hepsi fosforlu saatlarını, Zenci'nin saatına göre ayarla-

dılar, çünkü Zenci'nin saatı kantindeki nöbet cedvelinin üstündeki saata göre ayarlıdır.

İbrahim'le Zenci tam dışarıya çıkmaya hazırlanırken, uçak sesleri işitildi, kızlarla beraber bahçeye çıktılar havaya baktılar, uçaklar meydanın üzerinde tur yapmaktadır, aydınlatılan meydanın ışıkları da görülmektedir. Bunlar dört tane Amerikan Jet uçağı idi.

— Vay canına be, bunlar da nereden çıktı? Bu hesapta olmayan şey, işimizi aksatacaklar, dedi Zenci.

— Allah kahretsin, dedi Nhung.

— Aksilik, diye konuştu Chau.

— Geç te olsa biz işimizi yapacağız, dedi İbrahim.

Hepsi, gözleri havada, uçakları takip ediyorlardı, uçakların ışıkları parlayıp sönüyordu, sonra birer birer meydana indi uçaklar. İbrahim'le Zenci ve kızlar bir bakışta bunların bombardıman Jet uçakları olduğunu anlamışlardır.

— Biz gidip durumu öğrenelim, dedi İbrahim.

Zenci, kızlara döndü :

— Siz hazırlıklı olun, bizi bekleyin, dedi ve İbrahim'le beraber bahçe kapısından sokağa çıktılar karanlıkta ilerlediler.

Yatakhaneye geldikleri zaman bütün erler ayaktaydı, birkaçı da yataklarında yoktular.

— Ne oluyor, herkes ayakta, dedi Zenci koğuş nöbetçisine.

— Dört jet uçağı daha geldi, galiba yine Hanoi'ye büyük bir hava taarruzu yapılacak, diye cevap verdi nöbetçi.

— Nerden çıktı bu belâlar be, yataklarımızda güzel güzel uyuyorduk, dedi Güney Vietnamlı bir er.

— Sizi meydanda vazifeye mi çağırıyorlar, dedi erlerden birine İbrahim.

— Meydandan geliyoruz be, uçaklar indi, sıraya girdi, pilotlar da yattılar bile, diye konuştu er.

Koğuşun kapısından üç er içeriye girdi, bir tanesi girerken konuşuyordu :

— Sanki bize bir iş varmış gibi uyandırdılar bizi, «marş marş hava meydanına», biz gidinceye kadar uçaklar indi de yerlerine yerleşti, dedi.

— Jetlerin içi bombalarla dolu, inerken patlama falan olursa biz söndürme, adam kurtarma işini göreceğiz, mesele o, dedi diğer er.

— Aldırma, yatalım be, yatalım, diye konuştu diğer er.

Erler soyunup yatmaya başladılar. Koğuş nöbetçisi sigarasını yakmış, keyifli keyifli koğuşun içinde dolaşıyordu, sonra yüksek sesle konuştu.

— Hey bana bakın üç nöbetine gidecekler yatmasın, saat üçe geliyor ha, dedi. Yine sigarasını tüttürerek gezinmeye başladı.

— İşin ne senin? Saat üçte uyandırırsın nöbeti olanları, dedi gülerek erlerden biri.

İbrahim'le Zenci bakıştılar, sonra cephanelik nöbetine gidecek erin yanına sokuldular, bir sigara ikram ettiler, birer de kendileri yaktılar.

— Bu akşam senin yanına gelecek miyiz arkadaş, dedi Zenci.

— Elbette geleceksiniz, öyle konuştuk ya.

— Uçaklar geldi de, dedi Zenci.

— Onlardan bize ne, uçuşa kalkıncaya kadar kimseye iş yok, biz keyfimize bakarız.

— Uçuşa kalkma falan olursa?

— Yok be, öyle birşey olsa çok evvelden hazırlık yapılır, baksana öyle birşey var mı ki, meydanın ışıkları da hemen söndürüldü, dedi er.

Yanlarına koğuş nöbetçisi sokuldu, Zenci hemen ona da bir sigara ikram etti.

— Tazele be arkadaş, tazele, dedi.

— Tazeleyelim bakalım, sizin uykunuz yok, uyuyamıyorsunuz anlaşılan. Olur öyle şeyler, az zaparta atlatmamışınız, onun tesiri bu sizdeki uykusuzluk. Cephanelik nöbetçisiyle dumanı çektiniz mi unutursunuz olanları, keyfe dalarsınız, diye konuştu koğuş nöbetçisi.

— Eh, öyle olacak artık, diye cevap verdi Zenci.

İbrahim'le Zenci'nin edindiği bu bilgilere göre, bu gece işi becereceklerdir, hem de 4 jet uçağı fazlasıyla.

İbrahim'le Zenci, bakıştılar, sonra yataklarına doğru ilerlediler, Cephanelik nöbetçisinin yanından geçerken de.

— Biz yataklarımıza uzanıyoruz, uyursak sen nöbete giderken bizi uyandır, dedi Zenci.

— Olur, merak etmeyin, dedi cephanelik nöbetçisi.

Elbiseleriyle yataklarına uzandılar. Koğuşu tam bir sessizlik kaplamıştır, yalnız koğuş nöbetçisi arasıra tur yaparken bu sessizliği bozmaktadır.

(148) «Amerikan hava kuvvetleri Kuzey Vietnam'a hava akınlarını şiddetlendirmiştir. B—52 bombarduman uçaklarından kurulu filolar Kuzey Vietnam üzerine bir günde 15 akın düzenlemiştir. Saldırıların büyük kısmı askerden arınmış, sivil halkın bulunduğu bölgelere yapılmıştır.»

Onun için Kuzey Vietnam Kurtuluş Ordusu Başkomutanlığı, bütün birlikler ve halka bu saldırılara karşı koymaları için alarma geçmiştir. Onun içindir ki Amerikan uçaklarının yığnak yaptığı meydanları, cephanelikleri bütün ikmâl depolarını havaya uçurmak için taktik-

(148) Milliyet Gazetesi 14/2/972.

lere baş vurmuştur. İşte İbrahim'le Zenci ve kadınlar böyle bir vazifeyi üzerlerine almışlar, şimdi bulundukları Amerikalılara ait bu hava meydanını ve benzin ve cephane depolarını bombalayacaklar, havaya uçuracaklardır.

Saat gecenin üçüne gelmektedir. Nöbete gidecek erler hazırlanmaktalar, İbrahim'le Zenci, yataklarına uzanmışlar, fakat uyumamaktadırlar. Gözleri kapalı koğuştaki konuşmaları dinlemekteler, arasıra da gözlerini aralayarak bakmaktadırlar.

Cephaneliğe gidecek nöbetçi, İbrahim'le Zenci'nin ayaklarından dürtekledi.

— Haydi bakalım ahpaplar kalkın, ben gidiyorum, siz biraz sonra gelin, dedi.

Cephanelik nöbetçisi, paltosunun yakasını kaldırdı, elinde silahı koğuştan dışarıya çıktı. İbrahim'le Zenci de yataklarında doğruldular, birer sigara yaktılar, bir de koğuş nöbetçisine verdiler.

— Nöbetçileri nöbet yerine devriyeler götürmez mi, dedi Zenci.

— Evvelce öyle yapılırdı. Öyle olması lâzım ama, aldırma, azlıkız burada nöbete adam zor bulunuyor zaten, dedi koğuş nöbetçisi.

Nöbet alacak erlerin hepsi koğuştan çıkmışlardır. İbrahim'le Zenci nöbetten dönen erler koğuşa gelmeden buradan çıkmaları lazımdır, daha kızların yanına da gideceklerdir. Atladılar yataklarından aşağıya.

— Kafayı bulacaksınız ha, dedi koğuş nöbetçisi.

— Ne yapalım, can sıkıntısı, dedi İbrahim.

— Benim de bir dişlik nafakam var, ben de onu dumanlayacağım pencere kenarında, diye konuştu nöbetçi.

İbrahim'le Zenci, koğuştan dışarıya çıktılar. Etraf zifiri kaaranlıktır. Meydanlarda kimse gözükmemektedir,

zaten karanlık da görmeye mani olmaktadır. Cephanelik yoluna doğru biraz gittikten sonra sola sapıp köyün içine doğru ilerlediler. Kızların evinin bulunduğu dar sokağa girdiler, etraflarına iyice baktılar. Ortalıkta kimseler olmadığı gibi bir kıpırtı da yoktu. Bir ara İbrahim durakladı, Zenci'ye baktı.

— Ne? Ne oldu? diye sordu Zenci.

— Bizim bu işi başarmamız için erlerden bir kaçını öldürmemiz icab edecek herhalde. Bunu nasıl yapacağız? Bunu istemezdim, dedi İbrahim.

— Ben de istemem ama, mecburuz arkadaş, başka çare yok. dedi Zenci ve ilerlemeye başladılar.

Eve geldikleri zaman kızlar ve anneleri hazırdırlar silahları da ellerindedir.

— Tamam, dedi Zenci.

— Biz de hazırız, dedi kızlar.

— Evvela uçakların yanına gideceğiz, kaçacağımız helikopteri garantiye alalım. Sen uçağı kullanacağına göre durumu gör bir def'a, dedi Zenci Nhung'a.

— Olur, diye cevap verdi Nhung.

— Hemen gidelim, dedi İbrahim.

Zenci bir ara sokağa çıkıp bakındı, etrafı kontroldan geçirdi, sonra hemen geriye döndü.

— Haydi gidelim, dedi Zenci ve kapıya doğru ilerledi sonra kızlara döndü.

Köyün dışına çıktıkları zaman, etrafı dinlediler, kimden tek sıra bizi takip edeceksiniz, yalnız biraz geriden, dedi Zenci ve dışarıya doğru yürüdü, onu İbrahim takip etti. Sokakta biraz ilerledikleri zaman kızlar ve anneleri de evden çıkıp onları takip etmeye başladılar.

Köyün dışına çıktıkları zaman, etrafı idnlediler, kimseler yoktur ortalıkta. Yağmur da dinmiştir soğuk bir rüzgâr esmektedir. Fundalıklı bataklık bir yerden ilerle-

meye başladılar, silahların demir kısmının parlayıp etraftan görülmemesi için kızlar ve anneleri silahlarını bezlerle örtmüşlerdir. Zenci ile İbrahim daha evvel helikopterlerin yerini görmüş olduklarından gidecekleri yeri bilmektedirler, yalnız bu yol meydana biraz ters düşmektedir ama, daha emin bir yoldur. Bataklıktan çıkmışlar düzlüğe gelmişlerdir. Hava meydanı biraz ilerilerindedir, uçaklar tamamen görülmektedir. Helikopterler de tam karşılarındadır. Bunun bir tehlikeli yanı var, Pilotların yatakhane ve lokalleri ile telsiz binası bu gidecekleri yere çok yakındır. İbrahim Zenci'den biraz geri kaldı, kızlara emekleyerek ilerlemelerini işaret etti. İbrahim'le Zenci de emekleyerek ilerliyorlardı.

Helikopterlerin yanına geldiler. Ortalıkta nöbetçi falan yoktur. Yan taraftaki binaların pencerelerinden hafif ışıklar çizgi halinde görülmektedir. Nöbetçinin meydandaki ambulansın içine girip yattığını biliyorlardır ama yine de tedbirli olmaları lâzım. Hepsi uçakları kendilerine siper ederek yere uzandılar yan yana. Zenci yanındakilere bir işaret yapıp yanlarından ayrıldı, meydanı aydınlatan elektrik kofrasına doğru ilerledi, meydanı aydınlatacak elektrik kofrasını söktü ve içindeki teli kesti ve yine yerine yerleştirdi. Artık bu arıza giderilmeden meydanı aydınlatacak lambaların hiç biri yanmaz. Zenci, hemen geriye döndü.

— Haydi şimdi işimiz bittikten sonra bineceğimiz helikopteri ayarlayalım, yakıtına, işleyip işlemediğine de bakalım, dedi.

— Ben gidip şu kenardakine bakayım, dedi Nhung ve emekleyerek, önlerindeki bir helikoptere yanaştı, içine girdi, çabucak kontrolunu yaptı. Helikopterin yakıtı boldur ve herhangi bir arızası da yoktur. Derhal geriye döndü ve durumu işaretle anlattı yanındakilere.

Zenci kendisini takip etmelerini işaret etti ve emekleyerek uçakların arasından ilerledi onu diğerleri takip ettiler. Biraz sonra derince kazılmış siperlere geldiler, siperlerin içine girdiler.

— Biz nöbetçinin işini bitirelim, dedi Zenci İbrahim'e.

— Biz? dedi Nhung.

— Siz şimdilik burada kalın, biz hemen döneriz, dedi Zenci.

Zenci önde İbrahim arkada meydanın yan kısmında, benzin muslukları yanında duran ambulansa doğru ilerlediler. Ambulansın yanına gelince Zenci birden ambulansın kapısını açıp içeriye daldı. Nöbetçi yattığı yerden sıçradı.

— Kim o, kimsin? dedi, ama Zenci bir anda kuvvetli parmaklarını nöbetçinin boğazına kenetledi. O anda İbrahim de ambulansa girmiş, kapıyı kapamıştır. Zenci, nöbetçi erin boğazını sıkmaya başladı, İbrahim de, nöbetçinin bacaklarını dizlerile bastırıp elleriyle de kollarını yana gerdi. Biraz sonra nöbetçinin kolları gevşedi, nefes bile alamadan can vermişti.

— Tamam, dedi İbrahim.

Zenci, nöbetçinin boynundan çekti ellerini, cebinden el fenerini çıkardı nöbetçinin yüzüne tutup yaktı, nöbetçi mosmor olmuş, dili dışarıya fırlamış, ölmüştü.

— Ölmüş, dedi Zenci.

Nöbetçinin ölüsünü, sediyelerin altına, görülmeyecek gibi yerleştirdiler, silahı ile dolu jarjürlerini aldılar, hemen ambulanstan çıktılar. Bakındılar etraflarına, ortalıkta derin bir sessizlik hükmünü sürmekteydi. Esaslı ayaz vardı, hafiften yağmur da çiseliyordu. Rüzgâr birkaç saat evveline göre hafiflemişti.

İbrahim'le Zenci geldikleri gibi kızların yanına döndüler. Kızlar ve anneleri onları heyecanla bekliyordu.

— Tamam mı nöbetçinin işi? dedi Nhung.

— Tamam, diye cevap verdi İbrahim.

— Nöbeti değiştirmeye gelmezler mi başkaları? dedi Chau.

— Hayır, nöbet değiştirme en az iki saat sonra, dedi Zenci.

— İşe başlayalım hemen, geç kalmayalım, dedi İbrahim.

Zenci ile İbrahim, siperden kafalarını uzatıp etrafa baktılar. Sonra Zenci, Chau'ya yanaştı hafifçe konuştu

— Annen burada kalacak. Biz hep beraber meydandaki benzin musluklarının yanına gideceğiz, sen orada bir yere gizleneceksin. Biz oradan cephaneliğe gideceğiz. Dikkat edeceksin, biz senin yanından ayrıldıktan tam on dakika sonra benzin musluklarını açacaksın iki musluk yan yana üç metre kadar aralarındaki mesafe. Muslukları açık bırakacaksın, yine gizlice annenin yanına döneceksin. Biz cephaneliği bombalayıncaya kadar benzin hava meydanının her tarafına yayılmış olur. Annenle bombalarınızı hazırlayacaksınız, cephaneliğin bombalanması patlamasını işittiğiniz zaman biriniz derhal telsiz merkezi binasına biriniz de onun hemen yanındaki hava personel ve pilotlarına ait binaya bombalarınızı ateşleyip fırlatacaksınız. İşte, binalar buradan gözüküyor pencerelerinden ışıklar sızıyor. İnfilâkı işitip kimse dışarıya fırlamadan siz bombalamış olacaksınız oralarını, sonra da hemen bineceğimiz helikopterin yanına gidecek, orada gizleneceksiniz. Biz de işimizi bitirince oraya geleceğiz. Silahlarınıza susturucuları taktınız mı? diye de sordu hepsine.

— Taktık, diye cevap verdi Chau.

Chau, annesine durumu anlattı. Kadın elinde silahı, sipere çömeldi.

Zenci ile İbrahim, bir daha bakındılar etrafa, sonra Zenci siperden çıktı, yanındakilere hafifçe işaret etti.

— Hadi gelin, dedi!

İbrahim'le Zenci önden, onun arkasından Chau, Nhung ve Nhung'un annesi siperden çıkarak uçakların arasından ilerlediler karanlıkta. Benzin musluklarının yanına geldiler. Zencinin işaretile yere yüzükoyun uzandılar. Zenci musluklardan birini çevirdi o anda kol kalınlığında benzin, deliğinden fırlayan bir kobra yılanı gibi fışkırmaya başladı. Zenci hemen kapattı musluğu.

— Sen burada kalacaksın, biz buradan ayrıldıktan tam on dakika sonra benzin musluklarını açacak ve açık bırakacaksın, kendin de hemen annenin yanına döneceksin. Ondan sonra da nasıl hareket edeceğinizi biliyorsunuz, dedi Chau'ya Zenci.

— Tamam, anladım, diye cevap verdi Chau.

— Haydi gidelim biz, dedi diğerlerine.

Zenci önde, İbrahim, Nhung ve annesi onun arkasında Karargâh binalarının uzağında bir yere geldiler.

Zenci durdu, diğerleri de durmuşlardı, Zenci bakındı etrafa binaların yanına gitmeleri lâzımdır, hatta çok yakınına. Sonra kararını verdi, ve «Gelin» diye işaret etti yanındakilere. İlerlemeye başladılar.

Karargah binalarının tam arkasına geldiler. Binaların etrafı derin siperlerle çepçevredir. Tam subay lokalinin arkasına isabet eden siperlere girdiler. Kumandanlık da buna bitişiktir. Bir tarafta da erlerin kantiniyle lokali ve yatakhaneleri vardır. Zenci, Nhung'a döndü :

— Biz İbrahim'le cephaneliğe gidiyoruz, bak cephanelik buradan gözüküyor, gözünüz orada olacak. Cephanelik infilâk etti mi, siz de şu binalardan kimsenin çıkma-

sına zaman bırakmadan bombalarınızı oralara fırlatacaksınız ve hemen yine buraya dönüp bizi bekleyeceksiniz. Silahlarınız elinizde olsun, kim yanaşmak isterse ateş edin, dedi. Sonra İbrahim'e döndü.

— Hadi İbrahim, geç kalıyoruz, gidelim biz, dedi ve ikisi siperden fırlayıp cephaneliğe doğru adeta koşar gibi ilerlediler.

Cephanelik binası önüne geldikleri zaman nöbetçi onları bekliyordu.

— Nerede kaldınız be ahpaplar, geç kaldınız, merak ettim, dedi.

— İki çavuşla lafa daldık, onlar Vaşington'dan bir sürü laf ettiler, Saygon'daki genelevlerden konuştular, dedi Zenci.

— O eşek çavuşların işi gücü hep kadın, buraya gelince hayaliyle geçiniyorlar, anlattıklarının çoğu da yalandır ya.

Zenci ile İbrahim etraflarına bakındılar, sonra ikisi bakıştılar. Vakit geçirmemeleri lâzım. Hemen işe başlamalıdırlar, bundan sonra da yapılacak çok iş vardır. İbrahim'le Zenci'nin sanki kafalarından şöyle birşey geçmektedir. «Bu nöbetçi günahsız da olsa, öldürülen, öldürülecek binlerce günahsızdan biri de bu olsun, başka çare yoktur.»

— Hadi gelin, esrarın en âlasını buldum, kafaları iyi buluruz, dedi nöbetçi.

— Yaşa be, dedi İbrahim nöbetçinin sırtını sıvazladı.

Nöbetçi önde İbrahim'le Zenci onun arkasında, cephanelik binasının içerlek yerine geldiler.

— Burada oturabiliriz, dedi nöbetçi.

— İçeriye girsek daha iyi olmaz mı? dedi Zenci.

— Olur olmak için ama, içeride, barut, bomba patlayıcı şey dolu. Sigara içmek, ateş yakmak tehlikeli olur.

— Zaten kapıyı açamaz ki, dedi İbrahim.

— Açmak kolay kapıyı be, kaç def'a açtık biz onu, eksik mermilerimizi oradan tamamlıyoruz, dedi nöbetçi.

— İçeriye girelim. Ne olacak sanki? Tehlikesiz bir yer buluruz elbet, dışarısı baksana ayaz, dedi Zenci ve ayağıyla itti kapıyı ama kapı açılmadı.

— Yooo, okadar da kolay açılmaz ahbap, onu ben açarım başkası değil, dedi ve nöbetçi silahını kenara dayadı, cebinden büyükçe çakısını çıkardı, kapının aralığından çakının ucunu soktu birkaç def'a oynattı ve kapı açıldı, sonra da, sicimle bağlı mühürün daha evvel kesilmiş tarafını çekti, mühürü sicimiyle kenara bıraktı.

Nöbetçi, ayağıyla kapıyı itip ardına kadar açtı ve içeriye girdi, Zenci ve İbrahim de hemen onun arkasından girdiler. İbrahim, nöbetçinin dışarıda bıraktığı silahını da almıştır.

İbrahim'le Zenci bakındılar binanın içine, ama içerisi çok karanlıktır, birşey göremiyorlardır. Zenci el fenerini çıkarıp gezdirdi binanın içinde.

— Nasıl, dolu değil mi, bak oturacak yer yok. Tehlikeli değil mi sigara içmek, ateş yakmak? dedi nöbetçi.

Zenci, elini nöbetçinin omuzuna koydu.

— Bak arkadaş, biz bu cephaneliği bombalayacağız, ama senin ölmeni istemiyoruz, dedi Zenci.

İbrahim hazırdır. nöbetçi dayatacak olursa, elindeki silahın dipçiğiyle kafasına esaslı vuracaktır.

Nöbetçi şaşkındır, ama bu işi ciddiye almaz.

— Bırakın şakayı da bir yere oturup keyfimize bakalım, dedi.

— İşin şakası yok arkadaş, bizim vaktimiz de geldi, Ciddi söylüyorum, biz bu cephaneliği hemen bombalayacağız. Seni öldürmek istemiyoruz, seni bağlayıp binanın uzağında bir yere bırakacağız. Dayatırsan günah bizden

gider seni öldürürüz, dedi Zenci ve nöbetçinin iki kolunu tuttu.

Nöbetçi şimdi tamamen şaşırmıştı, bakındı etrafına, kendisinin silahı da İbrahim'in elindeydi, hem de silah doludur mermilerle.

— Nasıl olur be, siz Amerikalı değil misiniz? dedi nöbetçi.

— Amerikalıyız ama, biz bu savaşı, Amerika'nın tutumunu haksız buluyoruz. Kuzey Vietnamlıları haklı görüyoruz. Bu vatan onların, anladın mı arkadaş, ölmek mi istiyorsun yaşamak mı, haydi çabuk söyle,

— Elbette yaşamak isterim, dedi nöbetçi. Titremeye başlamıştı, işin artık şaka olmadığını anlamıştır.

— Gel şuraya otur, dedi Zenci nöbetçiye ve onu sandıklardan birinin üzerine oturttu.

— Beni öldürmeyin de ne yaparsanız yapın, diye dudakları titreyerek konuştu.

— İbrahim bak, şurada ipler var, getir onları bana, dedi Zenci ve el fenerini İbrahim'e verdi.

Binanın içi cephane dolu idi, füzesinden roketine, el bombasından, her türlü patlayıcı maddeye kadar, ortada bir insanın zorlukla geçebileceği bir geçit bırakılmıştı sade, tavana kadar doluydu binanın içi.

İbrahim, ipi Zenci'ye verdi, Zenci, nöbetçinin ellerini ayaklarını sıkıca bağladı. Nöbetçi en ufak bir itiraz göstermediği gibi kımıldamıyordu bile. Sonra Zenci cebinden bir ufak diş macunu tüpüne benzer tüp çıkardı nöbetçinin burun deliklerine sokarak içeriye püskürttü. Nöbetçi başını iki tarafa salladı ama burun deliklerinden içeriye bayıltıcı madde girmiştir.

— Korkma, bir iki saat kadar güzel güzel uyuyacaksın, dedi nöbetçiye.

Nöbetçi yavaş yavaş uykusuna dalmıştı bile. İbra-

him'le Zenci nöbetçiye baktılar, nöbetçi kendinde değildi.

— Haydi başlayalım işe, dedi Zenci.

— Nöbetçiyi dışarı çıkarmayacak mıyız? dedi İbrahim.

— Buradaki işimizi bitirdikten sonra. Şimdi sen şuradaki barut torbalarını çıkar yerlere, sandıkların üstüne dök torbaların birkaçını da öylece sandıkların arasına yerleştir, ben de fitili hazırlayayım, dedi Zenci.

Zenci, barut torbalarının bulunduğu yere feneri tuttu, İbrahim'in görmesi için aydınlattı. İbrahim torbaları alıp işe giriştiği zaman Zenci de dinamit fitilini aldı, ucuna iki bombanın fitilini iliştirip dinamit sandıklarının arasına yerleştirdi, üstlerine birkaç ta dinamit koydu, sonra fitilin diğer ucunu kapının yanına kadar uzattı. Fitil epey uzundur, kapıdan çıkarıp ta uzaklara götürülebilir.

— Haydi İbrahim çıkalım. Sen sırtla adamcağızı binanın arka tarafındaki siperlerin en uzağına götür bırak, ben de şu fitili dışarıya çekeyim, dedi.

İbrahim sırtladı nöbetçiyi, onun silahını da almayı ihmal etmedi. İbrahim sırtında nöbetçi, dışarı çıktığı zaman Zenci de dinamit fitilinin ucundan çekip dışarıya çıktı. Binadan epey uzaklaştı, oradaki siperlerden birinin içine girdi, İbrahim'i bekledi. İbrahim, koşarak Zenci'nin yanına geldi, o da sipere girdi.

— Tamam mı? dedi İbrahim.

— Fitili ateşliyorum, kulaklarını tıka, sağır olursun, dedi Zenci, cebinden çıkardığı çakmakla fitilin ucunu ateşledi. Fitil yanarak akrep gibi binanın kapısına doğru ilerlemeye başladı.

— İbrahim, ne olur ne olmaz biz daha gerilere gide-

lim, hatta bizimkilerin yanına doğru koşsak daha iyi olur, dedi Zenci. Geriye dönüp cephaneliği arkasında bırakıp koşarken İbrahim de onu takip etmeye başladı. Sonra binadan çok uzaktaki bir çukura attılar kendilerini. İnfilâkı sabırsızlıkla ve heyecanla beklemeye başladılar.

İbrahim'le Zenci, kızların yanından ayrıldıktan sonra, cephaneliği infilâk ettirinceye kadar, öbür tarafta da birçok şeyler ceryan etmiştir.

İbrahim'le Zenci ve Nhungla annesi yanından ayrıldıktan sonra Chau, on dakika sonra hava meydanındaki benzin musluklarını açmış insan bileği kalınlığında akan benzin hava meydanına, uçakların altına yayılmaya başlamıştır. Birkaç dakika sonra meydan koskoca bir benzin gölü haline gelecek, uçaklar da gölde yüzden birer ördek gibi kalacaklardır.

Chau, muslukları açıp benzinler akmaya başlayınca, uçaklar arasından koşaark annesinin yanına geldi. Hiç konuşmadılar. Annesi kızını elbetteki çok merak etmiştir, gelişini sabırsızlıkla beklemiştir. Torbalarından bombaları çıkardılar. Sol yanlarında, meydandan epey ileridеki telsiz merkezi ile, ona bitişik gibi olan Hava personel ve pilotların lokal ve yatakhanelerini bombalamaları işi vardır, bu bombalama işi de cephaneliğin infilâkı işitilir işitilmez yapılacaktır. Ama bu binalara yakınlaşmak icab ediyor. Chau, annesinin kulağına eğildi.

— Binalara yanaşalım, orada bir yerde cephaneliğin infilâkını bekleyelim, dedi.

— Yaklaşalım ya, haydi, dedi annesi.

Bombaları yine torbalarına koydular. Uçlarında susturucuları takılı silahları ellerinde, karanlığın içinde ilerlemeye başladılar. Telsiz binasının arka kısmına epey yaklaşmışlardır. Pilotların yeri de hemen oracıktadır. Pilotların lokalinin pencerelerinden hafiften ışık sızmaktadır.

Arasıra da derinden, pikaptaki plaktan çılgın bir Amerikan müziği işitilir. Burada lokalin tam arka kısmında iki de jip bulunmaktadır. Chau, annesini dürter «Gel» diye eliyle işaret eder, yerde sürünerek jipe yaklaşırlar. Jiplerden birinin yan kısmının altına yatarlar. Buradan binaların kapıları gözükmez ama, kapıdan çıkacak kimsenin daha bir adım atmasiyle içeriden dışarıya vuracak ışık çıkanı onlara gösterecektir.

Buraya gizlendikleri birkaç dakika olmuştur ki bir anda pilotların lokalinin kapısı açılıp ufak bir çocukla ihtiyar bir kadının dışarıya fırlatıldığı ve arkalarından da Amerikalı bir erin çıktığı görülür. İhtiyar kadın, içeriden tekmelenerek atılmıştır, belki de onun arkasından çıkan Amerikalı er silahıyla ona ve ufak çocuğa vurmuştur.

Kadın. dışarıya çıkınca birden geri dönüp ağlayarak Vietnamca «yezitler, yezitler» diye bağırarak kapıya hücum etmek ister, çocuk da ağlayarak ihtiyar kadının eteğine yapışmış sürüklenir. Ama kadının koşacak hali de yoktur er ona yetişir, ingilizce ağır küfürler ederek silahının dipçiğiyle vurur. Kadın yere serilir kalkmaya çabalarsa da er bir daha, bir daha vurur. Bir an ufacık çocuk erin annesine vurmasına mani olmak ister ama çocuk da bir dipçik darbesiyle yere serilir. Etrafın sessizliğini, ağlamalar, acı bağrışlar adeta parçalamaktadır. Biraz sonra kadınla çocuk halsiz kalırlar düştükleri yerde, etrafı yine sessizlik kaplar. Kadın yine kalkmaya çalışır ama kalkamaz. Er yanına yaklaşır.

— Kalkın be köpekler, diye kadının omuzundan tutup çeker. Kadın bu defa ere yalvarır gibi konuşur :

— Kızıma dokunmasınlar, o hastadır, ölecek, dokunmasınlar kızıma, der. Kadın halsizdir, her tarafı kan içindedir.

Chau ile annesi bu durumu görmekte ve bütün bu konuşulanları işitmektedirler. Bu onlar için de, yapacakları iş için de tehlikelidir. Ne yapacaklarını şaşırırlar.

Amerikalı er silahını omuzuna geçirip iki eliyle kadını omuzlarından yakalayıp kaldırmaya çalışır, kaldıramayınca kadına tekme ile vurmaya başlar.

Chau, annesile bakışırlar, sonra Chau, birden elinde silahı ile fırlar. Erin arkası dönüktür, Chau, erin kafasına bütün kuvvetile silahının dipçiğini indirir. Annesi kızını bu işte yalnız bırakmamıştır, o da fırlamıştır yerinden ve silahının dipçiğiyle erin kafasına vurmuştur. Er yediği dipçik darbeleriyle «hık» demeden yıkılmıştır yere boylu boyunca. Yerde halsiz yatan kadın evvelâ şaşkınlık geçirmiş sonra birden ayağa fırlayıp erin sliahını kapmış, bütün hıncıyla ere vurmaya başlamıştır. Er, artık cansızdır yerde.

Chau ile annesi, durumun işitilmesinden, görülmesinden endişelenirler. Hemen kadını yakaladılar.

— Dur, yapma, yeter işitecekler, dedi Chau kadına. Chau'nun annesi, kadını tuttu, elinden silahı aldı.

— Siz kimsiniz, dedi kadın.

— Bırak şimdi konuşmayı, sizdeniz anlamadın mı, dedi Chau, kadını jipin arka tarafına doğru çekti, annesi de çocuğu kucaklayıp kadının yanına getirdi.

— Anladım ama içeride hasta kızım var, ona tecavüz edecek iblisler, onu kurtarmam lâzım anladınız mı? diye konuştu kadın.

— Dur, onu da hal ederiz elbet.

— Olmaz, bırakın gireyim içeriye, diye kadın hamle yapmak istedi ama Chau ile annesi mani oldular.

— Kızım son dakikalarını yaşıyor, iki ay yaşamaz demişti doktorlar.

O anda telsiz binasının arkasından onlara doğru ge-

len bir nöbetçi göründü, Chau ile annesi hemen gizlendiler jipin arkasına. Nöbetçi, silahı omuzunda, elinde kalın bir sigara bütün dumanı içine çekerek ilerlemeye başladı. Herhalde erin bu sigarası esrarla doludur. Yanaştı kadınla çocuğa, ama öldürülen erin cesedi de oradaydı onu görmemişti nöbetçi. Kadına baktı.

— Gebermediniz mi daha be, bu kadar dayak yediniz, dedi. Sonra, erin cesedini gördü şaşırdı.

— Bu, bu ne be? Bunu kim öldürdü be? dedi ama fazla konuşamadı, Chau ile annesi, nöbetçinin kafasına dipçikleri indirdiler, onun da işini hallettiler.

İhtiyar kadın epey dayak yemiş, yüzü gözü kan içindeydi. Altı yedi yaşındaki çocuk da öyle, ona da epey vurmuşlardı belli, onun da her tarafı kan içindeydi. Kadın ölen erin silahını alıp lokale girmek, hiç olmazsa birkaç kişiyi haklamak istiyordu. Zor tutuyorlardı annesi ile Chau kadını.

— Dur, biraz sabır et, onların hepsini öldüreceğiz, sus konuşma, dedi Chau'nun annesi kadına.

Kadın sakinleşti, çocuğunu çekti kucağına, kollarıyla sardı onu, kulağına eğildi.

— Acıyor mu vurdukları yerler? dedi.

— Yok, acımıyor, acımıyor, diye cevab verdi ufacık çocuk. Halbuki nasıl acımıyor. Kafası yarılmış, kanlar akıyor acımaz mı hiç. Ama annesine kendi acısını yüklemek istemediği için öyle konuşmuştur.

Chau, saatına baktı, sonra annesine döndü.

— Geç kaldılar, bir aksilik mi oldu acaba? dedi.

— Kolay olmaz o işler, baksana biz nelerle karşılaştık şimdi, yakındır gürültünün kopması, dedi.

— Şu geberttiklerimizi çekelim jiplerin altına, gelen olursa görmesinler onları, dedi Chau.

Chau ile Annesi, yerde yatan Amerikalı erleri sürük-

lemeye başladılar jiplerin altına. Yaralı kadın da halsiz olmasına rağmen onlara yardım etti. Sakladılar erleri.

Chau ile annesi endişededirler, görülürlerse, ne olacak? O zaman silahlarını kullanmaları lâzımdır, ama bu da fena, binaları bombalamak meselesi ne olacaktır.

Chau, yine saatına baktı, annesine döndü :

— Hazırlanalım, dedi ve torbasından bombalarını çıkarmaya başladı.

— İnfilakı işitir işitmez hemen fırlatalım bombaları, dedi annesi. o da torbasından bombaları çıkarmıştır. Yaralı kadın bunlara dikkatla baktı sonra hafiften konuştu.

— Demek buralarını bombalayacaksınız, siz bizim Ulusal Kurtuluş Savaşçılarındansınız. Şimdi iyice anladım, bu iblisleri yok edeceksiniz. Benim büyük oğlum da sizden, o da kim bilir ne tarafta döğüşüyor, dedi.

Bir müddet konuşmadılar, yaralı kadının gözleri, aklı hep kızındaydı, kızına tecavüz etmelerinden korkuyordu.

— Başka bombanız var mı? dedi yaralı kadın.

— Var, dedi Chau'nun annesi.

— Bana da verin, şurasını ben havaya uçurayım.

— Kızın var içeride, nasıl yaparsın? dedi Chau.

— Kızım devasız bir hasta, on gün yaşamaz dedi doktorlar, kanser, çok ta acı çekiyor. Onunla beraber düşmanlar da ben de ölebiliriz, dedi.

***

Zenci ile İbrahim, Chau ile annesinin bulunduğu yerde geçen hadiselerden habersiz, cephaneliğin biraz uzağındaki çukurda, cephaneliğe zehirli bir akrep gibi yanarak giren fitile bakıyorlardı. Sonra yanan fitil cephaneliğe girdi. İbrahim'le Zenci'nin heyecanı artmıştı, dakikalar onlara yıllar gibi uzun geliyordu.

Birden etrafı sarsan korkunç bir patlama oldu cep-

hanelikte, arka arkaya birkaç def'a patlamalar devam etti, sanki gök parçalanıyor, yer herşeyi yok edercesine yarılıyordu. Alevler göklere yükseliyor.

O anda, subayların lokalinde ve Kumandanlık binasında, diğer binalarda patlamalar birbiri ardından devam etti. Göklere yükselen alevler, patlamalar korkunçtu, cehennemi andırıyordu bu manzara.

İbrahim'le Zenci, çukurun içinde hareketsiz duruyorlar, yüzleri gülüyordu, bu cehennem manzarası onların zafer sembolüdür sanki.

— Nhung'la annesi bombaladılar, lokali, kumandanlığı, dedi İbrahim.

Birden iki patlama daha oldu, onu birkaçı daha takip etti. Çukurdan kafalarını çıkarıp baktılar, telsiz istasyonu merkezi ile onun yanındaki pilotların lokali de havaya uçmuştur, alevler orada da göklere yükselmektedir.

İbrahim'le Zenci gülümseyerek bakıştılar.

— Bizim Chau ile annesi de Telsiz merkezi ile pilotların lokalinin işini becerdiler, dedi Zenci.

— Gdelim artık. dedi İbrahim.

— Gidelim, dedi Zenci ve fırladı çukurdan, İbrahim de onu takip etti.

Cephanelikte hâlâ patlamalar devam ediyordu. Onların yanlarına kadar ateşler düşmüştü.

İbrahim'le Zenci, Nhung'la annesinin bulunacağı yere koşarak geldiler, onlar da kendilerini bekliyorlardı.

— Nasılsınız? diye sordu İbrahim.

— Biz iyiyiz siz nasılsınız? dedi Nhung.

— Hepimiz iyiyiz, elbet işleri buraya kadar çok iyi başardık, haydi şimdi hemen gidelim, dedi Zenci.

Hepsi ayağa kalktılar silahları ellerinde. Hava meydanına doğru ilerlediler; ortalıkta kimseler yoktur. Yan-

gınlar hâlâ devam etmekte yer yer patlamalar da işitilmektedir.

— Sağ kalanlar da kaçmışlar bir yere gizlenmekteler dedi İbrahim.

— Öyle olacak, dedi Nhung.

Yerle bir olmuş telsiz merkezi ile pilotların lokalinin yanından geçemediler, yanmaktadır alevler içinde binalar, sıcaklık yüzlerine çarpmaktadır. Yollarını değiştirmek mecburiyetinde kaldılar. Nhung annesinin koluna girmiş, ihtiyar kadının yürümesine yardım ediyordu. Kadının yaşlılığın ve yorgunluğun tesiriyle yürümekte güçlük çektiği belli idi.

— Bereket ki hava meydanına ateş sıçramamış, yoksa meydan tutuşunca bizi götürecek helikopter de yanardı, dedi İbrahim.

— Ben de şimdi onu düşünüyordum, dedi Zenci.

Yanan binanın alevleri ortalığı aydınlatmaktadır, uçaklar, benzin gölü içinde hakikaten kanatlarını açmış birer büyük kuş gibi duruyorlardı.

Helikopterin yanına geldikleri zaman Chau onları bekliyordu. Zenci ona yanaştı, gülerek konuştu.

— Aman yanlışlıkla bizi vurma, dedi.

— Merak etmeyin, sizi ta uzaktan tanıdım, tanırım, dedi gülerek Chau.

— Hemen helikoptere girelim ve hareket edelim, dedi Nhung ve annesini helikoptere bindirdi, sonra ötekilere döndü.

— Haydi, durmayın girin, dedi.

İbrahim'le Chau ve Zenci bindiler, en sonra da Nhung bindi.

— Bu çocuk kim? dedi İbrahim

Yaralı kadının altı yedi yaşındaki oğlu, helikopterin

içinde büzülmüş, geçirdiği korkunun ve yediği darbelerin tesiriyle adeta perişan ve kendinden geçmiş gibidir.

— Bu çocuk da nereden çıktı diye sordu Zenci.

— Anlatırız, anlatacak çok şeylerimiz var, diye cevap verdi Chau.

Helikopter, yavaş yavaş yerden havalanmaya başladı, Nhung tam bir pilot ve savaşçı ciddiyetiyle idare et mektedir helikopteri.

Helikopter havalanırken, Zenci, benzin gölü hâline gelen hava meydanına atacağı bombaları hazırlıyordu.

Epey yükseldiler, Nhung döndü Zenciye.

— Ben sana haber vereceğim bombaları ne zaman atacağını, acele etme, yoksa alevler bizi aşağıya alıverir, dedi.

— Ben hazırım, diye cevap verdi Zenci.

Helikopter, hava meydanı üst kenarına gelmiştir. Nhung, Zenci'ye döndü.

— Haydi, at bombaları, dedi.

Zenci, bombaları saldı aşağıya, daha birinci bomba meydanın kenarına düştüğünde, meydan aniden alevlendi, ikinci üçnücü bombalara lüzum kalmamıştı ama Zenci onları da yolladı.

Helikopter yükselerek uzaklaştı meydanın üstünden. Uçaklar da ateş almış, içlerindeki bombalar infilâk etmeye başlamış, patlamalar kulakları parçalarcasına devam etmeye, alevler göklere yükselmeye başlamıştır. Sonra da birden, meydanın uzağındaki benzin sarnıçları ateş almış, toprakları ve demir parçalarını göklere fırlatarak çok büyük bir gürültü ile patlamıştır.

Helikopter, Amerikalıların yanan, tarumar olan ikmâl depolarını enkaz halinde gerilerde bırakarak, Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi kahramanlarının topraklarına doğru yoluna devam etmeye başladı.

Vietnamlı küçük çocuk, Chau'nun annesinin kucağında için için ağlamaktadır. Annesiyle ablası ölmüştür, Kurtuluş Ordusu'nun saflarında döğüşen ağabeyi de belki öldürülmüş, bir düşman kurşunu yahut bir uçak bombası ona isabet etmiştir. Vietnam çocuklarının uzun seneler kaderi böyledir.

Helikopter yoluna devam ederken, Chau, bu çocukla annesini ilk görüşlerinden itibaren iki Amerikalı eri öldürmelerini bütün detaylarıyla anlattıktan sonra kadının ölümünü şöyle özetledi.

— Biz annemle, bombalarımızı hazırlıyorduk. Kadın bizden bomba istedi «hasta kızıma tecavüz eden, «Ac Onlardan intikam alayım ben öldüreyim onları, bana bomba verin» dedi. «Olmaz,» içeride kızın da var» dedik.

Kadın bomba vermemizi ısrarla istiyordu.

«Kızımın birkaç günlük ömrü var, doktorlar, öyle söyledi. Hem o çok ıstırap çekiyor, kanser kendisi. Ama bu iblisler ölünün bile ırzına saldırır. İşte bakın, içeride kızıma tecavüz ediyorlar, o da ben de ölelim ama intikamımızı da alalım» dedi. Hakikaten, pilatların lokalinden kadın çığlıkları geliyordu. Bu bağırmalara, ağlamalara biz dayanamıyorduk, ana kızının bu feryatlarına nasıl dayansın? Biz annemle cephaneliğin bombalanmasını bekliyorduk, bir taraftan da «lokali nasıl bombalayacağız, içeride kadının kızı var» diye de düşünüyorduk. Ama kadıncağız kendisine bomba vermemiz için ısrar ediyordu. «Şu çocuğum size emanet, ona siz bakın, düşmandan intikam almasını öğretin ona» diyordu.

Cephaneliğin infilâkını işittiğimiz zaman ben koşacak telsiz merkezini bombalayacaktım, hemen sonra da pilotların bulunduğu yere bombayı atacaktım, annem de kapılardan çıkacak veya başka taraftan geleceklere kur-

şunlarını boşaltacaktı, benim de binaları bombalamamı kolaylaştıracaktı. Kadının ısrarlarına dayanamadık. Kadın kan revan içinde idi, halsizdi de ama kızının intikamını almak için güçleşiyor, onun hıncı ile bir kor gibidir, etrafını ateşe gark edecektir. Bombaları kendisine verdiğim zaman, bir çocuk gibi sevindi, yüzü güldü, büyük bir zaferi kutluyacaktı sanki.

O da bekliyordu bizim gibi cephaneliğin infilâkını. İnfilâkı işitir işitmez olduğumuz yerden beraber fırlayacaktık. O, kızının bulunduğu pilotlar lokalini, ben de telsiz merkezini bombalayacaktık.

Cephaneliğin infilâkı işitilince kadıncağız öyle bir sıçradı ki yerinden, yaşlılığına, o kadar yaralı ve perişan oluşuna rağmen bir şimşek gibi koştu, «Ac On» lar «Ac On»lar diye bağırarak ateşlediği iki bomba ile daldı binanın kapısından içeriye. Ben de hemen koşarak elimdeki bombalardan birini telsiz merkezi kapısından, birini de pencere camını kırarak içeriye fırlattım ve koşarak oradan uzaklaştım. Ben oradan çok uzaklaşmamıştım ki evvelâ, pilotların lokalinde sonra da telsiz merkezi içinde ikişer patlama oldu alevler, binanın enkazıyla beraber havaya fırladı. İşte böyle oldu, böyle başardık bu işi biz de, kadın bombaları elinde patlatmıştır. Binaların hiç birinde sağ kalan kimse yoktur sanırım, dedi Chau.

Chau'nun annesi başını kaldırdı, evvelâ göğsüne bastırdığı kimsesiz kalan çocuğa baktı, sonra yanındakilere konuşmaya başladı :

— Kadın, düşmanın tekmeleri, dipçikleriyle kan revan içindeydi, mecalsizdi ama, hasta, son anlarını yaşadığına inandığı kızına tecavüz eden düşmanlardan intikam alma hıncı ona öyle bir gayret öyle bir kudret vermişti ki, yaydan fırlayan bir çelik parçası gibi fırlamış-

tı yanımdan elinde bombalarla. O anda onun girdiği kapıdan iki kişi dışarı kaçıyordu. Kadın onlara öyle bir vurdu ki elindeki bombalarla, ikisi de kapının dışına yuvarlandılar. Açık kapının içinden dışarıya vuran ışıktan bunları çok iyi görüyordum. Kadın daldı kapıdan içeriye bağırarak, sesi cephaneliğin infilâkından daha kuvvetliydi, sanki, düşmanı öyle sanıyorum ki kadının bağırışı da korkutmuştur. Ben kapının dışına düşen iki kişiyi ayağa kalkarken kurşunladım, yuvarlandılar bir daha kalmamak üzere yere. Kadının gridiği binada birden arka arkaya müthiş iki patlama oldu, bina havaya uçtu, alevler aydınlattı ortalığı. Anlaşılıyordu ki kadıncağız bombaları patlayıncaya kadar elinden bırakmamıştır. Etrafta birkaç düşman koşuşmaya başladı ama onlar da şaşkındılar, ben onları da birer kurşunla hakladım, dedi.

Chau'nun annesi bunları Vietnamca anlatmıştır, Chau da İbrahim'le Zenci'ye ingilizce aktardı bu konuşmayı.

Nhung, helikopteri büyük bir ustalıkla idare etmekte ayni zazamanda ilerlerdeki Vietnam Ulusal kurtuluş birlikleriylede telsizle irtibat kurmaya çalışıyor, bu işe Chau, da yardımcı oluyordu.

Çocuk artık ağlamıyordu, göz yaşları tükenmiştir, o kadar ağlamaya göz yaşı mı yeter ki. Hepsinin şimdi şefkat ve sevgisi ona yeni bir dünya yaratıyordu, bunu küçük varlığı, küçücük dimağı kavramış bir durumu vardır her halinde. Veitnam çocukları çok küçük yaşta gördüleri vahşet ve faceatın, kanlı harbin yarattığı kahpeliklerin içinde büyüyorlar, bunun nedeni, mes'ullerini elbette düşüneceklerdi.

Çocuk, Chau'nun annesinin kucağında uyumaktadır. Ancak uykuda eğer geçirdiği korkulu felâketlerin düşünü görmezse biraz olsun rahat etmiş, üzüntülerden, acı-

lardan biraz olsun kurtulmuş, kendini sıyrımış olacaktır.

Helikopter; Vatanları, ulusunun uygarlıkları için hayatlarını seve seve tehlikeye atan, düşmanlarla amansız savaşlar veren kahraman, Nhung'la Chau'yu onların annelerini ve Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşçılarının mücadelelerinin haklılığına inanmış, onlara yapılan türlü vahşetlere şahit olmuş, şimdi de onlarla beraber bu savaşa girmiş, bu savaşı kendi davalarının ve bütün uygarlıkları için mücadele edenlerin davası kabul etmiş olan İbrahim'le Zenci'yi, savaşın bütün yakınlarını yok edib onu yapayalnız bıraktığı küçük Vietnamlı çocuğu, Kuzey Vietnam kurtuluş mücadelesinin hür topraklarına götürüyor.

Helikopter ilerliyor... Kurtuluş Savaşçılarını, onların vatanlarını yok etmek için düşmanın yığnak yaptığı benzin depolarının, uçaklarının, cephaneliklerinin göklere yükselen alevlerini gerilerde bırakarak ilerliyor.

Vietnam Kurtuluş Örgütü'nün yetkilileri bu başarılan hareketi haber almış, Hanoi'deki başkomutanlığa bildirmiştir. Başkomutanlık emir vermiştir. «Bu kahraman insanların içinde bulunduğu helikopter Ulusal Kurtuluş Ordusunun uçakları tarafından karşılanacak, onların himayesinde Kuzey Vietnam topraklarına getirilecektir.»

*
**

Amerika'nın Vietnam'daki savaş gücüne aralıksız darbeler indirilmektedir.

Saygon'daki Gizli Vietnam Ulusal Kurtuluş Örgütü de Saygon'un en büyük cephaneliğini ateşe vermiş, havaya uçurmuştur.

(149) «Saygon'a 12 kilometre uzaklıktaki Tan Tuy Ha cephaneliği ateşe verilmiş, arkası kesilmeyen patla-

---

(149) Yeni Ortam Gazetesi 15/12/972 — 19/12/972

malar olmuş, aradan on saate yakın bir zaman geçtiği halde patlamalar durmamıştır. Korkunç şiddetteki patlamalar, Saygon'daki mağazaların vitrinlerini ve evlerin pencere camlarını tuzla buz etmiştir. Saygon'da bazı binaların tavan sıvaları dökülmüştür. Bakanlık ve büyükelçilik binalarının da patlamaların şiddetinden zarar gördüğü belirtilmiştir. Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşçıları sabaha karşı ceryan eden çarpışmalardan sonra cephaneliğe girmeyi başarmışlar ve ateşe vermişlerdir. Tan Tuy Ha cephaneliği Saygon il çevresini içine alan askerî bölgenin en büyük mühimmat deposudur. Hatta askerî bir kaynak bu deponun bütün Saygon'dakilerin en önemlisi olduğunu belirtmektedir. Cephanelikte bin ton kadar bomba ve top mermisi vardır. Şimdi bu cephanelik havaya uçmuş, kül haline gelmiştir.»

Saygon'daki yetkilileri bu patlama, çileden çıkarmıştır. Ama diğer havaya uçurulanlar da öğrenilince elbetteki daha çok çileden çıkaracaklar; yaptıkları zulmün karşılığı, B—52 bombarduman uçaklarıyla yaptıkları hasar, insan kaybını düşünmezler. Elbetteki karşılığını görecekler yaptıklarının.

Saygon'daki bu Tan Tuy Ha cephaneliğinin havaya uçurulması Amerika'nın Saygon'daki büyükelçisi Ellsworth Bunker ve Vietnam'daki Amerikan Kuvvetleri Komutanı General Weyand'ı kahretmiştir. Ya Güney Vietnam Cumhurbaşkanı Nguyon Van Tiyö? Sarayından bu patlamayı işittiği zaman, sarayın camları yerlere dökülünce, titremeye başlamış, doktorlarının ilâçlarıyla kendine zor gelmiştir. Paris'teki Vietnam barış görüşmelerinin iyi bir neticeye varmasına kafa tutan bu adam, Barışın kendi hayatının kurtuluşu olacağını anlamıştır artık.»

*
**

Vietnam Ulusal Kurtuluş Ordusunun uçakları harekete geçmiş havalanmış, helikopteri düşman toprakları üzerinde karşılamış, telsiz aracılığıyla bağlantı kurmuştur. Helikopteri aralarına alarak Kuzey Vietnam toprakları üzerine gelmişlerdir.

Başkomutanlıktan alınan emre uyularak en yakın bir hava üssüne inilmiştir. Helikopterden inen Nhung ve diğerleri hava üssünde subaylar, çavuşlar ve bir manga tam techizatlı asker merasimle karşılamışlardır. Ufak çocuğun yaraları fazlaca olduğundan ve halsiz durumda bulunduğundan derhal hastahaneye gönderilmiştir.

Burada istirahat edilip yemekler yendikten sonra Nhung, Chau ve anneleri ile İbrahim'le Zenci bir jet uçağıyla Hanoi'ye hareket ettiler. Hanoi hava alanında kendilerini, yüksek rütbeli subaylar, Vietnam Kurtuluş Ordusu örgütlerinin temsilcileri ellerinde çiçek buketleriyle karşıladılar. Kendilerini teker teker tebrik ederek çiçek buketlerini verdiler. Bunların başardıkları bu önemli iş bütün Hanoi'ye ve civarına yayılmış, duyulmuştur. Hanoi'nin içine geldikleri zaman kendilerini görmek için halk yollara dökülmüş, Başkumandanlığın önüne birikmişlerdir.

Bu başarıyı Saygon'daki Ulusal Kurtuluş Örgütüne candan bağlı halk duymuş sevinmiştir. Hele Saygon'daki Gizli Ulusal Örgütü yetkilileri, Topal Serçe, Gong Meyhanecisi Saygon'daki Hava kuvvetleri komutanının villasının altındaki gerilla başkanı, tapınaktakiler, Amerikalı generalin sekreteri gizli örgütün elemanı Lan, hepsi bunu haber almışlardır. Sevinçlerine payan yoktur. Bu hareketin başında Nhung'la Chau'nun olduğunu, İbrahim'le Zenci'nin de onlarla bu işte beraber olduklarını bilmektedirler.

Paris'te Vietnam barış görüşmeleri Kuzey Vietnam ve Güney Vietnam temsilcileri tarafından görüşülürken, cephelerde kanlı çarpışmalar da devam etmektedir. Amerikan B. 52 ve bonbardıman uçakları, şehirleri, hastahaneleri, okulları, su bentlerini her türlü insanlık dışı savaş kurallarına hiç te uymayan şekilde çok hunharca bambalamaktadır, bunun tepkileri de dünya basınında, radyo ve televizyonlarında görülmektedir. Ama neticede ne olacak, neticede kim yenilecek? (150)«Vietnam'da kim yenilecektir? Hiç şüphe yok ki Güney Vietnam ve Amerikan emperyalistleri yenilecektir.»

XXIII

Nhung'la Chau, anneleri ve İbrahim'le Zenci köylerine geldiler. Hanoi'deki yetkililer istirahat etmelerini söylemişler, lüzumlu ihtiyaçlarını da fazlasıyla vermişlerdir. Kendierine ihtiyaç olunduğunda haber göndereceklerini de belirtmişlerdir.

Nhung'la Chau'nun hamilelikleri artık açıkça belirmiştir. Vietnam Savaşı'nın sona ereceği, Paris'te görüşmelerin bu yolda bir sonunca vardığı, bütün dünya basını, radyoları ve televizyonlarında yayınlanmakta, tarafların anlaşmaya varma yolunda oldukları söylenmekte, belirtilmektedir. İşte, İbrahim'le Zenci'nin doğacak çocuklarının, barış getiren iki melek olduğu sevinci içindedirler hepsi. Hatta köylüler «Bunların doğacak çocukları Vietnam'a barışı getiren birer melektirler,» demektedirler.

Ne varki: (151) «Barıştan söz edilir, Paris'te bu yolda görüşmeler devam ederken, 'barış muhakkak' sözleri yetkililerin ağzından işitilip yayılırken, Vietnam'da savaş bütün hızıyla devam etmektedir. Amerikan Askeri Komutanlığı, Amerikan uçaklarının Kuzey Vietnam'ı bombaladıklarını söylemekten de çekinmemektedirler. Amerikalılar ve Kuzey Vietnamlılar arasında bir barış anlaşmasına gi-

---

(150) Vietnam'da Halk Savaşı ve Amerika. S. 167

dildiği yolundaki açıklamadan Güney Vietnamlıların çoğunluğunun haberdar olmadıkları söylenmektedir. Siyasi kaynaklar Güney Vietnam'da, Hanoi radyosunun dinlenmesinin yasak olması nedeniyle halkın bu konuda aydınlanamadığını söylemişlerdir.» (152) «Amerika Cumhurreisi Nixon'un baş danışmanı Hanry Kissinger'in Washington, Paris ve Saygon arasındaki mekik dokuması Paris'te, Hanoi temsilcisi Le Duk Tho ile dört gün, Saygon'da da Güney Vietnam Başkanı Van Tiyö ile beş gün görüşmesi, Vietnam savaşını sona erdirmişe benzemektedir. «Vietnam savaşının sona ereceği, barışın gün meselesi olduğu yetkililer tarafından söylendiği bir zamanda. (153) «Amerika Vietnam'da bir ateş kes ihtimalinin çok yakın olduğu şu günlerde, Amerikan hükümeti planlı bir hareketle Saygon'da muazzam bir hava yığnağına başlamıştır. Saygon'nun Tan Son Nhut havaalanına, yüzden fazla jet ve ağır nakliye uçağı inmiştir. Bu uçaklar kısa bir törenle derhal Saygon Hava Kuvvetlerine devredilmiştir ve çok sayıda Amerikan taşıt gemisinin de, uçak yüklü olarak Güney Vietnam karasularına doğru yol aldığı bildirilmektedir. Saygon hükümetine 20'ye yakın C—130 nakliye uçağı verilmiştir.»

Kuzey Vietnamlılar Amerikalıların bu hava yığınağına karşı şöyle konuşmaktadırlar. — Bu davranış Vietnam'da barışın yakın olduğunu söyleyen Amerikalı yetkililerin tezat içinde bulunduklarını göstermektedir. —» (154) «Paris'teki Vietnam barış görüşmelerindeki Kuzey Vietnam sözcüsü Nguyen Tan La, barış arifesinde, Amerika'nın Kuzey Vietnamı aralıksız bombalamasına, çok

---

(152) Cumhuriyet Gazetesi 29/10/972 «Yedi günün ardından» Prof. Dr. Ahmet Şükrü Esmer.

(153) Yeni Ortam Gazetesi 5/11/972

(154) Yeni Ortam Gazetesi 5/11/972

miktarda uçak ve savaş malzemesinin Güney Vietnam'a gönderilmiş, gönderilmekte olmasına, Nixon'un barışa karar verilmiş olmasını söylemesine rağmen bu hareketini kınamış ve şöyle konuşmuştur. «Vietnam'daki savaş bundan dört yıl önce sona erebilirdi. Savaşa son verilmesi ve Vietnam'da barışın kurulması büyük bir önem ve anlam taşımakta ve Vietnam, Amerikan ve dünya halklarının özlemlerine cevab vermektedir. Nixon yönetimi söz konusu işleri geciktirmeye ve imzayı ertelemeye çalışarak, ciddiyetten ve iyi niyetten uzak olduğunu kamu oyunu aldatmayı ve savaşı uzatmayı amaçlayan davranışlar içinde bulunduğunu ortaya koymaktadır. Barış gecikmekte, Vietnam'da ve Çin Hindi'nde savaş uzamakta, Vietnam ve Amerikan kanı akmaya devam etmektedir. Bu durumdan tamamen Amerika yönetimi sorumludur,» demiş ve Nguyen Tan La «Anlaşmanın 31 Ekim 972 de Fransa dışişleri bakanlığınca imzalanmasına, Amerika Birleşik Devletleri Başkanının önerisi üzerine karar verilmiş olduğunu» da sözlerine eklemiştir.

Barışın 31 Ekim 972 günü imzalanacağını Amerikalı yetkililerin söylediğini, buna karar verildiğini bütün dünya işitmiştir. Bunun üzeirne de Kuzey Vietnam Başbakanı Fam Van Dong, Amerika'nın en büyük haftalık siyasi dergilerinden biri olan Newsweek'in muhabirine verdiği demeçte şunları söylemiştir. (155) «Amerikalılar bize verdikleri her türlü maddi zarardan sorumludurlar. Dolayısiyle Birleşik Amerika'nın, sarsılmış olan ekonomomizin yeniden kurulmasına yardımcı olması lâzımdır. Biz akıllıca ve yiğitçe döğüştük. Bunu Birleşik Amerika'yı küçük düşürmek amacıyla değil, Amerika'nın iç işlerimize ka-

(155) Günaydın Gazetesi 23/10/972

rışmasını önlemek ve halklarımız arasında dostluğu kurmak için yaptık. Birlikte yeni bir çağı açmalıyız.» demiştir.

Barış görüşmeleri Paris'te devam ededursun, savaş da Amerika'nın çokluk uçaklarıyla Kuzey Vietnam'ın yiğitçe karşı koymasıyla sürdürülmektedir.

*
**

İbrahim'le Zenci'nin birer evlâtları dünyaya gelmiştir. İkisi de babalarının adlarını vermişlerdir evlâtlarına. Sevinçlerine payan yoktur.

Nhung'la Chau'nun doğum yapmaları, köyün içinde âdeta bayram havası yaratmıştır. Eğlenceler tertip edilmiş köyler, kucak dolusu hediyelerle memnuniyetlerini belirtmeye çalışmışlardır. Hanoi'deki yetkililer ve çeşitli örgütler tebriklerini bildirmişler, onlar da hediyelerini getirmiş, göndermişlerdir.

(156) Amerika B—52 dev bombardıman uçaklariyle Hanoi'yi ve civarını durmadan bombalamaktadır, okul, hastahane, su bentleri, ayırt edilmeden bombalanmakta-

---

156) Cumhuriyet Gazetesi 4/1/973 (B — 52 Amerikan uçakları. Altı kişilik mürettebat tarafından kullanılan B—52 ağır bombardıman uçaklarının her biri 120 milyon Türk lirasına mal olmaktadır. Saatta 650 mil hız yapan bu uçakların her biri çeşitli tipte 30 ton bomba taşır. Uçağın gövde uzunluğu 46 metre, yüksekliği 12/ metre, iki kanat arasındaki mesafe 55,5 metredir. Menzili 12.500 mil olan B—52 uçakları genellikle bombalarını 10 bin metre yüksekte uçarken atarlar. Gerektiği zaman, B—52, ler daha da yüksekten uçarlar. Sekiz jet motoru ile donatılmış olan bu bombardıman uçakları, motorlarından beşi arızalansa bile üslerine dönebilir. Vietnam savaşında da, isabet alan B—52 lerden bir çoğunun, kalktıkları üslere sadece üç motorları çalışır halde döndükleri görülmüştür.)

dır. Bu bombardımanlara karşı ordu, halk, çoluk çocuk ateşe, Hanoi'de ve köylerde büyük bir gayret ve cesaretle devam etmektedir. Amerikan uçakları, bir çok yere yerleştirdiği ikmal depolarından faydalanarak daha çabuk bombardımana devam etmektedir.

İbrahim'le Zenci Vietnam Ulusal Kurtuluş Ordusunun yetkilileri tarafında acele Hanoi'ye çağrılmışlardır. İkisi de karılarına, kayınvalidelerine veda ederek, çocuklarını da doymayan sevgilerile öptükten sonra Haoi'ye hareket etmişlerdir.

Kendilerine bu def'a da, Amerikalıların yığın yaptıkları bir yeri bombalama görevi verilmiştir. Hemen hareket edeceklerdir. Amerikan er elbiseleri ve techizatıyla dolu torbalarıyla uçağa bindiler. Çok ilerlerdeki bir ufak meydana konan uçak onları orada bırakmıştır. Bütün buralarda, düşmana rastlayacakları yerlerde nasıl hareket edeceklerine ait kendilerine talimat verilmiştir. Uçaktan indikten sonra, torbalarından çıkardıkları Amerikalı er çamaşır ve elbiselerini giydiler. Ellerinde bir de Kuzey Vietnamlılara ait silah vardır. Kendilerine tarif edilen istikamette ilerlemeye başladılar. Amerikalıların savaş malzemesinin yığınak yapıldığı yere gideceklerdir. Yolları epey uzundur, yorulacaklardır. İlerlerde Amerikalı ve Güney Vietnamlı askerler vardır, onların birlikleri vardır. Onlara rastladıkları zaman onlar da yine «Kuzey Vietnamlılardan kaçan iki esir» olarak kendilerini bildireceklerdir ve o suretle istedikleri yere kendilerini götürmelerini sağlayacaklardır.

Gecenin karanlığında kimi ormanlık, bataklık içinden, kimi tarlalardan sabaha kadar yürüdüler epey de yorgun düştüler. Kendilerine rastlayacaklara yorgun görünmeleri, düşmandan kaçmış adam durumunu yaratmak bakımından böylesi çok iyidir herhalde.

Sabahın erken saatında Amerikan uçakları onların ilerlediği istikametin bir başka yönünden Hanoi'ye doğru uçuyorlardı. Tarlalardan ayrılıp sağ yanlarındaki yoldan ilerlemeye başladılar, artık gitmek istedikleri Amerikalıların yığnak yaptıkları yere yakınlaşmış olduklarını da tahmin etmişlerdir. Birden ağaçlıkların içinden Amerikalı bir çavuşla üç er silahlarını kendilerine doğrultarak yolun önüne dikildiler.

Çavuş sol elini havaya kaldırarak durmalarını işaret etti, sağ elindeki tabancasını da yanındaki erler gibi kendilerine doğrultmuştu.

— Durun, ellerinizi yukarı kaldırın, dedi çavuş.

İbrahim'le Zenci, ellerini kaldırdılar. Çavuş ve erler, silahlarının namluları kendilerine çevrili, yanlarına yaklaştılar.

İbrahim'le Zenci istiflerini hiç bozmamışlardır. Sanki günlerce yol yürümüş, yorgun, bitkin, üstleri başları perişan, çamur içinde, tam düşmandan kaçan iki insan durumunu belirtmektedirler.

— Siz kimsiniz, nereden geliyorsunuz? diye çavuş sordu.

— Amerikalıyız, esir kampından kaçtık, diye cevap verdi, Zenci.

— İndirin ellerinizi, dedi çavuş ve silahını belindeki kılıfa yerleştirdi, sonra yanındaki erlere de silahlarını İbrahim'le Zenci'nin üzerinden çekmelerini işaret etti.

İbrahim'le Zenci, adeta bitkin, ayakta duracak halleri yokmuş görünüşüyle yere çömeldiler.

— Yorgunsunuz, hem de çok galiba, dedi çavuş.

— Altı gündür, yürüyoruz, ormanlarda bataklıklarda kolaymı çavuşum, diye konuştu Zenci.

Çavuş etrafına bakındı, sonra ceketinin üst cebinden sigara paketini çıkardı, uzattı ikisine, çakmağıyla da yaktı.

— Yaşa sen çavuşum şu sigaraya nekadar hasrettik bilsen, diye konuştu Zenci. İbrahimle ikisi sanki aylarca sigara içmemişler gibi, dumanları çektiler içlerine.

— Siz Amerikalı, bizlerdensiniz, dedi çavuş.

— Evet, dedi Zenci ve yine sigarasından derin bir nefes çekti.

— Eziyet ediyormuydu Vietkonglar esirlere?

— Sorma çavuşum, hem de nasıl. Biz en kötü kampa düşmüşük, başka kamptaki esirler rahatmışlar diye işitmiştik, dedi Zenci.

— Sizi bizim birlik komutanına götüreceğim, orada istirahat edersiniz, hem de karınlarınızı doyurursunuz, açsınızdır da siz.

— Açlığımız birşey değil çavuşum kurtulduk ya, ama biraz şurada dinlenelim müsade ederseniz, diye konuştu Zenci. İbrahim hiç konuşmuyordu, onun ingilizcesi bozuk olduğu için şüphe edebilir çavuş.

— Peki, dinlenin bakalım, dedi çavuş, o da çömeldi İbrahim'le Zenci'nin yanına.

— Sizin birlik buraya yakın mı, diye sordu İbrahim.

— Eh, yakın sayılır, ama siz yorgunsunuz, size uzak gelir belki. Bizim birlik de buraya yeni geldi, cephane takviye, ikmâl birliği bizimki. Savaşa katılan birliklerle, uçaklara cephane ikmâli yapılır buradan. Biz de epey zahmet çektik, cephaneleri taşımak, istif etmek. Sonra da şurada ufak bir uçak meydanı var, onu da biz erlerle hazırladık neler çektik biz de. İşimiz mühim de; hep patlayıcı şeyler, bomba, füzeler, ne yok ki patlayıcı diye.

Epey gevezelik etti çavuş. Ama bu konuşmalar İbrahim'le Zenci'yi iyi bilgi sahibi etmiştir.

— İsterseniz gidelim çavuşum, dedi Zenci ve İbrahim'le beraber ayağa kalktılar. Çavuş da ayağa kalktı.

— Gidelim haydi, dedi, sonra çavuş yanındaki erlerden birine döndü :

— Ben bunları komutanın yanına götüreceğim, siz mıntıkayı gezin, vazifenizi biliyorsunuz, dedi ve İbrahim'le Zenci'ye eliyle «gelin» diye işaret edip ilerlemeye başladı, onu İbrahim'le Zenci takip etmeye başladılar.

Çavuş onlara birer sigara daha ikram etti, bir de kendisi yaktı.

— Demek işkence de yaptı Vietkonglar size, dedi çavuş.

— Sorma çavuşum çok, gece gündüzde ağır işlere koştular bizi, dedi Zenci.

— Kaçmayı nasıl becerdiniz peki?

— Angariye paydosunda başımızda bir nöbetçi ile elimize varilleri verip suya gönderiyorlardı. İşte yine suya gitmiştik, suyu alacağımız yer kamptan epeyce uzaktaydı. Biz bu arkadaşımla kaçmayı daha evvel kararlaştırmıştık. Nöbetçiyi suyun başında bir punduna getirip hakladık, silâhını elinden alıp kaçtık. Bereket ilerimizde orman vardı, oraya daldık. Zaten gece de olmuştu, bütün gece yürüdük, herifler arkamızdan gelmeye cesaret edemediler herhalde. Zaten bizim Amerikan uçakları da uçuyordu oralarda, oraları habire bombalıyordu. Korkudan zaten saklanacak delik arıyorlardı, dedi Zenci.

Karşılarında iki barakamsı bina göründü, sonra daha aşağılarda da iki bina vardı.

— Yanaştık, işte şu önümüzdeki iki binadan sağdaki Komutanla subayların, biz çavuşlar da subaylarla

beraber oturuyoruz. Aşağıda görünen büyük bina da cephanelik, diye binaları eliyle işaret ederek gösterdi.

Çavuşun verdiği bu bilgi İbrahim'le Zenci'ye yetmişti. Komutanın bulunduğu binanın önüne geldikleri zaman genç bir Amerikalı teğmen onların karşısına çıktı.

— Bunlar da ne, dedi çavuşa.

Vietkonglara esir düşen «bizden» iki Amerikalı er, esir kampından kaçmışlar, devriye geziyorduk rastladık kendilerine. Komutana getirdim, diye cevap verdi çavuş.

— Komutan içeride ama, haber vermem lâzım, bilirsin aksi herifin biridir, dedi teğmen ve binadan içeriye girdi. Biraz sonra da geriye döndü.

— Haydi girin, dedi.

Çavuş önde, İbrahim'le Zenci arkasında Komutanın odasına girdiler. Komutan, asık suratlı nemrut biriydi. Rütbesi yüzbaşı ama o büyük bir kumandan edası ve somurtkanlığı içindeydi. Sedir gibi bir yere uzanmıştı. Çavuşla İbrahim ve Zenci içeriye girdikleri zaman hiç istifini bozmadı, şöyle bir yan gözle baktı.

— Ne var, kim bunlar! diye sordu çavuşa sertçe.

— İki Amerikalı er, Vietkonglara esir düşmüşler, sonra da kamptan kaçmışlar komutanım, diye konuştu çavuş.

Kumandan uzandığı yerden doğruldu, ama kalkmadı oturuyordu sedirde, Zenci ile İbrahim'i esaslı bir süzdü. Sonra ensesini kaşıyarak sordu :

— Anlatın bakalım, kimsiniz, nesiniz, nasıl kaçtınız kamptan? dedi.

Zenci, çavuşa anlattığı gibi aynen komutana da anlattı. Kumandan arasıra yüzünü buruşturuyor, Zenci ile İbrahim'e bakıyordu, bir ara cebinden bir zincir çıkardı onunla oynamaya başladı. Zenci'nin konuşması bitince, kumandan şöyle bir düşündü, sonra çavuşa baktı.

— Bunları erlerin koğuşuna götürün, künyelerini, hangi birliktenmişler, bir kağıda yaz bana getir, telsizle geriye bildireceğim. Benim iznim olmadan koğuştan bir yere çıkmıyacaklar, emrini verdi çavuşa.

— Emredersiniz komutanım, dedi çavuş bir de o komutana uygun bir selâm çaktı, sonra da İbrahim'le Zenci'ye «gelin» manasında başıyla işaret etti.

Önde çavuş, arkasında Zenci ve İbrahim, komutanın odasından dışarıya oradan da bahçeye çıktılar. Çavuş, kumandanın esir kampından kaçmayı beceren bu iki Amerikalıya böyle muamele etmesine, koğuşta hapis edilmelerine emir vermesine adeta içerlemişti, «Halbuki bunlara bir aferin demeliydi hiç olmazsa» diye de düşündü. Dışarıda genç teğmen sordu çavuşa :

— Ne oldu, kumandan ne dedi?

— Koğuşa kapatacağız, anlayacağın koğuşta hapis olacaklar, o emir vermeden dışarıya çıkmayacaklar, diye cevap verdi çavuş.

— Ben dedim ya, aksidir bu herif. Ne dini var ne imanı. Eh ne yapalım, dedi teğmen boynunu bükerek.

Çavuş, İbrahim'le Zenci'yi erlerin koğuşuna götürdü, koğuş nöbetçisine de kumandanın emrini tekrarladı, sonra İbrahim'le Zenci'ye döndü :

— Aldırmayın be çocuklar, kaba bir adamdır bu komutan, burada ondan kimse memnun değildir. Haydi künyelerinizi söyleyin de yazıp götüreyim mendebura, dedi cebinden kalem kağıt çıkarttı.

İbrahim'le Zenci, Hanoi'de kendilerine ezberletilen başka iki Amerikalı esirin künyesini söylediler, çavuş yazdı elindeki kağıda sonra, yakasını paçasını düzelterek koğuştan çıktı.

İbrahim'le Zenci, erlerin yataklarından birine yan ya-

na oturdular, koğuş nöbetçisi ile konuşmaya başladılar. Elbetteki nöbetçiye de anlattılar başlarından geçen düzme şeyleri. Böyle devam ederse kendi anlattıkları yalanlara kendileri de inanacaklardır. Nöbetçi acımıştı onlara sigara ikram etti, yiyecek de verdi. Nöbetçi durmadan kumandanı şikâyet ediyordu küfürler ederek.

— Bu komutan, Saygon'dan buraya kendisini gönderdiler diye öfkeleniyor, hıncını bizden almaya çalışıyor. Saygon'da iki metresi varmış, her gece eğlence, içki. Eeeee... Burada yok onlar, sinirleniyor eşek oğlu eşek, bize çatıyor, diye konuştu nöbetçi.

— Keşke kaçmasaydık düşmandan be, dedi Zenci.

— Doğru söylüyorsun, bu adamın yanından daha iyidir düşmana esir olmak. Hiç olmazsa «Düşmandır» dersin sineye çekersin yapılanı, diye ilâve etti nöbetçi.

— Erler yok, neredeler? dedi Zenci.

— Kaç er var ki burada görünsünler? Nöbetteler hepsi. 100 er kadrosu imiş buranın, halbuki 24 kişiyiz koskoca yerde. Cephanelik, hava meydanı, devriye, yok bilmem subaylara hizmet erleri. 24 kişi hangisine yetişsin? Bir de komutanın küfürleri, bağırması caba, diye konuştu hırslı hırslı.

Biraz sonra üç er devriye nöbetinden geldiler, onlar da İbrahim'le Zenci'yi sual yağmuruna tuttular sorguya çeker gibi. Akşam olunca erlerle beraber koğuşta yemek yediler. Sonra onları buraya getiren çavuş geldi. İbrahim'le Zenci'ye yaklaştı.

— Arkadaşlar bu Komutan tam hain, sizi nöbete göndermemi söyledi, sıkı sıkı da emir verdi. Ama ben size dinleneceğiniz bir yerde nöbet vereceğim, nereye vereyim sizi durun bakalım, diye düşünmeye başladı.

Bir er çavuşun yanına yaklaştı.

— Çavuşum benim yanıma ver onları, benimle beraber nöbet tutsunlar, dedi.

— Sen nerede nöbet tutacaksın? diye çavuş sordu ere.

— Ya hava meydanı yada cephanelikte, ikisinden biridir herhalde, nöbet cedvelini daha görmedik, dedi er.

— Peki, sen nerede nöbet tutarsan onları da oraya yanına al, dedi çavuş ve koğuştan çıkıp gitti.

İbrahim'le Zenci bakıştılar, elbiseleri çamur içindeydi, üsleri perişandı. Onları nöbette yanına alacak er sokuldu yanlarına.

— Benimle gelirsiniz nöbete, hava meydanı da cephanelik de iyidir, ikisi de uzak buralardan. Üslerden uzak vazifeler daima erler için rahattır, dedi.

— En uzak, en rahat hangisi ise ona gitsek iyi olur, dedi İbrahim.

— İkisi de ayni, birine gideriz be, dedi er.

Bir müddet sonra elinde nöbet cedveli ile yazıcı er girdi koğuşa. Nöbet cedvelinden okudu hangi erin hangi nöbete gideceğini. İbrahim'le Zenci'nin adlarını okumadı ama, yazıcı er onların da nöbete gideceklerini biliyordu, çavuş ona söylemiştir.

— Beni hava meydanına nöbete yazmışınız, yanımda iki kişinin adını da okudunuz halbuki ben bu iki arkadaşı yanıma nöbete alacaktım, çavuş öyle söylemişti, dedi İbrahim'le Zenci'yi yanına nöbete alacak er.

— Hava meydanına senin yerine başkası gitsin, sen bunlarla başka yere gidersin, dedi sonra elindeki kağıda baktı ve ilave etti :

— Peki öyle yapın, ya devriyeye gidersin ya da cephaneliğe üç kişilik nöbet yeri oraları, dedi yazıcı.

Er biraz düşündü sonra, yazıcı ere sokuldu :

— Baksana bunlar yorgun, devriye de gezmek ister,

istersen ben bunlarla cephanelikte nöbet tutayım, dedi.

— Gidin be nereye isterseniz, nöbete gidin de hangisine olursa olsun, dedi yazıcı ve koğuştan çıktı.

Er İbrahim'le Zenci'ye döndü :

— Oldu, cephaneliğe gideriz, orada rüzgârdan sığınacak yer de var. Hem siz yorgunsunuz, uzanır dinlenirsiniz. Devriye oldu mu zordur, durup dinlenmek yok sade ayakta, gezeceksin Allahın kırında, dedi.

Bir müddet sonra Amerikalı er silahını omuzuna taktı,

— Haydi gidelim, dedi İbrahim'le Zenci'ye.

Koğuştan dışarıya çıktılar. İbrahim'le Zenci, etrafı çaktırmadan gözden geçiriyorlardı. İşlerini bitirdikten sonra kaçacakları aracı da temin etmeleri lâzımdı, halbuki görünürlerde hiç te araç yoktu. Binanın arkasına döndükleri zaman, bir jip bir cemse bir de ambulansla karşılaştılar. «Tamam» dedi İbrahim'le Zenci içlerinden.

Tarlaların, fundalıkların içinden karanlıkta ilerlediler, epey yol aldıktan sonra cephanelik binasının önüne geldiler. Orada bir nöbetçi onları karşıladı ve nöbeti devraetti.

— Burada bir kişi mi nöbet tutuyor, halbuki biz şimdi üç kişi buraya nöbete geldik, dedi Zenci.

— Gündüzleri bir, geceleri üç nöbetçi bulunur burada, dedi nöbetçi.

Nöbeti teslim eden er, karanlıkta uzaklaşıp gitmiştir.

Nöbetçi er, İbrahim'le Zenci'ye sigara uzattı, üçü yaktılar sigaralarını. Çömeldiler yere, daldılar konuşmaya. Zenci bu erin nelerden hoşlandığını anlamıştır, hep onlardan söz etti. İbrahim'le Zenci, gecenin yarısını getirmeye çalışıyorlardı, o zaman işe başlayacaklardır. Ama daha

evvel kaçacakları aracı da hazırlanmış olmaları lâzımdır.

Bir ara Zenci abdest bozmak bahanesiyle nöbetçi ile İbrahim'in yanından ayrıldı. İbrahim durak yapmadan anlatıyordu nöbetçiye başından geçenleri enteresan ilavelerle, yalanların şişkiniyle, nöbetçinin kımıldamasına meydan vermiyordu.

Biraz sonra Zenci döndü, İbrahim'le bakıştılar.

— Hava iyi, değil mi, dedi İbrahim Zenci'ye.

— Çok iyi, diye cevap verdi Zenci.

— Çok iyi ya, geçenlerde hava bir bozdu ki nöbete bile gelemedik, diye ilave etti er.

İbrahim Zenci'nin konuşmasından ve tavrundan Havanın iyi olduğundan söz etmesi, araç işinin halledildiğini belirtmek istediğini anlamıştır.

Gecenin yarısı olmuştur. Ortalıkta derin ve hatta korkunç bir sessizlik vardır. Hiçbir tarafta ışık namına birşey görülmez, zaten erkenden ışıkların söndürülmesi ve hatta ateş yakılmaması, sigara için kibrit çakılmaması da verilen emirler içindedir.

Bu defa İbrahim su dökmek bahanesiyle kalktı, cephanelik binasının önüne dolandı, cephaneliğin kapısını yokladı. Kapı iki tarafından bağlanmış, ortasından da bir şeyin üzerine mühür vurulmuştu. İbrahim çekti kopardı onu, sonra iteledi kapıyı, kilitliydi kapı. Etrafına bakındı, birşeyler arandı, bulamadı, dayandı kapıya. Kapı iki kanatlıydı, bir kanadı sallanıyordu ama açılmıyordu, sonra iyice dayandı kapının sallanan kanadına, birden açıldı kanat içeriye doğru. İçinden «Tamam» dedi İbrahim, sonra yine hafifçe çekti kanadı kapalı imiş durumuna getirdi. Geriye döndü nöbetçi ile Zenci'nin yanına geldi.

— Oh, rahat ettim be, dedi İbrahim.

— Öyledir insan işini bitirince rahatlar, bir oh çeker, dedi Zenci gülümseyerek. Anlamıştır İbrahimin cephanelik kapısını açtığını.

— İşedin değil mi, işemek de rahatlamaktır, ötekini de yapınca insan rahatlar, dedi nöbetçi er, gülüştüler.

Bir müddet daha konuştular. Bir ara Zenci çaktırmadan saatına baktı: «Tamamdı vakit.» Ayağa kalktı, yan tarafa dayalı duran nöbetçiye ait silahı aldı. Nöbetçinin önüne dikildi.

— Dolumu bu arkadaş, dedi.

— Elbette dolu, çevir öteye namlıyı, bana doğru tutma, şeytan patlatır derler ya elin tetiğe değiverir, dedi, gülümseyerek nöbetçi.

— Arkadaş, gerçi biz Amerikalıyız ama, Kuzey Vietnam tarafını tutuyoruz. Senin anlayacağın Kuzey Vietnamlılardanız. Biz bu cephaneliği bombalamaya, havaya uçurmaya geldik. Ama sen itiraz eder, mani olacağım dersen bizden günah gitti demektir, dedi Zenci. İbrahim de o anda ayaktadır, nöbetçinin tam arkasına geçmiştir.

Nöbetçi, şaşırdı, sonra bakındı etrafına, döndü Zenci'ye, hâlâ yerde oturuyordu.

— Peki ama bu iş kolay değil, hadi bombaladınız bu işi yaptınız kaçmak lâzım, onu nasıl becereceksiniz? Yakalarlar sizi, dedi nöbetçi.

— Buraya ait jiple kaçacağız, dedi Zenci. Nöbetçi ayağa kalktı, yine düşündü.

— Öteki araçlarla peşinize düşerler be arkadaş, yakalarlar sizi, dedi.

— Jipten başka öteki iki araç ta işlemez vaziyettedir sen onu merak etme ahbab, dedi Zenci.

— Cemseyi de mi işlemez duruma soktunuz?

— Elbette ya, ne sandın, haydi vaktimiz yok, dedi Zenci.

— Vietkonglar, Kuzey Vietnamlılar kötü adamlarmış öyle diyorlar, dedi nöbetçi.

— Sen söylenenlere bakma, yalan o söylenenler. Karar ver haydi, diye kolundan tuttu nöbetçiyi Zenci.

— Peki arkadaşlar ben de sizinle geleceğim size de yardım edeceğim. Ben ne öldürmek ne de ölmek isterim. Bu savaşın hikmetini ben de anlamadım; başkasının vatanına girmek, onları öldürmek. Yok. Ben de sizinleyim, dedi nöbetçi İbrahim'le Zenci'nin yüzüne baktı.

— Yaşa sen be arkadaş, dedi İbrahim.

— Bu fakir insanlardan ne ister bizim Amerika be, gitsin de koca milletlere çatsın, onların vatanına saldırsın bakalım cesareti varsa, hadi ne yapacaksak yapalım, dedi nöbetçi.

— Gel girelim cephaneliğe, sen neyin nerede olduğunu bilirsin, dedi Zenci.

Üçü dolandılar binayı, cephaneliğin kapısına geldiler, İbrahim ayağıyla itti kapıyı, kapı içeriye doğru açılıverdi. Nöbetçi şaşırdı.

— Oooo, siz herşeyi hazırlamışınız be, dedi.

Girdiler cephaneliğin içine, İbrahim içeriden kapadı kapıyı ama içerisi zifiri karanlıktı,

— Sen neyin nerede olduğunu bilirsin, haydi bize, dinamit fitillerini bul getir, sonra da birkaç bomba, dedi Zenci.

Nöbetçi ilerledi cephaneliğin içinde onu İbarhim takip etti. Nöbetçi buldu dinamit fitillerini İbrahim'e verdi, İbrahim Zenci'ye getirdi sonra da nöbetçi altı tane fitilli el bombası da verdi.

— Tamam mı? dedi nöbetçi.

— Şimdilik tamam, ama birkaç bomba daha getir, dedi İbrahim.

Zenci, bombaların fitillerine, diğer uzun dinamit fitilini ekledi, birkaç bombayı bu suretle eklemişti. Sonra ilerledi nöbetçinin yanına.

— Nerde bomba sandıkları, dedi Zenci.

— İşte ver elini bana, dedi nöbetçi, Zenci'nin elini götürdü bomba sandığından birine. Zenci fitillere raptettiği bombaların iki tanesini, sandıklardan birinin içine diğer ikisini de diğer sandıkların arasına yavaşça koydu ve bunların üstüne birkaç bombayı da yerleştirdi.

Yavaş yavaş dinamit fitilinin birer ucunu kapıya doğru uzatmaya başladı. İbrahim'le nöbetçi de yardım ettiler, fitili kapıdan dışarıya çıkardılar.

Hepsi cepierine de fitilli birkaç bomba almışlardı. Nöbetçinin «Ben de sizinle beraberim» demesine rağmen yine de onu kontrolleri altında tutuyorlardı.

Fitilleri kapının dışına çıkardılar, kendileri de dışarıya çıktılar. İbrahim hafifçe kapıyı çekti kapadı ama aralık bırakmıştı biraz. Fitili yan tarafa epey ileriye uzattılar.

— Ateşliyorum, dedi Zenci ve çakmağıyla iki fitilin de uçlarını ateşledi. Fitiller yanarak cephaneliğin kapısına doğru ilerliyordu. Zenci bakındı etrafına, İbrahim'le nöbetçinin kolundan tuttu.

— Haydi koşun benimle beraber, dedi Zenci.

Önde Zenci, onun arkasında nöbetçi onun arkasında da İbrahim koşarak jipin yanına geldiler. Etrafta kimseler yoktur, tam bir sessizlik içindedir her yer.

Zenci atladı direksiyona, İbrahim'le nöbetçiye de bin-

melerini işaret etti, onlar da jipin arkasına bir sıçrayışta girdiler. Zenci jipi birden çalıştırmasıyla geniş yolda hareket etmesi bir oldu. Jipin sesi, bütün sessizliği parçalamış, son süratle gidiyordu. Daha kumandanlık binasını birkaç metre gerilerde bırakınışlardı ki, cephanelikte iki müthiş patlama oldu, onu daha başka patlamalar izledi.

İbrahim'le nöbetçi er, jipten arkalarına baktıkları zaman cephanelik ve civarı ateş içindeydi, alevler, göklere yükseliyor, patlamalar devam ediyordu.

— Amma da patlıyor be, şu alevlere bak, göklere yükseliyor, dedi nöbetçi.

Zenci'nin kullandığı jip son süratle, rüzgâr gibi ilerliyordu geniş yolda. Jipin farlarını yakmamıştır Zenci, ne lüzum var farlara Zenci'nin gözleri karanlığı yırtıp önünü ta uzaklara kadar görüyordu.

Birden yanlarından kurşunlar vızıltıyla geçmeye başladı, nöbetci cebinden bir bombayı çıkarıp ateşledi ve fırlattı kurşunların geldiği tarafa, bomba patladı, düştüğü yeri tarumar etti.

— Eğilin, eğilin, dedi Zenci. İbrahim'le nöbetçi er eğildiler ama, kurşun sesleri falan kalmamıştır, bir bomba susturmuştur ateş edenlerin silahlarını. Belki kendilerini de.

İbrahim, jipi bir saniye durdurttu etrafı dinlediler, ses seda yoktur hiç bir tarafta, yalnız cephanelikten hâlâ aralıklarla patlamalar işitilir, alevler görülmektedir.

Yine hareket etti jip. Ormanlık içinde bir yola geçtiler, sonra bu yolu da aştılar, Zenci yine durakladı, bakındı etrafına. Tarlalıktan gideceklerdir, öylelikle istedikleri yola çıkmış olacaklar hem de kestirmeden. Zenci öyle yap-

ti, tarlalıktan ilerlediler, sağlarındaki toprak yola çıktılar, burada jip süratını arttırdı. Gecenin zifiri karanlığı, daha doğrusu sabahın alaca karanlığı etrafı kaplamıştı. Etrafı fundalıklı bir yola saptılar. İbrahim saatına bakmıştır, tam ikibuçuk saattir yoldadırlar. Daha bir saatlık yolları vardır menzile ulaşmaları, Kuzey Vietnamlıların onları karşılamaları için.

Şafak sökmüştür, ortalık aydınlanıyor, onlar hâlâ yoldadırlar. Ormana yaklaştılar, biraz ilerledikten sonra solda ormanın içine uzanan yola geldiler. Yolun sol yanında yere yatırılmış bir ağaç gördü Zenci. Bu yere yatırılan ağaç onların gidecekleri yolu gösteriyordu kendilerine. Verilen talimata göre, Zenci saptı bu ormanın içine uzanan yola. Epey ilerlediler. Tam sola saptıkları zaman, yolun iki tarafındaki ağaçlar arasından, silahlı Kuzey Vietnam Kurtuluş Savaşçıları göründüler. Bir tanesi jipin durmasını eliyle işaret etti.

Zenci, menzile gelmiş, kendilerini bekleyenlerin karşısına çıkmış olduklarını anladı. Jipi durdurdu, atladı aşağıya. Silahlı Kuzey Vietnamlılar jipin etrafını sardılar.

— Sarı yıldız, dedi Zenci bunlara. İçlerinden biri yaklaştı Zenci'ye ve cevap verdi :

— Bayrak.

Birbirlerine parolayı vermiş, anlaşmışlardır. Zenci ile İbrahim bu karşılarına çıkanlarla bir iki lâf ettiler, ama durmamaları lazımdır burada.

— Gitmemiz lâzım hemen, değil mi, dedi Zenci.

— Evet hemen, diye cevap verdi, Bayrak diyen sonra da Zenci'nin yanına oturdu. Gidecekleri yolu gösterdi.

Zenci ormanın içindeki yolda jipi fütursuz, endişesiz sürüyordu. Artık Vietnam Kurtuluş Savaşçılarının hakim olduğu topraklardadırlar.

Ortalık aydınlandığı zaman ufak bir hava meydanına geldiler, burası hava meydanından ziyade bir tarla görünüşündeydi. Yanda tek bir Jet uçağı vardı, üstü ve etrafı ağaç dalları, yapraklarla örtülmüş, maskelenmişti. Zenci kenarda durdurttu jipi, o anda uçağın yanından, silahlı dört kişi ile üzerlerinde uçuş elbiseleriyle iki pilot göründü, jipin yanına koştular, gelenleri selâmladıar, tebrik ettiler. Pilotlardan biri, İbrahim'le Zenci'ye yanaştı.

— Aldığımız emre göre hemen hareket etmemiz lâzım, dedi.

İbrahim ve nöbetçi de jipten inmişlerdir. Pilot baktı onlara sonra Zenci'ye döndü :

— Sizin iki kişi olmanız lâzımdı sanırım, dedi.

— İki kişi idik ama bu arkadaş da bizimle geldi, bize yardım etti, dedi.

— Peki, hemen gidelim, dedi pilot. O sırada diğerleri uçağın üstündeki dalları, yaprakları çekmişlerdi, uçağı diğer pilot uçuşa hazırlamış, pervane dönmeye başlamıştır.

Pilot önde Zenci ile İbrahim ve nöbetçi er onun arkasında jet uçağının yanına geldiler. Pilot uçağın kapısını açtı.

— Haydi hemen binin, dedi.

Zenci bir sıçrayışta kendini uçağın içinde buldu, onun arkasından İbrahim ve nöbetçi de ayni çevik hareketle bindiler, orada kalanlara ellerini sallayarak veda ettiler. Pilotlar, uçağı havalandırdı. Uçak, meydanın üstünde kısa bir tur yaptıktan sonra Hanoi istikametine doğru havalanıp yoluna devam etti.

Hanoi hava alanında kendilerini, Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi yetkilileri, başkomutanlığı temsil eden yüksek rütbeli subaylar karşılayarak tebrik ettiler.

Başkomutanlığa giderek orada yetkililere başardıkları

iş ve yanlarında getirdikleri er hakkında bilgi verdiler. Bütün yetkililer tekrar bu başarılarından dolayı da teşekkürlerini bildirdiler.

İbrahim'le Zenci onları merak içinde, sabırsızlıkla bekleyen karılarına, çocuklarına kavuştular, kucaklaştılar öpüştüler. Kayın valideleri onları sevinç göz yaşlarıyla kucakladılar. Köylüler ise onlar için çok güzel bir karşılama töreni hazıramışlardı. İbrahim'le Zenci'nin kendi memleketleri, uygarlıkları için bu fedakârlıklarının karşılığı minnet borçlarını nasıl ödeyeceklerini bilemiyorlardır köylüler.

İbrahim'le Zenci'nin ve onlara yardımcı olan Amerikalı nöbetçi erin bombaladıkları cephanelik kül ve enkaz yığınından başka birşey kalmamacasına yok olmuştur. Bu durum evvelâ oranın mağrur komutanını, sonra da Saygon yetkililerini bir daha çileden çıkarmıştır. Her iki bombalamanın da Amerikalı, kendilerinden olan erler tarafından yapıldığı tespit edilmiştir. Bu bombalama hareketleri ve İbrahim'le Zenci hakkında, Saygon basınından başka bütün dünya basını da söz etmekte ve şöyle denilmektedir. (157) «Vietkong saflarında Üç Amerikalı çarpışıyor.» «Kuzey Vietnam saflarında çarpışan üç Amerikalı dehşet saçıyor» «Vietnam'da Üç Amerikalı, Kuzey Vietnam safında çarpışıyor» İşte dünya basınında çıkan bunlar hakkında üç yazının başlığı. Basın ve radyolar, televizyonlar İbrahim'le Zenci ve sonradan onlara katılan Amerikalı er hakkında şöyle yayın yapmaktadır. «Güney Vietnam askerî kaynaklarına göre, Kuzey Vietnam saflarında çarpışan üç Amerikalı bulunmakta ve bu üç Amerikalı, Amerikan istibarat teşkilatında «Pirzola», «Tuz» ve «Biber»

---

(157) Günaydın Gazetesi 12/9/972
Gün Gazetesi 14/9/972
Cumhuriyet Gazetesi 12/9/972

olarak bilinmektedir. Aynı kaynaklar, üç Amerikalının, birliklerinden kaçan askerler olabilecekleri gibi, Kuzey Vietnamlılar eline esir düşmüş olabileceleri üzerinde durmaktadırar. Üç Amerikalı birçok defa, Amerikan birlikleri tarafından görülmüşse de kimliklerinin tespiti veya yakalanmaları mümkün olmamıştır.

Beyaz olan «Tuz» ile Zenci olan «Biber»in bir arada çalıştıkları, özellikle de sabotaj ve pusuya düşürme hareketlerinde önemli rol oynadıkları bildirilmektedir. Amerikan askerî kaynaklarına göre çok cesur olan Tuz ve Biber denen Zenci ile beyaz iki Amerikalı er, Güney Vietnam ve Amerikan birliklerinin elinden çeşitli araçların Kuzey Vietnam'a kaçırılmasında baş rolü oynamışlardı» denmektedir.

İbrahim'le Zenci, kendilerinden söz eden bu yazıları okumuşlar, radyolardan da dinlemişler ama hiç gururlanmamışlardır. Onlar bütün dünya insanlarının uygarlığı, karılarının, çocuklarının toprakları özgürlükleri için, artık kendilerinin de bir vatanı sayılan bu yerler için vazifelerini yapmış olduklarına inanmışlardır. İbrahim'le Zenci'nin karıları, kocalarının bu başarıları karşısında sevinç ve gurur duyarlar, bu da onların hakkıdır.

XXIV

Vietnam Savaşının durdurulması, bir anlaşmaya varılması için Paris'te tarafların yaptığı görüşmeler devam etmektedir ama anlaşmaya varıldığı dünyaya açıkca bildirilmiştir. (158) «Kuzey Vietnam heyetinin sözcüsü, Than Le düzenlediği basın toplantısında Nixon'un barış anlaşmasını 20/Ekim/1972 günü kabul ettiğini ve bunu bir mesajla Başbakan Pham Van Hong'a bildirdiğini açıkamıştır. «Bu demec radyolarla ve televizyonlarla bütün dünyaya duyurulmuştur. Bunun üzerine (159) «Nixon'un danışmanı Kissinger de hemen bir basın konferansı düzenleyip metnin doğru olduğunu söylemiştir. Buna göre imzadan sonra 24 saat içinde ateş kesilecek, Amerika bombardumanlara ve ablukaya son verecek.» demiştir.

Görüşmelerdeki anlaşmalara göre, Nixon barışın imzasını geciktirmekte en geç 31/Ekim/1972 de barış anlaşmasının imzalanması kararına varılmış durumda idi ama bu meyanda Amerika Birleşik Devletleri Güney Vietnam'a harp malzemesi, uçak göndermekte ve bunu çoğaltmaktadır. Bu barış anlaşmaları neticeye vardı, bitti dendiği bu zamanlarda, Kuzey Vietnam'a hava akınları, bombalamalar haddinden fazla çoğalmakta, insanlık dışı hareketlere devamı genişletmektedir. (160) «Amerikan uçakları 972 Aralık ayında Hanoi bölgesine altı gün içinde 40 bin ton bomba atmıştır. Bu atılan bomba İkinci Dünya Savaşı sı-

---

(158) Yeni Ortam Gazetesi, 29/10/972

(159) Cumhuriyet Gazetesi, 8 Kasım 972 (Barış Kapısı Açıldı mı?) başlıklı yazı Prof. Dr. A. Şükrü Esmer.

160) Cumhuriyet Gazetesi, 27/12/972

rasında Hiroşima'ya atılan 2 Atom bombası gücüne eşit güçtedir. Amerika başkanının danışmanı Kissinger «Barış sağlanmıştır, savaş bitmiştir» demektedir. (161) Ama «Amerikan uçakları Kuzey Vietnam'ı hâlâ bombalıyor. (162) «1972 Ekim ayına kadar savaşın başladığı günden bu yana onbir yıl içinde Amerika savaş alanlarında 51 bin ölü, Güney Vietnam ise 181 bin ölü vermiştir. Kuzey Vietnam ve Vietkong'un can kaybı 900 bin'e yaklaşmaktadır. Amerika 1965 yılından 1972 malî yılı sonuna kadar Vietnam savaşı için 135 milyar 495 milyon dolar sarfetmiştir.» Kuzey Vietnam'ı Amerikalıların B--52 bombardıman uçakları aralıksız bombalamakta, büyük zararlara yol açmaktadır. Elbetteki Kuzey Vietnamlılar da bunlara karşı koyacak, herzaman olduğu gibi yiğitçe savaşacaktır. Savaşmaktadır.

Amerikanın insanlık dışı bu tutumu, bu savaşın başından beri olduğu gibi, dünya kamuoyu, ulusların yetkilileri, bilim adamları tarafından tepkiyle karşılanmakta, protestolar gittikçe artmaktadır. (163) «İçlerinde Amerikalı film yıldızı Jane Fonda da bulunan 10 bin kişilik savaş aleyhtarı bir grup Amerika'nın Kuzey Vietnam'ı yeniden bombalamasını protesto etmek amacıyla Stockholm'daki Amerikan büyükelçiliğine yürümüşler. Elçilik önünde göstericilere hitaben bir konuşma yapan Jane Fonda «Bütün ülkeler birleşerek Nixon yönetimini barış anlaşmasını imzalamaya zorlamalıdırlar» demiştir. Öte tarafta Amerika Senatosunda (164) «Şimdiye kadar savaş aleyhinde en sert konuşmalar yapılmış, Kuzey Vietnam'ın yeniden bombalanması protesto edilmiştir. Cumhuriyetçi Senatör Wil-

(161) Yeni Ortam Gazetesi, 22/Aralık/972
(162) Günaydın Gazetesi 28/10/972
(163) Yeni Ortam Gazetesi, 22/Aralık/972
(164) Yeni Ortam Gazetesi, 31/12/972

liam Saybe ise Nixon'un bu davranışlarından (Nixon aklını kaçırdı) demiştir.

Cepheden kaçan erlerin, savaşa katılmak istemeyen çavuş ve subayların çoğalması da ayrıca Amerikalı yetkililer için bir düşündürücü problem olmakta, hatta Kuzey Vietnam saflarına geçen Amerikalı erlerin de gün geçtikçe artması onları sinirlendirmekte, morallerini bozmaktadır. (165) «Beyrut'taki Amerikan Üniversitesinde görevli ve ayni zamanda bir derginin de başında bulunan Amerikalı Doçent Ken Meyer Kurd Vietnam'a savaşmak için gitmek istemediği için yetkililer tarafından tutuklanmıştır. (166) «Amerikalı Pilot Michael Hack Vietnam'ı bombalamayı red etmiş, verilen emirlere karşı koymuştur, bunun için de kendisi hakkında Amerikalı yetkililerce takibat yapılmaktadır.

(167) «Amerika'nın Kuzey Vietnam'ı her gün yüzlerce uçakla bombalamaya devam etmesi ve niyetinin de, Kuzey Vietnam'ın bütün sanayi bölgelerini yerle bir etmek olduğunun ileri sürülmesinden sonra, gerek doğuda gerekse batıda, Amerika'ya karşı açılan takbih kampanyası bir çığ gibi büyümüştür.

İtalya. Hollanda ve İsveç hükümetleri, Amerika'nın hava akınlarını resmen takbih ederken, aralarında Belçika ve Avusturya'nın da bulunduğu ikinci grup bombardumanlardan duyulan derin endişeyi yansıtan bildiriler yayınlamışlardır. İtalya'nın Cenova limanında çalışan tahmil-tahliye işçileri, limana yanaşacak bütün Amerikan bandralı tekneleri boşaltmama için boykot kararı almışlardır. İtalya

(165) Yeni Ortam Gazetesi, 8 Ocak 1973,
(166) Yeni Ortam Gazetesi, 14 Ocak 973.
(167) Yeni Ortam Gazetesi, 31/12/972

hükümeti yayınladığı bir tebliğ ile, Kuzey Vietnam bombardumanlarının durdurulmasında ısrar ettiğini tekrarlamıştır. Amerika'nın Vietnam politikasına başından beri karşı olan İsveç'de ise, bütün büyük partiler, ulusal bir protesto kampanyasına öncülük etmektedirler. Başkan Olaf Palme, Amerika'nın Vietnam'a yaptığı bombalamanın Nazilerin İkinci Dünya Savaşında işledikleri suçlardan daha ağır olduğunu söylemiştir. Norveç'deki iktidardaki işçi hükümeti Amerika'nın Vietnam'a akınlarını yermiş, Danimarka Başbakanı Anker Joergensdn da Amerika'nın Kuzey Vietnam'a karşı hava akınlarını durdurması için, B. M. Genel Sekreteri Kurt Waldhim'e baş vuracağını söylemiş, Finlandiya da Amerika'nın bu tutumunu yermiş ve Kuzey Vietnam'ı resmen tanıma kararı almıştır. Yugoslavya Devlet Başkanı Mareşal Tito, Amerikan hava akınları için «İnsanlığa karşı işlenen bir suç» deyimini kullanmıştır. Hindistan iktidar partisi de Amerika'ya çok ağır bir dille çatmıştır. Yeni Zelanda'da ise binlerce kişi Amerikan bayraklarını yakarak sokaklarda Nixon aleyhinde gösteriler yapmıştır.

Fransa hükümeti Vietnam barış görüşmelerine ev sahipliği yaptığı için tam bir tarafsızlık politikası izlemekle beraber, basın Amerika'yı yerden yere vurmakta ağız birliği etmiştir.» (168) «Vietnam savaşları Vietnam aleyhine Amerika'da düzenlenen protesto yürüyüşünde protestocular Washington'da başkan ve Bayan Nikson'u taşıyan açık arabaya portakal ve domates atmışlardır. Washington anıtında düzenlenen Vietnam savaşını protesto toplantısına 45 bin insan katılmıştır. Toplantıya katılanlar George Washington anıtının çevresindeki Amerikan bayraklarını indirip yaktıktan sonra Kuzey Vietnam bayrağını çekmiş-

(168) Yeni Ortam Gazetesi, 22/Ocak/973.

lerdir. Londra'da Vietnam savaşını protesto için 12 bin kişinin katıldığı bir gösteri yürüyüşü düzenlenmiştir. Amerikan büyükelçiliğinde sona eren gösteri sırasında, Londra'da yaşayan Vietnam'da savaşmış askerler büyük elçiliği ziyaret ederek, Hanoi'yi bombalamayı reddettiği için savaş divanına verilmek tehlikesi ile karşı karşıya olan B—52 pilotu Yüzbaşı Michael Heck'in madalyasını geri vermişlerdir. İsveç başkentinde 10 bin kişi, Lahey'de 4 bin Hollandalı, Vietnam savaşları için Amerika aleyhinde gösteriler yapmıştır. İspanya'nın Barselona limanında 5 bin kişi Vietnam savaşını protesto gösterişi yapmış, göstericiler Vietnam bayraklarını taşımışlardır. Fransa'da da Vietnam savaşını protesto gösterileri yapılmış, göstericilerle polis arasında çatışmalar olmuştur.»

(169) «İstanbul Bağımsız Milletvekili, Russel Mahkemesi üyesi M. Ali Aybar, Amerikan Cumhurbaşkanı Nixon'a telgraf çekerek, Vietnam'da bombardıman hareketine son verilmesini istemiştir.» (170) «Merkezi Londra'da olan 'Bertrand Russel Vakfı' ile Paris savaş suçlularının kınanması uluslararası merkezi Amerika Cumhurbaşkanı Nixon'u savaş suçlusu ilân etmiştir.» (171) «Dünya sendikaları Federasyonu (WFTU) bütün işçi ve bütün sendikalara gönderdiği bir çağrıda, Amerika'nın Vietnam'a müdahelesini kınamış ve bütün ülkelerdeki işçi ve sendikaları bütün barışseverleri ve demokratik güçleri Vietnam halkıyla dayanışmaya, Vietnam'ı desteklemeye çağırmıştır. (172) «Almanya Willi Brand hükümeti, Amerika'nın Vietnam savaşına son vermesini istemiş ve savaşın son de-

---

(169) Yeni Ortam Gazetesi, 31/12/972
(170) Yeni Ortam Gazetesi 22/Ocak/973
(171) Yeni Ortam Gazetesi, 10/10/972
(172) Yeni Ortam Gazetesi 14/1/973

rece huzur bozucu olduğunu, savaşa son verilmediği takdirde Alman-Amerikan ilişkilerinin bundan büyük ölçüde etkilenebileceğini söylemiştir.»

İşte yukarıda sıraladığımız Amerika'nın Vietnam'daki tutumunu yeren, Vietnam'ı insafsızca bombalamasına, yaratılan vahşet, dökülen insan kanı, milyonlarca insanın ölümünün yarattığı tepki İkinci Dünya Savaşının suçlularına sorulan hesap gibi elbetteki Amerika yetkililerinin, başta Nixon'un suçlu sandalyasına oturacağının bir görünüşü, bir isteğidir bu.

Bunu anlamıştır Amerika yetkilileri ve başkan Nixon, onun içindir ki, Vietnam'da barışın sağlanmasına, savaşa son verilmesine gayret sarf edecek, etmektedir. Bugün dünyada uluslar gözünde güvenini yitirmiş bir Amerika, onun yetkilileri bütün suç delilleriyle ortadadır.

Gerçek şudur ki : (173) «Bu derece ağır tepkiler ve sonuçlar arasında yürütülen ayni ağırlıktaki hava akınlarının sonuçsuz kalması, muhakkakki, başta Başkan Nixon olmak üzere bütün A.B.D. yöneticilerini düşünmeye zorlamış olmalıdır. Ortaya çıkan en önemli gerçek, Kuzey Vietnam'ın asla teslim olmayacağıdır. Bütün A.B.D. hava gücü ve kara ordusunun yüklenmesi bile, Kuzey Vietnam'ı dize getiremiyor. Bunu 1965'ten bu yana defalarca anlamış bulunmaları da gerekirdi. Kuzey Vietnam'ın teslim olmaması demek, A.B.D.'nin de kazanmak istediği savaşı kaybetmesi demektir. Çünkü kendi toprakları dışında savaşan ordular, kısa bir süre galibiyet almadıkları takdirde yenilirler.» «Dünya devletlerinin ve uluslararası örgütlerin, Vietnam'daki Amerikan varlığına karşı, artık eskisin-

(173) Cumhuriyet Gazetesi, 2/1/973 (Kuzey Vietnam'ın Bombalanması Bitti Ama) başlıklı yazı. Mehmet Barlas.

den daha farklı hareketler içinde tedbir araması zamanı gelmiştir. Çünkü seyredilen olaylar sadece sistemli bir katliam değildir. Bu tutum, sırasında dünya barışını da hançerlemeyi göze alan bir davranışın ifadesidir.»

Vietnam Savaşı ruhi sarsıntılarla Amerikan halkının iç bünyesini tarumar etmektedir.

(174) «Savaşın insanlar üzerindeki sosyoloji bilimlerine konu olan ilginç bir sorunudur. Bir ülkenin askerleri çok uzaklarda bile savaşmakta olsa, bu durum, geride kalanların yaşantısını derinden etkileyebilmektedir. Savaşın havasını uzun süre yaşayan toplumlarda zamanla ruhsal bunalımlar doğmakta, sapıklıklar belirmekte, toplum, kendi kendini kemirmeye başlamaktadır.

Çağımız, savaş felâketini insanların evi içine taşıyabilen haberleşme araçlarının çağıdır. Geçmişte gözden ve gönülden uzakta olup bitenleri, televizyon, günlük yaşantının bir parçası yapmıştır. Savaş, herkes tarafından gözle görülüp elle tutulabilen somut bir tecrübe niteliği almıştır.

Sürekli biçimde savaşla içiçe yaşayan insanların ilk kapıldıkları duygu 'Güvensizlik'tir. İnsanlar 'Korkmaya., 'Kuşkulanmaya' başlamaktadır. Bir yandan güvensizlik, bir yandan sabah akşam 'Silah' sözcüğünü işitmek, onları bizzat silah satın almaya yöneltmektedir. Sonra, bu silah. savunma aracı gibi saldırı aracı olarak da kullanılmaktadır. Savaş atmosferinin insanlarda yaratabildiği 'Kahramanlık', 'Kuvvetlilik', 'Maceraseverlik' benzeri duygular, silah tutkusuyla birleşip ortaya tehlikeli tipler çıkarmakta, özellikle bir sosyal ve ruhsal dengesizlik ortamında bu kimseler kolaylıkla câniye dönüşmektedir.

---

(174) Milliyet Gazetesi, 6/1/973, (Savaş ve İnsanlar) İsmail Cem.

Amerikan toplumunun günümüzdeki ciddi iç sorunlariyle Vietnam Savaşı arasındaki ilişki yıllardan beri çeşitli araştırmalara konu yapılmıştır. Gerçekten, bu toplumdaki beyaz zehir tutkusuyla suçluluk oranları 'Patlaması' Vietnam savaşının büyümesiyle ayni yıla, 1968'e rastlamaktadır. Amerika her iki alanda da halen dünyanın bir numaralı toplumudur. Savaşın silah kullanma ve bireysel şiddet eğilimini geliştirmekte önemli payı olduğu gibi, uyuşturucu madde tutkusunda da büyük rolü vardır. Çeşitli araştırmalar, yüzbinleri aşan afyonkeş topluluğunun sadece sosyal düzenin değil, savaş tarafından yaratılmış bir suçluluk kompleksinin de, televizyonda insanları serçe misali öldürülürken izlemenin yarattığı inançsızlığın da ürünü olarak nitelenmektedir.»

Amerika yetkilileri bütün bunları bilmelerine rağmen, Vietnam'da savaşı devam ettirmekte, Amerikan insanlarını bu savaşa zorla göndermeye çalışmaktadır.»

Paris'te Vietnam barış görüşmeleri devam etmekte, resmî kaynaklardan alınan haberler, Amerikalı yetkililerin verdiği demeçlere göre çok yakın bir zamanda, belki iki gün belki de bir gün sonra barış anlaşması imzalanacak, savaş duracaktır. Vietnam'da senelerdir devam eden kanlı savaş sona erecektir. Bu barış Vietnam insanlarının yıllar boyu hasretini çektiği, tadını tatmak istediği, ama bir türlü tadamadığı, barış içinde, kendi topraklarında hür ve özgürlük içinde yaşama arzusu, onun iştiyakiyle onun heyecanı içinde, bütün Vietnam'ın çilekeş, ama haysiyetli, vakarlı, namuslu, kahraman insanları savaşsız yaşamak istiyor, onu arzuluyor. Barışı bekliyor bu insanlar, bütün dünya insanları da kendilerini tedirgin eden bu savaşa son verilmesini. Savaşın vahşetinden, insan neslinin ruhi ve ahlâkî bünyesini tarumar eden, haysiyetleri parçalayıp

çirkef bataklığına fırlatan afetinden kurtulmasını istiyor. Kuzey Vietnam insanlarını korkutamadı kimse... Ama dökülen insan kanları, ruhlarını hurdahaş etmiştir. Artık ne ellerini insan kanına bulamak, ne de öldürmek ve ölmek istemiyorlar. İnsanın insana kulluğunu istemedikleri gibi... Yiğitçe döğüşmesini ve ölmesini de zamanı gelince bilirler, bunu ispatlamışlardır.

Saygon'un şehvet ve rezalet fışkıran caddelerinde, sokaklarında, bahtsız, çilekeş Vietnamlı dudakları titreyerek içini parçalayan üzüntüyle. «Savaş duracak.... Güney Vietnam'ın, onun Saygon'u. Haysiyetlerin, namus ve vekarın heba edildiği Saygon... Sen ne yapacaksın? Genelevlere düşürülen binlerce Vietnamlı kadının vebalini kim yüklenecek? Vietnam kadınlarının (175) Amerikalı askerlerden dünyaya getirdikleri 20 bini aşkın gayrimeşru günahsız çocuklar ne olacak? Onların hasiyetlerini kim kurtaracak? Onların da vebalini kim yüklenecek? Ne oldu sana Güney Vietnamım, Saygonum?.. Senin dost diye gel dediğin, vatanına soktuğun Amerika'nın sana, zavallı, biçare insanlara yüklediği, reva gördüğü bu acılar, kaç nesil sonra bu insanların tarumar olan namus, şeref ve vekarları eski haysiyetine kavuşacak?

Ey Güney Vietnamım... Sen kabus uykusunda, sefalet içinde iken, Güney Vietnam'ın yetkilileri vatan satışı pazarlığını yaptılar; vatanı, onun insanlarını, sizleri ölüme, senin kendi insanlarını birbirine kırdıran düşmanlara teslim ettiler. Ama Kuzey Vietnam, Vietnam Ulusal Kurtuluş Savaşçıları, o insanlar, tüm Vietnam'ın haysiyeti, özgürlüğü için savaştılar, savaşıyorlar.

Benim Güney Vietnamım, onun insanları! Amerika

175) Yeni Ortam Gazetesi, 25/10/972

size ne kazandırdı? Amerika bu toprakları terke mecbur olduğu zaman, sana ne bırakacak benim Saygonum, ne bırakacak? Senin halkının yüzünü kızartacak belgeden, Vietnam insanlarının kanlarıyla batak haline gelmiş topraklardan, Vietnam insanlarının mezarlarından başka, genelevlere sürüklenmiş zavallı Vietnam kadınlarından, Vietnam kadınlarının kucaklarındaki —bir gün sizlere babalarını soracak — gayrimeşru çocuklardan başka ne bırakacak? Zavallı Güney Vietnamımız, onun büyük Saygon'u, Saygon'un o dereceye düşürülen zavallı insanları.»

(Düşmanlar kına yaksın, dostlar girsin saflara) Savaş devam ediyor...

(176) «(Hanoi) Kuzey Vietnam dışişleri sözcüsü, dün gece Amerikan hava kuvvetlerinin Kuzey Vietnam'da 20'nci enlemin kuzeyini yeniden bombaladığını bildirmiştir. Basına verilen bir protesto notasında, Amerikan uçaklarının Hanoi'nin yaklaşık olarak 80 kilometre güney batısında, 20 ve 21'nci enlemler arasında yarı yolda bulunan Dong Lai'yi bombaladıkları bildirilmektedir. Notaya göre, Amerikan uçakları perşembe günü Thanh Hoa, Ngha An, Ha Tinh ve Quang Binh eyaletlerini de bombalamış, bu eyaletlerden son üçü B—52 uçaklar tarafından bombalandığı gibi 7'nci Filo gemilerinin ateşine de hedef olmuşlardır. Kuzey Vietnam dışişleri bakanlığı, notasında(Paris'teki müzakerelerin yeniden başlamasına olanak sağlamak için 20'nci enlemin kuzeyindeki limanların mayınlanmasını ve bombardumanlara son vermeyi taahhüt eden Nixon yönetimi sözünü derhal çiğnemiştir.) denilmekte ve (Nixon yönetiminin, Amerikan ve dünya kamuoyunun protestolarını dikkate bile almadığını) eklemektedir. Bazı göz-

(176) Cumhuriyet Gazetesi 7/Ocak/973

lemciler de, son üç gün içinde, pilotsuz uçakların Hanoi bölgesinde ve son olarak da cuma sabahı Hayfong limanı üzerinde uçtuklarını bildirmektedirler.» (177) «A.B.D.'nin yeni savunma bakanı yardımcısı William Clements (Güneydoğu Asya'da hiçbir anlaşma gerçekleşmezse nükleer silah kullanılması düşüncesini gözden uzak tutmayacağını) açıklamıştır.»

Bütün bu hareketler, savrulan tehditler, Paris'teki barış anlaşmasında, Kuzey Vietnamlılara gözdağı vererek, Amerika'nın arzusuna göre bir anlaşmaya bu insanları mecbur etmek içindir.

Bu bombardumanlar bütün şiddetiyle, Hanoi ve civarını da hedef almaktadır. Bunun için de Hanoi'deki yetkililer, Ulusal Kurtuluş Ordusu başkomutanlığı, elbetteki harekete geçmiş, Hanoi'nin ve bütün bölgenin Amerikan uçaklarına karşı savunulmasının emrini vermiştir. Bütün Kuzey Vietnamlı Askerler, sivil bu savunmada görev almıştır. Yetkililer ve Kuzey Vietnam halkı Amerika'nın «barış sözüne, savaşa son verme» vaitlerine inanmamaktadır.

İbrahim'le Zenci ve onların eşleri Nhung ve Chau, Amerikan uçaklarının saldırılarına karşı Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesinin çağrısına koşmuşlar, Hanoi'nin uzağında, ormanlık bir bölgede uçaklara karşı savunma görevi almışlardır. Ormanda ağaçların üstünden roket ve makineli tüfeklerle ateş edeceklerdir. Paris'teki barış görüşmelerinin neticesini, «savaşın sona erdeceğini, ateş kes» emrinin hemen radyolarla duyurulacağı da yetkililerce bütün halka ve cephedeki askeri birliklere, sivil savaşçılara resmen bildirilmiştir. Onun içindir ki her Kuzey Vietnamlı tran-

(177) Cumhuriyet Gazetesi 13/Ocak/973

sistörlü radyosunu yanından, kulağının dibinden ayırmamaktadır. İbrahim'le Nhung ve Zenci ile Chau da görevlerinin başında, radyoları yanlarında, kulakları radyonun sesindedir.

Nhung'la Chau, çocuklarını köyde annelerine bırakmışlardır. İhtiyar kadınlar, torunlarına sevgi ve şefkatla bakmaktalar, salıncaklarında onları sallayarak Vietnam'ın savaşlarla ilgili ninnilerini söylemektedirler.

(178) Vietnam Savaşı'nın amansız devam ettiği şu anlarda, Saygon'da Güney Vietnamlılarla Amerikalılar Vietnam'ın genç kızlarının körpecik vücutlarını uryan seyretmek, becerebilirlerse onlardan istifade etmek için güzellik yarışması düzenlemişlerdir. Ama, bu duruma üzülen, sonra da gazaba gelen Vietnam'ın namuslu insanları müsabakanın yapıldığı binayı roket ve makinalı tüfek ateşine tutmuşlar, binanın camlarını kırmışlardır.

Amerikan uçakları aralıksız saldırılarına devam etmekteler, bombalarını atmaktalar. Barışın arifesinde radyolar, Dünya basını 23/24/25/Ocak/1973 günleri «Vietnam'da savaş hızla devam ediyor» diye söylüyor, yazıyorlar.

İbrahim'le Nhung, ormanlığın sık bir yerinde uçaklara karşı savunma görevlerini yapmaktadırlar. Zenci ile Chau de onlardan biraz ötelerde aynı görevdedirler.

İbrahim geniş gövdeli bir ağacın üstüne yerleştirilmiş roketleri uçaklara karşı kullanacaktır. Nhung da ağacın altında İbrahim'e yardımcı olacak. Onun da elinde uçak-

---

(178) Gün Gazetesi, 13/1/973

lara karşı kullanacağı silahı vardır. Telsizi boynunda, radyosu da hemen yanıbaşında ağacın dalında asılıdır. Radyonun sesini İbrahim'in de ağacın üstünden işitebileceği kadar açmıştır. Paris'te Vietnam Savaşı'na son verilme kararını beklemektedirler. Bütün Vietnam insanları gibi.

(179) Hanoi radyosunun spikerinin heyecanlı, ahenkli sesi radyoyu parçalarcasına gürledi. «Vietnam'da ateş kes 27/Ocak/1973 gece yarısı yürürlüğe giriyor.»

Nhung, hemen radyonun yanına iyice sokuldu, düğmesini daha da çevirdi. Spikerin sesi ormanın içinde sanki, o büyük gövdeli ağaçları, bütün ormanı yerlere serecekmişcesine iyice gürlemeye başladı. Spiker devam etti konuşmasına : «Vietnam'ın Zaferi... Sabahın erken saatlarında mutluluk, ümit ve dostluk dolu bir hava içinde biraraya gelen Hanoi yöneticilerinden Başbakan Fam Van Dong, heyecan dolu bir ifade ile, Paris Anlaşması, Vietnam halkının bağımsızlık, özgürlük ve barış için giriştiği uzun, çetin ve sarsılmaz mücadelenin çok büyük bir zaferidir. Bu, ayni zamanda, Güney Vietnam halkının siyasal, diplomatik ve askeri üç cephede birden kazandığı zaferdir. Bütün dünya halkları dayanışmasının zaferidir.»

Nhung'un bu anda, siyah uzun kirpikleri arasından sevinç göz yaşları pembeleşmiş yanaklarından göğsüne, göğsünün ta içine birer ufacık ışık huzmeleri gibi akmaya başladı.

Savaş içinde doğmuş, savaş içinde büyümüş, savaşın acılarını çekmiş, memleketinin kurtuluş mücadelesine, onun özgürlük savaşına kendini adamış Nhung, elinde silahı, sevincin içini dolduran ışıklarıyla parlayan gözlerini

(179) Cumhuriyet Gazetesi 25/Ocak/973

yukarıya, İbrahim'e dikti, sonra ona seslendi :

— İbrahim savaş bitiyor, dedi.

İbrahim, aşağıya, Nhunga baktı sevgi dolu gözlerle, baktı ve :

— Artık iyi günler yaşayacağız Nhung, iyi günler yaşayacağız, dedi.

— Oğlumuz inşallah barış içinde büyük, dedi Nhung.

İbrahim'le Nhung, birbirine sevgiyle, ümit ettikleri geleceğin iyi günlerinin sevinci tebessümüyle baktılar.

Birden, Nhung'un göğsünde asılı telsizden ses geldi. «Ulusal Kurtuluş Savaşçısı asker ve bütün savaşçılara : Dikkat, dikkat! Düşman uçakları topraklarımızı bombalamakta, Hanoi istikametine doğru ilerlemekte. Görevliler, bütün savaşçılar uçaklara ateşe hazır olun.»

Nhung, birden şaşırdı «Bu nasıl olur? Hani savaş bitiyordu? Bu nasıl, nasıl olur?» diye içinden konuştu. Ama, telsizde Ulusal Kurtuluş Örgütünün emri tekrarlandı.

Nhung, bu def'a İbrahim'e, hüzünlü, içini bir kor gibi yakan üzüntüyle baktı, sonra ona seslendi :

— İbrahim, Başkumandanlık istihbarat servisi telsizle düşman uçaklarının bu tarafa ilerlediklerini, ateşe hazır olmayı, düşman uçaklarına ateş edilmesini bildirdi, dedi.

İbrahim hayretle baktı Nhung'a, onun da içini birdenbire boğucu bir sıkıntı kapladı, biraz durakladı.

— Peki, diye cevap verdi, başka şey konuşmadı, hazırlanmaya başladı ateşe, Nhung da elindeki silahını yokladı.

«Ne oluyor? Dursun artık bu savaş, bu vahşet, bu silah, bu top, bomba sesleri. Ölmek, öldürmek son bulsun artık.» Bütün Vietnam insanlarının içinden geçen bu sözlerdir.

(180) Türkiye'nin en büyük gazetelerinden birinin baş yazarı, Vietnam barış anlaşmasının bu andaki durumunu, Kuzey Vietnam'ı şöyle belirtiyor. «Vietnam Savaşının sona ermek üzere olduğu haberi bütün dünyada sevinçle karşılandı. Tanrı izin verirse yarından sonra yürürlüğe girmesi beklenen ateş kes anlaşmasıyla yıllardır sürüp giden kanlı dramın en korkunç perdesi kapanacaktır.

Çağımızın en güçlü devletinin mazlum, yoksul, kendi halinde yaşayan, ama bağımsızlığına ve özgürlüğüne düşkün bir ulusa karşı yürüttüğü bu savaş boyunca 100 milyarları aşkın dolar harcanmış, asker-sivil sayısız insan ölmüş, sakatlanmış, işe yaramaz hale gelmiştir.

Kendininki dahil, dünya kamuoyunun vicdanını zaman zaman isyana iteleyen bu akıl almaz saldırı Amerika'ya ne kazandırmıştır? Bu soruya olumlu bir cevap bulmakta biz güçlük çekmekteyiz. Şimdilik söyleyeceğimiz bir şey varsa, o da, fakir Vietnam halkının dev saldırıya boyun eğmediği, hatta sayı hesabiyle onu yenik düşürdüğüdür. Şaka değil, küçücük Vietnam üzerine yağdırılan bombaları tonajı, İkinci Cihan Savaşında karşılıklı olarak kullanılan bombalar tonajından birkaç kat fazladır. Kadını ile erkeği ile, çoluk çocuğu ve yaşlılarıyla Vietnam halkı bu ağır baskıya dayanmasını bimiş, sığınaklar kazarak, yıkılan köprüleri, bozulan yolları gece gündüz onararak yaşamını sürdürmüştür.»

Amerikan bombarduman uçaklarının, İbrahim'le Nhung'un hedefinin çok uzağından Hanoi istikametine uçtuklarını gördüler. Uçakların attıkları bombaların sesleri-

(180) Cumhuriyet Gazetesi, 25/Ocak/973 (Baş Yazı) Nadir Nadi.

ni göklere yükselen alev ve dumanlarını da görmektedirler.

Kuzey Vietnam insanlarının çilesi hâlâ bitmedi. Daha birkaç dakika evvel «Anlaşmanın imza edildiğini, savaşın sona erdiğini» radyolarda yetkililer söylemiştir. «Bu ne oluyordu şimdi?» İbrahim'le Nhung, ne kadar çok sevinmişlerdi! O sevinçleri bir anda yok olmuş, içlerini yakan, parçalayan bir keder kaplamıştır.

Amerikan uçaklarının vahşi sesler çıkararak üzerlerinde görülmesiyle beraber bombalarını atmaya başladılar. Bombaların düştüğü yerlerde alevler, dumanlar havaya yükseliyor, etrafı cehennemi bir afet sarıyordu. Yere düşüp patlayan bombaların parçaları kor halinde şimşek gibi ormanın içinde dolaşıp bir yere saplanıyor, düştüğü, saplandığı yeri yakıp parçalıyor.

İşte bunlardan bir tanesi, Nhung'a, Nhung'un göğsüne çarptı. Parçaladı. Nhung'un göğsünü, yaktı, onu yere yıktı bir saniyede. Ama sesi çıkmadı, ölmemişti, İbrahim'e dikmişti gözlerini. İbrahim uçaklara devamlı ateş ediyordu, Nhung, acılar, kanlar içinde son dakikalarını yaşıyordu. Sesi çıkmıyor, İbrahim'in onun bu durumundan haberi olmasını istemiyordu. Acılara büyük bir tahammülle karşı koyuyordu. Ama... Oldu olanlar. Nhung'un başı ağacın kalın gövdesine cansız yaslandı, Siyah uzun kirpiklerinin harelediği gözleri, açıktı, İbrahim'e bakıyordu.

İbrahim uçaklardan birini haklamıştı, haklamıştı ama, bir bomba da ona isabet etmişti. İbrahim elindeki silahı ile ağacın dallarına çarparak, Nhung'un yanına kanlar içinde cansız düşmüştü. İbrahim'in vücudu tamamen parçalanmış; kanlar etrafa sıçramış, bu vahşet savaşına etrafa sıçrayan kanıyla cevap vermiştir sanki İbrahim.

Gecenin karanlığını parçalayıp aydınlatan ayın ışığı

Nhung'la İbrahim'in kanlı cesetlerini örten al tülden bir kefen gibi parlamaktadır.

28/Ocak/1973 pazar sabahı, sabahın alaca karanlığı, Hanoi'nin bir köyünde salıncağında bir çocuk, salıncağın yanında ihtiyar bir kadın ağlıyor.

Sabahın alaca karanlığında İbrahim'le Nhung'un kanları bir birine karışmış, sarmaş dolaş olmuş cesetleri yatmakta. Vietnam'ın yıllar süren kanlı savaşının son kurbanları. Bu perişan dünyanın ayrı ayrı bir birlerinden çok uzak diyarlarından olan bu iki insan'ın üzerlerindeki dalda asılı, hafif hafif esen rüzgarın salladığı Radyo'dan Vietnam Savaşı'nın sona erdiği, «ateş-kes» kararının verildiği bildirilmektedir.

(181) «Paris» Birleşik Amerika ile Kuzey Vietnam arasındaki kanlı savaşı sona erdiren tarihi Vietnam Barış Anlaşması 27/Ocak/1973 cumartesi günü imzalanmış ve «Ateş-kes» bu sabaha karşı saat 0.2 de yürürlüğe girmiştir.»

Radyo, sanki Vietnam Savaşı'nın durdurulduğunu, bu iki insana İbrahim'le Nhung'a müjdelemek, duyurmak istiyordur. «Yok artık onlar hiçbir şeyi duyamazlar, özlemini çektikleri barışı göremediler.

Ateş-Kes kararının verilmesiyle, Vietnam'da savaşın sona ermesi, bütün Kuzey Vietnam'da şimdiye kadar görülmemiş bir sevinç yaratmıştır.

Kuzey Vietnam Başbakanı Fam Van Dong'un Hanoi'de açıklarlörlerle ilân ettiği resmî bayram nedeni ile binalar süslenmiş, sarı yıldızlı kırmızı bayrakların doldurduğu caddelerdeki insan kalabalığının sevinci hakikaten

(181) Cumhuriyet Gazetesi, 28/Ocak/973

Hanoi'yi tam bir bayram havası içinde yaşatmaktadır. Bu bayram, Kuzey Vietnam halkının kazandığı zaferin bayramıdır.

1967 de Amerika Kuzey Vietnam'a amansız saldırılarına devam ederken bir Türk yazarı şöyle diyordu.

(182) «Vietnam'da hiç bir şehir kalmayabilir. Vietnam'a günde yirmi defa yapılan hava akınları yüze çıkabilir. Ama Vietnam yenilmez. Vietnam yenilmeyecektir ve Amerika, Vietnam'dan kuyruğuna baka baka çekip gidecektir.»

İşte 1973 yılı, Vietnam Savaşı Türk yazarının dediği gibi sona erdi.

Zenci ile Chau, İbrahim'le Nhung'un cesetleri karşısında, kanlı Vietnam Geçidi'nin son kurbanları önünde yaşlı gözlerle ihtiram duruşundadırlar.

Kuzey Vietnam'da barış ve zafer şenliği yapılıyor...

Salıncakta bir çocuk ağlıyor, salıncağın yanında ihtiyar bir kadın kendi kendine konuşuyor.

(183)

«Kalbim!
bu acıya dayan
varsın işkenceler dağlasın seni
duru bir gök için vahşete katlananlar
acıyı bir silah gibi göğsünde saklamalı.»

S O N

İlal Oca
Ma. t Cevat
Kadıköy

(182) Akşam Gazetesi, 29/8/967 (Çetin Altan)

(183) Yansıma Dergisi. 10 Kasım 972. Arkadaş Z. Özger. Şiir.